

14

1

IUSTINVS
CVM
NOTIS
VARIORVM

9.7 235

2

IUSTINI HISTORIAE PHILIPPICAE

EX RECENSIONE

IOHANNIS GEORGII GRAEVII

CVM EIVSDEM

ET

IOH. FRIDER. GRONOVII

ANIMADVERSIONIBVS

ADDITVS EST PRAETER PROLOGOS

HISTORIARVM PHILIPPICARVM

TROGI

ET EXCERPTIONES CHRONOLOGICAS

IACOBI BONGARSII

LIBELLVS VARIARVM

LECTIONVM

CVM EPISTOLA

SEGIM. FRIDER. DRESIGII

SVPER LOQIS QVIBVSDAM IUSTINEIS

CV RANTE

IOH. FRIDER. FISCHERO

LIPSIÆ

IN LIBRARIA VEIDMANNI

A. C. CIOICCLVII

LECTORI BENIVOLO

S

IOH. FRIDER. FISCHERVS

Quibus hoc munus, hae partes datae sunt, ut forment iuventutem atque litteris erudiant, quo habeat respublica, quorum sapientia, consilioque, et virtute, iuvetur: eorum opera non debet profecto se tam angustis terminis cancellisque circumscribere, ut viam tantummodo, quod ipsum tamen iam maius est, quam putet vulgus, ad intellegendam illorum librorum aperiendam familiaribus, muniendamque, arbitrentur, unde, tanquam ex illimi uberrimoque fonte, omnis scientia rerum humanarum diuinarumque haurienda sit, hoc est, ad cognitionem iustam linguarum veterum, in primis Latinae et Graecae; quod facile intellegitur fieri dili-

(a) 2

genter

3.7.286

.14

1

Ben. Goussier sculp. J. L. Del.

9.7 586
2
IVSTINI
HISTORIAE
PHILIPPICAE

EX RECENSIONE
IOHANNIS GEORGII GRAEVII

CVM EIVSDEM
ET

IOH. FRIDER. GRONOVII
ANIMADVERSIONIBVS
ADDITVS EST PRAETER PROLOGOS
HISTORIARVM PHILIPPICARVM
TROGI

ET EXCERPTIONES CHRONOLOGICAS

IACOBI BONGARSII

LIBELLVS VARIARVM
LECTIONVM

CVM EPISTOLA

SEGIM. FRIDER. DRESIGII
SVPER LOQIS QVIBVSDAM IVSTINEIS

CVRANTE

IOH. FRIDER. FISCHERO

LIPSIÆ
IN LIBRARIA VEIDMANI
A. C. MDCCCLVII

LECTORI BENIVOLO

S

IOH. FRIDER. FISCHERVS

Quibus hoc munus, hae partes datae sunt, ut forment iuventutem atque litteris erudiant, quo habeat respublica, quorum sapientia, consilioque, et virtute, iuvetur: eorum opera non debet profecto se tam angustis terminis cancellisque circumscribere, ut viam tantummodo, quod ipsum tamen iam maius est, quam putet vulgus, ad intelligentiam illorum librorum aperiendam familiariibus, muniendamque, arbitrentur, unde, tanquam ex illimi vberissimoque fonte, omnis scientia rerum humanarum diuinarumque haurienda sit, hoc est, ad cognitionem iustam linguarum veterum, in primis Latinae et Graecae; quod facile intellegitur fieri diligenter

genter assidueque interpretandis scriptis auctorum Latinorum et Graecorum, qui quidem in classicis numerentur, non proletariorum, omnis generis: sed cura talium magistrorum atque diligentia eo etiam procedere debet, ut animi integri, et vitiorum illecebris nondum irretiti, virtutis omnis amore deuinciantur, atque imbuantur; ut mature assuescant videre, quid reiciendum sit et fugiendum, quid sequendum et amplectendum; ut cognoscant, quid salutem hominum cum singulorum, tum vniuersorum, tueatur et sustineat, quid oppugnet eandem, quid debilitet, et perdat; ut, vanitate rerum humanarum et fragilitate cognita planeque perspecta, eas contemnere discant, neque iis vnquam moueantur; ut quam nulla vsquam ratio habenda sit famae popularis, stultorum improborumque, adde etiam muliercularum, consensu excitatione, quam vnice omnibus in rebus bonorum, quamuis paucorum, sapientiumque, iudicio standum, quam longe recte factorum conscientia sit vel victorius omnibus triumphisque anteferenda, intellegant: quae omnia, et innumera id genus alia, quomodo possint melius, quomodo, ut ita dicam, efficacius, doceri, quam enarrandis libris historicis, hoc est iis, in quibus ut ciuitatum, ita priuatorum hominum, facta non minus et fata, quam causae eorundem et initia, demonstrentur et explicentur; virtus insigni praemiorum commodorumque infinitorum choro stipata ostendatur et laudetur; vitia deformi poenarum
caterua

caterua incommodorumque multiplicum cincta vituperentur et obiurgentur: ego sane non video. Sed in hoc tamen genere librorum, quis dubitet, quin praestent maxime et excellent ii, in quibus quid in toto terrarum orbe, saltem in maxima illius parte, omnibus saeculis gestum sit, diligenter copioseque expositum legatur? Nam et rerum varietas maior ibi offenditur, quae iam ipsa magis oblectat, allicit, tenet: et docilitas indagandique cupido tironum latiore quasi vberioreque campum, ampliores regiones, nanciscitur, in quibus venetur, quaerat, inuestiget, deprehendat ea, quae ostendi, omnino omnia. Quod institutum quom multas haberet, quam magnas, quam incredibiles, utilitates, quae ad omne genus hominum omnis aetatis pertinerent, quae vim suam veluti per omne vitae spatium diffunderent, quom sapientes inter Graecos et inter Romanos viderent: exorti sunt in utraque ciuitate, qui sibi potissimum hoc in genere elaborandum, doctrinamque et ingenium consumendum, existimarent. Sed quia de Romanis instituimus dicere, Graecos iam non attingemus

Atque primum quidem, qui Latino sermone res gestas omnium totius orbis populorum, maxime tamen Graecorum, libris quatuor et quadraginta complecteretur, Trogum Pompeium fuisse accepimus: quibus eius libris paullo longioribus, ut sunt homines fere remissi parumque patientes, non multi tunc

quidem lectores videntur contigisse. Quae ipsa res, ut opinor, Iustinum, quem Vossius, et alij, saeculo imperatoris Antonini Pii vixisse volunt, impulit, ut e Trogi Opere, quomodo ipse ait, breue florum corpusculum faceret, si forte breuitate plures ad legendum inuitarentur: an recte et prudenter satis, iam non est quaerendi locus. Ego quidem si id agerem, sperarem me facile vel nostrorum hominum suae imperitiae, suae neglegentiae et inertiae, exemplo docturum confirmaturumque, Iustinum non omni culpa vacare, quod eruditissimo cuique ipsorum Trogi librorum iactura et veluti naufragium tantopere dolendum esset. Neque vero ipsa oratio, dicendique genus, quo usus est in conficienda hac Epitoma Iustinus, videtur eiusmodi esse, ut committi recte iis possit, qui linguae Latinae naturam et natiuam pulcritudinem noscere velint. Nam non solum in verbis singulis, formulisque loquendi, non pauca sunt, quae peritos offendant, et a consuetudine dicendi eorum, quorum libri pro quodam quasi canone et regula Latini sermonis habeantur, abhorreant, et quae nemo adeo, qui quidem cupiat eleganter scribere, imitari possit: verum in tota quoque orationis forma, et in ipsis sententiis, nimis multa, nimisque expressa laudis ingenii cuiusdam singularis affectationis, communis fere omnium scriptorum posterioris aetatis vitii, vestigia extant, quae ut omnino nusquam probatur, ubique offendit, ita turgidam et frigidam maximeque ingrati-

gratam efficit orationem: a quo orationis tumore, et nimis quacsita diligentia, eloquentiae verae studiosos diligentet auocari ab in-eunte aetate oportere, quis non intellegit? Sed quia Iustinus in suo genere vnicus est, cuius libri ab iis, qui res totius orbis simul, et ea mente, cognoscere velint, vt quomodo suam, et aliorum aliquando, vitam gubernare et moderari debeant, exemplis quam plurimis admoniti videant, non sine summa vtilitate; et vero etiam voluptate, legi possint: non modo olim saepissime et manu, et stanneis formulis, adiumento machinarum, descripti sunt, sed etiam nunc a multis scholarum magistris legendi tironibus historiae Catholicae, sapienti mehercule consilio, proponuntur

Etsi enim neminem facile tam iniquum, neque tam cupidum ieiunumque futurum confido, qui neget, populares nostros ipsius quidem litterarum scientiae doctrinaeque laude et fama semper in primis floruisse, et aut aequiparasse illa exteros, aut etiam vicisse: tamen fateri nos contra et dare oportet, studio auctorum veterum vtriusque linguae e libris manu scriptis edendorum, horumque inter se comparandorum, nostros homines ab exteris paene omnibus, vt Italis, Francogallis, Britanis, Batauis denique, longissime esse superatos. Cuius rei caussa profecto non tam in negligentia et inertia Germanorum, certe non omnium, esse enim, qui bonis suis vel

(a) 4 nolint

nolint desides uti, vel non possint rudes, non negauerim, quaerenda debet videri, quam potius in penuria librorum scriptorum, quibus eae, quas laudaui, ciuitates etiam abundant. Quod ut de aliis scriptoribus antiquis, ita et de Iustino est omnino dicendum, cuius libros sane non ita emendatos haberemus, nisi exterorum bibliothecae tantam tamque largam bonorum exemplarium copiam, quorum ope a Viris doctis labes delerentur, praua corrigerentur, liberales suppeditassent: de quibus Codicibus quae nobis in notitiam venerunt, ea nunc, age, breuiter referamus: reliqua alias, deo volente, daturi. non enim vna hebdomas omnia docet, neque trium mensum spatium comparare inter se tot libros veteres homini multis aliis laboribus districto licet, neque bibliothecae Lipsienses Iani aedicularae sunt, quas Mars referet, Pax cludat

Atque primas quidem Iustini editiones, de quibus postea dicetur, adornatas fuisse e libris scriptis aut singulis singulas, aut etiam pluribus, res ipsa loquitur. Eas vero omnes quum sibi Italorum industria et diligentia vindicari: dubitari non potest, quin et scripti illi libri in Italia fuerint reperti. Quae ipsa Italia tres alios etiam Codices, cum e nobili illa bibliotheca Medicea, tum e Magliabechiana, praebuit, quorum varietate lectionis, beneficio Patris sui, usum se fuisse testatur Gronouius nepos: et Montefalconius se duos in Vaticana, vnum in Maximiana, biblio-

*bibliotheca reperisse, praeter alios *, cum in Diario Italico ** ait, tum per litteras eidem Gronouio significauit. Aequè benigna et liberalis, etiam hoc in genere, in Iustinum fuit Francia. Quum enim magnus ille Bongarsius consilium de illo emendando cepisset: contigit, ut humanitate ciuium suorum; nominatim Iac. Cuiacii, Pe. Danielis, Pithoeorum fratrum, Claudii Puteani, et Oliuarii Aligreti, adiutus, praeter varietatem lectionis ad marginem trium editionum veterum e Codicibus nescio quibus enotatae, consulere et comparare decem libros scriptos posset: et Iac. Gronouium nouimus Codicem Thuaneum cum libris editis contendisse; qui labor ne esset frustra a parente susceptus, filii virtute effectum constat. Sed iam ante Bongarsium et Gronouium in recognoscendo Iustino Codice Gymnasii Lexouiensis membraneo, saeculo circiter duodecimo scripto, vsus erat Pe. Danesius, Professor artium Parisiensis: cuius libri litteras propemodum exesas fuisse, in epistola ad Antonium Auffurdum ait: de quo deinde dicetur. Britannia Franciae ut nunc, ita semper aemula, nec hac in re voluit haberi inferior. Etenim non solum Britanni ipsi Iustinum cum quatuor libris scriptis suarum bibliothecarum, ut Bodleianae, Vestmonasteriensis, Collegii Noui, Corporisque Christi,*

(a) 5 Oxonien-

* Vid. Diar. Ital. p. 67, 374 et 375

** P. 452

Oxonienſis, diligenter collatum edidere, ſed Gronouius etiam, quem ante laudauī, ſe et Cantabrigiae Excerpta Iuſtini quaedam inſpexiſſe, et Londini in ipſa bibliotheca Regia Codicem integrum excuſſiſſe, oſtendit. Quid porro de Batauiſ dicam? quorum bibliothecas libris auctorum veterum ſcriptis reſertiſſimas eſſe, quis nescit? In Iuſtino quidem reſcendendo eidem illi Gronouio adire licuit, tam liberales, tam faciles, tam diſſimiles Quindecim uirorum, eſſe in ea ciuitate bibliothecis praefeſti ſolent! ad quinque Codices, Perizonianum chartaceum vnum, duos Voſſianos, iam ab auo conſultos et deinde in bibliothecam Leidenſem vna cum eo, cuius dominus Perizonius fuerat, illatos, alioſque praeterea duo, membraneos omnes. A quibus an diuerſus fuerit ille, quem Boxhornius commemorat in ſuis ad Iuſtinum animaduerſionibus, ignoro: cur, mox dicetur. Neque tamen Germania Iuſtinum omnino deſtituit inornatumque reliquit, ſed e Fuldenſi bibliotheca Franciſco Modio, illi Curtii ſoſpitatori, tradidit libros ſcriptos duo, quorum auxilio locis Iuſtini corruptis mederetur. quod ille an diligenter ſatis, et fideliter ubique, fecerit, viderint, quibus librorum illorum copia eſt. Mihi quidem, Britanis exceptis, non Modius tantum, ſed et reliqui, quos in Iuſtino edendo Codices adhibuiſſe demonſtrauimus, parum videntur conſuluiſſe poſteris, ſaltem non ſatiſfecuiſſe multorum, in quibus et ego nomen proſiteor meum, cognoscendi omnia auiditati. Bongarſius

fius probauit ille quidem incredibilem diligentiam, et admirabilem prorsus laboris patientiam, quam si molli et ignaua et luxuriosa nostrorum hominum, praesertim leguleiorum imberbium, vita metiare, vix credas cadere potuisse in talis sortis et fortunae hominem. Contulit enim decem illos, de quibus dixi, Codices, non ex parte et in locis tantum dubiis et deprauatis, suorum temporum more, sed totos: non ignorans, quam saepe etiam in verbis librariorum inscitia corruptis verae lectionis vestigia laterent, facile a peritis sagacibusque deprehendenda et odoranda. At primo non docet, Codices illi membranei fuerint, an chartacei: antiquis, an recentioribus temporibus scripti: de quo etsi certiores facere posteros debuisset, tamen quum de ipsa librorum bonitate, prolatis eorum lectionibus, iudicandi facultatem dederit, neque antiquitas eorundem semper spectanda sit, non ita valde reprehendendum videtur. Deinde si profert lectionem aliquam aut ex vno, aut e pluribus Codicibus, se eam fere simpliciter dicit inuenisse in libris scriptis, non addito nomine possessoris, ita ut si nosse cupias, quae sit, verbi causa, Cuiaciani Codicis lectio, quae Puteanei; fuerintne ex aliis ducti, an caeteri ex iis: eos denuo comparare, et de antiquitate illorum quaerere, necesse sit. Ex quo quam parum, etiam summa sua diligentia, laborem posterorum subleuarit summus Bongarsius, quam parum iis consuluerit, quis non videt? Modius, et, quod mirari satis

*satis non possum, etiam Gronovius nepos, non solum fere eadem peccata admiscere, sed cummulauerunt etiam aliis. Ille quidem non raro prouocat ad auctoritatem Codicis Fuldensis alterius: sed quia nusquam notam ostendit, qua alter dignosci ab altero et discerni queat; utrumque enim membraneum memorat fuisse, nihil praeterea: nonne incertus eris semper et haerebis, utrum significarit? Gronovius quoque non semel se hanc vel illam lectionem in libris scriptis, in duobus pluribusve Codicibus, reperisse ait *: sed in quibus, non addit. Vterque libros suos non totos, quod de Bongarsio praedicauimus, comparaere, sed ad eos in locis tantum corruptis, de quorum lectione vera vel ipsi dubitarent, vel alios dubitare viderent, adierunt: unde nec mirum debet videri, Gronouium nusquam docere, libri sui diuersimode fuerint omnes, an unus eorum ex altero, veluti e fonte rivus, manarit. Sic vero eum, et Modium, nemo facile dixerit, opera sua posteris omnino multum profuisse. Sed de libris scriptis Iustini haecenus. veniamus ad editos, de quibus ita dicere conabimur, ut unde quisque ductus sit, quantum adeo cuique tribuendum, appareat*

*Omniū autem, ut opinor **, editionum Iustini primis duabus, quarum altera Venetiis*

* Vid. v. c. XV, 2. I. XVIII, I. 6 et 7. I

** Fieri potest, ut Iensonianam antiquitate superet Romana, quae cum Vdalrici Galli f. Hanii, sine

tius fuit anno septuagesimo saeculi a C. N. quinti decimi a Nic. Iensonio, altera duobus annis post a Cunr. Suenhemio et Arnolddo Pannartio Romae, adornata, usus est, sed ita ut nec usus videri possit Gronovius nepos. namque ut libros manu scriptos, ita et editiones scriptorum veterum principes, hoc est, e libris scriptis ductas, quarum nec copia semper et ubiuis locorum detur, aut prorsus non, aut ita diligenter, censeo, et quis non idem censeat? conferendas totas esse, ut futuri auctorum editores hoc labore supersedere possint. At vero Gronovius in consulendis illis Iustini exemplaribus tam negligens fuit, ut ne formam quidem foliorum, quibus descripta sunt, usquam indicarit. Profecta autem illa esse e Codicibus diuersis, etiam ex paucis eorum lectionibus, quas illi asferre visum est, satis patet. Proxime ab his editionibus, quantum indagare potui *, exiit illa, quam
anno

sine anni indicio forma maiore, prodiit. nam huius Viri officina iam duodeseptuagesimo anno saeculi quinti decimi celebris fieri Romae coepit. Metarius tamen, cui eius notitiam debeo, eam postposuit Iensonianae: quo ductus argumento, nescio.

* Cognoui quidem ex eodem Metario, iam anno huius saeculi quarto et septuagesimo Iustinum tertium descriptum formulis fuisse ab Antonio Zaroto Mediolani. Sed vereor, ne haec editio ducta fuerit e Iensoniana. In utraque certe leguntur duo versus hi: *Historias veteres peregrinaeque gesta reuoluo Iustinus. Lege me: sum*

*anno eiusdem saeculi sexto et septuagesimo Kalendis Iuniis Mediolani absoluit Christophorus Valdarferus, Ratisbonensis, expressa et ipsa e libro scripto bonae notae, sed diuerso ab iis, e quibus duae superiores fluxerant, nec manus emendatrices passo. Hoc quidem eo manifestum planumque arbitror fieri, quod loca multa, quamuis aperte deprauata, quae proclive cuius fuerit corrigere, tamen non correcte ibi legantur *: ut nihil de ratione scribendi dicam **, quae ipsa mihi id, quod ostendi, satis videtur arguere. De ipsa autem Codicis bonitate, quem expressit Valdarferus,*

sum Trogus ipse breuis. Vnde eam in editionibus principibus non numerandam censui, donec eius cum Iensoniana comparandae copia data fuisset.

- * Vid. v. c. III, 5. 6. V, 1. 3. VI, 7. 5. VII, 1. 11 et 2. 14. XIII, 2. 7 et 3. 7. XIII, 9. 11. XVI, 3. 3. 7. XVII, 1. 3 et 4. 7 coll. 1. 4. XVIII, 3. 8. et 4. 9 et 5. 15 et 6. 4 et 7. 13. 14. XX, 3. 5. XXI, 1. 2 et 2. 10. XXV, 2. 8. XXVI, 1. 10 et 2. 3. XXVIII, 3. 14. XXXV, 1. 7. XXXX, 1. 2 etc.

- ** Scribitur ibi v. c. *tcaeteri, scrupator, sopnium, diadaema, vaendere, cybus, praecaedere, mercenarius, desyderium, praeces, amicicia, taelum, sagipta, haerba, efestion (Hephaestion), praemere, dissaeminare* etc. Sed huc non debet referri *ro execandas* pro *exaequandas* [V, 2, 12]: in quo veteris potius emendataeque orthographiae vestigium apparet. Sic *condam* in MS. Bong. III, 2. 3: et in Ald. ubique scriptum legitur *cotidianus, cotidie* etc.

ferus, indicari facile ex eo potest, quod lectiones illius fere cum lectionibus optimorum librorum, Bongarsii in primis et Britanorum, conueniant *. Diuersum denique eundem a reliquis fuisse, comparatio lectionum eius cum lectionibus priorum editionum, a Gronouio prolatis, ita docet, ut dubitari non possit. Caeterum constat haec Mediolanensis editio, etiam titulo seu indice destituta, plagulis formae, quam folium minus vulgo appellamus, quatuor et quinquaginta: quae ut nullis numeris signatae sunt, ita custodes nulli, nulla diuisionis signa in extremis versibus, nulla commata vsquam, neque semicola, sed eorum loco ubique duo puncta, apparent. Plures editiones Iustini principes, quae quidem e singulis libris scriptis, hoc saeculo, fluxissent, neque videre nobis contigit, neque ab aliis Viris doctis consultas esse scimus. Nam quatuor illae Venetae **, quae a Metarrio commemorantur, an sint principibus annumerandae, definiri prius non poterit, quam fuerint cum prioribus diligenter comparatae.

id

* Vid. v. c. XIII, 4. 16. XVI, 4. 2. XVII, 3. 10. XVIII, 1. 4 et 2. 11. XXIII, 2. 2 et 4. 6. XXV, 2. 11 et 4. 8. XXVI, 1. 2 et 2. 3. 5. XXXI, 8. 8 et 2. 3 et 5. 5. XXXII, 3. 4. XXXIII, 3. 8. XXXV, 1. 1. XXXXI, 5. 10. XXXXII, 3. 6 etc.

** A. CIOCCCLXXVIII: A. CIOCCCLXXVIII apud Philip. Condam: A. CIOCCCLXXXIII, et A. CIOCCCLXXXVII

id quod et de Mediolanensi tertia tenendum est, quae anno secundo saeculi sexti decimi maiore forma prodit

Sed saeculo hoc ineunte, aut etiam superiori iam extremo, extiterunt, qui Iustinum ad plures libros recensendum, et lectiones optimas, iudicio adhibito, delegendas e quoque, censerent. Primus, quod sciam, facere illud instituit Marcus Antonius Sabellicus, magni illius Pomponii Laeti discipulus: cuius tamen editio ubi primum, et quando, exierit, certo quidem non scio; nunquam enim vidi; sed coniicio, eam Venetiis ab Antonio Moreto, Augustinum Becharium nominat Fabricius, curatam esse. Huius certe Moreti diligentiam summo opere laudat ipse Sabellicus in epistola ad Iob. Matthaeum Contarenum, Virum patricium, cui hanc suam Iustini editionem inscripsit. Ea epistola praefixa legitur Iustino, Parisiis a Iob. Paruo octonis, sed satis negligenter, curato: ex qua tamen editione, quum tota ad Sabellicanam expressa sit, uniuerse iudicari posse videtur, quid praestiterit doctrina Sabellici. Deprebendi autem huius Parisiensis editionis lectionem conuenire saepe cum Mediolanensi exemplo, interdum etiam cum libris scriptis**, ita ut in
eam*

* Vid. XIII, 1. 2. 4. 7 et 6. 3. XV, 1. 2 et 3. 3. 8. XVI, 2. 9 et 3. 7. XVII, 1. 3. XXXIII, 3. 8 etc.

** Vid. XXIII, 3. 2. XXIII, 2. 8. XXVI, 1. 9 et 3. 3 etc.

eam opinionem veniam, ut Sabellicum putem, praeter Codices manu scriptos, superiores quoque editiones consuluisse, nonnunquam tamen ab iis recessisse. Parisiensem duobus annis post excepit Veneta, a Ioh. Tacuino descripta: quam ipsam credo factam esse ad plures libros: quis vero recensuerit, nusquam docetur. Exhibet saepe lectiones et librorum scriptorum**, et priorum editionum, maxime Mediolanensis***, sed et multas proprias**** habet apprime bonas, sed temere*

(b) 2 a reli-

* Sic discrepat haec Parisiensis editio non solum a Mediolanensi: vid. II, 10. 18. III, 2. 5 et 3. 1. 4. V, 4. 6. XVI, 4. 12 et 5. 3. XVII, 2. 1. 4. 6. XVII, 2. 12. XXIII, 6. 7. XXXI, 8. 6 etc.: sed et a Bechariana, qua Vorstius usus est: vid. V, 4. 1. XXIII, 4. 9. Vnde aut diuersa est Sabellicana a Bechariana, aut Parisiensis non expressit fideliter ubique Sabellicanam.

** Vid. XIII, 8. 7. XIII, 1. 7. XXXIII, 1. 2. XXXXI, 1. 9 et 4. 3. XXXXII, 1. 5 et 2. 9. XXXXIII, 3. 5 etc.

*** Vid. XII, 7. 8 et 8. 1. XVII, 1. 5 et 2. 1 et 3. 6. 9. 10. XVIII, 2. 12 et 3. 11. XXIII, 3. 8. XXVIII, 3. 14 et 4. 7. XXXII, 2. 1. 3. 7. 8 etc.

**** Vid. III, 5. 4. 7 et 7. 6. V, 2. 1. 12 et 3. 8. VI, 2. 4 et 9. 4. 7. VIII, 3. 6 et 4. 4. 7. XX, 1. 13. XXVII, 1. 4 etc. In primis pertinent huc, quae bene tenenda sunt, loca duo, quae Graevius putabat se primum e Iuntina restituisse, sed quae iam in Veneta hac nostra reperisset restituta, si eam vidisset. XIII, 7. 2 *Therae insulae*, pro *Vulg. Therame*.

*a reliquis editoribus mutatas et relictas, ut peritum doctumque Virum ei praefuisse, ipsamque e bonis libris adornatam esse necesse sit: quamvis, quod ad orthographiam attinet, non summa ubique diligentia adhibita fuit *. Editionem Viennensem, quae a Berneccero et aliis Camertis quoque editio vocatur **, ipse non vidi, sed eam anno septimo decimo sexti decimi saeculi quaternis emissam esse, Metarius me docuit, atque e lectionibus, quas nonnulli Iustini interpretes inde protulerunt, facile licet coniici, eam non tam e scriptis libris, quam ex editis reliquis *** manasse. Petrum Danesium autem, a quo libri Iustini anno vndeicesimo dicti saeculi recogniti fuerunt, in ea recognitione vetustissimo potissimum Codice adiutum esse supra significauimus, et ipse in epistola ad Antonium*
Aussur-

Theramensis inf. XXXXIII, 3. 10 proci essent, pro Vulg. processissent.

* Sociorum, pro sauciorum, XXIII, 8. 12, Codicis antiqui scripturam arguit. Caeterum Index eius hic est: Iustini ex Trogo Pompeio historiae cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice; quo facilius notata clariora reperiri possint: nuper emendatae. Ad calcem leguntur ista: *Impressum Venetiis per Ioannem Tacuinum De Tridino M. CCCC. XII. die vigesimo tertio Septembris. fol.* Est in bibliotheca Senatus Lipsiensis amplissimi.

** Vid. Berneccerus ad VIII, 4. 12

*** V. c. XII, 6. 6 cum Veneta exhibet *iracundum*, pro Vulg. *iracunde*.

Aussurdum, hic enim hoc exemplum, Ioh. Parui sumtu, Lutetiae formulis descripsit, praedicat, se tam diligenter versatum in eo negotio fuisse, ut quum illos mancos antea et mutilos circumtulissent, sua tandem opera integritati restituti essent *. Tantam diligentiam, tantam laboris patientiam, tantum bonas litteras iuuandi studium, suspicere poterat ea aetas in suis Graecarum litterarum Professoribus! Paulo post, anno secundo et vicesimo, eundem laborem Franciscus Asulanus suscepit, qui, ut ipse ait, Iustinum diligentissime castigatum emisit octonis. Ea diligentia fuit in eo posita, ut contenderet libros vel scriptos, vel editos antea, ex iisque, quae optima ipsi lectio visa esset, eam reciperet, quaedam etiam e coniectura corrigeret. nam vidi, lectiones huius editionis, cuius usum nobis insignis humanitas loecheri nostri, Viri summe reuerendi, quod gratus agnosco, concessit, multis in locis non discrepare a lectionibus Codicum scriptorum, quae in aliis editionibus non habeantur **. unde quis dubi-

(b) 3

tet,

* Titulus est: *Iustini Epitome* (cum Floro et S. Rufo) impressit Chalcographus fidelissimus Antonius Aussurdus impensis Ioh. Parui. Lutet. Paris. A. cııııııııı fol. Epistolam Danesii ad Aussurdum totam inseruit Annalibus Typographicis [To. II P. I p. 85] Metarius. Ignorant hanc editionem editores Iustini recentiores omnes. De Bongarsio tamen non ita expedita res est.

** Vid. XI, 4. 5 et 14. 2 et 15. 7. XII, 2. 12 et

tet, quin Asulanus usus sit libris scriptis? Sed quum multas etiam lectiones sequutus fuerit, quae iam in exemplum editionis Venetae, aliarumue, receptae inueniantur: nonne veri simile videatur, eum, ut hanc, ita et alias fortasse editiones antiquiores, adiisse? Quod autem lectio huius editionis nonnunquam a lectione omnium librorum cum scriptorum, tum editorum, recedit, sed proxime tamen ad eam accedit**, propterea suspicari licebit, Asulanum nonnulla sponte atque ex ingenio emendasse suo, dum reperti fuerint libri, in quibus eadem lectiones extent, et qui ab illo, tanquam quaedam Apollinis oracula, de perplexis et obscuris interrogati videantur: Ex hac Asulani editione suam deriuarunt propemodum totam Iuntae triennio*

et 5. 5. XIII, 6. 3. XV, 2. 1 et 3. 8. 15. XVI, 2. 1 et 3. 7 et 4. 8. XVII, 2. 9. 15. XVIII, 1. 1 et 2. 6 et 5. 15 et 6. 5 et 7. 1. 2. XX, 2. 4 et 5. 13. XXIII, 6. 6 et 8. 16. XXVII, 1. 2. XXVIII, 3. 3. 8. XXXI, 4. 8. XXXV, 2. 1. XXXVI, 3. 6. XXXVII, 3. 4 et 5. XXXVIII, 2. 8 et 5. 5. 7. XXXVIII, 1. 3. XXXXII, 5. 1. XXXXIII, 3. 5 et 4. 2 etc.

* Vid. II, 15. 2. 9. III, 3. 4 et 6. 5. III, 2. 4 et 5. V, 1. 3 et 2. 3. 13. XI, 5. 3. 6 et 6. 8. 9. XVIII, 4. 9 et 5. 7. XXXVIII, 9. 9 et 10. 2. XXXVIII, 3. 7 et 5. 4. XXXXI, 5. 2. XXXXII, 2. 9 et 4. 2. XXXXIII, 1. 13 etc.

** Ita v. c. XX, 5. 12 in MSS. *proditionis eius damnatur.* nullo sensu. Sed in Ald. legitur *proditionis reus damnatur.*

nio post, locis tamen aliquot exceptis *, ubi reliquerunt Aldinam, ita ut eos aut aliis libris usos esse, aut coniecturam sequutos, oporteat. Certe laudes, quibus Graevius etiam cumulat, nec immerito, Iuntinam, saepe Aldinae debentur: quod quidem mirandum est eo minus, quia Aldinam non viderat Vir summus, uti nobis Iuntinam non contigit inspicere. Sed e lectionibus nonnullis, quas Gronovius nepos attulit, quas Graevius non commemorat **, quis non suspicetur, eam ab illo non totam cum libris aliis comparatam esse, neque semper laudatam tum, ubi lectionem Vulgata deteriore exhiberet? Georgius Maior, qui proximus a Iuntis Iustinum ita edidit, ut lectionis rationem haberet; de Ioh. Sichardi enim labore, quem Modius et Berneggerus valde laudant ***, mihi nil constat;

(b) 4

nullos

* Vid. I, 3. 6 et 4. 12 et 6. 10 et 7. 15. II, 4. 10. 23 et 6. 9 et 8. 1 et 9. 13 et 10. 1. III, 1. 16. V, 3. 6. VI, 6. 3 et 8. 5 et 9. 4. VIII, 1. 14. VIII, 1. 7 et 2. 6 et 6. 3. XI, 4. 5. XII, 8. 9. XIII, 1. 8 et 6. 3 et 7. 10. XV, 1. 6. XVII, 2. 1. XVIII, 7. 18. XX, 4. 5. XXII, 6. 9. XXIII, 6. 6 et 8. 2. XXVI, 1. 5. 9 etc.

** Vid. v. c. XII, §. 15. XVIII, 1. 1 etc.

*** V. c. ad V, 9. 10. Prodiit Iustinus cum Sichardi Maiorisque notis Basil. apud Barthol. Vesthemerum A. cccccccccc octonis. Quae Sichardi notae an diuersae sint a Commentariolo, quo instructus eadem in vrbe A. cccccccccc ex officina Insignrinia quaternis exierat, nescio.

nullos ille quidem libros scriptos consuluit. nam Codices et exemplaria, quibus se dicit usum esse, libri editi fuerunt: quos ita adhibuit, ut collectas e singulis optimas lectiones reciperet, reliquas in margine poneret cum quibusdam, sed perpaucis, coniecturis propriis. Quam operam a Maiore in recognoscendo repurgandoque Iustino positam ipse Philippus Melanthon, at quantus Vir! in epistola ad Christophorum Stalbergium vehementer praedicat *. Q! si vel hoc Maioris exemplo omnes Theologi mouerentur, ut Criticae arti, verae interpretationis ut omnium librorum, ita et divinorum, prima unicoque propemodum praesidio, plus studii tribuere inciperent, neque eam et ipsi contemnerent, et alios vel auacare, ut sit, et dehortari ab eius studio conarentur, vel ob illius scientiam impietatis accusare impotentes insolentesque sustinerent: sed quis, quaesit, aestimet magni ea, quae ipse non teneat? quis non abominetur artem, quam ipse discere diffidat? in primis si sit a quaestibus segregata, neque famam popularem, magnum vercle inscitiae solatium, excitet? quam multos doctores, Melanthonis et Maioris similes, populares nostri essent nacturi, qui sacras litteras non ex suo ingenio nugisque

* Legitur illa in editionibus Iustini, quae cum notis Ge. Maioris prodire Hagenoae A. MDLXXVI et A. MDLXXXIII quaternis: e quibus expressa fuit Colonienfis A. MDLXXXVIII, octonis, qua nos vsi sumus.

que philosophicis, sed e legibus Grammatices linguarumque indole, interpretarentur: qui non de veritatibus caelestibus et magnis, quae nullae sunt, quas Grammatici et Critici, impii scilicet homines, aeternoque, quod deus prohibeat! exitio digni, ignorant, inepti somniarent, sed de dogmatis decretisque sectae Christianae, quae sola norunt nifelli Grammatici, cogitarent, et differerent eleganter scriberentque polite, et ita, ut ab omnibus, non tantum a suis simiis et psittacis, intellegerentur facile, et libenter legerentur *! Sed obe! iam satis est querelarum! Illuc reuertor. Non solum Maioris, sed omnium omnino superiorum editorum Iustini, diligentiam longe superauit Iac. Bongarsius, ita ut cum Fabro ** vere dici primus Iustini seruator, et cum Bernecero *** vnicus eiusdem sospitator, possit. Hic non modo libros scriptos decem, editosque tres cum scriptis collatos, ut supra demonstraui-mus, consuluit, et ad eos ipsum verborum

(b) 5 con-

- * Cic. Tusc. I, 3 de suae aetatis philosophis: Fieri potest, ut recte quis sentiat, et id quod sentit, polito eloqui non possit. Sed mandare quenquam litteris cogitationes suas, qui eos nec disponere, nec illustrare possit, nec delectatione aliqua allicere lectorem, hominis est intemperanter abutentis et otio et litteris. Itaque suos libros ipsi legunt cum suis, nec quisquam attingit, praeter eos, qui eandem licentiam scribendi sibi permitti volunt.

- ** Vid. ad XXVII, 3. 12 extr.

- *** Vid. ad verba praefat. ad te non tam etc.

contextum recensuit, diuersitatemque lectionis reliquam in peculiarem libellum coniecit, in quo quid reprehendendum videretur, ante ostendimus: sed animaduersiones quoque adiecit, in quibus coniecturas multas egregias protulit. Quae quidem omnia formulis tam accurate sunt, tam eleganter, descripta, ut nihil accuratius hoc in genere, nihil elegantius, viderim. Cautum vero, quia erat sapientia, diligenter Bongarsius, ne reciperet quidquam, quod non confirmari vidisset librorum veterum auctoritate, ita ut etiam ea, quae in vno tantum libro, neque eo optimo, reperisset, vncinis coerceri iuberet. Caeterum editionum illarum, de quibus exposuimus, fere nullam, neque Mediolanensem, neque Parisiensem, neque Aldinam *, certum est ab eo consultam fuisse. multae enim, et in his perquam bonae, lectiones ibi extant, quae ille non attigit: quod, si eas inspexisset, quis credat eum in hac summa sua diligentia commissurum fuisse? Haec igitur Bongarsiana editio ita omnibus

* Vid. v. c. XXIII, 2. 2 et 8. 16. XXV, 1. 5 et 2. 8. XXVIII, 1. 10 et 11. XXXI, 5. 6 9 et 6. 6. XXXII, 1. 5. XXXVII, 2. 7. XXXVIII, 9. 7 et 10. 2. XXXVIII, 3. 1. 4. XXXI, 1. 6 et 5. 10. XXXIII, 2. 10. Sed vsus est Veneta, aut alia, ex ea expressa: vid. XXXVIII, 8. 2. 3. et 9. 9. XXXI, 1. 9. XXXII, 3. 6 et 5. 1. XXXIII, 2. 8 et 3. 5. 9 et 4. 6 et 5. 11. XXXIII, 1. 7 et 4. 9: et praeter eam aliis, a nostris diuersis. Vid. XXII, 2. 11 et 6. 12. XXV, 2. 5 et 4. 5. XXVI, 2. 4. XXVII, 2. 3. XXVIII, 3. 10. 16. XXXII, 4. 2 etc.

omnibus, summo suo merito, probata est, ut qui Iustinum postea vellent denuo edere, eam fere sequendam censerent: quorum quidem principes, age, commemoremus. Primus autem fuit Franciscus Modius. Hic enim non ita multo post*, eodem saeculo, Francofurti a Ioh. Vechelo recudi duodenis curauit exemplum editionis Bongarsianae totum, ita tamen, ut locis quibusdam** lectionem paullo aliter constitueret, propriasque animaduersiones adderet, in quibus lectiones in primis librorum Fuldensium laudat, coniecturasque quasdam non contemnendas proponit. De Elia Vine-to, Victorino Strigelio, Dan. Pareo, Theophilo Cangifero, qui decem libros priores notis illustravit, non est quod hic multis dicamus, quia, expresso Bongarsii exemplo; non tam Critices, quam historiae, rationem habendam censuere. Sed Matthias Berneggerus quanquam et ipse Bongarsii textum fere servauit, tamen cum e sui, tum e Freinsheimii, ingenii thesauris multa depromsit, quae ad diiudicandam multorum locorum lectionem genuinam facerent. Adiecit etiam verborum formularumque indicem copiosum, a Freinsheimio confectum, et libros singulos in capita, haecque in sectiones minores, descripsit: quae
descriptio

* Nos vsi sumus edit. A. C1613LXXXI. Edit. Bongarsiana ipsa prodiit Paris. A. C1613LXXXI octonis.

** V. c. I, 10. I principum: ibid. 6 Hystapsis: ibid. 15 Zopyrus: II, 1. 20 tot saeculorum: ibid. nihilominus coli, nisi - non posse videri - ultimam - siue ex aggerationibus etc.

descriptio multis posteriorum editorum Iustini, ut Graeuio, Vorstio, Scheffero, Gronovio, tam utilis lectoribus, et tam opportuna, visa est, ut eam retinendam putarent. Post Berneggerum, cuius editio aliquoties superiori saeculo Argentorati repetita fuit, de Iustino bene meriti sunt Boxbornius et magnus ille Isaacus Vossius. Illius notae, vix quartam unius plagulae partem complentes, continent coniecturas varias, lectionesque libri scripti Leidensis, de quo supra memoraui. Vossius autem in suis annotamentis, paullo vberioribus illis, multa in primis loca restituit, egregieque illustrauit, ubi de populis antiquis, verbis, aliisque id genus rebus, exponitur. Vterque, quod ad ipsum textum Iustini attinet, Bongarsianum exemplum sequutus est, ut deinde Thysius quoque et Schreuelius. Graeuus vero, in cuius editionibus Breuiaria capitum primum reperi, non modo Iustinum luculento Commentario instructum emisit, sed, praeunte in primis editione Iuntina, cui, ut vidimus, plurimum tribuit, reliquit saepe Bongarsium: nusquam tamen temere et sine causa. Commentarius eius separatim prodiit ter **: verum anno primo huius*

* Eius editio prima exiit Amstel. A. MDCCLXXXVIII duodenis: altera A. MDCCLXXXIII. Vossiana Lugd. Bat. A. MDCCLXXX duodenis, ex officina Elseviriana.

** A. MDCCLXVIII: A. MDCCLXXXIII: A. MDCCLXXXIII

*huius saeculi etiam adiunctis reliquorum interpretum notis. In his neque Faber, neque Vorstius, accessit ad recensendum Iustinum Codicibus scriptis adiutus, neque editiones antiquas principes ipsi consuluisse videntur. Sed uterque tamen, quod non est negandum, multis obscuris locis plurimum lucis attulit, nisi quod Faber nonnunquam, de more suo *, nimis audax in coniectando fuisse videri possit; laudandus tamen in eo, quod de coniecturis illis fere nullam receperit. Vorstius praeterea indicem quoque verborum, quem a Freinshemio compositum memorauimus, altero propemodum tanto pleniorum redditum suae editioni subiecit. Sed audacia libidineque emendandi et corrigendi, quae praua et vitiosa non essent, omnes facile vicit Ioh. Schefferus, Vir caeteroquin longe doctissimus, sed in coniecturis faciundis parum felix. voluit enim Iustinum ita cogitare et scribere, ut se: quomodo hodie multi diuinos scriptores vocabulis eas notiones subiecisse putant, quas iis subiicere didicerint e Lexicis diobolaribus, aut etiam e Compendiis philosophicis, et Systematis Theologicis. Facilis sane, sed etiam perquam periculosa et incerta, ratio emendandi et interpretandi scriptores veteres, quae saepius cogat retractare dicta, quae*

* Vid. Perizonius ad Aelian. V. H. XIII, 13, et Burmanus ad Phaedri fabb. p. 223 ed. mai. Editio Fabri ipsa exiit Salmurii A. MDCCLXXI duodenis: Vorstiana Lipsiae A. MDCCLXXIII octonis: Schefferiana A. MDCCLXXVIII octonis.

quae peritis ut stomachum faciat semper, ita et cachinnum moueat interdum. Caeterum et index vocabulorum huic ipsi Schef-fero magnam incrementorum suorum partem debet. Sed post Bongarsium Modiumque et Graeuium, quid enim de Canteliis, lunque-risque, et eorum similibus, dicam? optime omnium mihi quidem videntur de Iustino meriti esse Britani, nominatim Oxonienses, apud quos Tho. Hearnius eius libros denuo ad Codices scriptos quatuor diligentissime, ut ex addita varietate lectionum patet, recognouit: quam tamen editionem mihi videre non contigit. Post Oxonienses maxime laudabilem operam in recensendo Iustino Gronouius nepos posuit: qui quibus instructus copiis negotium illud aggressus sit, iam supra commemorauimus. Sequutus est Graeuianum exemplum, ita tamen ut non solum indicem verborum collocupletarit multum, sed etiam, praeter suas, aui sui notas addiderit, Graeuique lectionem paucis in locis deseruerit. Tandem Pe. Burmanus, Vir summus, Luchtmani librarii rogatu, minorem editionem Iustini duodenis, anno huius saeculi secundo et vicesimo, adornauit: in qua textu Graeuii fere ** seruat, adiecit*

* A. CIÖICELXXIII, et A. CIÖICCCV oëtonis. Gronouiana prodit Lugd. Bat. A. CIÖICCCXVIII. Recedere eam interdum a Graeuiana, apparebit e XII, 8. II. XVII, 2. 15 et 3. 17 et 4. I. XVIII, 1. 1 et 4. 3

** Nonnunquam vidimus illum ab eo relictum esse: ut XXII, 4. 1. 5 et 5. 1. XXVIII, 2. 6. XXXI, 2. 8. XXXIII, 4. 8 etc.

adiecit lectionis varietatem e libris cum scriptis, tum editis, quibus priores Iustini interpretes vsi erant: de cuius instituti utilitate pluribus in praefatione aureola exposuit. Sed multa ibi, operarum maxime culpa, errata irrepsisse*, nemo, nisi qui nunquam se in eiusmodi labore exercuerit, mirabitur. Atque haec etiam de Editionibus Iustini dicenda nobis visa sunt hoc tempore; quem multi praeterea Viri docti alii in suis libris aliud agentes, veluti Acidalius, Glareanus, Gronovius auus, Peyraredus, Salmasius, Sebissus, et reliqui, emendare atque illustrare conati sunt. Restat igitur, ut breuiter de nostra hac editione dicamus, si ante quaedam de Prologis historiarum Philippicarum Trogi exposuerimus

Li autem sicuti non in omnibus libris Iustini scriptis reperiuntur, ita eos nec in editionibus omnibus e Codicibus eiusmodi ductis extare, per se intellegitur. Ante Bongarsium quidem a nemine editi erant. cui quum contigisset, ut illos in omnibus suis Codicibus inueniret, ita quidem ut in uno singuli libris singulis Iustini, argumenti loco, praemissi essent; in reliquis Iustino ipsi praepositi vniuersi: edidit eos inde

* V. c. II, 8. I deserti pro disertis: II, 10. 3 afferebat pro afferebat: XI, 12. 5 tum centum pro centum: XVIII, 5. 13 bubuli pro bubali: XVII, 6. 12 lectio scelerum pertinet ad τὸ scelere, non ad τὸ sacrorum: XXXI, 2. 3 seruatus pro obseruatus: XXXVIII, 5. 10 vltioni pro vltimi etc.

de, sed, ut ipse fatetur, ita deprauatos et vulneratos, ut ullam iis medicinam adhiberi posse, paene desperaret. At non modo tamen Bongarsius ipse, et deinde Modius, porro Freinshemius, mox Vossius et Vorstius, vulneribus eorum mederi aggressi sunt; sed omnia omnium conata superauit hic quidem, sine vlla controuersia, opera Longeruæi, Abbatis, adiuti a Montefalconio, tum in Italia commorante, trium Codicum, duorum Vaticanorum, vnius Maximiani, lectionibus. Eius Viri notas idem Montefalconius, quem et quartum Codicem Venetiis in aedibus Trevisanis vidisse, sed non contendere cum Vulgatis, aliis tunc negotiis impeditum, potuisse nouimus, primo Diario Italico ad calcem inseruit: unde transtulit deinde eas in suam editionem Gronouius nepos. Etiam Britanos e suis libris lectionis diversitatem ad Prologos edidisse cognouimus: qui si genuini sunt, de quo vix dubitari posse videtur, facile appareret, quam multa a Iustino, epitomatore, omissa fuerint. Iam sequitur, ut de nobis, nostraque opera qualicunque, dicamus

Vendiderant inde ab initiis huius saeculi usque adhuc, magno cum fructu emolumentoque suo, in ea taberna, in qua haec nostra iam editio, utinam pari successu! venit, exemplaria eius, quam Iungerus notis puerilibus, Minellii exemplo, commaculatam deformatamque emiserat. Ego vero quum facile praeuiderem, eae quisquiliae, ut summus Burmanus verissime appellat,

appellat, et nugae si recoquerentur denuoque apponerentur, quanto dedecori litteris, quanta ignominiae Germaniae, forent, quantum essent ipsius librariae existimationem apud peritos omnes imminuturae; quum diuenditis exemplaribus Iunquerianae editionis rogabar, ut adornarem, et nomine quidem edito, nouam: ostendebam, quam periculosum illud mihi omni ex parte videretur; sed et mihi, et librariae, affirmabam fore in primis honorificum, si, oppressis et reiectis Iunqueri notis, earum loco adderentur aliae, non meae, qui nil in promptu haberem, quo lucis aliquid, Iustino affunderetur, praesertim post tantos Viros, qui ante me in eo etiam perpoliendo elaborassent, verum profectae a Viro, cuius doctrinae tribuerent, tribuissentque semper plurimum eruditi omnes, et quibus ad Criticen, omninoque ad veram rectamque interpretandi scriptores antiquos rationem, linguae Latinae tirores mature, veluti manu, ducerentur. Quae quum is, qui tabernae librariae praest, audiuiisset, statim arripuit consilium, neque se tantam quaestulorum rationem habere solere, ut existimationem neglegeret; confirmabat. Sentiebat enim aliter, ac nuper ille, qui, oblata Euripidis Hecuba, vociferabatur, se animum inducere non posse, illam formulis describi, suo sumtu, curare, quod liber nimis doctus esset, qui a perpaucis hac quidem aetate legeretur, legiue ita posset, ut intellexeretur. volebat nempe homo fabulas Aesopias, spiritualesque Odas et Theologicas Bibliothecas, sit

(c) venia

venia verbis, redimere, quae etiam a mulierculis, earumque similibus, et ab iis, qui pristinam vellent barbariem in scholas reducere, auide iustoque maiori pretio emerentur. Ego igitur quum semper censuissem; qua in re mihi confido assensuros esse omnes intelligentes; Graevium fuisse Camerarii mei Gesnerique et Ernestii simillimum, hoc est, eum, cui in senatu nostrae ciuitatis sententiam dicere licuisset, non pedarium, qui omnes boni interpretis numeros, etiam in Iustino enarrando, impleisset, id est, qui, constituta e legibus Critices lectione vera, obscura illustrasset, impedita expediuisset: eius animadversiones verborum contextui subiiciendas statui, ita tamen ut iis adicerem, tanquam auctarium haud contemnendum, Ioh. Frid. Gronovii notas quamvis paucas, tamen summi cuius Critici diuina doctrina dignissimas. Vnde intellegebam necesse esse, ut verba Iustini ipsa recenserentur ad exemplum Graevianum: sed quia Iungerus, cuius editionis exemplum mihi traditum fuerat a librario, exprimi iusserat textum Bongarsii, quod ego non animaduverteram statim; factum est partim mea, partim eius etiam culpa, cui mandaueram primo hoc negotium, ut in prioribus maxime plagulis lectiones Bongarsiani exempli multae remanerent: quae loca tamen ad calcem libri inuenies, lector, fideliter annotata. Caeterum scito me recensuisse Iustinum ad Graevianam editionem postremam, qua, ipso Graevio auctore, nulla melior est; collatis tamen
etiam

etiam reliquis. Vt autem nostra haec editio haberet, quo a superioribus editionibus discerneretur, Prologis non minus adiungere visum est lectionis diversitatem, coniecturasque Virorum doctorum, quam libellum, quo variae ipsius Iustini librorum lectiones contineantur. Et in hunc quidem libellum non modo conferre placuit lectiones Codicum Bongarsii, Gronovii, Britanorumque ex editione Burmaniana, sed locupletavi illum etiam lectionibus Editionum veterum, de quibus supra expositum est, ut Mediolanensis, Parisiensis, Venetae, Aldinae, Colonienfis seu Maioris, et Bongarsianae: quos libros omnes totos inter se comparavi, opera quorundam amicorum eo in negotio adiutus: e quibus cum paterinae in me liberalitatis, tum familiaritatis veteris causa laudandus mihi est doctissimus Iuuenis, Ioh. Christianus Schmidius, Lipsiensis, non modo Iurisprudentiae, sed et humanitatis litterarum, raro hodie exemplo, studiosissimus: et Segifredus Ad. Gotlo. Bergerus, Cremensis, humanissimus Iuuenis, qui et ipse cum studio Theologiae politio rem humanitatem laudabiliter coniungit. Id vero ut faceremus, impulerunt me ea, quae Burmanus de utilitate talis instituti praeclare et intellegenter disputavit in sua Praefatione: qua, maxime minutiarum istiusmodi contemtorum eruditorumque opificum causa, editionem nostram ornandam esse censui. Deinde ut et eo cupiditati studiosorum harum litterarum satisfacerem, laboremque

(c) 2 orum

eorum meo subleuarem, coniecturas Virorum doctorum, quas reperire potui, collegi, longe plures earum indagaturus, nisi operae ob mercatum instantem nimis festinaissent. Ante Indicem denique verborum, quem e Graeuiana editione eo transtuli, Dresigii epistolam super locis aliquot Iustineis inuenies, lector; quam ideo duxi non omitte-
dam, ne, quod satis constat commune et triste fatum omnium eiusmodi libellorum esse, interiret, si ea forte futurorum Iustini editorum aliquis uti vellet. Ego quidem laborem hunc omnem, molestiorem certe, quam putent imperiti, magnos mihi fructus tulisse existimabo, si cognouero, tibi, lector, conata mea tironum studia iuuandi, eosque ad veram solidamque doctrinam, non ad popularem illam et superficiariam, mature adducendi, placere. Vale. Scripsi Lipsiae in Schola Thomana prid. Nonas Apriles a C. N

CICIDCCLVII

LECTORI

LECTORI
AEQVO ET BENEVOLO

S. P. D.

PETRVS BVRMANVS

Plus nocuisse doctrinarum studiis, quam profuisse artem, quae libros veterum, olim manibus describendos, typis exprimere docuit, saepe querentes audiui et legi. Laborem quoque et industriam ab eo tempore multum imminuta fuisse, et faciliorem apparatus et instrumenta eruditionis magis obuia et parabilia desidia maioris causam dedisse; minorem, ob facilitatem, interioribus litteris eruditorum prouentum post multiplicata antiquorum voluminum exemplaria fuisse, multi existinauerunt. Cum enim felici fato barbaries politioris doctrinae ope depulsa esset, et litterae per aliquot secula contemptae, in Italia et reliquis deinde Europae partibus recolerentur, artis typographicae beneficio omnibus ad eas aditus factus fuit, et historicorum, oratorum et poetarum, quae Bibliothecae olim monasteriorum et templorum claustris suis occultabant, opera vulgata et communia esse inceperunt. Ita ut, quae olim paucis seposita esset eruditionis laus et gloria, cum omnibus communicata videretur. Sed crescente eorum quotidie, qui eruditionis laudem affectabant, numero, desiderari etiam librorum ab antiquis proditorum, maior multitudo coepta est, et auide ab omnibus minori, quam solebat, pretio comparatis, qui edebantur typis, voluminibus, bibliothecas vnusquisque sibi instituere

(c) 3 coepit.

coepit. Et cum primi officinarum librariarum institutores exiguum modo codicum numerum producentes vix explere studiosorum vota possent, alias ex aliis editiones iterari gloriae simul et lucri cupido suadebat. Cum etiam scholae et gymnasia, quibus aetas prima ad humanitatem informari solet, maiori discentium frequentia celebrarentur, et nugaces monachorum libelli eiectionem locum fecissent optimi et antiqui aevi scriptoribus, multiplicata quoque minoris formae et molis volumina in eum modum fuerunt, ut nullis fere ex auctorum priscorum numero, quos superstites nobis fecerat communis rei litterariae calamitas, copia desideraretur. Cum vero primae editiones, non ad alia, quam manuscriptorum codicum exemplaria excudi possent, infinitis mendis deturpatae prodibant, et sensum auctoris monstruosis deprauatae lectionis vitiis vix indagandum et explicandum exhibebant. Quare Criticorum opera desiderari coepta; et vndique conquisitis antiqui aevi exemplaribus emendatiores in vulgus edere codices instituerunt Aldi, Frobenii, Gryphii, Stephani, et in eorum industriae laudes succedentes alii typographi, per omnes Europae politioris partes officinas aperuerunt. Sed ut omnia recte et egregie a principio instituta, ita quoque in litterarum incrementum et salutem excogitatam artem, sequentium auaritia et quaestus cupido corruptit. Cum enim principes illi in typographica arte viri nullas ferre proderent, nisi ex doctissimorum consilio, et eorum opera emendatas editiones, (qua laude plurimae Aldorum et omnes fere Stephanorum editiones sunt insignes) caeteri in paratam hanc et expositam gloriam inuolauerunt, et ad verbum priores editiones exprimentes, et
men-

mendarum numerum multiplicantes, eas sordes nobilissimae huic arti induxerunt, ut eruditum iterum, ad eas eluendas, ad manu exaratos codices fuerit recurrendum, et ita laboris ingrati, quem videbatur priorum industria sustulisse, conferendi codices antiquos pariter et recentiores, non modo non gratia facta, sed necessitas multo maior sit imposita. Hinc cum dispersi per totum orbem exiguo olim numero codices, sub artis utilissimae initiis editi, cura ingenti et studio conquiri ab eruditum inciperent, tantum illis accessit pretium, ut hodie fere melius manu exarati, quam primis typis descripti libri comparari possint: et cum pecunia et diuitiis raro ita abundare soleant eruditum, ut tam insanum, quo hodie venduntur, pretium efficere queant, iam nihil magis ad eorum studia et desideria accommodatum esse potest, quam ut nouae editiones, si quae instituantur, ea exhibeant, quibus antiquae illae censeri merito possint. Et cum vnica priores illas consulendi et euolendi causa sit eruditum, ut videant, quid a posterioribus nouatum et immutatum fuerit, hinc certe gratissimae illae editiones esse debent, quae omnium fere, quae aliquo in pretio habentur, varietates et discrepantes lectiones oculo simul exponant. Quare cum nouam minoris formae editionem Iustini desiderari, et in iuventutis studiosae commodum se id operis suscipere velle, mihi diligentissimus ostenderet Luchtmannus, et simul consilium de ratione, qua id administrare optime posset, expeteret, auctor illi fui, ut noua etiam dote hanc, si posset, exornatam editionem lectoribus commendaret. Et cum nuda modo, sine notis aut commentariis, verba scriptoris, exiguo modo, ut facile circumferri ab eruditum, et simul puero-

(c) 4 rum

rum et iuuenum vsibus aptari posset, vellet exhibere, ostendi rationem, qua et scholasticae vtilitati satisfacere, et simul ab eruditis gratiam non exiguam inire posset. Institutum ergo doctissimorum virorum, qui variantium lectionum libellos adiecerunt editionibus suis, laudavi, et simul Anglorum exempla esse imitanda dixi, qui plurimas nitidissimas, non alio nisi variarum lectionum ornamento commendatas, nobis veterum scriptorum editiones prodiderunt, et a calce libri retractas singulis paginis subiectas codicum scriptorum et editorum dissensiones ostenderunt. Si enim vera rem ipsam ratione velimus expendere, nihil vtilius et ad studia omnium minimo sumtu et labore profliganda accommodatius excogitari potest. Cum enim nec vnicuique contingere possit, magno codicum numero plures implere, aut per omnem Europam thesauros publicarum et priuatarum bibliothecarum excutere; nec etiam temporis et laboris in conferendis libris iacturam facere multis lubeat; quod gratius, aut fructuosius dari munus potest, quam quod pecuniae et laboris immensi lucrum et compendium adferat? Praeterea non alia magis parte peccare curatores quotidianarum editionum videmus, quam quod sine vlllo vsu veterum membranarum, aut olim editorum codicum, quaslibet pro libidine et avaritia Typographorum iterare et renouare sustineant. Denderetur modo in officinis eorum hic vel ille scriptor, statim ad manum est nescio quis paedagogus vel semidoctus, qui, vt a prioribus noua aliquid differat editio ex Thesauris, Lexicis, et infelicium ingeniorum adminiculis, notas quasdam corradit, easque non ex vsu studiorum, sed ex typographi rudissimi, et tantum lucrum venantis, praescripto, aut etiam

ex

ex cuiuscunque, in quem incidit, consilio et iudicio concunat, vitia priorum editionum gemit, et ineptis notis margines onerat. Hinc obrutos fere et gementes sub onere notarum veteres querimur scriptores; nec tam Scaligerorum, Casaubonorum, Gronoviorum, Græviorum et similium commentariis (quales nunquam nimis multi eruditis, qui otio litterato et studiis sese totos consecrarunt, dari possunt,) illustratos, sed obscurissimorum hominum Farnabiorum, Minellorum, et qui horum vestigia etiam aperte hodie in Germania et alibi premere se fateri non erubescunt, iugis et quisquiliis commaculatos quotidie immenso numero prodire videmus. Neque tamen insanam hanc et obscuram hominum nullius frugis diligentiam adhuc satisfacere illis, qui a studiis scholasticis remotam vitam agunt, et vel in rerum publicarum vel bellicarum administratione versantur, vel etiam in ignobili otio consenescent, audimus; qui quotidie eruditis occurrant, requiri adhuc commentarios et notas (turpiter enim se dedisse, qui in usum Delphini tot chartas conspurcarunt, tandem fateri coguntur) quae tam facilem veterum lectionem omnibus, etiam occupatissimis et leuissime litterarum studio imbutis, faciant, ut aequae aperta Latini scriptoris verba appareant, ac si vernacula legerentur. Quo postulato nihil absurdius, et magis ad evertenda, si quae supersunt, omnia antiquitatis studia, excogitari posse puto. Hoc enim mihi dandum esse iure postulo, ut linguae et sermonis, quo auctor usus sit, peritus sit lector, et aliqua doctrinae parte tinctus; neque ille ab editore expectat aut exspectet, ut quotiescunque nova veteris auctoris editio prodeat, obuios verborum, et locutionum significatus, et qui in omnibus, Lexi-

cis reperiri possunt, ad fastidium repetat: aut ut Minelliana et puerili ambitione verba etiam tyronibus intellecta, aliis idem significantibus, sed vim et elegantiam minorem habentibus, explanet: aut Goralliana stultitia ad geminandam inutili pondere molem libri, paraphrases verbis auctorum opponat. In quem enim usum, quaeso, tot noua Lexica et Vocabularia, quorum etiam numero et pondere obruimur et premimur, simul expetunt politici illi homines, si ex illis iterum iterumque eadem ad singulorum scriptorum verba adscribi iubeant. Quid iniquius, quid stultius, quam ab eruditis exposcere omnium scriptorum editiones, nouis commentariis exornatas, quae nihil tricarum criticarum, nihil molestae eruditionis, nullos certe ob vicinitatem verborum et rerum excursus contineant, sed qui Antiquitatis, Historiae, Geographiae, Chronologiae, et caeterarum eruditionis partium capita ita plene et plane exponant, ut quicumque, etiam rudior et indoctior, quemcunque in manus sumit auctorem, tam facile intelligat, ac si prima vernaculae linguae elementa legat: et simul etiam magnis clamoribus flagitare Lexica vulgatis pleniora, quae nobis omnes antiquos ritus, leges, instituta et mores, omnium regnorum successiones et fata, situs et nomina locorum, nodos et scrupulos chronologicos, et reliqua omnia planissime exhibeant. Rogatos huius sententiae viros vellem, an, si improbi huius voti compotes essent facti, et talem sibi Lexicorum, et Thesaurorum congeriem parassent, hoc subsidio instructi petere a nobis desinerent omnium auctorum editiones, commentariis, quales desiderant, ex eorum praescripto exornatas; an vero contenti nudis scriptorum verbis ad eorum le-

tionem

tionem et intelligentiam planam sibi iam viam esse factam crederent. An non fugientes laborem in tantae molis libris quaerendi ea, quae legentes morari possent, adhuc contendere perseverarent, ut nos, quibus scilicet otii et temporis satis superesse solet, ex illis Lexicis corraderemus et auctorum verbis subiiceremus notas, ex his Thesauris depromptas, quae desidia eorum et laboris fugae satisfacerent? Easdem, puto, querelas de difficili scriptorum veterum intellectu adhuc audiremus, neque Lexica, neque commentarii morosa illa expleant ingenia? nec maiores in antiquitatis cognitione profectus nos visuros confido. Si enim vera fateri, et se noscere vellent, non aliunde hunc eruditissimorum et in re litteraria principum, qui non alieno arbitrio notas et commentarios elaborarunt, contemptum et vituperationem sibi nasci sentirent, quam quod in iuuentute omnem studiorum ordinem perverterint, et ipsa fundamenta, quibus omnium, quaecunque sunt, scientiarum consummatio innititur, facere neglexerint, et vel parentum auaritia, aut ambitione eas doctrinae partes praeteruecti sint, quae aditum et viam facilem ad reconditiora et grauiora studia aperuissent; iam vero viri facti, et muneribus publicis admoti, se cum pudore et ignominia nudos earum rerum esse videant, quibus etiam pueri et tyrones, qui seuera lege proficiunt, instructi conspiciuntur. Cum tamen necessariam et honorificam etiam qualemcunque esse eruditionem sentiant, sero iam ad principia humanitatis et doctrinae clam et sine magistro regredi, et ad carceres stadii, quod olim decurrere debuerant, redire vellent. Hinc tractare et resumere quosdam auctores, quos olim abiecerunt,

runt, cum incipiunt, pudore secreto confunduntur, quod destituti omni doctrinae apparatu, nullum Latinae etiam linguae vsum, cuius ne maiorem quidem nunc in tanta litterarum luce intelligentiam, quam olim in spississima barbarie monachi habere solent, sibi adesse experiuntur. Et tamen veteris memoriae antiquitates, rerum gestarum, regnorum ciuitatumque fata et ordinem, ritus et cerimonias sacras, ciuiles et militares, sibi subito infundi desiderant, et tam faciles sibi scriptores priscos in manus dari a nobis postulant, vt videri possint, omnes eruditionis partes cum cura olim pertractasse. Accedit his omnibus peruagata hodie totam Europam infania et morbus, quo instructissimas domi suae bibliothecas parare instituerunt primarii, et honoribus et dignitate illustres viri, qui cum splendore et magnificencia reges et principes aequare, vastissimas substructionum moles excitare, et amplissimarum aedium membra ornamentis regalibus illustrare dum cupiunt, nullam satis domum bene instructam esse putant, nisi ingens et infinita libraria supellex spectatores in ingenii et elegantiae admirationem rapiat. Cum interim fatui et rudes domini inter tot millia librorum oscitantes desideant, et vix codicum inauratorum et delicatis fulgentium titulis indices enarrare queant. Conquirunt ergo sibi domesticos paedagogos, et, vt labentibus olim Romae seuerioris doctrinae studiis, in desidiam simul et luxuriam resoluti ciuitatis principes, Graeculos contubernales sibi adsciscebant, sic nostri Gallulis suis, multum amatis propter ingenii elegantiam, et adulandi exquisitum artificium, ordinandi bibliothecas, et ingenium acuendi prouinciam imponunt, qui ad omnia prompti et parati, plura

plura eos docere semper possunt, quam ipsi vnquam didicerunt. Hi omnem studiis nostris scabritiem et asperitatem dementes, nihil nisi politae et perfectae humanitatis politicis et militaribus viris opponunt, et tanta eruditionis mundae et elegantis opinione reges suos, quos sectantur et colunt, implent, vt facile nostratum opera carere, et morosam popularium contumaciam spernere possint. Hi omnem, qui hic in Scholis et Academiis impenditur iuventuti poliendae, laborem, non inutilem modo viris, qui in luce reipublicae versari debent, sed noxium, et ingenii et aciei mentis exstinguendae natum esse facile persuadent. Nos vero, ad plebis tantum, quae ab elegantia illa morum et studiorum longius adhuc remota est, filios corrumpendos, et ad Gymnasia publica, in quibus moribus et legibus antiquis elementa prima magno sumtuum et temporis dispendio, per ambages plurimas traduntur, deprauanda relictos, Sisyphaeos labores iterare, et infelices esse iubent. Antiquos vero scriptores criticis et inutili eruditione refertis commentariis oneratos in bibliothecarum quidem ornamenta esse commendos suadent, sed ad vsum Minellianas illas notas, paraphrases Gorallianas, et Regias in vsum Delphini editiones ingeniis magnis poliendis, et eruditione non umbraticae, sed facillimae acquirendae vnice facere iactantes, infamare omnes doctorem virorum labores conantur. Sed relinquemus hos irato studiis Genio, et vitiosam hanc adulantium canum progeniem palatiis non inuideamus. Nos antiqui generis reliquias, si quae supersint, colamus, et prementes, licet non adsequamur, vestigia decessorum nostrorum in edendis veterum scriptis sectam integram literatissimorum virorum sequamur,

de vtilitas et fructus ad eruditionis verae amatores redundet, soli, qui polito et limato iudicio interioribus operantur litteris, intelligunt. Licet enim delicatuli illi et elegantis eruditionis iactatores, critice omnem canem peius et angue oderint et detestentur, secum tamen saepe eius necessitatem fateri, et erubescere coguntur, ubi illa se destitutos animaduertunt; neque tam facilis, ut multis, qui in haec sacra non initiati irrumpunt, videtur, emendandi scriptores veteres ratio est, quasi sola corporis contentione, et conferendi innumeros codices labore Critici nomen et laudem reportare quis posset. Immo vero acerrimam mentis aciem, et ingenii perspicacissimi vim requiri manifestum est; neque sola codices antiquos versandi consuetudo, aut scripturae et variantium per omne aeuum manuum diuersitatis peritia Criticum faciet: nisi enim ipsa naturae felicitas, et facillima veri perspicientia et sollertia, ad magnum antiquitatis et scriptorum usum accesserit, non melior ex summa contentione animi et corporis Criticus, quam ex duro et laboriosissimo rustico urbanitatis limatae, et politiae colore tinctus civis emerget. Quod ipsa veri experientia constat: cum enim nihil incertius saepe accidat, quam certam et veram lectionem inuenire et adferere, neque magis inter eruditos saepe de huius vel illius loci sincera scriptura, quam inter sapientis palati et eruditae gulae epulones, de ciborum delicata praestantia conuenire soleat, ille quoque optime Criticen exercebit, qui acerrima diiudicandi vi et ratione discernendi valet. ut enim gustatu ciborum suauitas, ita mentis vi, et in omni iudicio elegantia, integritas dictionis et sermonis proprietates discernitur, et ut neque rusticus fatui et insulsi palati

palati voluptatem vllam ex regalibus deliciis sentiet, ita nec mentis deprauatae et infelicis genii eruditus ex lautitiis his vllam iucunditatem gustabit, sed ipsam insipientiam rusticitate sua prodet.

Accedit aliud et ingens critici studii emolumentum, quod, qui ab ipsis studiorum initiis non vemeraria vecordia, sed prudenti moderatione in illud se dederunt, quotidie experiuntur: Nihil, scilicet, magis viam ad indagandos abditos verborum sensus, et eruendas veterum scriptorum sententias, aperire, quam varias librorum aberrationes diligenter considerare: et plus saepe profligari in humaniorum artium studiis, si quis inter legendum quotidie ante oculos habeat et verlet variantes, quotquot sunt, locorum lectiones, quam si quis saepe se vastissimis eruditorum commentariis penitus immergat. Ego certe ab ipsis humanioris doctrinae initiis, omnium fere, quos legebam, Auctorum marginibus adlinere consueui, quidquid ex notis doctorum virorum lectionum corradere poteram, et hinc in omne tempus vberissimi saepe commentarii vicem mihi praestiterunt hae codicum discrepantiae, et in veterum locis salebrosis et obscuris faciem lucidissimam praetulerunt. Hanc vero veteres scriptores legendi et tractandi rationem, neque vulgo notam, neque a multis, vt facile eorum opera infelicia produnt, recte institutam; pluribus dehinc placituras facile confido, vbi sine labore et sumtu suo tales editiones quotidie versare licuerit, quae oculis et menti simul vulgata Auctorum verba, et codicum diuersas lectiones, vna et eadem pagina exhibebunt. Praeterea cum, et olim et hodie, infelicissime saepe multi Deae Criticae operentur,

(d)

tur,

tur, ita vt, quamprimum aqua illis hæreat, nec se expedire possint, vrendo, laniando, secando, scriptores veteres vexent etiam tales, qui nullum veterum codicum vsum habent; nihil vtilius fieri posse puto, quam vt omnes omnino scriptores, hac dote ornati, edantur, vt temerariis his corruptoribus copia fiat aestimandi, et veras lectiones discernendi. Quare spero, et rogo simul et obtestor omnes, qui nouis editionibus manus sunt admoturi, et quibus copia exaratorum manu codicum vel prisca- rum editionum suppetit, vt hunc laborem in publicum commodum suscipiant; et ex scriptis, quos nemo vnus per totum orbem dispersos lustrare potest, et ex editionibus primis, quarum hodie pretium ita excreuit, vt eruditis, quos raro Dea pecunia benignis oculis respicit, omni earum possessione interdicatur, colligere velint variantes, quotquot haberi possint, scripturas. Quo enim plures, exigua hac forma et ratione curati libelli exeunt, eo maiores eruditis subministrari copias, et ingens operae et laboris compendium fieri existimo, cum domi et in museo locupletissimas Italiae, Galliae, Angliae et aliarum regionum Bibliothecarum opes in vsum suum reclusas se possidere cernant. Utinam mihi vero et otii plus fuisset, et copia maior codicum vtriusque generis, et ita absoluta hæc editio prodiisset, vt nihil in ea eruditi desiderari possent! sed et muneris laboriosissimi cura, et labores, aliis scriptoribus maioris molis et momenti debiti, vix tantum subcessui temporis reliquerunt, vt ex Bongarsianis, Modianis, Graeuianis, et aliorum notis et variarum lectionum libellis, hæc, quae vides, lector, exciperem. Adhibui etiam Anglicam Hearnii, viri seduli admodum et laboriosi,

editio

P R A E F A T I O XXXVIII

editionem, et alias, olim et nuper curatas, quaecunque modo aliquid mihi conferre posse viderentur. Non aliud vero praeter codicum scriptorum et typis editorum varietates exhibemus, nullas vero doctorum, licet verosimiles, aut etiam certas, coniecturas immiscuimus. Hae enim, nisi rationibus et exemplis firmentur, lubricae et vanae saepe deprehenduntur, ideoque de his existimandi nulla est copia, nisi ad editiones maiores recurratur.

Hic finem praefationis, longae iam satis, facerem, nisi vnico exemplo lectorem monendum esse crederem, quam facile viri docti, qui corrigendi saepe intempestiua libidine laborant, peccent, et Criticae vim inferant. In libello variarum lectionum Bongarsii ad Lib. IV, 5 ad haec verba: *reparatum bellum; et animi a prioris fortunae procella ad spem certaminis reuocantur*, notatum erat, I. et MSS. *duo et a nimia*. Schefferus vocabulum illud *duo* credens esse ex codice MS. depromptam varietatem, hoc ab iis, qui non intelligebant, compendium scripturae repudiatum esse scribit; sed se inde efficere legendum esse; *reparatum igitur nauale bellum denuo et animi etc.* Quid est turpiter errare, si hoc non est, et non videre Bongarsium voluisse, duos codices MSS. pro *et animi*, habere, *et a nimia*? id quod eo magis est stupendum, quod in illo ipso libello saepius Bongarsius notet in vno, duobus, vel pluribus MSS. hoc vel illud legi. Nam hoc in ipso cap. I idem Bongarsius habet. I. et MSS. *duo. visentibus*; et ita alibi. Miror vero diligentissimum Hearnium hanc tam crassum Schefferi errorem etiam notulis suis inseruisse, qui praeterea in eo saepe peccat, quod non dis-

(d) 2

stinxerit

L. PE. BURMANI PRAEFATIO

stinxerit inter notas, quibus Bongarsius codices suos designavit. Cum enim MS. ponat, vnum semper, cum MSS. plures codices demonstrat, quod discrimen ab Hearnio saepe neglectum nos observare conati sumus. Sic ad lib. IV, 1 notat Cl. Hearnius tres manuscriptos Bongarsii codices habere *urbem*, alios *urbes*. Sed neque in notis, nec in libello variarum lectionum aliud notavit Bongarsius, nisi vnum MS. habere *urbem*. Sed Schefferus, nescio unde, scribit MSS. *tres*, quos vidit Bongarsius, habent, *urbem*; ex quo Hearnius descripsit. Plura essent in promptu, sed desino, veniam et dans viris diligentissimis, utpote probe gnarus, quam facilis in his sit lapsus, et simul eandem a lectoribus petens, si quid aberratum a me quoque deprehenderint. Vale. Leidae Kal. Aug. 1705CCXXII

LECTO.

LECTORI S

IOH. GEORG. GRAEVIVS

Nihil minus cogitaui nunc quam de Iustino edendo. Cum typographus mecum quod ceperat consilium de hac re communicasset, rogassetque ut conferrem si quid haberem ad hanc editionem, quam moliretur, ornamendam, fidem dedi me excussurum meas schedas et in contextu scriptoris emendando nonnullas horas impensurum. Nihil notarum subtexere decreueram. Deprehendi vero post, me nonnulla loca insigniora ex Florentina Iuntarum editione, quae prodit anno MDCCCXXV cum C. Nepote, et Velleio Paterculo, correxisse. Hinc impetum cepi eam totam a capite ad calcem componendi cum vulgatis libris. Tuli pretium operae. Non pauca loca ibi emendata leguntur, quae in omnibus, quae circumferuntur editionibus aliis, quae in manus quidem meas et Bongarsii inciderunt, sunt foede contaminata; siue Iuntae vetustum expresserint codicem aliquem ex Magni Etruriae Ducis illustrissima bibliotheca; aliquot enim huius scriptoris veterrimas membranas ibi servari ex Viris doctis accepi; siue Aldum Manutium sint secuti, quod mihi confirmarunt amici; ipse enim Aldinum librum adhuc inspicere non potui. Quicquid sit, optimae huic Florentinae editioni, quam nuperi editores, quod mihi multis constat rebus, non viderunt, quamque cum multa commendant, tum quod pleraeque probatae lectiones, quae in illa reperiuntur, manu exaratorum librorum,

(d) 3

rum, quibus Bongarsius et Modius vfi sunt, auctoritatē confirmetur, maximam partem debetur, quod ista editio nostra aliis melior et emendatio prodeat. Vt vero ratio constaret eorum quae mutavi, paucas quasdam adieci notas, quibus breviter mutationis causas reddidi, et fontes aperui. Haec praefixeram editioni, quam anno huius seculi LXVIII publicarum Traiecti nostrae. Post hoc tempus certatim clari doctique homines varias apud gentes multum studii posuerunt in illustrando Iustino. In Gallia vir elegantia ingenii et doctrinae copia insignis, mihiq̃ue, cum superesset, amicus, et summe carus, Tanaquillus Faber, inprimis egregiam ei navavit operam in editione Salmurienfi, quam anno LXXI adornavit, multa labe deterfa, et obscurioribus locis multa luce perfusis. In Germania Iohannes Vorstius, variis eruditis ingenii monumentis celebris, anno LXXIII Iustinum ornatorem Lipsiae iussit in publicum exire. In quo desideres, quod meliores lectiones, quas ex Iustina non solum attuleram, sed et asserueram, et in contextum editionis meae deleta maculosa scriptura receperam, laudat quidem a me prolatas, sed sibi vindicat, perinde ac si a nemine fuissent ante probatae, crebro in iis adstruendis vsus meis exemplis et rationibus. Sed viri, qui dudum e vivis excessit, aliis meritis haec leuicula donentur. Ne cum superstitē quidem de his contendere velim, nec cum quoquam alio. Triennio post Ioannes Schefferus, vir celeberrimus, decus Germaniae, quae edidit, et Sueciae, quae fouit, qui et ipse vivus mihi fuit coniunctissimus, post tot alias pulcherimas lucubrationes, quibus rem litterariam sibi devinxit, Iustinum quoque sua cura dignatus est,

est, quem Hamburgi, animaduersionibus instructum anno LXXVIII vulgavit. Meam editionem non videtur *ô παρατίτης* vidisse; sed aut solas notas, quas Daniel Elzevirius editioni Amsterodamensi praeposuerat, cum Iustinum, ut ante hac circumferebatur, non ut a me fuerat emendatior. Traiecti emissus, typis descripsisset, aut, ut a Vorstio sunt laudatae. Denique post hos omnes doctus Anglus, qui nobis nomen suum invidit, bellam et nitidam editionem Iustini publici iuris fecit Oxoniae, vsus quatuor vetustis codicibus Anglicanis, quorum subsidio multa corrupta sanauit egregie, quae et mihi et Scheffero in curis secundis, quas visis his Anglicis animaduersionibus elucubrauit, plurimum profuerunt. Fabri, Vorstii notas integras et illibatas hic inuenies, nec non, qui olim Iustino studuerunt, Illustris Iacobi Bongarsii, Francisci Modii, Matthiae Bernecceri, et magni Isaaci Vossii. Iosephus Cappel, qui in vsum Serenissimi Delphini Iustinum Parisiis anno LXXVII edidit, cum non tam emendandi, quam Historicis et Geographicis annotationibus explicandi partes sibi imposuit, nostro instituto non seruit. Caeteris debemus multum. Tibi, lector, possum adiurare liquido sine fuce, sine fallaciis et ostentatione, a qua semper fui alienissimus, meliorem editionem adhuc visam non esse hac Leidensi. Vale.

DE
IUSTINO

EX

GERARDI IOH. VOSSII

LIB. I DE HIST. LAT

Iustini, qui Trogi epitomen fecit, nec nomen, nec aetas, dubitatione caret. In Ant. Arnoldi libro nominabatur Iustinus Frontinus: At in codice bibliothecae Mediceae dicitur M. Iunianus Iustinus. Atque hoc verius censeo, ob libri eius antiquitatem: cuius argumentum non leue est, quod litteris Longobardicis scriptus sit. Quod vero ad aetatem, Trogi eius, cuius epitomen scripsit, filium fuisse tradit Gualterus Burlei Anglicus lib. de vita philosophorum, qui anno MDCCCLXXII editus ab Arnolde Terffloren. Sed hoc seculo illi condonemus, quo vixit. At eruditissimos etiam viros video esse, qui suspicentur vixisse, postquam imperium translatum fuit Constantinopolin: idque ob verba illa lib. VIII. [Graeciam etiam N V N C et viribus, et dignitate, orbis terrarum principem]. Sed N V N C istic non signat tempus, quo Iustinus scribit, sed de quo scribit; Quomodo idem paullo post ait: (Et haec potissimum facere Thebanos, Lacedaemoniosque, antea inter se imperii, nunc Graeciae imperantis aemulos). Vbi N V N C itidem valet, Hoc tempore, quod exponimus. Plane vero vixisse arbitror sub Antonino Pio, atque huic epitomen suam dicasse. Id colligo ex verbis istis praefationis,

fationis, (Quod ad te, Imperator Antonine, non tam cognoscendi, quam emendandi causa, transmissi). Ita enim habent editiones antiquae, quae, quin MSSorum fidem secutae fuerint, nullus dubito. Sed obiciunt, in optimis libris legi: [Quod ad te non tam cognoscendi magis, quam emendandi causa, transmissi]. Quam MSSorum lectionem etiam Bongarsius re-
nuit. Sed nihil manifestius, quam non ita scripsisse Iustinum. Nec enim TAM et MAGIS satis conueniunt. Quid ergo? num dicemus MAGIS, tanquam superfluum, tolli oportere? Atqui non videtur de nihilo esse, quod in optimis libris legitur. Quare puto, scriptum primo fuisse, [Quod, Antonine Imp. non cognoscendi magis, quam emendandi causa transmissi]. Nempe ex [Antonine Imp.] fecere [Ad te non]. Ac quia sic NON geminabatur, librarii hunc errorem existimantes alterum omisere. Et sane Iustinum hunc sub Antonino vixisse, ante seculum Philippus Bergomas, ac Ioan. Auentinus tradidere: imo idem iam ante annos trecentos in chronico suo scripsit Martinus Polonus: sed quod idem Iustinum hunc cum Iustino Martyre confudit, foedus error est, cum hic, qui epitomen scripsit, in iis, quae lib. VI et XXX de Mose, Iosepho, et Israëlitis, tradit, plane Scripturis aduersetur: vnde liquet, hominem fuisse Gentilem: aperteque inter eos ab Orosio numeratur: Vt de eo nihil dicam, quod beatus Martyr nihil Latine scripsisse videtur: item quod Eusebius, Hieronymus, Photius, nusquam historicam hanc epitomen inter Martyris illius scripta reponunt. Nec tamen ea ignota fuit B. Hieronymo, qui illius meminit prooemio in Danielem: Vt quoque Augustinus facit lib III de

ciuit. Dei cap. VI et Orosius lib. I cap. VIII et X, qui et Iustinum passim exscribit. Post quos eiusdem mentionem fecere, Isidorus, Iordanes, alii. Etiam quae Lupus Ferrariensis Abbas epist. XX ad Aluinum ex Trogo Pompeio citat de iis quae Mithridatis excellentiam portenderint apud Iustinum, ad verbum ex Iustini lib. XXXVII. Sed apud Lupum nunc paullo comptius leguntur, ut in Iustino debeant emendari. Est Iustinus scriptor tersus et elegans, ut de eo scribit Raimundus Lullus lib. VII de orat. cap. III. Quam turpiter autem in rebus Iudaicis aberrarit, ostendit Benedictus Pererius in Daniele c. XXXX. MStus exstat in bibliotheca publica Academiae Cantabrigiensis, et Oxonii in collegio corporis Christi. Ac nescio quid sibi velit quod (ut est apud Th. Iames). Oxonii in Bibliotheca Collegii Noui exstare dicatur Epitome historiarum per Trogum Pompeium lib. III.

TROGI POMPEII FRAGMENTA

DE EODEM

ET

IUSTINO VETERVM AVCTORVM

LOCA

*Vitruve a Viro Cl. Iac. Bongarsio
collecta*

PRISCIANUS *lib. VI* Trogius Pompeius
lib. VI: Inde Scepsim petit, quo se me-
dia interfecta socru contulerat, is ab Herculi-
de petito colloquio.

*In MS. Prisciani leguntur haec ex lib. III. Pro
se media Mediolanensis editio habet e Media. un-
de legebam olim se e Media. (Sed ex lib. IIII
Hellen. Xenophontis legendum, quo se Media.
Locum ipsum lector consulat). De Herculide au-
tem qui in MSS. Iustini est Derculides, dixi ad
lib. 6, I. 2*

IDEM *lib. V* Trogius historicus in XXII fe-
minum a flamine, protulit haec flaminea. Papi-
cio propter mortem flamineae, flaminio obiit.

*Duo MSS. Papicio flamineae (vixit flaminiae)
flaminio obiit. Lego Papirius propter mortem
flamineae, flaminio abiit. A. Gellius lib. 10 cap. 15
de flamine Dialis, Vxorem si amisit, inquit, flami-
nio decedit. Sed quae Trogo et Prisciano est
Flaminea, Gellio est flaminica: et flaminia, fla-
minis domus.*

VETVS

LVIII TROGI POMPEII

VETVS INTERPRES VIRG. QVI EST
APVD PE. DANIELEM IN ILLVD
TERTII AENEID

*Teucrus Rhoeatas primum est aduectus
in oras.*

TEVC RV S. de hoc fabula duplex est: Nam et de parentibus eius dupliciter traditur. Alii enim Cureas et Idae Nymphae; alii, inter quos et Trogus, Scamandri filium tradunt: qui Scamander, cum Creta frugum inopia laboraret, cum patre tertia populi ad exteras sedes quaerendas profectus est, ab Apolline monitus, ibi eum habiturum sedes, vbi noctu a terrigenis oppugnatus esset. Cum ad Frygiam venisset, et castra posuisset, noctu mures arcuum neruos et laboramenta armorum adroserunt. Scamander hos interpretatus hostes esse terrigenas, in Idae montis radicibus aedificia collocauit: qui cum aduersus finitimos bellum gereret, victor in Fanto flumine lapsus non comparuit, qui post a Cretensibus in honorem regis sui Scamander appellatus est: filioque eius Teucro regnum traditum, qui ciues e suo nomine Teucros appellauit, qui post a rege Troo Troiani dicti sunt; et templum Apollini constituit, quem Sminthium appellauit. Cretenses enim murem Sminthicem dicunt etc.

Leg. arbitror neruos, et loramenta armorum.
Et statim in Xantho flumine.

IDEM ad illud IIII Aeneid.

*Ductoresque alii, quos Africa terra triumphis
Diues, alit.* - - -

Triumphis diues, id est, bellicosa. et quidam dicunt astros nunquam triumphasse. Plinius autem Secundus historiae naturalis, et Pompeius Trogus astros dicunt pompam triumphi primos

primos inuenisse, quam sibi Romani postea vindicauerunt. Libius autem Andronicus refert, eos de Romanis saepius triumphasse, suosque porticus Romanis spoliis adornasse, merito ergo diues triumphis.

Pro Astros legendum omnino Afros. Carthaginienses triumphasse, indicat liber XV IIII Iustini.

PLINIVS in *Indice historiae naturalis* Trogum auctorem multis locis laudat, vt lib. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 31. Quae ex eo transtulit, non arbitror esse ex libris historiarum.

Lib. VII Cap. 3 Et in Aegypto septenos vno vtero simul gigni, auctor est Trogus. *Eadem fere totidem verbis Solinus cap. 3*

Lib. XI Cap. 39 Pili a cute exeunt crassa, hirti: feminis tenuiores, equis in iuba largi, in armis leoni: dasypodi et in buccis intus, et in pedibus: quae vtraque Trogus et in lepore tradit, hoc exemplo libidinosiores hominum quoque colligens.

Cap. 52 Addidit morum quoque aspectus simili modo apud nos Trogus, et ipse auctor seuerissimus, quos verbiseius subiitiam. Frons ubi est magna, sequem animum subesse significat; quibus parua, mobilem; quibus rotunda, iracundum; velut hoc vestigio tumoris apparente. Supercilia quibus porriguntur in rectum, molles significant; quibus iuxta nasum flexa sunt, austeros; quibus iuxta tempora inflexa, derisores; quibus in totum desflexa, maleuolos et inuidos. Oculi quibuscunque sunt longi, maleficos esse indicant; qui carnosos a naribus angulos habent, malitiae notam praebent: candidi pars extenta, notam impudentiae habet; qui identidem operire solent, incon-

LX TROGI POMPEII

constantiae. Oricularum magnitudo, loquacitatis et stultitiae nota est. Haecenus Trogus.

Lib. XVII Cap. 10 Nam folia palmarum apud Babylonios feri, atque ita arborem provenire, Trogum credidisse demoror.

Lib. XXXI cap. ult. Trogus auctor est, circa Lyciam penicillos mollissimos nasci in alto, unde ablatae sint spongiae.

CHARISIVS *Lib. I* Sed et Valgius, et Verrius, et Trogus de animalibus: hae res lacte dicuntur; at consuetudo tamen aliud sequitur.

Leg. Fortasse hi tres lacte dicunt.

FL. VOPISCVS *in Aureliano.* Neminem scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: prodente quin etiam, in quo Livius, in quo Sallustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique Trogus, manifestis testibus convincerentur:

IDEM *in Probo.* Et mihi quidem id animi fuit, non ut Sallustios, Livios, Tacitos, Trogos, atque omnes disertissimos imitarer viros in vita principum et temporibus disserendis.

HIERONYMUS *Prooemio in Danielon.* Ad intelligendas autem extremas partes Danielis, multiplex Graecorum historia necessaria est etc, praecipueque nostri Livii, et Pompeii Trogi, et Iustini, qui omnem extremae visionis narrant historiam: et post Alexandrum usque ad Caesarem Augustum, Syriae et Aegypti, id est, Seleuci et Antiochi, et Ptolemaeorum bella describunt.

IDEM in *Cap. V Danielis*. Quo (*de Balthazare loquitur*) interfecto a Dario rege Medorum, qui Cyri regis Persarum auunculus fuit, et Cyro Persa, quae duo regna Esaias ascensorem bigae cameli et asini vocat, destructum esse imperium Chaldaeorum. Quod quidem et Xenophon in Cyri maioris scribit infantia, et Pompeius Trogus, et multi alii, qui barbaras scripsere historias.

AUGUSTINVS *Lib. III de Ciuitate Dei Cap. 6* Iustinus qui Graecam, vel potius peregrinam, Trogum Pompeium sequutus, non Latine tantum, sicut ille, verum etiam breuiter scripsit historiam, opus librorum suorum sic incipit, Principio rerum etc. *Paullo post*. Quilibet autem fide rerum vel iste, vel Trogus scripserit; nam quaedam illos fuisse mentitos, aliae fideliores litterae ostendunt: constat tamen, et inter alios scriptores, regnum Assyriorum a Nino rege fuisse longe lateque porrectum.

OROSIUS *Lib. I Cap. 8 de fame Aegypti, cui Ioseph subuenit*. Pompeius historicus, eiusque breuiator Iustinus docet. *Et Cap. 10* Aitenim Pompeius siue Iustinus hoc modo, Aegyptii cum scabiem et vitiliginem etc. *quae exstant lib. XXXVI Iustini*.

Transcripsit autem Orosius ad verbum pleraque ex Iustino in suam Ormestam mundi. ita enim in MSS. inscribitur ipsius historia. (vide C. Barthium Aduers. 36. 37).

ISIDORVS *libro de Natura rerum, qui in MS. P. Pichoei inscribitur de Astronomia*. De monte Aetna Iustinus in libro historiarum ita scripsit,

LXII TROGI POMPEII FRAGM

scripsit, Siciliae tellus tenuis ac fragilis et cavernis quibusdam fistulisque ita penetrabilis etc. *quae exstant lib. IIII*

IORNANDES *libro de rebus Gothicis.* Ex quorum (*Gothorum*) nomine vel genere Trogius Pompeius, Parthorum dicit extitisse propitiam.

IDEM. Tunc Cyrus rex Persarum, post grande intervallum, et pene post sexcentorum triginta annorum tempora, Pompeio Trogo testante, Getarum reginae Thamiri, sibi exitiale intulit bellum.

MARTINVS POLONVS *sub Antonino Pio.* Eo tempore, floruit Pompeius Trogius, natione Hispanus, qui totius orbis historias a tempore Nini regis Assyriorum, usque ad Monarchiam Caesaris Latino sermone deduxit, distinguens per libros XXXXIII, quorum abbreviationem fecit Iustinus eius discipulus: Qui Iustinus philosophus Antonino Pio librum de Christiana religione compositum reddidit, et benignum eum Christianis fecit.

IOH. SARISBERIENSIS *Policrat. lib. V. Cap. 12* Quod ut mecum coniicias, collationem Philippi et Alexandri, Trogi Pompeio, vel Iustino, compendiarium eius, si mauis, auctore reuoluamus, Ait ergo: Fuit Philippus rex armorum quam conuiuiorum studiosior etc. (*Exstant lib. 9 Iustini c. 8. Idem Trogi Pompeium multis quoque aliis locis citat.*)

PRÆFATIO IUSTINI

Quum multi ex Romanis, etiam consularis dignitatis viri, res Romanas Graeco peregrinoque sermone in historiam contulissent: sine aemulatione gloriae, siue varietate et nouitate operis delectatus, vir priscae eloquentiae Trogus Pompeius, Graecas, et totius orbis, historias Latino sermone composuit: ut, cum nostra Graece, Graeca quoque nostra lingua legi possent: prorsus rem magni et animi et corporis adgressus.

Rem magni et animi et corporis adgressus] Scribe, animi et operis. Res enim magni operis est, quae vario et multo labore constat. Vox haec ab architectura siue vulgari, siue militari, petita est. nam et opera sunt, quae struuntur, ut apud Sueton. in Iul. 28 *Operibus exornare urbes.* et apud eundem in Octau. 39 *Publica opera plurima exstruxit.* et Tib. 47 *Princeps neque opera vlla magnifica fecit.* et munitiones in oppidis oppugnandis, ut opere instituto apud Caesar. VII. de bell. Gall. 70. et Suet. in Iulio 35 *Maximis obsessum operibus.*

et prout structura multiplex est, magni vel parui operis res vel munitio vocatur. Senec. Epist. 55 *Spoluncae duae magni operis.* et Liu. XXII, 57 *Oppidum magno opere munitum.* et XXVI, 3 *Quum iam parui operis munitio esset.* Hinc igitur transfertur ad alias molitiones. Plin. XXXV. Nat. Hist. 10 *Corpora enim pingere, et media rerum est quidem magni operis.* Curt. VII, 13 *Magni operis videbatur tam vastam voraginem explere.* Gronouius.

rem magni animi et corporis adgressus est] Nihil facit corpus ad meditationes eruditum.

gressus. Nam cum plerisque auctoribus, singulorum regum, vel populorum, res gestas scribentibus, opus suum ardui laboris videatur: nonne nobis Pompeius,

Hercu-

rum. Pygmaeus sit an Polyphemus, qui ad scribendum se applicat, est perinde, modo valeat animo et ingenio; laboribusque ferendis par sit. Qui corpus hic accipiunt pro libro, iis Latinae linguae genius adversatur. Non enim dixeris: *Rem magni corporis seu libri adgredi.* MS. Marquardi Gudii, et Iuntarum editio praestantissima, quam Bongarsius et alii editores non viderunt: *Rem magni animi et operis adgressus est.* Haec Iustini est scriptura. Imitatur Liuium, qui in praefatione: *Res est praeterea immensi operis, ut quae supra quingentesimum annum repetatur.* Quintil. Institut. I, 4 *Quae vel sola (ars) omni studiorum genere plus habet operis, quam ostentationis.* Ouid. IIII ex Ponto: *Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus eris.* Sic et Graeci *ἔργον* pro labore. Aristot. VI de hist. animal. *ἔργον μὲν οὐκ ἔστιν ὅτι καταμάθειν ταῦτα* Res magni operis est rerum istarum insolenti eas perdiscere. Contra *ἄλλν ἔργον* notat non est difficile. Philippus apud Stobaeum in Olynthia: *Πόντῳ τ' ἑντιμῶν ἄλλν ἔργον μυχρόν;* hoc est, reprehendere pugilem pugnantem non est difficile. Hunc locum H. Grotius *ὁ πόντος* in Florilegio prava distinctione laborantem male interpretatus est: *Et castigare pugilem cum a pugna vaces,* coniungens *ἄλλν ἔργον μυχρόν.* Sed Graecis haec loquendi ratio est ignota. Quin et hunc locum Iustini ex coniectura sic

dudum restituit Gronovius. Firmatur etiam auctoritate vetustissimi codicis Anglicani, testante id editore Iustini Oxoniense. Graevius.

nonne nobis Pompeius] MS. Angloianus: *non minus nobis.* Sed a vulgatis non est recedendum. Nam et longe suavior est ista interrogatio, et pluribus Manuscriptis, iisque vetustissimis, quibus praecipue Bongarsius usus est, nititur. Sed nec loco mouendum, quod in optimis libris, tam editis, quam manu exaratis, reperitur: *videri debes.* Est enim hoc praescae elegantiae. Cic. VI ad fam. ep. 6 *Quare, quando ut augures et astrologi solent, ego quoque augur publicus ex meis superioribus praedictis consilium apud se auctoritatem augurii et diuinationis meae debes habere fidem nostra praedictio.* hoc est, si quid veti unquam dixi, hoc verum est, quod tibi scribo, et pro verissimo, quod certissime futurum est, habendum. Seruius Sulpicius ad Cic. in IIII ad fam. 5 *Hem nos homineuli indignamur, si quis nostrum interiit, aut occisus est, quorum vita breuior esse debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera proiecta iaceant.* natura haec est hominum, ut necessario citius eis sit pereundum, ut non possint tam diu durare. Petron. *Hic boni nescio quid debet esse.* quantum certis et veris coniecturis assequi possum, hic est aliquid boni.

Herculea audacia orbem terrarum adgressus videri debet: cuius libris omnium saeculorum, regum, nationum, populorumque res gestae continentur? Et quae historici Graecorum, prout commodum cuique fuit, inter sese gregatim occuparunt; ommissis quae sine fructu erant, ea omnia Pompeius diuisa temporibus, et serie rerum digesta composuit. Horum igitur quatuor et quadraginta voluminum; nam totidem edidit; per otium, quo in urbe versabamur, cognitione quaeque dignissima excerpfi; et ommissis his, quae nec cognoscendi voluptate iucunda, nec exemplo erant necessaria, breue veluti florum corpusculum feci: ut haberent et qui Graeca didicissent, quo admonerentur; et qui non didicissent, quo instruerentur. Quod ad te non tam cognoscendi quam emendandi causa transmissi: simul ut et otii mei, cuius et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret. Sufficit enim

A 2

mibi

ni. Haec vis est huius verbi *debet* in his similibusque locutionibus, quae frequentiores in Tullio repetiuntur. Sic et scripsit in hac praefatione Iustinus. sententia est: *si alii scriptores sibi videntur rem magni laboris adgressi esse, cum unius populi res gestas memoriae mandant, Trogum Pompeium sane, si recte sentimus, et indicamus, stupenda et plusquam Herculeae audacia gentium omnium origines et facta describenda suscepisse, fasendum est nobis.* Graecius.

omissis] forte leg. *admissis*. Cic. II de Orat. 4. Nam Graeci, ut ingenio excelluerunt, ita hoc audiunt, quod non adhibuerunt semper iudicium. Gronovius.

cuius et Cato reddendam operam] Non frustra manu exa-

rati omnes, *operam*, ut et Iuntina. Impressi nonnulli vetustiores substituerunt *rationem*, contra membranarum fidem. Non est vero simile, ut docti viri monuerunt, paucis verbis interiectis, eandem vocem usurpasse Iustinum. Nihil igitur contra vetustiorum omnium librorum, quos docti consuluerant, consensum est immutandum. Sicut enim Tullio *opera profectio* recte dicitur *opus*, quod elaborauit in profectioe, quod ostendit, quomodo tempus, quo absuit urbe, collocarit, in XV ad Att. 13: sic et *opera otii* est *opus*, quod elucubrauit in otio, quod declarat, quam bene sit usus otio. Reddere autem *operam*, pro *edere operam* seu *opus* cur non licuit dicere Iustino, cum licuit Terentio Andr. III, 1. et Suetonio Domit. Et reddere ludas, pro *edere. et reddere iusta* Cato-

toni

mibi in hoc tempore iudicium tuum, apud posteros, cum obreclationis invidia decesserit, industriae testimonium habituro.

coni pro dare iussa. Vere enim Celsus l. 94 de verb. signif. Verbum reddendi quanquam significatum habet retro dandi, recipit tamen et per se dandi significacionem. Apud Petron. apodixim defunctoriam reddere est specimen edere leue, vt recte vexatissimum locum exposuit δ πᾶν Iohannes Fredericus Gronouius lib. IIII Obseruationum. Nec alia vocis reddere notio est in illo loco, quem Vorstius attulit ex Cic. ad fam. XVI, 10 *Tu Musis do-*

stris para vt operas reddas. Nam pro hoc Seneca dixit de Prouid. c. 2 *edere operas: Ferrum istud, ciuili bello purum et innoxium, bonas tandem ac nobiles edet operas.* quamuis locutio integra aliud notet quam hic operam otii reddere. Graevius.

in hoc tempore] Sic recte Vorstius ex veteribus editionibus, quibus adstipulatur Iuntina et liber Anglicanus. Graevius.

IUSTINI
HISTORIARVM
PHILIPPICARVM
ET TOTIVS MVNDI
ORIGINVM ET TERRAE SITVS
EX
TROGO POMPEIO
LIBER PRIMVS
BREVIARIVM CAPITVM

- I *Affyrorum prima Monarchia sub Nino.*
II *Semiramidis a filio tandem interfecit imperium.*
III *Postremus Affyrorum rex Sardanapalus.*
IIII *Medorum Monarchia sub Assyage, Cyri auo.*
V *Cyri pueritia, adolescentia, et Harpagi ad Cyrum admonitio etc.*
VI *Sybarem belli comitem Cyrus nobili praemio donat, et Assyagem regno spoliatur.*
VII *Croesum vincit, et Lydos debellat, ac sub ingo assute resinet. Candaulis tragoedia.*
VIII *Bellum Scythicum, in quo initia Cyro felicia, finis autem luctuosissimus.*
IIIIII *Cambyses Cyro succedit, et suomet gladio conficitur. Legitimo herede Mergide sublato, magi rerum potiuntur. Ofsanes, aliorum principum opera adiutus, magos de medio tollit.*
X *Darius ex equi biuinitu seruuli industria fit tertius Persarum rex etc.*

I

Pincipio rerum, gentium nationumque imperium penes reges erat: quos ad fastigium huius maiestatis non ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio, prouehabat. ² Populus

A 3

¹ *ambitio popularis]* Ea est, cum potentia ex vulgi adulatione quaeritur. infra XIII, 3, 2 De qua questus Sallust. Catil. Omnia, inquit, virtutis praemia ambitio possidet. Bernec. Inte-

rim auctor respicit duas factiones, quae et olim, hodieque frequentes sunt in rebus publicis. Gronovius.

moderatio] Cuius effectus est, ut recusantibus imperia ingerantur.

pulus nullis legibus tenebatur: arbitria principum pro legibus erant. ³Fines imperii tueri magis, quam proferre, mos erat: intra suam cuique patriam regna finiebantur. ⁴Primus omnium Ninus, rex Assyriorum, veterem, et quasi autum gentibus morem, nova imperii cupiditate, mutavit. ⁵Hic primus intulit bella finitimis, et rudes adhuc ad resistendum populos, terminos usque Libyae perdomuit. ⁶Fuere quidem temporibus antiquiores, Sesostris Aegypti, et Scy-

evantur, prout de Epaminonda loquitur VI, 8 idemque probat clare locus Liuii V, 18 *Licinium Calpurnium praerogativa tribus militem non petentem creant, moderationis expertae in priori magistratu virum.* Idem.

5 rudes adhuc ad resistendum] Thucyd. I p. 52 ἀδυνάτους ἀνέχοντας. Aelianus VI, 5 de Animal. ἰσχυρὰ τὰν ἀνυπερβλήτων. Gronovius.

6 temporibus antiquiores] Minime sollicitanda est lecti vulgata. Nam si temporibus antiquis recipimus, peruersa citratiocinatio Iustini. Quid enim hoc ad rem, quod antiquis temporibus post Ninum fuerint Sesostris et Tanaus, qui longinqua bella gesserunt. Haec vero est argumentatio eius: Sesostris et Tanaus fuerunt antiquiores quidem Nino, et bella gesserunt ante Ninum, sed longinqua, non finitima, ut Ninus. Erravit quidem Iustinus in ratione temporis, sed in Aegyptiorum regum temporibus computandis alios est secutus auctores, quam Ctesiam, cuius probavit historiam Assyriam falsissimam, aequae ut ceteri. Gronovius.

6 Sesostris] Libri *Vezores Aegyptius*. Sesostris, qui et Sefosis, et Rameffes, et Aegyptus, Armai siue Danai frater, qui filii Amenophis, Graecis Beli, eius ipsius, qui Israelitis excellentibus Aegypto in rubro mari submersus est. Viterius aetate M. quarta p. 304 n. 2510. Gronovius.

Sesostris, al. Vexoris Aegypti] Iunt. edit. *Sesofstres*. leg. *Sesofstis*: ut recte iam olim Turnebus. Sic enim Herodoto dicitur lib. II, et Valer. Flacco lib. III, 415

— *cunabula gentis*
Colchidos hic, ortusque tuens:
ut prima Sesostris
Intulerit rex bella Getis, et
clade suorum
Territus, hos Thebas patrium-
que reducat ad amnem
Phaeidis, hos imponat agris,
Colchasque vocari
Imperet.

Sesostrim eum regem esse, qui in obelisco apud Amm. Marcell. XVI dicitur *Rameffes*, ab Eusebio et Iosepho *Rameffes*, a Manethone *Sesosis*, recte docuerunt Scaliger ad Eusebium, et H. Valesius ad Ammianum Marcellinum. Istum Sesostrim autem esse Sefacum illum, qui templum Hierosolymitanum diripuit, dubitare nos non sinunt,

Scythiae rex Tanaus: quorum alter in Pontum, alter usque Aegyptum excessit. 7 Sed longinqua,

non

nunt, quae Nobilissimus Marhamus de eius aetate in Aegyptiorum Chronologia disputavit accurate in Aegyptiaco Canone. Nam ante hunc Sesostrum Aegyptii nihil praecleari patrios extra fines gesserant, nec tam victoriosi, quam cladi- bus, fuerunt nobiles. Quin in ipsa patria saepe peregrina Aethiopum et Arabum imperia per aliquot saecula sunt passi. Non mirum autem, eum spoliasse hostilia templa. Non tamen propterea lupi, aut tyranni, infamiam subiit. Nec movere nos debet, quod tam longe feratur vixisse ante Ninum. Decepit Trogum, ut plerosque alios, mendacissimus Ctesias, qui primus Assyriorum regno tantam tribuit antiquitatem, ut eius initia in secundum a diluvio saeculum incidant. Cum satis certo constet eum ex silentio scriptorum antiquissimorum, Moysi, auctoris libri Iosuae, Iudicum, Samuelis, Homeri, [qui, si tam illustre fuisset Assyriorum imperium, ut totius Asiae fere per tantum tempus fuerit potitum, non potuissent non eius mentionem facere, nec passi essent illi tam potentes reges, aut eorum praefecti, impune sibi eripi florentissimas regiones a Iosua;] tum ex testimonio Herodoti, qui lib. I tradit, Semiramidem quinque generationibus floruisse ante Nitocrin, matrem Labyrinthi, quem Cyrus vicit, hoc est vix ducentis annis ante Cyrum regnum Assyriorum tum nondum fuisse ortum, cum a Ctesia

scribitur deletam fuisse. Ne dicam id arguere inania regum, qui post Ninum et eius uxorem commemorantur, nomina. Quando Aegyptus a Nino et Semiramide, si Ctesiae credimus, subacta iugum hoc excussit? Alrum de his omnibus in Aegyptiorum historiis silentium. Nihil falsius commentitia Assyriorum antiquitate. Verissimum videtur, quod Herodotus prodidit, per quingentos annos Assyrios in Asia superiore rerum potitos esse. nec tamen videntur regni huius initia valde fuisse clara, sed perexigua. Tum autem floruit maxime, cum illius potentia in sacris litteris tantis laudibus extollitur, et factis ipsis ostenditur. Quo autem tempore maxime in Hebraeorum libris commemoratur viguisse Assyriorum regnum, si Ctesiam sequimur, dudum nullum fuit, quippe quod ante fuerit a Medis extinctum, penes quos rerum summam tum per ducentos fere annos fuisse credunt et tradunt. Sed istarum notularum angustiae non permittunt, ut haec pluribus persequamur, quod alibi forte faciemus diligenter. Haec tantum hic libuit annotare, ut scrupulum eximamus lectoribus, quem vir eruditissimus movit, cum propter temporum rationes, secundum Ctesiae calculos falsissimos, repudiandam censuit opinionem de Sesostris, qui corrupto Vexori erat substitu-

tus. Gracius.

7 longinqua] *ἐξ ὅπου ἔρχεται*

Thubon, *ὅτιν τὰς τοιαύτας ἀπορίας*

non finitima, bella gerebant: nec imperium sibi, sed populis suis gloriam, quaerebant; contentique victoria, imperio abstinebant. Ninus magnitudinem quae sitae dominationis continua possessione firmavit. ⁸ Domitis igitur proximis, cum accessione virum fortior ad alios transfret, et proxima quaeque victoria instrumentum sequentis esset, totius Orientis populos subegit. ⁹ Postremum illi bellum cum Zoroastre, rege Bactrianorum, fuit, qui primus dicitur artes magicas inuenisse, et mundi principia, siderumque motus diligentissime spectasse. ¹⁰ Hoc occiso, ipse decessit, relicto impubere adhuc filio Ninya, et vxore Semiramide.

II

Haec nec immaturo ausa tradere imperium, nec ipsa palam tractare, tot ac tantis gentibus vix patienter vni viro, nedum feminae, parituris, simulat se pro vxore Nini, filium, pro femina, puerum. ² Nam et statura utriusque mediocris, et vox pariter gracilis, et lineamentorum qualitas matri ac filio similis. ³ Igitur brachia ac crura velamentis, caput tiara tegit: et ne nouo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu et populum vestiri iubet: quem morem vestis exinde gens vniuersa tenet. ⁴ Sic primis initiis sexum mentita, puer esse credita est. ⁵ Magnas deinde res gessit: quarum amplitudine, ubi inuidiam superatam putat, quae sit, fatetur, quemue simulasset. ⁶ Nec hoc illi dignitatem regni ademit, sed admirationem auxit; quod mulier non feminas modo, virtute, sed etiam viros, anteiret. ⁷ Haec Babyloniam

Thucyd. I p. 6. Strabo II p. 511
*ἰσθδὺς ἐποικίαντος τὰς μὲν μα-
 γιστρίδας, τὰς δὲ καὶ ὕψυδεν.*
 Gronovius.

I vix patienter] Caue quid-
 quam mutēs contra tot codi-
 cum fidem. *Vix patienter pa-*
rituris est; quae grauatim ae-
 gre parere soleant viro, nedum

feminae. Non mouebit quen-
 quam futurum. Non solum
 enim participia sunt omnium
 temporum, vt bene docuit San-
 ctius in Minerva, sed et futu-
 ra saepe in hac notione ponun-
 tur, qua *pariturae* hic positum
 esse ostendi, vt pluribus mo-
 nuī in Lectionibus Hesiodicis.
 Graevius.

byloniam condidit, murumque vrbi cocto latere circumdedit, arenae vice, bitumine interstrato: quae materia in illis locis passim e terra exaestuauit. Multa et alia praeclara huius reginae fuere. ⁸ Si quidem non contenta adquisitos viro regni terminos tueri, Aethiopiam quoque imperio adiecit. ⁹ Sed et Indiae bellum intulit; quo praeter illam et Alexandrum Magnum nemo intrauit. ¹⁰ Ad postremum, cum concubitus filii petisset, ab eodem interfecta est, duo et quadraginta annos post Ninum regno potita. ¹¹ Filius eius Ninus contentus elaborato a parentibus imperio, belli studia deposuit, et veluti sexum cum matre mutasset, raro a viris visus, in feminarum turba consenuit. ¹² Posterius quoque eius, id exemplum sequuti, responsa gentibus per inter-nuntios dabant. ¹³ Imperium Assyrii, qui postea Syri dicti sunt, mille trecentis annis tenuere.

A 5

III

⁹ Indiae] Libri Indis. Gronouius.

¹⁰ duo et quadraginta annos] Cum MSS. Bongarsianis, qui omnes praeter vnum, duo et triginta, Anglicani accedant, in quibus scribitur triginta duo, non video cur id sit respondendum. Dissensisse in annis imperii Semiramidis Trogam ab aliis, nihil miri, cum quidquid de Nino et Semiramide traditur sit incertissimum. Graevius.

¹³ imperium Assyrii, qui postea Syri dicti sunt, mille trecentis annis tenuere] Hoc est commentum Oesiae, quo totam fere orbem fascinavit. Verius Herodotus I, 95 prodidit, Assyrios Asiae superiori imperasse annos DXX, cum Medi primi ab iis deficere coeperint. Hoc tempus incidit in Troianum bellum, cum Gideon iu-

dex Mebraeis praeesset. Hinc et Porphyrius apud Eusebium de Praeparat. Evangelica Semiramidis aetatem ad Troiana refert tempora. Illam Herodotus scribit I, 184 ante Nitocrin vixisse aetates quinque, quae nondum annos ducentos conficiunt. Nitocris autem mater fuit Labyniti, regis Baby-loniorum, cuius tempore Babylon capta fuit a Cyro. Illam falsam Assyriorum regni antiquitatem primus impugnavit Hermanus Conringius, lumen Germaniae, in Aduersariis Chronologicis de Asiae et Aegypti antiquissimis dynastiis; postea magnus Vsserius Armachanus in Annalibus veteris Foederis labefactavit; et tandem evertit illustris Marshamus in Canone Chronologico. Syrus et Assyrius Graeci et Latini saepe confuderunt, ut et Salmasius et Bochartus docuerunt. Sed Syriae nomen longe recentius est, quam

III

¹Postremus apud eos regnavit Sardanapalus, vir muliere corruptior. ²Ad hunc videndum, quod nemini ante eum permissum fuerat, praefectus ipse, Medis praepositus, nomine Arbactus, cum admitti magna ambitione aegre obtinuisset: inuenit eum inter scortorum greges purpuram colorentem, et muliebri habitu, cum mollitia corporis, et oculorum lascivia omnes feminas anteiret, pensa inter virgines partientem. ³Quibus visis, indignatus tali feminae tantum virorum subiectum, tractantique lanam, ferrum et arma portantes parere; progressus ad socios, quid viderit, refert: negat se ei parere posse, qui se feminam malit esse, quam virum. ⁴Fit igitur coniuratio: bellum Sardanapalo inferitur. quo ille audito, non; ut vir, regnum defensurus; sed, ut metu mortis mulieres solent, primo latebras circumspicit: ⁵mox deinde cum paucis et incolaposis in bellum pro-

quam Assyriae. Syri enim appellati sunt a metropoli Tyro, quae Hebraeis Tsur dicitur, cum olim appellarentur Arimaei, Hesiodo et Homero Arimi; Assyrii vero in sacris litteris sunt filii Assur. *Graevius.*

²*Arbactus*] Iunt. *Arbacus*, quod propius a vero abest. Scribendum enim, ut in prologis, et apud alios scriptores, quos laudat Bongarsius, *Arbaces*. Iustinus cum Trogo in Medorum quoque regno, ut plerique alii, sequitur Ctesiae fidem valde sublestem, cum certiora sunt, quae de huius regni ortu, et duratione tradit Herodotus I, 95 et sequentibus. Nimirum cum Assyriorum regnum iustiniis tumultibus vexaretur ob caedem Sennacheribi, ab Assyriis defecisse Medos, et se in libertatem asseruisse, cumque suis fuissent legibus usi aliquan-

diu sine rege, legisse tandem regem, qui dictus sit Deioces, qui Ecbatana condiderit, et regnum usque ad fluvium Halys protulerit, cui successerit Phraortes filius, qui Persas domuerit, sed ab Assyriis caesus fuerit, tantum abest, ut tum fuerit extinctum Assyriorum regnum: Phraortis filium, Deiocis nepotem, fuisse Cyaxatem, qui Ninum ceperit, et Assyrios domuerit. Hunc excepisse Astyagen filium, quem Cyrus vicerit, deleta regno Medorum, quod steterit CL annos. Haec Ctesianis veriora esse, multis adstruit Marshamus in Canone Chronolog. saec. XVII. *Graevius.*

purpuram colorentem] Non temere MSS. *purpuras colorentem*. Horat. II od. 18

- - - *Nec Laconicas mihi
Trahunt bonastae purpuras cli-*
ensae. *Graevius.*

progreditur. ⁶ Victus, in regiam se recipit; et extructa incensaeque pyra, et se et diuitias suas in incendium mittit: hoc solo imitatus virum. ⁷ Post hunc rex constituitur interfector eius Arbactus, qui praefectus Medorum fuerat. is imperium ab Assyriis ad Medos transfert.

III

¹ Post multos deinde reges, per ordinem successionis, regnum ad Astyagen descendit. ² Hic per somnum vidit ex naturalibus filiae, quam vnicam habebat, vitem enatam, cuius palmite omnis Asia obumbraretur. ³ Consulti harioli, ex eadem filia nepotem ei futurum, cuius magnitudo praenuntiatur, regnique ei amissionem portendi, responderunt. ⁴ Hoc responso exterritus, neque claro viro, neque cui filiam, ne paterna maternaque nobilitas nepoti animos extolleret, sed ex gente, obscura tunc temporis, Persarum, Cambysi, mediocri viro, in matrimonium tradidit. ⁵ Ac ne sic quidem somni metu deposito, grauidam ad se filiam arcessit, vt sub auspiciis oculis partus necaretur. ⁶ Natus infans datur occidendus Harpago, regis amico et arcanorum participi. ⁷ Is veritus, si ad filiam, mortuo rege, venisset

⁶ extructa incensaeque pyra] Recte tres Anglicani, ubi extructa incensaeque pyra, quod Oxoniensis recepit, ad stipulante Iuntina. Graecius.

⁴ Cambysi, mediocri viro] Cambysem vilioris sortis virum fuisse, quam existimatur vulgo, Dio Chrysostomus, si ei credendum, ostendit, qui oratione XV de seruitute tradit, Cyrum ante regnum fuisse hominem qui candelis faciendis quæstum fecerit: *Η δὲ διδά, ἦτις λυχνόποιος ἦν ὁ Κύρος Ἀστυάγῃ, καὶ δόματα ἐδούνα, καὶ ἴδοξεν αὐτῇ, ἐλθόντος ἑμῆ καὶ βασιλεὺς

ἔλθοντος τῆς Ἀσίας ἀπὸ τοῦ Αὐνεσίς, candelarum opificem fuisse Cyrum, Astyagis filium, et liberum simul et regem factum esse totius Asiae, et quando potuit, et quando sibi visum fuit. Alii tamen Cambysem fuisse genere Achaemenidam tradunt. Nobilissimam autem apud Persas familiam Achaemenidarum, vt auctor est Herodotus I, 107 et seqq. Diod. Siculus in excerptis Peirescianis illum a patre disciplina regia fuisse formatum tradit, vt iam alii notarunt. Graecius.

⁶ regis amico et arcanorum participi] Sic non solum Iun-

tac

nisset imperium, quia nullum Aftyages virilis sexus genuerat, ne illa necati infantis ultionem, quam a patre non potuisset, a ministro exigeret; pastori regii pecoris puerum exponendum tradidit. ⁸ Forte eodem tempore et ipsi pastori filius natus erat. ⁹ Eius igitur vxor, audita regii infantis expositione, summis precibus rogat, sibi asserri ostendique puerum. ¹⁰ cuius precibus fatigatus pastor, reuersus in siluam, inuenit iuxta infantem canem feminam, paruulo vbera praebentem, et a feris alitibusque defendentem. ¹¹ Motus et ipse misericordia, qua motam etiam canem viderat, puerum desert ad stabula, eadem cane anxie prosequente. ¹² Quem vbi in manus mulier accepit, veluti ad notam puer allusit: tantusque in illo vigor, et dulcis quidam blandientis infantis risus apparuit, vt pastorem vxor vltro rogaret, [quo suum partum pro illo exponeret] permetteret [que] sibi, siue fortunae ipsius, siue spei suae puerum nutrire. ¹³ Atque ita permutata forte paruulorum, hic pro filio pastoris educatur: ille pro nepote regis exponitur. ¹⁴ Nutrici Spaco postea nomen fuit, quia canem Perfae sic vocant.

V. Puer

tae editio, sed et MSS. legunt: quod male mutarunt editores, vt dudum praecipit Gronouius. *Amici enim regum dicebantur olim, qui eis a consiliis sunt.* In cap. 7 huius libri: *Quo facto et amicum in adulterium vno- ris sollicitatum hostem sibi fecit.* et c. 9 *Magum quendam ex amicis delegit.* lib. XII, 15 *Cum deficere cum amici viderent.* lib. XXXIII, 3 *Cum cunctari cum videret, consultationemque ad amicos referre.* Suet. Tib. 55 *Super veteres amicos ac familiares viginti sibi e numero principum ciuitatis depoposcerat, velut consiliarios in negotiis publicis.* Graeuus.

12 ad notam puer allusit] Re- de Oxoniensis, securus quatuor

MSS., puer deleuit, et Vossius cum Scheffero in sequentibus: *infantis.* Sunt interpretum glossata. *blandientis* est cum *blandiretur* in alludendo. Graeuus.

dulcis quidam blandientis risus] Lege *blandientis infantiae.* hanc enim lectionem confirmant Quintil. in Declam. XVIII *Quum adhuc rudis vnici blandiretur infantiae.* et Plin. XXXII Nat. Hist. 2 *Surculi infantiae alligati tutelam habere creduntur.* Gronouius.

14 nutrici Spaco postea nomen fuit] Iuntae recte: *Spaco.* Herodotus: *Εναιδ*, lib. I c. 110. Graeuus.

V

Puer deinde cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit. ²Mox rex inter ludentes sorte delectus, cum per lasciviam contumaces flagellis cecidisset,

[*I cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit*] Non solum editio Iuntae, sed et antiquus codex Bongarsii legunt: *Cum inter pastores esset imperiosus, Cyri nomen accepit*. Sic et codex Anglicanus. Sed alius imperio usus. Hanc veram esse huius loci lectionem puto, qua causa redditur, cur dictus sit Cyrus, cum antea fuerit ei aliud nomen a pastore, et eius vxore, a quibus educabatur, impositum. Docet id etiam Herodotus lib. I c. 113 τὸν δὲ Κύρου τῶτων Κύρου νομαρχήν τε παραλαβὼτα Ἰντροφιῇ ἡ γυνὴ τῷ βασιλέϊ, ἔνομα ἔλλα καὶ τὴ καὶ ὁ Κύρου θάμιν. Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, vxor hūbulci sibi sumtum educavit, imposito illi alio quopiam ac non Cyri nomine. et non longe post puer, quem Cyrus flagellis ceciderat, καταλὼν δὲ ἐς πόλιν πρὸς τὸν πατέρα, ἀποιτιζέτο τὴν ὁπὲ Κύρου ἡντήσα. λέγου δὲ ὁ Κύρου, ὅ γὰρ καὶ τὸ τὸνομα, ἀλλὰ πρὸς τῷ βασιλεὺς τῷ Ἀ'εὐάγιοις παιδὶς. In urbem vero cum contendisset apud patrem questus, est, quomodo a Cyro esset exceptus. non vero Cyrum appellavit. Nondum ei hoc erat nomen, sed filium pastoris bouum Astyagis. Non igitur primis annis, quos inter pastores exegit, Cyrus fuit dictus, sed post illud tempus, quo inter pastores imperio erat usus in puerili illo ludo, Cyrus demum fuit appellatus, siue a pueris, cum quibus luserat, siue a veris parentibus, siue a ciui-

bus. Narrat deinceps Iustinus, quomodo ex illo imperio seu regno inter pueros exercito fuerit agnitus ab auo. Mox rex inter ludentes sorte delectus cum per lasciviam contumaces flagellis cecidisset, a parentibus puerorum querela est regi delata. Haec ita sunt accipienda, mox a parentibus puerorum querela esse regi delata, cum in illo imperio, rex scilicet inter ludentes sorte delectus, per lasciviam contumaces flagellis cecidisset. Vides igitur, non frustra imperiosus inueniri in libris antiquis, quamuis emendatius legatur in vno imperio usus. Doctissimi et amicissimi mihi, cum in viuis esset, viri emendationem, qui coniicit scribendum esse, Puer deinde cum inter pastores esset in Persis Cyri nomen accepit, probare non possum, quia pastores illi, apud quos educabatur, et quibuscum versabatur, non erant Persae, sed Medi. in Media enim natus erat Cyrus, in Media expositus, in Media ad decimum annum, quo imperium inter pastores exercuit, commoratus. vide Herodoti lib. I cap. 10. Postea demum ad parentes in Persiam remissus est, ubi non inter pastores egit, sed ut regis Medorum nepos, et Mandanes filius laute fuit habitus et educatus. vide cap. 122 eiusdem libri. Et hoc est, quod ad eum scribit Harpagus, cum oblegatum fuisse in Persas. Tum autem ei videtur hoc nomen impositum

set, a parentibus puerorum querela est regi delata, indignantibus, a seruo regio ingenuos homines servilibus verberibus affectos. ³ Ille arcessito puero et interrogato, cum, nihil mutato vultu, *fecisse se ut regem*, respondisset, admiratus constantiam, in memoriam somnii responsique reuocatur. ⁴ Atque ita cum et vultus similitudo, et expositionis tempora, et pastoris confessio convenirent, nepotem agnovit. ⁵ Et quoniam defunctus sibi somnio videretur, agitato inter pastores regno, animum minacem duntaxat in illo fregit. ⁶ Caeterum Harpago, amico suo, infestus, in ultionem servati nepotis, filium eius interfecit, epulandumque patri tradidit. ⁷ Sed Harpagus ad praesens tempus dissimulato dolore, odium regis in vindictae occasionem distulit. ⁸ Interiecto deinde tempore, cum adoleuisset Cyrus, dolore orbitatis admonitus, scribit ei, *ut ablegatus in Persas ab auo fuerit: ut occidi eum parvulum avus iusserit: ut beneficio*

positum fuisse in Persia. Persas enim Cyrus est sol, ut notarunt Ctesias et Plutarchus. Etiam nunc Chur et Charshid apud Persicos poetas *solem* significare, viri doctissimi monuerunt. Graevius.

[*animum minacem duntaxat in illo fregit.*] Vetusiarum editionum lectionem, quae *minatione* prae se ferunt, quod et in luntina legitur, minime sequendam duco. *Animus minax* est *ira percitus*, qui exitium minabatur et Harpago et Cyro. Non enim placatum eius animum et mitigatum erga Cyrum statim fuisse, postquam eum agnouerat, patet ex Herodoto, qui cap. 120 libri I narrat, ut Astyages deliberaret cum Magis, tollendusne Cyrus esset propter somnium, an vero servandus. Haec tantum verbo, ut in compendio, tangit

Iustinus. Sententia est, *Astygem iram illam minacem, si non erga Harpagum, saltem erga Cyrum compressisse. Duntaxat Latinis est saltem, minimum.* Graevius.

[*8 ut ablegatus in Persas ab auo fuerit*] Optimo MSS. *ablegatus*. Amant enim hoc verbum sic usurpare, ut adsit ei quaedam invidia et malevolentia: genus loquendi, quo saepe Livius utitur: ut V, 2 *Remotam in perpetuum et ablegatam ab urbe, et Republ. iuventutem.* et XXII, 25 *Consulum alterum specie classis Punicae persequendae procul ab Italia ablegatum.* et XXIII, 31 *Deinde ubi ablegatum, velut de industria M. Marcellum viderunt.* Sed et de hac ablegatione extat memorabilis narratio apud Athanaeum XIV pag. 633. petita ex Dinonis Persicis. Gronovius.

scio suo seruatus sit: ut regem offenderit: ut filium amiserit. ⁹ Hortatur, exercitum parat, et prouiam ad regnum uiam ingreditur, Medorum transitionem pollicitus. ¹⁰ Epistola, quia palam ferri nequibat, regis custodibus omnes aditus obsidentibus, exenterato lepori inferitur, lepusque in Persas Cyro ferendus, fido seruo traditur: addita retia, ut sub specie venationis dolos lateret.

VI

Lectis ille epistolis, eadem somnio adgredi iussus est, sed praemonitus, ut quem primum postera die obuium habuisset, socium coeptis assumeret. ² Igitur antelucano tempore ruri iter ingressus, obuium habuit seruum de ergastulo cuiusdam Medi, nomine Sybarem. ³ Huius requisita origine, ut in Persis genitum audiuit, demtis compedibus, assumptoque comite, Persepolim regreditur. ⁴ Ibi conuocato populo, iubet omnes praesto cum securibus adesse, et filuam viae circumdatam excidere. ⁵ Quod cum strenue fecissent, eosdem postera die apparatus epulis inuitat. ⁶ Deinde, cum alacriores ipso conuiuio factos

10 exenterato lepori]. Vix dubium, quin legendum sit exenterato. Hyginus Fab. XXX Hydram Lernaeam Minerva monstrante interfecit et exenterauit. Plin. XXX Nat. Hist. 5 Idque in exenterato, proscissoque uiuo (catulo) deprehendi. Gronouius.

5 apparatus epulis] Lectionem hanc asserit quoque, quam saepe laudamus, luntae editio. Nescio autem, cur hic Vorstius tricaretur. Inuitare hic non est vocare ad epulas, ut vir doctus et alii existimant, sed uino epulisque liberaliter hospites accipere. Caesar I de bello Ciu. c. 74 Interim alii suos in castra inuitandi causa adducunt, alii ab suis abducuntur. Inuitandi causa est ut benigne eos exci-

piant amiteque. Liu. I, 9 Inuitati hospitaliter per domus, cum situm, moeniaque et frequentem tellis urbem uidissent: hoc est, laute et comiter trattassent. Hinc et qui libenter uescuntur, et largius bibunt, se ipsos inuitare dicuntur. Sallust. Cum se cibo uinoque laesi inuitarent. Plaut. Amphit. I, 1 Mira sunt, inuitauit se in coenaplasticum. Sueton. Octau. 77 Quoties largissime se inuitaret. Apparatae epulae sunt splendidae, laetae, opiparae: ut apparatus coenare apud Plinium in epistolis, et profusissimi obsoniorum apparatus apud Sueton. Vitell. 10. Inferius VIII, 8 Fuit rex armorum, quam conuiuiorum apparatus studio fier. Graevius.

factos videret, rogat, si conditio proponatur, utrius vitae sortem legant, hesterni laboris, an praesentium epularum? praesentium, ut acclamauere omnes, ait: Hesterno similem labori omnem vitam acturos, quoad Medis pareant: se secutos, bodiurnis epulis. ⁷ Laetis omnibus, Medis bellum infert. ⁸ Astyages meriti sui in Harpagum oblitus, summam belli eidem committit. ⁹ qui exercitum acceptum statim Cyro per deditiōem tradidit, regisque crudelitatem perfidia defectionis viciscitur. ¹⁰ Quod ubi Astyages audiuit, contractis undique auxiliis, ipse in Perlas proficiscitur: et repetito alacrius certamine, pugnantis suis, partem exercitus a tergo ponit, et tergiuersantes ferro agi in hostes iubet: ac denuntiat suis, ¹¹ ni vincerent, non minus fortes etiam post terga inuenturos, quam a frontibus viros: proinde videant, fugientibus haec, an illa pugnantis acies rumpenda sit. ¹² Ingens, post necessitatem pugnandi, animus exercitui et vis accessit. ¹³ Pulsa itaque cum Persarum acies paulatim cederet, matres et uxores eorum obuiam occurrunt: orant in praelium reuertantur. ¹⁴ cunctantibus, sublata veste, obscoena corporis ostendunt, rogantes, num in uteros matrum vel uxorū velint refugere? ¹⁵ Hac repressi castigatione, in praelium redeunt: et facta

8 meriti sui etc.] Oxoniensis ex 4 MSS. legit in Harpago. sed alii et Iuntina stant recte pro vulgata. Graenius.

10 tergiuersantes] Iuntae scripserunt: et in terra vergentes ferro agi, ut in hostes iubet. Non male. vereor tamen, ne haec sint interpolata. Itaque hanc lectionem nec ipse magno opere probo. Rationes tamen, cur improbatur, nequeo laudare. Quam diu pugnabant, terga non vertebant. Sed si accidisset, ut terga verterent, erat alia acies ciuium post hanc aciem collocata, quae terga vertentes retro egeret, ferrum in

illos tanquam in hostes stringens. Si fugisset prima acies, terga vertisset hostibus, a quibus fugabatur, non ciuibus, qui a tergo pugnantium positi fugientes exciperent, et repellerent. Nihil tamen, silentibus MSS., mutandum censeo. Graenius.

12 ingens post necessitatem pugnandi animus exercitui eius accessit] Friget hic et eius. Cur respuerunt scripturam veteris libri? animus exercitui et vis accessit. Vis est virtus, fortitudo. Virg. Non ea vis animo. Saepe sic apud nostrum et alios. Graenius.

facta impressione, quos fugiebant, fugere compellunt. ¹⁶ In eo praelio Astyages capitur: cui Cyrus nihil aliud quam regnum abstulit: nepotemque in illo magis, quam victorem, egit: eumque maximae genti Hyrcanorum praeposuit. nam in Medos reuertitur ipse noluit. ¹⁷ Hic finis Medorum imperii fuit. regnauerunt annos CCCL.

VII

Initio regni, Cyrus Sybarem coeptorum socium, quem iuxta nocturnum visum ergastulo liberauerat, comitemque in omnibus rebus habuerat, Persis

¹⁷ hic finis Medorum imperii fuit. regnauerunt annos CCCL. Imo, secundum calculum et tiorum Herodoti, tantum annos CXXVIII imperarunt. Sed Marshamius docte ostendit quatuor Medorum regum imperium fuisse centum quinquaginta annorum. Vide Istius Canonem Chronologicum, factum XVII. O. Græuius.

¹⁸ In initio regni [Cyrus] Cyrus creditur primus rex fuisse Persarum. Sed apud Aeschylum in Persis V. 767 duo commemorantur, qui illum antecesserunt.

Μάρις γάρ τ' ὁ παῖς τοῦ Κροῦσου.

Ἄλλος δὲ Κροῦσου παῖς τὸν Κροῦσον ἔκρινε.

Τρίτος δὲ ὁ παῖς τοῦ Κροῦσου, τὸν Κροῦσον ἔκρινε.

Medus erat primus iuxta ex-citatus.

Alter eius filius opus perfecit, Tertius ab illo Cyrus felix oritur.

Tum reliquos inde Persarum reges recenset usque ad Xerxem. Haec primus observauit M. Marshamius in Canone Chronologico, qui et docuit illum

Medum, qui primus recensetur in serie regum Persicorum, esse Darium Medum, cuius saepe meminerit Daniel, qui non fuit Babylonius, sed Medus. Cuius etiam meminit Suidas, cum ait, Μάρις βασιλεὺς ἡγεστὸν Μεδὸν βασιλείου τοῦ βασιλέως. Et in ἀρχαῖς τοῦ Μεδὸν τοῦ Κροῦσου τὸν Κροῦσον ἔκρινε. ὁ δὲ ἀπὸ Κροῦσου τὸν Κροῦσον ἔκρινε, ὁ δὲ ἀπὸ Κροῦσου τὸν Κροῦσον ἔκρινε. Darici sunt fratres aurei, non a Dario, Xerxis patre, sed ab alio quodam antiquioris regis denominati. Cum vero inter Cyrum et Darium Hyllaspis situm nullus alius fuerit huius nominis rex, necessario Darius fuit, qui ante Cyrum apud Persas regnauit. Fuit iste Darius Cyxaris filius. Hinc Daniel dicitur VI, filius Asueri de semine Medorum. Cyaxares est Asuerus, ut Scaliger de emend. temp. docuit. Is fuit Phraortis filius, quem pater praefecit regno Persico, nomine ac potestate regia, quia Persae iam pridem exultare volebant iugum dominationis Medorum, teste Herodoto I. 127. Cyrus autem primus vul-

praeposuit, sororemque suam ei in matrimonium dedit. ² Sed civitates, quae Medorum tributariae fuerant, mutato imperio, etiam conditionem suam mutatam arbitantes, a Cyro defecerunt: quae res multorum bellorum Cyro causa et origo fuit. ³ Domitis demum plerisque, cum aduersus Babylonios bellum gereret, Babylonis rex Lydorum Croesus, cuius opes et diuitiae insignes ea tempestate erant, in auxilium venit: victusque iam ac desolatus, in regnum refu-

git. ⁴ Perfarum rex habetur, et quia pater eius erat Persa, cum priores duo reges essent gente Media: et quia res et gens Persarum ante tempora Cyri fuerant valde obscurae, quas primus illustrauit Cyrus, homo Persa. Secundus anonymus Persarum rex, apud Aeschylum est Cyaxares Xenophontis, ut pluribus docet laudatus Marshamus in Canone Chronolog. in saec. XVIII. *Gracius.*

⁵ cum aduersus Babylonios bellum gereret] De Babyloniorum regno nihil commemorat Iustinus, nisi haec de illius excidio et post rebellionem sub Dario, Hystaspis filio; cap. ultimo huius libri. Eius origine nihil est obscurius, quam tamen erudite, ut caetera, ex Canon Chronolog. regum Babyloniorum Ptolemaei eruit Marshamus, praecclare de doctrina temporum, si quisquam, meritis. Is Canon completur epocham siue annos Nabonassari, primi regis Babyloniorum, is fuit Assyrius gente. A tempore Nabonassari fuerant duplices reges Assyrii. Alii, qui Ninivem sedem imperii habuerant, alii, qui Babylone regnarant. Hinc prima pars Canonis continet regum Assyriorum et Me-

dorum seriem, usque ad initium Cyri. Illa completitur annos CLVIII. Altera Persarum reges, usque ad mortem Alexandri Magni annos CCXV. ut totius regni Babylonicis periculis fuerit annorum CDXXIII. Vnde constat quoque, Babyloniā non esse tantae antiquitatis, ut vulgo creditur, et superius traditur a Iustino. Originem debet Nabonassari. Is vixit saeculo XVII. post diluvium, anno circiter 750. ante Christum natum. Nabocolassar Nabopolassari filius, qui Ebraeis dicitur Nabucodonosor magnus, vel secundus, eam mirificis operibus exornauit. Vide Marsham. ad saec. XVII. Ultimus Babyloniorum rex fuit Nabonadius, quem expugnata Babylone cepit Cyrus, et Cermaniae praefecit, ut auctor est Berosus apud Iosephum lib. 1. contra Appion. Sed de regibus Babyloniae, quorum meminit Canon Ptolemaei, ut et de iis, quos Daniel commemorat, vide Marsham. ad saec. XVII. et XVIII. *Gracius.*

victusque iam de se sollicitus] iam pridem monuit Gronovius Observationum lib. III, restituumdum esse ex MSS. victusque iam ac desolatus, h. e. desero.

git. ⁴Cyrus quoque post victoriam, compositis in Babylonia rebus, bellum transfert in Lydiam. ⁵Ibi fortuna prioris praelii percussum iam Croesi exercitum nullo negotio fundit: Croesus ipse capitur. Sed quanto bellum minoris periculi, tanto et mitior victoria fuit. ⁷Croeso et vita, et patrimonii partes, et vrbs Barce concessa sunt: in qua etsi non regiam vitam, proximam tamen maiestati regiae degeret. ⁸Haec clementia non minus victori, quam victo, utilis fuit. ⁹Quippe ex vniuersa Graecia, cognito quod illatum Croeso bellum esset, auxilia velut ad commune extinguendum incendium consuebant. ¹⁰Tantus Croesi amor apud omnes vrbes erat: passurusque Cyrus graue bellum Graeciae fuit, si quid in Croesum crudelius consulisset. ¹¹Interiecto deinde tempore, occupato in aliis bellis Cyro, Lydi rebellare. ¹²quibus iterum victis, arma et equi adempti, iussique cauponias, et ludicras artes, et lenocinia exercere. ¹³Et sic gens industria quondam potens, et manu strenua, esseminate mollietie luxuriaque, virtu-

tem

desertus, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Vide c. 20 illius libri. Certissima est haec veterum librorum scriptura desulatus, hoc est desertus a suis, qui fusi erant, et fuga, qua quisque poterat, suae consulebant salutis, rege relicto. Graevius.

7 vrbs Barce] Non est dubitandum de emendatione Bongatii, qui censet legendum esse: *vrbs Barenē*. Sic Ctesias: καὶ ὤνως Κύρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην Βαργήνν ἰγγυς ἑκβατάνων *Et dedit Cyrus Croeso urbem magnam Barenē prope Ecbatana.* In editione Iuntina vestigia vetrae huius lectionis deprehendere licet. In ea enim scribitur, *vrbs Beroca*. Graevius.

12 iussique cauponias et ludicras artes exercere] Veteres codices prae se ferre *cauponias et ludicras artes* olim monuit Valens Acidalius in lectionibus Velleianis, et merito probauit, praefatus eodem modo formatam esse hanc vocem, ut *histrionicus et praeconius quaestus* apud Ciceronem, eamque inueniri apud Plautum, apud quem legatur *cauponius puer*. Sic et *lenonius* apud eundem Cornicum Pseud. 11, 4 *oppidum expugnatum faxo erit lenonium*. Atsequit hanc lectionem etiam Cl. Schefferus. Sine haesitatione illam recepi, ubi vidi in Iuntina dudum eam extitisse, quam sequentes editores interpolauerunt, quia huius vocis rationis exemplum eos fugiebat. Graevius.

rem pristinam perdidit; et quos ante Cyrum inuitos bella praestiterant, in luxuriam lapsos otium ac desidia superauit. ¹⁴ Fuere Lydis multi ante Croesum reges, variis casibus memorabiles. nullus tamen fortunae Candauli comparandus. ¹⁵ Hic uxorem, quam propter formae pulcritudinem deperibat, praedicare omnibus solebat, non contentus voluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonii reticenda publicaret: ¹⁶ prorsus quasi silentium damnum pulcritudinis esset. ¹⁷ Ad postremum ut affirmationi suae fidem faceret, nudam sodali suo Gygi ostendit;

14. fuere Lydis multi ante Croesum reges variis casibus memorabiles] Lydorum regnum est antiquissimum. Ab antiquo illius terrae rege Maeone, patre Cybeles, populi Maeones olim dicti, et quae postea Lydia vocabatur, appellata fuit Maeonia, ut constat ex Herodoto, Strabone et aliis. Primus Maeoniae rex fertur fuisse Menes, Iouis et Telluris filius, ut auctor est Dionys. Halic. antiqu. lib. 1. Post ibi rerum positus est Atys, cuius filius fuit Lydus, a quo mutato pristino nomine dicti sunt Lydi. Ab Atye vero prima regum Lydiae familia fuit Atyadarum dicta, ad quam pertinet Omphale, Iordanis filia, vxor Tmolii, cui seruiit Hercules tres annos. Atyadarum familiae successerunt Heraclidae. Hercules tempore seruitutis consuevit cum Omphale ancilla, quae puerum ex illo sustulit, cui Cleolao nomen. Vide Apollodor. Biblioth. Lib. 2. Cleolai nepos fuit Argon, Alcaei filius, qui extincta Atyadarum gente, regnum transtulit ad Heraclidas paulo ante bellum Troianum. Herodo. 1, 7. Hi rerum potiti sunt annos DV. Vltimus hu-

ius familiae fuit Candaulus, Myrsi filius, de quo hic Iustinus. Tertia familia regum Lydiae fuit Merminadarum, cuius primus rex fuit Gyges, vltimus Croesus, qui dicitur imperasse Lydis annos CLXX. Haec in titronum gratiam. Plutarchus exequitur ista Cl. Marthamur Canone Chronologico cap. 17. Graenius.

fortunae Candauli] Simpliciter hic locus est accipiendus, nempe ut nullius regis casus fuerit similis fortunae Candauli, quod loquendi genus iam illustrauimus III Observat. 8. Caeterum Candauli est secundus casus. Id enim placuit veteribus, ut in nominibus propriis in es. desinentibus secundum casum efferret per i, non per is. Ut Terent. Chremi. Cic. Socrati. Gell. Enripidi, Sophocli, et sic apud alios: quia et Graeci etiam nomina alioquin in u desinentia saepe per eis finiebant. Gronquius.

15 quam propter formae pulcritudinem deperibat] Iustina: quam propter formae pulcritudinem nimium deperibat. Graenius.

ostendit. ¹³ Quo facto, et amicum in adulterium vxoris sollicitatum, hostem sibi fecit: et vxorem, veluti tradito alii amore, a se alienauit. ¹⁴ Namque breui post tempore caedes Canduli nuptiarum praemium fuit; et vxor mariti sanguine dotata, regnum viri et se pariter adultero tradidit.

VIII

¹ Cyrus, subacta Asia, et vniuerso Oriente in potestatem redacto, Scythis bellum infert. ² Erat eo tempore Scytharum regina Tomyris, quae non muliebriter aduentu hostium territa, cum prohibere eos transitu Araxis fluminis posset, transire permisit, et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus obiectu fluminis fugam difficiliorem. ³ Itaque Cyrus traiectis copiis, cum aliquantisper in

B 3

Scythiam

[19 *nuptiarum praemium*] Et hic locus sanitatem debet Gronouio, qui Obseruat. II cap. 25 egregie restituit *pretium*. Quia caedes pretium fuit nuptiarum, quo emit quasi et consecutus est nuptias reginae Candaulis. Caedes enim non praemium nuptiarum fuit, sed nuptiae praemium caedis. Nihil certius. vide, quae ibi firmandae huic lectioni offert. In alia omnia ite politissimus ille Faber, cuius memoria mihi semper erit desideratissima. Nec tamen persuaderi possum, ut a doctoris mei sententia discedam. Nam licet domus *nuptiarum praemium* poni pro *nuptiis* si *praemia*, ut *munus funeris* pro *munere funeris*, tamen videtur ipsa huius loci ratio postulare, ut legamus *nuptiarum pretium*. Caedes enim Candaulis non fuit praemium nuptiale. nam praemia nuptialia offerebantur, cum iam conditiones essent matrimonii acceptae, et sponsa

in mariti manum conuenisset, sed pretium nuptiarum est res, quae mulieres conciliantur, ut in nuptias consentiant, res quae viris puellas et illarum nuptias conficit. Sic veteres docuit, Florus III, 1 *Qui ubi diffusus rebus suis alienae cladis accessio fieri timet, pretium foederis atque amicitiae, regem facit*. Sic ut hic rex traditus fuit pretium amicitiae et foederis, hoc est, traditione Iugurthae sibi conciliauit foedus et amicitiam Romanorum Bocchus, sic et caedes Candaulis fuit pretium nuptiarum reginae. Exempla alia sunt in promptu, vide Gronouium in Observationibus laudatis. *Gracius*.

[2. *Tomyris*] Iuntas illi Bongarsiano MS. adferuntur, qui scribit *Tomyris*. Et sic omnino ex Luciano et Herodoto scribendum ubique. *Gracius*.

Scythiam processisset, castra metatus est. ⁴ Dein postera die, simulato metu, quasi refugiens castra deseruisset, vini assatum, et ea quae epulis erant necessaria, reliquit. ⁵ Quod cum nuntiatum reginae esset, adolescentulum filium, ad insequendum eum cum tertia parte copiarum mittit. ⁶ Cum ventum ad Cyri castra esset, ignarus rei militaris adolescens, veluti ad epulas, non ad praelium venisset, omisis hostibus, infueros barbaros vino se onerare patitur. ⁷ priusque Scythae ebrietate, quam bello vincuntur. ⁸ Nam cognitis his, Cyrus reuersus per noctem, faucios apprimat, omnesque Scythas cum reginae filio interficit. ⁹ Amisso tanto exercitu, et, quod grauius dolendum, vnico filio; Tomyris orbitatis dolorem non in lacrymas effudit, sed in ultionis solatia intendit; hostesque recenti victoria exultantes, pari insidiarum fraude circumuenit. ¹⁰ Quippe simulata diffidentia propter vulnus acceptum, refugiens, Cyrum ad angustias usque produxit. ¹¹ Ibi compositis in montibus insidiis,

⁴ dein postera die simulato metu. quasi refugiens, castra deseruisset, ita vini assatum] Hunc locum ex Oxoniensi et Iuntina sic restitui: Dein postera die, cum, simulato metu, quasi refugiens castra deseruisset, vini assatum, et ea quae erant epulis necessaria, reliquit. Cum ex Iuntina interposui: ita auctoribus mss. Anglicanis et Iuntina delecti. Paulo ante eadem editio Iuntina: Cum prohibere eos posset, vadum Araxis fluminis transire permisit. sed fluminis irrepsit ex margine. Quis credat Iustinum breuitatis tam studiosum in eadem periodo iterato sine necessitate vsurum eadem voce? continuo enim sequitur: et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus obiectu fluminis fugam difficiliorem, Graecius.

⁹ et quod grauius dolendum] Oxoniensis ex MS. et quod grauius dolet. probe. Graecius. Et quod grauius doletur legitur in altero MS. Voss. Graecius.

in ultionis solatia intendit] Intendere dolorem est augere; vt intendere vocem, linguam; apud Tullium. Intendere dolorem in solatium est acris dolere, vt solatium capias. Haec vetò balbuties est Iustino et Trogo indigna. Recte Freins hemius vidit animum esse intelligendum, vt alibi quoque hanc vocem addit huic verbo; alibi omittit Iustinus. Intendere animum in ultionis solatia est cogitare acris de solatio doloris capiendū ex ultione. Graecius.

¹⁰ Cyrum ad angustias usque produxit] Optime Iuntae pro-

diis, ducenta millia Persarum cum ipso rege trucidavit. ¹² In qua victoria etiam illud memorabile fuit, quod ne nuntius quidem tantae cladis superfuit, ¹³ Caput Cyri amputatum, in virem humano sanguine repletum coniici regina iubet, cum hac exprobratione crudelitatis: *Satia te, inquit, sanguine, quem sitiisti, cuiusque insatiabilis semper fuisti.* ¹⁴ Cyrus regnavit annos XXX, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu, admirabiliter insignis.

VIII

¹ Huic successit filius Cambyfes, qui imperio patris Aegyptum adiecit: ² sed offensus superstitionibus Aegyptiorum, Apis, caeterorumque deorum aedes dirui iubet. ³ Ad Ammonis quoque nobilissimum templum expugnandum, exercitum mittit: qui tempestatibus et harenarum molibus oppressus interiit. ⁴ Post haec per quietem vidit fratrem suum Smerdim regnaturum. ⁵ Quo somnio exterritus, non dubitavit post sacrilegia, etiam parricidium facere. ⁶ Erat enim difficile, ut parceret suis, qui, cum contemptu religionis, grassatus etiam aduersus deos fuerat. ⁷ Ad hoc tam crudele ministerium, magum quandam ex

B. 4

amicis

duxit. est enim proprium verbum in hac re. Caesar VII de bello Gallico: *Cum fuga vehementi Volusenum longius produxisset.* Idem III de bell. ciuil. *Elicuit naues Caelianas, atque ex his longius productam unam quinquerenem et minores, quas in angustiis portus cepit.* Non potuit inueniri vox aptior et huic loco accommodatior, quam quae in Iuntina legitur, cuius vim cum non intelligerent sequentes editores, id immutarunt in notius, ut plerumque fit. Interpolationum enim praecipua causa ignorantia praeae elegantiae. Hinc recentiores aut descriptores aut edi-

tores exquisitoribus et parum tritis supposuerunt vulgatiore vocabula et locutiones. Nam quod aiunt *producere* esse *perducere*, verissimum est. An vero qui in fraudem perducit, cedendo fugiendoque, donec perueniat in locum, ubi insidiae sunt stratae, an non is persequentem porro ducit, hoc est, eo producit, quo se it esse qui in insidiis sunt collocati? *Gracius.*

⁴ *Mergim]* Iuntae: *Smerdem.* MS. *Smergim.* Lege *Smerdim* ex Herodoto. *Gracius.*

⁷ *nomine Cometen]* Iuntina et nonnullae aliae: *Praxeaspen,* Ab

amicis delegit, nomine Cometem. ⁸ Interim ipse, gladio sua sponte euaginato, in femore grauiter vulneratus, occubuit; poenasque luit, seu imperati paricidii, seu sacrilegii perpetrati. ⁹ Quo nuntio accepto, magus ante famam amissi regis occupat facinus, prostrataque Smerde, cui regnum debebatur, fratrem suum subiecit Oropasten. ¹⁰ Erat enim et oris, et corporis lineamentis persimilis; ac nemine subesse dolum arbitrante, pro Smerde rex Oropasta constituitur. ¹¹ Quae res eo occultior fuit, quod apud Persas persona regis sub specie maiestatis occultitur. ¹² Igitur magi, ad fauorem populi conciliandum, tributa et militiae vacationem in triennium remittunt; ¹³ vt

Ab Herodoto sane Praexaspes appellatur in Thalia c. 30. Graecius.

⁸ in femore] Quum in MSS. omnibus legatur in femur, suspicor, autorem hic vsum fuisse Graecismo, et scripsisse femur omissa praepositione. Nec aliter Liu. XXI, 7 Annibal ipse dum mirum incautus subit, aduersum femur tragula grauiter ictus cecidit. Sueton. in Octa- vio 20 Vna acie dextrum genu lapide ictus: altera et crus et vtrumque brachium ruina pontis consauciat. Valer. Max. III, 2. 23 Tragula femur traiectus, saxique pondere ora contusus. Auctor Bell. Afric. 78 Pacidius grauitur pila per cassidem caput ictus. Idem 85 Pompeius Rufus brachium gladio percussus. Eodem modo, quo Cambyfes, occubuit Engeltamus de Cusci, teste Matth. Paris. in Henrico III pag. 862. Gronouius.

¹⁰ erat enim et oris et corporis lineamentis persimilis] Iuntae: Erat enim oris et corporis

lineamentis persimilis. legei erat enim ei oris et corporis lineamentis persimilis. Graecius. Videtur legendum: Erant enim et oris et corporis lineamentis persimiles. Gronouius.

¹² tributa et militae vacationem etc.] Omnino legendum tributa et militiam vacatione in triennium remittunt: ipsoque Auctore illam lectionem confirmante XI, 1 Alii tadio longinquae militae remissam sibi expeditionem gaudebant. Et XXXVIII, 3 Debita ciuitatibus publica priuataque remittit, et vacationem quinquennii concedit. Et delectum remittere Liu. XXXX, 28. Gronouius. Iuntae et vnus MS. remittunt. Quod probat Gronouius, et pluribus asserit Obseruat. lib. III, 2. His accedunt tres Anglicani, in quibus permittunt. Retinenda vult, sed non ideo retinenda, quod permittere significet remittere, quem doctorem virorum errorem dudum reiecit acerrimi iudicis vir Iohannes Frodo-

¹³ ut regnum, quod fraude quaesierant, indulgentia et largitionibus confirmarent. ¹⁴ Quae res suspecta primo Ostani viro nobili, et in coniecturis sagacissimo, fuit. ¹⁵ Itaque per internuntios quaerit de illa, quae inter regias pellices erat, an Cyri regis filius rex esset. ¹⁶ Illa, *nec se ipsam scire, ait, nec ex alia posse cognoscere; quia singulae separatim recludantur.* ¹⁷ Tum pertractare dormienti caput iubet. nam mago Cambyfes aures utraque praeciderat. ¹⁸ Factus deinde per filiam certior, sine auribus esse regem, optimatibus Persarum rem indicat, et in caedem falsi regis impulsos, sacramenti religione obstringit. ¹⁹ Septem tantum conscii fuere huius coniurationis; qui ex continenti, ne, dato in poenitentiam spatio, res per quenquam narraretur, occultato sub veste ferro, ad regiam pergunt. ²⁰ Ibi obuiis interfectis, ad magos perueniunt: quibus ne ipsis quidem animus in auxilium sui defuit: ²¹ siquidem stricto ferro duos de coniuratis interficiunt. ²² Ipsi tamen corripuntur a pluribus: quorum alterum Gobryas medium amplexus, cunctantibus sociis, ne ipsum pro mago transfoderent, quia res obscuro loco gerebatur, vel per suum corpus adigi mago ferrum iussit: ²³ fortuna tamen ita regente, illo incolami magus interficitur.

B 5

X

Fredericus Gronovius in loco laudato; sed quod duobus pluribusve nominibus nonnunquam apponitur verbum, quod ad ultimum tantum potest referri, cum ad praecedentia sit aliud intelligendum. vide, quae de his locutionibus notavi ad ad Flori III, 21. Locus Augustini, quem Vorstius attulit, nihil facit ad id, quum *permittere* contendunt poni pro *remittere*, confirmandum. Haec enim mens est Augustini: *Deus neque permittendo*, scilicet ut debeat, hoc est, ut peccetur

nimirum impune, neque exigendo quod debetur, hoc est, puniendo peccata, *inmissus est*. *Permittunt* igitur Magi *militiae vacationem*, sed ad *tributa* intelligendum *remittunt*. Graevius.

[¹³ indulgentia, et largitionibus] Sic male editi. omnes enim scripti libri, *indulgentiae largitionibus*. Eodemque modo infra XVI, 1 *Stirps subolis*, Gronovius.

[¹⁶ recludantur] Forte *secludantur*. Gronovius.

X

Occis magis, magna quidem gloria recepti regni principium fuit: sed multo maior in eo, quod cum de regno ambigerent, concordare potuerunt. ² Erant enim virtute et nobilitate ita pares, ut difficilem ex his populo electionem aequalitas faceret. ³ Ipsi igitur viam inuenerunt, qua de se iudicium religioni et fortunae committerent. ⁴ Pacisque inter se sunt, ut die statuta omnes equos ante regiam primo mane perducerent: et cuius equus inter Solis ortum hinnitum primus edidisset, is rex esset. ⁵ Nam et Solem Persae vnum deum esse credunt: et equos eidem deo sacros ferunt. ⁶ Erat inter coniuratos Darius Hytaspis filius: cui de regno sollicito equi custos ait, *si ea res victoriam moraretur, nihil negotii superesset*. ⁷ per noctem deinde equum pridie constitutam diem ad eundem locum ducit, ibique equae admittit, ratus, ex voluptate Veneris futurum, quod euenit. ⁸ Postera die itaque, cum ad statutam horam omnes conuenissent, Darii equus, cognito loco, ex desiderio feminae hinnitum statim edidit: et, segnis aliis, felix auspiciū domino primus emisit. ⁹ Tanta moderatio caeteris fuit, audito auspicio, ut confestim equis desilierint, et Dariū regem salutarerint. ¹⁰ Populus quoque vniuersus, secutus iudicium principum, eundem regem constituit. ¹¹ Sic regnum Persarum, septem nobilissimorum virorum virtute quaesitum, tam leui momento in vnum collatum est. ¹² Incredibile prorsus, tanta patientia cessisse eo, quod ut eriperent magis, mori non recusauerint. ¹³ Quamquam praeter formam, virtutemque hoc imperio dignam, etiam cognatio Dario iuncta cum pristinis regibus fuit. ¹⁴ Principio igitur regni, Cyri regis filiam in matrimonium recepit, regalibus nuptiis

[*de regno ambigerent*] Liu. XXI, 33. Regni certamine ambigere. Terent. Heaut. III, 1. 93. *Sicini nostri hic ambigunt de finibus*. Festus in V. Siluii: *Quum inter eos de regno ambigeretur*. Gronouius.

14. Cyri regis filiam] . Vox regis est a mala manu, nec MSS. Codd. Bongarsii illam agnoscunt, uti nec duo Vossiani Codd. Gronouius.

ptiis regnum firmaturus: ut non tam in extraneum translatus, quam in familiam Cyri reuersam, videretur. ¹⁵ Interiecto deinde tempore, cum Assyrii descuissent, et Babyloniam occupassent, difficilisque urbis expugnatio esset; aestuante rege, vnus de intersectoribus magorum, Zopyrus domi se verberibus lacerari toto corpore iubet: nasum, aures, et labia sibi praecidi: atque ita regi inopinanti se offert. ¹⁶ Attonitum, et quaerentem Darium causas, auctoremque tam foedae lacerationis, tacitus, quo propositio fecerit, edocet; formatoque in futura consilio, transfugae titulo Babyloniam proficiscitur. ¹⁷ Ibi ostendit populo laniatum corpus: queritur crudelitatem regis, a quo in regni petitione non virtute, sed auspicio, non iudicio hominum, sed hinnitu equi superatus sit: ¹⁸ iubet illos ex amicis exemplum capere, quid hostibus cauendum sit: ¹⁹ horatur, non moribus magis quam armis confidant, patianturque se commune bellum recentiore ira gerere. ²⁰ Nota nobilitas viri pariter et virtus omnibus erat: nec de fide timebant, cuius veluti pignora, vulnera corporis et iniuriae notas habebant. ²¹ Constituitur ergo dux omnium suffragio: et accepta parua manu, semel atque iterum cedentibus consulto Persis, secunda praelia facit. ²² Ad postremum vniuersum sibi creditum exercitum Dario prodit, vrhemque ipsam in potestatem eius redigit. ²³ Post haec Darius bellum Scythis infert, quod sequenti volumine referetur.

²² *At postremo]* Ex Iuntina Tanaquillo Fabio ex coniectura recepi *ad postremum*, quod et *ra. Graecius.*
Oxonienfis placuit ex MS. et

LIBER II

BREVIARIUM CAPITVM

- I Scytharum origo et antiquitas, de qua cum Aegyptiis contendunt.
- II Descriptio Scythiae, et morum gentis, quae in plaustris degens insitiam colit et continentiam.
- III Scytharum fortitudo bellica. Aegyptios fugant, Asiamque reddunt tributariam.
- III Amazonum a Scythis origo, reginae, res gestae.
- V Bellum Scytharum aduersus seruos, quos lepido strategemate reprimunt. Darius Scythis, deinde Ionibus et Atheniensibus, arma infert.
- VI Atheniensium origo, gloriatio, industria, artes, reges.
- VII Respublica Atheniensis Solonis legibus et politico strategemate firmata.
- VIII Pisistratus post fortiter gesta in Megarenses tyrannidem per XXXIII annos occupat.
- VIII Eiusdem filius, Hippias, patria pulsus Persarum exercitum in Graeciam adduxit. inde nobilis illa Marathonica pugna, in qua victi Persae. Athenienses victores, duce Miltiade.
- X Dissidium fraternum de regno inter Darii filios. Xerxes bellum aduersus Graecos instaurat validissimo exercitu.
- XI Fortitudine Spartanorum, quorum rex Leonidas, Persae ad Thermopylas maxima clade afficiuntur.
- XII Themistoclis industria Persarum classis ad Salaminium fretum nauali praelio victa, post multam stragem fuga sibi confiluit.
- XIII Mardonio terrestres exercitus commissus. Xerxes aegre euadit piscatoria scapha, eiusdem pedester exercitus fame abruitur: unde noua clades.
- XIII Mardonius in Boeotia ad Plataeas, cum Persis a Graecorum copiis victus, cum paucis profugit. eodem fere momento aduersus Persas in Asia feliciter dimicatum est.
- XV Athenienses, Spartanis delusis, urbem ex integro restaurant. Spartani Persarum fines depopulantur. Pausanias defectionis reus damnatur. Aristides proditoris consilia discunt, Xerxes iterum arma mouet infeliciter, a Cimonem nauali terrestrique praelio superatus.

I

In relatione rerum ab Scythis gestarum, quae satis amplae magnificaeque fuerunt, principium ab origine repetendum est. ² Non enim minus illustria initia, quam imperium, habuere, nec virorum imperio magis,

¶ *¶ nec virarum imperio* Vterque Cod. MS. Voss. vacem po-

stremam ignorat, uti nec in suis inuenit Bongarsius. Gronovius.

magis, quam feminarum virtutibus clauere. ³ Quippe cum ipsi Parthos Bactrianosque, feminae autem eorum Amazonum regna condiderint: ⁴ proflus ut res gestas virorum mulierumque considerantibus incertum sit, vter apud eos sexus illustrior fuerit. ⁵ Scytharum gens antiquissima semper habita: quanquam inter Scythas et Aegyptios diu contentio de generis vetustate fuerit: ⁶ Aegyptiis praedicantibus: initio rerum cum aliae terrae nimio feruore solis arderent, aliae rigerent frigoris immanitate, ita ut non modo primae generare homines, sed ne aduenas quidem recipere ac tueri, possent, priusquam aduersus calorem vel frigus velamenta corporis inuenirentur, vel locorum vitia, quae sitis arte remediis, mollirentur. ⁷ Aegyptum ita temperatam semper fuisse, ut neque hiberna frigora, nec aestiui solis ardores incolas eius premerent; ⁸ solum ita secundum, ut alimentorum in usum hominum nulla terra feracior fuerit. ⁹ Iure igitur ibi primum homines natos videri debere, ubi educari facillime possent. ¹⁰ Contra, Scythae caeli tempera-

mentum

6 tueri] Cic. XIII Fam. Ep. II
Iarta tecta aedium locorumque
communium tueri: et I in Verr.
50 Aedem Castoris P. Iunius
habuit tuendam. ICrus Valens
in L. 12 D. Legat. III Sticibus
liber esto et ut eum heres artifi-
cium doceat, unde se tueri pos-
sit, peto. Eadem ratione tute-
lam usurparunt optimi quique,
ut infra XVI, 3 In tutelam clas-
sis tributum describere: et Se-
nec. ad Heluet. 9 Terra vix ad
tutelam incosentium fertilis: et
Celsus in L. 30 D. de Legat. II
Reip. lego in tutelam viae.
Gronovius.

9 ubi educari facillime possent]
Sic et Iuntha. Non audiendi
sunt illi codices, qui expun-
gunt facillime. Aegyptiorum
hoc fuit argumentum: Credi-
bile esse, ibi primos homines

prodiisse, ubi facillime potue-
runt propter caeli et soli beni-
gnitatem educari. Facillime est
in magna rerum affluentia, quas
ibi fert terra in tutelam ho-
minum. Illa soli foecunditas,
quam praedicant Aegyptii in
verbis praecedentibus, signifi-
catur. Porcius latro in vita Te-
rentii

Nihil Publius

Scipio profuit, nihil illi Lae-
lius, nihil Furinus;

Tres per idem tempus qui ag-
sabant nobiles facillime.

Ipsa Terentius Adelphi. III, 4
Quam vos facillime agitis,
quam estis maxime

Potentes.

Theocritus Idyll. XI, 7

ὄφρα γὰρ ἴδεναι θεῶν δ' ἔχον
κλυψὲ δ' παρ' ἑμῶν

Sic Cyclops apud nos facillime
vixit.

mentum nullum esse vetustatis argumentum putabant: ¹¹ quippe naturam, cum primum incrementa caloris ac frigoris, regionibus distinxit, statim ad locorum patientiam, animalia quaeque generasse: ¹² sed et arborum atque frugum, pro regionum conditione, apte genera variata. ¹³ Et quanto Scythis sit caelum asperius, quam Aegyptiis, tanto et corpora et ingenia esse duriora. ¹⁴ Caeterum, si mundi, quae nunc partes sunt, aliquando unitas fuit; siue illuvies aquarum principio rerum terras obrutas tenuit: siue ignis, qui et mundum genuit, cuncta possedit; utriusque primordii Scythas origine praestare. ¹⁵ Nam si ignis prima possessio rerum fuit, qui paulatim extinctus, sedem terris dedit; nullam prius, quam Septentrionalem, partem, hiemis rigore ab igne secretam: adeo ut nunc quoque nulla magis rigeat frigoribus. ¹⁶ Aegyptum vero, et totum Orientem, tardissime temperatum: quippe qui etiam nunc torrenti calore solis exaestuât. ¹⁷ Quod si annes quondam terrae submersae profundo fuerunt; profecto editissimam quamque partem, decurrentibus aquis, primum detectam, humilissimo autem solo eandem aquam diutissime immorata: ¹⁸ et quanto prior quaeque pars terrarum siccata sit, tanto prius animalia generare coepisse. ¹⁹ Porro Scythiam adeo editiorem omnibus terris esse, ut cuncta flumina ibi nata, in Maotini, tum deinde in Ponticum et Aegyptium mare decurrant. ²⁰ Aegyptum autem, quae tot regum, tot saeculorum cura impensaue munita sit, et aduersum vim incurrentium aquarum tantis structa molibus, tot fossis concisa, ut cum his arceantur, illis recipi-

¹¹ animalia quoque generasse] Iuntina reliquis quaeque, quod et Oxonienses MS. fidem secuti probantur. vulgo: animalia quoque generasse. Graevius.

¹⁴ illuvies aquarum] Gronov. ad Liu. l. 4 scribendum censet et hic et in cap. 6 huius libri; eluvies: quia illuvies sordes sint exterius adpersae, eluvies vero inundatio. Graevius.

²⁰ tot fossis concisa] Sic merito Gronovius legendum: censet ex antiquis editionibus, suffragante Iuntina. Eadem in verbis praecedentibus: aduersus vim decurrentium aquarum tantis instructa molibus. optime, si veteres libri adiciuntur. Vulgati: aduersus vim incurrentium aquarum tantis structa molibus. Sed Aegyptium struere molibus

recipiantur aquae; nihilominus coli, nisi excluso Nilo, non potuerit, non posse videri hominum vetustate ultimam, quae siue ex aggerationibus regum, siue Nili trahentis limum, terrarum recentissima videatur. ²¹ His igitur argumentis superatis Aegyptiis, antiquiores semper Scythiae visi.

II

¹ Scythia autem in Orientem porrecta, includitur ab uno latere Ponto, et ab altero montibus Riphæis: a tergo Asia et Phasi flumine. ² multum in longitudinem et latitudinem patet. ³ hominibus inter se nulli fines. neque enim agrum exercent: nec domus illis villa, aut tectum, aut sedes est, armenta et pecora semper pascentibus, et per incultas solitudines errare solitis. ⁴ Vxoribus liberosque secum in plaustris vehunt, quibus, coriis imbrium hiemisque causa tectis, pro domibus utuntur. ⁵ Iustitia gentis ingeniis culta, non legibus. ⁶ Nullum scelus apud eos furto grauius: quippe sine tecto munimentoque pecora et armenta inter

molibus quam Latine dicatur, viderint, qui vulgaram defendunt. Graevius.

[nil trahentis limum] Caeterorum librorum lectio Nili limum trahentis longe est verior et certior. Nili limum trahentis est id ipsum quod Diodorus Siculus de hoc situ dicit, τὸ Νεῖλος τὴν ἐξ Αἰθιοπίας ἰλὸν καταφύοντος Nili ex Aethiopia limum secum ferentis. Curtius III, II de Mætya: Inde diffusis circumiectis irrigat campos, liquidus, et suas undas trahens. III, 9 de Tigri: Multorum torrentium non aquas solum, sed et etiam saxa secum trahens. Graevius.

6 sine tecti munimento pecora et armenta habentibus, quid sal-

uum esset? MSS. quid inter sylvas superesset. Editiones veteres: quid saluum esset; quas sequitur Berneggerus. Sed inter sylvas, quod retinent omnes MSS., non erat eiciendum, sed reponendum suo loco cum iunctis, apud quos recte legitur Nullum scelus apud eos furto grauius, quippe sine tecto munimentoque pecora et armenta inter sylvas habentibus quid saluum esset, si furari liceret? Haerent hic viri eruditi sine causa. Nam inter sylvas Latissime dici pro in sylvis, non puto exemplis hoc doctandum, cum obuia sint et trita. Nec frustra inter sylvas additur. Quid saluum esset, si furari liceret, cum sine tecto munimentoque in sylvis perpetuo degat cum pecoribus, in sylvis,

inter filuas habentibus, quid saluum esset, si furari liceret? ⁷ Aurum et argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. ⁸ Lacte et melle vescuntur. ⁹ Lanae iis vsus ac vestium ignotus: quam continuis frigoribus vrantur; pellibus tamen ferinis aut murinis vtuntur. Haec continentia illis morum quoque iustitiam edidit, nihil alienum concupiscentibus. ¹⁰ Quippe ibidem diuitiarum cupido est, vbi et vsus. ¹¹ Atque vtinam reliquis mortalibus familiis moderatio, et abstinentia alieni foret! ¹² profecto

inquam, in quibus facilius fures possunt latere, et grassari minore cum periculo in illic agentium bona. Hinc semper syluae et luci fuerunt receptacula latronum, aliorum facultatibus et vitae insidiantium. Propterea callium et saltuum tunc Romanis mandabatur magistratibus. Haec itaque verba, inter syluas, augent id quod dixerat, Scythas non furari, quamuis furandi fenestram quasi aperiant syluae, in quibus cum pecoribus viuunt semper sine villo testamento. MSS. quoque tres Anglicani. stabiliunt hanc scripturam, quamvis inter syluas non his verbis adiecta sint, sed sequentibus. Sic enim in illis extare testantur Oxonienses: sine testamento quoque pecora et armenta habentibus, quid saluum inter syluas superesset, si furari liceret? Et sane haec quoque non potest damnari lectu, quamuis altorum librorum, quos Aldus et Iunta sunt secuti, sit elegantior. Graenius.

7 non perinde ac reliqui mortales appetunt] Iuntae cum nonnullis MSS. et edd. Aurum et argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. Ad stipulantur tres Anglicani. Graenius.

9 Lanae iis vsus ac vestium ignotus] MS. Anglicanus: lanae iis vsus ad vestium ignotus. Sed haec interpolauit sciolus, qui nesciuit per 2v dñ dñz lanae ac vestes dici pro laneae vestes. Nullis vtuntur laneis vestibus, vt Graeci, Romani, ac pleraeque aliae gentes, sed pellicis tantum. Hulus schematis ignoratio viros doctos quoque in errorem induxit, vt haerent in sequentibus, pellibus tamen ferinis aut murinis vtuntur. ibi non male Iuntae pro vtuntur scribunt vestium, sed male pro ferinis reposuerunt salinis. Ferinae pelles sunt maiorum animalium, vt luporum, vrsorum; murinae vero minorum, vt vulpium, leporum, cuniculorum, vt recte monuerunt viri docti. Graenius.

12 morum quoque iustitiam edidit] Hoc est, peperit. Cic. qui nihil possunt dignum hominum auribus efficere atque edere. Apud eundem est, edere magnam ruinam, edere fructum. Iunta tamen: morum quoque iustitiam dedit. et Oxonienses ex duobus MSS. morum quoque iustitiam addidit. Sed addere iustitiam Latinis genus loquendi est insolens. Graenius.

fecto non tantum bellorum per omnia saecula terris omnibus continuaretur; ¹³ neque plus hominum ferum et arma, quam naturalis fatorum conditio raperet. ¹⁴ Profsus vt admirabile videatur, hoc illis naturam dare, quod Graeci longa sapientium doctrina, praeceptisque philosophorum, consequi nequeunt; cultosque mores incultae barbariae collatione superari. ¹⁵ Tanto plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his cognitio virtutis.

III

¹ Imperium Asiae ter quaesiuere; ipsi perpetuo ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti mansere. ² Darium, regem Persarum, turpi ab Scythia summo-
verunt fuga: ³ Cyrus cum omni exercitu trucidauerunt: ⁴ Alexandri Magni ducem Zopyrionem pari ratione cum copiis vniuersis deleuerunt: ⁵ Romanorum audiuere, non sensere, arma. ⁶ Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderunt. ⁷ Gens laboribus et bellis aspera: vires corporum immensae: nihil parere, quod amittere timeant: nihil victores praeter gloriam concupiscunt. ⁸ Primus Scythis bellum indixit Vexoris rex Aegyptius, missis primo lenonibus,

7 gens et laboribus et bellis aspera] Hoc genus loquendi, vt perquam Auctori nostro, sic et aliis scriptoribus, placuit, nempe ὁ δὴ δὴ δὴ. Pro quo XXIII, 1 labores bellicos. Sic tamen et Ouid. III Met. 32 Martius anguis erat cristis praefignis et auro. et Virg. XI Aen. 126 Iustitiae prius mirer, bellicae laborum? Infra 2 lanæ ac vestium usus. et XII, 6 Quantum fabularum et inuidiae. Gronouius.

8 missis primo lenonibus] Reposuerunt Oxonienses ex tribus MSS. veterum editionum scripturam, missis primo legatis,

quam et Iuntina agnoscit. Sed cum lena in bonam accipiat partem pro conciliatrice, vt apud Ouid. maxima lena mora est; et lenocinium apud nostrum lib. XI, 12 Nec a se quicquam factum in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus, aut in leges pacis. sibi lenocinia quaereret. hoc est, quae facilius sibi pacem sint conciliatura, et veniam impetratura: et lenocinari saepe. Cic. de Orat. Ipsa sollicitudo commendat euentum, et lenocinatur voluptati: cur non leno quoque in bonam accipiat partem, pro pacis conciliatore? Igitur non repudianda lectio, quam

C

in

inter filuas habentibus, quid saluum esset, si furari liceret? ⁷ Aurum et argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. ⁸ Lacte et melle vescuntur. ⁹ Lanae iis vsus ac vestium ignotus: quam continuis frigoribus vtantur; pellibus tamen ferinis aut murinis vtantur. Haec continentia illis morum quoque iustitiam edidit, nihil alienum concupiscentibus. ¹⁰ Quippe ibidem diuitiarum cupido est, vbi et vsus. ¹¹ Atque vtinam reliquis mortalibus similis moderatio, et abstinentia alieni foret! ¹² pro-

fecto

inquam, in quibus facilius fures possunt latere, et grassari minore cum periculo in illic agentium bonis. ⁹ Hinc semper syluae et luci fuerunt receptacula latronum, aliorum facultatibus et vitae insidiantium. Propterea callium et saltuum cura Romanis mandabatur magistratibus. Haec itaque verba, *inter filuas*, augent id quod dixerat, Scythas non furari, quamuis furandi fenestram quasi aperiant syluae, in quibus cum pecoribus viuunt semper sine villo testore et munimento. MSS. quoque tres Anglicani. stabiliunt hanc scripturam, quam *his inter filuas* non his verbis adiecta sunt, sed sequentibus. Sic enim in illis extare testantur Oxonienses: *sine testore munimentoque pecora et armenta habentibus, quid saluum inter filuas superesset, si furari liceret?* Et sane haec quoque non potest damnari lectio, quamuis aliorum librorum, quos Aldus et Iunta sunt secuti, sit elegantior. *Græuius.*

⁷ non perinde ac reliqui mortales appetunt] Iuntae cum nonnullis MSS. et edd. *Aurum et argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt.* Ad stipulantur tres Anglicani. *Græuius.*

⁹ Lanae iis vsus ac vestium ignotus] MS. Anglicanus: *lanae iis vsus ad vestium ignotus.* Sed haec interpolauit sciolus, qui nesciuit per *in dā dūz* *lanae ac vestes* dici pro *lanae vestes*. Nullis vtuntur laneis vestibus, vt Graeci, Romani, ac pleraeque aliae gentes, sed pelliculis tantum. Huius schematis ignoratio viros doctos quoque in errorem induxit, vt haerent in sequentibus, *pellibus tamen ferinis aut murinis vtuntur.* ibi non male Iuntae pro *vtuntur* scribunt *vestiuntur*, sed male pro *ferinis* reposuerunt *felinis*. *Ferinae* pelles sunt maiorum animalium, vt luporum, vrsorum; *murinae* vero minorum, vt vulpium, leporum, cuniculorum, vt recte monuerunt viri docti. *Græuius.*

morum quoque iustitiam edidit] Hoc est, peperit. Cic. qui nihil possunt dignum boninum auribus efficere atque edere. Apud eundem est, *edere magnam ruinam, edere fructum.* Iunta tamen: *morum quoque iustitiam dedit.* et Oxonienses ex duobus MSS. *morum quoque iustitiam addidit.* Sed addere *iustitiam* Latinis genus loquendi est infotens. *Græuius.*

fecto non tantum bellorum per omnia saecula terris omnibus continuaretur; ¹³ neque plus hominum ferum et arma, quam naturalis fatorum conditio raperet. ¹⁴ Prorsus ut admirabile videatur, hoc illis naturam dare, quod Graeci longa sapientium doctrina, praeceptisque philosophorum, consequi nequeunt; cultosque mores incultae barbariae collatione superari. ¹⁵ Tanto plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his cognitio virtutis.

III

¹ Imperium Asiae ter quaesivere; ipsi perpetuo ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti mansere. ² Darium, regem Persarum, turpi ab Scythia summo-verunt fuga: ³ Cyrum cum omni exercitu trucidaverunt: ⁴ Alexandri Magni ducem Zopyrionem pari ratione cum copiis universis deleverunt: ⁵ Romanorum audire, non sentire, arma. ⁶ Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderunt. ⁷ Gens laboribus et bellis aspera: vires corporum immensae: nihil parere, quod amittere timeant: nihil victores praeter gloriam concupiscunt. ⁸ Primus Scythis bellum indixit Vexoris rex Aegyptius, missis primo lenonibus,

⁷ *gens et laboribus et bellis aspera*] Hoc genus loquendi, ut perquam Auctori nostro, sic et aliis scriptoribus, placuit, nempe *ἡ δὲ δύσιν*. Pro quo XXIII, 1 *labores bellicos*. Sic tamen et Ouid. III Met. 32 *Martius anguis erat cristis praefignis et auro*. et Virg. XI Aen. 126 *Iustitiaene prius mirer, bellicae laborum?* Infra 2 *lanae ac vestium usus*. et XII, 6 *Quantum subularum et invidiae*. Gronovius.

⁸ *missis primo lenonibus*] Reposuerunt Oxonienses ex tribus MSS. veterum editionum scripturam, *missis primo legatis*,

quam et Iuntina agnoscit. Sed cum *leno* in bonam accipiat partem pro conciliatrice, ut apud Ouid. *maxima lena mora est*; et *lenocinium* apud nostrum lib. XI, 12 *Nec a se quicquam factum in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus, aut in leges pacis, sibi lenocinia quaereret*. hoc est, quae facilius sibi pacem sint conciliatura, et veniam impetratura: et *lenocinari* saepe. Cic. de Orat. *Ipsa sollicitudo commendat euentum, et lenocinatur voluptati*: cur non *leno* quoque in bonam accipiat partem, pro pacis conciliatore? Igitur non repudianda lectio, quam

C

in

nonibus, qui hostibus parendi legem dicerent. ⁹ Sed Scythae iam ante de aduentu regis a finitimis certiores facti, legatis respondent: ¹⁰ *tam opulenti populi ducem stolide aduersus inopes occupasse bellum, quod magis domi fuerit illi timendum: ¹¹ quod belli certamen anceps, praemia victoriae nulla, damna manifesta sint. ¹² Igitur non expectaturos Scythas, dum ad se veniatur, cum tanto sibi plura in hoste concupiscenda sint; utroque praedae ituros obuiam. ¹³ Nec dicta res morata: quos cum tanta celeritate venire rex addidicisset, in fugam vertitur, exercituque cum omni apparatu belli relicto, in regnum se recepit. ¹⁴ Scythas ab Aegypto paludes prohibuere: ¹⁵ inde reuersi, Asiam perdomitam vestigalem fecere, modico tributo, magis in titulum imperii, quam in victoriae praemium, imposito. ¹⁶ Quindecim annis pacandae Asiae immorati, vxorum flagitatione reuocantur, per legatos denuntiantium: ¹⁷ *ni redeant, sobolem se ex finitimis quaesituras, nec passuras, ut in posteritatem Scytharum genus per feminas intercidat. ¹⁸ His igitur Asia per mille quingentos annos vestigalis fuit. Pendendi tributum finem Ninus, rex Assyriorum, imposuit.**

III

¹ Sed apud Scythas medio tempore duo regii iuuenes, Ylinos et Scolopitus, per factionem optimum domo pulsi, ingentem iuuentutem secum traxere; ² et in Cappadociae ora, iuxta amnem Thermodonta

in antiquissimis libris eruditi vixi inueniunt. Graevius.

legem dicens] Eodem modo Liu. XXIII, 49 *Neminem alium, quam ipse, legem dicturum.* Gronovius.

13 nec dicta res morata] Ouid. III Met. 546 *res dicta sequuta est.* et Apoll. Rhod. III Argon. 103 *ἔνθ' ἔπος ἔδδ καὶ γέγον' ἰμὲ πάλιν ἱεσσυμένειν.* Gronovius.

in regnum se recepit] Angli ex tribus MSS. *in regnum tre-*

pidus se recepit. Sic et editio Iuntina. Graevius.

16 per legatos denuntiantibus] Denuntiantium Iuntae et MS. Graevius.

2 Thermodonta] Iuntae: *Thermodoonta.* Vtrumque dicitur, *Thermodon* et *Thermodoon.* Graevius. Hinc et Ouid. III ex Ponto Epist. 10 *Est tu feminae Thermodon cognita turmas.* et Propert. III El. 2 *Qualis Amazonidum nudasis bellica niannimis Thermodonteis turba laxatur aquis.* Gronovius.

donta confederunt, subiectosque Themiscyrios campos occupauere. ³Ibi per multos annos spoliare finitimos aſueti, conſpiratione populorum per infidias trucidantur. ⁴Horum vxores, cum viderent exilio additam orbitatem, arma ſumunt: ſineſque ſuos, ſum mouentes primo, mox etiam inferentes bella, defendunt. ⁵Nubendi quoque finitimis animum omifere; ſeruitutem, non matrimonium, appellantes. ⁶Singulare omnium ſaeculorum exemplum auſae, auxere rempublicam ſine viris: iam etiam cum contemptu virorum ſe tuentur. ⁷Et ne feliciores aliae aliis viderentur; viros, qui domi remanſerant, interficiunt. ⁸Vltionem quoque caeſorum coniugum, excidio finitimorum conſequuntur. ⁹Tum pace armis quaefita, ne genus interiret, concubitus finitimorum ineunt. ¹⁰Si qui marēs naſcerentur, interficiebant. Virgines in eundem ipſis morem, non otio, neque lanificio; ¹¹ſed armis, equis, venationibus, exercebant, iniuſtis infantum dexterioribus mammis, ne ſagittarum iactus impediretur: vnde Amazones dictae ſunt. ¹²Duae his reginae fuere, Marpeſia et Lampedo, quae in duas partes agmine diuiſo, inclytae iam opibus, vicibus gerebant bella, ſolae terminos alternis defendentes: ¹³et ne ſucceſſibus deeſſet auctoritas, genitas ſe Marte praedicabant. ¹⁴Itaque maiore parte Europae ſubacta, Aſiae quoque nonnullas ciuitates occupauere. ¹⁵Ibi Epheso, multisque aliis vrbibus conditis, partem exercitus cum ingenti praeda domum dimittunt. ¹⁶Reliquae,

C. 2

quae

6 ſingulare omnium ſaeculorum exemplum auſae, auxere rempublicam ſine viris] Gronovius ex veſtigiis MSS. legit: *ſingulare omnium ſaeculorum exemplum auſae, rempublicam agere ſine viris, iam etiam cum contemptu virorum ſe tuentur*: Aut, quod elegantius exiſtimat: *ſingulare omnium ſaeculorum exemplum auſae, rempublicam ſine viris, iam etc.* Obſeru. IIII, 14. Graevius.

12 duae in his reginae fuere Marpeſia et Lampedo] MS. vnus Bongarſii: *Marceſia*. legendum, *Marpeſia*, ex Iornande et veteribus editionibus. Dio- dor. Siculus VIII, 16 *Marpen* videtur appellare. Reſte Voſſius *Lampedo*. et ſic Iuntina. Caeterum et Oxonienses ex vno MS. pro *duae in his reginae* repoſuerunt *duces iis fuere*. Graevius.

quae ad tuendum Asiae imperium remanserant, concursu barbarorum cum Marpesia regina interficiuntur. ¹⁷In huius locum filia eius Orithya regno succedit: cui, praeter singularem belli scientiam, eximia seruatae in omne aeuum virginitatis admiratio fuit. ¹⁸Huius virtute tantum additum gloriae et famae Amazonum est, vt Herculi rex, cui XII stipendia debebat, quasi impossibile, imperauerit, vt arma reginae Amazonum sibi asserret. ¹⁹Eo igitur profectus longis nouem nauibus, comitante principum Graeciae iuuentute, inopinantes aggreditur. ²⁰Duae tum sorores Amazonum regna tractabant, Antiope et Orithya: sed Orithya foris bellum gerebat. ²¹Igitur cum Hercules ad littus Amazonum applicuit; infrequens multitudo cum Antiopa regina, nihil hostile metuente, erat. ²²Qua re effectum est, vt paucae, repentino tumultu excitae, arma sumerent, facilemque victoriam hostibus darent. ²³Multae itaque caesae captaeque. in his duae Antiopae sorores, Menalippe ab Hercule, Hippolyte a Theseo. ²⁴Sed Theseus obtenta in praemium captiuâ, eandem in matrimonium assumsit, et ex ea genuit Hippolytum. ²⁵Hercules, post victoriam, Menalippen captiuam forori reddidit, et pretium arma reginae accepit. Atque ita functus imperio, ad regem reuertitur. ²⁶Sed

¹⁷ *Orithya*] Recte vidit Bongartius legendum, *Otrere*. Corrupte apud Hyginum fab. 163 *Oibrepse* dicitur. *Graenius*.

¹⁸ *stipendia debebat*] Liu. XXX, 28 *Annibalem exercitum aequalem stipendiis suis ducere*. et Sallust. lug. 65 *Homo veteris prosapiae ac multarum imaginum et nullius stipendii*. Haec autem *stipendia* Cicero II Fin. 35 vocat *aerumnas*: Virgilius *labores*; alii *expeditiones*. Gronouius.

²³ *in his duae Antiopae sorores*

res captae sunt] Assentior Schefpero, qui *captae sunt* perperam repetitum hic existimat, cum id *ἀνὰ νοῦν* ex verbis proxime praecedentibus sit repetendum. quod cum et MSS. confirmet, quid est, cur dubitemus veterem eamque sanam lectionem reponere? *Graenius*.

²⁴ *obtenta in praemium captiua*] Forte legendum *obtentam in praemium captiuam* etc.: vt habent quidem multi ex antiquis Codd., sed immodice retinent *eandem*, quae vox tum delenda est. *Gronouius*.

²⁶ Sed Orithya, vbi comperit bellum sororibus illarum, et raptorem esse Atheniensium principem; hortatur comites, *frustra ne et Ponti sinum, et Asiam edomitam esse dicit, si Graecorum non tam bellis, quam rapinis, pateant.* ²⁷ Auxilium deinde a Sagillo, rege Scythiae, petit: *Genus se Scytharum esse: cladem virorum, necessitatem armorum, belli causas ostendit: affecutasque virtute, ne segniores viris feminas habere Scythae viderentur.* ²⁸ Motus ille domestica gloria, mittit cum ingenti equitatu filium Panasagorum in auxilium. ²⁹ Sed ante praelium dissensione orta, ab auxiliis desertae, bello ab Atheniensibus vincuntur: ³⁰ receptaculum tamen habuere castra sociorum, quorum auxilio intactae ab aliis gentibus, in regnum reuertuntur. ³¹ Post Orithyam, Penthesilea regno potita est, cuius Troiano bello inter fortissimos viros, cum auxilium aduersus Graecos ferret, magna virtutis documenta extitere. ³² Interfecta demum Penthesilea, exercituque eius absumto, paucae, quae in regno remanserant, aegre se aduersus finitimos defendentes, vsque tempora Alexandri Magni duraeuerunt. ³³ Harum Minithya, siue Thalestris, regina,

C 3

concu-

²⁶ hortatur comites] Iunctina quum veteribus editionibus nonnullis, hortatur comites in ultionem. quod probat Vorstius, et Oxonienses receperunt ex tribus MSS., in quibus inuenere. Sed non dubito, quin haec verba in ultionem a sciolis et indoctis descriptoribus fuerint addita, qui ignorarunt hortari simpliciter esse confirmare, animare. Iust. XI, 1 *Quis rebus velut medela quaedam interueniens Alexandri fuit, qui pro concione ita vulgus omne consolatus, hortatusque pro tempore est, ut et metum timentibus demeret, et spe omnes impleveret.* In seq. cap. 3 *In transitu hortatus Thessalos fuerat.* Et lib. XIII, 3 *Eumenes, qui*

auctor cladis erat, nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur. C. Nep. Miltiad. 6 *Vt in decem praetorum numero prima eius imago poneretur, isque hortaretur milites, praeliumque committeret.* Sane sapit sequiorum temporum Latinitatem hortari in ultionem. Trogus, et qui eius premit vestigia, Iustinus scripsisset, credo, hortari ultionem, aut ad ultionem. Poëtis tamen testimonium, ni fallor, denuntiare possunt, qui veterum editionum lectionem tuendam suscipiunt. In auctario notarum suarum Schefferum quoque vulgata defendere video. Graevius.

concubitu Alexandri per dies XIII, ad sobolem ex eo generandam, obtento, reuerſa in regnum, breui tempore cum omni Amazonum nomine intercidit.

V

¹Scythae autem tertia expeditione Afiana, ²cum annis octo a coniugibus et liberis abſuiſſent, ſerili bello domi excipiuntur. ³Quippe coniuges eorum longa exſpectatione virorum feſſae, nec iam teneri bello, ſed deletos ratae, ſeruis ad cuſtodiam pecorum relictis nubunt: ⁴qui reuerſos cum victoria dominos, velut aduenas, armati finibus prohibent. Quibus cum varia victoria fuiſſet, admonentur Scythae mutare genus pugnae, memores, non cum hoſtibus, ſed cum ſeruis praeliandum; nec armorum, ſed dominorum iure vincendos: verbera in aciem, ⁵non tela, aſſerenda; omiſſoque ferro, virgas ac flagella, caeteraque ſeruilis metus paranda inſtrumenta. ⁶Probatō omnes conſilio inſtructi, ſicut praeceptum erat, poſtquam ad hoſtem acceſſere, inopinantibus verbera intentant; adeoque illos perculerunt, vt, quos ferro non poterant, metu verberum vincerent: fugamque, non vt hoſtes victi, ſed vt fugitiui ſerui, capeſſerent. ⁷Quicunque capi potuerunt, ſupplicia crucibus luerunt. ⁸Mulieres quoque male ſibi

³ dominorum iure] Dominium forte ſcripſit noſter, vt Senec. II Nat. Quaest. 32 ius dominiumque. Gronouius.

verbera in aciem, non arma aſſerenda] Iuntae cum aliquot editis iuxta et MSS. libris: non tela ferenda. quod miror mutatum ab editoribus recentioribus. Tela ſunt quaeuis arma, vt Iuriſconſulti notarunt. Pro ſica poſuit Cicer. I Catil.: pro baſſa Ouid. XIII Metam.: pro cornu vri idem XI Metam.: pro lapide, idem: pro venabulo Valer. Max. VI, 3: pro funda

Liu. XXVIII Fundis vt nunc plurimum, ita tunc ſolo eo tela utebantur. Plin. VIII, 45 Solidae habent ungulas, quae non ſunt cornigera. igitur eis ſolum ungula eſt. Ouid. VI Metam. 686 de Borea:

— Quid enim mea tela reliqui

Sacuitiam et vires iramque animosque minaces?

Graeuus.

⁵ fugamque - capeſſerent] Sic VI, 3 Spartani fugam capeſſunt. Gronouius.

sibi consciae, partim ferro, partim suspendio, vitam finierunt. ⁸Post haec pax apud Scythas fuit, usque tempora Iancyri regis. ⁹Huic Darius, rex Persarum, sicut supra dictum est, cum filiae eius nuptias non obtinuisset, bellum intulit: ¹⁰et armatis septingentis millibus hominum Scythiam ingressus, non facientibus hostibus pugnae potestatem, metuens, ne, interrupto ponte Istris, reditus sibi intercluderetur, amissis octoginta millibus hominum trepidus refugit: ¹¹quae iactura, abundante multitudine, inter damna numerata non est. ¹²Inde Asiam et Macedoniam domuit: Ionas quoque navali praelio superat. ¹³Deinde cognito, quod Athenienses Ioniis auxilium contra se tulissent, omnem impetum belli in eos convertit.

VI

Nunc, quoniam ad bella Atheniensium ventum est, quae non modo ultra spem gerendi, verum etiam ultra gesti fidem, patrata sunt, operaque Atheniensium effectu maiora, quam voto, fuere: paucis urbis origo reperenda est; ²quia non, ut caeterae gentes, a sordidis initis ad summa crevere. ³Soli enim, praeterquam incremento, etiam origine gloriantur. ⁴Quippe non advenae, neque passim collecta populi colluvies originem orbi dedit: sed eodem innati solo, quod incolunt; et quae illis sedes, eadem origo est. ⁵Primi, lanificii, et olei, et vini usum, docuere. Arare quoque, et serere frumenta, glandem vescentibus monstrarunt. ⁶Litterae certe ac facundia, et hic civilis ordo disciplinae, veluti templum, Athenas habent. ⁷Ante Deucalionis tempora regem habuere Cecropem: quem, ut omnis antiquitas fabulosa est, biforem tradidere, quia primus

C 4

marem

⁸ tempora Iancyri regis]
Ex tribus MSS. Angli reposuerunt Iansbyri. ut nullum dubium sit, legendum esse cum Salmasio et Vossio Idanthyri, aut Indanthyri. Graevius.

⁹ cum filiae eius nuptias etc.]
Hanc tamen iniustam belli causam recte decernit H. Grotius de Iure Belli et Pacis II, 22. 1. Gronovius.

⁴ quippe non advenae] Iunae: advena. Graevius.

marem feminae matrimonio iunxit. ⁸ Huic successit Cranaus, cuius filia Athis regioni nomen dedit. ⁹ Post hunc Amphictyon regnavit, qui primus Mineruae urbem sacrauit, et nomen ciuitati Athenas dedit. ¹⁰ Huius temporibus, aquarum illuuiēs maiorem partem populorum Graeciae absumsit. ¹¹ Superfuerunt, quos refugia montium receperunt, aut ad regem Thessaliae Deucalionem, ratibus euecti sunt, a quo propterea genus hominum conditum dicitur. ¹² Per ordinem deinde successionis regnum ad Erechtheum descendit, ¹³ sub quo frumenti satio apud Eleusin a Triptolemo reperta, in cuius muneris honorem noctes initiorum sacratae. ¹⁴ Tenuit et Aegeus, Thesei pater, Athenis regnum, a quo per diuortium decedens Medea, propter adultam priuigni aetatem, Colchos cum Medio filio, ex Aegeo suscepto, concessit. ¹⁵ Post Aegeum Theseus, ac deinceps Thesei filius Demophoon, qui auxilium Graecis aduersus Troianos tulit, regnum possedit. ¹⁶ Erant inter Athenienses et Dorienſes ſimultatum veteres offēſae, quas vindicaturi bello Dorienſes, de euentu praelii oracula conſuluerunt. ¹⁷ Reſponſum, *ſuperiores fore, nī regem Athenienſium occidiſſent.* ¹⁸ Cum ventum eſſet in bellum, militibus ante omnia cuſtodia regis praecipitur. Athenienſibus eo tempore rex Codrus erat; ¹⁹ quī et reſponſo dei, et praeceptis hoſtium cognitis, permutato regis habitu, pannofus, ſarmenta collo gerens, caſtra hoſtium ingreditur: ²⁰ ibi in turba obſiſtentium, a milite, quem falce aſtu conuulnerauerat,

19 *ſarmenta*] Quasi ſarpi-
menta. Liu. VI, 10 *Fascibus*
ſarmentorum ex agro collectis.
Varro l Rei Ruſt. 31 *Sarmenta,*
uirga vitis naſcentis, et e terra
exeuſtis. Cic. II de Nat. Deor. 21
Sarmenta vitium. Dionyſ. Hal.
VII Ant. Rom. 10 Σφαλλας
φρυγάνων κομίζων. et Polyæn. l
Strateg. 24 Σχήμα φρυγανιστῆρος
λαβόν. Thucyd. III p. 119
ἔξειλδόντες ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ

φρυγάνων ἐκλλογόν. Festus:
Sarpta vineta putata. unde et
virgulae abſciſſae ſarmenta.
Hinc apparet error Becmani,
qui perpetam *ſarmentum* ab *ſar-*
rire deducit, cui et *ſarmenta*
ſunt quiſquiliae ſcopis colle-
ctae. immo ſunt virgae et vi-
mina. *Sarrinuntur* enim agri,
ſarpuntur vineae. vid. Salmaſ.
ad Solin. p. 1350. Gronouius.

rauerat, interficitur. Cognito regis corpore, Dorienses sine praelio discedunt. ²¹ Atque ita Athenienses virtute ducis, pro salute patriae morti se offerentis, bello liberantur.

VII

¹ Post Codrum nemo Athenis regnauit: quod memoriae nominis eius tributum est. ² Administratio reipublicae annuis magistratibus permissa. ³ Sed ciuitati nullae tunc leges erant: quia libido regum pro legibus habebatur. ⁴ Legitur itaque Solon, vir iustitiae insignis, qui velut nouam ciuitatem legibus conderet: ⁵ qui tanto temperamento inter plebem senatumque egit; cum, si quid pro altero ordine tulisset, alteri displiciturum videretur; ut ab utrisque parem gratiam traheret. ⁶ Huius viri inter multa egregia, illud memorabile fuit. ⁷ Inter Athenienses et Megarenenses de proprietate Salaminae insulae prope usque interitum armis dimicatum fuerat. ⁸ Post clades multas capitale esse apud Athenienses coepit, si quis legem de vindicanda insula tulisset. ⁹ Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum reipublicae confuleret, aut censendo, sibi, subitam demerentiam simulat, cuius venia non dicturus modo prohibita, sed et facturus erat. ¹⁰ Deformis habitu, more vecordium in publicum euolat; ¹¹ factoque con-

C 5

cursu

⁹ censendo]. Verbum illud proprie dicitur de senatore, quum sententiam dicit de eo, quod sibi videtur. assentiri vero, si alienam sententiam probat: quem verbi usum varii indicant auctores, ut Seneca de tranquillit. 3 *Qui de pace et bello censet sententiam dicendo noceret sibi.* Plin. III ep. 9 *Consurgere ad censendum.* Sueton. Claud. 20 *Per taedium ac dissensionem diuersa censentium.* et Liu. III, 40 *Censendo enim quoscunque magistratus esse, qui senatum haberent, indicabat.* Gronouius.

¹¹ factoque concursu] Hae Graece expressit S. Lucas in Act. Ap. XXIII, 14 *ἰνὰ τὸν νόμον.* Cauere enim solent leges, ne concursus fiat, quo publica quies violari possit. ut L. 4 D. ad Leg. Iul. de vi Priu. *Legis Iuliae de vi priuata crimen committitur, quum coetum aliquis, vel concursum fecisse dicatur, quo minus in ius quis produceretur.* et apud M. Senec. Declam. III *Qui coetum et concursum fecerit, capitalis est.* ratio autem huius cautionis est apud Liu. XXXVIII, 15. *Gronouius.*

curſu hominum, quo magis conſilium diſſimularet, inſolitis ſibi verſibus ſuadere populo coepit, ¹² quod verabatur: omniumque animos ita cepit, vt exemplo bellum aduerſus Megarenſes decerneretur, inſulaque, deuictis hoſtibus, Athenienſium fieret.

VIII

¹ Interea Megarenſes, memores illati Athenienſibus belli, et veriti, ne fruſtra arma mouiſſe viderentur, matronas Athenienſium in Eleuſiniis factis noctu oppreſſuri, naues conſcendunt. ² Qua re cognita, dux Athenienſium Piſiſtratus iuuentutem in inſidiis locat, iuſſis matronis ſolito clamore ac ſtrepitu, etiam in acceſſu hoſtium, ne intellectos ſe ſentiant, ſacra celebrare: ³ egreſſosque nauibus Megarenſes inopinantes aggreſſus, deleuit: ac protinus claſſe captiuæ intermixtis mulieribus, vt ſpeciem captarum matronarum præberent, Megara contendit. ⁴ Illi cum et nauium formam, et petitam prædam cognoscerent, obuui ad portum procedunt: quibus caeſis, Piſiſtratus paulum a capienda vrbe abſuit. ⁵ Ita Megarenſes ſuis dolis hoſti victoriam dedere. ⁶ Sed Piſiſtratus, quaſi ſibi, non patriæ, viciffet, tyrannidem per dolum occupat: ⁷ quippe voluntariis verberibus domi affectus, lacerato corpore, in publicum progreditur: ⁸ ad-

¹ *memores illati Athenienſibus belli et deſerti*] Haec lectio non poteſt tolerari. Megarenſes non bellum intulerant Athenienſibus, ſed Athenienſes inflammari a Solone Megarenſibus. Itaque cum nec belli illati nec deſerti poſſint dici memores fuiſſe, recte MSS. Anglicani pro *deſerti* ſcribunt *veriti*; quibuſcum ſentit Iuntina, ſed illa legit quoque *memores illati ab Athenienſibus belli*, quod ſi eſt ex antiquis codicibus, probò; ſin, vulgata lectio non eſt ſollicitanda. cuiuſdem enim

eſt ſententiae. Nec hæc elipſis infrequens eſt optimis ſcriptoribus. Tac. I Annal. *Sed veteris populi Romani proſpera vel aduerſa claris ſcriptoribus memorata ſunt.* hoc eſt, a claris ſcriptoribus. Sic et locutus eſt Suetonius aliiſque idonei Latinae linguae auctores, Graeuſius.

³ *Megaram contendit*] MSS. et Iuntæ: *Megara contendit.* vide Gronou. ad Liu. XXXI, 22. Graeuſius.

²aduocata concione, vulnera populo ostendit: de crudelitate principum, a quibus haec se passum simulabat, queritur: ⁹adduntur vocibus lacrimae, et inuidiosa oratione multitudo credula accenditur: amore plebis inuisum se senatui affirmat: ¹⁰obtinere ad custodiam corporis sui satellitum auxilium: per quos occupata tyrannide per annos XXXIII regnavit,

VIII

¹Post eius mortem Diocles, alter ex filiis, per vim stuprata virgine, a fratre puellae interficitur. ²Alter, Hippias nomine, cum imperium paternum tene- ret, interfectorem fratris comprehendi iubet: ³qui, cum per tormenta confcios caedis nominare cogere- tur, omnes amicos tyranni nominavit. ⁴quibus in- terfectis, quaerenti tyranno, *an adhuc aliqui consci* *essent: neminem, ait, superesse, quem amplius mori ge-* *stiat, quam ipsum tyrannum.* ⁵qua voce eiusdem se tyranni victorem, post vindictam pudicitiae sororis, ostendit. ⁶Huius virtute cum admonita ciuitas li- bertatis esset, tandem Hippias regno pulsus, in exi- lium agitur: ⁷qui profectus in Persas, ducem se Da- rio, inferenti Atheniensibus bellum, sicuti supra signi- ficatum est, aduersus patriam suam offert. ⁸Igitur Athenienses, audito Darii aduentu, auxilium a Lace- daemoniis, socia tum ciuitate, petiuerunt. ⁹Quos ubi viderunt quatridui teneri religione, non exspe- ctato auxilio, instructis decem millibus ciuium, et Plataeensibus auxiliariis mille, aduersus sexcenta millia hostium, in campos Marathonios in praelium egrediuntur. ¹⁰Miltiades et dux belli erat, et auctor non expectandi auxilli; quem tanta fiducia ceperat, vt plus praesidii in celeritate, quam in fociis, duce- ret. ¹¹Magna igitur in pugnam euntibus alacritas animorum fuit, adeo vt, cum mille passus inter duas acies essent, citato cursu ante iactum sagittarum ad hostem

⁸aduocata concione] In altero Voss. erat *aduocat concionem.* Gronovius. Leg. cum iunctura:

et *aduocata concione.* Mox eadem: *multitudo credula inceditur.* Graevius.

hostem venerit. nec audaciae eius euentus defuit. ¹² Pugnatum est enim tanta virtute, vt hinc viros, inde pecudes, putares. ¹³ Victi Persae in naues confugerunt; ex quibus multae suppressae, multae captae, sunt. ¹⁴ In eo praelio tanta virtus singulorum fuit, vt, cuius laus prima esset, difficile iudicium videretur. ¹⁵ Inter caeteros tamen Themistoclis adolescentis gloria emicuit, in quo iam tunc indoles futurae imperatoriae dignitatis apparuit. ¹⁶ Cynaegiri quoque, militis Atheniensis, gloria magnis scriptorum laudibus celebrata est; ¹⁷ qui post praelii innumeras caedes, cum fugientes hostes ad naues egisset, onustam nauem dextra manu tenuit, nec prius dimisit, quam [manum] amitteret: ¹⁸ tum quoque amputata dextra, nauem sinistra comprehendit; quam et ipsam cum amisisset, ad postremum morfu nauem detinuit. ¹⁹ Tantam in eo virtutem fuisse, vt non tot caedibus fatigatus, non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, veluti et rabida fera, dentibus dimicauerit. ²⁰ Ducenta millia Persae eo praelio, sine naufragio, amiserunt. ²¹ Cecidit et Hippas, tyrannus Atheniensis, auctor et concitor eius belli, diis patriae vltoribus poenas repetentibus.

X

¹ Interea et Darius, cum bellum restauraret, in ipso apparatu decedit, relictis multis filiis, et in regno, et ante regnum susceptis. ² Ex his Artemenes maximus natu, aetatis priuilegio, regnum sibi vindicabat; quod ius, et ordo nascendi, et natura ipsa gentibus

¹⁷ *manum*] Hanc vocem ignorat I MS. Voss. Gronovius.

¹ *cum bellum restauraret*] Recepi cum Oxoniense editore ex membranarum Anglicarum: *cum bellum instauraret*. Gaudeo hunc naeuum ex Iustino codicis veteris ope deletum esse. Nam *re restaurare* ignorant meliores Latinae linguae auctores. *Gracivus*.

² *quod ius et ordo nascendi et natura ipsa gentibus dedit*] Nihil hic mutem. Sensus est, ius illud succedendi parenti natu maximo filio dedisse et ordinem nascendi, quia primus provenerat, et naturam ipsam apud omnes gentes. Naturale enim est, vt minor natu frater maiori pareat, non vero maior minori; quod eveniret, si minor maiori

tibus dedit. ³ Porro Xerxes controuerfiam non de ordine, fed, de nascendi felicitate, referebat. ⁴ Namque Artemenem primum quidem Dario, sed priuato, prouenisse: se regi primum natum. ⁵ Fratres itaque suos, qui ante geniti essent, priuatum patrimonium, quod eo tempore Darius habuisset, non regnum, sibi vindicare posse: se esse, quem primum in regno iam rex pater sustulerit. ⁶ Huc accedere, quod Artemenes non patre tantum, sed et matre priuatae adhuc fortunae, auo quoque materno priuato, procreatus sit: ⁷ se vero et matre regina natum: et patrem non nisi regem uidisse: auum quoque maternum Cyrum se regem habuisse, non heredem, sed conditorem tanti regni; ⁸ et si in aequo iure utrumque fratrem pater reliquisset, materno tamen se iure et auito vincere. ⁹ Hoc certamen concordii animo ad patruum suum Artaphernem, veluti ad domesticum iudicem, deferunt; ¹⁰ qui, domi cognita caussa, Xerxem praeposuit: adeoque fraterna contentio fuit, vt nec victor insultauerit, nec victus doluerit; ipsoque litis tempore inuicem munera miserint; et iucunda quoque inter se, non solum credula, conuiuia habuerint; iudicium

maiori anteferretur in successione et hereditate paternorum bonorum, in primis regni. *Ius hoc dedit gentibus natura* est ius hoc omnibus gentibus in seuit natura, vt seniores praeferrerentur iunioribus. *Gracius.*

[*materno tamen se iure*] Immo magis potentia matris, quam iure. vt iam ostendit H. Grotius II de Iure Belli et Pacis 7. 19. *Gronovius.*

[*10 credula*] Pedibus ego quoque in hanc irem sententiam, et emendationem eruditissimi Freinsheimii amplecterer. is enim primus coniecit legendum esse *crebra*, si libri veteres annuerent. Sed cum in omnibus, quos Bougarfius, Modius, alii-que euoluerunt, nec non in Iuntina, et melioribus editioni-

bus alijs constanter legatur *credula*; non puto id reiciendum, quamuis translationis huius ab hominibus ad res exempla in ista voce vix alibi occurrant. Alia ratio, quae praeter significationem vocis affertur, cur *credula* debeat immutari, mihi non probatur. Quamuis enim de regno ambigentium videatur animus fuisse concors, pro ingenio tamen humano, solent competitorum in primis regni semper alteri diffidere et vereri, ne alter *spem vultu simulat, premat alium corde dolorem*, et malit quacunque ratione licet fronte laetissima molestum riualem amouere, quam incerto controuerfiae exitu suspensus cruciari. *Graenius.*

cium quoque ipsum sine arbitris, sine conuicio fuerit.
¹¹ Tanto moderatius tum fratres inter se regna maxima diuidebant, quam nunc exigua patrimonialia partiuntur. ¹² Igitur Xerxes bellum a patre coeptum aduersus Graeciam, quinquennium instruxit. ¹³ Quod ubi primum didicit Demaratus, rex Lacedaemoniorum, qui apud Xerxem exulabat, amicior patriae post fugam, quam regi post beneficia, ne inopinato bello opprimerentur, omnia in tabellis ligneis magistratui perscribit, eademque cera superinducta delet:
¹⁴ ne

¹³ magistratui perscribit] Iuntae, aliaeque editiones: *Magistratibus*. vti et paulo post: *Magistratibus Spartanorum tradere*, approbante Gronouio. *Magistratus* enim in numero unitatis nunquam *consilium publicum*, seu *collegium*, sed semper *unum hominem magistratum gerentem*, aut *officium* notat. Sic cap. 15 huius libri: *Magistratibus scribit Atheniensium*. et III, 3 *Regibus potestatem bellorum, magistratibus iudicia*. Non aliter veteres idonei Latinae linguae auctores. Nec est, ut nos moueat exemplum, quod ex C. Nepote ad hanc observationem conuellendam affert eruditissimus Vossius. Id enim repugnat et ipsius Nepotis et caeterorum omnium idoneorum scriptorum melioris saeculi consuetudini, quibus *magistratus* in unitatis numero non nisi unum hominem significat; quando vero de collegio loquuntur, vtuntur numero multitudinis. In Pelopida *maximum magistratum obtinere* dicitur Polemarchus, unus homo. Contra de collegio in eadem vita: *Diem legerunt, quo maximi magistratus simul consueverunt epulari*. et sic perpe-

tuo. Hinc et *magistratum capere, gerere*, dicitur vnus homo. Nullus itaque dubito, et in Lysandro legendum esse *maximos magistratus*. saepe enim librarii et correctores, securi nostri temporis deprauate loquentium consuetudinem, id corruerunt, ut in his Iustini locis, etiam contra veterum librorum fidem. aut per *maximum magistratum* intelligitur Ephorus natus maximus, seu primus, cui libellum hunc tradidit, qui postea cum suis eum communicauit collegis. *Gratuius*.

eisdemque cera superinducta delet] Iuntae: *eademque cera*. quod probet. Cera scilicet abrasa, ipsi tabellae lignae, quae rescribere volebat suos ciues, inscripserat Demaratus, eademque cera superinducta deleuerat, quae scripserat, ne, si nulla cera illita fuisset tabulae, in manus Persarum ubi incidisset, suum consilium patriae significandi apparatus bellicum aduersus Graeciam; aut si recens cera esset induta, strategema eius proderetur. Non nego verba Iustini obscuriora esse. Videtur aut Iustinus aliquid omi-

¹⁴ ne aut scriptura sine tegmine indicium darèt, aut recens cera dolum proderet; fido deinde seruo perferendas tradit, iussu, magistratui Spartanorum tradere. ¹⁵ Quibus perlatis, Lacedaemone quaestioni res diu fuit, quod neque scriptum aliquid viderent, nec frustra missas suspicarentur, tantoque rem maiorem; quanto sit occultior, putabant. ¹⁶ Haerentibus in coniectura viris, soror regis Leonidae consilium scribentis inuenit. ¹⁷ Erasa igitur cera, belli consilia deteguntur. ¹⁸ Iam Xerxes septingenta millia de regno armauerat, et trecenta millia de auxiliis: ¹⁹ ut non immerito proditum sit, flumina ab exercitu eius siccata, Græciamque omnem vix capere exercitum eius potuisse. ²⁰ Naues quoque mille ducentas numero habuisse dicitur. ²¹ Huic tanto agmini dux defuit. Caeterum, si regem spectes, diuitias, non ducem, laudes: ²² quarum tanta copia in regno eius fuit, ut, cum flumina multitudine consumeren-

omississe, aut descriptores. Forte Trogius scripserat: *Omnia in tabellis ligneis magistratibus perscribit erasa cera, eademque superinducta scripturam delet.* Cur vero recens cera magis proderet potuerit dolum, quam vetustior, rationes procul dubio plures potuissent dari, si consuetudo tabulis ligneis vrendi non exoleuisset. Non odor tantum, sed et color veterem ac recentem ceram distinxit. Cum igitur vetus cera diu ante illita in tabellis reperiebatur, nemo facile poterat suscipari sub illa cera aliquid latere recenter scriptum, quia vetustas cerae nihil tale prae se ferebat; cum recens cera, vacua litteris, facile potuisset suspicionem mouere, non frustra illam modo infusam esse, sed sub illa procul dubio aliquid occultari, quod, si eraderetur, palam fieret. Haec mea de

isto loco sententia. Apud Petronium: *Nondum umbraticus doctior ingenia deleneras.* hoc est, nondum perdiderat. *Delere ingenium* est extinguere vim ingenii. *Delinere* pro *collinere* aut *illinere* non legitur apud vllum scriptorem verem. Deia, licet repetiretur, quid tamen est *delinere*, aut *collinere ingenium*? Si scriberetur *hac* vel *illa arte collinere ingenia*, posset forte ferri, ad exemplum illius locutionis, *imbuer ingenium scientia*. simplicitet vero *collinere ingenium*, (nam *delinere* tanquam ignotum veteribus vocabulum plane est respuendum) non potest probari. Graenius.

¹⁵ *quaestioni res diu fuit*
Sic de re haftenus non intellecta etiam Gell. XX, § Mibi quoque est iam diu in perpetuum quaestione. Gronouius.

merentur, opes tamen regiae supereffent. ²³ Ipse autem primus in fuga, postremus in praelio, semper visus est; in periculis timidus; sicubi metus abesset, inflatus; ²⁴ denique ante experimentum belli, fiducia virium, veluti naturae ipsius dominus, et montes in planum ducebat, et conuexa vallium aequabat, et quaedam maria pontibus sternebat, quaedam ad navigationis commodum per compendium ducebat.

XI

¹ Cuius introitus in Graeciam quam terribilis, tam turpis ac foedus discessus, fuit. ² Nam cum Leonida, rex Spartanorum, cum quatuor millibus militum angustias Thermopylarum occupasset, Xerxes, contemtu paucitatis, eos pugnam capessere iubet, quorum cognati Marathoniam pugna interfecti fuerant; ³ qui, dum vlcisci suos quaerunt, principium cladis fuere: succedente deinde inutili turba, maior caedes editur. ⁴ Triduo ibi cum dolore et indignatione Persarum dimicatum: ⁵ quarta die, cum nuntiatum esset Leonidae, a XX millibus hostium summum cacumen teneri, tunc hortatur socios: *recedant et se ad meliora patriae tempora referuent: ⁶ sibi cum Spartanis fortunam experiendam; plura se patriae, quam vitae, debere: caeteros ad praesidia Graeciae seruandos.* ⁷ Audito regis imperio, discessere caeteri, soli Lacedaemonii remanserunt. ⁸ Initio huius belli sciscitantibus Delphis oracula responsum fuerat, aut regi Spartanorum, aut vrbi cadendum. ⁹ Et idcirco rex Leonida, cum in bellum proficisceretur, ita suos firmauerat, vt ire se parato ad moriendum animo sciarent. ¹⁰ Angustias propterea occupauerat, vt cum paucis aut maiore gloria vinceret, aut minore damno reipublicae caderet. ¹¹ Dimissis igitur fociis, hortatur Spartanos: *Meminerint, qualitercunque praeliantibus cadendum esse: cauere, ne fortius mansisse, quam dimicasse, videantur;* ¹² *nec expectandum, vt ab hoste circumuenirentur, sed dum nox occasionem daret, securis et laetis superueniendum:* ¹³ *nusquam victores, honestius,*

honestius, quam in castris hostium perituros. ¹⁴ Nihil erat difficile persuadere persuasis mori: ¹⁵ statim arma capiunt; et sexcenti viri castra quingentorum millium irrumpunt; statimque regis praetorium petunt, aut cum illo, aut, si ipsi oppressi essent, in ipsius potissimum sede, morituri. ¹⁶ Tumultus totis castris oritur. Spartani, posteaquam regem non inveniunt, per omnia castra victores vagantur: caedunt, sternuntque omnia: ut qui sciant se pugnare non spe victoriae, sed in mortis ultionem. ¹⁷ Praelium a principio noctis in maiorem partem diei tractum. ¹⁸ Ad postremum non victi, sed vincendo fatigati, inter ingentes stratorum hostium cateruas occiderunt. ¹⁹ Xerxes, duobus vulneribus terrestri praelio acceptis, experiri maris fortunam statuit.

XII

¹ Sed Atheniensium dux Themistocles, cum animadvertisset, Ionas, propter quos bellum Persarum susceperant, in auxilium regis classe venisse; sollicitare eos in partes suas statuit. ² Et cum colloquendi copiam non haberet, quo applicituri erant, symbolos proponi, et saxis proscribi curat: ³ *Quae vos, Iones,*

^{18 ad postremum non victi]} Nullus dubito hic excidisse unam syllabam, quam sequens earundem litterarum absorpsit, ut saepe factum. Victi enim tandem sunt utique, quia omnes sunt caesi. Legendum igitur cum Gronovio: *ad postremum non vi victi*. Graevius.

Inter ingentes stratorum hostium cateruas occiderunt] Mihi quoque hic locus diu fuit suspectus. Noram enim, quod in Romanorum copiis esset cohors, id dici in barbararum gentium exercitu caterua. Sed postea tamen deprehendi, *cateruan* etiam usurpari de multi-

tudine caesorum, seu mortuorum. Stat. Theb. XII

— *Non longum caede recenti
Laetatus videt innumeris fer-*
vere cateruis

*Tellurem, atque una gentem
expirare ruina.* Graevius.

^{2 symbolos]} Symboli Graecis *σημαι*. Scholiast. Soph. Elest. v. 723 *σημαι, συμβουλις λιθοις, επιγραμματα τινων Ιχαντες*. Gronovius.

et saxis proscribi] Sane *proscribi* non est sollicitandum. Proprie enim et eleganter *proscribi* dicuntur, quae in tabella aut charta scripta publice affi-

D

guntur,

*mes, dementia tenet? quod facinus agitis? bellum inferre olim conditoribus vestris, nuper etiam vindicibus, cogitatis? 4 An ideo moenia vestra condidimus, ut essent, qui nostra delerent? 5 quid? si non haec et Dario prius, et nunc Xerxi, belli causa nobiscum foret, quod vos rebellantes non destituimus? 6 Quin vos in haec nostra castra ex ista obsidione transitis? 7 Aut si hoc parum tutum extat, at vos commisso praelio ite cessim, inhibete remos, et a bello discedite. 8 Ante navalis praelii congressionem miserat Xerxes quatuor millia armatorum Delphos, ad templum Apollinis diripiendum: prorsus, 9 quasi non cum Graecis tantum, sed et cum diis immortalibus, bellum gereret: quae manus tota imbris et fulminibus deleta est, 10 ut intelligeret, quam nullae essent hominum aduersus deos vires. 11 Post haec Thespias, et Plataeas, et Athenas vacuas hominibus incendit: et quoniam ferro in homines non poterat, in aedificia igne grassatur. 12 Namque Athenienses post pugnam Marathoniam, praemonente Themistocle, victoriam illam de Persis, non finem, sed causam maioris belli fore, CC naues fabricauerant. 13 Aduentante igitur Xerxe, consulentibus Delphis oraculum, responsum fuerat: *Salutem muris ligneis tuerentur.* 14 Themistocles navium*

guntur, ut ab omnibus legi possint. Sic *proscribere aedes* est publica tabula affixa significare venales aedes esse. Sic et *proscribi* Romae dicebantur olim, quorum nomina in ferali tabula scripta erant, ut impune ab omnibus possent necari. Sic et Graecis *περὶ τῶν προσηγοριῶν*. vnde *programma*. Eadem vis est in *τῷ proponere*. Id enim est in publico loco exponere omnibus videndum aut legendum. *Graenius.*

7 *aut si hoc parum tutum extat*] Optime Gronovius: *Aut*

si hoc parum tutum est, at vos commisso bello ite cessim. Sic quoque Iuntina editio, et merito recepit Tanaquillus Faber. *Graenius.*

remos inhibete] Pulchre restituit Gronovius: *inhibete remis.* *Inhibere remis* est nautica locutio, qua significatur nave non conuersa retro remigare, quod faciebant aut appulsuri ad litus et portum, aut in praelio fugam adornantes. vid. Obseru. eius lib. IIII, 26. *Graenius.*

14 *moenia*] Eadem scilicet quae

vium praesidium demonstratum ratus, persuadet omnibus, *Patriam municipes esse, non moenia; ciuitatemque non in aedificiis, sed in ciuibus positam.* ¹⁵ *Melius itaque salutem nauibus, quam vrbi, commissuros. Huius sententiae etiam deum auctorem esse.* ¹⁶ Probaro consilio, coniuges liberosque, cum pretiosissimis rebus, abditis insulis, relicta vrbe, demandant: ipsi naues armati conscendunt. ¹⁷ Exemplum Atheniensium et aliae vrbes imitatae. ¹⁸ Itaque cum adunata omnis sociorum classis, et intenta in bellum nauale esset; angustiasque Salaminii freti, ne circumueniri a multitudine posset, occupassent; dissensio inter ciuitatum principes oritur. ¹⁹ qui cum deserto bello ad sua tuenda delabi vellent, timens Themistocles, ne discessu sociorum vires minuerentur, per seruum fidum Xerxi nuntiat, *vno in loco eum contractam Graeciam capere facillime posse.* ²⁰ *Quod si ciuitates, quae iam abire vellent, dissipentur; maiori labore ei singulas consecandas.* ²¹ Hoc dolo impellit regem signum pugnae dare. Graeci quoque, aduentu hostium occupati, praelium collatis viribus capeffunt. ²² Interea rex, velut spectator pugnae, cum parte nauium in littore remanet. ²³ Artemisia autem, regina Halicarnassi, quae in auxilium Xerxi venerat, inter primos duces bellum acerrime ciebat: ²⁴ *Quippe ut in viro muliebrem timorem, ita in muliere virilem audaciam cerneret.* ²⁵ Cum anceps praelium esset, Iones iuxta praeceptum Themistoclis, pugnae se paulatim subtrahere coeperunt, quorum defectio animos caeterorum fregit. ²⁶ Itaque circumspicientes fugam pelluntur Persae, et mox praelio victi, in fugam vertuntur. ²⁷ In qua trepidatione multae captae naues, multae merfae; plures tamen non minus saeuitiam regis, quam hostem timentes, domum dilabuntur.

D 2

XIII

quae *ἰσχυράματα*, vel aedificia, alias vocantur: et pari ratione infra V, 7 *Non exercitum, cuius ope seruati pulchriora possent moenia exstruere.* nec ali-

ter Florus I, 4 *Moenia muro amplexus est.* et III, 10 *Incessis moenibus suis.* vid. Obseru. II, 12. Gronouius.

XIII

¹ **H**ac clade perculsum et dubium consilii Xerxem Mardonius aggreditur. ² Hortatur, *in regnum abeat, ne quid seditionis moueat fama aduersi belli, im maius, sicuti mos est, omnia extollens*: ³ *sibi CCC milia armatorum lecta ex omnibus copiis relinquat. qua manu aut cum gloria eius perdomiturum se Graeciam: aut, si aliter euentus ferat, sine eiusdem infamia hostibus cessurum*. ⁴ Probato consilio, Mardonio exercitus traditur: reliquas copias rex ipse reducere in regnum parat. ⁵ Sed Graeci audita regis fuga, consilium inuenerunt pontis interrumpendi, quem ille Abydo veluti victor maris fecerat; ut intercluso reditu, aut cum exercitu deleteretur, aut desperatione rerum, pacem victus petere cogeretur. ⁶ Sed Themistocles, timens, ne interclusi hostes desperationem in virtutem verterent, et iter, quod aliter non pateret, ferro patefacerent: *satis multos hostes in Graecia remanere, dictitans, nec augeri numerum retinendo oportere*: ⁷ cum vincere consilio caeteros non posset, eundem feruum ad Xerxem mittit, certioreque consilii facit; et occupare transitum, maturata fuga, iuber. ⁸ Ille perculsus nuntio, tradit ducibus milites perducendos. ipse cum paucis Abydon contendit. ⁹ Vbi cum solum pontem hibernis tempestatibus offendisset, piscatoria scapha trepidus traiecit. ¹⁰ Erat res spectaculo digna, et aestimatione fortis humanae, rerum varietate

[*vincere consilio*] Liu. VI, 23 *Patere te vincti consilio*. et Tacit. II Hist. 40 *Titianus et Proculus, ubi consiliis vincerentur, ad ius imperii transibant*. Corn. Nep. Iphic. I *Semper consilio vicit*. et eodem modo ipse Herodot. VIII, 41 *ἡγαγὲν γένειον*. Gronovius.

[*ad aestimationem fortis humanae, rerum varietate miranda*] Vidit Schefferus locum hunc esse contaminatum. Labes ta-

men omnis detergetur, si scripseris: *Erat res spectaculo digna et aestimatione fortis humanae, rerum varietate miranda*. hoc est, erat res, unde poterat humana aestimari fors, propter tantam varietatem et mutabilitatem miranda; unde poterat perspicui, quam fragilis esset fors humana, et quantis et quam mitis varietatibus esset obnoxia. Editio Iuntina longius ab aliis libris, quae legit: *Erat res spectaculo digna*,

varietate mirandae, in exiguo latentem videre nauigio, quem paullo ante vix aequor omne capiebat; carentem etiam omni seruorum ministerio, cuius exercitus propter multitudinem terris graues erant. ¹¹ Nec pedestribus copiis, quas ducibus assignauerat, felicius iter fuit: siquidem quotidiano labori; neque enim vlla est metuentibus quies; etiam fames accesserat. ¹² Multorum deinde dierum inopia contraxerat et pestem; tantaque foeditas morientium fuit, ut viae cadaueribus implerentur, alitesque et bestiae illecebris sollicitatae exercitum sequerentur.

XIII

¹ Interim Mardonius in Graecia Olynthum expugnat. ² Athenienses quoque in spem pacis, amicitiamque regis sollicitat, spondens incensae eorum urbis etiam in maius restitutionem. ³ Posteaquam nullo pretio libertatem videt his venalem, incensis quae aedificare coeperant, copias in Boeotiam transfert. ⁴ Eo et Graecorum exercitus, qui centum millium fuit, sequutus est: ibique praelium commissum. ⁵ Sed fortuna regis cum duce mutata non est. Nam victus Mardonius, veluti ex naufragio, cum paucis profugit. ⁶ Castra referta regalis opulentiae capta. Vnde primum Graecos, diuiso inter se auro Persico, diuitiarum luxuria cepit. ⁷ Eodem forte die, quo Mardonii copiae deletae sunt, etiam nauali praelio in Asia sub monte Mycale, aduersus Persas dimicatum est. ⁸ Ibi

D 3

ante

gna, et ad aestimationem rerum humanae fortis varietate miranda. Si ex veteribus membranis est profecta haec lectio, non facile debet reprobari, vulgatae sane praeponi; sed tamen veriorum duco emendationem, quam modo ostendi, quippe quae non recedit a priscis membranis, nisi quod vna littera perperam omisa adiciatur. Graenius.

stem] Sic recte legitur. hoc est, fames et inopia, ut sit, excitat pestem, in exercitu scilicet. Celsus lib. 3 Tristitiam contrahere dicitur bilis atra. Alia passim exempla sunt obuia. Graenius.

6 referta] Val. Max. I, 6. 2 Bina castra Punice opibus referta. Zonar. Tom. III Ann. p. 184 Μακὰ ὕψα πάντα παντοδαπὰ καὶ πολυτελείας βασιλείης. Gronovius.

12 inopia contraxerat et pe-

ante congressionem, cum classes ex aduerso starent, fama ad vtrumque exercitum venit, vicisse Graecos, et Mardonii copias occidione occidisse. ⁹ Tantam famae velocitatem fuisse, vt, cum matutino tempore praelium in Boeotia commissum sit, meridianis horis in Asiam, per tot maria, et tantum spatii, tam breui horarum momento, de victoria nuntiatum sit. ¹⁰ Confecto bello, cum de praemiis ciuitatum ageretur, omnium iudicio, Atheniensium virtus caeteris praelata. ¹¹ Inter duces quoque Themistocles, princeps ciuitatum testimonio iudicatus, gloriam patriae suae auxit.

XV

¹ Igitur Athenienses aucti et praemiis belli et gloria, urbem ex integro condere moliantur. ² Cum moenia maiora complexi fuissent, suspecti esse Lacedaemoniis coepere, recte reputantibus, quibus ruina vrbis tantum incrementi dedisset, quantum sit datura munita ciuitas. ³ Mittunt ergo legatos, qui monerent, *ne munimenta hostibus et receptacula futuri belli exstruant.* ⁴ Themistocles, vt vidit spei vrbis inuideri, non existimans abrupte agendum, respondit legatis,

⁹ *Tantum famae velocitatem fuisse]* Miror viro doctissimo, quem viuum amaui, mortuum colo, hic haesisse aquam. Nihil frequentius Iustino aliisque optimis scriptoribus in admirationibus vti infinitiuis, omisso mirandum est, aut simile quid. In hoc ipso libro cap. 7 *Tantum in eo virtutem fuisse, vt non tot caedibus fatigatus, non duabus manibus amissis vitellus, truncus ad postremum, et veluti rabida fera, dentibus dimicaueris.* lib. VIII, 2 *Tantum facinus admisisse ingenia omni doctrina exculta, pulcherrimis legibus institutisque formata, vt quid posthaec succensere iure barbaris possent, non habens.*

Lib. XIII, 5 *Tantum eos degenerauisse a maioribus, vt, cum multis saeculis murus vrbis ciuium virtus fuerit, tunc saluos se fore non existimauerint, nisi intra muros laterent.* Notauimus nonnulla alia exempla in animaduersionibus ad epistolas ad Atticum, in quibus peccarant imprudentia huius elegantiae aut librarii, aut correctores. Graenius.

⁴ *non abrupte agendum]* Amm. Marc. XXVI, 32 *Aleam omnium periculorum iecit abrupte.* proque eo Liu. XXIII, 20 *Nihil rapini nec temere agendum.* et S. Lucas in Aâ. Ap. XVIII, 36 *Μὴδὲν ἄγαν ἐλπίσιν, ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυρίου.* Gronovius.

gatis, ituros Lacedaemonem, qui de ea re pariter cum illis consulant. ⁵ Sic dimissis Spartanis, hortatur suos, opus maturent. ⁶ Dein ipse interiecto tempore in legationem proficiscitur, et nunc in itinere infirmitate simulata, nunc tarditatem collegarum accusans, sine quibus agi iure nihil possit, diem de die proferendo spatium consummando operi quaerebat. ⁷ cum interim nuntiatur Spartanis, opus Athenis maturari; propter quod denuo legatos mittunt ad inspiciendam rem. ⁸ Tum Themistocles per seruum magistratibus scribit Atheniensium, legatos vinciant, pignusque teneant, ne in se grauius consulatur. ⁹ Adit deinde concionem Lacedaemoniorum: indicat, perniciem Athenas esse, et posse iam illatum bellum non armis tantum, sed etiam muris sustinere: ¹⁰ si quid ob eam rem de se crudelius statuerent, legatos eorum in hoc pignus Athenis retentos. ¹¹ Grauius deinde castigat eos, quod non virtute, sed imbecillitate sociorum, potentiam quaerent. ¹² Sic dimissus, veluti triumphatis Spartanis, a ciuibus excipitur. ¹³ Post haec Spartani, ne vires otio corrumpere, et vt bis illatum a Persis Gaeaeciae bellum vlcerentur, vltro fines eorum depopulantur. ¹⁴ Ducem suo, sociorumque exercitui deligunt Pausaniam. qui, pro ducatu, regnum Graeciae affectans, prodicionis praemium cum Xerxe nuptias filiae eius paciscitur, redditis captiuis, vt fides regis aliquo beneficio obstringeretur. ¹⁵ Scribit praeterea Xerxi, quoscunque ad se nuntios misisset, interficeret; ne res loquacitate hominum proderetur. ¹⁶ Sed dux Atheniensium Aristides, belli socius, collegae conatibus obuiam eundo, simul et in rem sapienter consulendo, prodicionis consilia discussit. Nec multo post accusatus Pausanias damnatur. ¹⁷ Igitur Xerxes, cum prodicionis dolum publicatum videret, ex

D 4

integralo

8 vinciant] Scilicet vt illos pro custodiis accipimus, quia tantum seruent in custodia. obsides non ligantur. Gronouius. Virg. VIII Aen. 652 Et fluvium vinculis innaret Cloelia rupis. vbi haec Scaevius: Vincula

17 ex integro bellum instituit] Bellum

integro bellum instituit. ¹⁸ Graeci quoque ducem constituunt Cimonem Atheniensem, filium Miltiadis, quo duce apud Marathonem pugnatum est, iuuenem, cuius magnitudinem futuram pietatis documenta prodiderunt. ¹⁹ Quippe patrem ob crimen peculatus in carcerem coniectum, ibique defunctum, translatis in se vinculis ad sepulturam redemit. ²⁰ Nec in bello iudicium deligentium fefellit: siquidem non inferior virtutibus patris, Xerxem terrestri nauali-que bello superatum, trepidum recipere se in regnum coëgit.

Bellum instituere quam Latine dicatur, viderint peritiores. Mihi nullum dubium, legendum esse: ex integro bellum instruit, quamuis libri recitantur. Su-

perius II, 10 Igitur Xerxes bellum a patre coeptum aduersus Graeciam quinquennium instruxit. Est familiaris Iustino locutio. Graecius.

LIBER III
BREVIARIUM CAPITVM

- I *Xerxis et Artabani praefecti perfidi tragicus interitus.*
 II *Bellorum inter Lacedaemonios et Athenienses origo. Spartae respublica, et legislator.*
 III *Leges, a Lycurgo Spartanis latae, quomodo ratae fiant et habeantur.*
 IIII *Bellum Messeniis illatum ob stupratas virgines; et spuriorum Spartanorum in Italiam migratio.*
 V *Messenii scelorum suorum luunt poenas; et bellum instaurant, ac tandem superantur.*
 VI *Tertium bellum Messenium; Peloponnesiacum item, in quo multae euentuum variorum facies.*
 VII *Pacis foedus ruptum. Spartani premuntur Periclis virtute, cuius egregia in rempublicam merita describuntur. Iterum pax sancta et violata: unde bellum Siculum.*

I

Xerxes, rex Persarum, terror antea gentium, bello in Graeciam infelicitate gesto, etiam suis contentui esse coepit. ² Quippe Artabanus, praefectus eius, deficiente quotidie regis maiestate, in spem regni adductus, cum septem robustissimis filiis regiam vesperi ingreditur; nam amicitiae iure semper illi patebat; trucidatoque rege, voto suo obistentes filios eius dolo aggreditur. ³ Securius de Artaxerxe, puero admodum, fingit regem a Dario, qui erat adolescens, quo maturius regno potiretur, occisum; impellit Artaxerxem parricidium parricidio vindicare. ⁴ Cum ventum ad domum Darii esset, dormiens inventus, quasi somnum fingeret, interficitur. ⁵ Deinde unum ex regis filiis sceleri suo superesse Artabanus videret, metueretque de regno certamina principum, assumit in societatem consilii Bacabasum; qui, praesenti statu contentus, rem prodit Artaxerxi, ⁶ ut pater eius occisus; ut frater falsa parricidii su-

D 5

spicione

. 2 robustissimis] Respectu annorum, non virium vel roboris. Infra XI, 6 Non iuvenes robustos, nec primum, florem aetatis, sed veteranos elegit.

millia e plebe robustissimae iuventutis undique legit. Flor. Prooem. Haec iam ipsa iuuentus imperii, et quasi quaedam ratifica maturitas. Gronovius

Suet. Ner. 20 Quinque amplius

spicione oppressus; ut denique ipsi pararentur insidiae.
 7 His cognitis Artaxerxes, verens Artabani numerum
 filiorum, in posterum diem paratum esse armatum
 exercitum iubet, recogniturus et numerum militum,
 et in armis industriam singulorum. 8 Itaque cum in-
 ter caeteros et ipse Artabanus armatus assisteret, rex
 simulat se breviorē lorica habere: iubet Artaba-
 num secum commutare: exuentem se, ac nudatum,
 gladio traicit: tum et filios eius corripit iubet. 9 At-
 que ita egregius adolescens, et caedem patris, et se
 ab insidiis Artabani vindicauit.

II

Dum haec in Persis geruntur, interea Graecia
 omnis, ducibus Lacedaemoniis et Athenien-
 sibus, in duas diuisa partes, ab externis bellis, velut
 in viscera sua, arma conuertit. 2 Fiunt igitur de vno
 populo duo corpora; et eorundem castrorum homi-
 nes in duos hostiles exercitus diuiduntur. 3 Hinc
 Lacedaemonii communia quondam ciuitatum auxilia
 ad vires suas trahebant: inde Athenienses, et vetu-
 state gentis, et gestis rebus illustres, propriis viribus
 confidebant. 4 Atque ita duo potentissimi Graeciae
 populi, institutis Solonis, et Lycurgi, legibus pares,
 ex aemulatione virum in bellum ruebant. 5 Nam-
 que Lycurgus cum fratri suo Polydestae, Spartano-
 rum regi, successisset, regnumque sibi vindicare po-
 tuisset, Charilao, filio eius, qui natus postumus fue-
 rat, cum ad aetatem adultam peruenisset, regnum
 summa fide restituit: 6 ut intelligerent omnes, quanto
 plus

9 et caedem patris, et se ab
 insidiis Artabani vindicauit]
 MS. Et caedem patris, evoces
 fratris. Iuntae: Et caedem
 patris, et necem fratris, et se.
 Quod cum et in aliis editio-
 nibus antiquis conspiciatur,
 non puto esse reiiciendum.
 Graevius.

3 propriis viribus confidebant]
 Nihil mutem. Nam illa ipsa

Aristides venusta, Lacedaemonii
 communia ciuitatum auxilia ad
 vires suas trahebant, Athenien-
 ses vero suis viribus confide-
 bant, satis arguit, veram esse,
 quae in vulgatis obtinet, lectio-
 nem. Graevius.

5 Polybitae] Iuntae cum
 Graecis, Polydestae. et pro
 Charillo, Charilao, quos se-
 quor. Graevius.

plus apud bonos pietatis iura, quam omnes opes, valerent. ⁷ Medio igitur tempore dum infans conualefcit, tutelamque eius administrat, non habentibus Spartanis leges, instituit, non inuentione earum magis, quam exemplo, clarior. ⁸ Siquidem nihil legē vlla in alios sanxit, cuius non ipse primus in se documenta daret. ⁹ Populum in obsequia principum, principes ad iustitiam imperiorum, formauit. ¹⁰ Parcimoniam omnibus suavit, existimans, laborem militiae assidua frugalitatis consuetudine faciliorem fore. ¹¹ Emi singula non pecunia, sed compensatione mercium, iussit. ¹² Auri argentique vsun, velut omnium scelerum materiam, sustulit.

III

Administrationem reipublicae per ordines diuisit: ¹ regibus potestatem bellorum; magistratibus iudicia per annuas successiones; senatui custodiam legum;

⁷ *Spartanis leges instituit*] Hae leges proprio nomine *πῦρκα* dictae, id est *passa*. nam *Lex est communis reip. sponsio*, ut loquitur Papinianus L. l D. de Leg. et Sc. Hinc Liu. XXXV, 28 ait, *Lacedaemonem, non operum magnificentia, sed disciplina institutisque memorabilem*. Gronovius.

² *magistratibus iudicia*] *Magistratus* in unitatis numero Latinis non denotare collegium magistratuum, sed vnum hominem magistratum gerentem, supra docui. Verum viri doctissimi emendationem legentis, in *magistratus iudicia per annuas successiones*, probare nullo modo possum. Praetermitteretur enim, quod praetermitti nullo modo debebat, cui *dederit iudicia in magistratus*: cum de caeteris dixerit, regibus dedit potestatem bellorum, senatui dedit custodiam le-

gum, populo dedit sublegendi senatum potestatem, quomodo dicere potuit *in magistratus iudicia per annuas successiones*, non addito, cui haec iudicia dederit. Non itaque mouenda est oedicum plerorumque scriptura: *magistratibus iudicia per annuas successiones*. nisi malis cum Iuntina: *magistratibus iudicia et annuas successiones*. Sed tamen vulgatam lectionem huic praefero. Per *magistratus* autem intelliguntur *Ephori*, qui, etsi non de omnibus negotiis, de potissimis tamen et maximi momenti rebus iudicabant. *Graevius*.

annuos successores] Legendum *annuos successores*. male enim ista mutauit ex Acidalio ad Velleium Berneggerus. Vult Auctor magistratus tales fuisse, quibus annuos successores crearent. eoque sensu *annui magistratus* dicuntur Liu. III, 39. *Gronovius*.

legum; populo sublegendi senatum, vel creandi, quos vellet magistratus, potestatem permisit. ³ Fundos omnium aequaliter inter omnes diuisit, ut aequata patrimonialia neminem potentiorum altero redderent. ⁴ Conuiuari omnes publice iussit, ne cuius diuitiae vel luxuria in occulto essent. ⁵ Iuuenibus non amplius una veste uti toto anno permisit, nec quinquam cultius, quam alterum, progredi, nec epulari opulenti-
 tius, ne imitatio in luxuriam verteretur. ⁶ Pueros puberes non in forum, sed in agrum, deduci praecepit, ut primos annos non in luxuria, sed in opere et laboribus, agerent. ⁷ Nihil eos somni causa substernere, et vitam sine pulmento degere, neque prius in urbem redire, quam viri facti essent, statuit. ⁸ Virgines sine dote nubere iussit, ut uxores eligerentur, non pecuniae; seueriusque matrimonialia sua viri coer-
 cerent, cum nullis dotis fraenis tenerentur. ⁹ Maximum honorem non diuitum et potentium, sed pro gradu aetatis senum, esse voluit. Nec sane usquam terrarum locum honoratiorem senectus habet. ¹⁰ Haec, quoniam primo, solutis antea moribus, dura videbat esse, auctorem eorum Apollinem Delphicum fingit, et inde se ea ex praecepto numinis detulisse, ut consuecendi taedium metus religionis vincat. ¹¹ Dein ut aeternitatem legibus suis daret, iureiurando obli-
 gat

⁶ *sed in opere et in laboribus*] Anglici libri hic non sunt anteferendi vulgaris. Opus est labor rusticus, ut saepissime. quamuis sine pulmento viuerent, non tamen in inopia viuebant. Primos, inquit, annos non in luxuria, ut Romae pueri in forum ducti praetextam deponerent, et puram induerent togam, sed in agris, in opere rustico et laboribus perpetuis transigebant. *Graeuini.*

⁷ *sive pulmento*] Quod genus est ex delicatissimis obsoniis. Haec vox non a *pulto*, sed a *pulpa* deducenda est, ut

sic pulmentum sit, quasi pulpamentum. Plaur. Rud. III, 2. 32 *Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento.* Pulpamentum occurrit apud Terent. Eunuch. III, 1 *Lepus tute es, et pulpamentum quaeris:* de eo, qui in alio quaerit, quod ipse habet: lepores enim lumbis et clunibus suis pulpamentum de se praebent. Sic Plaut. Stich. V, 4. 31 *Nimis vellem aliquid pulpamenti.* Glossae Gr. Lat. *σάρκωμα*; pulpamentum. Hinc etiam *Pulpamen* in Epit. Liu. XXXVIII. *Gronovius.*

gat ciuitatem, nihil eos de eius legibus mutaturos, priusquam reuerteretur: et simulat, se ad oraculum Delphicum proficisci, consulturum, quid addendum mutandamque legibus videretur. ¹² Proficiscitur autem Cretam, ibique perpetuum exilium egit, abiici- que in mare ossa sua moriens iussit, ne relatis Lacædaemonem, solutos se Spartani, religione iurisiurandi in dissolvendis legibus arbitrarentur.

III

His igitur moribus ita breui ciuitas conualuit, ut, cum Messeniis propter stupratas virgines suas, in solenni Messeniorum sacrificio, bellum intulissent, grauissima se execratione obstrinxerint, non priusquam Messeniam expugnassent, reuersuros; tantum sibi vel de viribus suis, vel de fortuna spondentes. ² Quae res initium dissensionis Graeciae, et intestini belli causa et origo fuit. ³ Itaque cum contra praefunctionem suam annis decem in obsidione urbis tenerentur, et querelis vxorum post tam longam viduitatem reuocarentur: ⁴ veriti, ne hac perseverantia belli grauius sibi, quam Messeniis, nocerent: quippe illis, quantum iuuentutis bello intercidat, mulierum fecunditate suppleri; sibi et belli damna assidua, et fecunditatem vxorum, absentibus viris, nullam esse: ⁵ itaque legunt iuuenes ex eo genere militum, qui post iusiurandum in supplementum venerant; quibus Spartam remissis promiscuos omnium feminarum concubitus permiscere: ⁶ maturiorem futuram conceptionem rati, si eam singulae per plures viros experirentur. ⁷ Ex his nati, ob notam materni pudoris, Partheniae vocati. ⁸ Qui cum ad annos XXX peruenissent, metu inopiae; nulli enim pater existerat, cuius in patrimonium successio speraretur; ducem Phalantum assumunt, filium Arati, qui auctor Spar-

⁴ mulierum fecunditate supple-
vi] Seneca in Hippol. 469 Ex-
cidat aedum rebus humanis Ve-
nus, Quae supplet ac restituit hu-
manum genus. Gronovius.

⁸ Palantum] Iuntae: Pha-
lantum. Ut Graeci, quibus
Phalantus. Et statim iidem
cum omnibus MSS. filium Arati
pro Arati. Graevius.

Spartanis fuerat, iuuentutis ad generandam sobolem domum remittendae: ⁹ vt, sicuti dudum patrem eius nascendi auctorem habuissent, sic ipsum spei ac dignitatis suae haberent. ¹⁰ Itaque nec salutaris matribus, e quarum adulterio infamiam collegisse videbantur, ad sedes inquirendas proficiscuntur; ¹¹ diuque et per varios casus iactati, tandem in Italiam deferuntur; et occupata arce Tarentinorum, expugnatīs veteribus incolis, sedes ibi constituunt. ¹² Sed post annos plurimos dux eorum Phalantus, per seditionem in exilium proturbatus, Brundisium se contulit, quo expulsi sedibus suis veteres Tarentini concesserant. ¹³ His moriens persuadet, *vt ossa sua, postremasque reliquias conterant, et tacite spargi in foro Tarentinorum curent.* ¹⁴ *hoc enim modo recuperare illos patriam suam posse, Apollinem Delphis cecinisse.* ¹⁵ Illi arbitantes eum in ultionem sui, ciuium fata prodidisse, praeceptis paruere: ¹⁶ sed oraculi diuersa sententia fuerat. Perpetuitatem enim urbis, non amissionem, hoc facto promiserat. ¹⁷ Ita ducis exulis consilio, et hostium ministerio, possessio Tarentina Partheniis in aeternum fundata. ¹⁸ Ob cuius beneficii memoriam Phalanto diuinos honores decreuere.

V

¹ Interea Messenii, cum virtute non possent, per infidias expugnantur. ² Dein cum per annos LXXX grauiā seruitutis verbera, plerumque et vincula, caeteraque captiuitatis mala, perpeffi essent, post longam poena-

¹³ hic] Rectius MS. Bongars. his. Gronouius.

¹⁷ fundata] Liu. III, 60 *Rebus urbanis compositis, fundatoque plebis statu.* Gronouius.

² cum per annos LXXX grauiā seruitutis verbera] Paulanias in Messeniācis Messenicum bellum secundum annum XXXVIII post primum fuisse

motum tradit. Sed a Iustino stat Euseb. in Chronicis. quod confirmat Tyrtaei aetas, vt obseruat magnus Valesius ad excerpta Diodori Siculi. Ipse enim Tyrtaeus cecinit se tertio *γυγῆ* seu aetate post primum bellum ab Atheniensibus missum esse ad Lacedaemonios. *γυγῆ* vero erat triginta annorum, vt tres *γυγῆ* sint nonaginta anni. *Græcinius.*

poenarum patientiam, bellum restaurant. ³ Lacedaemonii quoque eo conspiratius ad arma concurrunt, quod aduersus seruos dimicaturi videbantur. ⁴ Itaque cum hinc iniuria, inde indignitas, animos acueret: Lacedaemonii, de belli euentu oraculo Delphis consulto, iubentur ducem belli ab Atheniensibus petere. ⁵ Porro Athenienses, cum responsum cognouissent, in contemptum Spartanorum Tyrtaeum poetam claudum pede misere; ⁶ qui tribus praeliis fusus, eo usque desperationis Spartanos adduxit, ut, ad supplementum exercitus, seruos suos manumitterent, hisque interfectorum matrimonia pollicerentur; ⁷ ut non numero tantum amissorum ciuium, sed et dignitati, succederent. ⁸ Sed reges Lacedaemoniorum, ne, contra fortunam pugnando, maiora detrimenta ciuitati infligerent, reducere exercitum voluerunt; ⁹ ni interuenissent Tyrtaeus; qui composita carmina exercitui pro concione recitauit; in quibus hortamenta virtutis, damnorum solatia, belli consilia, conscripserat. ¹⁰ Itaque tantum ardorem militibus iniecit, ut non de salute, sed de sepultura solliciti, tef-
feras,

poenarum] Hae sunt calamitates: quas victi a victoribus patiuntur, eaque notione hanc vocem vsurpat Seneca in Hippol. 439 -- *Me cura sollicitas tui, Quod te ipse poenis grauius infestus domas.*

3 quæ aduersus seruos dimicaturi] Recte vidit Acidalius et Vortius, scribendum esse quod *aduersus seruos.* et sic Iuntina. legitur in eadem editione paulo ante *tanto conspirantius pro conspiratius.* Graeuus.

6 fusos] Sic omnino ex MS. rescribendum. Iam enim ante, quam Tyrtaeus adueniret, fugati erant. Gronouius.

7 dignitati succederent] Eodem modo *succedere caritati*

dixit Liu. XXIII, 5. Hos vero seruos, quibus illa pollicebatur, *ἐκινάκτες* vocarunt, quod lectis dominorum successerant, teste Athenaeo VI, 20 Deipn. p. 271. Gronouius.

8 maiora detrimenta ciuitati infligerent] Iuntina stat pro vulgato *infligerent.* *Infundere detrimentum* ciuitati nemo dixerit. Verissimam duco et ingeniosissimam emendationem Vortil. Ignotior significatio vocis *inungere* huic loco interpolatrices manus admouit. Graeuus.

9 pro concione] Sic est Ciceroni dictum *pro rostris*, quod aliis in *rostris.* Eidem III Ep. Fam. 8 *pro tribunali agere.* Gronouius.

feras, insculptis suis et patrum nominibus, dextro brachio deligarent: ¹¹vt si omnes aduersum praelium consumsisset, et temporis spatio confusa corporum lineamenta essent, ex indicio titulorum tradi sepulturae possent. ¹²Cum sic animatum reges exercitum viderent, curant rem hostibus nuntiari. ¹³Messenius autem non timorem res, sed aemulationem mutuam, dedit. ¹⁴Itaque tantis animis concursus est, vt raro vnquam cruentius praelium fuerit. ¹⁵Ad postremum tamen victoria Lacedaemoniorum fuit.

VI

¹Interiecto tempore, tertium quoque bellum Messenii reparauere: ²in cuius auxilium Lacedaemonii, inter reliquos socios, etiam Athenienses adhibere. ³quorum fidem cum suspectam haberent, superuacaneos simulantes, a bello eosdem dimiserunt. ⁴Hanc rem Athenienses grauiter ferentes, pecuniam, quae erat in stipendium Persici belli ab vniuersa Graecia collata, a Delo Athenas transferunt, ne, deficientibus a fide societatis Lacedaemoniis, praedae ac rapinae esset. ⁵Sed nec Lacedaemonii quievere: qui, cum Messeniorum bello occupati essent, Peloponneses immisere, qui bellum Atheniensibus facerent. ⁶Paruae tunc temporis, classe in Aegyptum missa, vires Atheniensibus erant. itaque nauali praelio dimicantes, facile superantur. ⁷Interiecto deinde tempore, post reditum suorum aucti et classis et militum robore, praelium reparauere. ⁸Tum et Lacedaemonii, omissis Messeniis, aduersus Athenienses arma verterant. ⁹Diu varia victoria fuit: ad postremum aequo Marte vtrinque discessum. ¹⁰Inde reuocati Lacedaemonii ad Messeniorum bellum, ne medium tempus otiosum Atheniensibus relinquerent, cum Thebanis paciscuntur, vt Boeotiorum imperium his restituerent, quod temporibus Persici belli amiserant, vt illi Atheniensium bella susciperent. ¹¹Tantus furor Spartanorum erat, vt, duobus bellis impliciti, suscipere tertium non recusarent, dummodo ini-

micis

amicis suis hostes acquirerent. ² Igitur Athenienses, aduersus tantam tempestatem, belli duos duces deligunt, Periclem spectatae virtutis virum, et Sophoclem scriptorem tragoediarum: ³ qui, diuiso exercitu, et Spartanorum agros vastauerunt, et multas Achaiae ciuitates Atheniensium imperio adiecerunt.

VII

¹ His malis fracti Lacedaemonii, in annos XXX per-
pigerunt pacem: sed tam longum otium inimi-
citiæ non tulerunt. ² Itaque quinto decimo anno,
rupto foedere, cum contemptu deorum hominumque,
fines Atticos populantur: ³ et ne praedam potius,
quam pugnam, experiri viderentur, hostes ad prae-
lium prouocant. ⁴ Sed Athenienses, consilio Periclis
ducis, populationis iniuriam differunt in tempus vl-
tionis; superuacuum pugnam existimantes, cum vici-
sci hostem sine periculo possent. ⁵ Deinde interie-
ctis diebus, naues conscendunt, et nihil sentientibus
Lacedaemoniis, totam Spartam depraedantur, mul-
toque plura auferunt, quam amiserant. ⁶ Prorsus vt,
in comparatione damnorum, longe pluris fuerit vl-
tio, quam iniuria. ⁷ Clara quidem haec Periclis ex-
peditio habita: sed multo clarior priuati patrimonii
contemptus fuit. ⁸ Huius agros in populatione cae-
terorum intactos hostes reliquerant, sperantes acqui-
rere se illi posse, aut periculum ex inuidia, aut ex su-
spicione

² itaque quinto decimo anno] Hanc emendationem [Scheffe-
ri, legentis itaque intra quin-
tum decimum annum] valde pro-
bo et laudo, a qua non longe
abit luntina, in qua scribitur:
itaque intra XV annos. Grae-
uius.

⁴ consilio Periclis ducis] MS.
et hic et paulo post Pericli, vt
superius Candauli: apud G.
Nep. Neocli, et infinita talia,
quae pridem docti viri colle-
gerunt. Graenius.

⁵ totam Spartam] Sparta
hic intelligenda est regio Spar-
tam circumiacens, vt XII, 2
Troia, pro agro Troiano. haec
ratio loquendi etiam elegantis-
simis placuit, inter quos Ho-
mer. II. II. 711, ipso Eustathio
indice: Φαρας πεδίοις Πελοποννη-
σίῳν, ὅτι δὲ καὶ χώρα. et schol.
ad Pindari Olymp. III p. 75
τὸν ὄλυν Ἀττικὴν Ἀθῆνας εἶπεν.
Strab. VIII p. 358 Ἐκαλεῖτο
καὶ ἡ χώρα Μεσσηνίη. Grono-
uius.

E

spicione proditiōis infamiam. ⁹ Quod ante prospiciens Pericles, et futurum populo praedixerat; et ad inuidiae impetum declinandum, agros ipsos dono reipublicae dederat: ¹⁰ atque ita, vnde periculum quaesitum fuerat, ibi maximam gloriam inuenit. ¹¹ Post haec interiectis diebus, nauali praelio dimicatum est: victi Lacedaemonii fugerunt. ¹² Nec cessatum deinceps est, quin aut terra, aut mari, varia praeliorum fortuna, inuicem se trucidarent. ¹³ Denique fessi tot malis, pacem in annos quinquaginta fecere, quam non nisi sex annis seruauerunt. ¹⁴ Nam inducias, quas proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rumpebant: ¹⁵ quippe quasi minus periculi contraherent, si ferentes sociis auxilia, potius quam si aperto praelio dimicassent. ¹⁶ Hinc bellum in Siciliam translatum: quod priusquam expono, de Siciliae situ pauca dicenda sunt.

LIBER III
BREVIARIUM CAPITVM

- I *Siciliae insulae situs, soli natura. Aetnae item montis ac Scyllae et Charybdis miraculum.*
 II *Nomina incolae veteres, tyranni Siciliae, cui Carthaginenses inhiant.*
 III *Rheginenses ab Himeranis oppressi. Athenienses imperium Siciliae ambiunt, et prospere agunt initio.*
 IIII *In incepto pergentes Syracusani Lacedaemonios arcessunt. Graecorum concursus fit, et bellum in Siciliam transfertur.*
 V *Athenienses a Gylippo, Lacedaemoniorum duce, terra marique franguntur, ducibus Demosthenes et Nicias indecose ferro sublati.*

I

Siciliam ferunt angustis quondam faucibus Italiae adhaesisse: direptamque velut a corpore, maiore impetu superi maris, quod toto vntdarum onere illuc vehitur. ¹Est autem ipsa terra tenuis ac fragilis; et cauernis quibusdam fistulisque ita penetrabilis, ut ventorum tota ferme flatibus pateat, ²nec non et ignibus generandis nutriendisque soli ipsius naturalis materia, quippe intrinsecus stratum sulphure et bitumine traditur: ³quae res facit, ut spiritum cum igne inter interiora luctante, frequenter et compluribus locis nunc flammam, nunc vaporem, nunc fumum eructet. ⁴Inde denique Aetnae montis per tot saecula durat incendium. ⁵Et ubi acrior per spiramenta cavernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. ⁶Proximum Italiae promontorium Rhegium dicitur, ideo, quia Graece abrupta hoc nomine pronuntiantur. ⁷Nec mirum, si fabulosa est loci huius antiquitas, in quem res tot coiere mirae. ⁸Primum quod nusquam alias tam torrens fretum, nec solum

E 2

citata

¹ *maiore impetu superi maris*] Maior impetus est vis, cui resisti non potest, et *vis* *vis* nominatur ab Ictis, ut L. 25 § 5 D. Locati, et Paul. I Recept. Sentent. 7. 7 Imperus maior: quem locum emendare vult

Cuiacius, sed male. Nam eodem modo Cic. II de Inuent. 33 *Vis maior*. Gronovius.

⁴ *frequenter et compluribus locis*] Lege: *ex compluribus locis*. ut et Iunta, Gronovius.

citato impetu, verum etiam saeuo; neque experientibus modo terribile, verum etiam procul videntibus.
¹⁰ Vndarum porro in se concurrentium tanta pugna est, ut alias veluti terga dantes in imum descendere, alias quasi victrices in sublimis ferri, videas: nunc hic fremitum feruentis aestus, nunc illic gemitum in voraginem descenditis exaudias. ¹¹ Accedunt vicini et perpetui Aetnae montis ignes, et insularum Aeolidum, veluti ipsis vndis alatur incendium. ¹² Neque enim in tam angustis terminis aliter durare tot saeculis tantus ignis potuisset, nisi humoris nutritientis aleretur. ¹³ Hinc igitur fabulae Scyllam et Charybdin peperere; hinc latratus auditi; hinc monstri credita simulacra, dum nauigantes, magnis vorticibus pelagi descenditis exterriti, latrare putant vndas, quas sorbentis aestus vorago concludit. ¹⁴ Eadem causa etiam Aetnae montis perpetuos ignes facit. ¹⁵ Nam aquarum ille concursus, raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum tamdiu tenet, donec per spiramenta [terrae diffusus, nutritientia] ignis incendat. ¹⁶ Iam ipsa Italiae, Siciliaeque vicinitas, [iam] promonteriorum altitudo ipsa ita similis est, ut, quantum nunc admirationis, tantum antiquis terroris dederit; credentibus, coeuntibus in se promontoriis, ac rursus discedentibus, solida intercipi absque nauigia. ¹⁷ Neque hoc ab antiquis in dulcedinem fabulae compositum, sed metu et admiratione transeuntium. ¹⁸ Ea est enim procul inspicientibus natura loci, ut sinum maris, non transitum,

¹⁰ *alias veluti tergum dantes in imum descendere*] Iun-
 tae quoque: vorticibus mergi ac in
 imum descendere. Sed hoc glos-
 sema est natum ex verbo Vir-
 gilius, quod in MSS. legitur
 nonnullis: Id vero studiosus
 aliquis margini alleuerat, signi-
 ficaturus, esse locutionem Vir-
 gilianam. Potest etiam inter-
 pretatio esse magistri, qui sic
 haec verba, in imum descendere,
 exposuit, quae postea ex mar-

ginibus in contextum irrepit.
 Graevius.

¹³ *hinc latratus auditi*] Iun-
 tae cum nonnullis aliis imprec-
 sis: auditis. MS. auditis. lege:
 latratus auditi. Graevius.

¹⁵ *terrae diffusus, nutritimen-
 ta*] Haec de sunt in MS. I Voss.
 Gronovius.

¹⁶ *promonteriorum altitudo
 ipsa ita similis*] Iuntae: ipsa ita
 sibi similis est. Graevius.

tum, putes; quo cum accesseris, discedere ac seiungi promontoria, quae antea iuncta fuerant, arbitrere.

II

¹ Siciliae primo Trinacriae nomen fuit: postea Sicilia cognominata est. ² Haec a principio patria Cyclopi fuit: quibus extinctis, Cocalus regnum insulae occupavit; ³ post quem singulae ciuitates in tyrannorum imperium concesserunt, quorum nulla terra feracior fuit. ⁴ Horum ex numero Anaxilaus iustitia cum caeterorum crudelitate certabat; cuius moderationis haud mediocrem fructum tulit. ⁵ Quippe decedens cum filios paruulos reliquisset, tutelamque eorum Micyntho, spectatae fidei seruo, commisisset: tantus amor memoriae eius apud omnes fuit, ut, parere seruo, quam deserere regis filios, mallent, principesque ciuitatis, obliti dignitatis suae, regni maiestatem administrari per seruum paterentur. ⁶ Imperium Siciliae etiam Carthaginenses tentauere, diuque varia victoria cum tyrannis dimicatum. ⁷ Ad postremum, amisso Hamilcare imperatore cum exercitu, aliquantisper quievere victi.

III

¹ Medio tempore cum Rhegini discordia laborarent, ciuitasque per dissensionem diuisa in duas partes esset; veterani ex altera parte ab Himera in auxilium vocati, pulsae ciuitate, contra quos implorati fuerant, et mox caesis, quibus tulerant auxilium, urbem cum coniugibus et liberis sociorum occupauere; ² ausi facinus nulli tyranno comparandum: quippe ut Rheginis melius fuerit vinci, quam vicisse. ³ Nam siue victoribus captiuitatis iure seruissent, siue amissa patria exulare necesse habuissent; non tamen inter

E 3

aras

§ *Micalo*] Iuntae: *Micyntho*, cum Herodoto et Macrobio. *Graecius*.

§ *nulli tyranno*] Iuntae: *tyrannico*. Freinshemius: *Nulli tyrannorum patrandum*. Ni-

hil muta. *Nulli tyranno comparandum* est nulli tyrannorum facinori comparandum. Est locutio antiqua et optimis scriptoribus familiaris, quam pluribus asserit Gronotus ad *Liv. epit. XXXVII. Graecius*.

aras et patrios lares trucidati, crudelissimis tyranni^o patriam cum coniugibus ac liberis praedam reliquissent. ⁴ Catinieneses quoque, cum Syracusanos graves paterentur, diffusi viribus suis, auxilium ab Atheniensibus petiuere: ⁵ qui, seu studio maioris imperij, quo Asiam Graeciamque penitus occuparent, seu metu factae pridem a Syracusanis classis, ne Lacedaemoniis illae vires accederent; Lamponium ducem cum classe in Siciliam misere, ut sub specie ferendi Catinienfibus auxilii tentarent Siciliae imperium. ⁶ Et quoniam prima initia, frequenter caesis hostibus, prospera fuerant; maiore denuo classe, et robustiore exercitu, Lachete et Chariade ducibus, Siciliam petivere: ⁷ sed Catinieneses, siue metu Atheniensium, siue taedio belli, pacem cum Syracusanis, remissis Atheniensium auxiliis, fecerunt.

III

¹ Interiecto deinde tempore, cum fides pacis a Syracusanis non seruaretur, denuo legatos Athenas mittunt, qui sordida veste, capillo barbaque promissis, et omni squaloris habitu ad misericordiam commouendam acquisito, concionem deformes adeunt: ² adduntur precibus lacrimae: et ita misericordem populum supplices mouent, ut damnarentur duces, qui ab his auxilia deduxerant. ³ Igitur classis ingens decernitur: creantur duces Nicias, et Alcibiades, et Lamachus, tantisque viribus Sicilia repetitur, ut ipsis terrori essent, in quorum auxilia mittebantur. ⁴ Breui post tempore, reuocato ad reatum Alcibiade, duo praelia pedestria secunda Nicias et Lamachus faciunt: ⁵ munitionibus deinde circumdatis, hostes etiam marinis

⁴ Catinieneses] Iuntae: Catinenses. Graevius.

⁶ Chariade] Scripti cum Iuntis: Chariade. Graecis enim est χηρίδης. Graevius.

¹ ad misericordiam commouendam acquisito] Merito at-

quisito suspectum est Scheffera. Squaloris habitum acquirere ad misericordiam commouendam vix ferent aures Latinae. forte Iustinus scripsit: ad misericordiam commouendam conquisito. Graevius.

⁵ munitionibus deinde circumdatis etc.] Suet. Iul. 68 Dyrrachina

rinis commeatibus in vrbe clausos intercludunt. ⁶ Quibus rebus fracti Syracusani, auxilium a Lacedaemoniis pertulerunt. ⁷ Ab his mittitur Gylippus solus; sed in quo instar omnium auxiliorum erat. ⁸ Is audito in itinere belli iam inclinato statu, auxiliis partim in Graecia, partim in Sicilia contractis, opportuna bello loca occupat. ⁹ Duobus deinde praeliis victus, congressus tertio, occiso Lamacho, et hostes in fugam compulit, et socios obsidione liberauit. ¹⁰ Sed cum Athenienses a bello terrestri in nauale se transtulissent, Gylippus classem Lacedaemone cum auxiliis arcessit. ¹¹ Quo cognito, et ipsi Athenienses in locum amissi ducis Demosthenem et Eurymedonta, cum supplemento copiarum, mittunt: ¹² Peloponnesii quoque, communi ciuitatum decreto, ingentia Syracusanis auxilia misere: et quasi Graeciae bellum in Siciliam translatum esset, ita ex vtraque parte summis viribus dimicabatur.

V

Prima igitur congressione naualis certaminis, Athenienses vincuntur. Castra quoque cum omni publica ac priuata pecunia amittunt. ² Super haec mala, cum etiam terrestri praelio victi essent, tunc Demosthenes censere coepit, ³ *ut abirent Sicilia, dum*

E 4

res,

machina munisio. Caesar VIII de B. G. 11 *Locum munitionibus claudi.* Hinc *munitores* Ammian. Marc. XXI, 12, quos Cl. Valeſius, uti et *oppugnatores*, opponit *clausis*, et *defensoribus*. et *munimentum* eadem notione vsurpat Liu. X, 2 *Lacus nec vi, nec munimento, capi poterat.* Gronouius.

⁷ *instar omnium*] Vnus enim Gylippus tantum poterat, quantum multa millia militum. Cic. Brut. 51 *Plato mihi vnus instar est omnium.* Liu. XXVIII, 17 *Paruum instar eorum.* Virg. VII Aen. 707 *Magnique ipse agminis instar.* Gronouius.

⁸ *is audito genere belli iam inclinato statu*] Huius loci emendationem pulcherrimam et certissimam debemus Oxoniensibus, qui ex codicibus antiquis rescripserunt: *Is audito in itinere belli iam inclinato statu.* Nihil verius. Merito probauit quoque Schefferus δ *μικροῖτης.* Gronouius.

inclinato statu] Caesar I B. C. 52 *Fortuna se inclinauerat.* idque Graeco more expressit Hesiod. Theog. 711 *ἐκλίνθη δὲ μάχη.* Gronouius.

² *tum Demosthenes censere coepit*] Recte Schefferus. *Censere*

res, quamvis afflictæ, nondum tamen perditæ forent: neque in bello male auspicato amplius perseverandum esse; domi grauiora et forsitan infeliciora bella, in quæ seruare his urbibus apparatus oporteat. ⁴ Nicias seu pudore male actæ rei, seu metu destitutæ spei ciuium, seu impellente fato, manere contendit. ⁵ Reparatur igitur nauale bellum, et animi a prioris fortunæ procella, ad spem certaminis reuocantur: ⁶ sed inscitia ducum, qui inter angustias maris tuentes se Syracusanos aggressi fuerant, facile vincuntur. ⁷ Eurymedon dux, in prima acie fortissime dimicans, primus cadit: triginta naues, quibus præfuerat, incenduntur. ⁸ Demosthenes et Nicias, et ipsi victi, exercitum in terram deponunt, tutiorem fugam rati itinere terrestri. ⁹ Ab his relictas centum triginta naues Gylippus inuasit: ipsos deinde insequitur: fugientes partim capit, partim caedit. ¹⁰ Demosthenes, amisso exercitu, a captiuitate gladio et voluntaria morte se vindicat: ¹¹ Nicias autem, ne Demosthenis quidem exemplo, vt sibi consuleret, admonitus, cladem suorum auxit dedecore captiuitatis.

fere enim Latinis est aut in senatu, aut in concione, sententiam de re, de qua deliberandum, dicere. Superius II, 7 Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum reip. consuleret, aut censendo sibi. Graeuus.

4 destitutæ spei ciuium] Liu. I, 51 Morando spem destituit. Idem XXVI, 18 Destituta expectatio. et Quintil. Declam.

XII Nihil grauius quam destituta spes torquet. Gronouius.

5 et animi a etc.] Recte legitur et animi a etc. Liu. VII, 15 Alienatis a memoria periculi animis Gronouius. Clare luntæ confirmant Berneggeri emendationem. Is enim primus hunc locum sic restituit, cum antea legeretur et a nimia, aut, vt Bongarsius ediderat, et animata. Graeuus.

LIBER V
BREVIARIUM CAPITVM

- I Alcibiades Siculi belli concitor in exilium coniectus, Lacedaemonios ad bellum Asbeniensibus inferendum impellit. Huic bello Darius rex Persarum accedit socius Lacedaemoniis.
- II Alcibiadis res gestae in patriam. Lacedaemoniis suspectus negotium illis faceffit Tiffasernis opera.
- III Alcibiades statum reip. mutat, deinde classe instructa in bellum pergit aduersus Lacedaemonios.
- III Naualis pugna et praecleara de Lacedaemoniis victis ab Alcibiade reportata victoria. Is desideratus ciuibus suis Athenas reuersus summa cum omnium laetitia excipitur.
- V Lacedaemonii Persarum freti auxilio exercitum Asbeniensium in Asia sparsum opprimunt. Alcibiades ob rem male gestam veritus populi impetum denuo in voluntarium exilium proficiscitur.
- VI Conon, Alcibiadis successor, inualidos et novos milites nactus infeliciter rem gerit, et nauali praelia superatus concedit ad Euagoram.
- VII Asbeniensium tot cladibus fractorum pusillanimitas.
- VIII Lacedaemonii victores vrbe Athenarum deditione potiuntur, Lysander statum reip. mutat: inde XXX tyranni, et caedes Alcibiadis.
- VIII Theramenes tyrannorum vnus, vir moderatus, a collegis trucidatur. Tbrasybulus remp. collapsam restituit, et praelio commisso, XXX tyrannorum saeuissimas, Crisiam et Hippolochum, mactat.
- X Tbrasybulus populares fugientes placide reuocat: superstitis tyrannos vrbe pellit: qui, dum bellum reparare student, comprehensi trucidantur, *ἀποκνίγῃ*, id est, discordiarum obliuione, inter ciues sancita.
- XI Darii mors. Inter cuius filios, Artaxerxem et Cyrum, lis de regno: qua prius in occultum, deinde vero in apertum bellum erumpente, Artaxerxes demum, fratre occiso, et victoria et regno potitur.

I

Dum Athenienses in Sicilia bellum per biennium cupidius, quam felicius, gerunt, interim concitor et dux eius Alcibiades absens Athenis insimulatur, mysteria Cereris Initiorum sacra, nullo magis

E 5

quam

[*mysteria Cereris, initiarum sacra*] Adsentior Berneccero et Tanaquillo censentibus, delendum esse *mysteria Caceris*. Nullo est nullo ritu, aut nego-

tio. *Sacra* nullo, quod Schef-fero placebat, hic locum habere non potest. Nemo enim sic loquitur, *Mysteria hoc sacro insignia sunt*. Graecius.

quam silentio solemnia, enuntiauisse. ² Reuocatusque a bello ad iudicium, siue conscientiam, siue indignitatem rei, non ferens, tacitus in exilium Elidem profectus est. ³ Inde, ubi non damnatum se tantum, verum etiam diris, per omnium sacerdotum religiones, deotum cognouit, Lacedaemona se contulit: ⁴ ibique regem Lacedaemoniorum impellit, turbatis Atheniensibus aduerso Siciliae praelio, ultro bellum inferre. ⁵ Quo facto, omnia Graeciae regna, velut ad extinguendum commune incendium, concurrunt. ⁶ Tantum odii Athenienses immoderati imperii crudelitate contraxerant. ⁷ Darius quoque, rex Persarum, memor paterni uitaeque in hanc urbem odii, facta cum Lacedaemoniis per Tissafernem, praefectum Lydiae, societate, omnem sumtum belli pollicetur. ⁸ Et erat hic quidem titulus cum Graecis coeundi: re autem vera timebat, ne victis Atheniensibus ad se Lacedaemonii arma transferrent. ⁹ Quis igitur miretur, tam florentes Atheniensium opes ruisse, cum ad opprimendam unam urbem, totius Orientis vires concurrerent? ¹⁰ Non tamen inertem, neque incruento cedere bello: sed praeliati ad ultimum, victores etiam interdum, consumti magis fortunae varietate, quam victi sunt. ¹¹ Principio belli omnes ab his etiam socii descuerant, ut fit: Quo se fortuna, eodem etiam fauor hominum inclinat.

II ¹ Al-

⁶ *tantum odium*] Iuntae: *odii*. Sic iidem XII, 3 *quantum mali*, pro vulgato, *quantum malum*. Dein iidem: *consumti magis fortunae varietate, quam vi victi sunt*. Quod et in aliis antiquioribus editionibus conspicitur, et verum est. Victi utique sunt Athenienses, sed non vi, sed fortunae varietate sunt consumti et exhausti. Hanc lectionem dudum etiam

Gronovius probavit. *Graevius*.

⁸ *ne, victis Atheniensibus, ad se Lacedaemonii etc.*] Omnis scribendum, *Ne victis Lacedaemoniis, ad se Athenienses etc.* Quod si vulgata lectio retineatur, magnus erit Iustini error. Athenienses enim tum adhuc erant principes Graeciae. *Gronovius*.

II

Alcibiades quoque motum aduersus patriam bellum, non gregarii militis opera, sed imperatoriiis virtutibus, adiuuat. ² Quippe acceptis quinque nauibus in Asiam contendit, et tributarias Atheniensium ciuitates, auctoritate nominis sui, ad defectiorem compellit. ³ Sciebant enim domi clarum, nec exilio videbant factum minorem; nec tam ablatum Atheniensibus ducem, quam Lacedaemoniis traditum; partaque cum amissis imperia pensabant. ⁴ Sed apud Lacedaemonios virtus Alcibiadis plus inuidiae quam gratiae contraxit. ⁵ Itaque cum principes velut aemulum gloriae suae interficiendum insidiis mandassent, cognita re, Alcibiades per vxorem Agidis regis, quam adulterio cognouerat, ad Tissafernem, praefectum Darii regis, profugit; cui se celeriter officii comitate, et obsequendi gratia insinuauit. Erat enim et aetatis flore, et formae veneratione, nec minus eloquentia, etiam inter Athenienses, insignis; ⁷ sed in conciliandis amicitiarum studiis, quam in retinendis, vir melior: quia morum vitia sub umbra eloquentiae primo latebant. ⁸ Igitur persuadet Tissaferni, *ne tanta stipendia classis Lacedaemoniorum praerberet.* ⁹ *Vocandos enim in portionem muneris Ionios, quorum pro libertate, cum tributa Atheniensibus*

³ *partaque cum amissis imperia pensabant*] Bongarsius edidit *pensare*. omnino recte, ut resatur ad *vd sciebant*, nempe Alcibiadem. Apud veteres *pensare* nequaquam usurparum fuit pro aequare et comparare. Sic noster XXV, 3. et Seneca in Oedipo 490 *Meliore pensans damna marito*. Liu. XXXVII, 1 *Veteribus benefactis noua pensantes maleficia*. At *pensitare* pro aestimare dixit Sueton. Octau. 66 *Amicorum suprema iudicia morosissime pensitauit*. Gronouius. MSS. *pensare*. Iunctae cum nonnullis aliis:

pensantem. Quos sequor. Hic est sensus: Viderunt tantum imperium eum recepisse, quantum amiserat. Imperatoriam enim dignitatem, quam apud Athenienses amiserat, recuperauerat apud Lacedaemonios. Sic *aduersa secundis pensare* apud Liu. Flor. et alios. vide Gronou. Obseru. llll, 13. Graenius.

⁹ *vocandos in portionem muneris Ionios*] Eleganter hic munus pro onere auctor usurpat, quomodo etiam Cic. V in Verr. 20 *Cum hoc munus imperaretur*

tam

sibus penderent, bellum susceptum sit. ¹⁰ Sed nec auxiliis nimis enixe Lacedaemonios iuvandos; quippe memorem esse debere, alienam se victoriam, non suam instruere; et eatenus bellum sustinendum, ne inopia deferatur. ¹¹ Nam regem Persarum, dissentientibus Graecis, arbitrum pacis ac belli fore; et quos suis non possit, ipsorum armis victurum, perfecto autem bello, statim ei cum victoribus dimicandam. ¹² Domesticis itaque bellis Graeciam obterendam, ne externis vacet; exaequandasque vires partium, et inferiores auxilio levandos. ¹³ Non enim quieturos post hanc victoriam Spartanos, qui vindices se libertatis Graeciae professi sint. ¹⁴ Grata oratio Tiffaferni fuit. Itaque comiteus maligne praebere: classem regiam non totam mittere; ne aut victoriam totam daret, aut necessitatem deponendi belli imponeret.

III

¹ Interea Alcibiades hanc operam civibus venditabat: ² ad quem cum legati Atheniensium venissent, pollicetur his amicitiam regis, si resp. a populo trans-

tam graue ciuitati. Ibid. 21 Id quoque munus leue atque commune Mamertinis remisisti, et Liu. XXV, 7 Dum ne quis eorum munere vacaret. Idem XXVII, 9 Non enim detractionem eam munerum militiae, sed apertam defectionem a populo Romano esse. et XXX, 18 Viram velles praetor muneris partem proconsule accipiente. Vide Pomponium in L. 239 § 3 de Verb. sign. Gronovius. MS. Jones. Iuntao: Ionas. Muneris non est mutandum in oneris. Munus enim est onus. Sic munera Ictis sunt onera ciuilia. Hyginus Gromaticus: Scholae cohortibus primis, ubi munera legionum dicuntur, intra scammum legatorum contra aquilam dari debent. ubi munera legio-

nam sunt excubiae, vallum, fossa, pabulum, materia, lignorum aggestus, et alia onera militaria. Tacit. I Ann. 16 solita munia dicuntur. Hinc munifex, qui munera seu onera praestare cogitur, cui opponitur immunis, Graeuus.

¹² Graeciam obterendam] Optime Angli, Scheffero applaudente: Graeciam asterendam. Suet. in Aug. Attrito bellis ciuilibus patrimonio. et in Galb. attritis facultatibus, Graeuus.

¹ hanc operam ciuibz venditas] Mallet vir doctissimus [Schefferus] cum antiquioribus editionibus: hanc operam ciuibz vindicas. cui minime hic auscul-

translata ad senatum foret: ³ sperans, vt aut concordante ciuitate, dux belli ab omnibus legeretur: aut discordia inter ordines facta, ab altera parte in auxilium vocaretur. ⁴ Sed Atheniensibus, imminente periculo belli, maior salutis, quam dignitatis, cura fuit. ⁵ Itaque, permittente populo, imperium ad senatum transfertur. ⁶ Qui cum insita genti superbia crudeliter in plebem confuleret, singulis tyrannidis sibi impotentiam vindicantibus, ab exercitu Alcibiades exul reuocatur, duxque classi constituitur. ⁷ Statim igitur Athenas mittit, *ex continenti se cum exercitu venturum, recepturumque a quadringentis iura populi,*

auscultandum. Qui enim rescissent Athenienses, quo animo esset erga patriam, quam ante tot cladibus affecerat; et qui potuissent in animum inducere, vt legatos ad eum mitterent, nisi aut per litteras, aut certos homines eis significasset, quid in eorum gratiam apud Tissafernem dixisset effecissetque. hoc vero est *venditare operam ciuibus*, quam scilicet eis nauarat apud Persas. Si quid nouandum, mallet cum Iuntina: *hanc operam ciuibus indicat*. Sed nil venustius et pulchrius vulgata. *Græuius.*

aut mendae suspectus habendus. Senatus non erat gens, sed erat ex illa gente, cui insita erat superbia, de qua et saepe alii scriptores questi sunt. qui Thucydidem legerunt, id non possunt ignorare. Praeterea nec in rep. Atheniensi nec Romana senatus fuit nobilitas. Multum legebantur ex plebe senatores, cum senatoria dignitas communicata fuit cum populo. Marius, Cicero, et quot alii, fuerunt senatores, sed non nobiles, antequam ad maiores magistratus eueherentur. *Græuius.*

6 qui cum insita genti superbia crudeliter in plebem confuleret] Hoc est, cum in plebem fauissent, ac impotenter inhiherent imperium pro ingenio illius gentis, pro illa quae insita est Atticis superbia, vt quicunque ex iis, suis sint ex populo, siue ex nobilibus, ad imperium prouehuntur tale, vt soli rerum potiantur, caeteros ciues premane, vexent, superbeque habeant. Nihil hic video difficultatis, cur contra omnium codicum auctoritatem hic locus sit interpolandus,

7 Athenas mittit] MS. et Iuntae: *scribis*. Sed caue vulgatum moueas. Nam *mittere* nonnunquam est scribere, ut siue litteris, siue nuntiis, missis significare. Cic. XI ad Fam. 16 *Mitte ad Lupum nostrum, vt is nobis eas centurias conficiat*. et II ad Att. ep. 2 *Nam ita ad me mittunt, Nigidium minari in concione, se iudicem qui non adfueris compellaturum*. Sic et *ἐπιστάλιν* Aelian. Var. Hist. II 5 et 19: et *ἐπιστάλιν* apud scriptores Noui Foederis. *Græuius.*

populi, ni ipsi redderent. ⁸ Hac denuntiatione optimates territi primo urbem prodere Lacedaemoniis tentauere; dein, cum id nequissent, in exilium profecti sunt. ⁹ Igitur Alcibiades, intestino malo patria liberata, summa cura classem instruit; atque ita in bellum aduersus Lacedaemonios pergit.

III

¹ Iam Sesto Mindarus et Pharnabazus, Lacedaemoniorum duces, instructis nauibus expectabant. ² Praelio commissio, victoria penes Athenienses fuit. In eo bello maior pars exercitus, et omnes ferme hostium duces caesi: naues LXXX captae. ³ Interiectis quoque diebus, cum bellum Lacedaemonii a mari in terram transtulissent, iterato vincuntur. ⁴ His malis fracti, pacem petiere: quam ne acciperent, opera eorum effectum est, quibus ea res quaestum praestabat. ⁵ Interea et Syracusanorum auxilia illatum a Carthaginensibus Siciliae bellum domum revocauit: ⁶ quibus rebus destitutis Lacedaemoniis, Alcibiades cum classe victrici Asiam vastat: multis locis praelia facit: vbique victor recipit ciuitates, quae defecerant: nonnullas capit, et imperio Atheniensium adiicit: ⁷ atque ita prisca nauali gloria vindicata, adiecta etiam laude terrestris belli, desideratus ciuibus suis Athenas reuertitur. ⁸ His omnibus praeliis ducentae naues hostium, et praeda ingens capta. ⁹ Ad hunc redeuntis exercitus triumphum effusa omnis multitudo obuiam procedit: et vniuersos quidem milites, praecipue tamen Alcibiadem, mirantur: ¹⁰ in hunc oculos ciuitas vniuersa, in hunc suspensa ora conuertit: hunc quasi de caelo missum, et vt ipsam Victoriā contuentur: ¹¹ laudant, quae pro patria, nec minus admirantur, quae exul contra gesserit, excusantes ipsi, iratum prouocatumque fecisse. ¹² Enimvero

[*Iam Sesto Mindarus*] Recipi hanc sectionem, quam firmanant MSS. Anglicani, et probauerunt Oxonienses, et ante eos Vossius. Isaac tamen Vossio

et *pharn* debetur laus huius emendationis. Iustae quoque perinde vt multi codices: *Iam Zestromidarus et Pharnabazus*. Graecius.

verò tantum in vno viro fuisse momenti, vt maximi imperii subuerſi, et ruſum recepti auctor eſſet; et vnde ſtetiſſet, eo ſe victoria transferret; fieretque cum eo mira quaedam Fortune inclinatio. ¹³ Igitur omnibus non humanis tantum, verum et diuinis eum honoribus onerant; certant ſecum ipſi, vtrum contumelioſius eum expulerint, an reuocauerint honoratius. ¹⁴ Ipſos illi deos gratulantes tulere obuiam, quorum execrationibus erat deuotus. ¹⁵ Et cui paulo ante omnem humanam opem interdixerant, eum, ſi queant, in caelo poſuiſſe cupiunt. ¹⁶ Expleant contumelias honoribus, detrimenta muneribus, execrationes precibus. ¹⁷ Non Siciliae illis aduerſa pugna in ore eſt, ſed Graeciae victoria: non claſſes per illum amiſſae, ſed acquiſitae: nec Syracuſarum, ſed Ioniae Helleſpontique meminerunt. ¹⁸ Sic Alcibiades nunquam mediocribus, nec in offenſa, nec in fauore, ſtudiis ſuorum exceptus eſt.

V

¹ Dum haec aguntur a Lacedaemoniis, Lyſander claſſi belloque praeficitur; et in locum Tiſſafernis Darius, rex Perſarum, filium ſuum Cyrum Ioniae Lydiaeque praepoſuit: qui Lacedaemonios auxiliis opibusque ad ſpem fortunae prioris erexit. ² Auſti igitur viribus Alcibiadem cum centum nauibus in Aſiam profeſtum, dum agros longa pace diuites ſecurius populatur, et praedae dulcedine ſine inſidiarum metu ſparſos milites habet, repentino aduentu oppreſſere: ³ tantaque caedes palantium fuit, vt plus vulneris eo praelio Athenienſes acciperent, quam ſuperioribus dederant: ⁴ et tanta deſperatio

apud

¹⁵ omnem humanam opem interdixerant] Suet. Ner. 52 Et cum interdixiſſet uſum amethyſtini ac Tyrii coloris. et Domit. 7 Interdixit biſtylonibus ſcenam. Nepos Hamilc. 3 Quod moribus eorum non poterat inſerdiri ſocero gener. Noſter quoque infra XXXXI, 3 Quamobrem feminis non conui-

via tantum virorum, verum etiam conſpectum interdicit. Gronouius.

¹⁸ nunquam mediocribus nec in offenſa, nec in fauore, ſtudiis] Iuniae quoque cum MSS: offenſam et fauorem. Graeuſius.

⁴ erat] I Cod. Velle eſſet. Gronouius.

apud Athenienses erat, ut ex continenti Alcibiadem ducem Conone mutarent; ⁵ arbitantes, victos se non fortuna belli, sed fraude imperatoris: apud quem plus prior offensa valuisset, quam recentia beneficia. ⁶ Vicisse autem eum priore bello ideo tantum, ut ostenderet hostibus, quem ducem spreuissent, et ut carius eis ipsam victoriam venderet. ⁷ Omnia enim credibilia in Alcibiade vigor ingenii et morum luxuria faciebat. ⁸ Veritus itaque multitudinis impetum, denuo in voluntarium exilium profiscitur.

VI

¹ Itaque Canon Alcibiadi suffectus, habens ante oculos, cui duci successisset, classem maxima industria exornat: ² sed nauibus exercitus deerat, fortissimis quibusque in Asiae populatione amissis. ³ Armantur tamen senes, aut impuberes pueri, et numerus militum sine exercitus robore expletur. ⁴ Sed non magnam bello moram aetas fecit imbellis: caeduntur passim, aut fugientes capiuntur: tantaque strages, aut occisorum, aut captiuorum fuit, ut Atheniensium delerum non imperium tantum, verum etiam nomen videretur. ⁵ Quo praelio perditis et desperatis rebus, ad tantam inopiam rediguntur, ut consumpta militari aetate, peregrinis ciuitatem, seruis libertatem, damnatis impunitatem, darent. ⁶ Ex qua colluione hominum conscripto exercitu, domini antea Graeciae, vix libertatem tuebantur. ⁷ Iterum tamen fortunam maris experiendam decernunt. ⁸ Tanta virtus animorum erat, ut, cum paullo ante salutem desperauerint; nunc non desperent victoriam. ⁹ Sed neque is miles erat, qui nomen Atheniensium tueretur; neque eae vires, quibus vincere consueverant; neque ea scientia militaris in his, quos vincula, non castra, continuerant. Itaque omnes aut capti, aut occisi. ¹⁰ Cum dux Conon eo praelio superfuisset solus, crudelitatem ciuium metuens, cum octo nauibus ad regem Cyprium concedit Eua-
goram.

VII. At

VII

¹ At dux Lacedaemoniorum, rebus feliciter gestis, fortunae hostium insultat; ² captiuas naues cum praeda bellica in triumphi modum ornatas mittit Lacedaemona; ³ ac tributarias Atheniensium ciuitates, quas metus dubiae belli fortunae in fide tenuerat, voluntarias recepit: nec aliud ditionis Atheniensium praeter urbem ipsam reliquit. ⁴ Quae cuncta cum Athenis nuntiata essent, omnes, relictis domibus, per urbem discurrere pauidi: alius alium sciscitari; auctorem nuntii requirere: ⁵ non pueros imprudentia; non senes debilitas; non mulieres sexus imbecillitas domi tenet: adeo ad omnem aetatem tanti mali sensus penetrauerat. ⁶ In foro deinde coeunt, atque ibi perpeti nocte fortunam publicam questibus iterant. ⁷ Alii fratres, aut filios, aut parentes, deflent, cognatos alii, alii amicos cognatis cariores, et cum priuatis casibus querelam publicam miscent: ⁸ *Iam se ipsos, iam ipsam patriam perituram, miserio-remque incolumium, quam amissorum, fortunam iudicantes;* ⁹ *sibi quisque ante oculos obsidionem, famem, et superbum victoremque hostem proponentes;* ¹⁰ *iam ruinam urbis et incendia, iam omnium captiuitatem et miserrimam seruitutem recordantes;* ¹¹ *feliciores prorsus priores urbis ruinas ducentes, quae, incolumibus filiis parentibusque, tectorum tantum ruina taxatae sint.* ¹² *Nunc autem non classem, in quam, sicuti pridem, confugiant, superesse; non exercitum, cuius virtute seruati pulciora possent moenia extruere.*

VIII

¹ Sic defletae ac prope perditae urbi hostes superueniunt, et obsidione circumdatos fame urgent. ² Sciebant enim, neque ex aduectis copiis multum super-

I obsidione circumdata, obsessos fame urgent] luntae: obsidione circumdatos fame urgent. Sic scripsit Iustinus. obsessos est interpretatio rē ob-

dione circumdatos, quae postea ipsis Iustini verbis fuit immista. Mox Pyraeum luntae et hic et ubique recte scribunt. Graecius.

superesse, et, ne nouae aduehi possent, prouiderant.
³ Quibus malis Athenienses fracti, post longam famem, et assidua suorum funera, pacem petiuere: quae an dari deberet, diu inter Spartanos, sociosque deliberatum. ⁴ Cum multi delendum Atheniensium nomen, urbemque incendio consumendam, censerent; negarunt se Spartani ex duobus Graeciae oculis alterum eruturos; ⁵ pacem polliciti, si demissa Pyraeum versus muri brachia deiicerent, nauesque, quae reliquae forent, traderent; resque publica ex semet ipsis XXX rectores acciperet. ⁶ In has leges, traditam sibi urbem Lacedaemonii formandam Lyfandro tradiderunt. ⁷ Insignis hic annus et expugnatione Athenarum, et morte Darii regis Persarum, et exilio Dionysii Siciliae tyranni, fuit. ⁸ Mutato statu Athenarum etiam ciuium conditio mutatur. ⁹ Triginta rectores reipublicae constituuntur, qui fiunt tyranni: ¹⁰ quippe a principio tria millia sibi satellitum statuunt; quantum ex tot cladibus prope nec ciuium superfuera: ¹¹ et, quasi paruus hic ad continendam ciuitatem exercitus esset, septingentos milites a victoribus accipiunt. ¹² Caedes deinde ciuium ab Alcibiade auspicantur; ne iterum rempublicam sub obtentu liberationis inuaderet. ¹³ Quem cum profectum ad Artaxerxem, Persarum regem, comperissent, citato itinere miserunt, qui eum interciperent: ¹⁴ a quibus occupatus, cum occidi aperte non posset, viuus in cubiculo, in quo dormiebat, crematus est.

VIII

Liberati hoc ultoris metu tyranni miseras urbis reliquias caedibus et rapinis exhauriunt. ² Quod cum

³ *[muri brachia]* Haec erant V M. passuum. Plin. III Nat. Hist. 7. *Brachium* autem in aedificiis notat omne id, quod extra ordinariam aedificii lineam et rectum ordinem excurrit. Stat. V Theb. 297 - - *Gemini qua brachia muri litant*

eunt. Liu. III, 9 *Consul muro Ardent brachium iniunxerat. et XXI, 52 Brachia flumini obiecto eos excludit.* Frontin. III Strat. 17. 4 *Brachiis a latere ductis.* Strabo XIII p. 654 vocat *ἐκλάη.* Gronouius.

cum displicere vni ex numero suo Therameni didicissent, ipsum quoque ad terrorem omnium interficiunt. ³ Fit igitur ex vrbe passim omnium fuga, repleturque Graecia Atheniensium exulibus; ⁴ quod etiam ipsum auxilium cum miseris eriperetur; nam Lacedaemoniorum edicto ciuitates exules recipere prohibebantur; omnes se Argos et Thebas contulere. ⁵ Ibi non solum tutum exilium egerunt, verum etiam spem recuperandae patriae receperunt. ⁶ Erat inter exules Thrasybulus, vir strenuus, et domi nobilis, qui audeandum aliquid pro patria et pro salute communi, etiam cum periculo, ratus, adunatis exulibus, castellum Phyllen Atticorum finium occupat: ⁷ nec deerat quarundam ciuitatum, tam crudeles casus miserantium, fauor. ⁸ Itaque Ismenias, Thebanorum princeps, etsi publicis non poterat, priuatis tamen viribus adiunabat: ⁹ et Lyfias Syracusanus orator, exul tunc, quingentos milites stipendio suo instructos in auxilium patriae communis eloquentiae misit. ¹⁰ Fit itaque asperum praelium. Sed, cum hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur, tyranni vincuntur: ¹¹ victi in urbem refugerunt, quam exhaustam caedibus suis etiam armis spoliant. ¹² Deinde, cum omnes Athenienses prodicionis suspectos haberent, demigrare eos ex vrbe iubent, et in brachiis muri, quae diruta fuerant, habitare, extraneis militibus imperium tuentes. ¹³ Post haec Thrasybulum corrumpere, imperii societatem pollicentes, conantur. ¹⁴ Quod cum non contigisset, auxilia a Lacedaemoniis petiere: quibus accitis, iterato praeliantur. ¹⁵ In eo bello Critias et Hippolochus, omnium tyrannorum saeuissimi, cadunt.

F 2

X¹ Ce

⁴ quod etiam ipsum auxilium cum miseris eriperetur] MSS. nonnulli cum Iuntis: Quod cum etiam ipsum auxilium vni cum miseris eriperetur, Graecus.

¹¹ exhaustam caedibus suis etc.] Haec sequenti modo videntur distinguenda: exhaustam caedibus, suis etiam armis spoliatis, Gronovius.

X

Caeteris victis, cum exercitus eorum, ex quibus maior pars Atheniensium erat, fugeret, magna voce Thrasybulus exclamat: *Cur se victorem fugiant potius, quam ut vindicem communis libertatis adiuvent? Cuium illam meminerint aciem, non hostium esse; nec se ideo arma cepisse, ut aliqua victis adimat, sed ut adempta restituat: XXX se dominis, non ciuitati, bellum inferre.* ³Admonet deinde cognationis, legum, sacrorum communium; tum vetusti per tot bella commilitii: *orat, misereantur exulum ciuium, si tam patienter ipsi seruiant: reddant sibi patriam, accipiant libertatem.* ⁴His vocibus tantum promotum est, ut reuersus in urbem exercitus XXX tyrannos emigrare Eleusina iuberet, substitutis decem, qui remp. regerent: ⁵qui, nihil exemplo prioris dominationis territi, eandem viam crudelitatis aggressi sunt. ⁶Dum haec aguntur, nuntiatur Lacedaemone, in bellum Athenienses exarsisse; ad quod comprimendum Pausanias rex mittitur: ⁷qui misericordia exulis populi permotus, patriam miseris ciuibus restituit, et decem tyrannos ex vrbe Eleusina migrare ad caeteros iubet. ⁸Quibus rebus cum pax statuta esset, interiectis diebus, repente tyranni non minus restitutos exules, quam se in exilium actos indignantes, quasi vero aliorum libertas, sua seruitus esset, bellum Atheniensibus inferunt: ⁹sed ad colloquium, veluti dominationem recepturi, progressi, per insidias comprehensi, ut pacis victimae trucidantur: populus, quem emigrare iusserant, in urbem reuocatur. ¹⁰Atque ita per multa membra ciuitas dissipata, in vnum tandem corpus redigitur; ¹¹et, ne qua dissensio ex ante actis nasceretur, omnes iureiurando obstringuntur, discordiarum obliuionem fore. ¹²Inter-

ea

[*I maior pars Atheniensium*] pars Latini nominis sociorumque.
 Lucan. X, 430 - Pars maxima turbae Plebis erat Latiae. Gronouius.
 Liu. XXIII, 35 Ea maxima pars volonum erat. Idem XLVIII, 16 6 in bellum Athenienses exarsisse] Longe politius Britannii ex vetere codice: bellum Athenienses exarsisse. quod maxime probat. Grauius.
 Et ea maior pars equitum etc. et XXVII, 9 Et erant maior

ea Thebani, Corinthiique legatos ad Lacedaemonios mittunt, qui ex manubiis portionem praedae communis belli periculique peterent. ¹³ Quibus negatis, non quidem aperte bellum aduersus Lacedaemonios decernunt; sed tacitis animis tantam iram concipiunt, ut subesse bellum intelligi posset.

XI

¹ Eodem fere tempore Darius, rex Persarum, moritur, Artaxerxe et Cyro filiis relictis. ² Regnum Artaxerxi, Cyro ciuitates, quarum praefectus erat, testamento legauit. ³ Sed Cyro iudicium patris iniuria videbatur. Itaque occulte aduersus fratrem bellum parabat. ⁴ Quod cum nuntiatum Artaxerxi esset, arcessitum ad se fratrem, et innocentiam dissimulatione belli simulantem compedibus aureis vinxit; interfecissetque, ni mater prohibuisset. ⁵ Dimissus igitur Cyrus, iam non occulte bellum, sed palam; nec per dissimulationem, sed aperta professione parare coepit; auxilia vndique contrahit. ⁶ Lacedaemonii memores, Atheniensi bello enixe se eius opera adiutos, velut ignorantes, contra quem bellum pararetur, decernunt auxilia Cyro mittenda, ubi res eius exegisset: ⁷ quaerentes apud Cyrum gratiam; et apud Artaxerxem, si vicisset, veniae patrocinia, cum nihil aduersus eum aperte decreuissent. ⁸ Sed cum in bello fors praelii vtrumque fratrem

F 3

pugnae

³ iudicium] Adde Cic. XIII Epist. 46 *Hominem probum existimares, qui patroni iudicio ornatus esset. Idem pro Domo 19 Denique etiam ille nunciatus Ligur, cum M. Papirii, sui fratris, esset testamento et iudicio improbatum, mortem eius se velle persequi dixit. Ex suprema iudicia Plin. VII Ep. 20 et 31. Gronovius.*

⁶ enixe se eius opera] Forte enixa. Plin. VIII Nat. Hist. 8 *Enixioris operae consilii sibi. Gronovius.*

⁸ cum in bello fors praelii vtrumque fratrem pugnae obtulisset] Iustina cum nonnullis aliis: fors praelii, quod perperam probat Vortius. Fors praelii est fortuna praelii. Sensus est, cum sorte in praelio frater in fratrem incidisset. Liu. XXXI, 4 *Castra quo fors tulisset loco, sine ullo discrimine auxilia muniendi posita. Curt. III, 15 Plura simul abrupta a caeteris agmina, ubicunque alium alii fors miscuerat, dimicabant. Sors hic nullus locus est. Graevius.*

pugnae obtulisset, prior Artaxerxes a fratre vulneratur; ⁹ quem cum equi fuga periculo subtraxisset, Cyrus a cohorte regia oppressus interficitur. Sic victor Artaxerxes et praeda fraterni belli, et exercitus potitur. ¹⁰ In eo praelio decem millia Graecorum in auxilio Cyri fuere: quae et in cornu, in quo steterant, vicerunt; et post mortem Cyri, neque armis a tanto exercitu vinci, neque dolo capi potuerunt; ¹¹ reuertentesque inter tot indomitas nationes et barbaras gentes, per tanta itineris spatia, virtute se vique terminos patriae defenderunt.

⁹ a cohorte regia] *Cobors* hoc loco non milites notat, sed comites regique proximos, qui regem comitabantur. Liu. XXVIII, 5 *Ibi exercitus omni velisso, cum cohorte regia Demetriadem se recepit.* Idem XXXX, 6 *Proxima est regia cobors custodesque corporis.* Proprie enim *cobors* notabat provincialium magistratuum domesticos, comitesque honoratiores. vnde Horat. I Sat. 7 *Laudat Brutum, laudatque cobortes.* et Iuvenal. VII, 127 *Sis tibi sancta cohors comitum.* Gronovius.

LIBER VI
BREVIARIUM CAPITVM

- I *Lacedaemonii Asiae imperium affectantes bellum mouent. Rex Persarum Atheniensibus per Cononem auxilium con-
cedit.*
- II *Lacedaemonii ducem exercitus Agesilaum praeficiunt. Cono-
nis prudenter et fortiter gesta.*
- III *Pisandri et Cononis pugna: in qua Lacedaemonii victi.*
- IIII *Inclinatio fortunae Lacedaemoniorum, quam Agesilai forti-
tudo sustentat.*
- V *Athenienses Ipbicratem et Cononem Lacedaemoniis opponunt.
Athenae ex Lacedaemoniorum spoliis instaurantur.*
- VI *Graeciae pax a rege Persarum indicta, quam Lacedaemonii
magno suo malo turbant.*
- VII *Thebani Lacedaemonios laceffunt; unde dubia Martis alea,
et pugna ad Mantineam.*
- VIII *Epaminondae fortissimi Thebanorum ducis interitus et elo-
gium.*
- VIII *Totius Graeciae labes post Epaminondae excessum.*

I

Lacedaemonii, more ingenii humani, quo plura habent, eo ampliora cupientes, non contenti accessione Atheniensium opum vires sibi duplicatas, totius Asiae imperium affectare coeperunt; sed maior pars sub regno Persarum erat. ²Itaque Hercylides dux in hanc militiam electus, cum videret sibi aduersus duos praefectos Artaxerxis regis, Pharnabazum et Tissafernem, maximarum gentium viribus succinctos, dimicandum, pacificari cum altero statuit.

F 4

³ Aptior

[¹ *quo plura habent etc.*] Hanc sententiam planam esse non ignorabam. Sed hoc non planum est, quam belle dicatur, *Lacedaemonii eo ampliora cupientes, non contenti*. Ista duo participia sic iungi sine interposita copula non recte posse, qui Latine doctus est, et animus aduerter, facile videbit. Sed si illa verba coniungas, *more ingenii humani, quo plura habet, eo ampliora cupientis*, omnia liquida erunt et sana. Lacedaemonii non contenti ac-

cessione Atheniensium vires sibi duplicatas, totius Asiae imperium affectare coeperunt, *more ingenii humani, quo plura habentis, eo ampliora cupientis*. Sic enim legendum nunc censeo. Nec offendi debemus hac locutione, quod *ingenium* humanum dicatur habere multa: sensum enim respexit, ut milles et hic noster, et alii, ac si scripsisset, *more hominum, quo plura habentium, eo ampliora cupientium*. Graevius.

³ Aptior visus Tiffaernes, vir et industria potior, et militibus Cyri quondam regis instructior, in colloquium vocatur, et, statutis conditionibus, ab armis dimittitur. ⁴ Hanc rem Pharnabazus apud communem regem criminatur, *ut Lacedaemonios Asiam ingressos non repulerit armis, sed impensis regiis aluerit* ⁵ *merceturque ab his, quae differant bella, quae gerant, tanquam non ad unius summam imperii detrimentum omne perveniat.* ⁶ Indignum, ait, *bella non perfici, sed redimi; hostem pretio, non armis summoveri.* ⁷ His vocibus regem Tiffaerni alienatum hortatur, ut in locum eius naualis belli ducem eligat Conona Atheniensem, qui, amissa bello patria, Cypri exulabat: ⁸ *quippe Atheniensibus, etsi fractae sint opes,*

³ Cyri. quondam regis] Sed tamen Rex non fuit, verum regiam dignitatem affectavit. Puto igitur, verba quondam regis esse glossam, quae a mala interpolatrice manu irrepsit hominis, cuius menti obversabatur Cyrus ille magnus, non hic minor. Graevius.

⁵ merceturque ab his ut differant bella, quam gerant] MS. et Iuntae: quae gerant. lege cum Gronovio: Merceturque ab his, quae differant bella, quae gerant. Recte vidiſſe τὸν πᾶν, MS. Anglicanus ostendit, ex quo receperunt hanc lectionem Oxonienses. mox optime ex eodem MS. iidem: a Tiffaerne alienatum. Graevius.

tanquam non ad unius summam imperii detrimentum omne perveniat] Non video, cur haec cuiquam debeant esse suspecta. sensus et verba sunt elegantissima. quasi non clades et damnum, quod hic vel ille praefectus regius faciat, pertineat ad salutem unius impetii. Au-

gustus in epistola ad Tiberium apud Suetonium in Tib. 21 *Te rogo ut parcas tibi, ne, si te languere audierimus, et ego et mater tua exspiremus, et de summa imperii sui populus Romanus periclitetur. Summa reipublicae est res, quae spectat totam rempublicam, eiusque salutem aut dignitatem. pro quo et saepe dicitur summa reipublica.* Liv. XXIII, 10 *Cuius imperio consilioque summam rempublicam tuendam commiserunt.* Cic. V ad Att. *Rogatus ego sententiam multa dixi de summa reipublica.* de hoc loquendi genere plura notavi ad ipsum Tullium. Graevius.

⁷ amissa bello patria] Est, quia patriam propter praelium infelicitur gestum amiserat. Nam post cladem illam Conona sibi ipse voluntarium indixerat exilium. vide finem capitis sexti libri superioris. Graevius.

⁸ naualem usum] Hinc etiam Polyæn. V Strat. p. 392 deficiet Lacedaemonios τὰς Ἀττικὰς ἰμπεριὰς δειδύκας. Gronovius.

opes, manere tamen naualem usum; nec, si eligendus sit ex vniuersis, meliorem alium esse. ⁹ Acceptis igitur quingentis talentis, iussus est Conona classi praeficere.

II

¹ His cognitis, Lacedaemonii et ipsi a rege Aegypti Hercypione auxilia naualis belli per legatos petunt; ² a quo centum triremes, et sexcenta millia modiorum frumenti missa; a caeteris quoque sociis ingentia auxilia contracta sunt. ³ Sed tanto exercitui, et contra tantum ducem, deerat dignus imperator. ⁴ Itaque postulantibus sociis Agefilaum ducem, regem tunc Lacedaemoniorum, propter responsum oraculi Delphici, diu Lacedaemonii, an eum summae rei praeponerent, deliberauerunt: ⁵ quibus futurum imperii finis denuntiabatur, cum regium claudicaret imperium; erat enim pede claudus. ⁶ Ad postremum statuerunt, melius esse incellu regem, quam imperio regnum claudicare. ⁷ Posteaquam Agefilaum cum ingentibus copiis in Asiam misere, non facile dixerim, quod aliud par ducum tam bene comparatum fuerit: ⁸ quippe aetas, virtus, consilium, sapientia vtrique prope vna, gloria quoque rerum gestarum eadem: ⁹ quibus cum paria omnia fortuna dederit; inuictum tamen ab altero vtrumque serauit. ¹⁰ Magnus igitur amborum apparatus belli, magnae res gestae fuerunt. ¹¹ Sed Cononem seditio militum inuadit, quos praefecti regis fraudare stipendio soliti erant; eo instantius debita poscentibus, quo grauiorem sub magno duce militiam praesumebant. ¹² Itaque Conon, diu rege per epistolas frustra fatigato, ad postremum ipse ad eum pergit: ¹³ a cuius aspectu et colloquio prohibitus est, quod eum more Persarum adorare nollet; ¹⁴ agit tamen cum eo per internuntios, et queritur, *opulentissimi regis bella inopia dilabi; et, qui exercitum parem hostibus habeat, pecunia vinci, qua praestet; inferioremque eum ea parte virium inueniri, qua longe superior sit.* ¹⁵ Postulat, dari sibi ministrum impensae, quia

pluribus id mandare perniciosum sit. ¹⁶ Dato stipendio, ad classem remittitur: nec moram agendis rebus facit; multa fortiter, multa feliciter agit: agros hostiles vastat: urbes expugnat: et, quasi tempestas quaedam, cuncta prostermit. ¹⁷ Quibus rebus territi Lacedaemonii ad patriae subsidium reuocandum ab Asia Agesilaum decernunt.

III

¹ Interim Pisandrus, ab Agesilao proficiscente dux patriae relictus, ingentem classem summis viribus instruit, fortunam belli tentaturus. ² Nec non et Conon tunc primum cum hostium exercitu concursurus magna cura ordinat suos. ³ Summa igitur non tam ducum in eo praelio, quam militum aemulatio fuit. ⁴ Nam et ipse dux Conon non tam Persis, quam patriae studebat; ⁵ et, sicut afflictis Atheniensium rebus, auctor amissae dominationis fuerat, sic volebat idem haberi redditae, patriamque vincendo recipere, quam victus amiserat: ⁶ eo speciosius, quod ne ipsorum quidem Atheniensium, sed alieni imperii viribus dimiceret, pugnaturus periculo regis, victurus praemio patriae; gloriamque diuersis artibus, quam priores ciuitatis suae duces, consecuturus: ⁷ quippe illos vincendo Persas patriam defendisse; se Persas victores faciendo restitutum patriam esse. ⁸ Porro Pisandrus pro coniunctione Agesilai, etiam virtutum aemulator erat; contendebatque, ne a rebus gestis eius et gloriae splendore decederet; neue tot bellis ac saeculis quaesitum imperium breuis momenti culpa subuerteret. ⁹ Eadem militum et omnium

³ non tam ducum in eo praelio, quam militum aemulatio fuit] Iuntae quoque, ut omnes MSS. Non ducum in eo praelio, quam militum aemulatio, fuit. Pro quam mallem cum Berneccero rescribere sed et, si MSS. eo inclinarent. Graevius.

⁶ sed alieni imperii viribus

dimiceret] Iuntae: alienis viribus dimiceret. Graevius.

⁸ ne a rebus gestis eius etc.] Videtur auctor scripsisse, ne rebus gestis eius et gloriae splendori decederet. ut Horat. II Serm. 4. §3 Et decedet odor nervis inimicas. Gronovius.

⁹ eadem militum et omnium regum

mnium regum cura erat; quos maior sollicitudo cruciabat, non tam, ne ipsi quaesitas opes amitterent, quam, ne pristinas Athenienses reciperent. ¹⁰ Sed quanto maius praelium fuit, tanto et clarior victoria Cononis. ¹¹ Victi Lacedaemonii fugam capeffunt; praesidia hostium Athenis deducuntur; populo restituta dignitate conditio seruilis eripitur; multae quoque ciuitates recipiuntur.

III

¹ Hoc initium Atheniensibus resumendae potentiae et Lacedaemoniis habendae finis fuit. ² Namque, velut cum imperio etiam virtutem perdidissent, contemni a finitimis coepere. ³ Primi igitur Thebani, auxiliantibus Atheniensibus, bellum his intulere: ⁴ quae ciuitas ex infimis incrementis, virtute Epaminondae ducis, ad spem imperii Graeciae erecta est. ⁵ Fit itaque terrestre praelium, eadem Lacedaemoniorum fortuna, qua pugnatam aduersus Cononam navali praelio fuerat. ⁶ In eo bello Lyfander, quo duce Athenienses victi a Lacedaemoniis fuerant, interficitur. ⁷ Pausanias quoque, alter dux Lacedaemoniorum, prodicionis accusatus in exilium abiit. ⁸ Igitur Thebani, potiti victoriam, vniuersum exercitum ad urbem Lacedaemoniorum ducunt, facilem expugnationem rati, quoniam deserti a sociis omnibus erant: quod metuentes Lacedaemonii regem suum Agefilaum ex Asia, qui ibi magnas res gerebat, ad defensionem patriae arcessunt. ¹⁰ Occiso enim Lyfandro, nullius alterius fiduciam ducis habebant. ¹¹ Cuius quoniam serus aduentus erat, conscripto exercitu, obuiam hosti procedunt. ¹² Sed victis aduersus paullo ante victores nec animus neque vires pa-

rea

regum cura] Iuntae: eadem militum et omnium ciuium cura. Probo Sebifii emendationem certissimam: eadem militum et omnium remigum cura. Graevius.

II eripitur] Ouid. XV Met. 284 - - Nisi vatibus omnis Eripienda fides. et Cic. VIII ad Att. Ep. 8 Eripe mihi hunc dolorem. Id. X, 4 Me libente, eripias mihi hunc errorem. Gronovius.

res fuere. ³Prima igitur congressione funduntur. Deletis iam suorum copiis, superuenit rex Agefilaus, qui restituto praelio, non difficulter, recenti et multis expeditionibus indurato milite, hostibus victoriam eripuit; ipse tamen grauiter sauciatur.

V

Quibus rebus cognitis, Athenienses verentes, ne iterum Lacedaemoniis victoribus, in pristinam sortem seruitutis redigerentur, exercitum contrahunt, ²eumque in auxilium Boeotiorum per Iphicratem, viginti quidem annos natum, sed magnae indolis iuuenem, duci iubent. ³Huius adolescentis supra aetatem virtus admirabilis fuit; ⁴nec vnquam ante eum Athenienses, inter tot tantosque duces, aut spei maioris, aut indolis maturioris imperatorem habuerunt; ⁵in quo non imperatoriae tantum, verum et oratoriae artes fuere. ⁶Conon quoque, audito reditu Agefilai, et ipse ex Asia ad depopulandos Lacedaemoniorum agros reuertitur; ⁷atque ita, vndique belli formidine circumstrepente, clausi Spartani ad summam desperationem rediguntur. ⁸Sed Conon, vastatis hostium terris, Athenas pergit; vbi magno ciuium gaudio exceptus, plus tamen tristitiae ipse ex incensa et diruta a Lacedaemoniis patria, quam laetitiae ex recuperata post tantum temporis, cepit. ⁹Itaque, quae incensa fuerant, praedarum sumtu et exercitu Persarum restituit; quae diruta, reficit.

¹³indurato] Senec. de Prou. *4* Deus quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet. Infra VIII, ³ *Affiduis bellis indurata virtute Macedonum vincuntur.* Diodor. Sic. *Εὐφρόνης ὁ καλονόμος.* Gronovius.

⁹ praedarum sumtu] Nullam huic loco controuersiam moueo reuuentibus libris omnibus antiquis. *Sumtus praedarum* est, qui contrahitur ex vendita praeda. Latine pro-

prie *manubias* dici contendit Fauorinus apud Gellium. Sed *manubias* fuisse pecuniam ex vendita praeda imperatori victori a senatu in praemium virtutis donatam, quam tamen plerique, impendebant in opera publica, Asconio Paediano potius credo, idque alibi docebo pluribus. *Praedarum sumtu et exercitu Persarum* statim his verbis exponit, *Persarum manibus et spoliis Lacedaemoniorum.* Graevius.

refcit. ¹⁰ Fatum illud Athenarum fuit, vt ante a Persis crematae, manibus eorum; et nunc a Lacedaemoniis dirutae, ex spoliis Lacedaemoniorum, restituerentur; ¹¹ versa quoque vice, nunc haberent socios, quos tunc hostes habuerant; et hostes nunc paterentur, cum quibus iuncti tunc archissimis societatis vinculis fuerant.

VI

¹ **D**um haec geruntur, Artaxerxes, rex Persarum, legatos in Graeciam mittit, per quos iubet, *omnes ab armis discedere; qui aliter fecisset, eum se pro hoste habiturum*: ² ciuitatibus libertatem suaque omnia restituit. Quod non Graeciae laboribus, assidueque bellorum interneciis odiis consulens fecit; ³ sed, ne occupato sibi Aegyptio bello, quod propter auxilia, aduersus praefectos suos Lacedaemoniis missa, susceperat, exercitus sui in Graecia detinerentur. ⁴ Fessi igitur tot bellis Graeci cupide paruere. ⁵ Hic annus non eo tantum insignis fuit, quod repente pax tota Graecia facta est; sed etiam eo, quod eodem tempore vrbs Romana a Gallis capta est. ⁶ Sed Lacedaemonii securis insidiantes, absentiam Arcadum speculati, castellum eorum expugnant, occupatoque praesidium imponunt. ⁷ Itaque, armato instructoque exercitu, Arcades, adhibitis in auxilium Thebanis, amissa bello repetunt. ⁸ In eo praelio Archidamus, dux Lacedaemoniorum, vulneratur; ⁹ qui,

¹⁰ *ex spoliis*] Simile oraculum apud Esaiam XXXXVIII. *17 Καὶ ταχὺ ἐκδοθήσεται, ὅφ' ἂν ἀσθῆναι.* Gronovius.

³ *exercitus sui in Graecia detinerentur*] Iuntae: *distinerentur*. quod praefereendum vulgo esse nemo non videt paulo humanior. Tacit. XIII, 25 *Quae facilius proueniebant, quia Parthi Hyrcano bello distinebantur.* Et III Hist. 56 *Omnes*

exercitus suis quemque bellis distineri. Graevius.

⁶ *Lacedaemonii securis insidiantes*] Securi, quibus insidiabantur Lacedaemonii, non soli erant Arcades, sed omnes finitimi populi, qui sibi non metuentes securi erant. Primi autem inuaserynt Arcades, nam absentes. Et hoc est, quod insidiati sint securis, et absentes inuaserynt. Graevius.

⁹ qui, cum caedi suos iam, ut victos, videret, per praecone[m] corpora interfectorum ad sepulturam poscit.
¹⁰ Hoc est enim signum apud Graecos victoriae traditae. Qua confessione contenti Thebani signum parcendi dedere.

VII

¹ Paucis deinde post diebus, neutris quidquam hostile facientibus, cum, quasi tacito consensu, induciae essent, Lacedaemoniis alia bella aduersus finitimos gerentibus, Thebani, Epaminonda duce, occupandae urbis eorum spem ceperunt. ² Igitur principio notis taciti Lacedaemona profisciscuntur; non tamen aggredi incautos potuerunt. ³ Quippe senes et cetera imbellis aetas, cum aduentum hostium praesensissent, in ipsis portarum angustiis armati occurrunt; ⁴ et aduersus quindecim millia militum, non amplius centum iam effetae aetatis viri pugnae se offerunt. ⁵ Tantum animorum viriumque patriae et penatium conspectus subministrat; tantoque praesentia, quam recordatione sui, maiores spiritus largiuntur. ⁶ Nam, ut videre, inter quae et pro quibus starent, aut vincendum sibi, aut moriendum, censuerunt. ⁷ Pauci igitur sustinere senes aciem, cui par ante diem vniuersa iuuentus esse non potuit. ⁸ In eo praelio duo duces

⁹ cum caedi suos iam ut victos videret] Potest defendi vulgata lectio, cuius est sententia, cum caedi suos pro victis videret, siue tanquam iam plane victos. Caeduntur in praeliis multi etiam, si acius pugnatur, in victorum exercitu. Verum qui caeduntur ut victi, seu, ut Caesar loquitur, pro victis, non pugnantes caeduntur, sed aut terga dantes, aut ordinibus perruptis iam incompoti, ut aduersarios victores esse plane appareat. Verior est lectio librorum Anglicanorum, cum caedi suos iam ut victos videret, quibus sus-

fragatur editio Iustina. Graevius.

^{7 ante diem}] MS. Bongars. ante dies. quod malo. nam sic Julius Capitolin. in Pertin. 18 Stellae etiam iuxta solem per diem visae sunt clarissimae ante dies, quam obiret. et Iulianus Ictus in L. 17 de Manum. Testam. § 1 Post annos liber esse iussus. Noster infra XX, § Ante menses. et XXXVI, 1 Interiectis mensibus. et XXXVIII, 4 Post dies. Ut et 1 Reg. XVII, 74 'Εὐλβερο μὰρ ἡμῶν. et D. Lucas in Euang. XXI, 18 κατὰ τῆς ἡμέρας. Gronovius.

duces hostium cecidere. ⁹ Cum interim, Agefilai adventu nuntiato, Thebani recessere. ¹⁰ Nec bellum diu dilatum: siquidem Spartanorum iuventus senum virtute et gloria incensa teneri non potuit, quin ex continenti acie decerneret. ¹¹ Cum victoria Thebanorum esset, Epaminondas, dum non ducis tantum, verum etiam fortissimi militis officio fungitur, graviter vulneratur. ¹² Quo audito, his ex dolore metus, et illis ex gaudio stupor, iniicitur; atque ita, veluti ex placito consensu, a praelio disceditur.

VIII

¹ Post paucos deinde dies Epaminondas decedit; cum quo vires quoque reip. ceciderunt. ² Nam, sicuti, telo si primam aciem praefregeris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris: sic illo, velut mucrone teli, ablato duce Thebanorum, rei quoque publicae vires hebetatae sunt: ut non tam illum amisisse, quam cum illo interiisse omnes viderentur. ³ Nam neque hunc ante ducem ullum memorabile bellum gessere; nec postea virtutibus, sed cladibus insignes fuisse: ut manifestum sit, patriae gloriam et natam et extinctam cum eo fuisse. ⁴ Fuit autem incertum, vir melior, an dux esset. ⁵ Nam et imperium non sibi semper,

a velut mucrone teli] Idem translationis genus Tullio placuit. ut pro Caecina 29 *Hic est mucro defensionis tuae.* et pro Cluentio 44 *Ne censorium stylum, cuius mucronem multis remediis maiores nostri retulerunt, aequo posthac, atque illum dissolatorium stylum, pertimescimus.* Gronovius. Distingue: *Sic illo, veluti mucrone teli, ablato duce, Thebanorum rei quoque publicae vires hebetatae sunt.* Graevius.

5 nam et imperium non sibi semper, sed patriae quaesivit] Locum hunc esse contamina-

tum recte monuit acutissimus vir, Tanaquillus Faber, et ante illum Sebivius, qui pulchre vidit semper esse traiectum, coniecitque legendum esse: *Nam et imperium semper non sibi, (non ut amicus noster scribebat sibi non semper. haec enim longe alius sunt sententiae) sed patriae quaesivit.* Quorum verborum eadem mens est, quae emendationis viri docti, qui contra librorum fidem intrusit unquam. Sed vera huius loci lectio est in Iuntina, in qua venuste: *Nam et imperium non sibi, sed patriae semper quaesivit.* vides voculam hanc excidisse

semper, sed patriae quaesivit; ⁶ et pecuniae adeo parcus fuit, ut sumtus funeri defuerit. ⁷ Gloriae quoque non cupidior, quam pecuniae: quippe recusanti omnia imperia ingesta sunt: ⁸ honoresque ita gessit, ut ornamentum non accipere, sed dare ipsi dignitati videretur. ⁹ Iam litterarum studium, iam philosophiae doctrina tanta, ut mirabile videretur, unde tam insignis militiae homini inter litteras nato. ¹⁰ Neque ab hoc vitae proposito mortis ratio dissensit. ¹¹ Nam, ut, relatus in castra semianimis, vocem spiritumque collegit, id unum a circumstantibus requisivit, *nunc cadenti sibi scutum ademisset hostis?* ¹² Quod ut servatum audiuit, allatumque, velut laborum gloriaeque socium, osculatus est. Iterum quaesivit: *utri vicissent?* ¹³ Ut audiuit Thebanos, *Bene habere se rem*, dixit: atque ita, velut gratulabundus patriae, expiravit.

VIII

¹ Huius morte etiam Atheniensium virtus intercidit. ² Siquidem, amisso, cui aemulari consueverant, in segnitiam torporemque resoluti, ³ non, ut olim, in classem exercitusque, sed in dies festos apparatusque ludorum reditus publicos effundunt; ⁴ et cum actoribus nobilissimis poetisque theatra celebrant, frequentius scenam, quam castra, visentes; versificatoresque meliores, quam duces laudantes. ⁵ Tunc vectigal publicum, quo antea milites et remiges alebantur, cum urbano populo diuidi coeptum est. ⁶ Quibus rebus effectum est, ut inter otia Graecorum sordidum et obscurum antea Macedonum nomen emergeret; ⁷ et Philippus, obses triennio Thebis habitus, Epaminondae et Pelopidae virtutibus eruditus, regnum Macedoniae Graeciae et Asiae cervicibus, velut iugum servitutis, imponeret.

LIBER

disse suo loco, quae nunc in illum reposita omnes nebulas discussit. Facile enim, qui Latine docti sunt, vident, hanc eius esse sedem genuinam. *Græuius.*

4 cum actoribus nobilissimis poetisque] Iuntae: *cum actoribus nobilissimisque poetis.* Mox iidem cum aliis editionibus: *versificatores oratoresque meliores.* *Græuius.*

LIBER VII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Macedoniae vetus nomen, populus, primi reges.*
 II *Perdiccae regis familia illustris, et infantis Europi nobile factum.*
 III *Legati Persarum ad Amyntam petulantiae suae dant poenas.*
 IIII *Pax Macedoniae Bubaris, reguli Persae, opera conciliatur. Tragodiae in familia Amyntae, Alexandri Macedonis aui.*
 V *Philippi Macedonis varii casus: fratribus dolo materno vita sublatis a populo compulsus regnum suscipit.*
 VI *Initia regni Philippi laude et observatione dignissima; bella, coniugium, vitia, et virtutes eiusdem.*

I

¹ Macedonia ante, nomine Emathionis regis, cuius prima virtutis experimenta in illis locis extant, Emathia cognominata est. ² Huius, sicuti incrementa modica, ita termini perangusti fuere. ³ Populus Pelasgi; regio Paeonia dicebatur. ⁴ Sed postea, virtute regum et gentis industria subactis primo finitimis, mox populis nationibusque, imperium usque extremos Orientis terminos prolatum. ⁵ In regione Paeonia, quae nunc portio est Macedoniae, regnasse fertur Pelegonus, pater Asteropei, cuius Troiano bello, inter clarissimos vindices urbis, nomen accepimus. ⁶ Ex alio latere in Europa regnum Europus nomine tenuit. ⁷ Sed et Caranus cum magna multitudine Graecorum sedes in Macedonia, responso oraculi, iussus quaerere cum

⁵ *Pelegonus, pater Asteropei*] Sic hunc locum pridem restituit P. Leopardus, vir doctissimus, Emendat. XVII, 10. Sed diu ante Leopardum Iuntae ediderunt *Pelegonus*, cum tamen Bongarsius

omnes codices manu exaratos, et veteres editiones *Telegonus* habere testetur. Ex quo bonitas et praestantia editionis Iuntae facile poterit aestimari, *Graevius*.

cum in Emathiam venisset, urbem Edeffam, non sentientibus oppidanis, proptet imbrium et nebulae magnitudinem, gregem caprarum imbrem fugientium secutus occupavit; ⁸ reuocatusque in memoriam oraculi, quo iussus erat, *ducibus capris imperium quaerere*, regni sedem statuit; ⁹ religioseque postea obseruauit, quocumque agmen moueret, ante signa easdem capras habere, coeptorum duces habiturus, quas regni habuerat auctores. ¹⁰ Urbem Edeffam, ob memoriam muneris, Aegeas; populum Aegeadas vocauit. ¹¹ Pulso deinde Mida; nam is quoque portionem Macedoniae tenuit; aliisque regibus pulsus, in locum omnium solus successit; ¹² primusque adunatis gentibus variorum populorum, veluti vnum corpus Macedoniae fecit; crescentique regno valida incrementorum fundamenta constituit.

II

¹ Post hunc Perdicca regnauit, cuius et vita illustis, et mortis postrema, veluti ex oraculo praecepta, memorabilia fuere: ² siquidem senex moriens Argaeo filio monstrauit locum, quo condiret, ibique non sua tantum, sed et succedentium sibi regum ossa poni iussit; ³ praesatus, quoad ibi conditae posterorum reliquiae forent, regnum in familia mansurum: ⁴ creduntque hac superstitione extinctum in Alexandro stirpem, qui locum sepulturae

¹⁰ Aedessam] Et hic Iunae rectius scribunt Edeffam. Graecis enim *Edessa* dicitur, non *Albarea*, quod Isaacus Vossius ad Melae lib. II, 5 docuit, qui et ibi ostendit bene in MSS. esse *Aegeades*. *Algetidae* enim dici dialecto Macedonia pro *Algetidae*, *Gracivius*.

¹² adunatis gentibus variorum populorum] Mela I, 16

Vna gens, aliquot populi. Gens enim notat ipsam regionem, populus vero frequentiore vicum. vid. Not. ad Liu. V, 34. Gronovius.

² Argaeo] Recte Iustino dicitur *Argaeus*. unde in nummis exstat *ΑΡΓΕΙΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣ*. Vid. Ios. Scalig. ad Eusebium p. 122. *Gronovius.*

curae mutauerit. ⁵ Argaeus, moderate et cum amore popularium administrato regno, successorem filium Philippum reliquit: qui immatura morte raptus Europum, paruulum admodum, instituit heredem. ⁶ Sed Macedonibus assidua certamina cum Thracibus et Illyriis fuere: quorum armis, veluti quotidiano exercitio, indurati gloria bellicae laudis finitimos terrebant. ⁷ Igitur Illyrii infantiam regis pupilli contemnentes, bello Macedonas aggrediuntur: ⁸ qui praelio pulsi, rege suo in cunis prolati, et pone aciem posito, acrius certamen repetiuere: ⁹ tanquam ideo victi fuissent antea, quod bellantibus sibi regis sui auspicia defuissent; ¹⁰ futuri vel propterea victores, quod ex superstitione animum vincendi ceperant: ¹¹ simul et miseratio eos infantis tenebat, quem, si victi forent, captiuum de rege facturi videbantur. ¹² Conserto itaque praelio, magna caede Illyrios fudere; ostenderuntque hostibus suis, priore bello regem Macedonibus, non virtutem defuisse. ¹³ Huic Amyntas succedit, et propria virtute et Alexandri filii egregia indole insigniter clarus: ¹⁴ cui Alexandro tanta omnium virtutum natura ornamenta extitere, ut etiam Olympio certamine, vario ludicrorum genere contenderit.

III

¹ Cum interim Darius, rex Persarum, turpi ab Scythia fuga summotus, ne ubique deformis militiae damnis haberetur, mittit cum parte copiarum Megabyzum ad subigendam Thraciam, caeteraque eius tractus regna: quibus pro ignobili momento erat accessura Macedonia. ² Qui breui tempore exsecuto regis imperio, legatis ad Amyntam

G 2

regem

§ *Europum*] Iuntae: *Aeropum*, ut Herodotus et Diodorus, quibus dicitur *Αἰσώμας*. *Gracius*.

1 *Megabazum*] Iuntae: *Me-*

gabyzum cum Herodoto. *Gracius*.

2 *In pignus*] Praepositio ista videtur abundare, quam ipse etiam auctor omisit. XI, 15
In

regem Macedoniae missis, obsides in pignus futurae pacis dari sibi postulabat. ³ Sed legati benigne excepti inter epulas, ebrietate crescente, rogant Amyntam, *ut apparatus epularum adiiciat ius familiaritatis, adhibitis in conuiuium suis ac filii uxoribus: id apud Persas haberi pignus ac foedus hospitii.* ⁴ Quae ut venerunt, petulantius Persis eas contrestantibus, filius Amyntae Alexander rogat patrem, respectu aetatis ac grauitatis suae abiret conuiuium, pollicitus, se hospitum temperaturum iocos. ⁵ Quo digresso, mulieres quoque paullulum e conuiuium euocat, cultius exornaturus, gratioresque reducturus. ⁶ In quarum locum matronali habitu exornatos iuvenes supponit, eosque petulantiam legatorum ferro, quod sub veste gerebant, compescere iubet. ⁷ Atque ita interfectis omnibus, ignarus rei Megabyzus, cum legati non redirent, mittit eo cum exercitus parte Bubarem, ut in bellum facile et mediocre, dedignatus ipse ire, ne dehonestaretur praelio tam foedae gentis. ⁸ Sed Bubares ante bellum amore filiae Amyntae captus, omisso bello, nuptias facit, depositisque hostilibus animis, in affinitatis iura succedit.

III

¹ Post discessum a Macedonia Bubaris Amyntas rex decedit; cuius filio et successori Alexandro cognatio

In quam rem unicum pignus fidei regiae, dextram se ferendam Alexandro dare. et Liu. XXXVI, 40 A quibus obsides abduxerit: pacis futurae pignus. Idem XXXIII, 10 Ut nec ex iis, qui venerunt, quemquam retineret, nec obsides, pignus futuros, furto et fraude agenda rei, posceret. Gronouius.

adhibitis in conuiuium suis ac filii uxoribus ac filiabus. Graevius.

⁴ *temperaturum iocos] Hinc apud Senecam de Vit. Beat. 14 Temperatores voluptatis. et Vatron. Modimperator conuiuii. et Plaut. Stych. V, 4. 2 Omnibus modis temperare certum est nostrum hodie conuiuium. et Martial. III Ep. 8 Temperas ambrosias cum tua cura dapes. Gronouius.*

³ *adhibitis in conuiuium suis ac filii uxoribus] Iuntae:*

cognatio Bubaris non Darii tantum temporibus pacem praestitit: verum etiam Xerxem adeo conciliavit, ut, cum Graeciam, veluti tempestas quaedam, occupasset, inter Olympum Haemumque montes totius regionis eum imperio donauerit. ² Sed nec virtute minus, quam Persarum liberalitate regnum ampliavit. ³ Per ordinem deinde successione regnum Macedoniae ad Amyntam, fratris eius Menelai filium, peruenit. ⁴ Hic quoque insignis industria, et omnibus imperatoriis virtutibus instructus fuit; ⁵ qui ex Eurydice tres filios sustulit Alexandrum, Perdiccam et Philippum, Alexandri Magni Macedonis patrem; et filiam Euryonem; ex Gygaea autem Archelaum, Archideum, Menelaum. ⁶ Cum Illyriis deinde et cum Olynthiis grauius bella gessit. ⁷ Insidiis autem Eurydices vxoris, quae nuptias generi pacta occidendum virum regnumque adultero tradendum susceperat, occupatus fuisset, ni filia pellicatum matris et sceleris consilia prodidisset. ⁸ Functus itaque tot periculis senex decessit, regno maximo ex filiis, Alexandro, tradito.

V

Igitur Alexander inter prima initia regni, bellum ab Illyriis, pacta mercede et Philippo fratre dato obside, redemit. ² Interiecto quoque tempore per eundem obsidem cum Thebanis gratiam pacis reconciliat: quae res Philippo maxima incrementa egregiae indolis dedit. ³ Siquidem Thebis triennio obses habitus prima pueritiae rudimenta in vrbe seueritatis antiquae et in domo Epaminondae, summi et philosophi et imperatoris, deposuit.

G 3

³ *Menelai*] *μενέλαος ὁ βασιλεὺς τῆς σπάρτης*. Aelian, XII Var. Hist. 43. Gronovius.

⁵ *Euryonem*] Iuniae: *Euryonem*. leg. *Euryonem*. Mox in eadem editione pro *Gygaea*

legitur *Gygaea*, ut scribendum censuit I. Vossius; et pro *Archideum*, ut et Eusebius ac Orosius, *Arideum*. Confirmat editio Vindobonensis, nisi quod scribat *Arideum*. Graevius.

posuit. ⁴ Nec multo post Alexander insidiis Eurydices matris appetitus occumbit; ⁵ cui Amyntas in scelere deprehensae propter communes liberos, ignarus, iisdem quandoque exitiosam fore, pepercerat. ⁶ Frater quoque eius Perdicca pari insidiarum fraude decipitur. ⁷ Indignum prorsus, libidinis causa liberos a matre vita priuatos, quam scelerum suorum supplicii liberorum contemplatio vindicauerat. ⁸ Perdiccae hoc indignior caedes videbatur, quod ei apud matrem misericordiam nec paruulus quidem filius conciliauerat. ⁹ Itaque Philippus diu non regem, sed tutorem pupilli egit. ¹⁰ At ubi grauiora bella imminebant, serumque auxilium in expectatione infantis erat, compulsus a populo regnum suscepit.

VI

Vt est ingressus imperium, magna de illo spes omnibus fuit et propter ipsius ingenium, quod magnum spondebat virum, ² et propter vetera Macedoniae fata, quae cecinerant, vno ex Amyntae filiis regnante, florentissimum fore Macedoniae statum; cui spei scelus matris hunc residuum fecerat. ³ Principio regni cum hinc caedes fratrum indigne peremtorum, inde hostium multitudo, hinc insidiarum metus, inde inopia continuis bellis exhausti regni, immaturam aetatem tironis virgerent, ⁴ bella, quae, velut conspiratione quadam, ad opprimendam Macedoniam, multarum gentium ex diversis locis vno tempore confluebant, quoniam omnibus par esse non poterat, dispensanda ratus; ⁵ alia

¹ *ut est ingressus imperium]* *Ingrēdi* pro incipere, frequenter Ciceroni fuit in usu, ut in Orat. pro Caecina 28 *Cum istam disputationem mecum ingressus esset.* et Topic. 1 *Maiores nos res scribere ingressos.* et Sueton. in Octau. 92 *Ingre-*

dicte se longinquam peregrinationem. Quum tamen auctor Bell. Afric. 22] addita praepositione dixerit, *ingressu in rempublicam.* Gronovius.

⁴ *dispensanda]* Ut non omnia bella vno impetu, ac momento,

⁵ alia interposita pactione componit, alia redimit, facillimis quibusque aggressis, quorum victoria et militum trepidos animos firmaret et contemptum sibi hostium demeret. ⁶ Primum illi cum Atheniensibus certamen fuit; quibus per insidias victis, metu belli grauioris, cum interficere omnes posset, incolumes sine pretio dimisit. ⁷ Post haec, bello in Illyrios translato, multa millia hostium caedit; urbem nobilissimam Larissam capit. ⁸ Hinc Thessaliam, non praedae cupiditate, sed quod exercitui suo robur Thessalorum equitum adiungere gestiebat, nihil minus, quam bellum metuentem, improvisus expugnat. ⁹ Vnumque corpus equitum pedestriumque copiarum inuicti exercitus fecit. ¹⁰ Quibus rebus feliciter prouenientibus, Olympiadem, Neoptolemi regis Molossorum filiam, vxorem ducit; ¹¹ conciliante nuptias fratre patruale, altore virginis Arruba rege Molossorum; qui sororem Olympiadis

G 4

piadis

to, sed per partes ac vices gereret. Proprie enim hoc verbum usurpatur de patrefamilias, qui, ut sibi constet ratio accepti et expensis, sumtus dispensare solet, nec omnia vno tempore simul et semel effundit. Liu. XXVII, 5 *Dispensarique laetitia inter imponentes eius animos potuit.* et Quid. VI Met. 279 - - *Ordine nullo oscula dispensat natis.* et Stat. VI Theb. 766 *Dollior hic differt animum, metuensque futuri Cunctatus vires dispensat.* Senec. Epist. 88 *Temperantia voluptatibus imperat; alias odit atque abigit, alias dispensat.* Idem VI de Benef. 16 *Tum ingenium latens et pigrum, iniecta, ut ita dicam, manu, extraxis: nec quae sciebat, maligne dispensauit.* et III Naz. Quast. 27 *Ad originem rerum*

parce vititur viribus, dispensatque se incrementis fallentibus. Gronouius.

⁷ *Larissam capit.* Hinc Thessaliam] Iuntae, ut pridem coniecit Bongarsius, *Larissam in Thessalia non praedae cupiditate.* Quae lectio non est sollicitanda. Nam Larissa capite Thessaliae subiugata, caeteri cogeantur nolentes volentes iugum seruitutis subire, et equites, quos imperabat Philippus, potestate. Paullo post iidem Iuntae itidem, ut coniciebat Bongarsius, *tutore virginis Arrymba.* Graecius.

¹¹ *Troadem]* Optime Faber *Troada:* et paullo post *acquisitum se sperat,* legendum esse contendit, applaudente Iuntina. Graecius.

piadis Troadem in matrimonium habebat : quae
caussa illi exitii, malorumque omnium initium fuit.
¹² Nam, dum regni incrementa affinitate Philippi
se acquisiturum sperat, proprio regno ab eodem pri-
vatus in exilio consenuit. ¹³ His ita gestis, Philip-
pus iam non contentus summovere bella, vitro
eriam quietos laceffit. ¹⁴ Cum Methonam urbem
oppugnaret, in praetereuntem de muris sagitta ia-
cta dextrum oculum regis effodit. ¹⁵ Quo vulnere
nec segnior in bellum, nec iracundior aduersus ho-
stes factus est; ¹⁶ adeo, vt, interiectis diebus, pa-
oem deprecantibus dederit; nec moderatus tantum,
verum etiam mitis aduersus victos fuerit.

LIBER VIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Graeciae clades sub Philippo Macedone. Thebani et Phocenses civilis belli facies.*
 II *Thebani Philippum arcessunt, qui Phocenses opprimis. Athenienses salutis publicae pro virili consulunt.*
 III *Contra Philippus Graeciam lacerat; Cappadociam Macedoniae adiungit; Olynthum delet; latrocinium exercet variis modis.*
 IIII *Atheniensibus, Thessalis, Boeotis et Phocensibus callide imponit.*
 V *Phocenses ad deditionem, et reliquos Graecos cogit ad servile obsequium.*
 VI *Monarchiam cum summa iniustitia instituit.*

Graeciae ciuitates, dum imperare singulae cupiunt, imperium omnes perdiderunt: ² quippe in mutuum exitium sine modo ruentes, omnibus perire, quod singulae amitterent, non nisi oppressae senserunt. ³ Siquidem Philippus, rex Macedoniae, velut e specula quadam, libertati omnium insidiatus, dum contentiones ciuitatum alit, auxilium inferioribus ferendo, victos pariter victoresque subire regiam seruitutem coegit. ⁴ Causa et origo huius mali Thebani fuere: qui, cum rerum potirentur, secundam fortunam imbecillo animo ferentes victos armis Lacedaemonios et Phocenses, quasi parua supplicia caedibus et rapinis luisent, apud commune Graeciae concilium superbe accusauerunt. ⁵ Lacedaemoniis crimini datum, quod arcem The-

G 5

banam

³ *e specula quadam*] Id est, loco alto, ut totum agrum detegere oculis posset, vnde occasiones peterent. Quomodo haec locutio etiam aliis placuit, ut Cic. VIII ad Att. Ep. 10 *In speculis esse*. Idem pro Deiotaro ⁸ *Reliqua pars accusationis duplex fuit; una, regem semper in speculis fuisse,*

cum a se animo esset alieno. Liu. XXXIII, 26 *Diem deinde unum in speculis suis.* Quintil. Decl. CGLXXXI *In aliquos vos positis specula putare: illa, quae facta sunt, videre.* Claud. Bell. Get. 570 *Gonces pendere paratas in speculis.* Gronovius.

banam induciarum tempore occupassent; Phocen-
sibus, quod Boeotiam depopulari essent: ⁶ prorsus, quasi post arma et bellum, locum legibus reliquissent. ⁷ Cum iudicium arbitrio victorum exerceretur, tanta pecunia damnantur, quanta exsolui non posset. ⁸ Igitur Phocenses, cum agris, liberis coniugibusque priuarentur, desperatis rebus, Philomelo quodam duce, velut deo irascentes, templum ipsum Apollonis Delphis occupauere. ⁹ Inde auro et pecunia diuites, conducto mercenario milite, bellum Thebanis intulerunt. ¹⁰ Factum Phocensium, tametsi omnes execrarentur propter sacrilegium, plus tamen inuidiae Thebanis, a quibus ad hanc necessitatem compulsi fuerant, quam ipsis intulit. ¹¹ Itaque auxilia his et ab Atheniensibus et a Lacedaemoniis missa. ¹² Prima igitur congressione Philomelus Thebanos castris exiit. ¹³ Sequenti praelio primus inter confertissimos dimicans cecidit, et sacrilegii poenas impio sanguine luit. ¹⁴ In huius locum dux Onomarchus creatur.

II

¹ **A**duersus quem Thebani Theffalique non ex civibus suis, ne victores potentiam ferre non possent, sed Philipppum, Macedoniae regem, ducem eligunt; ² et externae dominationi, quam in suis timuerunt, sponte succedunt. ³ Igitur Philipppus, quasi sacrilegii, non Thebanorum vltor esset, omnes milites coronas laureas sumere iubet, atque ita, veluti deo duce, in praelium pergit. ⁴ Phocenses, insignibus dei conspectis, conscientia delictorum territi, abiectis armis, fugam capessunt, poenasque violatae religionis sanguine et caedibus suis pendunt. ⁵ Incredibile, quantum ea res apud omnes

¹⁴ *Onomarchus*] Iuntae: Sed rectius recentiores. *Græci Onomaus*, cum Orosio MS. et *vius*.
aliis editionibus vetustioribus.

omnes nationes Philippo gloriae dedit. ⁶ *Illum vindicem sacrilegii, illum ultorem religionum: quod orbis viribus expiari debuit, solum, qui piacula exigeret, extitisse.* ⁷ *Dignum itaque, qui diis proximus haberetur, per quem deorum maiestas vindicata sit.* ⁸ Sed Athenienses, audito belli eventu, ne in Graeciam Philippus transfret; angustias Thermopylarum, pari ratione, sicut antea aduenientibus Persis, occupauere; sed nequaquam simili aut virtute aut causa: ⁹ siquidem tunc pro libertate Graeciae, nunc pro sacrilegio publico; tunc a rapina hostium templa vindicaturi, nunc aduersus vindices templorum raptores defensuri; ¹⁰ aguntque propugnatores sceleris, cuius turpe erat alios vindices fuisse;

6 solum qui piacula exigeret extitisse, dignum. Itaque diis proximus habetur] Certissima est lectio et interpunctio libri Britannici: *Solum, qui piacula exigeret, extitisse. Dignum itaque, qui diis proximus haberetur*: quam merito probarunt Oxonienses et Cl. Schefferus, cuius obitus rei litterariae plagam ingentem inflixit. Quis enim in vulgatis intelligit, qui Latinam Linguam intelligit, *dignum extitisse qui piacula exigeret*? Quid enim est, ille dignus existit, qui scelera puniat? cum *dignus* nihil hic loci est. Sed si interpungas cum Britannico codice, nihil superest quod quenquam possit morari. Hoc enim dicit Iustinus, Philippum solum extitisse, qui exigeret piacula, quae orbis viribus debebant expiari: seu ad quae vindicanda, totus orbis debebat conspirare, ea solum Philippum puniisse. Nondum tamen perpurgatum hunc locum esse puto. scribendum videtur:

solum qui piaculum exigeret. Id ostendunt verba praecedentia: *quod orbis viribus expiari debuit.* Nam si *piacula* scripsisset Iustinus, scribendum etiam fuisset, *quae orbis viribus expiari debuissent.* Piaculum autem est piaculare scelus, sacrilegium scilicet illud. Si quis se vulgatam existimet posse tueri, ellipsi vocis criminis, sceleris, facti, aut si quod aliud huic loco appositum intelligi queat, is, si rationem et consuetudinem emendare loquentium in consilium adhibuerit, facile suam damnabit sententiam. Fac scripsisse non neminem: Ille vindex est religionis, ille maiestatis diuinae et sacrilegorum ultor, ille, quod orbis viribus expiari debuit, solus impietatem puniit. Qui Latine sciunt, dicent illi scribendum fuisse, *quae orbis viribus expiari debuit.* Non alia est ratio huius loci in Iustino. Aut scribendum *piaculum*: aut, *quae orbis viribus expiari debuissent.* Graecus,

fuisse; ¹¹ immemores prorsus, quod in dubiis rebus suis, illo deo etiam consiliorum auctore vfi fuerant; quod illo duce tot bella victores inierant; tot vrbes auspicato condiderant; tantum imperium terra marique quaesierant; quod nihil sine maiestate numinis eius, aut priuatae vnquam, aut publicae rei gesserant. ¹² Tantum facinus admisisse ingenia omni doctrina exulta, pulcherrimis legibus institutisque formata, vt, quid posthac succensere iure barbaris possent, non haberent.

III

¹ Sed nec Philippus melioris fidei aduersus socios fuit: ² quippe, veluti timens, ne ab hostibus sacrilegii scelere vinceretur, ciuitates, quarum paullo ante dux fuerat, quae sub auspiciis eius militauerant; quae gratulatae illi sibiue victoriam fuerant, hostiliter occupatas diripuit: ³ coniuges liberosque omnium sub corona vendidit; ⁴ non deorum immortalium templis, non aedibus sacris, non diis penatibus publicis priuatisque, ad quos paullo ante ingressus hospitaliter fuerat, pepercit: ⁵ prorsus, vt non tam sacrilegii vltor extitisse, quam sacrilegiorum licentiam quaesisse videretur. ⁶ Inde, veluti rehus egregie gestis, in Cappadociam traiecit: vbi, bello pari perfidia gesto, captisque per dolum et occisis finitimis regibus, vniuersam prouinciam imperio

[II tot bella victores inierant] Non est interpolanda librorum omnium scriptura. Sententia est liquida: Illo nimirum deo saepe se bella suscepisse, in quibus fuissent victores. Si enim deus auctor fuit belli, quis de victoria dubitet. Graevius.

[3 hospitaliter] Tanquam hospites et amicus; qua notione hoc aduerbium valde amatum fuit Liiuo, vt VI, 26 *Mori exemplo patres, vocari eos iam sum hospitaliter magis, quam hostiliter iussere.* et XXII, 30

A noxis ignotisque benigne atque hospitaliter inuitati. Item 54. *Caetera publice ac priuatim, et hospitaliter facta.* Gronovius.

[6 In Cappadociam] Iuntae: *Thraciam.* Pro *Cappadociam* legendum *Cassopism.* Sic vocata fuit illa regio Demostheni in oratione de Halosaeo. Vide Valesium ad Harpocrationem, cui hanc debes emendationem. Vide Stephanum in *ναυράνιον*, et ibidem Holstenium. Mox iidem: *locare muros per ciuitates.* Graevius.

perio Macedoniae adiungit. 7 Deinde ad abolendam perfidiae famam, qua insignis praeter caeteros tunc temporis habebatur, per regna mittit et opulentissimas ciuitates, 8 qui opinionem sererent, regem Philippum magna pecunia locare et muros per ciuitates et fana et templa facienda; et ut per praecones susceptores sollicitarent, 9 Qui cum in Macedoniam venissent, variis dilationibus frustrati, vim regiae maiestatis timentes, taciti proficiscebantur. 10 Post haec Olynthios aggreditur: receperant enim per misericordiam, post caedem vnus, duos fratres eius, quos Philippus ex nouerca genitos, veluti participes regni, interficere gestiebat. 11 Ob hanc igitur causam urbem antiquam et nobilem excindit, et fratres olim destinato supplicio tradit, praedaeque ingenti pariter et parricidii voto fruitur. 12 Inde, quasi omnia, quae agitaasset animo, ei licerent, auraria in Thessalia, argenti metalla in Thracia occupat. 13 Et, ne quod ius vel fas inuiolatum praetermitteret, piraticam quoque exercere instituit. 14 His ita gestis, forte euenit, ut eum fratres duo, reges Thraciae, non contemplatione iustitiae eius, sed inuicem metuentes, ne alterius viribus accederet, disceptationum suarum iudicem eligerent. 15 Sed Philippus, more ingenii sui, ad iudicium, veluti ad bellum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu superuenit, et regno vtrumque, non iudicis more, sed fraude latronis ac scelere, spoliavit.

IIII

8 *susceptores*] Ouid. XI Met. 201 *Susceptaque magna labore Crescere difficili.* Vid. Henr. Vales. ad Arrian. Marcell. XVII, 11. Grononius.

12 *auraria*] *Auraria metalla* etiam dixit Plin. VII Hist. Nat. 57. Hinc autem Philippus sibi nummos percussit,

quos *Philippus* vocat Plaut. Poen. I, 1. 38 et III, 5. 26. Caeterum etiam Bellonius I Obseruat. 50 testatur, Turcarum Imperatorem, deductis operarum impensis, hinc quotannis decies octies mille ducatos, nonnunquam triginta millia accipere. Grononius.

III

Dum haec aguntur, legati Atheniensium petentes pacem ad eum venerunt. ² Quibus auditis, et ipse legatos Athenas cum pacis conditionibus misit, ibique ex commodo utrorumque pax facta. ³ Ex caeteris quoque Graeciae ciuitatibus, non pacis amore, sed belli metu legationes venerunt. ⁴ Siquidem, crudecente ira, Thessali, Boeotique orant, ut professum aduersum Phocenses ducem Graeciae exhibeat: ⁵ tanto odio Phocensium ardentes, ut, obliti cladium suarum, perire ipsi, quam non perdere eos praeoptarent; expertamque Philippi crudelitatem pati, quam parcere hostibus suis mallerent. ⁶ Contra Phocensium legati, adhibitis Lacedaemoniis et Atheniensibus, bellum deprecabantur, cuius ab eo dilationem ter iam emerant. ⁷ Foedum prorsus miserandumque spectaculum, Graeciam etiam nunc et viribus et dignitate orbis terrarum principem, regum certe gentiumque semper victricem, et multarum adhuc urbium dominam, alienis excubare sedibus aut rogantem bellum, aut deprecantem: ⁸ in alterius ope omnem spem posuisse orbis terrarum vindices, eoque discordia sua, ciuilibusque bellis redactos, ut adulentur ultro sordidam paullo ante clientelae suae partem: ⁹ et haec potissimum facere Thebanos Lacedae-

4 crudecente ira] Iunt. re-
trudecente ira. Et statim:
ut professum se aduersum Pho-
censes ducem Graeciae exhibent.
Graevius.

7 etiam nunc] Sebilus vul-
gatam lectionem improbat, sed
male. nam ut auctor noster,
ita et loquitur Cic. in Bruto:
Regnante iam Graecia. Grono-
vius. *Etiam tunc* intelligen-
dum de tempore, quo haec
agebantur. Sic Historici non-

nunquam loquuntur, quasi scri-
berent illo tempore, cuius ge-
sta narrant. Graevius.

9 qui ante inter se imperii,
nunc Graeciae imperantis aemu-
los] Hunc locum perditum
restituit praecclare Menso Al-
tingius, vir amplissimus, leui
mutatione: *antea inter se im-*
perii, nunc gratiae imperantis
aemulos. Qui antea de imperio
contendebant, nunc de gratia
Philippi certant, vari primum
locum

cedaemoniosque, antea inter se imperii, nunc Graeciae imperantis aemulos. ¹⁰ Philippus venditione gloriae suae tantarum urbium fastidium agit; atque utrosque potius dignetur, aestimat. ¹¹ Secreto igitur auditis utrisque legationibus, his veniam belli pollicetur, iureiurando adactis, responsum nemini prodituros: illis contra, venturum se, auxiliumque laturum. Utrosque, vetat, parare bellum, aut metuere. ¹² Sic variato responso securis omnibus Thermopylarum angustias occupat.

V

¹ Tunc primum Phocenses captos se fraude Philippi animaduertentes, trepidi ad arma confugiunt. ² Sed neque spatium erat instruendi belli, nec tempus ad contrahenda auxilia, et Philippus excidium minabatur, ni fieret deditio. ³ Victi igitur necessitate, pacta salute, se dediderunt. ⁴ Sed pactio eius fidei fuit, cuius antea fuerat deprecari belli promissio. ⁵ Igitur caeduntur passim, rapitunturque; non liberi parentibus, non coniuges maritis, non deorum simulacra templis suis relinquuntur. ⁶ Vnum tantum miseris solatium fuit, quod, cum Philippus portione praedae socios fraudasset, nihil rerum suarum apud inimicos viderunt. ⁷ Reuersus in regnum, ut pecora pastores nunc in hibernos, nunc in aestiuos saltus traiciunt, sic ille populos

locum eius gratiae teneant, Non videtur *χαρίστας* Faber hunc locum bene perpendisse et meam cepisse mentem. Etsi nondum Graeciam subiugasset plane, tanta tamen Philippi erat auctoritas, ut eius gratiam quaererent Graecarum civitatum legati, ut tam contentim haberentur in eius aula, ac si essent vilissimi aut civium Philippi aut clientium. Itaque merito dicuntur aequuli

esse gratiae imperantis, qui certant, qui priores gratiae fuerat apud Philippum, cum ante fuissent imperii Graeciae aemuli, hoc est, de principatu certassent. *Graenius.*

¹⁰ *Fastidium agit*] *Etiata* Iuntae cum aliis editionibus: *fastigium agit*. Sed lectionem, quam ex MSS. Bongarsius restituit, doctè asserit Gronovius Obseruat. lib. III, 14, quem vide. *Graenius.*

pulos et vrbes, vt illi vel replenda, vel derelinquenda quaeque loca videbantur, ad libidinem suam transfert. ⁸ Miseranda vbique facies et excidio similis erat. ⁹ Non quidem pavor ille hostilis, nec discursus per urbem militum erat; non tumultus armorum; non honorum atque hominum rapina; ¹⁰ sed tacitus moeror et luctus, verentibus, ne ipsae lacrimae pro contumacia haberentur. ¹¹ Crescit dissimulatione ipsa dolor, hoc altius demissus, quo minus profiteri licet. ¹² Nunc sepulcra maiorum, nunc veteres penates, nunc tecta, in quibus geniti erant, in quibusque genuerant, considerabant; ¹³ miserantes nunc vicem suam, quod in eam diem vixissent; nunc filiorum, quod non post eam diem nati essent.

VI

¹ **A**lios populos iu finibus ipsis hostibus opponit, alios in extremis [regni terminis] statuit, quosdam bello captos in supplementis urbium diuidit. ² Atque ita ex multis gentibus nationibusque vnum regnum populumque constituit. ³ Compositis ordinatisque Macedoniae rebus, Dardanos, caeterosque finitimos fraude captus expugnat. ⁴ Sed nec a proximis manus abstinet. Siquidem Arrybam, regem Epiri, vxori suae Olympiadi arctissima cognatione iunctum, pellere regno statuit: ⁵ atque Alexandrum, priuignum eius, vxoris Olympiadis fratrem, puerum honestae pulcritudinis, in Macedoniam nomine sororis arcessit, ⁶ omnique studio sollicitatum spe regni, simulato amore, ad stupri consuetudinem perpulit, maiora in eo obsequia habiturus, siue conscientiae pudore, siue regni beneficio,

⁴ *Arrybam*] Iuntae, et hic fratris Olympiadis nomen fuisse lib. XVII, ³ *Arrymbam*. se tradit. *Græuius*.
Hoc Pletarchus in Alexandro

ficio. 7 Cum igitur ad viginti annos peruenisset, ereptum Arrybae regnum puero admodum tradit, scelestus in vtroque. 8 Nam nec in eo ius cognationis seruauit, cui ademit regnum; et eum, cui dedit, impudicum fecit antequam regem.

7 *Arrybae regnum etc.*] Dissentit a Iustino Diodorus, qui XVI scribit, Philippum non Arrybae, sed filio eius Aeacidae (hic pater Pyrrhi fuit) regnum abstulisse. Sed forte hic locus ita erit restituendus, *ereptum regnum Arrybae filio, puero admodum Alexandro tradit.* Gronouius.

puero admodum] *Puero admodum* est qui fere puer erat, qui vix pueritiae annos erat egressus. vt inferius *bimulus admodum*. Iustino *admodum* est circiter, praeter propter. Sic Augustus puer dicebatur post caedem Caesaris, iam rebus getendis admotus, cum eiusdem fere esset aetatis, qua hic Arrybas. Graenius.

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Philippus cogitat de Graecia subinganda; ideo Byzantium, sed frustra, obsidet.*
 II *A Scytharum rege variis modis deluditur; unde pugna et praeda abducta.*
 III *Triballi Philippum praeda spoliunt. Athenienses et Thebanos Philippus praedia atterit.*
 IIII *Victoria moderate vititur; saeuit in Thebanos, qui fortiter se gerunt.*
 V *Graeciam pacare studet, ut Persas bello adoriantr.*
 VI *Pausanias Philippum obtruncat, visionem ab iniquo iudice exigens.*
 VII *Philippus, Olympiade et Alexandro consiliis, interficitur.*
 VIII *Philippi elogium, eiusdemque cum Alexandro filio et successore comparatio.*

I

In Graeciam Philippus cum venisset, sollicitatus paucarum ciuitatum direptione, et ex praeda modicarum urbium, quantae opes vniuersarum essent, animo prospiciens, bellum toti Graeciae inferre statuit. ² Ad cuius emblumentum egregie pertinere ratus, si Byzantium, nobilem et maritimam urbem, receptaculum terra marique copiis suis futuram, in potestatem redegisset, eandem claudentem sibi portas, obsidione cinxit. ³ Haec namque urbs condita primo a Pausania, rege Spartanorum, et per VII annos possessa fuit; deinde, variante victoria, nunc Lacedaemoniorum, nunc Atheniensium iuris habita est. ⁴ Quae incerta possessio effecit, ut, nemine quasi suam auxiliis iuuante, libertatem constantius tueretur. ⁵ Igitur Philippus longa obsidionis mora exhaustus pecuniae commercium de piratica mutuatur. ⁶ Captis itaque centum septuaginta nauibus, mercibusque distractis, anhelantem inopiam paullulum recreauit. ⁷ Deinde, ne
 vnus

⁷ deinde ne vnus urbis oppugnatio tantus exercitus teneretur] Lege cum Iuntis: te-
 pugnatio tantus exercitus te-
 neretur. hoc est, detineretur,
 occupa.

vr̄ius vr̄bis oppugnatione tantus exercitus t̄eretur, profectus cum fortissimis multas Cherſonenſium vr̄bes expugnat: ⁸ filiumque Alexandrum, decem et octo annos natum, vt sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret, ad se arceſſit. ⁹ In Scythiam quoque praedandi cauſa profectus eſt, more negotiantium, impenſas belli alio bello reſecturus.

II

Erat eo tempore rex Scytharum Atheas; qui, cum bello Iſtrianorum premeretur, auxilium a Philippo per Apollonienses petit, in ſucceſſionem eum regni Scythiae adoptaturus: ² cum interim Iſtrianorum rex decedens et metu belli, et auxiliorum neceſſitate Scythas ſoluit. ³ Itaque Atheas, remiſſis Macedonibus, renuntiari Philippo iubet, *neque auxilium eius ſe petiſſe, neque adoptionem mandaſſe.* ⁴ Nam neque vindicta Macedonum egere Scythas, quibus meliores forent; neque heredem ſibi, incoluui filio, deſſe. ⁵ His auditis, Philippus legatos ad Atheam mittit, impenſae obſidionis portionem perentes, ne inopia deferere bellum cogatur. ⁶ Quod eo promptius eum facere debere, quod miſ-

H 2

ſis

occuparetur. Superius III, 4 *Itaque cum contra praefumtionem ſuam annis decem in obſidione vr̄bis tenerentur.* et II, 5 *Quippe coniuges eorum longa expectatione virorum feſſae, nec iam teneri bello, ſed deletae ratae.* Cic. XV, 1 ad Fam. *Septimum iam diem Corcyrae tenebamus.* Graeuſius.

Cherſonenſium vr̄bes] MS. *Cherſonenſi.* lege: *Cherſonenſi.* aut cum Iuntis: *Cherronenſi.* Graeuſius.

8 rudimenta deponeres] Liu. VI, 8 *Et cum ipſum rudimentum adoleſcentiae bello laceſſen-*

tem Romanos poſuiſſe. et Quintilian. Declam. III *I't ſub te ponere rudimenta militiae conſingeret.* Gronouius.

1 Iſtrianorum] Quos *Μαχίαν ἀνείκευ* fuiſſe teſtatur Herodo. II, 33. Et *Ἰστρονίων πύλαι*: reſert Dion Caſſ. XXXVIII p. 64. Aliis etiam, *Iſtropolitani*, dicuntur. Gronouius.

6 non modo officiū pretia dederis] Iuntae: *non modo officiū praemia dederis.* quod incauſior arripere facile. Sed *pretium*

fis a se in auxilium eius! militibus ne sumtum quidem viae, non modo officii pretia dederit. ⁷ Atheas inclementiam caeli et terrae sterilitatem cauflatus, quae non patrimoniis ditet Scythas, sed vix alimenta exhibeat, respondit: ⁸ *nullas sibi opes esse, quibus tantum regem expleat; et turpius putare parvo defungi, quam totum abnuere.* ⁹ *Scythas autem virtute animi et duritia corporis, non opibus censeri.* ¹⁰ Quibus derisus Philippus, soluta obsidione Byzantii, Scythica bella aggreditur, praemissis legatis, quo securiores faceret, qui nuntient Atheae, ¹¹ *dum Byzantium obsidet, vouisse se statuam Herculi, ad quam in ostio Istris ponendam se venire, pacatum accessum ad religionem dei petens, amicus ipse Scythis venturus.* ¹² Ille, si voto fungi vellet, statuam sibi mitti iubet; non modo, ut ponatur, verum etiam, ut inuiolata maneat, pollicetur: *Exercitum autem fines ingredi, negat, se passurum.* ¹³ *Ac, si inuitis Scythis statuam ponat, eo digresso, sublaturum, versurumque aes statuæ in aculeos sagittarum.* ¹⁴ His utrinque irritatis animis, praelium committitur. Cum virtute et numero praestarent Scythae, astu Philippi vincuntur. ¹⁵ Viginti millia puerorum ac feminarum capta; pecoris magna vis; auri argentique nihil. ¹⁶ Ea primum fides inopiae Scythicae fuit. Viginti millia nobilium equarum ad genus faciendum in Macedoniam missa.

III

pretium eiusdem notiois est nonnunquam. Phaedrus 1, 8

rebant in sinistris, petierat. Graenius.

*Qui pretium meriti ab improbis desiderat
Bis peccat.*

9 non opibus censeri] Plaut. Captiu. Prolog. 15 Vos qui possis opes vestra censeri. et Plin. XXXVI Nat. Hist. 5 Non vitibus tantum censeri Cibum, sed operibus Anthemi filiorum, et Minucius Felix in Octauio 37 Nos igitur qui moribus et pudore censemur etc. Gronovius.

Florus III, 11 Haec mulier Aegyptia ab ebrio Imperatore, pretium libidinum Romanum imperium petis. Idem lib. 1, 1 Puella pretium rem, quam ge-

III

¹ Sed reuertenti ab Scythia Triballi Philippo occurrunt .. negant, se transitum duros, ni portionem accipiant praedae. ² Hinc iurgium, et mox praelium, in quo ita in femore vulneratus est Philippus, ut per corpus eius equus interficeretur. ³ Cum omnes occisum putarent, praeda amissa est. ⁴ Ita Scythica, velut deuota, spolia paene luctuosa Macedonibus fuere. ⁵ Vbi vero ex vulnere primum conualuit, diu dissimulatum bellum Atheniensibus infert: quorum causae Thebani se iungere, metuentes, ne, victis Atheniensibus, bellum, veluti vicinum incendium, ad se transfret. ⁶ Facta igitur inter duas paullo ante infestissimas ciuitates societas, legationibus Graeciam fatigant. Communem hostem, putant, communibus viribus summouendum: ⁷ neque enim cessaturum Philippum, si prospere prima successerint, nisi omnem Graeciam domuerit. ⁸ Motae quaedam ciuitates Atheniensibus se iungunt; quaedam autem ad Philippum belli metus traxit. ⁹ Praelio commisso, cum Athenienses longe maiore militum numero praestarent, assiduis bellis indurata virtute Macedonum vincuntur. Non tamen immemores pristinae gloriae cecidere: ¹⁰ quippe aduersis vulneribus, omnes loca, quae tuenda a ducibus acceperant, morientes corporibus texerunt. ¹¹ Hic dies vniuersae Graeciae et gloriam dominationis et vetustissimam libertatem finiuit.

H 3

III

⁵ ne victis Atheniensibus bellum, veluti vicinum incendium ad se transfret] Sic rescriptum Oxoniensibus ex libro Britannico. Vulgata est ineptissima. Graevius.

¹¹ hic dies] Elegans hic est loquendi modus, quo dies usurpatur pro re, quae illo die facta est. Nec aliter loqui so-

let Cicero, ut I ad Att. Ep. 14 Hic dies me valde Crasso adiunxit. Et X Fam. Ep. 28 Hic dies meaque contentio atque actio spem primum populo Romano attulit libertatis recuperandae. et Tacit XII Ann. 34 Enimuero Caracallas hic illum volitans, illum diem, illam aciem sequebatur. Gronovius.

III

Huius victoriae callide dissimulata laetitia est. Denique non solita sacra Philippus illa die fecit; non in conuiuio risit; non ludos inter epulas adhibuit; non coronas aut vnguenta sumit; et, quantum in illo fuit, ita vicit, ut victorem nemo sentiret. ² Sed nec regem se Graeciae, sed ducem appellari iussit. ³ Atque ita inter tacitam laetitiam et dolorem hostium temperauit, ut neque apud suos exultasse, neque apud victos insultasse videretur. ⁴ Atheniensibus, quos passus infestissimos fuerat, et captiuos gratis remisit, et bello consumptorum corpora sepulturae reddidit; reliquiasque funerum ut ad sepulcra maiorum deferrent, ultro hortatus est. ⁵ Super haec Alexandram filium cum amico Antipatro, qui pacem cum his amicitiamque iungerent, Athenas misit. ⁶ Thebanorum porro non solum captiuos, verum etiam interfectorum sepulturam vendidit. ⁷ Principes ciuitatis alios securi percussit; alios in exilium redegit, bonaque omnium occupauit. ⁸ Pulsos deinde per iniuriam in patriam restituit; ex horum numero CCC exules iudices rectoresque ciuitati dedit: ⁹ apud quos cum potentissimi quique rei eius ipsius criminis postularentur, quod per iniuriam se in exilium egissent, huius constantiae fuerunt, ut omnes se auctores faterentur, meliusque cum republica actum, cum damnati essent, quam cum restituti, contenderent. ¹⁰ Mira prorsus audacia: de iudicibus vitae necisque suae, quemadmodum possunt, sententiam ferunt; contemnuntque absolutionem, quam dare inimici possunt:

10 quoniam rebus nequeunt
vscisci, verbis usurpant libertatem] Melius Iuntae: quam
rebus nequeunt vscisci, verbis
usurpant libertatem. Assentior
et ipse Fabro, [legenti: et
quam rebus nequeunt, verbis

usurpant libertatem] quippe cui
ad hanc emendationem praec-
iuit editionis Iuntinae scrip-
ptura, quae pro quoniam exa-
ratum habet quam. Graec-
vius.

sunt: et quoniam rebus nequeunt vlcisci, verbis vsurpant libertatem.

V

Compositis in Graecia rebus, Philippus omnium ciuitatum legatos ad formandum rerum praesentium statum euocari Corinthum iubet. ² Ibi pacis legem vniuersae Graeciae pro meritis singularum ciuitatum statuit; conciliumque omnium, veluti vnum senatum, ex omnibus legit. ³ Soli Lacedaemonii, et legem, et regem contemserunt: seruitutem, non pacem, rati, quae non ipsis ciuitatibus conueniret, sed a victore ferretur. ⁴ Auxilia deinde singularum ciuitatum describuntur, sine adiuuandus ea manu rex, oppugnante aliquo, foret, seu duce illo bellum inferendum. ⁵ Neque enim dubium erat, imperium Persarum his apparatibus peti. ⁶ Summa auxiliorum ducenta millia peditum fuere, et equitum quindecim millia. ⁷ Extra hanc summam et Macedoniae exercitus erat, et confinis domitarum gentium barbaries. ⁸ Initio veris tres duces in Asiam Persarum iuris praemittit, Parmenionem, Amyntam, et Attalum, ⁹ cuius sororem nuper, expulsa Alexandri matre Olympiade propter stupri suspicionem, in matrimonium receperat.

VI

Interea, dum auxilia a Graecia coeunt, nuptias Cleopatrae filiae et Alexandri, quem regem Epiri fecerat, celebrat. ² Dies erat pro magnitudi-

H 4

ne

³ quae non ipsis ciuitatibus conueniret] Cic. pro Cluent. 43 *Iudex qui inter aduersarios conuenisset.* Liu. I, 24 *Tempus et locus conuenit.* Idem XXIII, 9 *Septunces aurī in singulos pretium conuenit.* Infra XXX, 3. 10 *Pax in Macedonia non conueniebat.* Gronouius.

² collocantis filiam] Cic. II de Offic. 20 *Vtrum bono viro pauperi, an minus probato diuiri filiam collocaret.* et Luc. Euang. XX, 34 *Οὐ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς τὸν γαμβρὸν καὶ θυγατέρα.* Hanc Philippi traegediam ex Clitomacho refert quoque Stobaeus Serm.

G XXXXVI

ne duorum regum, et collocantis filiam et vxorem ducentis apparatibus insignis. ³ Sed nec ludorum magnificentia deerat: ad quorum spectaculum Philippus cum sine custodibus, medius inter duos Alexandros, filium generumque, contenderet: ⁴ Pausanias, nobilis ex Macedonibus adolescens, nemini suspectus, occupatis angustiis, Philippum in transitu obtruncat; diemque laetitiae destinatum, foedum luctu funeris facit. ⁵ Hic Pausanias primis pubertatis annis stuprum per iniuriam passus ab Attalo fuerat; cuius indignitati haec etiam foeditas accesserat. ⁶ nam perductum in conuiuium solumque mero, Attalus non suae tantum, verum et conuiuarum libidini, velut scortum vile, subiecerat, ludibriumque omnium inter aequales reddiderat. ⁷ Hanc rem aegre ferens Pausanias, querelam Philippo saepe detulerat. ⁸ Cum variis frustrationibus non sine risu differrétur, et honoratum insuper ducatu aduersarium cerneret; iram in ipsum Philippum vertit ultionemque, quam ab aduersario non poterat, ab iniquo iudice exegit.

VII

¹ Creditum est etiam, immissum ab Olympiade, matre Alexandri, fuisse; nec ipsum Alexandrum ignarum paternae caedis extitisse: ² quippe non minus Olympiadem repudium, et praelatam sibi Cleopatram, quam stuprum Pausaniam dohuisse. ³ Alexandrum quoque, regni aemulum, fratrem ex nouerca susceptum, timuisse; eoque actum, ut in conuiulo antea primum cum Attalo, mox cum ipso patre iurgaret: ⁴ adeo, ut etiam stricto gladio eum Philippus confectatus sit, aegreque a filii caede amicorum precibus exoratus. ⁵ Quamobrem Alexander

CCXXXVIII p. 814. Gronovius.

[cuius] An legendum, Voss, Gronovius.

3 ex nouerca - - praeparatos habuit] Absunt a Cod. I

saltatrice filium Aridaeum, qui post Alexandrum regnavit. ³ Habuit et alios multos ex variis matrimoniis regio more susceptos, qui partim fato, partim ferro periere. ⁴ Fuit rex armorum, quam convivorum, apparatus studiosior; ⁵ cui maximae opes erant instrumenta bellorum; ⁶ divitiarum quaestu, quam custodia solertior. itaque inter quotidianas rapinas semper inops erat. ⁷ Misericordia in eo et perfidia pari iure dilectae. Nulla apud eum turpis ratio vincendi. ⁸ Blandus pariter et infidiosus alloquio; qui plura promitteret, quam praestaret; in seria et iocos artifex. ⁹ Amicitias utilitate, non fide colebat. Gratiam fingere in odio, in gratia offensam simulare, instruere inter concordantes odia, apud utrumque gratiam quaerere, sollemnis illi consuetudo. ¹⁰ Inter haec eloquentia insignis, oratio acuminis et solertiae plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatus. ¹¹ Huic Alexander filius successit, et virtute et vitiis patre maior. Vincendi ratio utrique diversa. Hic aperte, ille artibus bella tractabat. ¹² Deceptis ille gaudere hostibus, hic palam fufis.

¹³ Pru-

⁹ gratiam fingere in odio, instruere inter concordantes odia] Iuntae: Gratiam fingere in odio, in gratia offensam simulare, instruere inter concordantes odia. Quod non temere spreuerim, si MSS. accedit auctoritas. In aliis vetustioribus editionibus haec verba in gratia offensam simulare paullo superius post infidiosas leguntur. Ibi vero C. Barthius ad Claudianum ex MS. legit: blandus per iram et in gratia. Graevius.

¹⁰ inter haec eloquentia insignis, oratio acuminis et solertiae plena] Haec et sequentia longe correctius et plenius

ex antiquo codice iidem Oxonienses ediderunt. nimirum: Inter haec eloquentia insignis, oratio acuminis et solertiae plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventio, nec inventionibus deesset ornatus. optime et certissime. Priora, inter haec eloquentia insignis, oratio acuminis et solertiae plena, firmat quoque Iuntina. Mallem tamen: nec inventioni deesset ornatus. Mox expunxi eodem codice iubente in his verbis, Itaque vincendi ratio utrique diversa, et itaque. Graevius.

¹² hic aperte, ille artibus bella tractabat] Iuntinae ut aliae

¹³ Prudentior ille consilio, hic animo magnificentior.
¹⁴ Iram pater dissimulare, plerumque etiam vincere; huic, ubi exarsisset, nec dilatio ultionis, nec modus erat. ¹⁵ Vini nimis uterque avidus; sed ebrietatis diuersa vitia. Patri mos erat, etiam de conuiuio in hostem procurrere, manum conferere, periculis se temere offerre; Alexander non in hostem, sed in suos saeuiebat. ¹⁶ Quamobrem Philippum saepe vulneratum praelia remittere; hic amicorum intersector conuiuio frequentior excessit. ¹⁷ Regnare ille cum amicis nolebat, hic in
 amicos

aliae vernstiores, nec non codices Britannici, et Sarisburiensis: *Hic aperta vi, ille artibus bella tractabat.* Vnde Schefferus non male colligit, Iustinum scripsisse: *hic vi, ille artibus bella tractabat.* Sed non frustra in tot libris *aperta* legitur. Mihi videtur Iustini manus esse: *Hic aperte et vi, ille artibus bella tractabat.* Artes sunt strategemata, quae *farsa belli* dicuntur. Hinc *farsina victoria* lib. XI, 6 est artibus et strategemate parata; cui opponitur, quae aperte et vi est parata. Plaut. Amphit. *Id vi atque virtute milium viduum atque expugnatum oppidum.* Sequentia Iustini verba haec explicant, Cum decipiuntur hostes, artibus bellum tractatur, seu ut lib. XI loquitur, *astu agitur*, cui bello convenire ibidem dicit occulta consilia; cum palam funduntur hostes, aperte et vi bellum geritur. *Graevius.*

14 hic ubi exarsisset, nec dilatio ultionis nec modus erat Probo et hic Iuniarum lectio-
 nem; *Huic, ubi exarsisset, nec*

dilatio ultionis, nec modus erat.
Graevius.

15 patri mos erat etiam de conuiuio in hostem procurrere Foedum centonem, quem hic scioli assuerant Iustino, rescuerunt Oxonienses optima-
 rum membranarum subsidio, quos ego sequor, et merito laudat Schefferus. Sic autem illi: *Pater de conuiuio in hostem procurrere.* Mox iidem: *Alexander in amicos hostium more saeuire.* Sed quia in sequente periodo habetur *in amicos regna exercebat*, non est vero simile, eandem vocem in tam paucis versibus iterari a scriptore cultissimo. Itaque ab aliorum codicum scriptura hic minime discendum mihi esse putavi, *Saeuere* tamen recepi ex Britannicis libris cum Oxoniensibus, *Graevius.*

17 regnare ille cum amicis nolebat Optime Sebifius: *Regnare ille cum amicis volebat*, Philippus consiliariis et ducibus suis multum tribuebat, illorumque consilium et auctoritatem in gerenda republica saepe

amicos regna exercebat. Amari pater malle; hic metui. ¹⁸ Litterarum cultus vtrique similis. Soller-
tiae pater maioris, hic fidei. ¹⁹ Verbis atque ora-
tione Philippus, hic rebus moderatio. ²⁰ Parcendi
victis filio animus et promptior et honestior. Fru-
galitati pater, luxuriae filius magis deditus erat.
²¹ Quibus artibus orbis imperii fundamenta pa-
ter iecit, operis totius gloriam filius consum-
mauit.

saepe sequebatur; Alexander
vero solus omnia administra-
bat, superbeque ac crudeliter
in eos, ut Clitum, Parmenio-
nem, Philotam, aliosque, con-
sulebat. Graevius.

²⁰ *Parcendi victis filio animus
et promptior et honestior*] lun-

tina: *parcendi victis filio ani-
mus et promptior et honestior
ille nec sociis abstinebat. quod*
et in Sichardi et Coloniensi edi-
tione legi auctor est Voisius.
Et sane requirunt hoc patris et
filii virtutes et vitia perpetuo
sibi collata et opposita. Grae-
vius.

LIBER X

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Artaxerxis filii in patrem conspirant. Sed, conspiratione detecta, parricidii poenas dant.*
 II *Causa parricidii ex multiplici libidine nata.*
 III *Ochus, Artaxerxis successor, cognatorum principum strage regiam replet. Persicae Monarchiae finis.*

I

Artaxerxi regi Persarum ex pellicibus centum et quindecim filii fuere, sed tres tantum iusto matrimonio suscepti. Darius, Ariarates, et Ochus. ² Ex his Darium contra morem Persarum, apud quos rex non nisi morte mutatur, per indulgentiam pater regem viuis fecit: ³ nihil sibi ablatum existimans, quod in filium contulisset, sinceriusque gaudium ex procreatione capturus, si insignia maiestatis suae viuis in filio conspexisset. ⁴ Sed Darius, post noua paternae pietatis exempla, interficiendi patris consilium cepit. ⁵ Sceleratus, si solus parricidium cogitasset; tanto sceleratior, quod in societatem facinoris assumptos, quinquaginta fratres fecit parricidas. ⁶ Ostenti prorsus genus, ubi in tanto populo non solum sociari, rerum etiam filieri

I *Ariarates] Iuntae: Ariaratus. Non longe abeunt MSS., in quibus: Aratraetus et Aratratus. Vindobonensis: Ariaractus. Graevius.*

3 *gaudium ex procreatione etc.] Apollon. Rhod. I Argon. 973 Παιδεσιν ἀγαλλήσας vos μεύεσθαι. et Cic. V de Fin. 23 A procreatoribus diliguntur nati. Procreatio Platonis de Legibus est ἐπιτελειαις αἰς παίδων. Gronovius.*

6 *in tanto populo] Ouid. XI Met. 635 At pater e populo na-*

torum mille suorum Excitat etc. Et Senec. Ep. 105 Habet unusquisque aliquem, cui tantum credit, quantum ipsi creditum est: ut garrulitatem suam custodiat, et contentus sit unius auribus, populum faciet. Id. I Nat. Quaest. 5 Sunt quaedam specula ex multis minutisque composita: quibus si unum ostenderit hominem, populus apparet. Et Plin. XXXV Nat. Hist. 2 Semper defuncto aliquo, totus aderat familiae eius, qui unquam fuerat, populus. Gronovius.

filii parricidium poruit; ut ex quinquaginta liberis nemo inuentus sit, quem aut paterna maiestas, aut veneratio senis, aut indulgentia patris, a tanta immanitate reuocaret. ⁷ Adeone vile patrum nomen apud tot numero filios fuit, ut, quorum praesidio tutus etiam aduersus hostes esse debuerat, eorum insidiis circumuenrus, tutior ab hostibus, quam a filiis, fuerit?

II

¹ **C**ausa parricidii sceleratior ipso parricidio fuit. ² Occiso quippe Cyro fraterno bello, cuius mentio supra habita est, Aspasiā, pellicem eius, rex Artaxerxes in matrimonium receperat. ³ Hanc patrem cedere sibi, sicuti regnum, Darius postulauerat: qui pro indulgentia sua in liberos primo facturum se dixerat: ⁴ mox poenitentia ductus, ut honeste negaret, quod temere promiserat, Solis eam sacerdotio praefecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur. ⁵ Hinc exacerbatus iuuenis, in iurgia primo patris erupit: mox facta cum fratribus coniuratione, dum patri insidias parat, deprehensus cum sociis, poenas parricidii diis paternae maiestatis ultoribus dedit. ⁶ Coniuges quoque omnium cum liberis, ne quod vestigium tanti sceleris extaret, interfectae. ⁷ Post haec Artaxerxes morbo ex dolore contracto decedit, rex quam pater felicior.

III

¹ **H**ereditas regni Ocho tradita, qui timens patrem coniurationem, regiam cognatorum caede et strage principum replet, nulla non sanguinis, non sexus, non aetatis, misericordia permotus: scilicet ne innocentior fratribus parricidis haberetur. ² Atque ita veluti purificato regno bellum Cadusis

fiis infert. ³ In eo cum aduersus prouocatoreni hostium Codomannus quidam omnium fauore processisset, hoste caeso, victoriam suis pariter, et prope amissam gloriam restituit. ⁴ Ob haec decora idem Codomannus praeficitur Armeniis. ⁵ Interiecto deinde tempore, post mortem Ochi regis, ob memoriam pristinae virtutis, rex a populo constituitur, Darii nomine, ne quid regiae maiestati deesset, honoratus; ⁸ bellumque cum Alexandro Magno, diu variante fortuna, magna virtute gessit. ⁷ Postremo victus ab Alexandro, et a cognatis occisus, vitam pariter cum Persarum regno finiuit.

LIBER XI

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Occiso Philippo, Alexander Macedones in officio consistet.*
 II *Initia principatus Alexandri. Persas bello aggredi constituit.*
 III *Graecos defectionem cogitantes coercet.*
 IIII *Thebas victis incolis evertit. Atheniensibus infestus.*
 V *Sacris in nouercae suae cognatos, et in consanguineos suae, deinde bellum Persicum aggreditur.*
 VI *Disciplinam militarem ordinat. Parua manu ingentia molitur. Persas praelio superat.*
 VII *Infidis vitatis Gordium nodum fatalem callide soluit.*
 VIII *Taura monte transcurso, in grauissimum morbum incidit, et sanitati restituitur.*
 VIII *Ad alterum praelium apparatus. Atrox pugna. Strages Persarum, et fuga Darii, cuius uxor, mater, filiae, capitulae ab Alexandro regie excipiuntur.*
 X *Persis superatis, a Persarum luxu Alexander superatur. Novae in Orientem victoriae. Tyrus expugnatur.*
 XI *Prouinciis non paucis receptis, pergit ad Hammonis oraculum.*
 XII *Darii regnum ambit, et pacem petenti recusat.*
 XIII *Tertii praelii inter Alexandrum et Darium circumstantiae quaedam.*
 XIII *Eiusdem praelii descriptio. Persae fugantur: victores praeda ingenti posuntur.*
 XV *Darius a suis victus et multis vulneribus confossus, salutem dicit Alexandro, et in morte regium animum prodit. Alexander Darii obitum fletu et regia sepultura decorat.*

I

¹ In exercitu Philippi, sicuti variae gentes erant, ita, eo occiso, diuersi motus animorum fuere.
² Alii quippe iniusta seruitute oppressi, ad spem se libertatis erigebant: ³ alii taedio longinquae militiae remissam sibi expeditionem gaudebant: nonnulli facem, nuptiis filiae accensam, rogo patris subditam dolebant. ⁵ Amicos quoque, tam subita mutatione rerum, haud mediocris metus ceperat, reputantes nunc prouocatam Asiam;
⁶ nunc

* nunc Europam nondum perdomitam; nunc Illyrios, Thracas, Dardanos, caeterasque barbaras gentes fidei dubiae, et mentis invidae. qui omnes populi si pariter deficiant, fisci nullo modo posse.
 7 Quis rebus veluti medela quaedam interventus Alexandri fuit; 8 qui pro concione ita vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est, ut et metum timentibus demeret, et spe omnes impleret.
 9 Erat hic annos XX natus; in qua aetate ita moderate de se multa pollicitus est, ut appareret, plura eum experimentis reservare. 10 Macedonibus immunitatem cunctarum rerum, praeter militiae vacationem, dedit: quo facto tantum sibi favorem omnium conciliauit, ut corpus hominis, non virtutem regis, mutasse se dicerent.

II

1 Prima illi cura paternarum exequiarum fuit: in quibus ante omnia caedis conscios ad tumultum patris occidi iussit. 2 soli Alexandro Lyncistae fratri pepercit; servans in eo auspiciam dignitatis suae. nam regem eum primus salutauerat. 3 Aemulum quoque imperii Caranum fratrem, ex noverca susceptum, interfici curavit. 4 Inter initia multas gentes rebellantes compescuit: orientes nonnullas seditiones extinxit. 5 Quibus rebus erectus,

6 resisti nullo modo posse] MSS. fisci nullo modo posse, hoc est, saluos esse non posse. Probat hoc dicendi genus et vindicat Gronov. ad Liu. III, 12: quem vide. Graevius.

8 spe omnes impleret] luntae non abeunt a MSS. et editionum aliarum lectione: in spem sui omnes impelleret. Sui tamen non agnoscunt MSS., sed assentior Berneccero. Graevius.

2 soli Alexandro Lyncistae] Lege, Lyncestae pepercit. Alexander enim ille, qui ex Lyncestia, regione vicina Macedoniae, erat, Lyncestus dicebatur. Vnde apud Ovid. XV, 329 Lyncestius nnes. Gronovius. Nihili est haec lectio Lyncistarum. Scribe cum luntis et aliis antiquis libris et hic et inferius: Lyncistae, Graevius.

Etus, citato gradu in Graeciam contendit, vbi, exemplo patris Corinthum euocatis ciuitatibus, dux in locum eius substituitur. ⁶ Inchoatum deinde a patre Persicum bellum aggreditur. ⁷ in cuius apparatu occupato nuntiatur, Athenienses et Lacedaemonios ab eo ad Persas defecisse, auctoremque eius defectionis, magno auri pondere a Persis corruptum, Demosthenem oratorem extitisse: ⁸ qui Macedonum deletas omnes cum rege copias a Triballis affirmauerit, producto in concionem auctore, qui in eo praelio, in quo rex ceciderit, se quoque vulneratum diceret. ⁹ Qua opinione mutatos omnium ferme ciuitatum animos esse: praesidia Macedonum obsideri. ¹⁰ Quibus motibus occursurus, tanta celeritate instructo paratoque exercitu Graeciam oppressit, vt, quem venire non senserant, videre se vix crederent.

III.

¹ In transitu hortatus Theſſalos fuerat; beneficiorumque Philippi patris, maternaëque suae cum his sub Aeacidarum gente necessitudinis admonuerat. ² Cupide haec Theſſalis audientibus, exemplo patris dux vniuersae gentis creatus erat, et vestigalia omnia redditusque suos ei tradiderant. ³ Sed Athenienses, sicuti primi defecerant, ita primi poenitere coeperunt, ⁴ contemptum hostis in admirationem vertentes, pueritiamque Alexandri spretam antea, supra virtutem veterum ducum extollentes. ⁵ Missis itaque legatis, bellum deprecantur: quibus auditis et grauiter increpatis, Alexander bellum remisit.

⁷ Athenienses et Lacedaemonios] luntae: Thebanos. Nec aliter legendum esse sequentia declarant. Graevius.

I maternaëque suae cum his sub Aeacidarum gente] Ms. luntae, et veteres editiones aliae:

ab Aeacidarum gente. Hanc lectionem postulat Latinae linguae genius. Quid enim est, necessitudo sub Aeacidarum gente? Ineptis quoque interpretis sub Aeacidarum imperio. Mox luntae: inreptis. Graevius.

remisit. ⁶ Inde Thebas exercitum conuertit, eadem indulgentia vsurus, si parem poenitentiam inuenisset. ⁷ Sed Thebani armis, non precibus, nec deprecatione, vsi sunt. Itaque victi, grauissima quaeque supplicia miserrimae captiuitatis experti sunt. ⁸ In consilio cum de excidio vrbis deliberaretur, Phocenses, et Plataeenses, et Thespienenses, et Orchomenii, Alexandri socii, victoriaeque participes, excidia vrbium suarum, crudelitatemque Thebanorum referebant; ⁹ studia in Persas non praesentia tantum, verum et vetera, aduersus Graeciae libertatem increpantes; ¹⁰ *Quamobrem odium eos omnium populorum esse: quod vel ex eo manifestari, quod iureiurando se omnes obstrinxerint, ut victis Persis Thebas diruerent.* ¹¹ Adiiciant et scelerum priorum fabulas, quibus omnes scenas repleuerint, ut non praesenti tantum perfidia, verum et vetere infamia inuisi forent.

III

¹ Tunc Cleadas vnus ex captiuis, data potestate dicendi: *non a rege se defecisse, quem interfectum audierint, sed a regis heredibus:* ² *quicquid in eo sit admissum, credulitatis, non perfidiae, culpam esse; cuius tamen iam magna se supplicia pependisse, deleta iuuentute:* ³ *nunc senum feminarumque, sicuti infirmum, ita innoxium restare vulgus, quod ipsum stupris contumeliisque ita vexatum esse, ut nihil amarius vnquam sint passi.* ⁴ *nec iam*

I 2

pro

¹ *non a rege se defecisse]* Illud se in quatuor codicibus inuenerunt Oxonienses, meritoque probante Scheffero reposuerunt, adstipulante Iuntina. Gracuius.

³ *ut nihil amarius vnquam sint passi]* Non possum hoc loco probare codicis Anglicani, et qui eam laudant, scri-

pturam. Ea vero haec est: *ut nihil amarius, quam sint passi, deprecetur.* Plane haec aduersantur sententiae huius orationis, quae haec est, feminas et senes ita stupris et contumeliis vexatos esse, ut nihil villo tempore acerbius sint passi; nec iam pro ciuibus se, tam paucis orare, qui supersint, ut illis

pro ciuibus se, qui tam pauci remanserint; orare; sed pro innoxio patriae solo, et pro vrbe, quae non viros tantum, verum et deos, genuerit. ⁵ Priuata etiam regem superstitione deprecatur, geniti apud ipsos Herculis; vnde originem gens Aeacidarum trahat; actaque Thebis a patre eius Philippo pueritia. ⁶ rogat, *Vrbi parcat, quae maiores eius partim apud se genitos, deos adoret; partim educatos, summae maiestatis reges viderit.* ⁷ Sed potentior fuit ira, quam preces. Itaque vrbs diruitur: agri inter victores diuiduntur: captiui sub corona venduntur: ⁸ quorum pretium non ex euentium commodo, sed ex inimicorum odio, extenditur. ⁹ Miseranda res Atheniensibus visa. Itaque portas refugiis profugorum contra interdictum regis aperuere. ¹⁰ Quam rem ita grauiter tulit Alexander, vt secunda legatione denuo bellum deprecantibus, ita demum remisit, vt oratores et duces, quorum fiducia toties rebellent, sibi dedantur: ¹¹ paratisque Atheniensibus, ne cogantur subire bellum, eo res reducta est, vt, retentis oratoribus, duces in exilium agerentur: ¹² qui ex continenti ad Darium profecti, non mediocri momentum Persarum viribus accessere.

V

¹ **P**roficiscens ad Persicum bellum, omnes nouercae suae cognatos, quos Philippus in excelso dignitatis locum prouehens, imperiis praefecerat, interfecit. ² Sed nec suis, qui apti regno videbantur, pepercit, ne qua materia seditionis, procul

illis parcat, sed pro patriae solo. Haec liquida sunt; illa non obscura solum, sed aliena cum ab hoc loco, tum ab ipsa Latina lingua. Quis enim sic loquitur? *ita vexatus sum, vt nihil amarius, quam sum passus, deprec.* Aut si quis ita lo-

queretur, a quo intelligeretur? Grauius.

11 *ne cogantur*] MS. Bon-garf. *ne haec cogantur.* Optime. Porro sic distingue, *paratisque Atheniensibus, ne haec cogantur, subire bellum, eo res etc.* Gronovius.

procul se agente, in Macedonia remaneret: ³ et reges stipendiarios conspectioris ingenii ad commilitium secum trahit: segniores ad tutelam regni relinquit. ⁴ Adunato deinde exercitu naues onerat: vnde conspecta Asia, incredibili ardore mentis accensus, duodecim aras deorum in belli vota statuit, ⁵ Patrimonium omne suum, quod in Macedonia, Europaque habebat, amicis diuidit, *sibi Asiam sufficere* praefatus. ⁶ Priusquam vlla navis littore excederet, hostias caedit, petens victoriam bello, quo toties a Persis petitae Graeciae ultor electus sit: ⁷ quibus longa iam satis et matura imperia contigisse, quorumque tempus esse vices excipere melius acturos. ⁸ Sed nec exercitus eius alia, quam regis animorum praesumptio fuit: ⁹ quippe obliti omnes coniugum liberorumque, et longinquae domo militiae, Persicum aurum, et totius Orientis opes, iam quasi suam praedam ducebant, nec belli periculorumque, sed diuitiarum, meminerant. ¹⁰ Cum delati in continentem essent, primus Alexander iaculum velut in hostilem terram iecit; ¹¹ armatusque de naui tripudianti similis profilit, atque ita hostias caedit; precatus, *ne se regem illae terrae inuitae accipiant*. ¹² In Illo quoque ad tumulos heroum, qui Troiano bello ceciderant, parentauit.

VI

¹ Inde hostem petens, milites a populatione Asiae prohibuit, *parcendum suis rebus* praefatus, *nec perdenda ea, quae possessuri venerint*. ² In exercitu eius fuere peditum XXX duo millia, equitum quatuor millia quingenti, naues centum LXXXII. ³ Hac tam parua manu vniuersum terrarum orbem vtrum admirabilius vicerit, an aggredi ausus fuerit.

I 3

incer-

6 littore excederet] lun- 3 vtrum admirabilis vicerit, an aggredi ausus fuerit, incertum est] Sic rectissime lun- accederet. Forte: littori rit, an aggredi ausus fuerit, incertum est] Sic rectissime lun- longinquae a domo militiae. tina, ut iam ante legendum Graeculus. esse

incertum est. 4. Cum ad tam periculosum bellum exercitum legeret, non iuvenes robustos, nec primum florem aetatis, sed veteranos, plerisque etiam emeritae militiae, qui cum patre patruisque militaverant, elegit: 5. ut non tam milites, quam magistros militiae, electos putares. 6. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit: ut, si principia castrorum cerneret, senatum te alicuius praefcae reip. videre diceret. 7. Itaque nemo in praelio fugam, sed victoriam; cogitavit: nec in pedibus cuiquam spes, sed in lacertis fuit. 8. Contra rex Persarum Darius, fiducia virium, nil astu agere, affirmans suis, *occulta consilia victoriae furtivae convenire*; 9. nec hostem regni finibus arcere, sed in intimum regnum accipere: gloriosius ratus repellere bellum, quam non admittere. 10. Prima igitur congressio in campis Adrastris fuit. 11. In acie Persarum sexcenta milia militum fuere; quae non minus arte Alexandri, quam virtute Macedonum superata, terga verterrunt. Magna itaque caedes Persarum fuit. 12. De exercitu Alexandri novem pedites, centum viginti equites cecidere; 13. quos rex impense, ad caeterorum exemplum, humatos statuis equestribus donavit, cognatisque eorum immunitates dedit. 14. Post victoriam maior pars Asiae ad eum defecit. 15. Gessit et plura bella cum praefectis Darii, quos iam non tam armis, quam terrore nominis sui, vicit.

VII

Dum haec aguntur, interim indicio captivi ad eum desertur, insidias ei ab Alexandro Lycista,

esse viderat doctissimus Vorfius. Vulgata est insulsiſſima. Graevius.

6 principia caſtrorum] Principia hoc loco metonymice uſurpavit auctor pro iſtis principibus, qui alias optimates

caſtrorum dicuntur. Vid. III Obſervat. 10. Gronovius.

10 in campis Adraſtris fuit] MS. Adraſtris. Iuntæ: Adraſſiat. ut Graeciſ: 'Adraſſias' πεδίον. Graevius.

ista, genero Antipatri, qui praepositus Macedoniae erat, parari. ² Ob quam causam timens, ne quis interfecto eo, in Macedonia motus oriretur, in vinculis eum habuit. ³ Post haec Gordium urbem petit, quae posita est inter Phrygiam maiorem et minorem: ⁴ cuius urbis potiusdae non tam propter praedam cupido eum cepit, sed quod audierat, in ea urbe, in templo Iouis, iugum plaustrum Gordii positum; cuius nexum si quis soluisset, eum tota Asia regnaturum, antiqua oracula cecinisse. ⁵ Huius rei causa et origo illa fuit. Gordius cum in his regionibus bubus conductis araret, aues eum omnis generis circumuolare coeperunt. ⁶ Profectus ad consulendos augures vicinae urbis, obuiam in porta habuit virginem eximiae pulcritudinis; percontatus eam, quem potissimum augurem consularet: ⁷ illa audita causa consulendi, gnara artis ex disciplina parentum, *regnum ei portendi*, respondit: polliceturque se et matrimonii et spei sociam. ⁸ Tam pulchra conditio prima regni felicitas videbatur. ⁹ Post nuptias, inter Phrygas orta seditio est. ¹⁰ Consulentibus de fine discordiarum, oracula responderunt, *regem discordiis opus esse*. ¹¹ Iterato quaerentibus de persona regis, iubentur eum regem obseruare, quem reuersi primum in templum Iouis euntem plaustro reperissent. ¹² Obuius illis

I 4

Gordius

³ Gordien] Videtur auctor scripsisse Gordium. Vt Liu. XXXVIII, 19 *Postero die ad Gordium peruenit*. et Curt. III, 1 *Gordium nomen est urbi*. Gronovius. Iuntae: *Gordienum*. Stephano Γορδιον, aliis Γορδιον. Dein: *Iugum plaustrum Gordii* apud eosdem. Graevius.

⁸ tam pulchra conditio] Conditio hic usurpatur pro matrimonio, ut Plaut. Stych. I, 2. 81 *Quin vos capitis conditionem ex pessima primariam?* Id. Trucul. III, 3. 75 *Dicam ut*

aliam conditionem filio innuat suo. et Trinum I. 2. 123 *Habeo dotem unde dem, Ut eam in se dignam conditionem collocem*. Gronovius.

II de persona regis] Nunquam persona simpliciter sic usurpatur bonis scriptoribus. Sed de persona regis consulentibus est quaerentibus, cui personam regis sint imposituri. Sicut persona consulis est consulis dignitas et munus. Graevius.

Gordius fuit, statimque eum regem consalutant.
¹³ Ille plaustrum, quo vehenti regnum delatum fuerat, in templo Iouis positum, maiestati regiae consecrauit. ¹⁴ Post hunc filius Mida regnavit, qui ab Orpheo sacrorum solennibus initiatus, Phrygiam religionibus impleuit: quibus tutior omni vita, quam armis fuit. ¹⁵ Igitur Alexander capta vrbe cum in templum Iouis venisset, iugum plaustrum requisiuit: ¹⁶ quo exhibito, cum capita loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset, violentius oraculo vsus, gladio loramenta caedit: atque ita resolutis nexibus, latentia in nodis capita inuenit.

VIII

¹ Haec illi agenti nuntiatur, Darium cum ingenti exercitu aduentare. ² Itaque timens angustias, magna celeritate Taurum transcendit in qua festinatione quingenta stadia cursu fecit. ³ Cum Tarsum venisset, captus Cydni fluminis amoenitate, per mediam urbem influentis, proiectis armis, plenus pulueris ac sudoris, in praefrigida vndam se proiecit. ⁴ Tum repente tantus nervos eius occupavit rigor, ut interclusa voce non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi, inueniretur. ⁵ Unus erat ex medicis, nomine Philippus, qui solus remedium polliceretur: sed et ipsum Parmenionis pridie a Cappadocia missae epistolae suspectum faciebant: ⁶ qui ignarus infirmitatis Alexandri, scripserat, a Philippo medico caueret. nam corruptum illum a Dario ingenti pecunia esse. ⁷ Tutius tamen est ratus, dubiae se fidei medici credere, quam indubitato morbo perire. ⁸ Accepto igitur poculo, epistolas medico tradidit; atque ita inter bibendum

⁸ epistolas] Caue quicquam mutes. Nam epistolae Iustino saepius accipitur, ut literae, pro epistola. In Cap. 12 ter occurrit: Darius cum Babyle-

niam profugisset per epistolas Alexandrum deprecatur. Loquitur autem de epistola prima. Mox: Interiecto tempore aliae epistolae Darii Alexandro

dum oculos in vultum legis intendit. ² Vt securum conspexit, laetior factus est, sanitatemque quarta die recepit.

VIII

¹ Interea Darius cum quadringentis millibus pedum, ac centum millibus equitum in aciem procedit. ² Mouebat haec multitudo hostium, respectu paucitatis suae, Alexandrum: sed interdum reputabat, quantas res cum ista paucitate gessisset, quantosque populos fudisset. ³ Itaque cum spes metum vinceret, periculosius differre bellum ratus, ne desperatio suis cresceret, circumuectus suos, singulas gentes diuersa oratione alloquitur. ⁴ Illyrios et Thracas opum ac diuitiarum ostentatione; Graecos veterum bellorum memoria, interneciuque cum Persis odii, accendebat. ⁵ Macedones autem nunc Europae victae admonet, nunc Asiae expetitae: nec inuentas illis toto orbe pares vires gloriatur.

I 5

⁶ Cae-

dro redduntur. Dein: Scribis itaque et tertias, et gratias egis, hoc est, tertiam epistolam. l. 7. Lestis ille epistolis. Atqui vnam tantum fuisse epistolam, caput praecedens ostendit. Graevius.

3 ne desperatio suis cresceret, circumuectus suos] Num igitur iam in desperationem inciderant? Nam si tum nulla fuit desperatio, quomodo potuit crescere? Praeterea valde ingrata est isthaec repetitio suis, suos, in tam paucis verbis. Ad stipulor igitur praestantissimo Scheffero, conicienti legendum esse: ne desperatio succresceret, circumuectus suos. Graevius.

5 nec inuentos etc.] Opti-

me in antiquis editionibus legitur, inuentas illis toto orbe pares vires gloriatur. Ac sic non modo auctor infra XXXI, 1. Ne vno tempore duplici bello vires Romanae desinerentur. Sed et Liu. I, 30. Vt omnium ordinum viribus aliquid ex nouo populo adiceretur. Sed X, 14. Ibi integrae vires sistant in vobis: si iam Samnitum. et Val. Max. I, 1. 15. Maiore Romanarum virium parte. ubi Pighius legi vult, Romanorum virorum. Sed contra libros scriptos, et Frontin, III Strat. 7. 6. Naturam Romanarum virium per hoc vobis exemplum ostendi. et Euseb in Chron. p. 184. Romanae vires. Gronovius. Sic ante Modium Iuntae. Sed probat Gronovius aliarum editionum scripturam: Nec inuentas

⁶ Caeterum et laborum finem hunc, et gloriae cumulum fore. ⁷ Atque inter haec identidem confitere aciem iubet, vt hac mora consuescant, oculis turbam hostium sustinere. ⁸ Nec Darii segnis opera in ordinanda acie defuit. Quippe omiſſis ducum officiis ipse omnia circumite, singulos hortari, veris gloriae Perſarum, imperiique perpetuae a diis immortalibus datae possessionis admonere. ⁹ Post haec praelium ingentibus animis committitur. in eo vterque rex vulneratur. Tandiu certamen anceps fuit, quoad fugeret Darius. ¹⁰ Exinde caedes Perſarum secuta est. Caeſa sunt peditum vnum et sexaginta millia, equitum decem millia: capta quadraginta millia. Ex Macedonibus cecidere pedestres CXXX, equites CL. ¹¹ In castris Perſarum multum auri, caeterarumque opum inuentum. ¹² Inter captiuos caſtrorum, mater, et vxor eademque ſoror, et filiae duae, Darii fuere. ¹³ Ad quas viſendas hortandasque cum Alexander veniſſet, conſpectis armatis, inuicem ſe amplexae, velut ſtatim moriturae, complorationem ediderunt. ¹⁴ Prouolutae deinde genibus Alexandri, non mortem, ſed dum Darii corpus ſepeliant, dilationem mortis deprecantur. ¹⁵ Motus tanta mulierum pietate Alexander, et Darium viuere dixit, et timentibus mortis merum demſit, eaſque haberi, vt reginas, praecepit. ¹⁶ Filias quoque non ſordidius dignitate patris ſperare matrimonium iuſſit.

X

¹ Post haec opes Darii, diuitiarumque apparatus contemplatus, admiratione tantarum rerum capitur.

inuentas illis toto orbe pares vires. hoc eſt, exercitum, qui illis par. ut. vt ſuperius: Ne Lacedaemoniis illae vires accederent, hoc eſt, copiae. Nec infrequenter eadem notione in aliis locis vſus eſt. noſter.

Postea, haberi et ſalutari ut reginas MS. Iuntae, et aliae editiones. Graevius.

8 nec Darii ſegnſ opera] Sic optime Iuntina, cum Bon-garſio, Voſſio et Scheffero. Graevius.

capitur. ² Tunc primum luxuriosa conuiuia, et magnificentiam epularum sectari: tunc Barsenen captiuam diligere propter formae pulcritudinem coepit. ³ A qua postea susceptum puerum Herculem vocauit. ⁴ Memor tamen adhuc Darium viuere, Parmenionem ad occupandam Persicam classem, aliosque amicos ad recipiendas Asiae ciuitates misit; ⁵ quae statim audita fama victoriae, ipsis Darii praefectis cum auri magno pondere tradentibus se, in potestatem victorum venerunt. ⁶ Tunc in Syriam proficiscitur: ubi obuios cum insulis multos Orientis reges habuit. ⁷ Ex his pro meritis singulorum alios in societatem recepit: aliis regnum ademitt, fuisse in loca eorum nouis regibus. ⁸ Insignis praeter caeteros fuit Abdalonimus, rex ab Alexandro Sidoniae constitutus. ⁹ Quem Alexander, cum operam oblocare ad puteos exhauriendos, hortosque irrigandos, solitus esset, misere vitam exhibentem, regem fecerat, spretis nobilibus, ne generis id, non dantis, beneficium putarent. ¹⁰ Tyriorum ciuitas cum coronam auream magni ponderis per legatos in titulum gratulationis Alexandro misisset, grate munere accepto, Tyrum se ire velle ad vota Herculi reddenda, dixit. ¹¹ Cum legati rectius id eum in Tyro vetere et antiquiore templo facturum dicerent, in deprecantes eius introitum ita exarsit, ut urbi excidium minaretur: ¹² confestimque exercitu insulae applicato, non minus animosis Tyriis fiducia Carthaginensium, bello excipitur. ¹³ Augebat enim Tyriis animos Didonis exemplum, quae Carthagine condita, tertiam partem orbis quaesisset; turpe ducentes, si feminis suis plus animi fuisset in imperio quaerendo, quam sibi in tuenda libertate.

¹⁴ Amota

² Barsenen] Iuntac: Barsenen cum Arriano et Plutarcho. Dehinc: Abdalonimus. Mox; applicato, ut supra iidem. Graecus

³ a qua] Forte e qua. Gronouius.

¹³ ducentes] Scribe ducentibus; ut referatur ad praecedens Tyriis, non ad animos. Gronouius.

¹⁴ Amota igitur imbelli aetate Carthaginem, et accessitis mox auxiliis, non magno post tempore per prodicionem capiuntur.

XI

¹ Inde Rhodum Alexander, Aegyptum, Ciliciamque, sine certamine recipit. ² Ad Iouem deinde Hammonem pergit, consulturus et de euentu futurorum, et de origine sua. ³ Namque mater eius Olympias confessa viro suo Philippo fuerat, Alexandrum non ex eo se, sed ex serpente ingentis magnitudinis, concepisse. ⁴ Denique Philippus ultimo prope vitae suae tempore, *filium suum non esse*, palam praedicauerat. ⁵ Qua ex causa Olympiadem, velut stupri compertam, repudio dimiserat. ⁶ Igitur Alexander cupiens originem diuinitatis acquirere, simul et matrem infamia liberare, per praemissos subornat antistites, quid sibi responderi velit. ⁷ Ingredientem templum, statim antistites ut Hammonis filium salutant. ⁸ Ille laetus dei adoptione, hoc se patre censi iubet. ⁹ Rogat deinde, *An omnes interfectores parentis sui sit ultus?* respondetur, *Patrem eius nec posse interfici, nec mori: regis Philippi peractam plene ultionem esse.* ¹⁰ Tertiam interrogationem poscenti, victoriam omnium bellorum, possessionemque terrarum dari, respondetur. ¹¹ Comitibus quoque suis responsum, ut Alexandrum pro deo, non pro rege, colerent. ¹² Hinc illi aucta insolentia, mirusque animo increvit tumor, exempta comitate, quam et Graecorum litteris, et Macedonum institutis, didicerat. ¹³ Reversus ab Hamnone, Alexandriam condidit, et coloniam Macedonum caput esse Aegypti iubet.

XII

⁶ *originem diuinitatis]* Forte *originis diuinitatem.* Gronouius.

XII

¹ Darius, cum Babyloniam profugisset, per epistolas Alexandrum deprecatur, redimendarum sibi captiuarum potestatem faciat, inque eam rem magnam pecuniam pollicetur. ² Sed Alexander in pretium captiuarum regnum omne, non pecuniam, petit. ³ Interiecto tempore, aliae epistolae Darii Alexandro redduntur, quibus filiae matrimonium et regni portio offertur. ⁴ Sed Alexander *sua sibi dari* rescripsit, iussitque supplicem venire, et regni arbitria victori permittere. ⁵ Tum spe pacis amissa, bellum Darius reparat: cum quadringentis millibus peditum, et centum millibus equitum, obuiam vadit Alexandro. ⁶ In itinere nuntiatur, vxorem eius ex collisione abiecti partus decessisse, eiusque mortem illacrimatum Alexandrum, exequiasque benigne profecutum, idque eum non amoris, sed humanitatis causa fecisse. ⁷ Nam semel tantum eam Alexandro visam fuisse, cum matrem filiasque eius paruulas frequenter consolaretur.

⁸ Tunc

² *in pretium*] MS. Bongarsii praepositionem ignorat, quam et melius abesse opinor. Gronovius.

⁷ *cum matrem filiasque eius paruulas frequenter consolaretur*] Qui *paruulae* potuerant dici, cum *adultas* dicat Curtius, Plutarchus *ὑγυαίνας καὶ ἀδελφάς*, quarum alterutram, quam nimirum eligeret ipse, Alexandro Darius obtulit, ut obsecrauit amplissimus vir Gisbertus Cuperus Obseruat. lib. III c. 10. Censet is, aut Iustinum errasse, aut libenarios oscitasse, et foedam mendam huic loco adpersisse: Iustinum vero scripsisse: *Cum matrem, filias, filiumque eius paruulum frequenter consolaretur*. Hunc

Curtius nondum sextum aetatis annum, cum caperetur, egressum esse scribit lib. III cap. 14, eique Ocho nomen fuisse. vide in laudatis illis Observationibus plura, quibus hic locus illustratur. Inter alia ostendit, Curtium sentire cum Iustino, cum Darii vxorem visam semel tantum ab Alexandro tradit, quamvis in alia sit sententia Plutarchus et Appion Plistonices, qui tradant ex epistola Alexandri, nunquam ab Alexandro visam fuisse Darii vxorem. quae epistola si genuina sit, merito ei potius credendum esse, quam aliis auctoribus, vere ait Cuperus. Sed alii vtro summo [Vorsitz] non possum adstripiari, qui frequen-

⁸ Tunc Darius se ratus vere victum, cum post tot praelia etiam beneficiis ab hoste superaretur, gratumque sibi esse, si vincere nequeat, quod a tali potissimum vinceretur. ⁹ Scribit itaque et tertias epistolas, et gratias agit, quod nihil in suos hostile fecerit. ¹⁰ Offert deinde maiorem partem regni usque flumen Euphraten, et alteram filiam uxorem; pro reliquis captiuis triginta millia talentum. ¹¹ Ad haec Alexander, *Gratiarum actionem ab hoste supervacaneam esse*, respondit: ¹² *nec a se quicquam factum in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus, aut in leges pacis sibi lenocinia, quaereret*: ¹³ *sed animi magnitudine, qua didicerit aduersus vires hostium, non aduersus calamitates, contendere*; ¹⁴ polliceturque, praestaturum se ea Dario, si secundus sibi, non par haberi, velit. ¹⁵ Caeterum neque mundum posse duobus solibus regi: neque orbem summa duo regna saluo statu terrarum habere: ¹⁶ proinde aut deditionem ea die, aut in posteram, aciem paret: nec polliceatur sibi aliam, quam sit expertus, victoriam.

XIII

¹ Postera die aciem producunt. Tum repente ante praelium confectum curis Alexandrum somnus arripuit. ² Cum ad pugnam solus rex deesset, a Parmenione aegre excitatus, quaerentibus somni causas omnibus inter pericula, cuius etiam in otio

frequenter hic possum existimat, pro multis praesentibus, cum r̄o frequenter hic non opponatur solus, sed semel. Graevius.

frequenter] Hic frequenter est saepe, ut constat ex oppositione r̄o semel, cum matrem filiasque eius parvulas frequenter consolaretur. Graevius.

14 praestaturum se ea Dario] MSS. praesentaturum. Vnde Gronovius, polliceturque repraesentaturum. Vid. l de Pecun. Vett. 8. Graevius.

2 cum etiam in otio semper parcius fuerit] Rescripti cum luntis, cuius, uti legendum coniecerat Bongartius. Sueton. in Caesar. vini parcissimus. Graevius.

otio semper parcius fuerit: ³ *Magno se aestu liberatum*, ait, *somnumque sibi a repentina securitate datum, quod liceat cum omnibus Darii copiis constringere: veritum se longam belli moram, si Persae exercitum diuisissent.* ⁴ Ante praelium vtraque acies hostibus spectaculo fuit. ⁵ Macedones multitudinem hominum, corporum magnitudinem, armorumque pulcritudinem mirabantur: Persae, a tam paucis victa suorum tot millia, stupebant. ⁶ Sed nec duces circumire suos cessabant. ⁷ Darius vix denis armatis singulos hostes, si diuisio fieret, euenire dicebat. ⁸ Alexander Macedonas monebat, *Ne multitudine hostium, nec corporis magnitudine, vel coloris nouitate, mouerentur: tantum meminisse iubet, cum iisdem se tertio pugnare;* ⁹ *nec meliores factos putarent fuga, cum in aciem secum tam tristem memoriam caedium suarum, et tantum sanguinis duobus praeliis fusi ferrent:* ¹⁰ *et quemadmodum Dario maiorem turbam hominum esse, sic virorum sibi.* ¹¹ Hortatur, *Spernant illam aciem auro et argento fulgentem, in qua plus praedae, quam periculi sit: cum victoria non armorum decore, sed ferri virtute, quaeratur.*

XIII

¹ **P**ost haec praelium committitur. Macedones in ferrum cum contemptu toties a se victi hostis ruebant: contra Persae mori, quam vinci, praeeptabant. ² Raro vilo praelio tantum sanguinis fustum est. ³ Darius cum vinci suos videret, mori voluit et ipse; sed a proximis fugere compulsus est. ⁴ Suadentibus deinde quibusdam, ut pons Cydni fluminis, ad iter hostium impediendum, intercideretur;

⁹ *caedium suarum*] Forte caedis suorum. Gronovius.

¹¹ *armorum*] Lege, ornamentorum. Gronovius.

⁴ *ut pons Cydni fluminis-intercluderetur*] Acidalius pulchre vidit, hanc lesionem ferri non posse, et acute coniecit legendum esse *intercideretur*. quod

retur; *Non ita se saluti suae velle consultum ait, ut tot millia sociorum hosti obiciat: debere et aliis fugae viam patere, quae patuerit sibi.* ⁵ Alexander autem periculofissima quaeque aggrediebatur; et vbi confertissimos hostes acerrime pugnare conspexisset, eo se semper ingerebat, periculaque sua esse, non militum, volebat. ⁶ Hoc praelio Asiae imperium rapuit, quinto post acceptum regnum anno; ⁷ cuius tanta felicitas fuit, ut post hoc nemo rebellare ausus sit: patienterque Persae post imperium tot annorum iugum seruitutis acceperint. ⁸ Donatis refectisque militibus XXXIII diebus praedam recognouit. ⁹ In vrbe deinde Susa XXXX millia talentum inuenit. ¹⁰ Expugnat et Persepolim, caput Persici regni, urbem multis annis illustrem, refertamque orbis terrarum spoliis, quae interitu eius primum apparuere. ¹¹ Inter haec DCCC admodum Graeci occurrunt Alexandro, qui poenam captiuitatis truncata corporis parte tulerant, rogantes, ut sicuti Graeciam, se quoque ab hostium crudelitate vindicaret. ¹² Data potestate redeundi, agros accipere maluerunt, ne non tam gaudium parentibus, quam detestandum sui conspectum, reportarent.

XV

¹ Interea Darius in gratiam victoris a cognatis suis, aureis compedibus catenisque in vico Parthorum Thara vincitur. ² Credo, ita diis immortalibus iudicantibus, ut in terra eorum, qui successuri imperio

quod cum in Iuntina nunc reperim, nullus dubitavi recipere in ipsum contextum. Pro Cydno legendum esse Lyco, docti quoque viri praeceperunt. Graevius.

⁸ recognouit] Seneca Ep. 83
Et quod est utilissimum, diem meum recognoscam et Epist. 110
Es alia, quae res suas recogno-

scens summi imperii fortuna protulerat. Gronovius.

⁹ in vrbe deinde Susa] Lege Susis. Propert. Non tot Achae-
menis armantur Susa sagittis.
Gronovius. Iuntae: Susis.
Optime. Sic enim meliores
scriptores Graeci et Latini.
Graevius.

² credo ita diis immortalibus iudicantibus] Forse Tro-

gus

imperio erant, Persarum regnum finiretur. ³ Alexander quoque citato cursu postera die supervenit: ibique cognovit, Darium clauso vehiculo per noctem exportatum. ⁴ Iusso itaque exercitu subsequi, cum sex millibus equitum fugientem insequitur: in itinere multa et periculosa praelia facit. ⁵ Emenus deinde multa millia passum, cum nullum Darii indicium reperisset, respirandi equis data potestate, unus ex militibus, dum ad fontem proximum pergit, in vehiculo Darium, multis quidem vulneribus confossum, sed spirantem adhuc inuenit: ⁶ qui applicito captivo, cum ciuem ex voce cognovisset, *Id saltem praesentis fortunae solatium habere se dixit, quod apud intellecturum locuturus esset, nec incassum postremas voces emissurus.* ⁷ Perferri haec Alexandro iubet, *Se nullis in eum meritorum officiis maximorum illi debitorem mori, quod in matre liberisque suis, regium eius, non hostilem, animum expertus, felicius hostem, quam cognatos, sortitus sit:* ⁸ *quippe matri et liberis suis ab eodem hoste vitam datam: sibi a cognatis ereptam, quibus et vitam, et regna dederit:* ⁹ *Quamobrem gratiam illis eam futuram, quam ipse victor voles.* ¹⁰ *Alexandro referre se, quam solam moriens potest, gratiam: precari superum inferumque numina, et regales deos, ut illi terrarum omnium victori contingat imperium.* ¹¹ *Pro se instam magis, quam grauem, sepulturae veniam*

gus scripsit, indicantibus, qui successuri imperio essent, cum in terra eorum etc. Vt Liu. l. 55 Inter principia condendi huius operis, movisse numen ad indicandam tanti imperii molem traditur deos. Gronovius.

Varie hic locus sollicitatur a viris doctis. Nolim tamen

MSS. fidem impugnari. Sententia haec est: ita dii immortales iudicaverunt seu decreverunt, ut finiretur Persicum regnum in terra eorum, qui successuri erant imperio. Fuisse scilicet hoc singulare dei iudicium, et decretum, ut Darius in Parthorum agro interficeretur. Gravius.

batana congesta, eique Parmenio praepositus. 4 Dum haec aguntur, epistolae Antipatri e Macedonia ei redduntur, quibus bellum Agidis, regis Spartanorum, in Graecia; bellum Alexandri, regis Epiri, in Italia; bellum Zopyrionis, praefecti eius, in Scythia, continebatur. 5 Quibus varie affectus, plus tamen laetitiae cognitis mortibus duorum aemulorum regum; quam doloris, amissi cum Zopyrione exercitus, suscepit. 6 Namque post professionem Alexandri, Graecia ferme omnis, in occasionem recuperandae libertatis, ad arma concurrebat, auctoritatem Lacedaemoniorum secuta, 7 qui Philippi Alexandrique pacem soli spreuerant et leges respuerant. 8 Dux huius belli Agis, rex Lacedaemoniorum, fuit. quem motum Antipater, contractis militibus, in ipso ortu oppressit. 9 Magna tamen utriusque caedes fuit. 10 Agis rex cum suos terga dantes videret, dimissis satellitibus, ut Alexandro felicitate, non virtute, inferior videretur, tantam stragem hostium edidit, ut agmina interdum fugaret. 11 Ad postremum, etsi a multitudine victus, gloria tamen omnes vicit.

II

4 bellum Zopyrionis praefecti eius in Scythia continebatur] Iuntae: Zopyrionis praefecti eius in Scythia mors continebatur. Graecis, *ζωυργίων* appellatur. Graevius.

6 auctoritatem etc.] Auctoritas hoc loco notat consilium, ut apud Caesarem I de B. C. 35 Debere eos Italiae totius auctoritatem sequi potius, quam unus hominis voluntati obtemperare. Idem de Bell. Afric. 40: Animadvertit mirifica corpora Gallorum Germanorumque, qui partim eius auctoritatem erant ex Gallis secuti, diuini XXXVII, 12 Mul-

tis nobilibus secutis inter cetera auctoritatem Pissistrati, quae inter suos merito maxima erat. Cic. X Fam. Ep. 10 Legionem, quae duae de exercitu Antonii ad eius se auctoritatem contulissent. Idem XIII, 12 Secutus auctoritatem meam. M. Seneca Controu. VIII, f Ego te genui, ego diuitias docui contemnere, sequere auctoritatem meam. Curtius VIII, 7 Non tam imperii cupidine, quam in patriam reuertendi cum iis, quae auctoritatem ipsius sequebantur. Caeterum paullo post legendum videtur, Philippi Alexandrique et pacem etc. Gronovius.

II

Porro Alexander, rex Epiri, in Italiam a Tarentinis, auxilia aduersus Brutios deprecantibus, sollicitatus, ita cupide profectus fuerat, veluti in diuisione orbis terrarum, Alexandro, Olympiadis sororis suae filio, Oriens, sibi Occidens sorte contigisset; ² non minorem rerum materiam in Italia, Africa, Siciliaque, quam ille in Asia, et in Persis, habiturus. ³ Huc accedebat, quod, sicut Alexandro Magno Delphica oracula insidias in Macedonia, ita huic responsum Dodonaei Iouis urbem Pandosiam, amnemque Acherusium praedixerat. ⁴ Quae utraque cum in Epiro essent, ignarus eadem et in Italia esse, ad declinanda fatorum pericula, peregrinam militiam cupidius elegerat. ⁵ Igitur, cum in Italiam venisset, primum illi bellum cum Appulis fuit: ⁶ quorum cognito urbis fato, breui post tempore pacem et amicitiam cum rege eorum fecit. ⁷ Erat namque tunc temporis urbs Appulis Brundisium, quam Aetoli, sequuti tum fama rerum in Troia gestarum clarissimum ac nobilissimum ducem Diomedem, condiderant: ⁸ sed pulsi ab Appulis, consulentes oracula, responsum acceperant, *locum, quem repetissent, perpetuo possissuros.* ⁹ Hac igitur ex causa, per legatos cum belli comminatione, restitui sibi ab Appulis urbem postulauerant. ¹⁰ Sed ubi Appulis oraculum innotuit, interfectos legatos in urbe sepelierunt, perpetuam ibi sedem habituros. Atque ita defuncti responso, diu urbem possederunt. ¹¹ Quod factum cum cognouisset Alexander,

K 3

der,

³ *ita huic responsum Dodonaei Iouis urbem Pandosiam, amnemque Acherusium praedixerat*] Sequor Anglos, qui hic ex codicibus antiquis reposuerunt: *ita huic responsum Dodonaei Iouis circa urbem Pandosiam, amnemque Acherusium praedixerat.* scilicet in-

sidias, quod ante uerbum repetendum. In vulgata nullus est sensus, quod et elegantissimus Faber animaduertit, et acute circa inferendum esse coniecit, quod postea Angli in suis membranarum inuenerunt. *Gratuius.*

der, antiquitatis fata veneratus, bello Appulorum abstinuit. ¹² Gessit et cum Brutiis Lucanisque bellum; multasque vrbes cepit: tum et cum Metapontinis, et Pediculis, et Romanis, foedus amicitiamque fecit. ¹³ Sed Brutii Lucanique, cum auxilia a finitimis contraxissent, acrius bellum repetivere. ¹⁴ Ibi rex iuxta urbem Pandosiam, et flumen Acheronta, non prius fatalis loci cognito nomine, quam occideret, interficitur; moriensque, non in patria fuisse sibi periculofam mortem, propter quam patriam fugerat, intellexit. ¹⁵ Corpus eius Thurii publice redemptum sepulturae tradiderunt. ¹⁶ Dum haec aguntur in Italia, Zopyrion quoque, praefectus Ponti ab Alexandro Magno relictus, otiosum se ratur,

¹⁴ *moriensque, non in patria fuisse sibi periculofam mortem* Periculosa mors quid sit nemo dixerit. Mortui omnibus periculis sumus defuncti. Quod morte nos afficit, aut propius admouet morti, periculofum est, ut iter, expeditio, praelium, luctus, morbus, et quae sunt mille alia. Sed ipsa mors non potest dici periculosa. Vnius litterae peruersio hunc locum turbauit, qui restitutus erit, si legas: *moriensque non in patria fuisse sibi periculofam sortem.* hoc est, periculofum oraculum, periculum non in patria sibi impendere. In principio capitis dixit *fatorem pericul.* Ad declinanda, inquit, *fatorem pericula peregrinam militiam cupidius elegerat.* Iam vero in Italia didicit, non in patria fuisse illa fatorum pericula, sed la Brutiis sortem illam sibi fuisse periculofam. *Sors* est oraculum: proprie tabula in cista condita, cui litterae erant inscriptae, quae a consulentibus extrahebatur,

quales erant Praenestinae sortes, de quibus Cic. II de diuin. 42 *Ex illa olea arcam esse factam, in eaque conditas sortes, quae hodie Fortunae monitu tolluntur.* Dein *sors* pro quouis oraculo, seu responso oraculi. Cic. eod. libro: *Sors illa edita est Croeso: Croesus Halym penetrans magnam peruerteret opum vim.* Suet. Vespas. *Apud Iudaeam Carmeli dei oraculum ita confirmauere sortes.* Claud. de bello Getico:

O semper tacita sortes ambage malignae.

Td *sors* autem in aliis quoque locis in *mors* transiit, vizio et inscitia librariorum, docuit summus vir et amicus Nicolaus Heinſius ad Fastos Ouidianos, magno tui litterariae detrimento annos ante aliquot nobis ereptus, quem merito luget orbis eruditus. Ei hanc emendationem me probasse memini, qui etiam in notis ad Ouidii Fastos ostendit, in antiquis membranarum confundi *mors* et *sors*. Graevius.

ratus, si nihil et ipse gessisset, adunato XXX milium exercitu, Scythis bellum intulit: ¹⁷ caesusque cum omnibus copiis, poenas temere illati belli genti innoxiae luit.

III

¹ Haec cum nuntiata in Parthis Alexandro essent, simulato moerore, propter Alexandri cognationem, exercitui suo triduum luctum indixit. ² Omnibus deinde, velut perpetrato bello, reditum in patriam expectantibus coniugesque ac liberos suos animo iam quodammodo complectentibus, ad concionem exercitum vocat: ³ ibi, *Nil actum tot egregiis praeliis, ait, si incolumis Orientalis barbaria relinquatur: nec se corpus, sed regnum Darii, petisse: persequendosque esse eos, qui a regno deserunt.* ⁴ Haec oratione velut ex integro incitatis militum animis, Hyrcaniam, Mardosque subegit. ⁵ Ibi ei occurrit Thalestris siue Minithaea, Amazonum regina, cum CCC mulieribus, XXV dierum inter infestissimas gentes itinere confecto, ex rege liberos quaesitura: ⁶ cuius conspectus aduentusque admirationi omnibus fuit, et propter insolitum feminis habitum, et propter expetitum concubitum. ⁷ Ob hoc tredecim diebus otio a rege datis, ut visa est vterum implese, discessit. ⁸ Post haec Alexander habitum regum Persarum, et diadema insolitum antea regibus Macedonicis, velut in leges eorum, quos vicerat, transfret, assumit. ⁹ Quae ne inuidiosius in se vno conspicerentur, amicos quoque suos longam vestem auratam purpureamque sumere iubet. ¹⁰ Ut luxum quoque, sicuti cultum, Persarum

K 4

rum

¹ exercitui suo triduum luctum] Iuntae cum MS. aliisque editionibus: triduo. Cap. 4 Ob hanc illi quatrinduo perseverata inedia est. Sed nec triduum improbandum. Graevius.

⁵ Thalestris siue Minithaea] Dele cum Iuntis siue Minithaea. Eodem modo Iuntae lib. XI, 4 Harum Thalestris regina. Graevius.

¹⁰ ut luxum] Antevt, forte excidit particula et. Gronovius.

rum imitaretur, inter pellicum regiarum greges electae pulcritudinis nobilitatisque, noctium vices diuidit. ¹¹ His rebus ingentes epularum apparatus adiicit, ne ieiuna et destructa luxuria videretur, conuiuiumque iuxta regiam magnificentiam ludis exornat: ¹² immemor prorsus, tantas opes amitti his moribus, non quaeri, solere.

III

Inter haec indignatio omnium totis castris erat, a Philippo illum patre tantum degenerauisse, vt etiam patriae nomen eiuraret, moresque Persarum assume-

¹¹ *ne ieiuna et destructa luxuria videretur*] Interpretes hic silent. Vellem tamen docuissent, quid sit *destructa luxuria*. Magnus is mihi erit Apollo, qui tam abstrusam notionem eruerit. Sed erui non potest, quae non est. Interpretantur hanc vocem. Iustinus aut Trogus scripsit: *ne ieiuna et restricta luxuria videretur*. *Restricta* est parca, cum nulli sumtus sunt in voluptates, epulas, delicias. Tacit. XV, 18 *Sed procul grauitas morum, aut voluptatum parsimonia, lenitati ac magnificentiae, et aliquando luxui indulgebant*. Idque pluribus probabatur, qui in tanta voluptatum dulcedine summum imperium non restrictum, nec perseuerum volunt. Imperium restrictum est voluptatum abstinentia, quod nullos sumtus facit in voluptates. Cic. III ad Fam. 8 *Si de tua prolixa beneficaque natura limauit aliquid posterior annus propter quandam tristitiam temporum, non debent mirari homines, cum et natura semper ad largiendum*

ex alieno fuerim restrictior, et temporibus, quibus alii mouentur, iisdem ego mouear. Vbi vides restrictior esse parcius. In hoc sensu legitur et *adstrictus* apud Iustinum lib. XXXVIII, 1 *Dura omnibus et adstricta parsimonia*. Propert. II el. 23

Differet haec nunquam, nec posces garrula, quae se

Adstrictus pleret saepe dedisse pater.

Adstrictus pater est attentus ad rem, nimis diligens. Graevius.

¹² *patriae nomen eiurares*] *Eiurare nomen patriae* idem est quod Tacitus dicit III Hist. 29 *Eiurare patriam*. sic et *eiurare liberos ac parentem* Seneca dixit Consolat. ad Marciam. *Nomen patriae* est *patria*, vt nomen agelli apud Valer. Cat. in diris, agellus; et inferius XIII, 6 *Philippi Alexandri quoque nomina* est Philippus et Alexander, et multa sunt huius generis alia exempla. Graevius.

assumeret, quos propter tales mores vicerat. ² Sed ne solus vitiis eorum, quos armis subegerat, succubuisse videretur; militibus quoque suis permisit; si quarum captiuarum consuetudine tenerentur, ducere vxores: ³ existimans minorem in patriam reditus cupiditatem futuram, habentibus in castris imaginem quandam larium, ac domesticae sedis: ⁴ simul et laborem militiae molliorem fore dulcedine vxorum. ⁵ In supplementa quoque militum, minus exauriri posse Macedoniam, si veteranis patribus tirones filii succederent: ⁶ militaturi in vallo, in quo essent nati; constantioresque futuri, si non solum tirocinia, verum et incunabula, in ipsis castris posuissent. ⁷ Quae consuetudo in successores quoque Alexandri mansit. ⁸ Igitur et alimenta pueris statuta; et instrumenta armorum equorumque iuvenibus data; et patribus, pro numero filiorum, praemia statuta. ⁹ Si quorum patres occidissent, nihilominus pupilli stipendia patrum trahebant; quorum pueritia inter varias expeditiones, militia erat. ¹⁰ Itaque a paruula aetate periculis laboribusque indurati, inuictus exercitus fuere: neque castra aliter, quam patriam, neque pugnam aliud vnquam, quam victoriam, duxere. ¹¹ Haec soboles nomen habuit Epigoni. ¹² Parthis deinde domitis, praefectus his statuitur ex nobilibus Persarum Andragoras: vnde postea originem Parthorum reges habuere.

V

¹ Interea Alexander non regio, sed hostili, odio saeuire in suos coepit. ² Maxime indignabatur,

K 5

⁸ *praemia statuta*] Liu. I, 20 *Stipendium de publico statuit.* et Tacit. XIII Ann. 34 *Aurelio Cottae, et Flaterio Antonino annuam pecuniam statuit princeps.* et Apuleius VII *Metam.*

Neq. mibi misero statuta cibaria pro tantis praestabantur laboribus. et Matth. Euang. XXVI, 15 *Ἐθηκεν αὐτῷ τετρακκῆν ἀγγύρια.* Gronovius.

tur: carpi se sermonibus suorum, Philippi patris, patriaeque mores subuertisse. ³ Propter quae crimina, Parmenion quoque senex, dignitate regi proximus, cum Philota filio, de utroque prius quaestionibus habitis, interficitur. ⁴ Fremere itaque omnes vniuersis castris coepere, innoxii senis filii-que casum miserantes; interdum, se quoque non debere melius sperare, dicentes. ⁵ Quae cum nuntiata Alexandro essent, verens, ne haec opinio etiam in Macedoniam diulgaretur, et ne victoriae gloria saeuitiae macula infuscaretur, simulat se ex amicis quosdam in patriam victoriae nuntios missurum. ⁶ Hortatur milites suis scribere, rariorem habituros occasionem, propter militiam remotiorem. ⁷ Datos fascis epistolarum tacite ad se deferri iubet: ⁸ ex quibus cognito de se singulorum iudicio, in vnam cohortem eos, qui de rege durius opinati fuerant, contribuit, aut consumturus eos, aut in ultimis terris in colonias distributurus. ⁹ Inde Drancas, Euergetas, Parymas, Parapammenos, Adaspios, caeterosque populos, qui in radice Caucasi morabantur, subegit. ¹⁰ Interea vnus ex amicis Darii Bessus, vincitus perducitur, qui regem non solum prodiderat, verum, et interfecerat. ¹¹ Quem in ultionem perfidiae excrucians fratri Darii tradidit; reputans, non tam hostem suum fuisse Darium, quam amicum eius, a quo esset occisus. ¹² Et vt his terris nomen relinqueret, urbem Alexandriam

² carpi se] Iuntae aequae
vt Vindobonensis omittunt se,
et rectius abest. Graecius.

¹⁰ perducitur] Tacit. I
Hist. 25 E libertis Onqmassum
futuro sceleri praefecit, a quo
Barbium Proculum Tesserarium
speculatorum, et Veturium Optio-
nem eorundem perductos pretio
et promissis onerat. Caes. VIII
de B. G. 38 Gutturatus omnium
cura quaesitus in castra perducitur.

et Curt. III, 3 Quod
Alexandrum, deposita regia ve-
sse in Persico et vulgari bahiza
perduellum esse vidisset. Idem
VIII, 13 Triginta elephanti si-
mul capti perducuntur. Liu.
Epit. CXXXI Antonius Artu-
dem fide data perductum, in
vincula coniici iussit. Cod.
Theod. VIII Tit. V L. 53 Ni-
si animalia perducta fuerint.
Gronouius.

driam super amnem Tanaim condidit, intra diem septimum decimum muro VI millium passuum consummato, translatis eo trium ciuitatum populis, quas Cyrus condiderat. ¹³ In Bactrianis quoque Sogdianisque XII vrbes condidit, distributis his, quoscunque in exercitu seditiosos habebat,

VI

¹ His ita gestis, solenni die amicos in conuiuium vocat, ² Vbi orta inter ebrios rerum a Philippo gestarum mentione, praeferre se patri ipse, rerumque suarum magnitudinem extollere caelo tenuis coepit, assentante maiore conuiuarum parte. ³ Itaque, cum vnus e senibus Clitus, fiducia amicitiae regiae, cuius palmam tenebat, memoriam Philippi tueretur, laudaretque eius res gestas; adeo regem offendit, vt, telo a satellite rapto, eundem in conuiuium trucidauerit. ⁴ Qua caede exultans, mortuo patrocinium Philippi, laudemque paternae militiae obiecitabat. ⁵ Postquam satiatus caede animus conqueiuit, et in irae locum successit aestimatio, modo personam occisi, modo caussam occidendi considerans, pigere eum facti coepit; ⁶ quippe paternas laudes tam iracunde accepisse se, quam nec conuicia debuisset; amicūque senem et innoxium, a se occisum inter epulas et pocula, dolēbat. ⁷ Eodem igitur furore in poenitentiam, quo pridem in iram, versus, nōq̃ voluit. ⁸ Primum in fletus progressus amplecti mortuum, vulnera tractare, et quasi audienti confiteri dementiam; arreptum telum in se vertit: peregissetque facinus, nisi

⁵ in irae locum successit aestimatio] Ex veteribus editionibus restituit existimatis Gronouius. vid. eum ad Liu. XXXIII, 2, Graeuins.

⁷ in iram versus] Liu. XXV, 36 Tōi a patiēdo expectan-

doque quentum in impetum atque iram versi. et Liu. Epit. L. Versus in senectam, et ipse auctor XXVI, 2 Non in timore, sed in furorem versi. et XXVII, 2 Versi in misericordiam naufragii. Gronouius.

nisi amici interuenissent. ⁹ Mansit haec voluntas moriendi etiam sequentibus diebus. ¹⁰ Accesserat enim poenitentiae nutricis suae et sororis Cliti recordatio, cuius absentis eum maxime pudebat: ¹¹ tam foedam illi alimentorum suorum mercedem redditam, ut, in cuius manibus pueritiam egerat, huic iuuenis, et victor, pro beneficiis funera remitteret. ¹² Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud deuictas gentes fabularum atque inuidiae, quantum apud caeteros amicos metum et odium sui fecerit: ¹³ quam amarum et triste reddiderit conuiuium saum; non armatus in acie, quam in conuiuium terribilior. ¹⁴ Tunc Parmenion et Philotas, tunc Amyntas consobrinus, tunc nouerca fratresque interfecti: tunc Attalus, Eurylochus, Pausanias, alique Macedoniae extincti principes, occurrebant. ¹⁵ Ob haec illi quadri-duo perseverata inedia est, donec exercitus vniuersi precibus exoratus est, precantis, *Ne ita mortem unius doceat, ut vniuersos perdat*: ¹⁶ *quos in ultimam deductas Barbariam, inter infestas et irritatas bello gentes, destituat*. ¹⁷ Multum profuere Callisthenis philosophi preces, condiscipulatu apud Aristotelem familiaris illi et tunc ab ipso rege ad prodenda memoriae acta eius accitus. ¹⁸ Reuocato igitur ad bellum animo, Chorasmos et Dahas in ditionem accepit.

VII

¹ Deinde, quod primo ex Persico superbiae regiae more distulerat, ne omnia pariter inuidiosiora

[¹⁵ perdat] Forte prodas. Ut XVIII, 3 Sed ne hos, quibus nefanda lues pepercerat inter hostium exercitus relictos perire sua proderet. et Mufonius apud Stobaeum Serm. CLVIII τοῖς μόντοι φίλοις καὶ

οὖν συνέμμεν ἂν τοῖς γε ἀληθινοῖς καὶ ὡν προσήκει ποιῆσθαι τινα λόγον ὃ γὰρ ἂν ὅτοι προδοῖν ποτε ἤμας. Gronovius.

[¹ primo] Recte MSS. in primo. Vid. Not. ad Liu. X, 14. Gronovius.

flora essent, non saluari, sed adorari, se iubet.
² Acerimus inter recusantes Callisthenes fuit.
 Quae res et illi, et multis principibus Macedonum
 exitio fuit; siquidem sub specie insidiarum omnes
 interfecti. ³ Retentus tamen est a Macedonibus mos
 salutandi regis, explosa adoratione. ⁴ Post haec
 Indiam petit, ut Oceano, ultimoque Oriente, fini-
 ret imperium. ⁵ Cui gloriae ut etiam exercitus
 ornamenta conuenirent, phaleras equorum, et arma
 militum, argento inducit; exercitumque suum, ab
 argenteis clypeis, Argyraspidas appellauit. ⁶ Cum
 ad Nysam urbem venisset, oppidanis non repugnan-
 tibus fiducia religionis Liberi patris, a quo condita
 urbs erat, parci iussit: laetus non militiam fan-
 tum, verum et vestigia se dei sequentum. ⁷ Tunc
 ad spectaculum sacri montis duxit exercitum, natu-
 ralibus bonis, vite, hederaeque non aliter vestiti,
 quam si manu cultus, colentiumque industria exor-
 natus esset. ⁸ Sed exercitus eius, ubi ad montem
 accessit, repentino impetu mentis, in sacros dei
 utulatus insinectus, cum stupore regis, sine noxa
 discurrit: ut intelligeret, non tam oppido se par-
 cendo, quam exercitui suo consuluisse. ⁹ Inde
 montes Daedalos, regnaque Cleofidis reginae, pe-
 tit. Quae cum se dedisset ei, concubitu redemptum
 regnum ab Alexandro recepit; illecebris confecta,
 quod virtute non potuerat: ¹⁰ filiumque ab eo ge-
 nitum, Alexandrum nominauit. qui postea regnum
 Indorum

⁷ vite hederaeque non aliter
 vestiti] Cic. Orat. pro dom. 38
 Ager vestitus frumento. et II
 de Nat. D. 39 Terra floribus
 vestita. Ibid. 53 Montes ve-
 stiti atque syluestres. Hinc ve-
 stitus montium densissimi. Ibid.
 64 et Sallust. Iugurt. 48 Col-
 lis vestitus oleastro ac myrsitis,
 aliisque generibus arborum. et
 Seneca III de Benef. 29 Tolle
 radicem, nemora non surgent:

nec tanti montes vestientur.
 Gronouius.

⁸ non tam oppidanis se par-
 cendo] Reperi hanc lectionem
 ex MSS. et Iuntarum editione,
 in qua tamen desideratur se.
 Liqueat ex praecedentibus: Cum
 ad Nysam urbem venisset oppi-
 danis non repugnantibus, fidu-
 cia religionis Liberi patris, a
 quo condita urbs erat, parci
 iussit. Gronouius.

ne fortunam suam nimis ouerando fatiget. ¹⁶ Motus his tam iustis precibus, velut in finem victoriae, castra solito magnificentiora fieri iussit, quorum molitionibus et hostis terreretur, et posteris admiratio sui relinqueretur. ¹⁷ Nullum opus milites laetius fecere. Itaque caesis hostibus, cum gratulatione in eadem reuerterunt.

VIII

¹ Inde Alexander ad amnem Acesinem pergit: per hunc in Oceanum deuehitur. ² Ibi Hiacensanas Sileosque, quos Hercules condidit, in de- ditionem accepit. ³ Hinc in Ambros et Sugambros nauigat. Quae gentes eum armatis LXXX millibus peditum, et LX millibus equitum excipiunt. ⁴ Cum praelio victor esset, exercitum ad urbem eorum ducit. ⁵ Quam desertam a defensoribus, cum de mu- ro, quem primus ceperat, animaduertisset, in urbis planitiem sine ullo satellite desiliit. ⁶ Itaque cum eum hostes solum conspexissent, clamore edito, vn- dique concurrunt, si possint in vno capite orbis bel- la finire, et vltionem tot gentibus dare. ⁷ Nec mi- nus Alexander constanter resistit, et vnus aduersus tot

scriptores loquantur, ut ad ipsum Tullium pluribus osten- di, et ante me alii quoque, pro quo, vulgus dicit, *ipsi sibi parcas*. Graevius.

ne fortunam etc.] Eadem ratione Laquant. ad Stat. Il Theb. 689 *Parce deis*. Nam qui immoderate sua felicitate vitur, fauente sibi deos fati- gat. et M. Seneca Controu. l. 8 *Quid fatigatae felicitate molestus es?* et Quintil. Decl. CCLXI *Fortuna solet fatigari*. et Curt. V, 3 *Ne victoriae in- dulgentiam fatigares*. et Eu- ripid. Rhes. 584 *Ἡδὴ δ' ἔστιν αἰὲν ἄγχι*. Gronovius.

¹⁷ *in eadem reuerterunt*] In molitione castrorum nulli erant hostes, sed cum iam moliti essent castra, ex illis in hostem prodierunt, et post victoriam hostibus caesis, cum magna gratulatione in illa reuerterunt. Qui poterant dici, *in castra reuertisse*, nisi ex iis in ho- stem mouentes prodissent? Acuti Sehisii coniectura, quae multos in suspicionem corrup- tionis adduxit, non est ad- mittenda. Graevius.

² *Hiacensanas Sileosque*] Iuntae cum MS. *Gefenas Sibaf- que*. Graevius.

et millia praeliatur. ⁸ Incredibile dictu est, ut eum non multitudo hostium, non vis magna telorum, non tantus laceffentium clamor terruerit; solus tot millia ceciderit ac fugauerit. ⁹ Vbi vero obrui multitudine se vidit, trunco se, qui tum propter murum stabat, applicuit. ¹⁰ cuius auxilio tutus, cum diu agmen sustinisset, tandem cognito periculo eius, amici ad eum defiliunt: ex quibus multi caesi: ¹¹ praeliumque tamdiu anceps fuit, quoad omnis exercitus, muris deiectis, in auxilium veniret. ¹² In eo praelio sagitta sub mamma traiectus, cum sanguinis fluxu deficeret, genu posito tam diu praeliatus est, donec eum, a quo vulneratus fuerat, occideret. ¹³ Curatio vulneris grauior ipso vulnere fuit.

X

Itaque ex magna desperatione tandem saluti redditus, Polyperchonta cum exercitu Babyloniam mittit. Ipse cum lectissima manu nauibus conscensis, Oceani littora peragrat. ² Cum venisset ad urbem Ambigeri regis, oppidani inuictam ferro audientes, sagittas veneno armant: atque ita gemino mortis vulnere, hostem a muris summoventes, plurimos interficiunt. ³ Cum inter multos vulneratus etiam Ptolemaeus esset, moriturusque iamiam videretur, per quietem regi monstrata in remedia veneni herba est, qua in potu accepta, statim periculo liberatus est; maiorque pars exercitus hoc remedio seruata. ⁴ Expugnata deinde urbe, reuersus in naves, Oceano libamenta dedis, prosperum in patriam reditum precatus; ⁵ ac veluti curru circa metam acto, positis imperii terminis, quatenus aut terrarum solitudines prodire passae sunt, aut mare navigabile fuit, secundo aestu ostio fluminis Indi invehitur.

II muris deiectis Iuniae: fuisse perfractos dolabris. *Grac-*
deiectus. Quod mihi aridet, *uius.*
quamuis alii tradant muros

vehitur. ⁶ Ibi in monumenta rerum a se gestarum, urbem Barcen condidit; arasque statuit, relicto ex numero amicorum, littoralibus Indis praefecto. ⁷ Inde iter terrestre facturus, cum arida loca medii itineris dicerentur; puteos opportunis locis fieri praecipit, quibus ingenti dulci aqua inuenta, Babyloniam redit. ⁸ Ibi multae deuictae gentes praefectos suos accusauerunt: quos sine respectu amicitiae, Alexander in conspectu legatorum necari iussit. ⁹ Filiam post haec Darii regis, Statiram, in matrimonium recepit: ¹⁰ sed et optimatibus Macedonum lectas ex omnibus gentibus nobilissimas virgines tradidit, ut communi facto crimen regis levaretur.

XI

¹ Hinc ad concionem exercitum vocat; et promittit, se aes alienum omnium propria impensa soluturum, ut praedam praemiaque integra domos ferant. ² Insignis haec munificentia non summa tantum, verum etiam titulo muneris fuit, nec a debitoribus magis, quam a creditoribus gratius excepta: quoniam utrisque exactio pariter ac solutio difficilis erat. ³ XX millia talentum in hos sumtus expensa. ⁴ Dimissis veteranis, exercitum iunioribus supplet. ⁵ Sed retenti veteranorum discessum aegre ferentes, millionem et ipsi flagitabant: nec annos, sed stipendia sua numerari iubebant: pariter in militiam lectos, pariter sacramento solui aequum censescentes: ⁶ nec iam precibus, sed conuicio agebant, iubentes eum solum cum patre suo Hammone inire bella, quatenus milites suos fastidiat. ⁷ Contra ille nunc castigare milites, nunc lenibus

⁶ in monumenta] Scribe monumenta, omitta praepositione. Plaut. Curcul. III, 69 - Ibi nunc statuum vult dare auream Solidam faciundam ex auro Philippaeo, quae sit Se-

ptempedalis, fallis monumentum suis. et Liu. I, 55 Ut lovis templum in monte Tarpeio, monumentum regni sui nominisque relinqueret. Gronouius.

lenibus verbis monere, ne gloriosam militiam seditionibus infusarent. ⁸ Ad postremum, cum verbis nihil proficeret; ad corripiendos seditionis auctores, e tribunali in concionem armatam inermis ipse defiliit, et nemine prohibente, tredecim correptos, manu sua ipse ad supplicia duxit. ⁹ Tantam vel illis moriendi patientiam metus regis, vel huic exigendi supplicii constantiam disciplina militaris dabat.

XII

¹ **I**nde separatim auxilia Persarum in concione alloquitur. ² Laudat perpetuam illorum, tum in se, tum in pristinis reges fidem; sua in illos beneficia commemorat; *Vt nunquam quasi victos, sed veluti victoriae socios babuerit: denique se in illorum, non illos in gentis suae morem transisse: affinitatibus connubiorum victos victoribus miscuisse.* ³ Nunc quoque, ait, custodiam corporis sui non Macedonibus tantum se, verum et illis crediturum. ⁴ Atque ita mille ex his iuvenes in numerum satellitum legit. auxiliorum quoque portionem, formatam in disciplinam Macedonum, exercitui suo miscet. ⁵ Quam rem aegre Macedones tulerunt, iactantes, hostes suos in officium suum a rege subiectos. ⁶ Tunc vniuersi flentes, regem adeunt: orant, *suppliciiis suis potius saturet se, quam contumeliis.* ⁷ Qua modestia obtinuerunt, vt vndecim millia militum veteranorum exauctoraret. ⁸ Sed ex amicis dimissi senes, Polyperchon, Clitus, Gorgias, Polydamas, Amadas, Antigenes. ⁹ Dimissis his Craterus praeponitur, iussus praeesse Macedonibus in Antipatri locum, Antipatrumque cum supplemento tironum in locum eius euocat: ¹⁰ stipendia reuerentibus, veluti militantibus, data. ¹¹ Dum haec aguntur, vnus ex amicis eius Ephaeftion decedit; dotibus primo formae pueritiaeque, mox obsequiis, regi percarus: ¹² quem contra decus regum Alexander diu luxit: tumulumque ei XII mil-

lium talentorum fecit; eumque post mortem coli, ut deum iussit.

XIII

Ab ultimis littoribus Oceani Babyloniam reuer-
tenti nuntiatur, legationes Carthaginien-
sum, caeterarumque Africae ciuitatum, sed et His-
paniarum, Siciliae, Galliae, Sardiniae, nonnullas
quoque ex Italia, eius aduentum Babyloniae ope-
riri. ² Adeo vniuersum terrarum orbem nominis
eius terror inuaserat, ut cunctae gentes, veluti de-
stinato sibi regi adularentur. ³ Hac igitur ex causa
Babyloniam festinanti, veluti conuentum terrarum
orbis acturo, quidam ex magis praedixit, ne urbem
introideret, testatus hunc locum ei fatalem fore.
⁴ Ob hoc onissa Babylonia, in Borsippam urbem
trans Euphratem, desertam olim, concessit. ⁵ Ibi
ab Anaxarcho philosopho compulsus est rursus ma-
gorum praedicta contemnere, ut falsa et incerta; et
si fatis consentiant, ignota mortalibus: at si naturae
debeantur, immutabilia. ⁶ Reuersus igitur Ba-
byloniam, multis diebus otio datis, intermissum
olim conuiuium solenniter instituit: ⁷ totusque in
laetitia effusus, cum diei noctem peruigilem iun-
xisset, recedentem iam e conuiuium Medius Thessa-
lus, instaurata comestatione, et ipsum et sodales
eius inuitat. ⁸ Accepto poculo, media portione re-
pente veluti telo confixus, ingemuit: ⁹ elatusque e
conuiuium

⁴ *in Borsippam urbem trans
Euphratem*] Isaacus Vossius *δ
πένυ* coniecit *δυσόχης* corrigen-
dum, *Borsippam*. Sic sane le-
gitur apud Iuntas. *Gracuius*.

⁷ *Medius Thessalus*] Ita
Athen. X Deipnol. p. 434 *ὅτι
παρὰ Μυδάρι τῷ θισσαίῳ δε-
πνῶν Ἀλέξανδρος, εἰκοστὴν ἔσιν ἐν
τῷ συμποσίῳ, πᾶσιν ἐπύπνεν.*
et Plutarch. Demet. p. 896
Μέδιος Ἀντιγόνου φίλος. Idem

de discr. Adul. et Amici p. 65
*ὁ μέδιος τὰ παρὰ τὸν Ἀλέξαν-
δρον χορὴ τῶν καλῶν ἐὶν ὕμνῳ*
χας. Vid. ibid. de animi
tranq. p. 472. *Gracuius*.
Pridem Leopardus [Emend.
XVII, 10] et Bongarsius hunc
locum emendarunt, approban-
tibus Iuntis, qui scribunt:
Medius. Sic enim Arriano,
Plutarcho, et Diodoro, disci-
tur. *Gracuius*.

conuiuio semianimis, tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia posceret, tactumque hominum velut vulnera indolesceret. ¹⁰ Amici causam morbi intemperiem ebrietatis disseminauerunt: re autem vera insidiae fuerunt, quarum infamiam successorum potentia oppressit.

XIII

¹ **A**uctor insidiarum Antipater fuit; qui cum carissimos amicos eius interfectos videret: Alexandrum Lyncistam, generum suum, occisum: ² se magnis rebus in Graecia gestis, non tam gratum apud regem, quam inuidiosum esse; ³ a matre quoque eius Olympiade variis se criminationibus vexatum. ⁴ Huc accedebant ante paucos dies supplicia in praefectos deuictarum nationum crudeliter habita. ⁵ Ex quibus rebus se quoque a Macedonia non ad societatem militiae, sed ad poenam, euocatum arbitrabatur. ⁶ Igitur ad occupandum regem, Cassandrum filium dato veneno subornat, qui cum fratribus, Philippo et Iolla, ministrare regi solebat: ⁷ cuius veneni tanta vis fuit, ut non aere, non ferro, non testa, contineretur, nec aliter ferri, nisi in ungula equi, potuerit: praemonito filio, ne alii, quam Thessalo, et fratribus, crederet. ⁸ Hac igitur ex causa apud Thessalum paratum repetitumque conuiuium est. ⁹ Philippus et Iollas praegustare ac temperare potum regis soliti, in aqua frigida venenum habuerunt, quam praegustatae iam potioni permiserunt.

XV

¹ **Q**uarta die Alexander indubitata morte sentiens, *Agnosce se fatum domus maiorum*
L 3 *suorum*

¹⁰ *oppressit*] Forte *suppressit*. Gronovius

¹ *Alexandrum Lyncistarum*] Rescripta ex Iuntis: *Alexan-*

drum Lyncistam. Apud quos tamen *Lyncisten* hic conspicitur formatione Graeca. *Graec-*

suorum ait: nam plerosque Aeacidarum intra trigesimum annum defunctos. ² Tumultuantes deinde milites, insidiis periisse regem suspicantes, ipse sedauit, eosque omnes, cum prolatus in editissimum urbis locum esset, ad conspectum suum admisit, osculandamque dextram suam flentibus porrexerat. ³ Cum lacrimarent omnes, ipse non sine lacrimis tantum, verum etiam sine ullo tristioris mentis argumento, fuit, ut quosdam impatientius dolentes consolatus sit: quibusdam mandata ad parentes eorum dederit: ⁴ adeo, sicuti in hostem, ita et in mortem inuictus animus fuit. ⁵ Dimissis militibus, amicos circumstantes percontatur, *Videanturne similem sibi reperturi regem?* ⁶ Tacentibus cunctis, tum ipse, *Vt hoc nesciat, ita illud scire, vaticinarique se, ac paene oculis videre dixit, quantum sit in hoc certamine sanguinis fusura Macedonia; quantis caedibus, quo cruore mortuo sibi parentatura* ⁷ Ad postremum, corpus suum in Hammonis templo condi iubet. ⁸ Cum deficere eum amici viderent, quaerunt, *Quem imperii faciat heredem:* respondit, *Dignissimum.* Tanta illi magnitudo animi fuit, ut, cum Herculem filium, cum fratrem Aridaeum, cum Roxanen uxorem praegnantem, relinqueret; oblitus necessitudinum, dignissimum nuncuparet heredem. ⁹ Prorsus quasi nefas esset viro forti alium quam virum fortem succedere; aut tanti regni opes aliis, quam probatis, relinqui. ¹⁰ Hac voce veluti bellicum inter amicos cecinisset, aut malum discordiae misisset, ita omnes in aemulationem confurgunt, et ambitione vulgi tacitum fauorem militum quaerunt.

⁸ *dignissimum*] Eodem quoque modo apud Stobaeum Serm. CXXXVIII λέγει ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς Ἰερωνίδης, τίνι καταλιμπάνεις τὸ βασίλειον; ὅφη, τῷ δυναμένῳ. Gronovius.

¹¹ *et ambitione vulgi taci-*

sum etc.] Non capiunt, quid sit *ambitio vulgi*. In libro sequente Cap. 3 vocatur *adulatio vulgi*, qua scil. vulgi fauorem, seu popularem auram captant procures, qui prensant et ambiunt dignitates. cuius et meminuit I, I, cum ait, antiquissimis

quaerunt. ¹¹ Sexto die praeclusa voce, exemtum digito anulum Perdiccae tradidit: quae res gliscntem amicorum dissensionem sedauit. ¹² Nam etsi non voce nuncupatus heres, iudicio tamen electus, esse videbatur.

XVI

Decessit Alexander, mensem vnum, annos tres et triginta natus; vir supra humanam potentiam magnitudine animi praeditus. ² Qua nocte eum mater Olympias concepit, visa per quietem est cum ingenti serpente volutari: nec decepta somnio

L 4

est,

simis temporibus bonos ad regiam dignitatem non euexisse popularem ambitionem, sed spectatam moderationem. Quid autem hic sit *tacitus fauor*, non intelligo. Forte scripsit Iustinus, *tacite*. Adulabantur vulgo principes, nec tamen prae se ferebant verbis, regiam dignitatem, ac successionem se ambire, sed et blandis verbis, ac donis quoque tacite vel taciti fauorem militum quaerebant, qui desiderabatur ad id consequendum, quod postea palam essent ostensuri. Idem est, ac si scripsisset Iustinus, omni studio nituntur militum fauorem sibi comparare clam et tacite, hoc est, sine professione illius causae, cur tantopere illorum animos sibi velint conciliari. *Gracius.*

13 iudicio tamen] Sehisii coniecturam hic minime possum laudare. Nam *iudicium* hic est extremum iudicium, extrema voluntas. Sententia haec est: etsi voce non esset heres declaratus, videbatur ta-

men haec esse voluntas extrema Alexandri, Perdiccam suam debere heredem esse, cui anulum regium tradiderat. Sic superius lib. V, 3 *Cyro iudicium patris iniuria videbatur*, hoc est, extrema patris voluntas, siue tabulis scriptis, siue voce, siue signo data. Hunc locum iam dudum attulit Berneggerus, et alia ad eum notauit, ut mirer postea quoque viros doctos hic haesitasse. *Gracius.*

2 cum ingenti serpente volutari] MSS. aequae ut lantae, *voluptari*. Sic et Quintil. de clam 3, quae inscribitur Miles Marianus: *tribunus inter scorta voluptabitur*. Sic MS. Lipsii, vulgo *volutabitur*. Et Apul. VIII Metamorph. *Cum suis adulteris voluptatur*. sic MSS. et primae editiones, ut notant viri eruditi, ubi quoque in vulgatis, *volutabitur*. Probo tamen ubique lectionem editorum librorum. Nam *volutari* saepe de rebus Venereis dicitur, ut exempla docent apud amplissi-

est. nam profecto maius humana mortalitate opus
 vterò tulit: ³ quam cum Aeacidarum gens ab vi-
 tima saeculorum memoria, et regna patris, fratris,
 mariti, ac deinceps maiorum omnium, illustraue-
 rint: nullius tamen nomine, quam filii, clarior
 fuit. ⁴ Prodigia magnitudinis eius in ipso ortu
 nonnulla apparuere. ⁵ Nam ea die, qua natus est,
 duae aquilae tota die praepetes supra culmen do-
 mus patris eius sederunt, omen duplicis imperii,
 Europae Asiaeque praeficientes. ⁶ Eadem quoque
 die nuntium pater eius duarum victoriarum acce-
 pit; alterius, belli Illyrici; alterius, certaminis
 Olympici, in quod quadrigarum currus miserat:
 quod omen vniuersarum terrarum victoriam infanti
 portendebat. ⁷ Puer acerrimis litterarum studiis
 eruditus fuit. ⁸ Exacta pueritia, per quinquen-
 nium sub Aristotele, doctore inclyto omnium
 philosophorum, creuit. ⁹ Accepto deinde im-
 perio

amplissimum Cuperum Obseru.
 III, 10. Graenius.

maius humana mortalitate
 opus vterò tulit] Scribe: ma-
 ius humana mortalitate onus
 vterò tulit. Onus enim dici-
 tur saepissime onus vteri, foe-
 tus. Ovidius: *Tendit onus*
matrem. Exempla sunt obuia,
 et vel sexcenta apud so-
 lum Ovidium sepeas. Grae-
 vius.

5 praepetes] Optime mem-
 brahae Fuldaenses: *perpetes*. su-
 perius lib. V *perpeti nocte*.
 Cum tamen viri docti tuentur
 vulgatam, velim mihi expli-
 cent, quid sibi velint hic *prae-*
petes. Sed *tota die perpetes*,
 est tota die perpetuo sederunt
 in illo culmine, ut nusquam se

hinc mouerent. Plaut. Amph.
 I, 1

Neque ego hac nocte longio-
 rem me vidisse censeo,

Nisi item vnā, verberatus
 quam pependi perpetem.

Graenius.

6 alterius, belli Illyrici]
 Forte legendum: eadem quoque
 die nuntius pater eius d. vict.
 accepit: alterum belli Illyrici,
 alterum etc. Gronovius.

7 puer acerrimis] Iuntae:
 puer acerrimus. Optime. Flo-
 rus III, 4. Antonius praelatum
 sibi Octavianum furens, inexpi-
 abile contra adoptionem acerrimi
 iuuentis suscepit bellum. hoc
 est, sollertissimi. Graenius.

perio, *Regem se terrarum omnium acundi* appellari iussit: ¹⁰ tantamque fiduciam sui militibus fecit, ut, illo praesente, nullius hostis arma nec inermes timuerint. ¹¹ Itaque cum nullo hostium unquam congressus est, quem non vicerit; nullam urbem obsedit, quam non expugnaverit: nullam gentem adiit, quam non calcaverit. ¹² Victus denique ad postremum est, non virtute hostili, sed insidiis suorum, et fraude civili.

LIBER XIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Luctus post Alexandri Magni excessum: Macedonum ingrati-
tudo: ducum ambitio, militumque auaritia.*
- II *De Alexandri successorē, ducum exercitus sententiae pu-
gnantes.*
- III *Perdiccae sententiae reclamant pedites: unde tumultus et se-
ditio; cui Perdicca prudenter medetur.*
- III *Aridaeo rege designato, Perdicca et alii duces seu principes
provincias diuidunt.*
- V *Bellum pro Graeciae libertate ab Atheniensibus et Aetolis re-
paratum. Demosthenis, pro patria labores; Antipatri
obsidio et liberatio.*
- VI *Perdicca Cappadoces praelio fatigat. Bellum inter Antigo-
num et Perdiccam. Ptolemaei solers industria.*
- VII *De origine urbis Cyrenes digressio.*
- VIII *Ptolemaeus bellum parat in Perdiccam. Eumenis res for-
titer et feliciter gestae.*

I

Extinguō in ipso aetatis ac victoriarum flore Alex-
andro Magno, triste apud omnes tota Baby-
lone silentium fuit. ² Sed nec deuictae gentes fi-
dem nuntio habuerunt, quod ut inuictum regem,
ita immortalem esse crediderant: ³ recordantes,
quoties praesenti morte ereptus esset; quam lae-
pe pro amisso, repente se non sospitem tantum suis,
verum etiam victorem, obtulisset. ⁴ Ut vero mortis
eius

² quod ut inuictum regem,
ita immortalem esse credide-
rant] Nihil poterat dici ro-
tundius, nil venustius. Illae
deuictae gentes, cum Alexan-
dri ex omnibus praeliis et
periculis victorem ac sospitem
euisse audirent, crediderant
utique inuictum esse regem et
nulla humana vi posse superari;
et quia illum inuictum esse
persuasum habebant, putabant

quoque immortalem esse, et ne
a morte quidem subigi posse.
Non hoc credebant gentes,
cum illis bellum inferret Alex-
ander, alioquin manus cum eo
non conseruissent; sed post-
quam ab illo deuictae audie-
rant eum ubique inuictum esse,
nusquam offendisse. Nihil in
hoc acumine quod reprehende-
bant, vel *κρίνεται* Rhetores
reperient. *Gracilius.*

eius fides adfuit, omnes barbarae gentes, paullo ante ab eo deuictae, non vt hostem, sed vt parentem, luxerunt. ⁵ Mater quoque Darii regis, quam, amisso filio, a fastigio tantae maiestatis in captiuitatem redactam, indulgentia victoris, in eam diem vitae non poenituerat, audita morte Alexandri, mortem sibi ipsa consciuit; ⁶ non quod hostem filio praeferret, sed quod pietatem filii in eo, quem vt hostem timuerat, experta esset. ⁷ Contra Macedones versa vice, non vt ciuem, ac tantae maiestatis regem, verum vt hostem amissum, gaudebant: seueritatem nimiam, et assidua belli pericula exacerantes. ⁸ Huc accedebat, quod principes regnum et imperia, vulgus militum thesauros et grande pondus auri, velut inopinatam praedam, spectabant: illi successionem regni, hi opum ac diuitiarum hereditatem, cogitantes. ⁹ Erant enim in thesauris quinquaginta millia talentum, et in annuo vectigali tributo tricena millia. ¹⁰ Sed nec amici Alexandri frustra regnum spectabant. nam eius virtutis ac venerationis erant, vt singulos reges putares. ¹¹ Quippe ea formae pulcritudo, et proceritas corporis, et virium ac sapientiae magnitudo in omnibus fuit, vt qui eos ignoraret, non ex vna gente, sed ex toto terrarum

⁵ *sibi ipsa consciuit*] Vulgus diceret, *sibi ipsi*. Sed vt Trogus, ita et optimi quique locuti fuerunt. Cic. in Bruto 12 *Cum se ipse defenderet*. et de opt. gen. Orat. 3 *Quoniam se ipse consulto ad minusarum genera cauissarum limauerit*. Caesar. VII de B. G. 70 *Se ipsi multisitudine impediunt*. et Liu. VI, 2 *Vt vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepierint*. Id. XXX, 15 *Sibi ipsa consuleret*. Gronouius.

⁸ *velut inopinatam praedam spectabant*] Non inepte luntae: sperabant. Graecius.

⁹ *in annuo vectigali tributo tricena millia*] luntae, vt placebat Budaeo, *triginta millia*. Graecius.

¹⁰ *nec amici*] In altero Voss. MS. etiam *et nec* apparebat. Graecius.

¹¹ *eos ignoraret*] Verbum ignorare hic respicit qualitates animi et virtutes. Terent. Eun. V, 8. 39 *Ipsi se ignorabant*. et Cic. III Acad. Quaest. 2 *Maiore enim studio Lucullus, cum omni litterarum generi, tum philosophiae, deditus fuit, quam qui illum ignorabant*. et Liu. XXVI, 12 *Productus*

terrarum orbe, electos iudicaret. ¹³ Neque enim vnquam ante Macedonia, vel vlla gens alia, tam clarorum virorum prouentu floruit: ¹² quos primo Philippus, mox Alexander, tanta cura legerat, vt non tam ad societatem belli, quam in successionem regni, electi viderentur. ¹⁴ Quis igitur miretur, talibus ministris orbem terrarum victum: cum exercitus Macedonum tot, non ducibus, sed regibus, regeretur? ¹⁵ qui nunquam sibi reperissent pares, si non inter se concurrissent: multosque Macedonia pro vno Alexandros habuisset, nisi fortuna eos æmulatione virtutis in perniciem mutuam armasset.

II

¹ Caeterum, occiso Alexandro, non vt laeti, ita et securi fuere, omnibus vnum locum competentibus: nec minus milites inuicem se timebant, quorum et libertas solutior, et fauor incertus erat. ³ Inter ipsos vero aequalitas discordiam augebat, nemine tantum caeteros excedente, vt ei aliquis se summitteret. ⁴ Armati itaque in regiam coeunt, ad formandum rerum praesentium statum. ⁵ Perdicca censet, *Roxanes expectari partum,*

Productus primo satis constanter ignorare se mulierem simulabas. Hinc et Illustis noster Grotius in Proleg. ad Lib. de Iure B. et P. eandem loquendi formulam respiciens ait: In carcerem coniectus sum ab iis, qui me ignorabant. Gronouius.

¹² *clarorum virorum prouentu]* Plinius I Ep. 13 *Magnam prouentum poetarum annus hic attulit.* et Quintil. XII Instit. Orat. 10 *Tum deinde efflorescat non multum inter se distantium temporum ingens oratorum prouentus.* Gronouius.

² *nec minus milites quam inuicem se timebant]* Mitox, qui potuerit tam iniussa lectio tam diu ferri. Quid enim est, duces non erant securi, nec minus milites quam inuicem se timebant? Illud quam quid ad rem facit? Merito itaque et cum Iuntina, veteribusque editionibus aliis, nec non MS., quem vidit Bongarsius, illud quam expunxi. Digitum autem non verterim, cum antiquioribus editis legas *inter se*, an cum MSS. *inuicem se timebant.* Graeuus.

tum, quae exacto mense octauo matura iam ex Alexandro erat; et si puerum peperisset, hunc dari successorem patri. ⁶ Meleager negat differenda in partus dubios consilia: nec expectandum, dum reges nascerentur, cum iam genitis uti liceret. ⁷ Seu puer illis placeat, esse Pergami filium Alexandri, natum ex Barsine, nomine Herculem: ⁸ seu mallet iuuenem, esse in castris fratrem Alexandri Aridaeum, comens et cunctis non suo tantum, verum et patris Philippi, nomine acceptissimum. ⁹ Caeterum, Roxanen esse originis Persicae: nec esse fas, ut Macedonibus ex sanguine eorum, quorum regna deleuerint, reges constituantur: quod nec ipsum Alexandrum voluisse dicit. ¹⁰ Denique morientem nullam de eo mentionem habuisse. ¹¹ Ptolemaeus recusabat regem Aridaeum, non propter maternas modo sordes, quod ex Larissaeo scorto nasceretur: sed etiam propter valetudinem maiorem, quam patiebatur; ne ille nomen regis, alius imperium, teneret: ¹² melius esse ex his legi, qui pro virtute regi suo proximi fuerint, qui provincias regant, quibus bella mandentur, quam sub persona regis indignorum subiiciantur imperio. ¹³ Vicit Perdiccae sententia, consensu vniuersorum. ¹⁴ Placuit itaque Roxanis expectari partum, et si puer natus fuisset, tutores Leonatum, Perdiccam, Crateron, et Antipatrum constituunt, confestimque in tutorum obsequia iurant.

III

¹ Cum equites quoque idem fecissent, pedites indignati, nullas sibi consiliorum partes relinquant, Aridaeum, Alexandri fratrem, regem appellant, sateilitesque illi ex turba sua legunt, et nomine Philippi patris vocari iubent. ² Quae cum nuntiata equitibus essent, legatos ad mitigandum eorum animos, duos ex proceribus, Attalum et Melea-

a ad mitigandum animos] Male mutarunt qui hanc syn-
Sic luntae cum aliis editis. taxin, de qua vide Sanctium in
Minerva

Meleagrum, mittunt, qui potentiam ex vulgi adulatione quaerentes, omitta legatione, militibus consentiunt. ³ Statim et seditio creuit, vbi caput et consilium habere coepit. ⁴ Tunc ad delendum equitatum cuncti armati regiam irrumpunt: ⁵ quo cognito, equites trepidi ab vrbe discedunt, castrisque positos, et ipsi pedites terrere coeperunt. ⁶ Sed nec procerum inter se odia cessabant. ⁷ Attalus ad interficiendum Perdiccam, ducem partis alterius, mittit: ⁸ ad quem armatum, et vltro vocantem, cum accedere percussores ausi non fuissent, tanta constantia Perdiccae fuit, vt vltro ad pedites veniret, et in concionem vocatos edoceret, quod facinus molirentur: ⁹ *Respicerent, contra quos arma sumfissent: non illos Persas, sed Macedonas; non hostes, sed ciues esse; plerosque etiam cognatos eorum, certe commilitones, eorundem castrorum ac periculorum socios:* ¹⁰ *edituros deinde egregium hostibus suis spectaculum, vt quorum armis victos se doleant, eorum mutuis caedibus gaudeant, parentaturusque sanguine suo manibus hostium a se interfectorum.*

III

¹ **H**aec cum pro singulari facundia sua Perdicca perorasset, adeo mouit pedites, vt probato con-

Minerua, et Vossium in Aristarcho, ignorarunt. lib. XXII c. 8 *Ad persequendum belli reliquias.* Graeuus.

omissa legatione militibus consentiunt] Caue hic auscultes viro politicissimo [Fabro], qui pro militibus substituendum contendit pedibus. Miles saepius accipitur pro pedite, et opponitur equiti. Caesar: *Tripartito milites equitesque in expeditionem misit.* vide Gronou. ad Liu. XXVIII, 1, et Hermannum Rhabodum Sche-

lium ad Hyginum de Castrametatione Romanorum p. 88, qui annotauit pulchre *militem* poni pro *pedite*, quia in *pedite* praecipuum robur fuerit exercituum Romanorum; sicut contra posterioribus saeculis sub Constantino, et sequentibus imperatoribus, cum omnis vis exercitus in equitatu, *equites*, *milites* appellatos fuisse. Graeuus.

⁸ *vltro vocantem*] Iuntae: *prouocantem.* Graeuus.

confilio eius, dux ab omnibus legeretur. ² Tum equites etiam in concordiam reuocati, in Aridaeum regem consentiunt. ³ Seruata est portio regni Alexandri filio, si natus esset. ⁴ Haec agebant, posito in medio corpore Alexandri, ut maiestas eius testis decretorum esset. ⁵ His ita compositis, Macedoniae et Graeciae Antipater praepositur: regiae pecuniae custodia Cratero traditur: castrorum, exercitus, et rerum cura Meleagro et Perdiccae assignatur: ⁶ iubeturque Aridaeus rex corpus Alexandri in Hammonis templum deducere. ⁷ Tunc Perdicca insensu seditionis auctoribus, repente, ignaro collega, lustrationem castrorum, propter mortem regis, in posterum edicit. ⁸ Postquam armatum exercitum in campo constituit, consentientibus vniuersis, euocatos, dum transit, de singulis manipulis seditiones, supplicio tradi occulte iubet. ⁹ Reuersus inde, inter principes prouincias diuidit, simul ut et remoueret aemulos, et munus imperii, beneficii sui faceret. ¹⁰ Prima Ptolemaeo Aegyptus, et Africae

5 castrorum, exercitus, et rerum cura]. Rerum cura est praefectura militiae in bello. Res enim nostrae ἀρχὴν notat bellum. unde Diestox rei gerendae. Cura quoque vocabulum imperii est. Suet. Tib. 16 Sed nuntiata Illyrici defectione, transit ad curam noui belli. Idem Vit. 2 Curam quoque imperii sustinuit, absente eo expeditione Britannica. Hinc curare pro imperare, praesse in bello apud Sallust. Marius ibi curabat. Gronouius. Malles et hic vir doctus ille [Faber] Castrorum rerum et exercitus cura. inuitis sane Musis. Res apud nostrum aliosque nostro meliores non infrequenter est bellum. Superius XII, 2 Non minorem rerum materiam in

Italia, Africa, Siciliaque, quam ille in Asia et in Persis habiturus. Sic res gerere. Horat. Res gerere et victos ostendere ciuibz hostes. Noster XVIII, 2 Per hos res Carthaginensium ea tempestate gerebantur, hoc est, bella. hinc mox Imperatores vocantur. Hoc igitur vult Iustinus, castrorum, exercitus, et rerum, hoc est, bellorum, eorumque rerum quae ad bellum gerendum desiderantur, curam Meleagro et Perdiccae fuisse assignatam. Graevius.

10 primo Ptolemaeo Aegyptus]. Gronouius ex MSS. Prima Ptolemaeo Aegyptus. Graevius.

cae Arabiaeque pars, forte venit, quem ex gregario milite Alexander virtutis causa prouexerat ¹¹ cui ad tradendam prouinciam Cleomenes, qui Alexandriam aedificauerat, datur. ¹² Confinem huic prouinciae Syriam Laomedon Mitylenaeus, Ciliciam Philotas, Philo Illyrios, accipiunt. ¹³ Mediae maiori Atropatus, minori foci Perdiccae, praepositur. ¹⁴ Sufiana gens Scyno, Phrygia maior Antigono, Philippi filio, assignatur. ¹⁵ Lyciam et Pamphyliam Nearchus, Cariam Cassander, Lydiam Menander, fortiuntur. ¹⁶ Leonato minor Phrygia euenit: Thracia et regiones Pontici maris Lyfimacho: Cappadocia cum Paphlagonia Eumeni data. ¹⁷ Summus castrorum tribunatus Seleuco, Antiochi filio, cessit. ¹⁸ Stipatoribus regis satellitibusque Cassander, filius Antipatri, praeficitur. ¹⁹ In Bactriana ulteriore, et Indiae regionibus, priores praefecti retenti. ²⁰ Terras inter amnes Hydaspem et Indum

pars forte venit] Bernecerus, Vorliius, Schefferus, nobis volunt persuadere, libris omnibus aduersantibus scribendum esse *forte euenit*, quia alibi sic Iustinus loquatur. Sed nihil inde efficias. Nam et aliter potuit loqui secutus praestantissimorum scriptorum auctoritatem, quibus *venire* eleganter dicuntur bona, quae aut heredes cernimus, aut forte accipimus. Cic. pro Cluent. *Res mihi venit hereditate*. Idem III Verrin. *Hereditas mihi venit a patre*. Mart. *Hereditas tibi trecenta venit*. Flor. II, 20 *Reliquae regis hereditatibus opes, et tota insimul regna veniebant*. Graevius.

¹³ *Mediae maiori Atropatos*] Iuntae: *Atropatus*, quod propius accedit ad veram descriptionem. legendum enim *Atro-*

pates ex Arriano, ut bene monuit Bongarsius. Graevius.

¹⁴ *Scyno*] Iuntae: *Cyno*. Quod propius abest ab emendatione Scaligeri, qui restituendum censet *Coeno*. Sed *Cyno* tuetur Cl. Perizonius animaduert. Historicis cap. 10, ubi ostendit, scriptoribus posterioribus se saepe mutari in *y*. sic pro *Moesia* scribi *Mysia*, pro *Roemetalces* inueniri *Rymetalces*, pro *Poeticus*, quod est Sulpitiae gentis cognomen, *Pyticus*. Graevius.

²⁰ *terras inter amnes*] Iuntae quoque cum MS. *Seres*. alii: *sed res*. forte scripserit Iustinus: *sedes*. Ut superius: *ad novas sedes quaerendas*, ex sic frequenter in aliis locis. Graevius.

dum, Taxiles habebat. ²¹ In colonias in Indis conditas Pithon, Agenoris filius, mittitur. Paropamisios, et fines Caucaſi montis, Extarches acceperit. ²² Aracoſſi Gedroſique Sibyrtio traduntur: Drancae et Arei Staſanori. ²³ Baſtrianos Amyntas fortitur; Sogdianos Scythaeus, Nicanor Parthos, Philippus Hyrcanos, Phrataſernes Armenios, Tleptolemus Perſas, Peuceſtes Babylonios, Archos Pelafgos, Arceſilaus Meſopotamiam. ²⁴ Cum haec diuiſio, veluti fatale munus, ſingulis contigiffet, ita magna incrementorum materia plurimis fuit. ²⁵ Siquidem non magno poſt tempore, quaſi regna, non praefecturas, diuiſiffent, ſic reges ex praefectis facti, magnas opes non ſibi tantum parauerunt, verum etiam poſteris reliquerunt.

V

Dum haec in Oriente aguntur, in Graecia Athenienſes et Aetoli bellum, quod iam viuus Alexan-

²¹ *Parapamenos fines Caucaſi*] Iuntae: *Parapamiſadas et fines*. Vnde Voſſius: *Paropamiſos*. Gronouius probat, quod in MS. reperit Bongarſius, *et finem*. hoc eſt, qui in ultimo Caucaſi ſine degabant. Graenius.

²² *Aracoſſi*] Iuntae: *Araboſſi*, vt legendum olim Ortelius ſtatuit ex Diodoro. Quod ſignatur et a Polyaeo. Graenius.

²³ *Sogdianos Scythaeus etc.*] MS. Voſſ. I *Sordianus ſulcos ſtagos parcos*. Alter, *Socdianus ſulcoſtaganos, parthos*. Lege, *Sogdianos, Sols Staſanor, Parthos etc.* Hanc leſionem confirmat Diodor. Sic. p. 648 *τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν Σταſάνορι τῷ Σόλῳ etc.* et Photius Bibl. LXXXII ex

Dexippo, *Σταſάνορ ὁ Σόλος*. Caeterum paullo poſt Palmarius in Exercit. p. 139 ex Arriano et Diodoro legit, *Phraſapernas Armenios, Tleptolemus Carmanos, Perſas Peuceſtes, Babylonios Archon Pellaeus*. Gronouius.

Tleptolemus Perſas] Iuntae: *Neoptolemus Perſas*. Cap. 6 huius libri: *Adiuſtores ei dantur cum exercitiſus frater Perdiccae Alceſas, et Neoptolemus*. Graenius.

Archos] MS. *Archous*. Iuntae: *Arbous*. et pro *Arceſilans* iidem, *Arcelaus*, vt Fabricius ad Oroſium. Graenius.

²⁴ *cum hac diuiſio*] Forte legendum, *cum hac diuiſione*. Gronouius.

Alexandro mouerant, summis viribus instruebant.
² Caussae belli erant, quod reuersus ab India Alexander, epistolas in Graeciam scripserat; qui omnium ciuitatum exules, praeter caedis damna restituebantur. ³ Quae recitatae praesente vniuersa Graecia, in mercatu Olympiaco, magnos motus fecerunt; ⁴ quod plurimi non legibus pulsati, sed per factionem principum fuerant; verentibus iisdem principibus, ne reuocati potentiores in publicam fierent. ⁵ Palam igitur iam tunc multae vitates libertatem bello vindicandam fremebant.
⁶ Principes tamen omnium Athenienses et Aegaei fuere. ⁷ Quod cum nuntiatum Alexandro esset, mille naues longas sociis imperari praeceperat, quibus in Occidente bellum gereret; excursurus cum valida manu fuerat ad Athenas delendas. ⁸ Intur Athenienses, contracto XXX millium exercitu et CC nauibus, bellum cum Antipatro, cui Graecia forte euenerat, gerunt, eumque detrectant praelium, et Heracleae urbis moenibus tuentem obsidione cingunt. ⁹ Eodem tempore, Demosthenes Atheniensis orator, pulsus patria, ob crimen cepti ab Harpalo auri, qui crudelitatem Alexandri fugerat, quod ciuitatem in eiusdem Alexandri bellum impelleret, forte Megaris exulabat: ¹⁰ qui missum ab Atheniensibus Hyperidem legatum cognouit, qui Peloponneses in societatem armorum sollicitaret, sequutus eum, Sicyona, Argos et Corinthum, caeterasque ciuitates, eloquentia Atheniensibus iunxit. ¹¹ Ob quod factum, missa ab Atheniensibus obuiam naue, ab exilio reuocatur.

restituuntur praeter damna.
 Eadem est ratio. Nimirum
 praeter ponitur nonnunquam
 pro praeterquam, ut cap. 11.
 ut nihil hostis victor suarum
 rum, praeter incendii spectacu-
 lo frueretur, Graeuus.

decre, omnes

tur. ¹³ Interim in obsidione Antipatri, Leosthenes, dux Atheniensium, telo e muris in transeuntem iacto, occiditur. ¹⁴ Quae res tantum animorum Antipatro dedit, ut etiam vallum rescindere auderet. ¹⁵ Auxilium deinde a Leonato per legatos petit: qui cum venire cum exercitu nuntiatus esset, obuii ei Athenienses cum instructis copiis fuere, ibique equestri praelio, graui vulnere ictus extinguitur. ¹⁶ Antipa er, tamen auxiliis sua videret victa, morte tamen Leonati laetatus est: quippe et aemulum sublatum, et vires eius accessisse sibi gratulabatur. ¹⁷ Statim igitur exercitu eius recepto, cum par hostibus etiam praelio videretur, solutus obsidione, in Macedoniam concessit. ¹⁸ Graecorum quoque copiae, finibus Graeciae hoste pulso, in vrbes dilapsae.

VI

Interea Perdicca, bello Ariarathi, regi Cappadocum, illato, praelioque victo nihil praemii praeter vulnera et pericula retulit. ² Quippe hostes ab acie in urbem recepti, occisis coniugibus et liberis, domos quisque suas cum omnibus copiis incenderunt. ³ Eodem congestis etiam seruitiis, et semetipsos praecipitant, ut nihil hostis victor suarum rerum, praeter incendii spectaculo frueretur. ⁴ Inde, ut viribus auctoritatem regiam acquireret, ad nuptias Cleopatrae, sororis Alexandri Magni, et alterius Alexandri quondam vxoris, non aspernante Olympiade, matre eius, intendit: ⁵ sed prius

M 2

Anti-

I Ariarathi] Iustinus confundit hic bellum Cappadocium cum Isaurico. Hoc enim Isauricum fuit, ut constat ex Diod. Sic. XVIII, 22. *Innoxia* Iustino quoque legitur, *Graecias*.

3 eodem congestis etiam seruitiis et semetipsos praecipitant]

sant] Elegantius et rotundius Iuntae: *Eodem congestis etiam seruitiis semetipsi praecipitant*. Sic malunt veteres loqui, quam quod vulgo nunc placet, *semet ipsos*. Bene quoque Iuntae lib. XVI, 4. *Proinde consulans sibi ipsi*. Vbi vulgati libri, *sibi ipsi*. Grauius.

Antipatrum, sub affinitatis obtentu, capere cupiebat. ⁶ Itaque fingit, se in matrimonium filiam eius petere, quo facilius ab eo supplementum tironum ex Macedonia obtineret. ⁷ Quem dolum praesentiente Antipatro, dum duas eodem tempore vxores quaerit, neutram obtinuit. ⁸ Post haec bellum inter Antigonum et Perdiccam oritur. ⁹ Antigono Craterus et Antipater auxilium ferebant; qui facta cum Atheniensibus pace, Polyperchonta Graeciae et Macedoniae praeponunt. ¹⁰ Perdicca, alienatis rebus, Aridaeum, et Alexandri Magni filium in Cappadocia, quorum cura illi mandata fuerat, de summa belli in consilium adhibet. ¹¹ Quibusdam placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipsum fontem et caput regni; vbi Olympias esset, mater Alexandri, ¹² non mediocre momentum partium, et ciuium fauor, propter Alexandri Philippique nomina: ¹³ sed in rem visum est, ab Aegypto incipere, ne in Macedoniam profectis, Alia a Ptolemaeo occuparetur. ¹⁴ Eumeni, praeter prouincias, quas acceperat, Paphlagonia, et Caria, et Lycia, et Phrygia adiiciuntur. ¹⁵ Ibi Craterum et Antipatrum operiri iubetur; adiutores ei dantur cum exercitibus frater Perdiccae Alcetas, et Neoptolemus: Clito cura classis traditur; ¹⁶ Cilicia Philotae adempta, Philoxeno datur: ipse Perdicca Aegyptum cum ingenti exercitu petit. ¹⁷ Sic Macedonia, in duas partes discurrentibus ducibus, in sua viscera armatur: ferrumque ab hostili bello in ciuilem sanguinem vertit, exemplo furentium, manus ac membra sua ipsa caesura. ¹⁸ Sed Ptolemaeus in Aegypto, sollerti industria, magnas opes parabat: ¹⁹ quippe et Aegyptios insigni moderatione in fauorem sui sollicitauerat: et reges finitimos

IO alienatis rebus] Alienatis rebus est remotis omnibus aliis curis et negotiis, pro quo Terentius dixit, *relictis rebus*. Andr. Herus operam re-

bus relictis dari iussit. Sic Iulianus XVIII, } Cum velut occisos alienasset, h. e. remouisset e medio. Grauius.

mos beneficiis obsequiisque deuinxerat : ^{2o} tēninos quoque imperii, acquisita Cyrene vrbe, ampliauerat; factusque iam tantus erat, vt non tam timeret hostes, quam timendus ipse hostibus esset.

VII

Cyrene autem condita fuit ab Aristaeo, cui nomen Batto propter linguae obligationem fuit. ² Huius pater Grinus, rex Therae insulae, cum ad oraculum Delphos, propter dedecus adolescentis filii nondum loquentis, deum deprecaturus venisset, responsum accepit, quo iuebatur filius eius Battus *Africam petere, et urbem Cyrenen condere, usum linguae ibi accepturus*. ³ Cum responsum ludibrio simile videretur, propter solitudinem Therae insulae, ex qua coloni ad urbem condendam in Africam tam vastae regionis proficisci iubebantur, res omissa est. ⁴ Interiecto deinde tempore, velut contumaces, pestilentia deo parere compelluntur: quorum tam insignis paucitas fuit, vt vix vnā nauem complerent. ⁵ Cum venissent in Africam, pulsis accolis, montem Cyram, et propter amoenitatem loci, et propter fontis vbertatem, occupauere. ⁶ Ibi Battus, dux eorum, linguae no-

M 3

dis

I cui nomen Battos propter linguae obligationem fuit] Non video cur Graecam terminationem retineat, cum paullo post recte *Battus* scribatur. Vera est lectio Iuntinae, in qua habetur: *cui nomen Batto fuit*. vide quae notauī inferius ad lib. XXVIII cap. I. *Graecius*.

3 rex Theramenis insulae] Vidit Bongarsius et Ottelius legendum *Therae insulae*. Quod ipsum extat in editione Iuntarum, vt nullus in posterum crupulus sit vili relinquitur. Pro

Cirrus vero legendum esse *Grinus*, qui tamen non eius pater, sed cognatus fuit, et pro *Aristaeo*, *Aristotele*, ostenderunt viri doctissimi; Bongarsius in notis ad hunc locum, Bochartus in Geographia sacra, et Ionsius de scriptoribus historiae Philosophicae. *Graecius*.

5 montem Cyram] Non ignoro, nonnullos casus accusandi huius inflexionis sic formari, vt ostendi ad Suetonium. Sed hic sequor Iute Iuntinam, quae *Cyram* scribit. vt et statim *fontium vbertatem*. *Graecius*.

dis solutis, loqui primum coepit; quae res animos eorum, ex promissis dei iam parte percepta, in reliquam spem condendae urbis accendit. ⁷ Positis igitur castris, opinionem veteris fabulae accipiunt, Cyrenen, eximiae pulcritudinis virginem, a Thessaliae monte Pelio ab Apolline raptam, perlatamque in eiusdem montis iuga, cuius collem occupaverant, a deo repletam, quatuor pueros peperisse, Nomium, Aristaeum, Authocum, Argaeum. ⁸ Missos a patre Hypseo, rege Thessaliae, qui perquirerent virginem, loci amoenitate captos, in iisdem terris cum virgine resedisse. ⁹ Ex his pueris tres adultos in Thessalam reuersos auita regna recepisse. ¹⁰ Aristaeum in Arcadia late regnasse, eumque primum, et apium et mellis usum, et lactis ad coagula, hominibus tradidisse, solstitialesque ortus fideris primum inuenisse. ¹¹ Quibus auditis Battus, virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit.

VIII

⁸ *missos a patre Speco]* Iuntac: *Hypseo*. Et sic legendum esse ex Diodoro Siculo et Apollonii Scholiaste pridem observauit Isaacus Vossius. *Graevius*.

¹⁰ *et apium et mellis usum et lactis ad coagula]* Olei quoque usum reperisse Aristaeum, auctor est Aristoteles apud Scholiasten Theocriti ad Idyllium V, 53; ubi narrat Nymphas nutuisse Aristaeum et docuisse olei et mellis colligendi usum, Aristotele teste. Caeterum pro *lactis ad coagula* scribitur in Iuntina *lactis coagulandi*, quod longius recedit a vestigiis caeterorum librorum, quos sequuntur merito editores. *Lactis usus ad coagula*, est ratio lactis coagulandi, et ex coagulo caseos

premendi. Nam butyrum veteribus Graecis et Romanis fuit ignotum, ut constat ex scriptoribus rei rusticae, qui illius conficiendi nullam faciunt mentionem, et vetustissimis Graecorum scriptoribus, qui Scythas lac hac ratione coagulare tradunt, et quod eius nomen ignorabant, butyrum vocant *ἔλαιον γάλακτος*, *oleum lactis*, de quo alibi plura. *Graevius*.

¹¹ *Battus urbem Cyrenen condidit]* Cuius posterius per ducentos annos ibi regnum tenuerunt, quod semper a patre descendit ad filium, sic tamen ut Batti et Arcesilai alternis dicerentur, vide Valesium ad excerpta Peiresciana Diodori Siculi p. 40. *Graevius*.

VIII

Igitur Ptolemaeus huius urbis ductus viribus, bellum in aduentum Perdiccae parabat. ² Sed Perdiccae plus odium arrogantiae, quam vires hostium nocebant: quam exoni etiam focii ad Antipatrum gregatim profugiebant. ³ Neoptolemus quoque in auxilium Eumeni relictus, non solum transfugere, verum etiam prodere partium exercitum, voluit. ⁴ Quam rem cum praesensisset Eumenes, cum proditore decernere praelio necesse habuit. ⁵ Victus Neoptolemus ad Antipatrum et Polyperchonta profugit, hisque persuadet, ut continuatis mansionibus, laeto ex victoria et securo fuga Eumeni superueniant. ⁶ Sed res Eumenem non latuit. Itaque insidiae in insidiatores versae: et qui securum aggressuros se putabant, securis in itinere, et per uigilio noctis fatigatis, occursum est. ⁷ In eo praelio Polyperchon occiditur. ⁸ Neoptolemus quoque cum Eumene congressus, diu mutuis vulneribus acceptis colluctatus est; in summa victus, occumbit. ⁹ Victor igitur duobus praeliis continuis Eumenes, affictas partes transitione sociorum paululum sustentauit. ¹⁰ Ad postremum tamen Perdicca occiso, ab exercitu hostis cum Pitbone, et Illyrio, et Alcera, fratre Perdiccae, appellatur: bellumque aduersus eos Antigono decernitur.

LIBER XIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Eumenis in bello aduersus Antigonum prudentia et fortitudo.*
- II *Prælio victus obsidetur, liberatur, ad Argyraspidas confugit, eosque ad suas partes pertrahit.*
- III *Dum Argyraspidas Eumenis imperia contemnunt, hostium virtute superantur. unde in Eumenem coniuratio.*
- IIII *Eumenis captiui ad Argyraspidas oratio, qua petit, ut sibi inter eos mori licent. Petitione frustratus proditorum capita deuouet, et Antigono victus traditur.*
- V *Cassander Aridaei vices gerens Græciæ ciuitates opprimit, et in Macedoniam aduersus Olympiadem proficiscitur.*
- VI *Olympias fugit; obsidetur, victori Cassandro se tradit; cuius iussu interficitur.*

I

Eumenes, ut Perdiccam occisum, se hostem a Macedonibus iudicatum, bellumque Antigono decretum, cognouit; ² ultro ea militibus suis indicauit, ne fana aut rem in maius extolleret, aut militum animos rerum nouitate terreret; ³ simul, ut, quomodo circa se animati essent; cognosceret, sumpturus consilium ex motu vniuersorum. ⁴ Constante tamen præfatus est; *Si cui hæc terrori essent, habere eum discedendi potestatem.* ⁵ Qua voce adeo cunctos in studium partium suarum induxit, ut ultro illum omnes hortarentur, *rescissurosque se ferro decreta Macedonum* affirmarent. ⁶ Tunc exercitu in Aetoliam promotum, pecunias ciuitatibus imperat; recusantes dare, hostiliter diripit. ⁷ Inde Sardis profectus est ad Cleopatram, sororem Alexandri Magni, ut eius voce centuriones principesque confirmaret, existimatuos, ibi maiestatem regiam verti, unde

⁵ ut ultro bellum omnes hortarentur] Assentior Gronovio, qui ad epistolam Senecæ 12 hanc MSS. lectionem probat, quam vide. Ouidius:

Cupio non persuadere quod hortor.

Græuius.

⁷ centuriones principesque confirmarentur, existimatuos]

Depre-

vnde soror Alexandri staret. ⁸ Tanta veneratio magnitudinis Alexandri erat, ut etiam per vestigia mulierum fauor sacrati eius nominis quaereretur. ⁹ Cum reuersus in castra esset, epistolae totis castris abiectae inueniuntur: quibus iis, qui Eumenis caput ad Antigonom derulissent, magna praemia definiebantur. ¹⁰ His cognitis, Eumenes vocatis ad concionem militibus, primo grátias agit, *quod negotio inuentus esset, qui spem cruenti praemii fidei sacramenti anteponeret*: ¹¹ deinde callide subnectit, *confictas has a se epistolas ad experiendos suorum animos esse*. ¹² Caeterum salutem suam in omnium potestate esse; nec Antigonom, nec quenquam ducum sic velle vincere, ut ipse in se exemplum pessimum statuatur. ¹³ Hoc facto, et in praesenti labantium animos retinuit; et in futurum prouidit.

M 5

Deprehendit hic turpem mendam ab editoribus praetermissam T. Faber, et verissime vidit legendum esse *confirmaret*. et sic plane olim Iuntina. Graenius.

[vnde soror Alexandri staret] Hoc est, quibuscum sentiebat Alexandri soror Cleopatra. Liu. XXI, 10 *Euentus belli, velut aquus iudex, vnde ius stabat, et victoriam dedit*. Id. XXIII, 45 *Qui aliunde stet semper, aliunde sentiat, infidus socius*. et XXV, 15 *Nec satis fido animo vnde pugnabat stantem: exemplo in fugam vertentem*. et Auditor V, 4 *Vnde stetit Alcibiades, eo se victoria transiebat*. Gronovius.

[10 qui spem cruenti praemii fidei sacramenti anteponeret] MSS. omnes Modii et Bongarsii: *Qui spem cruenti praemii fidei sacramenti anteponeret*. Quod merito Gronovius III Ooseru. 17 ample-

ctitur hoc sensu: qui propter spem praemiorum mallet sanguine ducis se cruenrare, quam fidem sacramenti seruare. *Fides sacramenti* dicitur, ut *religio sacramenti, religio iurandi*. Graevius.

[13 labantium animos deterruit] Iuntinae retinuit. Quod sane vulgato praetulerim. Suet. Iul. 4 *Nutantes et dubias ciuitates retinuit in fide*. ex cap. 17 *Ad retinendam Pompeii necessitudinem ac voluntatem*. Cic. I ad Fam. ep. 7 *Virum excellentem, et tibi tua praestanti in eum liberalitate deuinctum, non nihil suspicantem, propter aliquorum opinionem cupiditatis suae te abs se alienatum, illa epistola retinuisti*. in ead. epist. *Quos fauendo in eadem causa retinere potuerunt, inuidendo abalienauerunt*. Terent. Adelphis: *Liberalitate retinere liberos*. Potest tamen et *deterruit* ferri, ut sit, in aliam sententiam

Alexandro mouerant, summis viribus instruebant.
 2 Causlae belli erant, quod reuersus ab India Alexander, epistolas in Graeciam scripserat; quibus omnium ciuitatum exules, praeter caedis damnati, restituebantur. 3 Quae recitatae praesente vniuersa Graecia, in mercatu Olympiaco, magnos motus fecerunt; 4 quod plurimi non legibus pulsi patria, sed per factionem principum fuerant; verentibus iisdem principibus, ne reuocati potentiores in re publica fierent. 5 Palam igitur iam tunc multae ciuitates libertatem bello vindicandam fremebant. 6 Principes tamen omnium Athenienses et Aetoli fuere. 7 Quod cum nuntiatum Alexandro esset, mille naues longas sociis imperari praeceperat, quibus in Occidente bellum gereret; excursurusque cum valida manu fuerat ad Athenas delendas. 8 Igitur Athenienses, contracto XXX millium exercitu, et CC nauibus, bellum cum Antipatro, cui Graecia forte euenerat, gerunt, eumque detrectantem praelium, et Heracleae vrbis moenibus tuentem se, obsidione cingunt. 9 Eodem tempore, Demosthenes Atheniensis orator, pulsus patria, ob crimen accepti ab Harpalo auri, qui crudelitatem Alexandri fugerat, quod ciuitatem in eiusdem Alexandri bellum impelleret, forte Megaris exulabat: 10 qui ut missum ab Atheniensibus Hyperidem legatum cognouit, qui Peloponneses in societatem armorum sollicitaret, sequutus eum, Siccyona, Argos et Corinthum, caeterasque ciuitates, eloquentia sua Atheniensibus iunxit. 11 Ob quod factum, missa ab Atheniensibus obuiam naue, ab exilio reuocatur.

2 praeter caedis damnati] Nullum plane discrimen inter Sallustii et Iustini locutionem. Nam condemnatis ibi neque pender a praeter, ut hic damnati. Si licet dicere, nulli licet hoc facere praeter condemnato: licet utique et dicere, omnes

restituuntur praeter damnati. Eadem est ratio. Nimirum praeter ponitur nonnunquam pro praeterquam, ut cap. seq. ut nihil hostis victor suarum rerum, praeter incendii spectaculo frueretur, Grauius.

tur. ¹² Interim in obsidione Antipatri, Leosthenes, dux Atheniensium, telo e muris in transeuntem iacto, occiditur. ¹³ Quae res tantum animorum Antipatro dedit, ut etiam vallum rescindere auderet. ¹⁴ Auxilium deinde a Leonato per legatos petit: qui cum venire cum exercitu nuntiatus esset, obuii ei Athenienses cum instructis copiis fuere, ibique equestri praelio, graui vulnere ictus extinguitur. ¹⁵ Antipa er, tamen si auxilia sua videret victa, morte tamen Leonati laetatus est: quippe et aemulum sublatum, et vires eius accessisse sibi gratulabatur. ¹⁶ Statim igitur exercitu eius recepto, cum par hostibus etiam praelio videretur, solutus obsidione, in Macedoniam concessit. ¹⁷ Graecorum quoque copiae, finibus Graeciae hoste pulso, in vrbes dilapsae.

VI

Interea Perdicca, bello Ariarathi, regi Cappadocum, illato, praelioque victo nihil praemii praeter vulnera et pericula retulit. ² Quippe hostes ab acie in urbem recepti, occisis coniugibus et liberis, domos quisque suas cum omnibus copiis incenderunt. ³ Eodem congestis etiam seruitiis, et semetipsos praecipitant, ut nihil hostis victor suarum rerum, praeter incendii spectaculo frueretur. ⁴ Inde, ut viribus auctoritatem regiam acquireret, ad nuptias Cleopatrae, sororis Alexandri Magni, et alterius Alexandri quondam vxoris, non aspernante Olympiade, matre eius, intendit: ⁵ sed prius

M 2

Anti-

¹ *Ariarathi*] Iustinus confundit hic bellum Cappadocum cum Isaurico. Hoc enim Isauricum fuit, ut constat ex Diod. Sic. XVIII, 22. *Innoxio* Iustino quoque legitur, *Grac-*

³ *eodem congestis etiam seruitiis et semetipsos praecipitant*

tant] Elegantius et rotundius Iuntae: *Eodem congestis etiam seruitiis semetipsi praecipitant*. Sic malunt veteres loqui, quam quod vulgo nunc placet, *semet ipsas*. Bene quoque Iuntae lib. XVI, 4. *Proinde consulans sibi ipsi*. Vbi vulgati libri, *sibi ipsa*. Graevius.

Antipatrum, sub affinitatis obtentu, capere cupiebat. ⁶ Itaque fingit, se in matrimonium filiam eius petere, quo facilius ab eo supplementum tironum ex Macedonia obtineret. ⁷ Quem dolum praesentiente Antipatro, dum duas eodem tempore uxores quaerit, neutram obtinuit. ⁸ Post haec bellum inter Antigonum et Perdiccam oritur. ⁹ Antigono Craterus et Antipater auxilium forebant; qui facta cum Atheniensibus pace, Polyperchonta Graeciae et Macedoniae praeponunt. ¹⁰ Perdicca, alienatis rebus, Aridaeum, et Alexandri Magni filium in Cappadocia, quorum cura illi mandata fuerat, de summa belli in consilium adhibet. ¹¹ Quibusdam placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipsum fontem et caput regni; ubi Olympias esset, mater Alexandri, ¹² non mediocre momentum partium, et civium fauor, propter Alexandri Philippique nomina: ¹³ sed in rem visum est, ab Aegypto incipere, ne in Macedoniam profectis, Asia a Ptolemaeo occuparetur. ¹⁴ Eumeni, praeter prouincias, quas acceperat, Paphlagonia, et Caria, et Lycia, et Phrygia adiiciuntur. ¹⁵ Ibi Craterum et Antipatrum operiri iubetur; adiutores ei dantur cum exercitibus frater Perdiccae Alcetas, et Neoptolemus: Clito cura classis traditur; ¹⁶ Cilicia Philotae adempta, Philoxeno datur: ipse Perdicca Aegyptum cum ingenti exercitu petit. ¹⁷ Sic Macedonia, in duas partes discurrentibus ducibus, in sua viscera armatur: ferrumque ab hostili bello in civilem sanguinem vertit, exemplo furentium, manus ac membra sua ipsa caesura. ¹⁸ Sed Ptolemaeus in Aegypto, solerti industria, magnas opes parabat: ¹⁹ quippe et Aegyptios insigni moderatione in fauorem sui sollicitauerat: et reges finiti-

mos

IO alienatis rebus] Alienatis rebus est remotis omnibus aliis curis et negotiis, pro quo Terentius dixit, relictis rebus. Andr. Horus operam re-

bus relictis dari iussit. Sic Iulianus XVIII, } Cum velut occisos alienasset, h. e. remouisset e medio. Graevius.

mos beneficiis obsequiisque deuinxerat : 2º termi-
nos quoque imperii, acquisita Cyrene vrbe, am-
pliauerat; factusque iam tantus erat, vt non tam
timeret hostes, quam timendus ipse hostibus esset.

VII

Cyrene autem condita fuit ab Aristaeo, cui
nomen Batto propter linguae obligationem
fuit. 2. Huius pater Grinus, rex Therae insulae,
cum ad oraculum Delphos, propter dedecus ado-
lescentis filii nondum loquentis, deum deprecaturus
venisset, responsum accepit, quo iuebatur filius
eius Battus *Africam petere, et urbem Cyrenen con-*
dere, usum linguae ibi accepturus. 3. Cum respon-
sum ludibrio simile videretur, propter solitudinem
Therae insulae, ex qua coloni ad urbem condendam
in Africam tam vastae regionis proficisci iubeban-
tur, res omissa est. 4. Interiecto deinde tempore,
velut contumaces, pestilentia deo parere compellun-
tur: quorum tam insignis paucitas fuit, vt vix
vnam nauem complerent. 5. Cum venissent in Afri-
cam, pulsis accolis, montem Cyram, et propter
amoenitatem loci, et propter fontis vbertatem, oc-
cupauere. 6. Ibi Battus, dux eorum, linguae no-
dis

M 3

I cui nomen Battos propter
linguae obligationem fuit] Non
video cur Graecam terminatio-
nem retineat, cum paullo post
recte Battus scribatur. Vera
est lectio Iuntinae, in qua ha-
betur: cui nomen Batto fuit.
vide quae notavi inferius ad
lib. XXVIII cap. I. Grae-
uius.

3 rex Theramenis insulae]
Vidit Bongarsius et Ortelius le-
gendum Therae insulae. Quod
ipsum extat in editione Iunta-
rum, vt nullus in posterum
crupulus sit vlli relictus. Pro

Cirrus vero legendum esse Gri-
nus, qui tamen non eius pater,
sed cognatus fuit, et pro Ari-
staeo, Aristotele, ostenderunt
viri doctissimi, Bongarsius in
notis ad hunc locum, Bochar-
tus in Geographia sacra, et
Ionsius de scriptoribus histo-
riae Philosophicae. Graenius.

5 montem Cyram] Non igno-
ro, nonnullos casus accusandi
huius inflexionis sic formari,
vt, ostendi ad Suetonium. Sed
hic sequor iure Iuntinam, quae
Cyram scribit. vt et statim
fontium vbertatem. Graenius.

dis solutis, loqui primum coepit; quae res animos eorum, ex promissis dei iam parte percepta, in reliquam spem condendae urbis accendit. ⁷ Positis igitur castris, opinionem veteris fabulae accipiunt, Cyrenen, eximia pulcritudinis virginem, Thessaliae monte Pelio ab Apolline raptam, perlatamque in eiusdem montis iuga, cuius collem occupaverant, a deo repletam, quatuor pueros peperisse, Nomium, Aristaeum, Authocum, Argaeum. ⁸ Missos a patre Hypseo, rege Thessaliae, qui perquirent virginem, loci amoenitate captos, in iisdem terris cum virgine refedisse. ⁹ Ex his pueris tres adultos in Thessalam reuersos auita regna recepisse. ¹⁰ Aristaeum in Arcadia late regnasse, eumque primum, et apium et mellis usum, et lactis ad coagula, hominibus tradidisse, solstitialesque ortus sideris primum inuenisse. ¹¹ Quibus auditis Battus, virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit.

VIII

⁸ *missos a patre Speo]* Iuntac: *Hypseo*. Et sic legendum esse ex Diodoro Siculo et Apollonii Scholiaste pridem observavit Isaacus Vossius. *Graevius*.

¹⁰ *et apium et mellis usum et lactis ad coagula]* Olei quoque usum reperisse Aristaeum, auctor est Aristoteles apud Scholiasten Theocriti ad Idyllium V, 53; ubi narrat Nymphas nutrisse Aristaeum et docuisse olei et mellis colligendi usum, Aristotele teste. Caeterum pro *lactis ad coagula* scribitur in Iuntina *lactis coagulandi*, quod longius recedit a vestigiis caeterorum librorum, quos sequuntur merito editores. *Lactis usus ad coagula*, est ratio lactis coagulandi, et ex coagulo caseos

premedi. Nam butyrum veteribus Graecis et Romanis fuit ignotum, ut constat ex scriptoribus rei rusticae, qui illius conficiendi nullam faciunt mentionem, et vetustissimis Graecorum scriptoribus, qui Scythas lac hac ratione coagulare tradunt, et quod eius nomen ignorabant, butyrum vocant *ὑδαίον γάλακτος, oleum lactis*, de quo alibi plura. *Graevius*.

¹¹ *Battus urbem Cyrenen condidit]* Cuius posterii per ducentos annos ibi regnum tenuerunt, quod semper a patre descendit ad filium, sic tamen ut Battus et Arcefilai alternis dicerentur. vide Valesium ad excerpta Peiresciana Diodori Siculi p. 40. *Graevius*.

VIII

Igitur Ptolemaeus huius urbis auctus viribus, bellum in aduentum Perdiccae parabat. ² Sed Perdiccae plus odium arrogantiae, quam vires hostium nocebant: quam ex omni etiam socii ad Antipatrum gregatim profugiebant. ³ Neoptolemus quoque in auxilium Eumeni relictus, non solum transfugere, verum etiam prodere partium exercitum, voluit. ⁴ Quam rem cum praesensisset Eumenes, cum proditore decernere praelio necesse habuit. ⁵ Victus Neoptolemus ad Antipatrum et Polyperchontem profugit, hisque persuadet, ut continuatis mansionibus, laeto ex victoria et securo fuga Eumeni superueniant. ⁶ Sed res Eumenem non latuit. Itaque insidiae in insidiatores versae: et qui securum aggressuros se putabant, securis in itinere, et per uigilio noctis fatigatis, occursum est. ⁷ In eo praelio Polyperchon occiditur. ⁸ Neoptolemus quoque cum Eumene congressus, diu mutuis vulneribus acceptis, colluctatus est; in summa victus, occumbit. ⁹ Victor igitur duobus praeliis continuis Eumenes, afflictas partes transitione sociorum paululum sustentauit. ¹⁰ Ad postremum tamen Perdicca occiso, ab exercitu hostis cum Pirbone, et Illyrio, et Alcera, fratre Perdiccae, appellatur: bellumque aduersus eos Antigono decernitur.

LIBER XIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I Eumenis in bello aduersus Antigonom prudentia et foris-
tudo.
- II Prælio victus obsidetur, liberatur, ad Argyraspidas confugit,
eosque ad suas partes pertrahit.
- III Dum Argyraspidas Eumenis imperia contemnunt, hostium vir-
tute superantur. unde in Eumenem coniuratio.
- IIII Eumenis captiui ad Argyraspidas oratio, qua petit, ut sibi
inter eos mori liceat. Petitione frustratus proditorum
capita deuouet, et Antigono victus traditur.
- V Cassander Aridaei vices gerens Graeciae ciuitates opprimit, et
in Macedoniam aduersus Olympiadem proficiscitur.
- VI Olympias fugit; obsidetur, victori Cassandro se tradit; cu-
ius iussu interficitur.

I

Eumenes, vt Perdiccam occisum, se hostem a
Macedonibus iudicatum, bellumque Antigo-
no decretum, cognouit; ² vltro ea militibus suis
indicauit, ne fania aut rem in maius extolleret, aut
militum animos rerum nouitate terreret; ³ simul,
vt, quomodo circa se animati essent; cognosceret,
sumpturus consilium ex motu vniuersorum. ⁴ Con-
stanter tamen praefatus est; *Si cui hanc terrori essent,
habere eum discedendi potestatem.* ⁵ Qua voce adeo
cunctos in studium partium suarum induxit, vt vltro
illum omnes hortarentur, *rescissurosque se ferro de-
creta Macedonum* affirmarent. ⁶ Tunc exercitu in
Aetoliam promotu, pecunias ciuitatibus imperat;
recusantes dare, hostiliter diripit. ⁷ Inde Sardis
profectus est ad Cleopatram, sororem Alexandri
Magni, vt eius voce centuriones principesque con-
firmaret, existimatos, ibi maiestatem regiam verti,
vnde

⁵ *vt vltro bellum omnes hor-
tarentur*] Assentior Gronouio,
qui ad epistolam Senecae 12
hanc MSS. lectionem probat,
quam vide, Ouidius:

*Cupio non persuadere quod
horror.*

Græuius.

⁷ *centuriones principesque
confirmarentur, existimatos*]

Depre-

unde foror Alexandri staret. ⁸ Tanta veneratio magnitudinis Alexandri erat, ut etiam per vestigia mulierum fauor sacrati eius nominis quaereretur. ⁹ Cum reuersus in castra esset, epistolae totis castris abiectae inueniuntur: quibus iis, qui Eumenis caput ad Antigonum detulissent, magna praemia definiebantur. ¹⁰ His cognitis, Eumenes vocatis ad concionem militibus, primo gratias agit, *quod nemo inuentus esset, qui spem cruenti praemii fidei sacramenti anteponeret*: ¹¹ deinde callide subneclit, *confictas has a se epistolas ad experiendos suorum animos esse*. ¹² Caeterum salutem suam in omnium potestate esse; nec Antigonam, nec quenquam ducum sic velle vincere, ut ipse in se exemplum pessimum statuatur. ¹³ Hoc facto, et in praesenti labantium animos retinuit; et in futurum prouidit, *ut*

Deprehendit hic turpem mendam ab editoribus praetermissam T. Faber, et verissime vidit legendum esse *confirmaret*. et sic plane olim Iunina. Graevius.

[unde foror Alexandri staret] Hoc est, quibuscum sentiebat Alexandri soror Cleopatra. Liu. XXI, 10 *Euenus belli, velut aequus iudex, unde ius stabat, et victoriam dedit*. Id. XXIII, 45 *Qui aliunde stet semper, aliunde sentiat, infidus socius*. et XXV, 15 *Nec satis fido animo unde pugnabat stantem: exemplo in fugam vertunt*. et Auctor V, 4 *Vnde stetit Alcibiades, eo se victoria transferebat*. Grynouius.

[10 qui spem cruenti praemii fidei sacramento anteponeret] MSS. omnes Modii et Bongarsii: *Qui spem cruenti praemii fidei sacramenti anteponeret*. Quod mirro Grononius IIII Obseru. 17 ample-

ctitur hoc sensu: qui propter spem praemiorum mallet sanguine ducis se cruentare, quam fidem sacramenti seruare. *Fidas sacramenti* dicitur, ut religio sacramenti, religio iurandi. Graevius.

[13 labantium animos detinuit] Iunctae retinuit. Quod sane vulgato praemulerim. Suet. Iul. 4 *Nutantes et dubias ciuitates retinuit in fide*. et cap. 17 *Ad retinendam Pompeii necessitudinem ac voluntatem*. Cic. I ad Fam. ep. 7 *Virum excellentem, et tibi tuo praestanti in eum liberalitate deuinctum, non nihil suspicantem, propter aliquorum opinionem, cupiditatis suae te abs se alienatum, illa epistola retinui*. in ead. epist. Quos fauendo in eadem causa retinere potuerant, inuidendo abalienauerunt. Terent. Adelphis: *Liberalitate retinere liberos*. Potest tamen et deterruis fecit, ut sit, in aliam sententiam

ut, si quid simile accidisset, non se ab hoste corrumpi, sed ab ducē tentari arbitrarentur. ¹⁴ Omnes igitur operam suam certatim ad custodiam salutis eius offerunt.

II

¹ Cum interim Antigonus cum exercitu superuenit, castrisque politis, postera die in aciem procedit. ² Nec Eumenes moram praelio fecit, qui victus in munitum quoddam castellum confugit; ³ ubi cum videret se fortunam obsidionis subiturum, maiorem exercitus partem dimisit, ne aut consensu multitudinis hosti traderetur, aut obsidio ipsa multitudine grauaretur. ⁴ Legatos deinde ad Antipatrum, quod solus par Antigoni vicibus videbatur, supplices mittit: a quo cum auxilia Eumeni missa Antigonus didicisset, ab obsidione recessit. ⁵ Erat quidem solutus ad tempus metu mortis Eumenes: sed nec salutis, dimisso exercitu, magna spes erat. ⁶ Omnia igitur circumspicienti, optimum visum est, ad Alexandri Magni Argyraspidas, inuictum exercitum, et tot victoriarum praefulgentem gloria, decurrere. ⁷ Sed Argyraspides post Alexandrum omnes

sententiam perduxit, fides sibi reddidit. *Deterere* enim saepe est sine vilius terroris et minarum respectu dehortari, dissuadere, rationibus compellere et perducere, ne quid facias. Plaut. Mil. II, 3 *Me homo nemo deterruerit, quin ea sit in aedibus*. hoc est, mihi nemo hoc persuaserit. Cic. II de Orat. *Nam neque is, qui optime potest, deferendus est vltimo modo a cohortatione nostra, neque, qui aliquid potest, deterrendus*. Plura exempla sunt in promptu, sed iam modum excessus harum notularum. Id tamen quod aptid tantas ex-

rat, hic est efficacius et aptius. Est enim proprium in hac re verbum, cum scilicet amicū a me alieniorem, et iam amicitiae renuntiaturum, aliquo officii genere mihi reconcilio. Praeterea qui poterat haece vox in mentem venire ed coribus Italis, nisi eam in opri nis suis membranis inuenissent. Sane si iis lectum fuisset *deterre*, nunquam repudiassent. *Gracivius*.

⁶ *optimum visum est* Prietacius ad Apulei. I Metam. p. 37 legit, *optimum factum visum est*. Gronovius.

omnes duces fastidiebant, sordidam militiam sub aliis, post tanti regis memoriam, existimantes. ⁸ Itaque Eumenes blandimentis agere; suppliciter singulos alloqui, nunc *commilitones suos*, nunc *patronos* appellans, nunc *periculorum et operum Orientalium socios*: nunc *refugia salutis suae*, et *unica praesidia* commemorans; ⁹ *solos esse, quorum virtute Oriens sit domitus; solos, qui militiam Liberi patris, qui Herculis monumenta, superarint*: ¹⁰ *per hos Alexandrum Magnum factum; per hos divinos honores, et immortalem gloriam consequutum*: ¹¹ *orat, ut non tam ducem se, quam commilitonem, recipiant, unumque ex corpore suo esse velint*. ¹² Receptus hac lege, paulatim imperium, primum monendo singulos, mox, quae perperam facta erant, blande corrigendo, usurpat; nihil in castris sine illo agi, nihil administrari sine sollertia illius, poterat.

III

¹ **A**d postremum, cum Antigonum venire cum exercitu nuntiatum esset, compellit eos in aciem descendere. ² Ibi dum ducis imperia contemnunt, hostium virtute superantur. ³ In eo praelio non gloriam tantum tot bellorum, cum coniugibus et liberis; sed et praemia longa militia parta perdidierunt. ⁴ Sed Eumenes, qui auctor cladis erat, nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur. ⁵ Nam *et virtute eos superiores fuisse affirmabat: quippe ab his quinque millia hostium caesa: et si in bello perstent, ultro hostes pacem petituros*. ⁶ *Damna, quibus se victos putent, duo millia mulierum, et paucos infantes, et servitia esse, quae*

⁸ *nunc patronos, periculorum Orientalium socios, nunc effugia salutis suae*] Cur cum saepius nunc et ante et post repetatur, omisum hoc est ante *periculorum Orientalium socios*. Re-

posui id ex Iuntina, addito ex eadem vocabulo *operum*, quod in nonnullis quoque MSS. habetur, ut Schefferus quoque vidit et probavit. *Gracius*.

quae melius vincendo possint reparare, quam deferendo victoriam. ⁷ Porro Argyraspides neque fugam se tentaturos dicunt, post damna matrimoniorum, et post coniuges amissas, neque bellum gesturos contra liberos suos; ⁸ utroque eum coniugiis agitant, quod se post tot annos emeritorum stipendiorum, redeuntibus domum cum praemiis tot bellorum, ab ipsa missione rursus in novam militiam immensaue bella revocaverit, ⁹ et a laribus iam quodam modo suis, et ab ipso limine patriae abductos, inanibus promissis deceperit: ¹⁰ nunc quoque amissis omnibus felicitis militiae quaestibus, ne victos quidem in misera et inopi senecta quiescere sinat. ¹¹ Ignaris deinde ducibus, confestim ad Antigonum legatos mittunt, petentes, ut sua reddi iubeat. Is redditurum se pollicetur, si Eumenem sibi tradant. ¹² Quibus cognitis, Eumenes cum paucis fugere tentavit: sed retractus, desperatis rebus, cum concursus multitudinis factus esset, petit, ut postremum sibi alloqui exercitum liceret.

III

Iussus ab universis dicere, facto silentio, laxatisque vinculis, prolatam, sicut erat catenatis, manum ostendit: ² Cernitis, milites, inquit, habitum atque ornamenta ducis vestri, quae mihi non hostium

⁷ post damna matrimoniorum, et post coniuges amissas] Haec inepta est *tautologia*. Itaque et post coniuges amissas, tanquam interpretationem praecedentium excidendam censet Berneggerus. Sed legendum cum Iunctis: post damna patrimoniorum. Haec sunt, quae paullo ante dixit: praemia longa militia parata. et paullo post: praemia tot bellorum. et: felicitis militiae quae-

stus. Quod enim aliud militibus patrimonium? Gracianus. Ita [patrimoniorum] omnino legendum. Vellei. II, 120 Sunt tamen, qui, ut viuos ab eo vindicatos, ita ingulorum sub Varo occupata, crediderint patrimonio. et Quintil. Declam. CCCVIII Alioquin potest grave videri etiam ipsum patrimonium, si non integram legem habet. Gronovius.

hostium quisquam imposuit : nam hoc etiam solatio foret. ³ Vos me ex victore victum, vos me ex imperatore captivum fecistis. quater intra hunc annum in mea verba iureiurando obstricti estis. ⁴ Sed ista omitto. neque enim miseros conuicia decent. ⁵ Vnum oro, si propositorum Antigoni in meo capite summa consistit, inter vos me velitis mori. ⁶ Nam neque illius interest, quemadmodum aut ubi cadam; et ego fuero ignominia mortis liberatus. ⁷ Hoc si impetro, soluo vos iureiurando, quo toties vos sacramento mihi deuouistis. ⁸ Aut si ipsos pudet roganti vim adhibere, ferrum buc date, et permittite, quod vos facturos pro imperatore iurastis, imperatorem pro vobis sine religione iurisiurandi facere. ⁹ Cum non obtineret, preces in iram vertit. ¹⁰ At vos, ait, deuota capita, respiciant dii periuriarum vindices; talesque vobis exitus dent, quales vos ducibus vestris dedistis. ¹¹ Nempe vos iidem paullo ante et Perdiccae sanguine estis adpersi, et in Antipatrum eadem moliti. ¹² Ipsum denique Alexandrum, si fas fuisset eum mortali manu cadere, interenturi: quod maximum erat, seditionibus agitastis. ¹³ Vltima nunc ego perfidorum victima, has vobis diras atque inferias dico; ¹⁴ ut inopes extorresque omne acuum in hoc castrensi exilio agatis, deuorentque vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium daces, absun-

⁷ quo toties vos sacramento mihi deuouistis] Gronouius legit; qui toties vos s. n. d. Graevius.

¹⁰ at vos] Particulam at veteres usurpare solent, si irati inchoent orationem, idque praesertim amant Poetae. ut Virgil. II Aen. 535 At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis Dii, si qua est caeli pietas, quae talia cures, Persoluant grates dignas. et Ouid. Ep. Heroid. XII At tibi Colchorum,

memini, regina vacavi. et Idem III Amor. VI, 105 At tibi pro meritis opto etc. et Idem VIII Metam. 279 At non impune feremus. Et Horat. Ep. 5 At o decorum quicquid in caelo regis Terras et humanum genus, Gronouius.

¹² quod maximum erat, seditionibus agitastis] Freinsheimius ad Florum emendati quod proximum erat. Graevius.

absumpsistis. ¹⁵ Plenus deinde irae, custodes suos praecedere ad Antigoni castra coepit. ¹⁶ Sequitur exercitus, prodito imperatore suo, et ipse captiuus, triumphumque de se ipso ad victoris sui castra ducit; ¹⁷ omnia auspicia regis Alexandri, et tot bellorum palmas laureaſque vna ſecum victori tradens: ¹⁸ et ne quid deeſſet pompae, elephanti quoque, et auxilia Orientalia ſubſequuntur. ¹⁹ Tanto pulcrior haec Antigono, quam Alexandro tot victoriae fuerunt; ut cum ille Orientem vicerit, hic etiam eos, a quibus Oriens victus fuerat, ſuperauerit. ²⁰ Igitur Antigonus domitores illos orbis exercitui ſuo diuidit, redditis, quae in victoria ceperat. ²¹ Eumemem vero, verecundia prioris amicitiae, in conſpectum ſuum venire prohibitum, aſſignari cuſtodibus praecepit.

V

Interea Eurydice, vxor Aridaei regis, ut Polyperchonta a Graecia redire in Macedoniam cognouit, et ab eo arceſſitam Olympiadem; ² muliebri aemulatione percuſſa, abutens valetudine viri, cuius officia ſibi vindicabat, Scribit regis nomine Polyperchonti, ³ *Cassandro exercitum tradat, in quem regni adminiſtrationem rex tranſtulerit; eadem et in Aſiam Antigono per epiſtolas nuntiat.* ⁴ Quo beneficio deuinctus Caſſander, nihil non ex arbitrio muliebris audaciae gerit. ⁵ deinde profeſtus in Graeciam, multis ciuitatibus bellum inſert: ⁶ qua-

¹⁹ *tanto pulcrior haec*] Neſcio quid hic viro doctiſſimo [Scheffero] mentem obnubilauit. Quid enim clariuſ vulgata? *Tanto pulcrior haec Antigono*, ſc. victoria fuit, quam ſos Alexandro victoriae fuerunt. Rationem addit, cur haec unica victoria Antigono fuerit pulcrior et glorioſior, quam tot

victoriae Alexandro. Quia nimirum illos vicit, quibus illas victorias conſecutus erat Alexander. *Graenius.*

²⁰ *redditis eorum, quae in victoria ceperat*] Optimo luntae cum aliis editionibus: *redditis quae in v. c. Graevius.*

⁶ quarum excidio, veluti vicino incendio, territi Spartani urbem, quam semper armis, non muris, defenderant, tum contra responsa fatorum et veterem maiorum gloriam, armis diffisi, murorum praesidio includunt. ⁷ Tantum eos degeneravisse a maioribus, ut, cum multis saeculis murus urbi civium virtus fuerit, tunc ciues saluos se fore non existimauerint, nisi intra muros laterent. ⁸ Dum haec aguntur, Cassandrum a Graecia turbatus Macedoniae status domum reuocauit. ⁹ Namque Olympias, mater Alexandri Magni regis, cum Epīro iu Macedonia, prosequente Aeacide, rege Molossorum, veniret, prohiberique finibus ab Eurydice et Aridaeo rege coepisset; ¹⁰ seu memoria mariti, seu magnitudine filii, et indignitate rei, moti Macedones, ad Olympiadem transiere: cuius iussu et Eurydice, et rex occiditur, sex annis post Alexandrum potitus regno.

VI

¹ Sed nec Olympias diu regnavit. Nam cum principum passim caedes, muliebri magis, quam regio, more secisset, fauorem sui in odium vertit. ² Itaque audito Cassandri aduentu, diffisa Macedonibus, cum nuru Roxane, et nepote Hercule, in Pydnam urbem concedit. ³ Proficiscenti Deidamia, Aeacidæ regis filia, et Thessalonice priuigna, et ipsa clara Philippi patris nomine, multaeque aliae principum matronae, speciosus magis quam utilis grex, comites fuere. ⁴ Haec cum nuntiata Cassandro essent, statim citato cursu Pydnam venit, et urbem obsidione cingit. ⁵ Cum fame ferroque vrgeretur Olympias, longae obsidionis taedio, pacta salute, victori se tradidit. ⁶ Sed Cassander ad concionem

¹⁰ *ad Olympiadem*] Iun- *post Alexandrum potitus regna-*
tae: *Olympiada. Mox iidem:* *Gracivus.*

Cuius iussu et Eurydice occi- ³ *Thessalonice*] MSS. et Iun-
ditur, et rex Aridaeus sex annis *tinae: Thessalonica. Gracivus.*

cionem vocato populo, sciscitaturus, *quid de Olympiade fieri velint*, subornat parentes interfectorum, qui sumta lugubri veste, crudelitatem mulieris accusarent. ⁷ A quibus accensi Macedones, sine respectu pristinae maiestatis, occidendam decernunt: ⁸ immemotes prorsus, quod per filium eius, virumque, non solum vitam ipsi inter finitimos tutam habuissent: verum etiam tantas opes imperiumque orbis quaesissent. ⁹ Sed Olympias ubi obstinatos venire ad se armatos vidit, veste regali, duabus ancillis innixa, ultro obuiam procedit. ¹⁰ Qua visa, percussores attoniti fortuna maiestatis prioris, et tot in ea memoriae occurrentibus regum suorum nominibus, substiterunt; ¹¹ donec a Cassandro missi sunt, qui eam confoderent, non refugientem gladium, nec vulnera, aut muliebriter vociferantem: sed virorum more sortium, pro gloria veteris prosapiae, morti succumbentem; ut Alexandrum posses etiam in moriente matre cognoscere. ¹² Insuper expirans, capillis et veste crura contexisse fertur, ne quid posset in corpore eius indecorum videri. ¹³ Post haec Cassander Thessalonicen, regis Aridaei filiam, uxorem ducit: filium Alexandri cum matre, in arcem Amphipolitanam custodiendos mittit.

11 nec vulnera, aut muliebriter vociferantem] Imitae: nec ante vulnera muliebriter vociferantem. Graevius, [ut Alexandrum posses etc.] Ouid. Ep. VIII, 151 Tu quoque cognosces in me, Meleagre, sororem. et XII Met. 620 Ipse etiam ut cuius fuerit cognoscere posses, Bella mouet clypeus. Gronovius.

12 expirans capillis et veste crura contexisse fertur] Quomodo capillis crura teguntur? MSS. capi'los. unde Schefferus: expirans capillis os, et veste crura contexisse fertur. Nescis cur os texerit. Forte scripsit Iustinus: Expirans papillas veste et crura contexisse fertur. Graevius.

LIBER XV

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Antigoni bellum aduersus socios, in quo Demetrius F. superatus praelio.*
 II *Cassandri in familiam Alexandri M. facuitia, Antigoni prosperi successus in bello.*
 III *Lyfimachi, Antigono oppositi, virtutes et praeclare gesta.*
 IIII *Novus hostis Antigono accedit, nempe Seleucus, cuius origo, et res gestae subiciuntur. Antigonus in praelio occumbit.*

I

Perdicca, et fratre eius Eumene; ac Polyperchonte, caeterisque ducibus diuersae partis occisis, finitum certamen inter successores Alexandri Magni videbatur; cum repente inter ipsos victores nata discordia est: ² quippe postulantibus Ptolemaeo, et Cassandro, et Lyfimacho, *ut pecunia in praeda capta, provinciaeque diuiderentur*; Antigonus negavit, *se in eius belli praemia socios admissurum, in cuius periculum solus descenderit.* ³ Et ut honestum aduersus socios bellum, suscipere videretur, divulgat, *se Olympiadis mortem, a Cassandro interfectae, ulcisci velle, et Alexandri regis sui filium cum matre obsidione Amphipolitana liberare.* ⁴ His cognitis, Ptolemaeus et Cassander, inita cum Lyfimacho et Seleuco societate, bellum terra marique enixe instruunt. ⁵ Tenebat Ptolemaeus Aegyptum cum Africae parte maiore, et Cipro, et Phoenice. Cassandro parebat Macedonia cum Graecia. ⁶ Asiam, et partes Orientis occupauerat Antigonus, cuius filius Demetrius, prima belli congressione, a Ptolemaeo apud Gamalam vincitur. ⁷ In quo.

6 *apud Galaman*] Praeclatur a Iuntis, in quibus plare Isaacus Vossius, *apud Gamalane: apud Gamalam.* Graelan, emendauit. Quod stabivus.

quo praelio maior Ptolemaei moderationis gloria, quam ipsius victoriae, fuit. ⁸ Siquidem et amicos Demetrii non solum cum suis rebus, verum etiam additis insuper muneribus, dimisit; et ipsius Demetrii priuatum omne instrumentum, ac familiam reddidit, adiecto honore verborum, ⁹ *Non se propter praedam, sed propter dignitatem, inisse bellum; indignatum, quod Antigonus, deuictis diuersae factionis ducibus, solus communis victoriae praemia corripuisset.*

II

¹ **D**um haec aguntur, Cassander ab Apollonia rediens, incidit in Abderitas, qui propter ranarum muriumque multitudinem relicto patriae solo, sedes quaerebant: ² veritus, ne Macedoniam occuparent, facta pacatione, in societatem eos recepit; agrosque iis vltimos Macedoniae assignat. ³ Deinde, ne Hercules, Alexandri filius, qui fere annos quatuordecim excesserat, fauore paterni nominis

⁸ *dimisit*] *Dimisit* non est in Iuntina, sed *honorauit*. Verum cum nec in suis membranis Bongartius, nec Angli id vocabulum inuenerint, vereor, ne sit pannus male adlatus. Graenius.

⁹ *praemia corripuisset*] *Corripere* hoc loco notat, malis artibus interuercere. Cic. pro Balbo 25 *Pecuniam L. Cornelii, quae neque inuidiosa est, et quantacunque est, eiusmodi est, ut conseruata magis, quam correpta, esse videatur.* et Suet. Ner. 6 *Correptis per coheredem Caicum vniuersis bonis.* et Domit. 12 *Bona virorum et mortuorum usquequaque, quolibet et accusatore, et crimine corripiebantur.* Gronouius.

¹ *incidit in Abderitas*] Sic quidem et Orosius corruptis Iustini codicibus deceptus. Sed legendum cum Freinshemio *Autariatas*. De iis enim hoc refert non solum Diodorus Siculus, sed et Phaenias, Aristotelis discipulus, amicus Theophrasti, apud Eustath. ad Iliad. 1, et Heraclides Lembus apud Athen. VIII c. 2. *Autariatarum* sedes fuit in finibus Dardaniae et Paeoniae. vid. Strab. lib. XVII. Abderitas vero coactos fuisse ranarum vi migrare, patriamque relinquere, nemo veterum tradidit. Quin Abdera diu post floruit veteribus incolis, in primis Democrito illustris. Graenius.

minis in regnum Macedoniae vocaretur, occidi eum tacite cum matre Barline iubet, corporaque eorum terra obrui, ne caedes sepultura proderetur; ⁴ et quasi parum facinoris in ipso primum rege, mox in matre eius Olympiade, ac filio admisisset; ⁵ alterum quoque filium cum matre Roxane, pari fraude interficit. Scilicet, quasi regnum Macedoniae, quod affectabat, aliter consequi, quam scelere, non posset. ⁶ Interea Ptolemaeus cum Demetrio, nauali praelio, iterato congreditur, et amissa classe, hostique concessa victoria, in Aegyptum refugit. ⁷ Demetrius filium Ptolemaei Leontiscum, et fratrem Menelaum, amicosque eius cum priuati instrumenti ministerio, pari prouocatus antea munere, Aegyptum remittit: ⁸ et ut appareret, eos non odio, sed dignitatis gloria accensos, donis muneribusque inter ipsa bella contendebant. ⁹ Tanto honestius tunc bella gerebantur, quam nunc amicitiae coluntur. ¹⁰ Hac victoria elatus Antigonus, regem se cum Demetrio filio appellari a populo iubet. ¹¹ Ptolemaeus quoque, ne minoris apud suos auctoritatis haberetur, rex ab exercitu cognominatur. ¹² Quibus auditis, Cassander et Lysimachus, et ipsi regiam sibi maiestatem vindicauerunt. ¹³ Huius honoris ornamentis tamdiu omnes abstinerunt, quamdiu filii regis sui superesse potuerunt. ¹⁴ Tanta in illis verecundia fuit, ut, cum opes regias haberent, regum tamen nominibus aequo animo caruerint, quoad Alexandro iustus heres fuit. ¹⁵ Sed Ptolemaeus et Cassander, caeterique factionis alterius duces, cum carpi se singulos ab Antigono viderent; dum priuatum singulorum, non commune vniuersorum bellum ducunt, nec auxilium ferre alter alteri volunt, quasi victoria vnius, non omnium foret; ¹⁶ per epistolas se inuicem confirmantes, tempus et locum coeundi condicunt, bellumque communibus viribus instruunt. ¹⁷ Cui cum Cassander interesse propter finitimum bellum non posset, Lysimachum cum ingentibus copiis in auxilium sociis mittit.

III

¹ **E**rat hic Lyſimachus illuſtri quidem Macedoniæ loco natus, ſed virtutis experimentis omni nobilitate clarior : ² quæ tanta in illo fuit, vt animi magnitudine, philoſophia ipſa, viriumque gloria omnes, per quos Oriens domitus eſt, vicerit. ³ Quippe cum Alexander Magnus Calliſthenem philoſophum, propter ſalutationis Perſicæ interpellatum morem, inſidiarum, quæ ſibi paratæ fuerant, conſcium fuiſſe iratus finxiſſet ; ⁴ eumque truncatis crudeliter omnibus membris, abſciſſiſque auribus, ac naſo, labiſſque, deforme ac miſerandum ſpectaculum reddidiſſet ; ⁵ inſuper cum cane in cauea clauſum, ad metum caeterorum, circumferret : ⁶ tunc Lyſimachus audire Calliſthenem, et præcepta ab eo virtutis accipere ſolitus ; miſertus tanti viri, non culpæ, ſed libertatis poenas pendentis, venenum ei in remedia calamitatum dedit. ⁷ Quod adeo aegre Alexander tulit, vt eum obiici ferociſſimo leoni iuberet. ⁸ Sed cum ad conſpectum eius concitatus leo impetum feciſſet, manum amiculo inuolutam Lyſimachus in os leonis immerſit, arreptaque lingua, feram exanimauit. ⁹ Quod cum nuntiatum regi eſſet, admiratio in ſatiſfactionem ceſſit, cariorumque eum propter conſtantiam tantæ virtutis habuit. ¹⁰ Lyſimachus quoque magno animo regis, veluti parentis, contumeliam tulit. ¹¹ Denique omni ex animo huius facti memoria exturbata, poſtea in India inſectanti regi quosdam palantes hoſtes, cum a ſatellitum turba, equi ſui celeritate deſertus eſſet, ſolus ei per immenſas arenarum moles curſus comes fuit. ¹² Quod idem antea Philippus, frater eius, cum facere voluiſſet, inter manus regis exſpirauerat.

⁸ *arreptaque*] Codex vterque Voſſ. *abreptaque*. Gronouius.

¹¹ *exturbata*] Placet lectio vulgata. Liu. VI, 21 *Hæc no-*

va iniuria exturbauit omnem ſpem pacis. et Seneca in Hippol. 129 *Nefanda caſſo pectore exturba oculus.* Gronovius.

rauerat. ¹³ Sed Lyfimachum defiliens equo Alexander hastae cuspide ita in fronte vulnerauit, ut sanguis aliter cludi non posset, quam diadema sibi dentum rex, alligandi vulneris causa, capiti eius imponeret. ¹⁴ Quod auspiciū primum regalis maiestatis Lyfimacho fuit. ¹⁵ Sed et post mortem Alexandri, cum inter successores eius provinciae dividerentur, ferocissimae gentes, quali omnium fortissimo, assignatae sunt: ¹⁶ adeo etiam consensu vniuersorum palmam virtutis inter caeteros tulit.

III

Priusquam bellum inter Ptolemaeum, sociosque eius, aduersus Antigonum committeretur, repente ex Asia maiore digressus Seleucus, nouus Antigono hostis accesserat. ² Huius quoque et virtus clara, et origo admirabilis fuit. ³ Siquidem mater eius Laudice, cum nupta esset Antiocho, claro inter Philippi duces viro, visa est sibi per quietem ex concubitu Apollinis concepisse; ⁴ grauidamque factam, munus concubitus, anulum a deo accepisse, in cuius gemma ancora sculpta esset: iussa-que donum filio, quem peperisset, dare. ⁵ Admirabilem fecit hunc visum et anulus, qui postera die, eiusdem sculpturae, in lecto inuentus est: et figura ancorae, quae in femore Seleuci nata cum ipso paruulo fuit. ⁶ Quamobrem Laudice anulum Seleuco, eunti cum Alexandro Magno ad Persicam militiam, edocto de origine sua, dedit. ⁷ Vbi post mortem Alexandri, occupato regno Orientis, urbem condidit, ibique geminae originis memoriam consecrauit. ⁸ Nam et urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocauit; et campos vicinos urbi Apollini dicauit. ⁹ Originis eius argumentum etiam in posteris mansit: liquidem filii, nepotes-

N 3

que

¹³ aliter cludi] Videtur se cludi non posset. Grona-
udor scripsisse, ut sanguis an-
vius.

que eius, ancoram in femore, veluti notata generis naturalem, habuere. ¹⁰ Multa in Oriente, post diuisionem inter socios regni Macedonici, bella gessit. ¹¹ Principio Babyloniam cepit: inde auctis ex victoria viribus, Bactrianos expugnauit. ¹² Transiitum deinde in Indiam fecit, quae post mortem Alexandri, veluti ceruicibus iugo seruitutis excussio, praefectos eius occiderat. ¹³ Auctor libertatis Sandrocottus fuerat: sed titulum libertatis post victoriam in seruitutem verterat. ¹⁴ Siquidem occupato regno, populum, quem ab externa dominatione vindicauerat, ipse seruitio premebat. ¹⁵ Fuit hic quidem humili genere natus, sed ad regni potestatem maiestate numinis impulsus. ¹⁶ Quippe cum procacitate sua Alexandrum regem offendisset, interfici a rege iussus, salutem pedum celeritate quaesierat. ¹⁷ Ex qua fatigatione, cum somno captus iaceret, leo ingentis formae ad dormientem accessit, sudoremque profluentem lingua ei deterfit, expergefatumque blande reliquit. ¹⁸ Hoc prodigio primum ad spem regni impulsus, contractis latronibus, Indos ad nouitatem regni sollicitauit. ¹⁹ Molienti deinde bellum aduersus praefectos Alexandri, elephantus ferus infinitae magnitudinis vltro se obtulit, et veluti domita mansuetudine, cum tergo excepit, duxque belli, et praeliator insignis fuit. ²⁰ Sic acquisito regno, Sandrocottus ea tempestate, qua Seleucus futurae magnitudinis fundamenta iaciebat, Indiam possidebat: ²¹ cum quo facta pactio- ne Seleucus, compositisque in Oriente rebus, in bellum Antigoni descendit. ²² Adunatis igitur omnium sociorum copiis, praelium committitur: in eo Antigonus occiditur; Demetrius, filius eius, in fugam vertitur. ²³ Sed socii, profligato hostili bello, denuo in semet ipsos arma verterunt: et, cum de praeda non conuenirent, iterum in duas factiones diducuntur. ²⁴ Seleucus Demetrio, Ptolemaeus

²³ in duas factiones deducuntur] Ita [diducuntur] omni-

no scribendum. Petron. 67 Totiusque nauigii turbam diducis

maeus Lyfimacho; iunguntur. Caffandro defuncto Philippus, filius, fuccedit. ²⁵ Sic quafi ex integro noua Macedoniae bella nafcuntur.

cit in partes. et Tacit. II Hift. 68 *Iis, qui ad fpectandum conuenerant, in studia diductis.* et Plin. II Ep. 19 *Diductum in partes audientium studium.* et Noster XXXXI, 4 *Diductis Macedonibus in bellum ciuile.* Gronouius. MS. et Iuntae: *diducuntur.* hoc est, diuiduntur, fcinduntur. Hoc

est *diducere*, non *deducere*. Tacitus IIII Annal. 2 *Inflabat quippe Seianus, incufabatque, diductam ciuitatem, ut ciuili bello.* hoc est, in duas partes feu factiones diuifum. In eod. libro: *diductus miles.* Probat hanc lectionem Gronouius. *Gracuius.*

LIBER XVI

BREVIARIVM CAPITVM

- I *Antipater, Cassandri filius, fit parricida, Demetrius Alexandrum, Cassandri F., interficit, et Macedoniam usurpat.*
- II *Demetrius praelio fesus fugatur. Antipater parricida foede perit. In Cassandri familiam numinis vindicta. Ptolemaei placidum fatum.*
- III *Bellum Pyrrhi et Lysimachi. De Heracleae origine, et statu digressio.*
- III *Clearchi, tyranni Heraclensis, artes luculenter describuntur.*
- V *Quibus rationibus Clearchus tyrannidem firmanerit. Clearchus tandem a Chione et Leonide, iuuenibus nobilissimis, obrancatur. Post Clearchi supplicium Heracleae conditio.*

I

Post Cassandri regis, filique eius, Philippi, continuas mortes, Thessalonice regina, vxor Cassandri, non magno post tempore, ab Antipatro filio, cum vitam etiam per vbera materna deprecaretur, occiditur. ² Causa parricidii fuit, quod post mortem mariti, in diuisione inter fratres regni, propensior fuisse Alexandro videbatur. ³ Quod facinus in eo grauius omnibus visum est, quod nullum maternae fraudis vestigium fuit, ⁴ Quanquam in parricidio nulla satis iusta causa ad sceleris atrocitatem praetexti potest. ⁵ Ob haec igitur Alexander, in vltionem maternae necis, gesturus cum fratre bellum, auxilium a Demetrio petit: ⁶ nec Demetrius, spe inuadendi Macedonici regni, moram fecit. ⁷ Cuius aduentum verens Lysimachus, persuadet genero suo Antipatro, ut malit cum fratre in gratiam

⁴ *quanquam in parricidio nulla satis iusta causa ad sceleris atrocitatem praetexti potest]* anni rectius quam vulgatae, quae satis praetermittunt. *Gracivius.*
Sic Iuntina, et ex MS. Bri-

gratiam reuerti, quam paternum hostem in Macedoniam admitti. ⁸ Inchoatam igitur inter fratres reconciliationem cum praefensisset Demetrius, per insidias Alexandrum interfecit; ⁹ occupatoque Macedoniae regno, caedem apud exercitum excusaturus, in concionem vocat. ¹⁰ Ibi priorem se petitem ab Alexandro allegat; nec fecisse se, sed occupasse insidias. ¹¹ Regem autem se Macedoniae vel aetatis experientis, vel causis iustiore esse. ¹² Patrem enim suum et Philippo regi et Alexandro Magno socium in omni militia fuisse: ¹³ liberorum deinde Alexandri ministrum, et ad persequendos defectores ducem extitisse. ¹⁴ Contra, Antipatrum, auum horum adolescentium, amariorem semper ministrum regni, quam ipsos reges fuisse. ¹⁵ Cassandrum vero patrem, extinctorem regiae domus, non feminis, non pueris pepercisse: nec cessasse, quod omnem stirpem regiae sobolis deleat. ¹⁶ Horum scelerum ultionem, quia nequisset ab ipso Cassandro exigere, ad liberos eius translatam. ¹⁷ Quamobrem etiam Philippum, Alexandrumque, si quis manium sensus est, non interfectores suos, ac stirpis suae, sed ultores eorum, Macedoniae regnum tenere malle. ¹⁸ Per haec mitigato populo, rex Macedoniae appellatur. ¹⁹ Lyfimachus quoque, cum bello Doricetis regis Thracum premeretur, ne eodem tempore et aduersus eum dimicare necesse haberet, tradita ei altera parte Macedoniae, quae Antipatro, eius genero, obuenerat, pacem cum eo fecit.

II

Igitur Demetrius, totis Macedoniae regni viribus instructus, cum Asiam occupare statuisset, iterato Ptolemaeus, Seleucus, et Lyfimachus, experti priore certamine, quantae vires essent concordiae, pacta societate adiutisque exercitibus, bellum aduersus Demetrium transferunt in Europam.

^{*} His comitem se, et belli socium, iungit Pyrrhus,

rex Epiri, sperans non difficiliter Demetrium amittere Macedoniam posse, quam acquisierat. ³ Nec spes frustra fuit; quippe exercitu eius corrupto, ipsoque in fugam acto, regnum Macedoniae occupavit. ⁴ Dum haec aguntur, Lyfimachus generum suum, Antipatrum, regnum Macedoniae ademptum sibi, foci fraude querentem, interficit; filiamque suam Eurydicen, querelarum sociam, in custodiam tradit: ⁵ atque ita vniuersa Cassandri domus Alexandro Magno, seu necis ipsius, seu stirpis extinctae poenas, partim caede, partim supplicio, partim parricidio luit. ⁶ Demetrius quoque a tot exercitibus circumuentus, cum posset honeste mori, turpiter se dedere Seleuco maluit. ⁷ Finito bello, Ptolemaeus cum magna rerum gestarum gloria moritur. Is, contra ius gentium, minimo natu ex filiis ante infirmitatem regnum tradiderat, eiusque rei populo rationem reddiderat: ⁸ cuius non minor favor in accipiendo, quam patris in tradendo, regno fuerat. ⁹ Inter caetera patris et filii mutuae pietatis exempla, etiam ea res amorem populi iuueni conciliauerat, quod pater, regno ei publice tradito, priuatus officium regi inter satellites fecerat, omni-que regno pulcrius regis esse patrem duxerat.

III

¹ Sed inter Lyfimachum, et Pyrrhum regem, socios paullo ante aduersus Demetrium, assiduam inter pares discordiae malum, bellum mouerat. ² Victor Lyfimachus, pulso Pyrrho, Macedoniam occupa-

⁹ officium regi inter satellites fecerat] Ouid. II de Arte Am. 388 Officium faciat nulla puella mihi. Horat. I Ep. 17, 21 Officium facio. Propert. III, 9. 47 Idem ego Sindonia feci seruitia palla Officia, et Lydo pensa diurna colo. et

M. Senec. Controv. Praef. 4 Non facis mihi officium. Hinc et emendanda est Historia Apollonii Tyrii. Nam dulcis iuuenis iste naufragus est, et gymnasio mihi officio gratissime facie. lege, gymnasi mihi officium. Gronouius.

occupauerat. ³ Inde Thraciae, ac deinceps Hera-
cleae bellum intulerat; cuius urbis et initia et exi-
tus admirabiles fuere; ⁴ quippe Boeotiis pestilen-
tia laborantibus, oraculum Delphis responderat,
coloniam in Ponti regione sacram Herculi conderent.
⁵ Cum propter metum longae ac periculosaе nauiga-
tionis, mortem in patria omnibus praeoptantibus,
res omissa esset, bellum his Phocenses intulerant:
⁶ quorum cum aduersa praelia paterentur, iterato
ad oraculum decurrunt: responsum, *idem belli quod*
pestilentiae remedium fore. ⁷ Igitur conscripta colo-
norum manu, in Pontum delati, urbem Heracleam
condiderunt. Et quoniam fatorum auspiciis in se-
des delati erant, breui tempore magnas opes para-
vere. ⁸ Multa deinde huius urbis aduersus finiti-
mos bella, multae etiam domesticae, dissensiones,
fuere. Inter caetera magnifica, vel praecipue il-
lud memorabile fuit. ⁹ Cum rerum potirentur Athe-
nienses, victisque Persis, Graeciae et Asiae tribu-
tum in tutelam classis descripsissent, omnibus cupide
ad praesidium salutis suae conferentibus; soli He-
raclienses, ob amicitiam regum Persicorum, colla-
tionem abnuerunt. ¹⁰ Missus itaque ab Atheniensi-
bus Lamachus cum exercitu ad extorquendum, quod
negabatur, dum, relictis in littore nauibus, agros
Heracliensium populatur, classem cum maiore parte
exercitus, naufragio repentinae tempestatis amisit.
¹¹ Itaque cum neque mari posset amissis nauibus, ne-
que terra auderet, cum parua manu inter tot fero-
cissimas gentes, reuerti; Heraclienses honestio-
rem beneficii, quam ultionis occasionem rati, instru-
ctos com meatibus auxiliisque dimittunt: ¹² bene
agrorum suorum populationem impensam existiman-
tes, si quos hostes habuerant, amicos reddidissent.

III

⁸ *multae etiam domesticae* non damnauerim. Alludit
dissensiones fuere] Antiquarum MS. *dissensionis multa belli fue-*
ditionum, ut et Iuntinae, le- *re.* Pro *mala* scriptum est
tio est: *Multa etiam domesti-* *multa.* *belli* ex praecedenti-
cae dissensionis mala fuere. *bus irrepleit. Graecius.*

III

¹ Passi sunt inter plurima mala etiam tyrannidem :
² siquidem cum plebs et nouas tabulas, et di-
 uisionem agrorum diuitum, impotenter flagitaret ;
³ diu re in senatu tractata, cum exitus rei non inue-
 niretur ; postremum aduersus plebem nimio otio
 lasciuientem, auxilia a Timotheo, Atheniensium
 duce, mox ab Epatinonda Thebanorum, petiuere,
⁴ Vtrisque negantibus, ad Clearchum, quom ipsi in
 exilium egerant, decurrunt. ⁵ Tanta calamitatum
 necessitas fuit, vt, cui patriam interdixerant, eum
 ad tutelam patriae rauocarent. ⁶ Sed Clearchus
 exilio facinorosior redditus, et dissensionem populi
 occasionem inuadendae tyrannidis existimans, pri-
 mo tacitus cum Mithridate, cuius suorum hoste,
 colloquitur ; ⁷ et inita societate paciscitur, vt reuo-
 catus in patriam, prodita ei vrbe, praefectus eius
 constitueretur. ⁸ Postea autem insidias, quas ciui-
 bus parauerat, in ipsum Mithridatem verterat.
⁹ Namque cum, velut arbiter ciuili discordiae, de
 exilio reuersus esset, statuto tempore, quo urbem
 Mithridati traderet, ipsum cum amicis suis cepit ;
 captumque, accepta ingenti pecunia, dimisit.
¹⁰ Atque vt in illo subitum se ex socio fecit hostem :
 sic ex defensore senatoriae causae repente patro-
 nus

[² cum plebs agrorum etc.]
 Iuntae: cum plebs et nouas ta-
 bulas, et diuisionem agrorum
 diuitum. recte. Non omnium
 agrorum diuisionem, sed illo-
 rum, qui latifundia posside-
 bant, plebs flagitabat. Quali
 vero non multi ex plebe agros
 possederint. Graeuus.

[diuitum] Forte diuites, nam
 flagitare, utrumque Accusati-
 uum tam rei, quam personae
 adsciscit. Cic pro Plancio 2

Dicendum est id, quod ille me
 flagitat. Gronouius.

[³ diu re in senatu tractata]
 Forte, diuque re in senatu tra-
 ctata exitus non inueniretur.
 Gronouius. Sic optimi libri,
 et quidem recte. In membra-
 nis, quas Modius vidit, vlti-
 ma syllaba earundem littera-
 rum perierat, vt saepe fa-
 ctum. Tractare in senatu
 est deliberare. Suet. Cepit
 amicos, cum quibus de rep. tra-
 ctaret. Graeuus.

nus plebis euasit; ¹¹ et aduersus auctores potentiae suae, a quibus reuocatus in patriam, per quos in arce collocatus fuerat, non solum plebem accendit, verum etiam nefandissima quaeque tyrannicae crudelitatis exercuit. ¹² Igitur populo ad concionem vocato, *neque se assuturum amplius grassanti in populum senatui*, ait; *intercessurum etiam, si in pristina saeuitia persueret*: ¹³ *quod si pares se crudelitati senatorum arbitrarentur, abiturum cum militibus suis, neque ciuilibus discordiis interfuturum.* ¹⁴ *Si vero diffidant viribus propriis, vindictae se ciuium non defuturum.* ¹⁵ *Proinde consulant sibi ipsi: iubeant abire se, an malint caussae popularis socium remanere.* ¹⁶ His verbis sollicitata plebs, summum ad eum imperium defert: et dum senatus potentiae irascitur, in seruitutem se tyrannicae dominationis cum coniugibus et liberis tradit. ¹⁷ Igitur Clearchus LX senatores comprehensos; nam caeteri in fugam dilapsi erant; in vincula compingit. ¹⁸ Laetari plebs, quod a duce potissimum senatorum, senatus deleteretur, versaque vice, auxilium eorum in exitium conuersum esse. ¹⁹ Quibus dum mortem passim omnibus minatur, cariora eorum pretia facit: ²⁰ siquidem Clearchus magna pecunia, quasi minis populi occulte eos subtrahaturus, accepta, spoliatos fortunis, vita quoque spoliauit.

V

Cognito deinde, quod bellum sibi ab iis, qui profugerant, misericordia in auxilium sollicitatis

¹⁵ *proinde consulant sibi ipsi, iubeant abire se, si malint, vel caussae populari socium remanere*] Hic locus est contaminatus. Quid hic, *si malint*? Codex manu exaratus Bongarsii: *apud sibi malint*. Rescribe cum Iuntis: *proinde consulant sibi ipsi, iubeant abire se, an malint socium caussae popularis remanere*. Si natum est ex praecedente *se*. Cum et an in aliis libris reperiretur, mutatum est in *sibi*; sed cum hiaret oratio, additum vel Graecius.

tatis ciuitatibus, pararetur, seruos eorum manu-
mittit. ² Et, ne quid mali afflictis honestissimis do-
mibus deesset, vxores eorum, filiasque, nubere ser-
vis suis, proposita recusantibus morte, compellit;
vt eos sibi fidiore, et dominis infestiores, redde-
ret. ³ Sed matronis tam lugubres nuptiae grauio-
res repentinis funeribus fuere. ⁴ Itaque multae se
ante nuptias, multae in ipsis nuptiis, occisis prius
nouis maritis, interficiunt, et se tam funestis cala-
mitatibus, virtute ingenui pudoris, eripiunt. ⁵ Prae-
lium deinde committitur: quo victor tyrannus ca-
priuos senatores in triumphi modum per ora ciuium
trahit. ⁶ Reuersus in urbem alios vincit, torquet
alios, alios occidit; nullus locus urbis a crudelita-
te tyranni vacat. ⁷ Accedit saeuitiae insolentia, cru-
delitati arrogantia. ⁸ Interdum enim ex successu
continuae felicitatis obliuiscitur se hominem: inter-
dum Iouis se filium dicit. ⁹ Eunti per publicum,
aurea aquila velut argumentum generis praefereba-
tur: ¹⁰ veste purpurea, et cothurnis regum tragi-
corum, et aurea corona utebatur: ¹¹ filium quo-
que suum Ceraunon vocat, vt deos non mendacio
tantum, verum etiam nominibus, illudat. ¹² Haec
illum facere duo nobilissimi iuuenes, Chion et Leo-
nides, indignantes, patriam liberaturi in necem ty-
ranni conspirant. ¹³ Erant hi discipuli Platonis phi-
losophi; qui virtutem, ad quam quotidie praece-
ptis magistri erudiebantur, patriae exhibere cupien-
tes, quinquaginta cognatos, veluti clientes, in insi-
diis locant. ¹⁴ Ipsi, more iurgantium, ad tyran-
num, veluti ad regem, in arcem contendunt: ¹⁵ qui
iure familiaritatis admissi, dum alterum priorem di-
centem intentus audit tyrannus, ab altero obtrun-
catur.

⁸ *interdum enim*] Angli et
Iuntae recte omittunt enim.
Aliud est sane nimia felicitate
obliuisci fragilitatis humanae,
aliud iactare se deorum filium.
Grænius.

¹⁵ *qui iure familiaritatis ad-*
missi] Forte, quibus iure fa-
miliaritatis admissis. Grono-
uius.

entur. ¹⁶ Sed et ipsi, sociis tardius auxilium ferentibus, a satellitibus obruuntur. ¹⁷ Quare factum est, ut tyrannus quidem occideretur, sed patria non liberaretur. ¹⁸ Nam frater Clearchi, Satyrus, eadem via tyrannidem inuadit; multisque annis, per gradus successionis, Heraclienfes sub regno tyrannorum fuere.

¹⁸ *Heraclienfes sub regno tyrannorum fuere*] Recte MSS. *Heraclienfes regnum tyrannorum fuere*. Virgil. I Aen. *Hoc regnum dea gentibus esse si qua fata*. Liu. I 6. *Gabios regnum Tarquinii vocat*. Id. XXVIII, 32 *Masæfylorum fines, id Syphacis regnum erat*. et XXX, 11 *Masæfyli regnum* paternum *Masæfyllae*. Gronovius. IC. Voilius legit: *Heraclienfes regnum tyrannorum fuere*. Angli vero in suis libris inueniunt; *Heraclienfes sub regna tyrannorum fuere*: Sic et in Iuatina legitur. Sed aut Voilii emendatio amplectenda, aut a vulgata non discedendum. Gronovius.

LIBER XVII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Lyfimachi regis tragoedia.*
 II *Amiffis XV liberis in praelio occumbit. Seleucus per infidias occiditur a Ptolemaeo. Ptolemaeus principum amicitias, Pyrrbi praefertim, sibi conciliat.*
 III *De Epirotarum regno, eiusdemque origine ac regibus, digressio. Pyrrbi varia fortuna.*

I

Per idem ferme tempus in Hellesponti et Chersonesi regionibus terrae motus fuit: ² maxime tamen Lyfimachia vrbs, ante duos et viginti annos a Lyfimacho rege condita, euerfa est. ³ Quod portentum dira Lyfimacho, stirpique eius, ac regni ruinam, cum clade vexatarum regionum, portendebat. ⁴ Nec ostentis fides defuit. nam breui post tempore, Agathoclem filium suum, quem in successione regni ordinauerat, per quem multa bella prospere gesserat, non solum patrium, verum etiam humanum ultra morem, perosus, ministra Arfinoë nonerca, veneno interfecit. ⁵ Haec illi prima mali labes, hoc initium impendentis ruinae fuit. ⁶ Nam parricidium principum sequutae caedes sunt, luentium supplicia, quod occisum iuuenem dolebant. ⁷ Itaque et hi, qui caedibus superfuerant, et hi, qui exercitibus praeerant, certatim ad Seleucum deficiunt; ⁸ eumque pronum iam ex aemulatione gloriae, bellum Lyfimacho inferre compellunt. ⁹ Vltimum hoc certamen commilitonum Alexandri fuit, et, velut ad exemplum fortunae, par reservatum.

³ quod portentum - portendebat] Vix dubium, quin Auctor scripserit, prodigium etc., eodem plane modo, vt XXXX, 2

Quod prodigium mutationem rerum portendere aruspices responderunt. Gronovius.

ratum. ¹⁰ Lyfimachus quatuor et LXX annos natus erat, Seleucus septem et LXX. ¹¹ Sed in hac aetate utrique animi iuueniles erant, imperiique cupiditatem insatiabilem gerebant. ¹² Quippe cum orbem terrarum duo soli tenerent, angustiis sibi met inclusi videbantur; vitaeque finem non annorum spatio, sed imperii terminis, metiebantur.

II

In eo bello Lyfimachus, amissis ante variis casibus XV libéris, non instrenue moriens, postremus domus suae ruinae cumulus accessit. ² Laetus tanta victoria Seleucus, et quod maius victoria putabat, solum se de cohorte Alexandri remansisse; victoremque victorum extitisse, non humanum esse opus, sed diuinum munus, gloriatur: ³ ignarus prorsus, non multo post fragilitatis humanae se ipsum exemplum futurum. ⁴ Quippe post menses admodum septem a Ptolemaeo, cuius sororem Lyfimachus in matrimonio habuerat, per insidias circumuentus occiditur; ⁵ regnumque Macedoniae, quod Lyfimachio eripuerat, cum vita pariter amittit. ⁶ Igitur Ptolemaeus cum et in gratiam memoriae magni Ptolemaei patris, et in fauorem vltionis Lyfimachi

¹² *angustiis sibi met inclusi videbantur*] Iuntae: *angustis sibi metis inclusi videbantur*. Graenius.

¹ *non instrenue moriens*] MSS. omnes, ut et Iuntae: *non strenue moriens*. Ab omnibus tamen dicitur in praelio occubuisse in campis Cori. Sic paullo post rursus Iuntae cum omnibus MSS. *ambiciosus ad populares esset*. Quod mirum cur spreuerint. ad enim pro apud infinitis locis apud pri-

scos scriptores ponitur. Liu. XXXIII, 48 Q. Statorio nomen fuit, qui ad regem remansit. Cicer. V ad Fam. ep. 10 *Ad Caesarem meam causam agat*. Id. X ad Att. *Ad me bene mane Dionysius fuit*. Et sic Terentius, Caesar, alique maxime idonei Latinae linguae auctores. Graenius.

⁶ *cum et in gratiam etc.*] Mallem legere, *Cum et gratia memoriae magni Ptolemaei patris, tum favore vltionis etc.* Gronovius.

Lyfimachi ambitiosus apud populares esset, primo Lyfimachi filios conciliare sibi statuit; 7 nuptiasque Arsinoës sororis suae, matris eorum petit; 8 puerorum adoptione promissa; ut, cum in locum patris eorum successisset, nihil illi moliri, vel verecundia matris, vel appellatione patris auderent. 9 Fratris quoque regis Aegypti concordiam per epistolas deprecatur, professus *deponere se offensam erepti paterni regni, neque amplius à fratre quaesiturum, quod honestius a paterno hoste perceperit.* 10 Omnique arte adulatur Eumeni, et Antigono, Demetrii filijs, Antiocho, filio Seleuci, cum quibus bellum

10 *adulatur Eumeni etc.]* Locus vehementer corruptus, cuius haud scio an verba ipsa, sententiam forte, repraesentaverit. Scribendum est: *Omnique arte adulatur Nicomedi, ne cum Antigono Demetrii, Antiocho Seleuci filijs bellum habituro, tertius sibi hostis accederet.* Nullum circa haec tempora inuenio Eumenem, quem veteri poterat Ptolemaeus. Sed Nicomedem Bithynum, Antigoni amicum, hostem Antiochi, inuenio apud Memnonem in Excerptis Photianis: cuius illi haud dubie potuit utilis esse gratia; si nihil aliud, ad morandum Antiochum. Nam cum duobus istis similitates erant inexpiabiles, quorum alter Macedoniam, velut paternum regnum, vindicabat, alterius patrem ipse interfecerat. Et *Eumenes*, pro *Nicomede* bis etiam habetur in vulgatis exemplaribus XXVIII, 3. Sic et XXXIII, 1 *Et Eumeni regi Bithyniae denuntiatur.* Immo, vel *Eumeni regi Pergami*, vel *Prusiae regi Bithyniae*. Nec melius XXXII, 4

Eumenis Pergameni, qui cum Prusia Bithynio bellum gessit, milites Pontici vocantur. *Id ridiculum Ponticis visum, immo Pergamenis.* Gronovius. Locum huac conclamatum mihi *λυσιμαχῶς* pro sollertia sui ingenii restituisse videtur Gronovius, cui tunc alia loca restituta debet omnis antiquitas: *Omnique arte. adulatur Nicomedi, ne cum Antigono Demetrii, et Antiocho Seleuci filijs bellum habituro tertius sibi hostis accederet.* Huius emendationis hanc reddit rationem, quod nullus circa haec tempora Eumenes fuerit, quem veteri potuerit Ptolemaeus. Sed Memnonem in excerptis Photianis narrare Nicomedem Bithynum fuisse Antigoni amicum, hostem Antiochi: cuius illi haud dubie potuerit utilis esse gratia, si nihil aliud, ad morandum Antiochum. Nam cum duobus istis similitates fuisse inexpiabiles, quorum alter paternum regnum vindicaverit, alterius patrem ipse interfecerit. *Graevius.*

bellum habiturus erat, ne tertius sibi hostis accederet. ¹² Sed nec Pyrrhus, rex Epiri, omissus, ingens momentum futurus, utri parti socius accessisset; ¹³ qui et ipse spoliare singulos cupiens, omnibus se partibus venditabat. ¹⁴ Itaque Tarentinis aduersus Romanos laturus auxilium, ab Antigono naues, ad exercitum in Italiam deportandum, mutuo petit; ab Antiocho pecuniam, qui opibus, quam militibus, instructior erat; a Ptolemaeo Macedonum militum auxilia. ¹⁵ Sed Ptolemaeus, cui nulla dilationis ex infirmitate virium venia esset, quinque millia peditum, equitum quatuor millia, elefantos quinquaginta, non amplius quam in biennii usum dedit. ¹⁶ Ob haec Pyrrhus, filia Ptolemaei in matrimonium accepta, vindicem eum regni reliquit: ne, abducta in Italiam iuuentute, praedam hostibus regnum relinqueret.

III

¹ Sed quoniam ad Epiri mentionem ventum est; de origine regni eius pauca narranda sunt.

² Molossorum primum in ea regione regnum fuit.

³ Post Pyrrhus, Achillis filius, amisso per absentiam Troianis temporibus paterno regno, in his locis confedit, qui Pyrrhidae primo, postea Epirotae, dicti sunt.

⁴ Sed Pyrrhus cum in templum Dodonaei Iouis ad consulendum venisset, ibi Lanassam, neptem Herculis, rapuit: ex cuius ma-

O 2 trimonio

¹³ ab Antigono naues ad exercitum in Italiam deportandum mutuo petit. Mellioris temporis scriptores dicerent naues mutuas petis. et id postulat Latinae linguae genius. Posterioris tamen aetatis scriptores hic recesserunt a via maioribus et praeae eloquentiae viris trita. Graevius.

¹⁵ vindicem regni reliquit,

ne abducta in Italiam iuuentute] Iuntarum editio non secus, ac Francisci Modii membranae, vocibus aliquot auctius legunt: Vindicem eum regni reliquit, pacificatus cum omnibus finitimis, ne abducta. Inferius XXIII, 1 Agathocles, rex Siciliae, pacificatus cum Carthaginienensibus. Et VI, 2 pacificari cum altero statuit. Graevius.

trimonio octo liberos sustulit. ⁵ Ex his nonnullas virgines nuptum finitimis regibus tradidit, opesque affinitarium auxilio magnas parauit: ⁶ atque ita Heleno, filio Priami regis, ob industriam singularem, regnum Chaonum, et Andromachen Hectoris, quam et ipse matrimonio suo in diuisione Troianae praedae acceperat, vxorem tradidit: ⁷ breuique post tempore, Delphis insidiis Orestae, filii Agamemnonis, inter altaria dei interiit. ⁸ Successor huic Pielis filius fuit. ⁹ Per ordinem deinde regnum ad Arrybam descendit: ¹⁰ cui, quoniam pupillus et vnicus ex gente nobili superesset, intentiore omnium cura seruandi eius educandique, publice tutores constituuntur: ¹¹ Athenas quoque, erudiendi gratia, missus: quanto doctior maioribus suis, tanto et grator populo fuit. ¹² Primus itaque et leges, et senatum, annuosque magistratus et reip. formam composuit: ¹³ et vt a Pyrrho sedes, sic vita cultior populo ab Arryba, statuta. ¹⁴ Huius filius Neoptolemus fuit: ex quo nata est Olympias, mater Alexandri Magni, et Alexander, ¹⁵ qui post eum regnum Epiri tenuit: et in Italia bello gesto, in Bruttiis interiit. ¹⁶ Post eius mortem frater Aeacides regno successit, qui, assiduis aduersus Macedonas bellorum

⁶ *Andromachem Hectoris, quam et ipse matrimonio suo in diuisione Troianae praedae acceperat*] Hunc locum sic restituas oportet: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quos (Helenum scilicet et Andromachen) in diuisione Troianae praedae acceperat, vxorem tradidit.* Sensus est, Pyrrhum Heleno, filio Priami, regnum Chaonum, ac Andromachen, Hectoris filiam, quam ipse in matrimonium receperat, in vxorem dedisse. Helenus enim et Andromache in Troianae praedae diuisione Pyrrho obtigerant. Vide Senec. Troad.

Gronovius. Quid est matrimonio accipere? Quis sic loquitur? MSS. *Andromachen Hectoris et matrimonio suo, quos in diuisionem.* In vno pro quos legitur quam. Et sic plane Iuntae, vti omnino legendum est: *Andromachen Hectoris et matrimonio suo, quam ipse in diuisione Troianae praedae acceperat.* Andromachen, quam in matrimonio habuerat, Pyrrhus elocat Heleno, Priami filio. *Graeuus.*

⁸ *Pielis*] Recte Iuntae: *Pielus.* Sic Pausaniae dicitur. *Graeuus.*

bellorum certaminibus populum fatigando, offensam ciuium contraxit: ¹⁷ ac propterea in exilium actus, Pyrrhum filium bimum, admodum paruulum, in regno reliquit. ¹⁸ Qui et ipse cum a populo propter odium patris ad necem quaereretur, furtim subtractus in Illyrios desertur: ¹⁹ traditusque est Beroae, Glauciae regis vxori, nutriendus, quae et ipsa generis Aeacidarum erat. ²⁰ Ibi eum seu misericordia fortunae eius, seu infantilibus blandimentis inductus rex, aduersum Cassandrum, Macedoniae regem, qui eum sub belli comminatione deposcebat, diu protexit, addito in auxilium etiam adoptionis officio. ²¹ Quibus rebus moti Epirotae, odio in misericordiam verso, annorum XI eum in regnum reuocauerunt, datis tutoribus, qui regnum usque adultam eius aetatem tuerentur. ²² Adolescens deinde multa bella gessit; tantusque rerum successu haberi coeptus est, ut Tarentinos solus aduersus Romanos tueri posse videretur.

17 *Pyrrhum filium vnum admodum*] Vidit Bongarsius legendum *bimum admodum*. Et recte vidisse virum excellentem Iuntarum illa praestantissima editio confirmat, in qua sic, ut ille coniecerat, legitur. *Bimum admodum* est citatiter, praeter propter bimum. in hac enim notione saepe legitur. cap. praecedente huius libri: *post menses admodum septem*.

Et lib. XI *Inter haec offingenti admodum Graeci occurrunt*. Curtius: *Equites mille admodum*. Pro quo et alibi *quasi* ponit; ut Graeci *usq.* Graevius.

19 *Glauci regis*] Legendum omnino, ut Iuntarum et G. Maioris editiones habent: *Glauciae*, confirmante Plutarcho. Post Iuntae: *usque in adultam aetatem*. Graevius.

LIBER XVIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Pyrrho, Tarentinis aduersus Romanos suppetias ferenti, Valerius Laevinus occurrit: unde praelia et strages.*
- II *Carthaginensium auxilium Romani remittunt. Pax cum Pyrrho componitur. Romanorum continentia. Pyrrhus Siciliam occupat.*
- III *De Carthaginensium origine et veteribus incolis digressio, in qua etiam de Sidonis et Tyri conditis.*
- IIII *Noui incolae Tyri, inter quos Elissa, quae a Pygmalione fraude recedis, ut rebus suis consuleret.*
- V *Elissa, agnomine Dido, Cyprum appellit: deinde in sinum Africae defertur, et Carthaginem condit.*
- VI *Elissa propter Iarbas votum sibi vim infert: Carthaginensium crudelis superstitio.*
- VII *Clades Carthaginensium in Sardinia. Superstites in exilium puls, patriam armis recuperare nituntur: unde Malei patris in Carthagenem filium seueritas: et paullo post cruentus interitus.*

I

Igitur Pyrrhus, rex Epiri, cum iterata Tarentinorum legatione, additis Samnitium et Lucanorum precibus, et ipsis auxilio aduersus Romanos indigentibus, fatigaretur, non tam supplicum precibus, quam spe inuadendi Italiae imperii inductus, venturum se cum exercitu pollicetur. ² In quam rem inclinatum semel animum, praecipitem agere coeperant exempla maiorum: ne aut inferior patruo suo Alexandro videretur, quo defensore iidem Tarentini aduersus Bruttios vli fuerant: aut minores animos Magno Alexandro habuisse, qui tam longa a domo militia Orientem subegit. ³ Igitur relicto custode regni filio Ptolemaeo, annos XV nato, exercitum in portu Tarentino exponit, duobus

I et ipsis auxilio aduersus Romanos indigentibus] Optime MS. Bongars. auxilium aduersus Romanos pollicentibus.

ut Tacit. I Ann. 60 Chauci cum auxilia pollicerentur, in commisiuum adfisi sunt. Gronovius.

his paruulis filiis, Alexandro et Heleno, in solatia longinquae secum expeditionis adductis. ⁴ Cuius audito aduehtu, Consul Romanus Valerius Laeuinus, festinans, ut prius cum eo congredederetur, quam auxilia sociorum conuenirent, exercitum in aciem educit. ⁵ Nec rex, tametsi numero militum inferior esset, certamini moram fecit. ⁶ Sed Romanos vincentes iam, inusitata ante elephantorum forma stupere primo, mox cedere praelio coëgit; victoresque iam noua Macedonum monstra repente vicerunt. ⁷ Nec hostibus incruenta victoria fuit. Nam et ipse Pyrrhus grauitur vulneratus est; et magna pars militum eius caesa; maioremque gloriam eius victoriae, quam laetitiam, habuit. ⁸ Huius pugnae euentum multae ciuitates secutae, Pyrrho se tradunt. ⁹ Inter caeteras etiam Locri, prodito praefidio Romano, ad Pyrrhum deficiunt. ¹⁰ Ex ea praeda Pyrrhus CC captiuos milites Romam gratis remisit, ut, cognita virtute eius, Romani cognoscerent etiam liberalitatem. ¹¹ Interiectis deinde diebus, cum sociorum exercitus superuenisset, iterato praelium cum Romanis facit, in quo par fortuna priori bello fuit.

II

Interea Mago, dux Carthaginiensium, in auxilium Romanorum cum CXX nauibus missus, senatum adiit, *aegre tulisse Carthaginienses* affirmans,

O 4

quod

⁶ inusitata ante elephantorum] Scribe, inusitata ante elephantorum forma. Liu. III, 33 Quum repente patefactis Fidenarum portis, noua erupit acies, inaudita anse id tempus, inusitataeque. Et XXVII, 39 Inuisitati namque antea alienigenis, nec videre ipsi aduenam in sua terra assueti. Curt. VIII, 1 Magnitudinis inuisitatae repere-

re serpentes. vbi vulgo editur, inusitatae. sed male. Gronovius. Scribe cum Gronovio i inusitata elephantorum forma. hoc est, bestiae nunquam antehac visae. Hoc enim Latinis est inuisus et inuisitatus. Quod saepe corruptum est in inusitatus. Graecius.

quod bellum in Italia a peregrino rege paterentur.

² *Ob quam causam missum se, ut, quoniam externo hoste oppugnarentur, externis auxiliis iuuantur.*

³ *Gratiae a senatu Carthaginiensibus actae, auxiliaque remissa.*

⁴ *Sed Mago Punico ingenio, post paucos dies tacitus, quasi pacificator Carthaginiensium, Pyrrhum adit, speculaturus consilia eius de Sicilia, quo eum arcessiri fama erat.*

⁵ *Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii Carthaginiensibus fuerat, ut Romano bello, ne in Siciliam transire posset Pyrrhus, in Italia detineretur.*

⁶ *Dum haec aguntur, legatus a senatu Romano Fabricius Lucinus missus, pacem cum Pyrrho composuit.*

⁷ *Ad quam confirmandam, Cyneas Romam cum ingentibus a Pyrrho donis missus, neminem, cuius domus muneribus pateret, inuenit.*

⁸ *Huic continentiae Romanorum simile exemplum iisdem ferme temporibus fuit.*

⁹ *Nam missi a senatu in Aegyptum legati, cum ingentia sibi a Ptolemaeo rege, missa munera spreuissent, interiectis diebus ad coenam inuitatis, aureae coronae missae sunt: quas illi honoris causa receptas, postera die statuis regis imposuerunt.*

¹⁰ *Igitur Cyneas cum turbatam cum Romanis pacem ab Appio Claudio renuntiasset, interrogatus a Pyrrho, Qualis Roma esset, respondit, Regum urbem sibi visam.*

¹¹ *Post haec legati Siculorum superueniunt, tradentes Pyrrho totius insulae imperium,*

⁴ *quo eum arcessiri]* Vulg. *arcessiri.* Scribe *arcessi.* Gronovius. MSS. *arcessi.* Graevius.

⁷ *Cyneas]* Scribendum *Cyneas,* cum melioribus libris. Graevius.

⁹ *ad coenam inuitatis, aureae coronae missae sunt, quas illi honoris causa. receptas]* MSS. *hominis causa.* unde bene Freinshemius coniecit legendum esse, *ominis causa.*

Sed male interpretatur, tanquam mali ominis fuisset hospitalia munera non admittere. imo quia victoriae indicium erat corona. Triumphantibus enim coronabantur. Sic apud Livium lib. XXII, 37 de aurea victoria ab Hierone senatui missa victoriam omenque se accipere, dixit senatus, cum alia munera respuisset. Graevius.

rium, quae assiduis Carthaginensium bellis vexabatur. ¹² Itaque relicto Locris Alexandro filio, firmitisque sociorum ciuitatibus valido praesidio, in Siciliam exercitum traiecit.

III

Et quoniam ad Carthaginensium mentionem ventum est, de origine eorum pauca dicenda sunt, repetitis Tyrionum paullo altius rebus, quorum casus etiam dolendi fuerunt. ² Tyrionum gens condita a Phoenicibus fuit: ³ qui terrae motu vexati, relicto patriae solo, Assyrium stagnum primo, mox mari proximum littus, incoluerunt, ⁴ condita ibi vrbe, quam a piscium vbertate Sidona appellauerunt. nam piscem Phoenices Sidon vocant. ⁵ Post multos deinde annos a rege Ascaloniorum expugnati, nauibus appulsi, Tyron urbem ante annum Troianae cladis condiderunt. ⁶ Ibi Persarum bellis diu varieque fatigati, victores quidem fuere: sed attritis viribus, a seruis suis multitudine abundantibus, indigna supplicia perpassi sunt: ⁷ qui conspiratione facta, omnem liberum populum cum dominis interficiunt: atque ita potiti vrbe, lares dominorum occupant, remp. inuadunt, coniuges ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos procreant. ⁸ Vnus ex tot millibus seruorum fuit, qui miti ingenio, senis domini, paruulique filii eius, fortuna moueretur: dominosque non truci feritate, sed pia

O 5

miseri-

⁵ nauibus appulsi, Tyron urbem] Forte, nauibus appulsi. Liu. XXX, 19 Ibi cum (Magonem) legati ab Carthagine paucis ante diebus in sinum Gallicum appulsi nauibus adiecerunt, Suet. Oct. 98 Vestores nautaeque de nauis Alexandrina, quae tantum quod appulerat etc. Gronovius.

⁸ qui miti ingenio senis domini etc.] Quaedam editiones post id ingenio habent distinctionem, quae omnino delenda est. Sensus est, qui miseretur domini sui ob clementiam eius pristinam, et sub quo ei mitis ac liberalis fuerat seruitus. Gronovius.

misericordiae humanitate respiceret. ⁹ Itaque eum velut occisos alienasset, seruisque de statu reip. deliberantibus placuisset regem ex suo corpore creari, eumque potissimum quasi acceptissimum diis, qui solem orientem primus vidisset: rem ad Stratonem, hoc enim ei nomen erat, dominum occulte latentem detulit. ¹⁰ Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent, caeteris in Orientem spectantibus, solus Occidentis regionem intuebatur. ¹¹ Id primum aliis videri furor, in Occidente solis ortum quaerere: ubi vero dies aduentare coepit, editissimisque culminibus vrbis oriens splendere; expectantibus aliis, ut ipsum solem aspicerent; hic primus omnibus fulgorem solis in summo fastigio ciuitatis ostendit. ¹² Non seruilis ingenii ratio visa; requisitibusque auctorem, de domino confitetur. ¹³ Tunc intellectum est, quantum ingenua seruilibus ingenia praestarent; malitiaque seruos, non sapientia, vincere. ¹⁴ Igitur venia seni filioque data est: et velut numine quodam reseruos arbitantes, regem Stratonem creauerunt. ¹⁵ Post cuius mortem regnum ad filium, ac deinde ad nepotes transiit. ¹⁶ Celebre hoc seruorum facinus, metuendumque exemplum toto orbe terrarum fuit. ¹⁷ Itaque Alexander Magnus, cum interiecto tempore in Oriente bellum gereret, velut ultor publicae securitatis, expugnata eorum vrbe, omnes, qui praelio superfuerant, ob memoriam veteris caedis crucibus affixit; ¹⁸ genus tantum Stratonis inuiolatum seruauit, regnumque stirpi eius restituit, ingenuis et innoxiiis incolis insulae attributis, ut, extirpato seruili germine, genus vrbis ex integro conderetur.

IIII

⁹ quasi acceptissimum diis] MSS. placitissimum. Quod merito probat Gronouius. Valer.

Flacc. placitosque diis ne deserat actus. Graenius.

¹¹ id primum] Forte, Is primum. Gronouius.

IIII

Hoc igitur modo Tyrii Alexandri auspiciis conditi, parsimonia et labore quaerendi cito convaluere. ² Ante cladem dominorum cum et opibus, et multitudine abundarent, missa in Africam iuvenrute, Vticam condidere: ³ cum interim rex Tyro decedit, filio Pygmalione, et Elissa filia, insignis formae virgine, heredibus institutis. ⁴ Sed populus Pygmalioni admodum puero regnum tradidit. ⁵ Elissa quoque Acerbae auunculo suo, sacerdoti Herculis, qui honos secundus a rege erat, nubit. ⁶ Huic magnae, sed dissimulae opes erant: aurumque, metu regis, non tectis, sed terrae crediderat; ⁷ quam rem etsi homines ignorabant, fama tamen loquebatur. ⁸ Qua incensus Pygmalion, oblitus iuris humani, auunculum suum, eundemque generum, sine respectu pietatis occidit. ⁹ Elissa diu fratrem propter scelus auersata, ad postremum dissimulato odio, mitigatoque interim vultu, fugam tacito molitur, assumptis quibusdam principibus in societatem, quibus par oñum in regem esse, eandemque fugiendi cupiditatem, arbitrabatur. ¹⁰ Tunc fratrem dolo aggreditur, fingit, *Se ad eum migrare velle, ne amplius ei mariti domus, cupidae obliuionis, grauem luctus imaginem renouaret, nec ultra amara admonitio oculis eius occurrat.* ¹¹ Non inuitus Pygmalion verba sororis audiuit, existimans cum ea et aurum Acerbae ad se venturum. ¹² Sed Elissa ministros migrationis a rege missos, nauibus cum omnibus opibus suis prima vespera imponit, pro-

³ rex Mutgo Tyro] Ioseph. contra Apion. l. p. 927 est Μύργωας: et Mutines Liu. XXVI, 21. Gronouius. Hic fuit Mettinus, filius Badesori. Vide insigne fragmentum Menandri Ephetii de regibus Tyriis, qui ab Hiramio vsque ad

Pygmalionem et Didonem apud Iosephum II. contra Apionem. Graenius.

¹⁰ *grauem luctus imaginem renouaret*] Iuntæ: *renouet*, vt respondent, quod sequitur, *vt occurrat.* Graenius.

prouectaue in altum, compellit eos onera arenae, pro pecunia inuolucris inuoluta, in mare deicere. ¹³ Tunc deflens ipsa, lugubrique voce Acerbam ciet: orat, *Vt libens opes suas recipiat, quas reliquerat; habeatque inferias, quas habuerat causam mortis.* ¹⁴ Tunc ipsos ministros aggreditur: *Sibi quidem ait optatam olim mortem: sed illis acerbos cruciatus, et dira supplicia imminere, qui Acerbae opes, quarum spe parricidium rex fecerit, auaritiae tyranni subtraxerint.* ¹⁵ Hoc metu omnibus iniecto, comites fugae accepit. Iunguntur et senatorum in eam noctem praeparata agmina; atque ita sacris Herculis, cuius sacerdos Acerbas fuerat, repetitis, exilio sedes quaerunt.

V

¹ **P**rimus illis appulsus terrae, Cyprus insula fuit: ² ubi sacerdos Iouis, cum coniuge et liberis, deorum monitu, comitem se Elissae sociumque fortunae praebuit, pactis sibi posterisque perpetuum honorem sacerdotii. ³ Conditio pro manifesto omne accepta. ⁴ Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quaesituras, in quaestum ad littus maris mittere, pro reliqua pudicitia libamenta Veneri soluturas. ⁵ Harum igitur ex numero LXXX admodum virgines raptas nauibus imponi Elissa iubet; ut et iuuentus matrimonia, et vrbs sobolem, habere posset. ⁶ Dum haec aguntur, Pygmalion cognita sororis fuga, cum impio bello fugientem persequi pararet, aegre precibus matris, et deorum minis victus, quieuit: ⁷ cui cum inspirati vates canerent, *Non impune laturum,*

fi

² comitem se Elissae sociumque praebuit] Veteres editiones cum Iuntina: comitem se Elissae sociumque fortunae offert. quod et Britannii in duobus codicibus repectum

merito receperunt. inferius iidem: hortatique sunt, ut urbem ibi conderent. Graevius.

⁴ statutis] Forte, statis. Gronovius.

incrementa urbis toto orbe auspiciatissimae inter-
vellasset: hoc modo spatium respirandi fugientibus
latum. 8 Itaque Elissa delata in Africae sinum, in-
colas loci eius, aduentu peregrinorum, mutuarum-
que rerum commercio, gaudentes, in amicitiam sol-
citat: 9 deinde emto loco, qui corio bouis tegi
offet, in quo festos longa nauigatione socios, quo-
d proficisceretur, reficere posset; corium in re-
uissimas partes secari iubet, atque ita maius loci
patium, quam petierat, occupat: unde postea ei
oco Byrsae nomen fuit. 10 Confluentibus deinde
icinis locorum, qui spe lucri multa hospitibus ve-
alia inferebant; 11 sedesque ibi statuentibus, ex
equentia hominum velut instar ciuitatis effectum
est. 12 Uticensium quoque legati dona, ut con-
guineis, attulerunt; hortatique sunt, urbem
in conderent, ubi sedes sortiti essent. 13 Sed et
fros detinendi aduenas amor cepit. 14 Itaque con-
trientibus omnibus Carthago conditur, statuto
inuo vestigali pro solo urbis. 15 In primis funda-
entis caput bubulum inuentum est, quod auspi-
um quidem fructuosae terrae, sed laboriosae, per-
petuoque seruae urbis fuit: propter quod in alium
cum urbs translata. 16 Ibi quoque equi caput re-
rtum, bellicosum potentemque populum futurum
nificans, urbi auspiciatam sedem dedit. 17 Tunc
opinionem nouae urbis concurrentibus gentibus,
eui et populus, et ciuitas magna facta.

VI

mutuarumque rerum commer-

Liuius dicitur mutui usus.

XXXIII Commercio Grae-
ci Hispani gaudebant. Hu-
mutui usus desiderium, ut
hanc urbem Graecis pareret,
et XXXVIII Id oppi-
multarum gentium spes
ingit, quarum commercium

in eum maxime locum mutui
usus contraxere. Graeuus,

15 seruae urbis] Liui.
XXXIII, 81 Seruae et vestiga-
les urbes, et Vlpian. L. 20
§ 1 D. de Acquir. R. Dom.
Servus fundus. Gronovius.

prouectaue in altum, compellit eos onera arenae, pro pecunia inuolucris inuoluta, in mare deiicere. ¹³ Tunc deflens ipsa, lugubrique voce Acerbam ciet: orat, *Ve libens opes suas recipiat, quas reliquerat; habeatque inferias, quas habuerat causam mortis.* ¹⁴ Tunc ipsos ministros aggreditur: *Sibi quidem ait optatam olim mortem: sed illis acerbos cruciatus, et dira supplicia imminere, qui Acerbae opes, quarum spe parricidium rex fecerit, auaritiae tyranni subtraxerint.* ¹⁵ Hoc metu omnibus iniecto, comites fugae accepit. Iunguntur et senatorum in eam noctem praeparata agmina; atque ita sacris Herculis, cuius sacerdos Acerbas fuerat, repetitis, exilio sedes quaerunt.

V

¹ Primus illis appulsus terrae, Cyprus insula fuit: ² ubi sacerdos Iouis, cum conitge et liberis, deorum monitu, comitem se Elissae sociumque fortunae praeiuit, pactis sibi posterisque perpetuum honorem sacerdotii. ³ Conditio pro manifesto omine accepta. ⁴ Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quaesituras, in quaestum ad litus maris mittere, pro reliqua pudicitia libamenta Veneri soluturas. ⁵ Harum igitur ex numero LXXX admodum virgines raptas nauibus imponi Elissa iubet; ut et iuuentus matrimonia, et vrbs sobolem, habere posset. ⁶ Dum haec aguntur, Pygmalion cognita sororis fuga, cum impio bello fugientem persequi pararet, aegre precibus matris, et deorum minis victus, quieuit: ⁷ cui cum inspirati vates canerent, *Non impune laturum,* si

² comitem se Elissae sociumque praeiuit] Veteres editiones cum Iuntina: comitem se Elissae sociumque fortunae offert. quod et Britanni in duobus codicibus repertum

merito receperunt. inferius iidem: hortatique sunt, ut urbem ibi conderent. Graevius.

⁴ statutis] Forte, statis. Gronovius.

si incrementa urbis toto orbe auspiciatissimae interpellasset: hoc modo spatium respirandi fugientibus datum. ⁸ Itaque Elissa delata in Africae sinum, incolae loci eius, aduentu peregrinorum, mutuarumque rerum commercio, gaudentes, in amicitiam sollicitat: ⁹ deinde emto loco, qui corio bonis tegi posset, in quo fessos longa navigatione socios, quoad proficisceretur, reficere posset; corium in tenuissimas partes secari iubet, atque ita maius loci spatium, quam petierat, occupat: unde postea ei loco Byrsae nomen fuit. ¹⁰ Confluentibus deinde vicinis locorum, qui spe lucri multa hospitibus venalia inferebant; ¹¹ sedesque ibi statuentibus, ex frequentia hominum velut instar ciuitatis effectum est. ¹² Uticensium quoque legati dona, ut consanguineis, attulerunt; hortatique sunt, urbem ibi conderent, ubi sedes sortiti essent. ¹³ Sed et Afros detinendi aduenas amor cepit. ¹⁴ Itaque consentientibus omnibus Carthago conditur, statuto annuo vestigali pro solo urbis. ¹⁵ In primis fundamentis caput bubulum inuentum est, quod auspiciū quidem fructuosae terrae, sed laboriosae, perpetuoque seruae urbis fuit: propter quod in alium locum urbs translata. ¹⁶ Ibi quoque equi caput repperit, bellicosum potentemque populum futurum significans, urbi auspiciatam sedem dedit. ¹⁷ Tunc ad opinionem nouae urbis concurrentibus gentibus, breui et populus, et ciuitas magna facta.

VI

⁸ mutuarumque rerum commercio] Liviū dicitur mutus usus. Liu. XXXIII Commercio Graecorum Hispani gaudebant. Huius mutui usus desiderium, ut Hispana urbs Graecis pareret, fecit. et XXXVIII Id oppidum multarum gentium fines contingit, quarum commercium

in eum maxime locum mutui usus contraxere. Graevius.

15 seruae urbis] Liu. XXXIII, 81 Seruae et vestigales urbes. et Vlpian. L. 20 § 1 D. de Acquir. R. Dom. Servus fundus. Gronovius.

VI

¹ Cum successu rerum florentes Carthaginis opes essent, rex Maxitanorum, Hiarbas, decem Poenorum principibus ad se arcessitis, Elissae nuptias, sub belli denuntiatione, petit: ² quod legati reginae referre metuentes, Punico cum ea ingenio egerunt; nuntiantes, *Regem aliquem poscere, qui cultiores victus eum, Afrosque perdoceat*: ³ sed quem inueniri posse, qui ad Barbaros et ferarum more viuentes transire a consanguineis velit? ⁴ Tunc a regina castigati, Si pro salute patriae asperiores vitam recusarent, cui etiam ipsa vita, si res exigat, debeatur: regis mandata aperuere, dicentes, *Quae praecipiat aliis, ipsi facienda esse, si velit urbi consultum esse*. ⁵ Hoc dolo capta, diu Acerbae viri nomine cum multis lacrimis et lamentatione flebili inuocato, ad postremum, *Ituram se, quo suae urbis fata vocarent*, respondit. ⁶ In hoc trium mensium sumto spatio, pyra in vltima parte urbis exstructa, velut placatura viri manes, inferiasque ante nuptias missura, multas hostias caedit, et sumto gladio pyram conicendit; ⁷ atque ita ad populum respiciens, *Ituram se ad virum, sicut praeeperant*, dixit, vitamque gladio finiuit. ⁸ Quamdiu Carthago inuicta fuit, pro dea culta est. ⁹ Condita est vrbs haec LXXII annis ante, quam Roma; ¹⁰ cuius virtus sicut bello clara fuit, ita domi status variis discordiarum casibus agitatus est. ¹¹ Cum inter caetera mala etiam peste laborarent, cruenta facrorum religione, et scelere pro remedio vsi sunt. ¹² Quippe homines, vt victimas immolabant; et impuberes; quae aetas etiam hostium misericordiam prouocat; aris admouebant, pacem deorum sanguine

² *cultiores victus*] Iuntae etiam cum aliis editionibus *Cultiores mores, victusque*. Deinde in iisdem est: *ituram se quoniam et urbis fata vocarent*.

Quod male repudiarunt recentiores editores. Mox Iuntae: *Cum inter caetera mala peste laborarent*. Gracivius.

sanguine eorum exposcentes, pro quorum vita diu
rogari maxime solent.

VII

Itaque aduersis tanto scelere naminibus, cum
in Sicilia diu feliciter dimicassent, translato in
Sardiniam bello, amissa maiore exercitus parte, gra-
ui praelio victi sunt. ² Propter quod ducem suum
Maleum, cuius auspiciis et Siciliae partem domue-
rant, et aduersus Afros magnas res gesserant, cum
parte exercitus, quae superfuerat, exulare iusse-
runt. ³ Quam rem aegrè ferentes milites, legatos
Carthaginem mittunt, qui reditum primo, veniam-
que infelicis militiae, petant; tum denuntient,
quod precibus nequeant, armis se consecuturos.
⁴ Cum et preces et minae legatorum spretae essent,
interiectis diebus, conscensis nauibus, armati ad vr-
bem veniunt: ⁵ ibi deos hominesque testati, *no-*
se expugnatum, sed recuperatum, patriam venire
ostensurosque ciuibus suis, non virtutem sibi priore
bello, sed fortunam, desuisse: ⁶ prohibitis com-
meatibus, obseisue vrbe, in summam desperatio-
nem Carthaginenses adduxerunt. ⁷ Interea Car-
talo, Malei exulis ducis filius, cum praeter castra pa-
tris a Tyro, quo decimas Herculis ferre ex praeda
Siciliensi quam pater eius ceperat, a Carthagi-
nensibus missus fuerat, reuerteretur, arcessitusque
a patre esset, *prius publicae se religionis officia ex-*
secuturum, quam priuatae pietatis, respondit.
⁸ Quam rem etsi indigne ferret pater, non tamen
vim

² *propter ducem suum Ma-*
leum] Puto legendum esse
Malchum. Id enim est nomen
Phoenicium et Hebraicum, uti
non solum ex sacro codice,
sed et aliis constat. Nam Por-
phyrio philosopho, qui Phoe-
nix fuit, nomen fuit, ut et pa-
tri eius, Malcho. מלכו Me-

lech autem, vnde Malchus, He-
braeis regem significat. Grae-
vius.

⁵ *ibi deos hominesque testari*
luntae cum aliis: testati: li-
terius idem: *Nec multo pri-*
us affectati regni accusatus. Gr-
vius.

vim afferre religioni ausus est. ⁹ Interiectis deinde diebus, Cartago, petito commœatu a populo, cum reuersus ad patrem esset; ornatusque purpura, et insulis sacerdotii, omnium se oculis ingereret, tunc in secretum abducto pater ait: ¹⁰ *Aususne es, nefandissimum caput, ista purpura et auro ornatus, in conspectum tot miserorum ciuium venire? et moesta ac lugentia castra, circumfluentibus quietae felicitatis insignibus, velut exultabundus intrare? Nusquamne te aliis iactare potuisti?* ¹¹ *Nullus locus aptior, quam sordes patris, et exilii infelicis aeruminae fuerunt?* ¹² *Quid, quod paullo ante vocatus, non dico patrem, ducem certe ciuium tuorum, superbe spreuisti?* ¹³ *Quid porro tu in purpura ista coronisque aliud, quam victoriarum mearum titulos, geris?* ¹⁴ *Quoniam igitur tu in patre nihil nisi exulis nomen agnoscis; ego quoque imperatorem me magis, quam patrem, iudicabo; statimque in te exemplum, ne quis posthac infelicibus miseriis patris illudat.* ¹⁵ *Atque ita eum cum ornatu suo in altissimam crucem in conspectu vrbis suffigi iussit.* ¹⁶ Post paucos deinde dies Carthaginem capit: euocatoque populo ad concionem, exilii iniuriam queritur: belli necessitatem excusat: *Contentumque victoria sua, puniitis auctoribus miserorum ciuium, iniuriosi exilii omnibus se veniam dare dicit.* ¹⁷ *Atque ita decem senatoribus interfectis, urbem legibus suis reddidit.* ¹⁸ *Nec multo post ipse affectati regni acculatus, duplicis, et in filio et in patria, parricidii poenas dedit.* ¹⁹ *Huic Mago imperator successit, cuius industria, et opes Carthaginientium, et imperii fines, et bellicae gloriae laudes, creuerunt.*

LIBER XVIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Magoni, Carthaginiensium imperatori, succedunt Hasdrubal et Hamilcar. Hasdrubal in Sardinia perit. Inde Siculum bellum, et Persarum legatio.*
 II *Horum filii, et Carthaginiensis clades exercitus in Sicilia.*
 III *Imilco, dux huius exercitus, Carthaginem reuersus, spe omni abiecta mortem sibi infert.*

I

¹ **M**ago, Carthaginiensium imperator, cum primus omnium, ordinata disciplina militari, imperium Poenorum condidisset, viresque ciuitatis, non minus bellandi arte, quam virtute, firmasset, diem fungitur, relictis duobus filiis, Hasdrubale et Hamilcare : ² qui per vestigia paternae virtutis decurrentes, sicuti generi, ita et magnitudini patris successerunt. ³ His ducibus Sardiniae bellum illatum : aduersus Afros quoque, vestigal pro solo vrbs multorum annorum repetentes, dimicatum : ⁴ sed Afro- rum sicuti caussa iustior, ita et fortuna superior fuit : ⁵ bellumque cum his solutione pecuniae, non armis, finitum. ⁶ In Sardinia quoque Hasdrubal graui- ter vulneratus, imperio Hamilcari fratri tradito, interiit : ⁷ cuius mortem, cum luctus ciuitatis, tum et dictaturae vndecim, et triumphus quatuor insignem fecere : ⁸ hostibus quoque creuere animi, veluti cum duce vires Poenorum cecidissent. ⁹ Itaque Siciliae populis propter assiduas Carthaginiensium iniurias, ad Leonidam, fratrem regis Spartanorum, concurrentibus, graue bellum natum : in quo et diu, et varia

⁸ *veluti cum duce etc.] Iun-
tae melius: veluti cum duce
vires Poenorum concidissent.*
 Graeuius.

⁹ *concurrentibus] Censeo,*

Iustinum scripsisse: *Ad Leonidam fratrem regis Spartanorum decurrentibus.* hoc est, eius opem implorantibus. Sicut enim succurrere est opem ferre,

varia victoria praëliatum fuit. ¹⁰ Dum haec aguntur, legati a Dario, Persarum rege, Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Poeni humanas hostias immolare, et canina vesci prohibebantur; ¹¹ mortuorumque corpora cremare potius, quam terra obruere, a rege iuebantur: ¹² petentes simul auxilia aduersus Graeciam, cui illaturus bellum Darius erat. ¹³ Sed Carthaginienes auxilia negantes, propter assidua finitimorum bella, cacteris, ne per omnia contumaces viderentur, cupide paruere.

II

¹ Interea Hamilcar bello Siciliensi interficitur, relictis tribus filiis, Imilcone, Hannone, Giscone. ² Hasdrubali quoque par numerus filiorum fuit, Annibal, et Hasdrubal, et Sappho. ³ Per hos res Carthaginensium ea tempestate gerebantur. ⁴ Itaque et Mauris bellum illatum, et aduersus Numidas pugnatum, et Afri compulsi stipendium vrbis conditae Carthaginensibus remittere. ⁵ Deinde cum familia tanta imperatorum grauis liberae ciuitati esset, omniaque ipsi agerent simul et iudicarent,

re, sic *decurrere*, opem implorare, non infrequenter apud nostrum. Superius XIII, 2 *Optimum visum est ad Alexandri Magni Argyraspidas, inuictum exercitum et tot victoriarum praefulgentem gloria, decurrere*. Quin et Cicero pro Quine, 15 *Ad haec extrema et inimicissima iura tam cupide decurrebas*. XXVIII, 1 *Ad regem Macedoniae Demetrium decurrit*. Graenius.

II mortuorumque corpora etc.] Lege, mortuorumque corpora cremare (subintellige, prohibebantur, quod proxime praecedit),

quae potius terra obruere a rege iuebantur. Et sic contrarius existit sensus. Persae enim cremare cadauera vetabant Carthaginensibus, quod ignem, quem pro deo colebant, pollui summopere cadaueribus existimarent: pretiosissima vero quaeque in ignem immittere non verebantur, additis hisce verbis sua lingua *ἀέρας πῦρ ὁρᾷ*, ut refert Max. Tyr. Grononius.

2 Sappho] MS. et Iuntae: Sappho. Bene Vollius: Psappho. Graenius.

rent, centum ex numero senatorum iudices deliguntur, qui reuersis a bello ducibus, rationem rerum gestarum exigerent, ⁶ vt hoc metu ita in bello imperia cogitarent, vt domi iudicia legesque respicerent. ⁷ In Sicilia in locum Hamilcaris, imperator Imilco succedit: qui cum nauali terrestrique bello secunda praelia fecisset, multasque ciuitates cepisset, repente pestilentis sideris vi exercitum amisit. ⁸ Quae res cum nuntiata Carthagini esset, moesta ciuitas fuit: omnia vlulatibus, non secus ac si vrbs ipsa capta esset, personabant: ⁹ clausae priuatae domus, clausa deorum templa, internissa omnia sacra, omnia priuata officia damnata. ¹⁰ Cuncti deinde ad portum congregantur, egredientesque paucos e nauibus, qui cladi superfuerant, de suis percontantur. ¹¹ Vt vero dubia antea spe, et suspenso metu, incerta orbitatis expectatione, casus suorum miseris eluxit, tunc toto littore plangentium gemitus, tunc infelicium matrum vlulatus, et flebiles querelae audiebantur.

P 2

III

⁵ *centum ex numero senatorum iudices deliguntur*] Vides hic, quando iudices sint instituti, et quae fuerint eorum partes. Illorum potentia postea valde creuit, vt apud Romanos Gracchanis temporibus. Nunquam tamen penes illos fuit summa imperii, vt penes iudices Hebraeorum; vt putauit vir magnus, Samuel Bochartus in Geographiae sacrae Tom. II. Sed semper penes Suffetes et Senatum, quamuis *Suffetes* significet iudices. Apud Carthaginienses tamen sic proprie dicebantur summi magistratus, qui Romae consules erant; ii cum Senatu regebant

republicam. Ab his distinctus erat iudicum ordo hic institutus: licet *Suffetes* etiam dicerentur, vt ex Lilio constat. sed non praeerat reipublicae, non minus sane quam Romae equester ordo; cum in eum translata esset iudicandi potestas, quamuis et ii *fata fortunaesque principum haberent in manu*, vt Florus loquitur lib. III, 17. Quin et illos cap. 12 eiusdem libri *regnasse* dixit, vt Liu. lib. 33 *Iudicum Carthaginiensium ordinem dominatum esse*. hoc est, magna fuisse potentia, qua immoderate sint vti. *Græuius*.

III

Inter haec procedit inops e naui sua imperator, fordida seruilique tunica discinctus: ad cuius conspectum plangentium agmina iunguntur. ² Ipse quoque manus ad caelum tendens, nunc sortem suam, nunc publicam fortunam deflet: ³ nunc deos accusat, qui tanta belli decora, et tot ornamenta victoriarum, quae ipsi dederant, abstulerint: qui captis tot urbibus, totiesque hostibus terrestri nauali-que praelio victis, exercitum victorem non bello, sed peste, deleuerint. ⁴ Deferre se tamen ciuibus suis non modica solatia, quod malis eorum hostes gaudere, non gloriari, possent. ⁵ Quippe cum neque eos, qui mortui sunt, a se occisos, neque eos, qui reuersi sunt, a se fugatos, possint dicere. ⁶ Praedam, quam relictis a se castris abstulerint, non esse talem, quam velut spoliū victi hostis ostendent: sed quam possessione vacua, fortuitis dominorum mortibus, sicuti caduca occuparint. ⁷ Quod ad hostes pertinet, victores se recessisse: quod ad pestem, victos. ⁸ Nihil tamen se grauius ferre, quam quod inter fortissimos viros mori non potuerit, seruatusque sit non ad vitae iucunditatem, sed ad ludibrium calamitatis. ⁹ Quamquam ubi miseras copiarum reliquias Carthaginem reduxerit, se quoque sequuturum commilitones suos: ¹⁰ ostensurumque patriae, non ideo se in eam diem vixisse, quoniam velit viuere: sed ne hos, quibus nefanda lues pepercerat, inter hostium exercitus relictos, morte sua proderet. ¹¹ Tali vociferatione per urbem ingressus, ut ad limina domus suae venit, profecutani multitudinem velut postremo alloquio dimittit: ¹² obferatisque foribus, ac nemine ad se, ne filiis quidem admittis, mortem sibi consciiuit.

6 quam possessione vacua etc.] rint. et paullo post, Pertin. Scribe, quam possessione vacuam neat, pro pertinet. Gronovius. J. d. m. sicuti caducam occupa-

LIBER XX

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Dionysius, Siciliae tyrannus, Graeciae magnae incolas bello aggreditur.*
 II *Metapontinorum origo et fata.*
 III *Crotoniensium et Locrensum bella.*
 IIII *Pythagoras Philosophus Crotonienses ad frugalitatem reuocat.*
 V *Dionysius, victis Locrensisibus, Crotonienses adurit, quos relinquit ab Hannone retractus, et tandem suorum insidiis opprimitur.*

I

Dionysius, e Sicilia Carthaginensibus pulsus, occupatoque totius insulae imperio, graue otium regno suo, periculosamque desidiā tanti exercitus ratus, copias in Italiam traiecit: ² simul ut militum vires continuo labore acuerentur, et regni fines proferrentur. ³ Prima militia aduersus Graecos, qui proxima Italici maris littora tenebant, fuit: ⁴ quibus deuictis, finitimos quosque aggreditur, omnesque Graeci nominis Italiam possidentes, hostes sibi destināt: ⁵ quae gentes non partem, sed vniuersam ferme Italiam, ea tempestate occupauerant. ⁶ Denique multae vrbes adhuc post tantam vetustatem vestigia Graeci moris ostentant. ⁷ Namque Tuscorum populi, qui oram inferi maris possident, a Lydia venerunt: ⁸ et Venetos, quos incolas superi maris videmus, capta et expugnata Troia, Antenore duce, misit; ⁹ Adria quoque Illyrico mari proxima, quae et Adriatico mari nomen dedit, Graeca vrbs est; ¹⁰ et Arpos Diomedes exciso Ilio, naufragio in ea loca delatus, condidit. ¹¹ Sed et Pisae in Liguribus Graecos auctores habent; et in Tuscis Tarquinii a Thessalis et Spina

P 3

na

II *Tarquinii a Thessalis Spinambris]* Recepi insignem commendationem Isaaci Vossii: *Spina in Umbris.* Paulo ante

na in Vmbris: Perusini quoque originem ab Achaeis ducunt. ¹² Quid Ceren urbem dicam? Quid Latinos populos, qui ab Aenea conditi videntur? ¹³ Iam Falisci, Nolani, Abellani, nonne Chalcidensium coloni sunt? ¹⁴ Quid tractus omnis Campaniae? Quid Bruttii, Sabinique? Quid Samnites? ¹⁵ Quid Tarentini? quos, Lacedaemone profectos, Spuriisque vocatos accepimus? ¹⁶ Thurinorum urbem condidisse Philoëtetem ferunt, ibique adhuc monumentum eius visitur: et Herculis sagittae in Apollinis templo, quae fatum Troiae fuere.

II

¹ **M**etapontini quoque in templo Mineruae ferra-
menta, quibus Epeus, a quo conditi sunt,
equum Troianum fabricavit, ostentant. ² Propter
quod omnis illa pars Italiae, maior Graecia appella-
ta est. ³ Sed principio originum Metapontini cum
Sybaritanis et Crotoniensibus pellere caeteros Grae-
cos Italia statuerunt. ⁴ Cum primum urbem Sirim
cepissent, in expugnatione eius quinquaginta iuue-
nes amplexos Mineruae simulacrum, sacerdotem-
que deae velatum ornamentis, inter ipsa altaria tru-
cidauerunt. ⁵ Ob haec cum peste et seditionibus
vexarentur, priores Crotonienses Delphicum ora-
culum adierunt. ⁶ Responsum his est, *Finem mali
fore, si violatum Mineruae numen, et intersectorum
manes placassent.* ⁷ Itaque cum statuas iuuenibus iu-
stae magnitudinis, et in primis Mineruae fabricare
coepissent, Metapontini, cognito oraculo deorum,
occupandam manum et deae pacem rati, iuueni-
bus modica et lapidea simulacra ponunt, et deam
pani-

ex Iuntis: *Et Arpos. Mox
iidem Caere scribunt, et Pha-
lisci. Gracuius.*

⁴ *cum primum urbem Sirim
cepissent*] Gronovius Obseru.
I, 7 legit; *Cum primum urbem
Sirim cepisset.* Gracuius.

panificiis placant. ⁸ Atque ita pestis vtroque sedata est, cum alteri magnificentia, alteri velocitate, certassent. ⁹ Recuperata sanitate, non diu Crotonienses quievere. ¹⁰ Itaque indignantes, in oppugnatione Siris, auxilium contra se a Locrensisbus latum, bellum his intulerunt. ¹¹ Quo metu territi Locrenses, ad Spartanos decurrunt: auxilium supplices deprecantur. ¹² Illi longinqua militia grauari auxilium a Castore et Polluce petere eos iubent. ¹³ Neque legati responsum sociae urbis spreuerunt: profectique in proximum templum, facto sacrificio, auxilium deorum implorant. ¹⁴ Litatis hostiis, obtentoque, ut rebantur, quod petebant, haud secus laeti, quam si deos ipsos secum auecturi essent: pulvinaria iis in naui componunt, faustisque profecti omnibus, solatia suis pro auxiliis deportant.

III

¹ His cognitis, Crotonienses et ipsi legatos ad oraculum Delphos mittunt, victoriae facultatem, bellicque prosperos euentus deprecantes. ² Responsum, *Præus votis hostes, quam armis vincendos.* ³ Cum vouissent Apollini decimas prædae, Locrenses et voto hostium, et responso dei cognito, nonas vouerunt; tacitamque eam rem habuere, ne votis

P 4

tis

¹² *longinqua militia grauari]* Lege, *longinquam militiam grauari.* Vide Diatrib. Stat. 23. Gronovius.

¹⁴ *quasi deos ipsos secum deuecturi essent]* Omphino recipienda veterum Modii membranarum lectio: *auecturi essent.* Paullo ante scribe cum Gronouio: *longinquant militiam grauari.* Nolebant suscipere expeditionem intam longe a patria remotam gentem. Aliud est *grauari militiam*, aliud

grauari militiam. *Grauat* militiam, cui militia grauis est, qui molestias ex ea capit; *grauatur militiam*, qui eam recusat, non vult subire. Horat. III Od. XI *Pegasus terrenum equitem grauat*, non est, ut exponit vir doctissimus et disertissimus, cui graue molestumque erat ferre; tunc enim dicendum fuisset: *terreno equite grauat*: sed nolebar pati, suscipere ferendum equitem terrenum. *Gracius.*

tis vincerentur. ⁴ Itaque cum in aciem processissent, et Crotoniensium centum viginti millia armorum constitissent, Locrenses paucitatem suam circumspicientes; nam sola quindecim millia militum habebant; omiſſa ſpe victoriae, in deſtinatam mortem conſpirant: ⁵ tantuſque ardor ex deſperatione ſingulos cepit, vt victores ſe putarent, ſi non inulti morerentur. ⁶ Sed dum mori honeſte quaerunt, feliciter vicerunt. Nec alia cauſa victoriae fuit, quam quod deſperauerunt. ⁷ Pugnantibus Locris, aquila ab acie nunquam reſceſſit, eoſque tam diu circumvolauit, quoad vincerent. ⁸ In cornibus quoque duo iuuenes diuerſo a caeteris armorum habitu, eximia magnitudine, et albis equis, et coccineis paludamentis, pugnare viſi ſunt, nec vltra apparuerunt, quam pugnatum eſt. ⁹ Hanc admirationem auxit incredibilis famae velocitas. Nam eadem die, qua in Italia pugnatum eſt, et Corintho, et Athenis, et Lacedaemone nuntiata eſt victoria.

III

¹ Poſt haec Crotonienſibus nulla virtutis exercitatio, nulla armorum cura, fuit. ² Oderant enim, quae infeliciter ſumſerant, mutaſſentque vitam luxuria, ni Pythagoras philoſophus fuiſſet. ³ Hic Sami Demarato, locuplete negotiatore, natus, magniſque ſapientiae incrementis formatus, Aegyptum

⁹ Corintho] Scribe Corinthi. Gronouius.

³ magniſque ſapientiae incrementis ornatus] Quid eſt ſapientiae incrementis ornari? Abhorrent ab hoc loquendi genere Latinae aures. Lege ex MSS. cum Gronouio: Magnis ſapientiae incrementis formatus. hoc eſt, cum ſic eſſet inſtitutus et formatus a magiſtris, vt magnos in ſapientiae

ſtudiis feciſſet progreſſus. lib. XVIII, 3 Ab eo formatus, cum medio noſtis omnes in vnum campum proceſſiſſent. VIII, 2 Ingenia omni doctrina exculta, pulcherrimis legibus inſtitutiſque formata. Ouid. III Metam.

Talibus ignaram Iuno Cadmeida diſſis

Formarat. - - -

Horat. Tenerae mentes formandae ſtudiis. Graeuſius.

ptum primo; mox Babyloniam ad p̄discendos siderum motus, originemque mundi spectandam, profectus, summam scientiam consecutus erat. ⁴ Inde regressus, Cretam et Lacedaemona, ad cognoscendas Minois et Lycurgi inclytas ea tempestate leges, contenderat. ⁵ Quibus omnibus instructus Crotonam venit, populumque in luxuriam lapsum, auctoritate sua ad vsum frugalitatis reuocauit. ⁶ Laudabat quotidie virtutem, vitia luxuriae, casusque ciuitatum, ea peste perditarum, enumerabat; ⁷ tantumque studium ad frugalitatem multitudinis prouocauit, vt aliquos ex his luxuriatos incredibile videretur. ⁸ Matronarum quoque separatam a viris doctrinam, et puerorum a parentibus frequenter habuit. ⁹ Docebat nunc has pudicitiam, et obsequia in viros; nunc illos modestiam, et litterarum studium. ¹⁰ Inter haec velut genitricem virtutum frugalitatem omnibus ingerebat; ¹¹ consecutusque disputationum assiduitate erat, vt matronae auratas vestes, caeteraque dignitatis suae ornamenta, velut instrumenta luxuriae, deponerent; eaque omnia delata in Iunonis aedem ipsi deae consecrarent, ¹² prae se ferentes, vera ornamenta matronarum pudicitiam, non vestes, esse. ¹³ In iuuentute quoque quantum profligatum sit, victi seminarum contumaces animi manifestant. ¹⁴ Sed CCC ex iuuenibus, cum sodalitii iuris sacramento quodam nexi, separatam a caeteris ciuibus vitam exercerent, quasi coetum clandestinae coniurationis haberent, ciuitatem in se conuerterunt, ¹⁵ quae eos, cum in vnam domum conuenissent, cremare voluit. ¹⁶ In quo tumultu LX ferme periere: caeteri in exilium profecti. ¹⁷ Pythagoras autem cum annos XX Crotonae

P 5

nae

¹⁴ *sodalitii iuris sacramento quodam nexi*] MSS. *Sodalitii iuris sacramento quodam nexi.* Quod exosculatur merito Gronouius Obs̄eru. III, 17, prae-

fatus sodalitii iuris sacramentum esse illud vinculum, quo continebatur societas illorum, qui coierant. *Graenius.*

nae egisset, Metapontum migravit, ibique decessit,
¹⁸ cuius tanta admiratio fuit, ut ex domo eius templum
 facerent, eumque pro deo colerent.

V

Igitur Dionysius tyrannus, quem supra a Sicilia
 exercitum in Italiam traieciſſe, bellumque
 Graecis intuliſſe, memorauimus, expugnatis Lo-
 eris, Crotonienſes, vix vires longo otio ex prioris
 belli clade refumentes, aggreditur: ² qui fortius,
 cum paucis tanto exercitui eius, quam antea cum
 tot millibus Locrenſium paucitati reſtiterunt. ³ Tan-
 tum virtutis paupertas aduerſus inſolentes diuitias
 habet, tantoque inſperata interdum ſperata victoria
 certior eſt. ⁴ Sed Dionysium gerentem bel-
 lum, legati Gallorum, qui ante menſes Romam in-
 cenderant, ſocietatem amicitiamque petentes ad-
 eunt: ⁵ *Gentem ſuam inter hoſtes eius poſitam eſ-
 ſe, magnoque uſui ei futuram vel in acie bellanti, vel
 de tergo intentis in praelium hoſtibus*, affirmant.
⁶ Grata legatio Dionyſio fuit. Ita pacta ſocietate,
 et auxiliis Gallorum auctus, bellum velut ex integro
 reſtaurat. ⁷ His autem Gallis cauſſa in Italiam ve-
 niendi, ſedesque nouas quaerendi, inſtina diſcor-
 dia, et aſſiduæ domi diſſenſiones fuere: ⁸ qua-
 rum taedio, cum in Italiam veniſſent, ſedibus Tu-
 ſcos expulerunt: et Mediolanum, Comum, Bri-
 xiam, Veronam, Bergomum, Tridentum, Vicen-
 tiam condiderunt. ⁹ Tuſci quoque, duce Rhaeto,
 auitis ſedibus amiſſis, Alpes occupauere: et ex
 nomine ducis gentes Rhaetorum condiderunt.
¹⁰ Sed Dionysium in Siciliam aduentus Carthaginien-
 ſium reuocauit: qui reparato exercitu, bellum,
 quod

⁸ Vergamum]. Haec barbari ſuperius Abellani pro Anellani.
 ſaeculi ſcriptura eſt. Reſte Graeuſius.
 Iuntæ: Bergomum. Sicut et

quod lue deferuerant, auctis viribus repetebant.

¹¹ Dux belli Hanno Carthaginiensis erat: ¹² cuius inimicus Suniatus, potentissimus ea tempestate Poenorum, cum odio eius, Graecis litteris, Dionysio aduentum exercitus, et segnitiam ducis familiariter praenuntiasset, comprehensis epistolis, prodicionis damnatur: facto senatus consulto, ¹³ *Ne quis postea Carthaginiensis, aut litteris Graecis, aut sermoni studeret: ne aut loqui cum hoste, aut scribere sine interprete possit.* ¹⁴ Nec multo post Dionysius, quem paullo ante non Sicilia, non Italia, capiebat, assiduis belli certaminibus victus fractusque, insidiis ad postremum suorum interficitur.

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Dionysii iunioris artes tyrannicae describuntur.*
 II *Eiusdem luxuria crudelitas, doli, exilium, tyrannis in Locrenses.*
 III *Callido commento Locrenses spoliis, et obruncas, ac Syracusas per prodicionem recipit.*
 IIII *Hannonis, tyrannidem Carthagini occupare tentantis, traegodia.*
 V *Dionysius iunior, Sicilia eiectus, Corinthi moratur.*
 VI *Hamilcarem, cognomine Rhodanum, Alexandri consilia speculatum, ingrati Carthaginenses interficiunt.*

I

¹ Extincto in Sicilia Dionysio tyranno, in locum eius milites maximum natu ex filiis eius, nomine Dionysium, succedere; ² et naturae ius secuti, et quod firmitus futurum esse regnum, si penes unum remansisset, quam si portionibus inter plures filios diuideretur, arbitrabantur. ³ Sed Dionysius inter initia regni, auunculos fratrum suorum, veluti aemulos imperii sui, hortatoresque puerorum ad diuisionem regni, tollere gestiebat. ⁴ Quare paulisper dissimulatum animum prius ad fauorem popularium conciliandum intendit: excusatus facturus quod statuerat, si probatus ante omnibus foret. ⁵ Igitur nexorum tria millia e carcere dimittit: tributa populo per triennium remittit; et quibuscunque delinimentis potest, animos omnium sollicitat. ⁶ Tunc ad destinatum facinus conuersus, non cognatos tantum fratrum, sed etiam ipsos interficit; ⁷ ut, quibus consortium regni debebat, ne spiritus quidem consortium relinqueret, tyrannidem in suos prius, quam in externos, auspicatus.

II

⁴ quare] Forte quem. Gronouius.

⁷ ut, quibus consortium regni debebat, ne spiritus quidem consortium

II

Sublatis deinde aemulis, in segnitiei lapsus, sanguinem corporis ex nimia luxuria, oculorumque valetudinem contraxit; adeo ut non solem, non puluerem, non denique splendorem ferre lucis ipsius posset. ² Propter quae dum contemni se putat, saeuitia grassatur: nec ut pater carcerem nexis, sed caedibus ciuitatem, replet. ³ Ob quae non contemtior omnibus, quam inuisior, fuit. ⁴ Itaque cum bellum aduersus eum Syracusani decreuissent, diu dubitauit, imperium deponeret, an bello resisteret. ⁵ Sed a militibus, praedam et urbis direptionem sperantibus, descendere in praelium cogitur. ⁶ Victus cum iterato non felicius fortunam tentasset, legatos ad Syracusanos mittit, spondens, *se depositurum tyrannidem, si mitterent ad eum, quibuscum sibi de pace conueniret.* ⁷ In quam rem missos primores in carcere retinet, atque ita incautis omnibus, nec quicquam hostile metuentibus, exercitum ad delendam ciuitatem mittit. ⁸ Fit igitur in ipsa urbe anceps praelium: in quo oppidanis multitudine superantibus, Dionysius pellitur: qui

consortium relinqueret] Controuerham mouent huic lectioni viri docti. Fateor *consortium* posse sine sententiae detrimento semel deleri; sed nec incommode, quin *ἐν δυνάμει* repetitur. Sic XXIII, 2 *Nec inuitam periculo spiritus sui emturam, ut extremos viri spiritus excigaret.* Potuisset scribere: *nec inuitam periculo spiritus sui emturam, ut extremum viri exciperet.* Sed sic maluit. Et haec vocum iteratio cum apud poetas, tum apud oratores et historicos, saepe vi singulari est. Sed *τὸ* *consortium* expuncto legendum

esse *spiritum*, viris doctis minime possum assentiri. *Consortium* est cohereditas. *Consortes* sunt coheredes. Hoc igitur dixit Iulianus, qui debebant esse cum eo heredes regni, illos nec communis huius vitae usura, secum frui patiebatur: seu qui cum illo debebant regnare, eos ne secum quidem viuere sinebat. Apud Onidium in epist. Heroid. *consortes generis* dicuntur eiusdem generis participes, suae consanguinei. Quidni ergo et *vitae consortes* dici possint ii, qui eiusdem vitae sunt participes? *Graenius.*

qui cum obsidionem arcis timeret, cum omni regio apparatu in Italiam profugit tacitus. ⁹ Exul a Locrensisbus fociis exceptus, velut iure regnaret, arcem occupat; solitamque sibi saeuitiam exercet. ¹⁰ Coniuges principum ad stuprum rapi iubebat: virgines ante nuptias abducebat, stuprataeque sponsis reddebat: locupletissimos quosque aut ciuitate pellebat, aut occidi imperabat, bonaque eorum inuadebat.

III

¹ Dein cum rapinae occasio deesset, vniuersam ciuitatem callido commento circumuenit. ² Cum Rheginorum tyranni Leophronis bello Locrenses premerentur, vouerant, si victores forent, vt die festo Veneris virgines suas prostituerent. ³ Quo voto intermisso, cum aduersa bella cum Lucanis gererent, in concionem eos Dionysius vocat: hortatur, *Vt uxores filiasque suas in templum Veneris quam possint ornatissimas mittant*: ⁴ *ex quibus sorte duellae centum, voto publico fungantur; religionisque gratia, vno stent in lupanari mense, omnibus ante iuratis viris, ne quis vllam attamenet.* ⁵ *Quae res ne virginibus, voto ciuitatem soluentibus, fraudi esset, decretum facerent, Ne qua virgo nuberet prius, quam illae maritis traderentur.* ⁶ Probato consilio, quo et superstitioni et pudicitiae virginum confulebatur, certatim omnes feminae impensius exornatae, in templum Veneris conueniunt: ⁷ quas omnes Dionysius immisis militibus spoliat, ornamentaque matronarum in praedam suam vertit. ⁸ Quarundam viros ditiores interficit, quasdam ad prodendas virorum pecunias torquet. ⁹ Cum his artibus per annos sex regnasset, conspiratione Locrorum ciuitate pulsus, in Siciliam redit. ¹⁰ Ibi Syracusas securis omnibus post longam intercapedinem pacis, per prodicionem recipit.

III

Dum haec in Sicilia geruntur, interim in Africa princeps Carthaginensium Hanno opes suas, quibus vires reip. superabat, ad occupandam dominationem intendit, regnumque inuadere, interfecto senatu, conatus est. ² Cui sceleri sollennem nuptiarum diem filiae suae legit, ut religione votorum nefanda commenta facilius tegerentur. ³ Itaque plebi epulas in publicis porticibus, senatui in domo sua parat, ut poculis veneno infectis, secretius senatum, et sine arbitris, interficeret, orbamque remp. facilius inuaderet. ⁴ Qua re magistratibus per ministros prodita, scelus declinatum, non vindicatum est, ne in viro tam potenti plus negotii faceret res cognita, quam cogitata. ⁵ Contenti itaque cohibuisse, decreto modum nuptiarum sumptibus statuunt; idque observari non ab uno, sed ab universis, iubent, ne persona designata, sed vitia correctae viderentur. ⁶ Hoc consilio praeventus, iterum servitia concitat, statutaque rursus caedum die, cum denuo se proditum videret, timens iudicium, munitum quoddam castellum cum viginti millibus servorum armatis occupat. ⁷ Ibi dum Afros, regemque Maurorum concitat, capitur, virgisque caesus, effossis oculis, et manibus cruribusque fractis, velut a singulis membris poenae exigenterentur, in conspectu populi occiditur; corpus verberibus lacerum in cruce figitur. ⁸ Filii quoque cognatique omnes, etiam innoxii, supplicio traduntur, ne quisquam aut ad imitandum scelus, aut ad mortem.

5 ne persona designata, non vitia correctae viderentur] luntae, nonnullique alii editi libri: ne persona designata, sed vitia correpta vid. Sensus necessario requirit sed. Luge itaque: ne persona designata,

sed vitia correctae viderentur. Posset et correpta ferri, ut correptus vocis magistri apud Horat.: sed praeferenda veterum codicum scriptura. Graevius.

mortem vlciscendam, ex tam nefaria domo supereffet.

V

Interea Dionysius Syracusis receptus, cum gravior crudeliorque indies ciuitati esset, iterata conspiratione obsidetur. ² Tunc deposito imperio, arcem Syracusanis cum exercitu tradit; receptoque priuato instrumento, Corinthum in exilium proficiscitur. ³ Ibi humillima quaeque tutissima existimans, in fordidissimum vitae genus descendit: ⁴ non contentus in publico vagari, sed potare: nec conspici in popinis, lupanaribusque, sed totis diebus desidere: ⁵ cum perditissimo quoque de minimis rebus disceptare, pannosus et squalidus incedere: ⁶ risum libentius praebere, quam captare: in macello perstare; quod emere non poterat, oculis deuorare: ⁷ apud aediles aduersus lenones iurgari; omniaque ita facere, vt contemnendus magis, quam metuendus, videretur. ⁸ Novissime ludimagistrum professus, pueros in triuio docebat, vt aut a timentibus semper in publico videretur, aut a non timentibus facilius contemneretur. ⁹ Nam licet tyrannicis vitiis semper abundaret: tamen simulatio haec vitiorum, non naturae, erat; magisque haec arte, quam amisso regali pudore faciebat, expertus, quam inuisa tyrannorum forent etiam sine opibus nomina. ¹⁰ Laborabat itaque inuidiam praeteritorum contemptu praesentium demere, neque honesta, sed tuta, consilia circumspeciebat. ¹¹ Inter has tamen simulationum artes, insimulatus est

² recepto priuato instrumento. *tu]* Recipere hic idem est, quod excipere, vel retinere, quomodo etiam hoc verbum vsurpatur ab Ictis. Vnde seruus receptus apud Gell. XVII, 6. et Cic. Top. 26. Cum aedes fundumue vendide-

rint, rutis caesis receptis. et II de Orat. 55 Cum aedes venderes, ne in rutis quidem, et caesis tibi patrum solum recepisti. Vid. Not. ad Senec. de Consol. ad Marc. 10. Gronovius.

est affectatae tyrannidis; nec aliter, quam dum contemnitur, liberatus est.

VI

Inter haec Carthaginienses tanto successu rerum Alexandri Magni exterriti, verentes, ne Persico regno et Africam vellet adiungere, mittunt ad speculandos eius animos Hamilcarem, cognomento Rhodanum, virum sollertia facundiaque praeter caeteros insignem. ² Augebant enim metum et Tyrus vrbs, auctor originis suae, capta: ³ et Alexandria, aemula Carthaginis, in terminis Africae et Aegypti condita: ⁴ et felicitas regis, apud quem nec cupiditas, nec fortuna villo modo terminabantur. ⁵ Igitur Hamilcar per Parmenionem aditu regis obtento, profugisse se ad regem expulsam patria fingit, militemque se expeditionis offert. ⁶ Atque ita consiliis eius exploratis, in tabellis ligneis, vacua defuper cera inducta ciuibus suis omnia perscribebat. ⁷ Sed Carthaginienses post mortem regis reuersum in patriam, quasi urbem regi venditasset, non ingrato tantum, verum etiam inuido et crudeli animo, necauerunt.

⁷ *verum etiam et crudeli animo]* Aut etiam aut et abunde, bene monuit Schefferus. Excidisse autem vocem hic reponendam Iuntina nobis ostendit, in qua legitur: *Verum etiam inuido et crudeli animo.* Inuidebant Hamilcari hanc laudem, quam ex legatione tam pulchre pro re patriae gesta sibi populerat. *Graevius.*

BREVIARIUM CAPITVM

- I. *Agathocles, Siciliae tyranni, pueritia, adolescentia, misera conditio, felicitas bellica, noua dignitas, perfidia, crudelitas, tyrannus.*
 II. *Carthaginienses in Hamilcarem proditorem tacita suffragia ferunt.*
 III. *Bella Agathoclis.*
 IIII. *Syraculis a Carthaginiensibus obsessis, Agathocles audaci consilio bellum in Africam infert.*
 V. *Exposito in liore Africae exercitu, graui oratione suos ad pugnam accendit.*
 VI. *Discussa superstitionis nebula, et nauibus incensis, Carthaginienses praelio superat, et vrbes nobilissimas recipit.*
 VII. *Siciliam Carthaginienses relinquere coguntur, et infelicitate cum Agathocle pugnant in Africa. Fatum acerbum Apbellae et Bomilcaris.*
 VIII. *Agathocles totius Siciliae imperium occupat: in Africam reuersus infelicitate pugnat: castra deserit: unde militum desertio. Filiorum Agathoclis mors cruenta: et Agathoclis pax inita cum Carthaginiensibus.*

I

Agathocles, Siciliae tyrannus, qui magnitudinem prioris Dionysii successit, ad regni maiestatem ex humili et sordido genere peruenit. ² Quippe in Sicilia patre figulo natus, non honestiorem pueritiam, quam principia originis habuit. ³ Siquidem forma et corporis pulcritudine egregius, diu vitam stupri patientia exhibuit. ⁴ Annos deinde pubertatis egressus, libidinem a viris ad feminas transtulit. ⁵ Post haec apud ytrumque sexum famosus, vitam latrocinii mutauit. ⁶ Interiecto tempore, cum Syraculas concessisset, adscitusque in ciuitatem inter incolas esset, diu sine fide fuit; ⁷ quo-

⁶ accitusque in ciuitatem] quam redierant, nondum adscitus. Ita [adscitus] leg. pro vulg. accitus. Liu. XXIII, 51 Veteris patria relicta in eam, in apud Lucian. Bis Accus. p. 31

7 quoniam nec in fortunis, quod amitteret, nec in verecundia quod inquinaret, habere videbatur :
 8 in summa, gregariam militiam fortitus, non minus tunc seditiosa, quam antea turpi vita, in omne facinus promptissimus erat. 9 Nam et manu strenuus, et in concionibus persacundus habebatur. 10 Breui itaque centurio, ac deinceps tribunus militum factus est. 11 Primo bello aduersus Aetnaeos magna experimenta sui Syracusanis dedit. 12 Sequenti Campanorum, tantam de se spem omnibus fecit, ut in locum demortui ducis Damalsonis sufficeretur. 13 Cuius uxorem adulterio cognitam post mortem viri in matrimonium recepit. 14 Nec contentus, quod ex inope repente diues factus esset, piraticam aduersus patriam exercuit. 15 Saluti ei fuit, quod focii capti, tortique, de illo negauerunt. 16 Bis occupare imperium Syracusanum voluit: bis in exilium actus est.

II

1 **A** Murgantinis, apud quos exulabat, odio Syracusanorum, primo praetor, mox dux creatur. 2 In eo bello et urbem Leontinorum capit, et patriam suam Syracusas obsidere coepit: 3 ad cuius auxilium Hamilcar, dux Poenorum, imploratus, depositis hostilibus odiis, praesidia militum mittit. 4 Ita vno eodemque tempore Syracusae, et ab hoste, ciuili amore defensae, et a ciue, hostili odio impugnatae sunt. 5 Sed Agathocles, cum videret fortius defendi urbem, quam oppugnari, precibus per internuntios Hamilcarem exorat, ut inter se et Syracusanos pacis arbitria suscipiat, peculiaria in ipsum officia sua repromittens. 6 Qua spe impletus Hamilcar, societatem cum eo, metu potentiae eius,

Q 2

iungit;

ἐπὶ τὴν μετακίνησιν ἐνταῦθα. Gracianus. Quis illum acciuit? Optime luitae: *ascitusque in ciuitatem*, hoc est, cum ciuium

numero et albo adscriptus esset. Gracianus.

12 Campanorum] Scriba Campano, nempe bello. Gracianus.

iungit; vt, quantum virium Agathocli aduersus Syracusanos dedisset, tantum ipse ad incrementa domesticæ potentiae reciperaret. ⁷ Igitur non pax tantum Agathocli conciliatur, verum etiam prætor Syracusis constituitur. ⁸ Tunc Hamilcari, expositis ignibus cereis tactisque, in obsequia Paenorum iurat. ⁹ Deinde acceptis ab eo quinque millibus Afrorum, potentissimos quosque ex principibus interficit: ¹⁰ atque ita veluti reip. statum formaturus, populum in theatrum ad concionem vocari iubet, contracto in gymnasio senatu, quasi quaedam prius ordinaturus. ¹¹ Sic compositis rebus, immixtis militibus populum obsidet, senatum trucidat: ¹² cuius peracta caede, ex plebe quoque locupletissimos et promptissimos interficit.

III

¹ His ita gestis, militeni legit, exercitumque conscribit: quo instructus, finitimas ciuitates, nihil hostile metuens, ex improviso aggreditur. ² Poenorum quoque socios, permittente Hamilcare, foede vexat: propter quod querelas Carthaginem socii

⁸ *expositis ignibus cereis*] Sebilius corrigit *Cereris ignibus*, quod probat et firmat Gronou. IIII Obseruat. 4. Probarunt hanc emendationem postea quoque viri doctissimi Vossius et Tanaq. Faber. Sed Nicolaus Heinſius, vir et amicus summus, putat hic grauius librorum crimen latere, foedæque interpolatum esse hunc locum, qui sic possit restitui, si scribamus: *Tunc Hamilcari aris rex positus insigni: ceremonia tactisque in obsequia Poenorum iurat. Ignes hic ferri non posse putat. Aris hic excidisse vidit et Schefferus.* Mihi

non videtur nimis longe a libris omnibus esse discedendum. Quod fiet si legeris: *Tunc Hamilcari aris positus, et ignibus Cereris, tactisque in obsequia Poenorum iurat.* Sic arae et ignes iunguntur a Virgilio [Aen. XII, 102] in versu, quem laudat Berneggerus, *Græchius*.

¹² *promptissimos*] Hoc est, maxime excellentes, et omnibus rebus instructos. Cic. III Verr. 17 *C. Cæcilius promptissimus homo, et experient, et in primis gratus.* Vid. Not. ad Tacit. III Ann. 17. *Gronouius*.

socii non tam de Agathocle, quam de Hamilcare, detulerunt: ³ *Hunc ut dominum et tyrannum, illum ut proditorem arguentes: a quo infestissimo hosti, fortunae sociorum, interposita pacione, donatae sint:* ⁴ *sicut ab initio Syracusae in pignus societatis sint traditae, urbs semper Poenis infesta, et de imperio Siciliae Carthaginis aemula; nunc insuper civitates sociorum eidem titulo pacis addictas.* ⁵ *Demuntiare igitur se, haec breui ad ipsos redundatura, ac propediem sensuros, quantum malum non Siciliae magis, quam ipsi Africae, attulerint.* ⁶ His querelis senatus in Hamilcarem accenditur. Sed quoniam in imperio esset, tacita de eo suffragia tulerunt, et sententias, priusquam recitarentur, in urnam coniectas, obsignari iusserunt, dum alter Hamilcar, Gisgonis filius, a Sicilia reuerteretur. ⁷ Sed haec callida commenta Poenorum, et sententias inauditas mors Hamilcaris praeuenit; liberatusque est fati munere, quem sui per iniuriam ciues inauditum damnauerant. ⁸ Quae res Agathocli adversus Poenos occasionem mouendi belli dedit. ⁹ Prima igitur illi cum Hamilcare, Gisgonis filio, praelii congressio fuit: a quo victus, maiore mole reparaturus bellum, Syracusas concessit. ¹⁰ Sed secundi certaminis eadem fortuna, quae et prioris, fuit.

III

Cum igitur victores Poeni Syracusas obsidione cinxissent, Agathoclesque se nec viribus parem, neque ad obsidionem ferendam instructum videret;

Q 3

deret;

⁴ *Syracusae in pignus]* Posset etiam legi absque praepositione, *Syracusae pignus societatis* etc. Gronovius.

⁵ *quantum malum]* Scribe, *quantum mali.* Gronovius.

⁷ *sententias inaudita mors Hamilcaris praeuenit]* Cum lunctis scribe: *inauditas senten-*

tias. Inauditae sententiae sunt suffragia tacita illa, quorum paullo ante meministi. Graevius.

7 cum igitur victores Poeni Syracusas obsidione cinxissent, Agathocles cum se nec viribus parem] Cum hic repetitur incite,

deret; super haec a fociis, crudelitate eius offensis, desertus esset: statuit bellum in Africam transferre; ² mira prorsus audacia, ut quibus in solo urbis suae par non erat, eorum urbi bellum inferret, et qui sua tueri non poterat, impugnaret aliena, victusque victoribus insultaret. ³ Huius consilii non minus admirabile silentium, quam commentum, fuit, populo hoc solum professus; *inuenisse se victoriae viam: animos illi tantum in breuem obsidionis patientiam formarent: vel, si cui status praesentis fortunae displiceret, dare se ei discedendi liberam potestatem.* ⁴ Cum mille sexcenti discessissent, caeteros ad obsidionis necessitatem frumento et stipendio instruit: quinquaginta tantum secum talenta ad praesentem usum aufert, caetera ex hoste melius, quam ex fociis paraturus. ⁵ Omnes deinde seruos militaris aetatis, libertate donatos sacramento adigit, eosque, et maiorem partem ferme militum, nauibus imponit; ratus, exaequata utriusque ordinis conditione, mutuam inter eos virtutis aemulationem futuram. Caeteros omnes ad tutelam patriae reliquit.

V

¹ Septimo igitur imperii anno, comitibus duobus adultis filiis, Archagatho et Heraclida, nullo militum sciente, quo veheretur, cursum in Africam dirigit. ² Cum omnes aut in Italiam praedatum se, aut in Sardiniam ituros crederent, tum primum, exposito in Africae littore exercitu, consilium suum omnibus

inscite, et contra morem castae Latinitatis. Nonnulli MSS. quod, idque placet Scheffero. Sed rotunda est Iuntinae scriptura: Cum igitur victores Poeni Syracusas obsidione cinxissent, Agathoclesque se nec viribus parem. idque monui iam

olim in editione mea prima. Gracivus.

I quo veherentur] Sic Iuntinae. et postea: vixique victores insecuti sint. MS. utroque. Hinc bene Iuntinae: ultroque victores inf. sint. Gracivus.

omnibus aperit. ³ Quo in loco Syracusae positae sint, ostendit: Quibus aliud nullum auxilium superesset, quam ut hostibus faciant, quae ipsi patiantur. ⁴ Quippe aliter domi, aliter foris, bella tractari. Domi ea sola auxilia esse, quae patriae vires subministrant: foris hostem etiam suis viribus vinci, deficientibus sociis, et odio diuturni imperii externa auxilia circumspicientibus. ⁵ Huc accedere, quod urbes, castellaque Africae non muris cinctae, non in montibus positae sint, sed in planis campis, sine ullis munimentis iaceant: quas omnes metu excidii facile ad belli societatem perlici posse. ⁶ Maius igitur Carthaginensibus ab ipsa Africa, quam ex Sicilia, exarsurum bellum, coituraque auxilia omnium aduersus unam urbem, nomine quam opibus ampliores, et quas non attulerit vires, inde sumpturum. ⁷ Nec in repentino Poenorum metu modicum momentum victoriae fore, qui tanta audacia hostium perculsi, trepidaturi sint. ⁸ Accessura et villarum incendia, castellorum, urbiumque contumacium direptionem, tum ipsius Carthaginis obsidionem. ⁹ Quibus omnibus non sibi tantum in alios, sed et aliis in se sentient patere bella. ¹⁰ His non solum Poenos vinci, sed et Siciliam liberari posse. Nec enim moraturos in eius obsidione hostes, cum sua urgeantur. ¹¹ Nusquam igitur alibi facilius bellum, sed nec praedam uberius inueniri posse. Nam capta Carthagine, omnem Africam Siciliamque praemium victorum fore. ¹² Gloriam certe tam honestae militiae tantam in omne aevum futuram, ut terminari nullo tempore obliuione possit: ut dicatur, eos solos mortaliū esse, qui bella, quae domi

Q 4

domi

³ superesset] Forte, superesse. Gronovius.

prius cladem eius belli sensuros. Gronovius.

⁹ sentiens] Lego, sensuros. Tota enim haec oratio per infinitivos procedit. Cap. 3 praedam sensuros quantum etc. Be. Liu. XXXV, 33 Nec ullos

¹² ut dicatur] Iustina retinet ut, sed aliter interpungit, et rectius, posita τελευτα εναντιον possit ut possit. Graevius.

domi ferre non poterant, ad hostes transtulerint, utrique victores insecuti sint, et obsessores urbis suae obsederint. ¹³ Omnibus igitur festi ac laeto animo bellum inendum, quo nullum aliud possit aut praemium victoribus uberius, aut victis monumentum illustrius dare.

VI

His quidem adhortationibus animi militum erigebantur: sed terrebat eos portentum religio, quod nauigantibus eis sol defecerat. ² Cuius rei rationem non minore cura rex, quam belli, reddebat, affirmans, Si prius, quam proficiscerentur, factum esset, crediturum aduersum profecturos prodigium esse: nunc, quia egressis acciderit, illis, ad quos

victique victores insecuti sunt] MSS. Vtroque victores. Liu. XXV, 26 ut utro undique oppugnarentur Romani. Gronovius.

² crediturum - esse] Scribe, Crediturum aduersum profecturis prodigium, ut aduersum hoc loco sit nomen, non praepositio. Gronovius. Nullum hic in libris praesidium. Vix tamen dubito legendum esse aduersum profecturis. Nam prodigium aduersum profecturos sapit pessimorum temporum consuetudinem, et illorum hominum, qui meliores scriptores aut non viderant, aut non legerant attente. Hinc et in sequentibus dicit, nunc quia egressis acciderit, illis ad quos eatur portendere. scilicet aduersa. hoc enim ad id uerum repetendum. Nam portendere sine adiecto nomine, quid significet, non potest intelligi, cum

tam laeta, quam infausta et tristia, portendi dicantur. Porro in Iuntina paullo ante portentum religio non bene legitur portentum visio. Religio est hic superstitio, ut in lib. XVIII, 6 cruenta sacrorum religio. unde religiosus pro superstitiosus in illo vetere vetus:

Religenter esse oportet, religiosum nefas.

hoc est, superstitiosum. Sic vicissim superstitio in bonam partem pro religione. lib. XXXVIII, 4 His tot necessitudinibus sanguinis adiicit superstitionem templi, quo abdita profugeris. pro quo in eodem libro cap. 1 religionem templi dixit. Cum Tyrum religionem templi se defensorum petisset. lib. XXXI, 3 de Parthis: In superstitionibus ac cura deorum praecipua annibus veneratio. hoc est, in iis, quae religiose colunt, ac pro diis habent et venerantur.

quos eatur, portendere. ³ Porro defectus naturalium fiderum semper praesentem rerum statum mutare: certumque esse florentibus Carthaginensium opibus, aduersisque rebus suis commutationem significari. ⁴ Sic consolatis militibus, vniuersas naues, consentiente exercitu, incendi iubet, vt omnes scirent, auxilio fugae ademto, aut vincendum, aut moriendum esse. ⁵ Deinde cum omnia, quacunque ingrederentur, prosternerent, villas castellaque incenderent, obuius eis fuit cum XXX millibus Poenorum Hanno: ⁶ sed praelio commisso, duo de Siculis, tria millia de Poenis cum ipso duce cecidere. ⁷ Hac victoria et Siculorum animi eriguntur, et Poenorum franguntur. ⁸ Agathocles, victis hostibus, vrbes castellaque expugnat, praedas ingentes agit, hostium multa millia trucidat. ⁹ Castra deinde in quinto lapide a Carthagine statuit, vt lamina carissimarum rerum, vastitatemque agrorum, et incendia villarum, de muris ipsius vrbis specularentur. ¹⁰ Interea ingens

Q 5..

tota

venerantur, praecipue sunt fluvii. Sed alia quoque huius notionis exempla sunt in promptu. Graecius.

³ aduersisque rebus suis] Iuntpae vna voce auctius: laboribus aduersisque rebus suis. Laboribus est malis, aerumnis. Cic. l ad Fam. ep. 9 Cuius erga me singularem beneuolentiam vel in labore meo, vel in bonore, perspexi. Idem III, 10 Multaque mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam bonori putarem fore. Terent. Andr. V, 2 Nonne te miseret mei tantum laborem capere ob talem filium? Vide ibi Donatum. Virg. III Aen. Iliaci labores sunt calamitates Troianorum. Horat. III Carm. 14 defunctus laboribus. Graecius.

⁵ prosternerent] Scribendum videtur, protererent. XXIII, ⁴ Alii Macedoniam, omnia ferro proterentes, petiverunt. Graecius.

⁸ praedas ingentes agit] Plaut. Aulul. III, 2, 3 Edepol nae illic pulchram praedam agas. Liu. I, 22 Forte euenit, vt agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex Romano, praedas inuicem agerent. et XXIII, 36 Exercitus tironum spoliatis victis, praedaeque agens. Gronouius.

⁹ castra deinde quinto lap. a Carth. statuit] Assentior Gronouio, qui ex MSS. probat in quinto lapide. Vid. l de Pec. Vet. 3. Adstipulantur Iuntpae. Graecius.

tota Africa deleti Poenorum exercitus fama, occupatarumque urbium, diuulgatur. ¹¹ Stupor itaque omnes et admiratio incessit, unde tanto imperio tam subitum bellum, praesertim ab hoste iam victo. Admiratio deinde paulatim in contemptum Poenorum vertitur. ¹² Nec multo post non Afri tantum, verum etiam urbes nobilissimae nouitatem sequuntur, ad Agathoclem defecere; frumentoque et stipendio victorem instruxere.

VII

¹ **H**is Poenorum malis etiam deletus in Sicilia cum imperatore exercitus, velut quidam ærumnarum cumulus, accessit. ² Nam post profectiorem a Sicilia Agathoclis, in obsidione Syracusarum Poeni seigniores redditi, ab Antandro, fratre regis Agathoclis, occisione caeli nuntiabantur. ³ Itaque cum domi forisque eadem fortuna Carthaginensium esset, iam non tributariae tantum ab his urbes, verum etiam socii reges, deficiebant; amicitiarum iura non fide, sed successu ponderantes. ⁴ Erat inter caeteros rex Cyrenarum, Aphellas, qui spe improba, regnum totius Africae amplexus, societatem cum Agathocle per legatos iunxerat, pactusque cum eo fuerat, ut Siciliae illi, sibi Africae imperium, victis

¹¹ omnes admiratio incessit] Liu. 1, 56 Incessit omnes cupido. et VII. 39 Haud dubius timor incessit animos. Tacit. 1 Ann. 16 Pannonicas legiones seditio incessit. Gronovius.

¹² urbes nobilissimae] Iuntæ: Verum etiam tributariae urbes nobilissimae. Veram puto hanc lectionem esse, sequens caput ostendit: Cum domi forisque eadem fortuna Carthaginensium esset, iam non tributariae tantum ab his ur-

bes, verum etiam socii reges deficiebant. Urbes nobilissimae sunt celeberrimae et potentissimae inter tributarias. Nobilis enim Latinis proprie est celebris. Phaedrus: Nec artis vlla medicum se prudentia, Verum supore vulgi factum nobilem. Graevius.

⁴ Aphellas] Iuntæ: Opbelas. Vnde liquet recte Leopardum ex Plutarcho et Pausania emendasse Opbelas, Emendat. XVII, 10. Graevius.

viſis Carthaginienſibus, cederet. ⁵ Itaque, cum ad belli ſocietatem cum ingenti exercitu ipſe veniſſet, Agathocles blando alloquio, et humili adulatione, cum ſaepe ſimul coenaſſent, adoptatusque filius eius ab Aphella eſſet, incautum interficit: ⁶ occupatoque exercitu eius, iterato Carthaginienſes, omnibus viribus bellum cientes; magno utriusque exercitus ſanguine, graui praelio ſuperat. ⁷ Hoc certaminis diſcrimine tanta deſperatio illata Poenis eſt, vt, niſi in exercitu Agathoclis orta ſeditio fuiſſet, tranſiturus ad eum Bomilcar, rex Poenorum, cum exercitu fuerit. ⁸ Ob quam noxam in medio foro a Poenis patibulo ſuffixus eſt: vt idem locus monumentum ſuppliciorum eius eſſet, qui ante fuerat ornamentum honorum. ⁹ Sed Bomilcar magno animo crudelitatem ciuium tulit, adeo vt de ſumma cruce, veluti de tribunali, in Poenorum ſcelera conſignaretur: ¹⁰ obiectans illis; nunc *Hannonem falſa affectati regni inuidia circumuentum*: nunc *Giſgonis innocentis exilium*: nunc *in Hamilcarem patrum ſuum tacita ſuffragia, quod Agathoclem ſocium illis facere, quam hoſtem maluerit*. ¹¹ Haec cum in maxima populi concione vociferatus eſſet, exſpirauit.

VIII

¹ Interea Agathocles proſtigatis in Africa rebus, tradito Archagatho filio exercitu, in Siciliam recurrit:

1 proſtigatis in Africa rebus] Haec non ceperunt viri docti. Non enim eſt *rebus proſtigatis*, vt Vorſtius exponit, rebus perditis, et aſſiduis; ſed plane contrarium, rebus feliciffime geſtis in Africa, cum res feliciffimae ceſſiſſent in Africa, cum multum profeciſſet in bello, quod agebat in Africa, vt ſere pro conſecto haberetur. *Pro-*

ſtigare enim eſt multum proficere in aliqua re, ita vt paene ad exitum deducatur. Noſter XX, 4 *In iuuentute quantum proſtigatum ſis, viſti ſeminarum contumaces animi manifeſtant*. hoc eſt, quantum in erudienda iuuentute profecerit Pythagoras. Cic. V Tuſc. Quaest. *Proſtigata iam haec et paene ad exitum adducta eſt quaestio*.

recurrat : nihil actum in Africa existimans, si amplius Syracusae obsiderentur. ² Nam post occisum Hamilcarem, Gisgonis filium, nouus eo a Poenis missus exercitus fuerat. ³ Statim igitur primo aduentu eius Siciliae vrbes, auditis rebus, quas in Africa gesserat, certatim se ei tradunt : atque ita pulsus e Sicilia Poenis, totius insulae imperium occupauit. ⁴ In Africam deinde reuersus, seditione militum excipitur. Nam stipendiorum solutio in aduentum patris dilata a filio fuerat. ⁵ Igitur ad concionem vocatos blandis verbis permulsit : *Stipendia illis non a se flagitanda esse, sed ab hoste quaerenda : communem victoriam, communem praedam, futuram.* ⁶ *Paullum modo anniterentur, dum belli reliquiae peraguntur, cum sciant, Carthaginem captam spes omnium expleturam.* ⁷ Sedato militari tumultu, interiectis diebus, ad castra hostium exercitum ducit : ibi inconsultius praelium committendo, maiorem partem exercitus perdidit. ⁸ Cum itaque in castra fugisset, versamque in se inuidiam temere commissi belli videret, pristinamque offensam non depensi stipendii metueret ; concubia nocte solus a castris cum Archagatho filio profugit. ⁹ Quod vbi milites cognouere, haud secus, quam si ab hoste capti essent, trepidauere : *Bis se a rege suo in mediis hostibus relictos esse, proclamantes : salutemque suam desertam ab eo esse, quorum ne sepultura quidem relinquenda fuerit.* ¹⁰ Cum persequi

quaestio. hoc est, de hac quaestione tantum iam egimus, vt pauca de illa supersint dicenda. Seneca de breuitate vitae l, i *Intellecturi in ipso itinere, si modo rectum erit, quantum quotidie profligetur, quanteque propius ab eo simus, ad quod nos cupiditas naturalis impellit.* Frontinus Strategem. ll ex. 20 *Quo genere cum pro-*

fligari nihil videret. Ancyranum monumentum : *Forum Iulium, et basilicam, quae sunt inter aedem Castoris et aedem Saturni, coepit profligataque opera a patre meo perfecit.* Vide Lipsum ad II Histlor. Taciti, contra Gellium disputantem de hac istius vocis significatione. Graenius.

qui regem vellent, a Numidis excepti, in castra revertuntur; comprehenso tamen reductoque Archagatho, qui a patre noctis errore discesserat. ¹¹ Agathocles autem nauibus, quibus reuersus a Sicilia fuerat, cum custodibus earundem Syracusas deferretur. ¹² Exemplum flagitii singulare, rex exercitus sui desertor, filiorumque pater proditor. ¹³ Interim in Africa post fugam regis, milites pacione cum hostibus facta, interfectis Agathoclis liberis, Carthaginienſibus se tradidere. ¹⁴ Archagathus cum occideretur ab Arceſilao, amico antea patris, rogavit eum, *Quidnam liberis eius facturum Agathoclem putet, per quem ipse liberis careat?* Tunc respondit, *Satis habere se, quod superstites eos esse Agathoclis liberis ſciat.* ¹⁵ Poſt haec Poeni ad perſequendum belli reliquias, duces in Siciliam miſerunt, cum quibus Agathocles pacem aequis conditionibus fecit,

10 a Numidis excepti] Hoc eſt, inſidias Numidarum paſſi. Cic. VII ad Att. Ep. 22 De Pompeio ſuo nihil, cumque niſi in naniſſimam ſe contuleris, exceptum iri puto. Auſtor. Bell. Alexand. 10 Nonnulli ab equiſibus hoſtium ſunt excepti. et Sueton. Tib. 3 Quasi exceptos ſupprimerent non ſolum viatores etc. Virgil. Ecl. III, 17 Nonne ego te vidi Damonis, peſſime, caprum Excipere inſidiis? Gronovius.

11 quibus reuerſus a Sicilia fuerat]. Melius Iun-tae: quibus reſſus a Sicilia fuerat. Latini enim dicerent, quibus reuerterat. Graevius.

14 Archefilao] Optime Iun-tina, Arceſilao. Graevius.

amico autem] Antea legitur in omnibus melioribus editionibus, non autem. Graevius.

LIBER XXIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Agathocles transiit in Italiam aduersus Bruttios : quorum origo et potentia paucis perstringitur.*
 II *Agathocles vi morbi expugnatus reuertitur in Siciliam, ubi turbæ domesticæ, quæ uxorem et liberos Agathoclis in Aegyptum pellunt. Agathoclis obitus.*
 III *Pyrrhi Epirotæ bella et res gestæ, cum in Sicilia, tum in Italia.*
 IIII *Hieronis, Siciliae principis laudatissimi, dignitas et virtus.*

I

Agathocles, rex Siciliæ, pacificatus cum Carthaginienſibus, partem ciuitatum a ſe fiducia virium diſſidentium armis ſubegit. ² Dein quaſi anguſtis inſulæ terminis clauderetur, cuius imperii partem primis incrementis ne ſperauerat quidem, in Italiam tranſcendit; exemplum Dionyſii ſecutus, qui multas ciuitates Italiae ſubegerat. ³ Primi igitur hoſtes illi Bruttii fuere, qui et fortiffimi tum, et opulentiffimi videbantur, ſimul et ad iniurias vicinorum prompti. ⁴ Nam multas ciuitates Graeci nominis Italia expulerant: ⁵ auctores quoque ſuos Lucanos bello vicerant, et pacem cum his, æquis legibus, fecerant. ⁶ Tanta feritas animorum erat, vt nec origini ſuae parcerent. ⁷ Namque Lucanii iſdem legibus liberos ſuos, quibus et Spartani, inſtituere ſoliti erant. ⁸ Quippe ab initio pubertatis in ſiluis inter paſtores habebantur, ſine miniſterio ſeruili, ſine veſte, quam induerent, vel cui incubarent; vt a primis annis duritiæ par-cimoniae-

¹ *partem ciuitatum a ſe fiducia virium diſſidentem*] Veneres editiones, vt et Iuntina: *diſſidentium*. Graeculus.

⁸ *ſine veſte*] Aut legendum: *una veſte*, pro *ſine veſte*, aut ſic

capiendum eſt, vt Schefferus monuit. Sic et nudi apud Latinos dicuntur, qui tunica tantum erant induti, vt docuit Giſbertus Cuperus Obſeruat. I, 7. *Graeculus*.

simoniaeque, sine ullo usu urbis, assuescerent.
 9 Cibus his praeda venatica, potus aut lactis, aut
 fontium liquor erat. Sic ad labores bellicos indu-
 rabantur. 10 Horum igitur ex numero quinquagin-
 ta primo ex agris finitimorum praedari soliti, con-
 fluente deinde multitudine, sollicitati praeda, cum
 plures facti essent, infestas regiones reddebant.
 11 Itaque fatigatus querelis sociorum Dionysius, Si-
 ciliae tyrannus, sexcentos Afros ad compescendos
 eos miserat: 12 quorum castellum, proditum sibi
 per Bruttiam mulierem, expugnauerunt; ibique
 ciuitatem, concurrentibus ad opinionem nouae vr-
 bis pastoribus, statuerunt: Bruttiosque se ex nomi-
 ne mulieris vocauerunt. 13 Primum illis cum Luca-
 nis, originis suae auctoribus, bellum fuit. 14 Qua
 victoria erecti, cum pacem aequo iure fecissent, cae-
 teros finitimos armis subegerunt, tantasque opes
 breui consecuti sunt, ut perniciosi etiam regibus
 haberentur. 15 Denique Alexander, rex Epiri,
 quum in auxilium Graecarum ciuitatum, cum ma-
 gno exercitu, in Italiam venisset, cum omnibus co-
 piis ab his deletus est. 16 Quare feritas eorum suc-
 cessu felicitatis incensa, diu terribilis finitimis fuit.
 17 Ad postremum imploratus Agathocles, spe am-
 pliandi regni, e Sicilia in Italiam traiecit.

II

1 Principio aduentus eius opinione concussi, le-
 gatos ad eum, societatem amicitiamque pe-
 tentes, miserunt. 2 Quos Agathocles ad coenam
 inuitatos, ne exercitum traici viderent, in poste-
 rum statuta his die, conscensa naue frustratus est.
 3 Sed fraudis haud lactus euentus fuit: siquidem
 reuerti eum in Siciliam, interiectis paucis diebus,
 vis

1 *aduentus opinionis eius con-*
cussi. Optime Gronouius ex
 veteribus impressis libris legen-
 dum censet: *Aduentus eius*

opinionem concussi. hoc est, fa-
 ma, ut saepe apud nostrum,
Graenius.

vis morbi cōgīt; ⁴ quo toto corpore comprehensus per omnes nervos articulosque humore pestifero grassante, velut intestino singulorum membrorum bello, impugnabatur. ⁵ Ex qua desperatione bellum inter filium nepotemque eius, regnum iam quasi mortui vindicantes, oritur; occiso filio regnum nepos occupavit. ⁶ Igitur Agathocles, cum morbi cura et aegritudo grauiiores essent, et inter se alterum alterius malo cresceret; desperatis rebus, vxorem suam, Texenam, genitosque ex ea duos paruulos, cum omni pecunia, et familia, regalique instrumento, quo praeter illum nemo regum ditior fuit, nauibus impositos, Aegyptum, vade vxorem acceperat, remittit; timens, ne praedonem regni sui hostem paterentur. ⁷ Quanquam vxor diu, ne ab aegro diuelleretur, deprecata est, ne discessus suus adiungi nepotis parricidio posset, et

⁴ *velut intestino singulorum bello impugnabatur*] Britanni ex tribus MSS. reposuerunt: *velut intestino singulorum membrorum bello impugnabatur*. hoc quoque vocabulum in vulgatis perperam omissum conspicitur etiam in Iuntina. Graevius.

⁵ *inter filium nepotemque eius, regnum iam quasi mortui vindicantibus*] Non fext hoc Prisciani doctrina. Scribe cum Iuntis: *vindicantes*. et cum iisdem statim: *occisoque filio*. Graevius.

⁶ *cum morbi cura et aegritudo grauiiores essent*] Lego, cum morbus cura et aegritudine ingrauesceret. Terent. Hecyr. III, 2 *Male metuo, ne Philumenae magis morbus adgrauescat*. Liu. XXXXI, 26 *Ingrauescente morbo*. Suet. Tib. 73 *Tempestatis, et ingrauescente vi morbi, retentus paullo post obiit*. Gronovius. Vatie hic locus

corrigitur. Mihi, si quid mutandum, scribendum videtur: *Cum morbus, cura et aegritudo grauiiores essent*. aut si librorum scriptura non est sollicitanda, dicendum non vno morbo impugnatum fuisse Agathoclem, qui omnes ingrauescebant curis et aegritudine, quae senem macerabant. Morbus sane et cura ac aegritudo tanquam duo mala, quibus Agathocles eodem tempore instabatur saeuissime, hic commemorantur, ut ex verbis statim sequentibus, et *inter se alterum alterius malo* (cura nimirum seu aegritudo et morbi) cresceret, constat. Graevius.

Texenam] Iuntae: *Theogenam*. Graevius.

⁷ *ne discessus suus adiungi parricidio posset*] Nihil hic nouandum. Senrentia est, ne discessus suus tam detestabilis esset

et tam cruenta haec deseruisse virum, quam ille impugnasse auum, videretur: ⁸ *Nubendo se non prosperae tantum, sed omnis fortunae inisse societatem: nec inuitam periculo spiritus sui enturam, ut extremos viri spiritus exciperet, et exsequiarum officium, in quod, profecta se, nemo sit successurus, obsequio debitae pietatis implet.* ⁹ Discedentes parvuli flebili ululatu amplexi patrem tenebant. Ex altera parte vxor maritum non amplius visura, osculis fatigabat. Nec minus senis lacrimae miserabiles erant. ¹⁰ Flebant hi morientem patrem, ille exules liberos: hi discessu suo solitudinem patris, aegri senis; ille in spem regni susceptos relinqui in egestate lugebat. ¹¹ Inter haec regia omnis, assistentium fletibus tam crudelis discidii impleta, resonabat. ¹² Tandem finem lacrimis necessitas professionis imposuit, et mors regis proficiscentes filios insequuta est. ¹³ Dum haec aguntur, Carthaginienses cognitis quae in Sicilia agebantur, occasionem totius insulae occupandae datam sibi existimantes, magnis viribus eo traiciunt, multasque ciuitates subigunt.

III

¹ **E**o tempore et Pyrrhus aduersus Romanos bellum gerebat; ² qui imploratus a Siculis in auxilium, sicuti dictum est, cum Syracusas venisset, multasque ciuitates subegisset, rex Siciliae, sicut Epiri, appellatur. ³ Quarum rerum felicitate laetus, Heleno filio Siciliae, velut auitum, nam susceptus ex filia Agathoclis regis erat, Alexandro autem Italiae, regnum destinat. ⁴ Post haec multa secunda praelia cum Carthaginiensibus facit. ⁵ Inter-

iecto

esset ac haberetur, ac partitium nepotis. Haec ipsa verba sequentia explicant, et tam cruenta haec deseruisse virum,

quam ille impugnasse auum videtur. Grauius.

IO aegri senis] Iuntae: senis aegri. Grauius.

iecto deinde tempore, legati ab Italicis sociis venire, nuntiantes, *Romanis resisti non posse, deditio- nemque futuram, nisi subueniat.* ⁶ Anxius tam ambiguo periculo, incertusque, quid ageret, vel quibus primum subueniret, in vtrumque pronus consul- tabat. ⁷ Quippe instantibus hinc Carthaginiensi- bus, inde Romanis, periculosum videbatur, exer- citum in Italiam non traicere: periculosius, a Si- lia deducere; ne aut illi non lata ope, aut hi de- ferti amitterentur. ⁸ In hoc aestu periculorum, tu- tissimus portus consiliorum visus est, omnibus viri- bus decernere in Sicilia, et profligatis Carthagi- niensibus, victorem exercitum transponere in Ita- liam. ⁹ Itaque conferto praelio, cum superior fuisset, quoniam tamen a Sicilia abiret, pro victo fuge- re visus est: ¹⁰ ac propterea socii ab eo defecerunt; et imperium Siciliae tam cito amisit, quam facile quaelierat. ¹¹ Sed nec in Italia meliore felicitate usus, in Epirum reuertitur. Admirabilis vtriusque rei casus in exemplum fuit. ¹² Nam sicut ante se- cunda fortuna, rebus supra vota fluentibus, Italiae Siciliaeque imperium, et tot de Romanis victorias adstruxerat: ita nunc aduersa, velut in ostenta- tionem fragilitatis humanae, destruens, quae cu- mulauerat, Siciliensi ruinae naufragium maris, et foedam aduersus Romanos pugnam, turpemque ab Italia discessum adiecit.

III

¹ Post profectionem a Sicilia Pyrrhi, magistratus Hiero creatur: ² cuius tanta moderatio fuit, ut consentiente omnium ciuitatum fauore, dux ad- versus

⁹ pro victo fugere] Plaut. Metc. III, 3. 26 *Virges quasi pro noxio.* Liu. II, 62 *Cur pro victo relinqueret hostem.* Caes. V B. G. 8 *Nilil hunc se absente pro sano saluum arbitrat.* Gronovius.

¹¹ in exemplum] Forte, inter exempla. Plin. XXVIII Hist. Nat. 9 *Sunt inter exempla, qui asinum bibendo libera- ti sunt podagra, chirograe.* Gronovius.

versus Carthaginienses primum, mox rex, crearetur. ³ Huius futurae maiestatis, ipsa infantis educatio quasi praenuntia fuit: ⁴ quippe genitus erat patre Hierocle, nobili viro, cuius origo a Gelone, antiquo Siciliae tyranno, manabat: ⁵ sed maternum illi genus sordidum, atque adeo pudendum fuit. ⁶ Nam ex ancilla natus, ac propterea a patre, velut dehonestamentum generis, expositus erat. ⁷ Sed paruulum, et humanae opis egentem, apes, congesto circa iacentem melle, multis diebus aluerunt. ⁸ Ob quam rem responso aruspicum admonitus pater, qui regnum infanti portendi caneant, paruulum recolligit, omnique studio ad spem maiestatis, quae promittebatur, instituit. ⁹ Eidem in ludo inter coaequales discenti, lupus tabulam, in turba puerorum repente conspectus, eripuit. ¹⁰ Adolescenti quoque, prima bella ineunti, aquila in clypeo, noctua in hasta, confedit. ¹¹ Quod ostentum, et consilio cautum, et manu promptum, regemque futurum, significabat. ¹² Denique aduersus prouocatores saepe pugnavit, semperque victoriam reportavit. ¹³ A Pyrrho rege multis militaribus donis donatus est. ¹⁴ Pulcritudo ei corporis insignis, vires quoque in homine admirabiles fuere: ¹⁵ in alloquio blandus, in negotio iustus, in imperio moderatus: prorsus ut nihil ei regium deesse, praeter regnum, videretur.

⁵ *maternum illi genus sordidum, atque adeo pudibundum fuit*] Melius Iuntae, ut coniecerat Cl. Berneccerus, *pudendum fuit*. Graevius.

⁸ *paruulum recolligit*] Iun-

tae: collegit. Paulo ante pro Hieroclyso, recte Leopardus in Emendationibus, et Casaubonus ad Dionys. Halicarnass. emendarunt, Hierocles: qui et a Gelone legendum censuit. Vulgo a Gelo. Graevius.

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Graeciae ciuitates aliae in alias assurgunt.*
- II *Ptolemaei Macedonis in sororem Arsinoën conspiratio.*
- III *Incestuosae Ptolemaei et Arsinoës nuptiae tragicis casibus soluantur.*
- III *Gallorum, qui Ptolemaeum vicerunt et interfecerunt, in Macedonia irruptio.*
- V *Quo strategemate Ptolemaeum aggressi sint, et opprefferint. Macedonum luctus et inslauratio.*
- VI *Alia Gallorum, Breuno duce, in Graeciam expeditio: et de spoliatioe Delphici templi consilium. Huius templi et oraculi descriptiones.*
- VII *Brenni et aliorum consuleatio de templi oppugnatione, et hortatio ad milites.*
- VIII *Oppugnatio irrita, et clades Gallici exercitus, Breuno interfecto.*

I

Dum haec in Sicilia geruntur, interim in Graecia dissidentibus inter se bello Ptolemaeo Cerrano, et Antiocho, et Antigono regibus: ² omnes ferme Graeciae ciuitates, ducibus Spartanis, velut occasione data, ad spem libertaris erectae, missis invicem legatis, per quos in societatis foedera alligarentur, in bellum prorumpunt; ³ et, ne cum Antigono, sub cuius regno erant, bellum cepisse viderentur, socios eius Aetolos aggrediuntur, causas belli praetendentes, ⁴ quod consensu Graeciae saeratum Apollini Cirraeum campum per vim occupassent. ⁵ Huic bello ducem deligunt Arean; qui adunato exercitu, vrbes, sataque in his campis posita, depopulatur: quae auferri non poterant, incendit.

⁴ Cirraeum campum] Scribe Cyrrhaeum. Martial. I Ep. 77 *Quid tibi cum Cyrrha* etc. Stat. Epic. in Patrem: - *Noque animi solitum fas est*

impellere Cyrrham. Et Laetant. in Stat. Theb. VII, 333 *Parnassus in duo inga dividitur, in Cyrrham et Nysam* Gronovius.

sendit. ⁶ Quod cum e montibus conspicati Aetolorum pastores essent, congregati admodum quingenti, sparsos hostes, ignorantisque, quanta manus esset, quoniam conspectum illis metus et incendiorum fumus abstulerat, consecretantur, trucidatissimeque admodum nouem millibus, praedones in fugam verterunt. ⁷ Reparantibus deinde Spartanis bellum, auxilium multae ciuitates negauerunt, existimantes, dominationem eos, non libertatem Graeciae, quaerere. ⁸ Interea inter reges bellum finitur. nam Ptolemaeus, pulso Antigono, cum regnum totius Macedoniae occupasset, pacem cum Antiocho facit; affinitatemque cum Pyrrho, data ei in matrimonium filia sua, iungit.

II

Exinde, externo metu deposito, impium et facinorosum animum ad domestica scelera conuertit, insidialque Arsinoae sorori suae instruit: quibus et filios eius vita, et ipsam Cassandreae vrbis possessione priuaret. ² Primus ei dolus fuit, simulato amore, sororis matrimonium petere. aliter enim ad sororis filios, quorum regnum occupaue-
rat, quam concordiae fraude, peruenire non poterat. ³ Sed nota scelerata Ptolemaei voluntas sorori erat. ⁴ Itaque non credenti mandat, *velle se cum filiis eius regni consortium iungere: cum quibus non ideo se armis contendisse, quoniam eripere his regnum, sed quod id facere sui muneris vellet.* ⁵ In hoc mitteret arbitrum iurisiurandi: quo praesente apud deos patrios, quibus vellet obsecrationibus, se

R 3

obliga-

⁶ admodum] Immo admodum est quasi, circiter, praeter propter, saepe apud Iustinum, aliosque. Grauius.

¹ Cassandreae] Haec vrbs antea Pblegra et Posidaea dicta fuit, verum quia Cassander, Antipatri filius, nouos ibi posuerat colonos, et urbem in-

staurarat, Cassandrea appellata est. Lege Strab. Excerpt VII, et Liu. XXXVIII, II. Gronovius. Iuntae semper Cassandriae vrbis: sic Alexandra, Alexandria. Grauius.

⁵ obsecrationibus] Forte, exsecrationibus. vt Sueton. in Claudio

obligaret. ⁶ Incerta Arsinoë, quid ageret : si mitteret, decipi periurio : si non mitteret, prouocare rabiem fraternae crudelitatis timebat. ⁷ Itaque plus liberis, quam sibi, timens, quos matrimonio suo protecturam se arbitrabatur, mittit ex amicis suis Chodionem : ⁸ quo perducto in sanctissimum Iouis templum, veterrimae Macedonum religionis, Ptolemaeus sumtis in manus altaribus, contingens ipsa simulacra et puluinaria deorum, inauditis vltimisque execrationibus adiurat, ⁹ *Se sincera fide matrimonium sororis petere : nuncupaturumque se eam reginam ; neque in contumeliam eius se aliam uxorem, aliosque, quam filios eius, liberos habiturum.* ¹⁰ Arsinoë postquam et spe impleta est, et metu soluta, ipsa cum fratre colloquitur : cuius vultus, et blandientes oculi, cum fidem non minorem, quam iusiurandum promitterent, reclamante Ptolemaeo filio, *fraudem subesse*, in matrimonium fratris concedit.

III

¹ Nuptiae magno apparatu, laetitiaque omnium, celebrantur. ² Ad concionem quoque vocato exercitu, capiti sororis diadema imponit, reginamque eam appellat. ³ Quo nomine in laetitiam effusa Arsinoë, quia, quod morte Lyfimachi prioris mariti amiserat, recepisset, vltro virum in urbem suam Cassandream inuitat ; cuius urbis cupiditate fraus struebatur. ⁴ Praegressa igitur virum, diem festum vrbi in aduentum eius indicit : domos, templa, caeteraque omnia exornari iubet : aras ubique hostiasque disponi : filios quoque suos, Lyfimachum sexdecim annos natum, Philippum triennio minorem, vtrumque forma insignem, coronatos occurrere iubet. ⁶ Quos Ptolemaeus ad celandam fraudem,

Claudio 12. *Senatum quasi par-
ricidam diris execrationibus in-
cessere non ante desistit, quam*
etc. Gronovius.

7 Chodionem] Iuntae; Dio-
nem. Gracuius.

fraudem, cupide et ultra modum verae affectionis amplexus, osculis diu fatigat. ⁷ Vbi ad portam ventum est, occupari arcem iubet; pueros interfici. Qui cum ad matrem confugissent, in gremio eius inter ipsa oscula trucidantur. ⁸ Proclamante Arsinoë, quod tantum nefas aut nubendo, aut post nuptias contraxisset, pro filiis saepe se percussoribus obtulit: ⁹ frequenter corpore suo puerorum corpora amplexata protexit; vulneraque excipere, quae liberis intendebantur, voluit. ¹⁰ Ad postremum etiam spoliata funeribus filiorum, scissa veste, et crinibus sparsis, cum duobus seruulis ex vrbe protracta, Samothraciam in exilium abiit; eo inferior, quod mori cum filiis ei non licuit. ¹¹ Sed nec Ptolemaeo inulta scelera fuerunt. Quippe diis immortalibus tot periuria, et tam cruenta parricidia vindicantibus, breui post a Gallis spoliatus regno, captusque vitam ferro, ut meruerat, amisit.

III

¹ Namque Galli, abundanti multitudine, cum eos non caperent terrae, quae genuerant, trecenta millia hominum ad sedes novas quaerendas, velut ver sacrum, miserunt. ² Ex his portio in Italia confedit, quae et urbem Romanam captam incendit; ³ et portio Illyricos finus, ducibus auibus; nam augurandi studio Galli praeter caeteros callent; per strages Barbarorum penetrauit, et in

R 4

Panno-

⁸ *proclamante Arsinoë*] Non opus mutatione. Locus hic praeue interpungitur. Sic autem distingue: *Qui cum ad matrem confugissent, in gremio eius inter ipsa oscula trucidantur, proclamante Arsinoë, quod tantum nefas aut nubendo, aut post nuptias contraxisset. Pro filiis saepe se.* Graevius.

⁹ *crinibus sparsis*] Latinis

auribus hoc loquendi genus non posse placere puto. Eae enim norunt *passos crines*, non *sparsos*. et sic Iustinus scripsit. sicut et lib. XXIII cap. 8. Graevius.

³ *augurandi studio Galli praeter caeteros callent*] Bongarsius mallet *clarent*. Sed pro vulgata stat Valer. Max. VIII, 12

Ab

Pannonia confedit : ⁴ gens aspera, audax, bellicosa, quae prima post Hercule[m], cui ea res virtutis admirationem et immortalitatis fidem dedit, Alpiu[m] invicta iuga, et frigore intractabilia loca transcendit; ⁵ ibi domitis Pannoniis, per multos annos cum finitimis varia bella gesserunt. ⁶ Hortante deinde successu, diuisis agminibus, alii Graeciam, alii Macedoniam, omnia ferro proterentes, petiuere. ⁷ Tantusque terror Gallici nominis erat, ut etiam reges non laceffiti, ultro pacem ingenti pecunia mercarentur. ⁸ Solus rex Macedoniae, Ptolemaeus, adventum Gallorum intrepidus audiuit, hisque cum paucis et incompositis, quasi bella non difficilior, quam scelera, patrarentur, parricidiorum furiis agitatus, occurrit. ⁹ Dardanorum quoque legationem, viginti millia armatorum in auxilium offerentem, spreuit : addita insuper contumelia, *Actum de Macedonia* dicens, *si, cum totum Orientem soli domuerint, nunc in vindictam finium Dardanis egeant :* ¹⁰ *milites se habere filios eorum, qui sub Alexandro rege stipendia, toto orbe terrarum victores, fecerint.* ¹¹ Quae ubi Dardano regi nuntiata sunt, *Inclytum illud Macedoniae regnum breui, immaturi iuuenis temeritate, casurum* dixit.

V

¹ **I**gitur Galli, duce Belgio, ad tentandos Macedonum animos, legatos ad Ptolemaeum mittunt, offerentes pacem, si emere velit : ² sed Ptolemaeus inter suos belli metu pacem Gallos petere gloriatus

Ab his id negotium aptius explicari posse censendo, qui cotidiano eius usu callebant. Graevius.

⁴ *intractabilia loca*] Virgil. l Georg. 211 *Vsq[ue] sub ex-*

tremum brumae intractabilis imbrem. Gronovius.

⁶ *omnia ferro proterentes*] Plaut. Amphit. 1, 1. 91 *Focdant, et proterunt hostium copias iure iniustas. Gronovius.*

gloriatuſ eſt. ³ Nec minus ſerociter ſe legatiſ, quam inter amicos iactavit: *Aliter ſe pacem daturum* negando, *niſi principes ſuos obſides dederint, et arma tradiderint: non enim fidem ſe, niſi invernibus, habiturum.* ⁴ Renuntiata legatione, riſere Galli, vndique acclamantes, *Breni ſenſuram, ſibi an illi conſulentes, pacem obtulerint.* ⁵ Interiectiſ diebus, praelium conſeritur, victique Macedones caeduntur. ⁶ Ptolemaeuſ multis vulneribuſ fauciuſ capitur: caput eiſ amputatum, et lancea fixum, tota acie ad terrorem hoſtium circumfertur. ⁷ Paucos ex Macedonibuſ fuga ſeruauit: caeteri aut capti, aut occiſi. ⁸ Haec cum nuntiata per omnem Macedoniam eſſent, portae urbium clauduntur; luctu omnia replentur: ⁹ nunc orbitatem amiſſorum filiorum dolebant: nunc excidia urbium metuebant: nunc Alexandri, Philippique, regum ſuorum nomina, ſicuti numina, in auxilium vocabant. ¹⁰ *Sub illiſ ſe non ſolum tutoſ, verum etiam victoreſ orbis terrarum, extitiſſe.* ¹¹ *Vt tuerentur patriam ſuam, quam gloria rerum geſtarum caelo proximani reddidiſſent; ut opem aſſiſtiſ ſerrent, quos furor et temeritaſ Ptolemaei regiſ perdiſſet,* orabant. ¹² Deſperantibuſ omnibuſ, non votis agendum, Soſthenes, vnus de Macedonum principibuſ, ratus, contracta iuuentute, et Galloſ victoria exultanteſ compeſcuit, et Macedoniam ab hoſtili populatione defendit. ¹³ Ob quae virtutiſ beneficia, multis nobilibuſ regnum Macedoniae aſſectantibuſ, ignobilis ipſe praeponitur: ¹⁴ et cum rex ab exercitu appellatuſ eſſet, ipſe non in regiſ, ſed duciſ nomen iurare militeſ compulit.

R 5

VI

³ obſides dederint etc.] Forte, obſides darent, et arma traderent. Gronouiuſ.

⁹ numina] Forte, numinum. Gronouiuſ.

VI

¹ **I**nterea Brennus, quo duce portio Gallorum in Graeciam se effuderat, audita victoria suorum, qui Belgio duce Macedones vicerant, indignatus parta victoria opimam praedam, et Orientis spoliis onustam, tam facile relictam esse, ipse adunatis CL millibus peditum, et XV millibus equitum, in Macedoniam irrumpit. ² Cum agros villasque popularetur, occurrit ei cum instructo exercitu Macedonum Sothenes: sed pauci a pluribus, trepidi a valentibus, facile vincuntur. ³ Itaque cum victi se Macedones intra muros urbium condidissent; victor Brennus, nemine prohibente, totius Macedoniae agros depraedatur. ⁴ Inde, quasi terrena iam spolia forderent, animum ad deorum immortalium templa conuertit, scurriliter iocatus, *locupletes deos largiri hominibus oportere*. ⁵ Statim igitur Delphos iter vertit, praedam religioni, aurum offensae deorum immortalium praefereis: *Quos nullis opibus egere, ut qui eas largiri hominibus soleant*, affirmabat. ⁶ Templum autem Apollinis Delphis positum est in monte Parnaso, in rupe undique impendente: ibi ciuitatem frequentia hominum fecit, qui ad affirmationem maiestatis undique concurrentes, in eo saxo confedere. ⁷ Atque ita templum et ciuitatem non muri, sed praecipitia, nec manu facta, sed naturalia praesidia defendunt: prorsus ut incertum sit, vtrum munimentum loci, an maiestas dei

² *valentibus*] Hoc est, robustissimis. *Valens* enim non tantum dicitur, qui valetudine fruitor bona, sed et qui viribus et robore praestat. Cic. V in Verr. 55 *Valentissimi* lictores. et VII ad Fam. Ep. 18 *Quum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur*. Suet. Octau. 35 *Decem valentissimis*

senatorii ordinis amicis sellam suam circumstantibus. Gronovius.

⁶ *ibi ciuitatem frequentia hominum fecit*] Sic scripsi cum luntis, ut et admiratione maiestatis, pro vulgato ad affirmationem maiestatis. Graevius.

dei plus hic admirationis habeat. Media faxi rupes in formam theatri recessit. ⁸ Quamobrem et hominum clamor, et si quando accedit tubarum sonus, personantibus et respondentibus inter se rupibus, multiplex audiri, ampliorque, quam editur, resonare solet. Quae res maiorem maiestatis terrorem, ignaris rei, et admirationem stupentibus plerumque affert. ⁹ In hoc rupis anfractu, media ferme montis altitudine, planities exigua est, atque in ea profundum terrae soramen, quod in oracula patet: ex quo frigidus spiritus, vi quadam, velut vento, in sublime expulsum, mentes vatum in recordiam vertit; impletasque deo, responsa consulentibus dare cogit. ¹⁰ Multa igitur ibi et opulenta regum populorumque visuntur munera: quaeque magnificentia sui, reddentium vota gratam voluntatem, et deorum responsa manifestant.

VII

¹ Igitur Brennus cum in conspectu haberet templum, diu deliberavit, an confestim rem aggrederetur: an vero fessis via militibus, noctis spatium ad resumendas vires daret. ² Emanus et Thessalorus duces, qui se ad praedae societatem iunxerant, *amputari moras iubent, dum imparati hostes, et recens aduentus sui, terrori esset*: ³ *interiecta nocte et animos hostibus, forsitan et auxilia accessura; et vias, quae tunc pateant, obstructum iri.* ⁴ Sed Gallorum vulgus ex longa inopia, ubi primum vino, caeterisque commeatibus referta rura invenit, non minus abundantia, quam victoria, laetum per agros se sparserat: ⁵ desertisque signis ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur. Quae res dilationem Delphis dedit. ⁶ Prima namque opinione aduentus Gallorum, prohibiti agrestes oraculis feruntur, messes, vinaque villis efferre. ⁷ Cuius

ius rei salutare praeceptum non prius intellectum est, quam vini caeterarumque copiarum abundantia, velut mora, Gallis obiecta, auxilia finitimorum convenire. ⁸ Prius itaque urbem suam Delphi, aucti viribus sociorum, permuniere, quam Galli vino, velut praedae, incubantes, ad signa reuocarentur. ⁹ Habebat Brennus lecta ex omni exercitu peditum sexaginta quinque millia: Delphorum sociorumque non nisi quatuor millia militum erant: ¹⁰ quorum contemptu Brennus ad acuendos suorum animos praedae ubertatem omnibus ostendebat, statuasque cum quadrigis, quarum ingens copia procul visebatur, solido auro fusas esse, plusque in pondere, quam in specie, habere praedae affirmabat.

VIII

¹ **H**ac asseueratione incitati Galli, simul et hesternino mero faucii, sine respectu periculorum in bellum ruebant. ² Contra Delphi plus in deo, quam in viribus reponentes, cum contemptu hostium resistebant; scandentesque Gallos e summo montis vertice, partim saxo, partim armis, obruebant. ³ In hoc partium certamine, repente uniuersorum templorum antistites, simul et ipsi vates, sparsis crinibus, cum insignibus atque infulis, pauidi vecordesque in primam pugnantiam aciem procurrunt: ⁴ *Aduenisse deum clamant, eumque se vidisse desilientem in templum per culminis aperta fastigia.* ⁵ *Di omnes*

² *plus in deo, quam in viribus reponentes]* Iuntae: *ponentes.* Alii male intrusero *speciem.* Graevius.

cum contemptu hostium] Contemnebant hostes Delphi, cum tam pauci tantae multitudini fiducia dei resistere auderent fortiter, nihili facientes illam hominum copiam, quam ope

Apollinis se victuros non dubitabant. Graevius.

³ *sparsis crinibus]* Hoc est solutis, reuinctis, hic enim sacrificantium mos erat, ut capillos spargerent. Senec. Oedip. 230 *Incipit Lethaea vates spargere horrentes comas.* et Propert. II El. I - - *Ad frontem sparsos errare capillos.* Gronovius.

omnes opem dei suppliciter implorant, iuvenem supra humanum modum insignis pulcritudinis, comitesque ei duas armatas virgines, ex propinquis duabus Dianae Mineruaeque aedibus occurrisse; ⁶ nec oculis tantum haec se perspexisse, audisse etiam stridorem arcus, ac strepitum armorum. ⁷ Proinde ne cunctarentur, diis antesignanis, hostem caedere, et victoriae deorum socios se adiungere, summis obsecrationibus monebant. ⁸ Quibus vocibus incensi, omnes certatim in praelium profiliunt. ⁹ Praesentiam dei et ipsi statim sensere. Nam et terrae motu portio montis abrupta, Gallorum strauit exercitum, et confertissimi cunei non sine vulneribus hostium dissipati ruebant. ¹⁰ Insecuta deinde tempestas est, quae grandine et frigore saucios ex vulneribus absumsit. ¹¹ Dux ipse Brennus, cum dolorem vulnerum ferro non posset, pugione vitam finivit. ¹² Alter ex ducebus, punitis belli auctoribus, cum decem millibus sauciorum citato agmine Graecia excedit. ¹³ Sed nec fugientibus fortuna commodior fuit; siquidem pauidis nulla sub tectis acta nox: ¹⁴ nullus sine labore et periculo dies; assidui imbres et gelu, nix concreta, et fames, et lassitudo, et super haec maximum peruigiliae malum, miseras infelicis belli reliquias obterebant. ¹⁵ Gentes quoque nationesque, per quas iter habebant, palantes, velut praedam, sectabantur. ¹⁶ Quo pacto euenit, ut nemo ex tanto exercitu, qui paullo ante fiducia virium etiam aduersus deos contendebat, vel ad memoriam tantae cladis, superesset.

¹⁴ maximum peruigiliae malum] Iuntae: peruigilii. Mox iidem: Deos contemnebat, pro aduersus deos contendebat. Graevius.

¹⁵ per quas iter habebant] Plaut. Aulinar. II, 3. 6 Huc quia habebat iter. Gronovius.

BREVIARIUM CAPITVM

- I Gallorum in Antigonum, Macedoniae regem, conspiratio.
 II Dum ad praedam currunt, praedae sunt ipsi, et Antigonus, pacem obtinet. Nomen Gallorum formidabile et armorum inuicta felicitas.
 III Pyrrhus Macedonia potitur, Antigono eiecto.
 IIII Pyrrhus, dum monarchiam somniat, a Spartanis mulieribus atteritur.
 V Pyrrhus apud Argos occiditur, cuius elogium et rerum summam Iustinus subiicit.

I

¹ Inter duos reges, Antigonum et Antiochum, statuta pace, cum in Macedoniam Antigonus reverteretur, nouus eidem repente hostis exortus est. ² Quippe Galli, qui a Brenno duce, cum in Graeciam profisceretur, ad terminos gentis tuendos relictis fuerant, ne soli desides viderentur, peditum quindecim millia, equitum tria millia armauerunt; ³ fugatisque Getarum Triballorumque copiis, Macedoniae imminentes, legatos ad regem miserunt, qui pacem ei venalem offerrent, simul et regis castra specularentur. ⁴ Quos Antigonus, pro regali munificentia, ingenti apparatu epularum ad coenam inuitauit. ⁵ Sed Galli expositum grande auri argentique pondus admirantes, atque praedae vbertate sollicitati, infestiores, quam venerant, reuertuntur. ⁶ Quibus et elephantos ad terrorem, velut inusitatas Barbaris formas, rex ostendi iusserat, et naues onustas copiis demonstrari: ⁷ ignarus, quod, quibus

a *profiscerentur*] Fuit error typographicus. Nam correctiores editiones non solum vetustiores, ut Iuntina, sed et recentiores, ut Elseviriana anni

cto DC LVIIII, aliaeque, praeferrunt *profisceretur*. Graevius.

6 *inusitatas*] Scribe, *inuisitatas*. Gronovius.

quibus ostentatione virium metum se iniicere existimabat, eorum animos, ut ad opimam praedam, sollicitabat. ⁸ Itaque legati ad suos reuerſi, omnia in maius extollentes, opes pariter et negligentiam regis ostendunt, ⁹ *Referta auro et argento castra; sed neque vallo, fossae, munita: et quasi satis munimenti in diuitiis haberent, ita eos omnia officia militaria intermisse: ¹⁰ prorsus quasi ferri auxilio non indigerent, quoniam abundarent auro.*

II

¹ **H**ac relatione auidae gentis animi satis ad praedam incitabantur. ² Accedebat tamen et exemplum Belgii, qui non maguo ante tempore Macedonum exercitum cum rege trucidauerat. ³ Itaque, consentientibus omnibus, nocte castra regis aggrediuntur: qui praesentens tantam tempestatem, signum pridie dederat, ut, omnibus rebus ablatis, in proxima silua taciti se occultarent. Neque aliter seruata castra, quam quod deserta sunt. ⁴ Siquidem Galli, ubi omnia vacantia, nec sine defensoribus modo, verum etiam sine custodibus, vident, non fugam hostium, sed dolum arbitantes, diu intrare portas timuerunt. ⁵ Ad postremum integris et intactis munimentis; scrutantes potius, quam diripientes, castra occupauerunt. ⁶ Tunc ablatis, quae inueuerant, ad littus conuertuntur. Ibi dum naues incautius diripiunt, a remigibus et ab exercitus parte, quae eo cum coniugibus, et liberis confugerant, nihil tale metuentes trucidantur: ⁷ tantaque caedes Gallorum fuit, ut Antigono pacem opinio huius victoriae, non a Gallis tantum, verum etiam a finitimorum feritate, praestiterit. ⁸ Quanquam Gallorum ea tempestate tantae fecunditatis iuuentus fuit, ut Asiam omnem velut examine

⁶ quae eo cum coniugibus et eo cum coniugibus etc. Grobieris confugerant] Forte, qui nouius,

examine aliquo implerent. ⁹ Denique neque reges Orientis sine mercenario Gallorum exercitu vlla bella gesserunt : neque pulsi regno ad alios, quam ad Gallos, confugerunt. ¹⁰ Tantus terror Gallici nominis, et armorum inuicta felicitas, erat, vt aliter neque maiestatem suam tutari, neque amissam recipere se posse sine Gallica virtute arbitrarentur. ¹¹ Itaque in auxilium a Bithyniae rege inuocati, regnum cum eo parta victoria diuiserunt; eamque regionem Gallograeciam cognominauerunt.

III

¹ Dum haec in Asia geruntur, interim in Sicilia Pyrrhus a Poenis nauali praelio victus, ab Antigono, Macedoniae rege, supplementum militum petit : ² denuntians, *Ni mittat, redire se in regnum necesse habere, incrementa rerum, quae de Romanis voluerit, de ipso quaesitum.* ³ Quod vbi negatum legati retulerunt, dissimulatis causis, repentinam fingit profectiōem. ⁴ Socios interim parare bellum iuber : arcis Tarentinae custodiam Heleno filio, et amico Miloni tradit. ⁵ Reversus in Epirum, statim fines Macedoniae inuadit : cui Antigonus cum exercitu occurrit ; victusque praelio in fugam vertitur. ⁶ Atque ita Pyrrhus
Mace-

¹⁰ *maiestatem suam tutari]* Praestat cum Bongatio, Iuntis, et aliis impressis legere, *tutari*. Mox melius MSS. *vocati* pro *inuocati*. Graevius.

³ *repentinam fingit profectiōem]* Fingit hic non est simulat, vt vult Cl. Schefferus, sed adornat, parat, vt *fingere* fugam apud Plautum Captiu, II, 1 :

At fugam fugitis, sentio quam rem agitis.

et Lucilium : *Sed fuga fingitur, timido vadit pede percitus*, hoc est, fugam moliantur, vt recte politicissimus Guilielmus exponit. Sic et *parricidia fingere* pro *struere*, parare, apud Senecam consulat. ad Marc. 26 *Quid dicam, nulla hic arma mutis fieri concursibus, nec classis classibus frangi, nec parricidia aut fingi, aut cogitari, nec fora libris strepere.* Graevius.

Macedoniam in deditionem accipit: et, veluti damna amissae Siciliae Italiaeque, acquisito Macedoniae regno, pensasset, relictum Tarenti filium et amicum arcessit. ⁷ Antigonus autem cum paucis equitibus, fugae comitibus, repente fortunae ornamentis destitutus, amissi regni speculaturus euentum, Thessalonicam se recepit, ut inde cum conducta Gallorum mercenaria manu bellum repararet. ⁸ Rurfus a Ptolemaeo, Pyrrhi filio, funditus victus, cum septem comitibus fugiens, non iam recipiendi regni spem, sed salutis latebras, ac fugae solitudines, captat.

III

¹ Igitur Pyrrhus in tanto fastigio regni collocatus, iam nec eo, ad quod votis perueniendum fuerat, contentus, Graeciae Asiaeque regna meditatur. ² Neque illi maior ex imperio, quam ex bello, voluptas erat; nec quisquam Pyrrhum, qua tulisset impetum, sustinere valuit. ³ Sed ut ad devincenda regna inuictus habebatur: ita deuictis acquisitisque celeriter carebat. Tanto melius studebat acquirere imperia, quam retinere. ⁴ Itaque cum copias Cherroneso transposuisset, legationibus Atheniensium, et Achaeorum, Messeniorumque exipitur. ⁵ Sed et Graecia omnis admiratione nominis

⁷ amissi regni speculaturus euentus] luntae: euentum. Paulo ante Gronovius legit: in ditionem accipit, pro in deditionem. Graevius.

⁴ Cherroneso] Legn Cherroneson transposuisset. Et sensus hic est: cum Pyrrhus copias in Peloponnesum per Isthmum Corinthiacum traduxisset.

set. Cherronesos enim quaevis peninsula dicitur. Gronovius. Transponere Lugduno pro Lugdunum, nemo credo Latine sciens probauerit. Sic nec recte dixeris transponere aut traicere Peloponneso pro in Peloponnesum. Gronovii acutissimi emendatio probanda utique. Graevius.

minis eius, simul et rerum aduersus Romanos Poenosque gestarum gloria attonita, aduentum eius expectabat. ⁶ Primum illi bellum aduersus Spartanos fuit: ubi maiore mulierum, quam virorum, virtute exceptus, Ptolemaeum filium, et exercitus partem robustissimam, amisit. ⁷ Quippe oppugnanti urbem, ad tutelam patriae, tanta multitudo feminarum concurrat, ut non fortius victus, quam verecundius, recederet. ⁸ Porro Ptolemaeum, filium eius, adeo strenuum, et manu fortem fuisse tradunt, ut urbem Corcyram cum sexaginta ceperit; idem praelio nauali quinquagemem ex scapha cum septem insulerit, captamque tenuerit. ⁹ In oppugnatione quoque Spartanorum usque in mediam urbem equo procurrens; ibique concursu multitudinis interfectus sit. ¹⁰ Cuius corpus ut relatum patri est, dixisse Pyrrhum ferunt, *aliquanto tardius eum, quam timuerit ipse, vel temeritas eius meruerit, occisum esse.*

V

Repulsus a Spartanis Pyrrhus, Argos petit: ibi, dum Antigonom in vrbe clausum expugnare conatur, inter confertissimos violentissime dimicans, saxo de muris ictus occiditur. ² Caput eius Antigono refertur: qui victoria mitius usus, filium eius, Helchum, cum Epirotis sibi deditum, in regnum remisit, eique insepulti patris ossa in patriam referenda tradidit. ³ Satis constans inter omnes auctores fama est, nullum nec eius, nec superioris aetatis regem comparandum Pyrrho fuisse; raroque non

⁸ cum sexaginta] MSS. cum sexagesimo, et paullo post cum septimo. Ita Plin. XII Hist. Nat. I Epulatum intra eam se cum duodevicesimo comite. et Orosius VI, 16 Sex.

Pompeius cum centesimo equite aufugit. Vide Obseruat. in Script. Eccles. cap. 3. Gronovius.

item praelio nauali] Iuntae. idem p. n. Graevius.

non inter reges tantum, verum etiam inter illustres viros, aut vitae sanctioris, aut iustitiae probatoris, visum fuisse: † scientiam certe rei militaris in illo viro tantam fuisse, ut cum Lyſimacho, Demetrio, Antigono, tantis regibus, bella gerens, inuictus semper fuerit. ‡ Illyriorum quoque, Sicularum, Romanorumque, et Carthaginiensium bellis, nunquam inferior, plerumque etiam victor extiterit: § qui patriam certè suam angustam, ignobilemque, fama rerum gestarum, et claritate nominis sui, toto orbe illustrem reddiderit.

LIBER XXVI

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Peloponnesii per prodicionem Antigono tradantur. Aristotimus tyrannus Epirotas affligit, et Hellenici prudentia opprimitur.*
- II *Antigonus Gallis occurrit, qui in furorem versi coniuges et liberos suos trucidant: deinde nominis vindicta omnes internecione delentur. Antigoni varii casus.*
- III *Alexander, Pyrrhi filius, in regnum restituitur. Regni Cyrenarum turbulentus status.*

I

Post mortem Pyrrhi non in Macedonia tantum, verum etiam in Asia, Graeciaque, magni bellorum motus fuere. ² Nam et Peloponnesii per prodicionem Antigono traditi: ³ et variante hominum partim dolore, partim gaudio, prout singulae ciuitates aut auxilium de Pyrrho sperauerant, aut metus sustinuerant, ita aut cum Antigono societatem iungebant, aut mutuis inter se odiis in bellum ruebant. ⁴ Inter hunc turbatarum prouinciarum motum, Epirorum quoque vrbs ab Aristotimo principe per tyrannidem occupatur: ⁵ a quo cum multi ex primoribus occisi, plures in exilium acti essent, Aetolis per legatos postulantibus, *coniuges liberosque exulum redderet*, primo negauit: ⁶ postea quasi poeniteret, proficiscendi ad suos omnibus matronis potestatem dedit; diemque profectionis statuit. ⁷ Illae quasi in perpetuum cum viris exulturae, pretiosissima quaeque auferentes, cum ad portam, quasi vno agmine profecturae, conuenissent, omnibus rebus exspoliatae, in carcerem recluduntur: occisis prius in gremio matrum paruulis

³ *variante hominum partim dolore, partim gaudio] Forte, aduersaeque res non fortunam magis, quam animos hominum, variante homines etc.* - Liu. XXVI, 1 *Variabant secundae*

lis liberis, virginibusque ad stuprum direptis.
 8 Ad tam saeuam dominationem stupentibus omnibus, princeps eorum Hellenicus; senex et liberis orbus, ut qui nec aetatis nec pignoris respectu timeret, contractos domum fidissimos amicorum in vindictam patriae hortatur. 9 Cunctantibus priuato periculo publicum finire, et deliberandi spatium postulantibus, arcessitis seruis iubet obserari fores, tyrannoque nuntiari, *mitteret, qui coniuratos apud se comprehenderet*: obiectans singulis, *se, quia liberandae patriae auctor esse non possit, desertae ultorem futurum*. 10 Tunc illi ancipiti periculo circumventi, honestiorem viam eligentes, coniurant in tyranni necem: atque ita Aristotimus, quinto postquam tyrannidem occupauerat mense, opprimitur.

II

Interea Antigonus cum multiplici bello, et Ptolemaei regis, et Spartanorum, premeretur: nouusque illi hostis Gallograeciae exercitus affluxisset; in speciem castrorum parua manu aduersus caeteros relicta, aduersus Gallos totis viribus proficiscitur. 2 Quibus cognitis, Galli cum et ipsi se praelio pararent, in auspicia pugnae hostias caedunt: quarum extis cum magna caedes, interitusque omnium praediceretur, non in timorem, sed in furorem versi, sperantesque deorum minas expiari caede suorum posse, coniuges et liberos suos trucidant, auspicia belli a parricidio incipientes. 3 Tanta rabies feros animos inuaserat, ut non parcerent aetati, cui etiam hostes pepercissent; bellumque internecium cum liberis, liberorumque matribus gererent, pro quibus bella suscipi solent.

S 3

4 Ita-

7 direptis] Scribe, abreptis.
 Diripere enim notat spoliare,
 abripere vero detrahere. Gronovius.

9 se quia liberandae patriae
 auctor esse non possit] Iuntae:
 se, qui liberandae patriae auctor
 esse non possit, desertae ultorem fore. Graevius.

4 Itaque quasi scelere vitam victoriamque redemissent, sicut erant cruenti ex recenti suorum caede, in praelium non meliore euentu, quam omine, proficiscuntur. 5 Siquidem pugnantes, prius parricidiorum furiae, quam hostes circumuenere, obuersantibusque ante oculos manibus interemptorum, omnes occisione caesi. 6 Tanta strages fuit, ut pariter cum hominibus dii consensisse in exitium parricidarum viderentur. 7 Post huius pugnae euentum, Ptolemaeus et Spartani, victorem hostium exercitum declinantes, in tutiora se recipiunt. 8 Antigonus quoque ubi eorum discessum videt, recenti adhuc ex priori victoria militum ardore, bellum Atheniensibus infert. 9 In quo cum occupatus esset, interim Alexander, rex Epiri, vlcersi mortem patris Pyrrhi cupiens, fines Macedoniae depopulatur. 10 Aduersus quem cum reuersus a Graecia Antigonus esset, transitione militum destitutus, regnum Macedoniae cum exercitu amittit. 11 Huius filius Demetrius puer admodum, absente patre, reparato exercitu, non solum amissam Macedoniam recipit, verum etiam Epiri regno Alexandrum spoliatur. 12 Tanta vel mobilitas militum, vel fortunae varietas, erat, ut vicissim reges, nunc exules, nunc reges, viderentur.

III

1 Igitur Alexander cum exul ad Acarnanas confugisset, non minore Epirotarum desiderio, quam sociorum auxilio, in regnum restituitur. 2 Per idem tempus rex Cyrenarum, Agas, decedit: qui ante infirmitatem Beronicen, vnicam filiam, ad finiendam cum Ptolemaeo fratre certamina, filio eius desponderat. 3 Sed post mortem regis, mater virginis Arsinoë,

6 in exitum parricidarum] Iuntac: in excidium parricidarum. Graecius.

2 filio eius etc.] Lege ex MS. Filio eius, qui vocatus est Callinicus. Gronovius.

Arfinoë, ut inuita se contractum matrimonium solveretur, misit qui ad nuptias virginis, regnumque Cyrenarum, Demetrium fratrem regis Antigoni a Macedonia arcefferent: qui et ipse ex filia Ptolemaei procreatus erat. ⁴ Sed nec Demetrius moram fecit. Itaque cum secundante vento celeriter Cyrenas aduolasset; fiducia pulcritudinis, qua nimis placere socru coeperat, statim a principio superbus, regiae familiae, militibusque impotens erat; studiumque placendi a virgine in matrem contulerat. ⁵ Quae res suspecta primo virgini, dein popularibus militibusque inuisa, fuit. ⁶ Itaque veris omnium animis in Ptolemaei filium, insidiae Demetrio comparantur: cui, cum in lectum focus concessisset, percussores immittuntur. ⁷ Sed Arfinoë audita voce filiae, ad fores stantis, et praecipientis, *ut matri parceretur*; adulterum paullisper corpore suo protexit. ⁸ Quo interfecto, Beronice, et stupra matris, salua pietate, vlta est: et in matrimonio fortiendo, iudicium patris secuta.

⁶ comparantur] MS. Voss. 1, 8 *compositis in montibus ins-*
componuntur. quomodo supra diis. Gronovius.

LIBER XXVII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Seleucus nonercam et fratrem infantem interficit.*
 II *Classe naufragio amissa, ciuitates amissas recipit, praelio victus aufugit; auxilium noxium a fratre Antiocho Hierace petit et impetrat.*
 III *Asiae lae crus statuit. In Antiochum Hieracem et Seleucum numinis vindicta.*

I

Mortuo Syriae rege, Antiocho, cum in locum eius filius Seleucus successisset, hortante matre Laudice, quae prohibere debuerat, auspicia regni a parricidio coepit. ² Quippe Beronicen nonercam suam, sororem Ptolemaei, regis Aegypti, cum paruulo fratre ex ea suscepto interficit. ³ Quo facinore perpetrato, et infamiae maculam subiit, et Ptolemaei bello se implicuit. ⁴ Porro Beronice cum ad se interficiendam missos didicisset, Daphnae se claudit. ⁵ Vbi cum obsideri eam cum paruulo filio nuntiatum Asiae ciuitatibus esset, recordatione paternae, maiorumque eius, dignitatis, casum tam indignae fortunae miserantes, auxilia ei omnes misere. ⁶ Frater quoque Ptolemaeus periculo sororis exterritus, relicto regno, cum omnibus viribus aduolat. ⁷ Sed Beronice ante aduentum auxiliorum, cum vi expugnari non posset, dolo circumuenta trucidatur. ⁸ Indigna res omnibus visa. Itaque cum

² *Beronicen nonercam suam]* Scribendum cum Iuntis: *Beronicen*. Graecis: Βερονίκη. Graevius.

³ *maculam subiit]* Cic. III de Offic. 13 *Visiorum subire nomina.* et XI ad Att. Ep. 17 *odium subire.* Plin. III Ep. 9 *offensam subire.* Gronovius.

⁵ *casum tam indignae etc.]*

Scribe, casum tam indignum fortunae. Casus enim tanquam effectum fortunae saepe ponitur. Liu. XXX, 30 Hoc ludibrium casus edidit fortuna. Caes. VI B. G. 35 Quantum in bello fortuna possit, et quantus offerat casus, cognosci potuit. Vide Flor. II, 8. Gronovius.

cum vniuersae ciuitates, quae defecerant, ingentem classem comparassent, repente exemplo crudelitatis exterritae, simul et in vitionem eius, quam defensori erant, Ptolemaeo se tradunt: ⁹ qui, nisi in Aegyptum domestica seditione reuocatus esset, totum regnum Seleuci occupasset. ¹⁰ Tantum vel illi odium, parricidiale scelus, vel huic fauorem indigne peremptae mors sororis, attulerat.

II

Post discessum Ptolemaei, Seleucus cum aduersus ciuitates, quae defecerant, ingentem classem comparasset, repente, veluti diis ipsis parricidium vindicantibus, orta tempestate, classem naufragio amittit: ² nec quicquam illi ex tanto apparatu, praeter nudum corpus, et spiritum, et paucos naufragii comites reliquos fortuna fecit. ³ Misera quidem res, sed optanda Seleuco fuit; siquidem ciuitates, quae odio eius ad Ptolemaeum transierant, velut diis arbitris satisfactum sibi esset, repentina animorum mutatione in naufragii misericordiam versae, imperio se eius restitunt. ⁴ Laetus igitur malis suis, et damnis ditior redditus; veluti par viribus, bellum Ptolemaeo infert: ⁵ sed quasi ad ludibrium tantum fortunae natus esset, nec propter aliud opes regni recepisset, quam vt amitteret, victus praelio, non multo quam post naufragium comitior, trepidus Antiochiam confugit. ⁶ Inde ad Antiochum fratrem litteras facit: quibus auxilium eius implorat, oblata ei Asia, inter fines Tauri montis, in praemium latae opis. ⁷ Antiochus autem cum esset annos XIII natus, supra aetatem regni audus, occasionem non tam pio animo, quam offerebatur, arripuit: sed latronis more, totum fratri eripere cupiens, puer sceleratam virilemque sumit audaciam. ⁸ Vnde Hierax est cognominatus: quia non hominis, sed accipitris ritu, in alienis eripiendis vitam sectaretur. ⁹ In-

terea Ptolemaeus Evergetes, cum Antiochum in auxilium Seleuco venire cognouisset, ne cum duobus vno tempore dimicare, in annos decem cum Seleuco pacem facit: 10 sed pax ab hoste data interpellatur a fratre; qui conducto Gallorum mercenario exercitu, pro auxilio bellum, pro fratre hostem, implo- ratus exhibuit. 11 In eo praelio virtute Gallorum victor quidem Antiochus fuit: sed Galli, arbitran- tes, Seleucum in praelio cecidisse, in ipsum Antio- chum arma vertere: liberius depopulaturi Asiam, si omnem stirpem regiam extinxissent. 12 Quod ubi sensit Antiochus, velut a praedonibus, aure se redimit, societatemque cum mercenariis suis iungit.

III

Interea rex Bithyniae, Eumenes, sparsis com- sumtisque fratribus bello intestinae discordiae, quasi vacantem Asiae possessionem inuasurus, victo- rem

[*I rex Bithyniae Eumenes*] Gronovius legit, *rex Bithyniae Nicomedes*. Graviter hic hallucinatus est Iustinus, nec potest emenda- tione iuvare, ut et Vorstius vidit, et pluribus adstruit erudi- tissimus et amicissimus Perizonius in Animadu. historicis cap. II, ubi ostendit nullum Eumencem fuisse inter Bithy- niae reges: Nicomedem vero nunquam cum Gallis pugna- se, sed contra, ipso adiuante, Gallos in Asiam primum per- venisse, et arduissimam cum eo societatem et amicitiam inisse, et perpetuo deinceps ser- vasse: nec illum aequalem fuisse Seleuco Callinico, et Antio- cho Hieraci, de quibus hic agat Iustinus, sed illorum auo

Antiocho Seteri. Bithyniae regem tum fuisse Ziam Nicomedis F., ut non solum ex temporum ratione, sed et pro- logis librorum Trogi pateat. Nam in huius libri prologo legi ex emendatione Valesii: *Usque Galli Pergamo victi ab Attalo Ziam Bithynum occiderint*. Gallos itaque non caesos esse a rege Bithyniae, sed ab Attalo, Pergami dyna- sta, de quo Livius quoque XXXVIII; 10. Plurifariam igitur peccare Iustinum, dum pro *Attalo*, *Eumencem* decesso- rem illius nominat; deinde cum *Bithyniae regem et Bithy- num* dicit, cum Pergami dyna- stam deberet dicere. *Grac- vius*.

rem Antiochum, Gallosque aggreditur. ² Nee difficile saucios adhuc ex superiore congressione, integer ipse viribus, superat. ³ Ea namque tempestate omnia bella in exitium Asiae gerebantur: vti quisque fortior fuisset, Asiam velut praedam occupabat. ⁴ Seleucus et Antiochus fratres bellum propter Asiam gerebant: Ptolemaeus, rex Aegypti, sub specie sororiae ultionis, Asiae inhiabat. ⁵ Hinc Bithynus Eumenes, inde Galli, humiliorum semper mercenaria manus, Asiam depopulabantur: cum interea nemo defensor Asiae inter tot praedones inueniebatur. ⁶ Victo Antiocho, cum Eumenes maiorem partem Asiae occupasset, ne tunc quidem fratres, perduto praemio, propter quod bellum gerebant, concordare potuerunt: sed omisso externo hoste, in mutuum exitium bellum reparant. ⁷ In eo Antiochus denuo victus, multorum dierum fuga fatigatus, tandem ad socerum suum Artamenem, regem Cappadociae, prouehitur. ⁸ A quo cum primum benigne exceptus esset, interiectis diebus, cognito quod insidiae sibi pararentur, salutem fuga quaesivit. ⁹ Igitur cum profugo nusquam tutus locus esset, ad Ptolemaeum hostem, cuius fidem tutiorem, quam fratris, existimabat, decurrit; memor vel quae facturus fratri esset, vel quae meruisset a fratre. ¹⁰ Sed Ptolemaeus non amicior dedito, quam hosti, factus, seruari eum arctissima custodia iubet. ¹¹ Hinc quoque Antiochus, opera cuiusdam meretricis adiutus, quam familiaris nouerat, deceptis custodibus elabitur, fugiensque a latronibus interficitur. ¹² Seleucus quoque iisdem ferme diebus, amisso regno, equo praecipitatus, finitur. Sic fratres, quasi et germanis

¹⁰ non amici debito, quam amicior dedito quam hosti factus. Quo nihil est verius. Graenius.
¹² equo praecipitatus finitur] Sic optimi libri editi iuxta et manu

nis casibus, exules ambó, post regna, scelerum
suorum poenas luerunt.

mani exarati. Nec est quod
cum viro doctissimo rescriba-
mus finis. Oraculum vetus
apud Ciceronem ex eius ver-
sione:

*Eutbyson potitur fatorum
munere leto;*

*Sic suis vilius finire ipsique
tibi que.*

Seneca ep. 74 *Sive illi senec-
tus longa contigit, sive citra
senectutem finis est. Valet.*
Max. VIII, 12 *Sed atrocius
aliquando Euripides finis est.*
Gracivus.

LIBER XXVIII
BREVIARIUM CAPITVM

- I *Olympias, Alexandri Epirotæ vidua, Demetrio Macedoni Priam filiam dat uxorem; unde tragœdiæ et bellorum initia.*
- II *Aetoli superbe respondent Romanis, qui Acarnanis auxilium præbebant, et arma mouent intrepidæ.*
- III *Filiis duobus, morbo sublati, Olympius non diu supervi-
vit. Laodamia filia interfecit. Epirus grauius affli-
gitur. Demetrius Macedo moritur. Huius filii Phi-
lippi Antigonus tutelam suscipit, quam prudenter admi-
nistrat.*
- III *Bellum Antigoni aduersus Spartanos: quorum rex Cleome-
nes, viribus attritis, in Aegyptum profugit, ubi interfici-
tur. Antigono mortuo, Philippus regnat.*

I

Olympias, Pyrrhi Epirotæ regis filia, amisso marito, eodemque germano fratre; Alexandro, cum tutelam filiorum ex eo susceptorum, Pyrrhi et Ptolemaei, regnique administrationem in se recepisset, Aetolis partem Acarnaniae, quam in portionem belli pater pupillorum acceperat, eripere volentibus, ad regem Macedoniae, Demetrium, decurrit; ² eique, habenti uxorem Antiochi, regis Syriae, sororem, filiam suam Priam in matrimonium tradit: ut auxilium, quod misericordia non poterat, iure cognationis obtineret. ³ Fiunt igitur nuptiae, quibus et noui matrimonii gratia acquiritur, et veteris offensa contrahitur. ⁴ Nam prior vxor, velut matrimonio pulsa, sponte sua ad fratrem Antiochum discedit; eumque in mariti bellum impellit. ⁵ Acarnanes quoque diffisi Epirotis, aduersus Aetolos auxilium Romanorum im-
pulo-

² *filiam suam Priam*] MS. Plutarcho docuit Bongarsius. *Birbiam*. Iunt. *Pyrbiam*. Le- *Græniut*.
ge, *Phriam*, uti legendum ex

implorantes, obtinuerunt a Romano senatu, ut legati mitterentur, qui denuntiarent Aetolis: ⁶ *Praefidia ab urbibus Acarnaniae deducerent: paterenturque esse liberos, qui soli quondam aduersus Troianos, auctores originis suae, auxilia Graecis non miserint.*

II

¹ *S*ed Aetoli legationem Romanorum superbe audire: Poenos illis et Gallos, a quibus tot bellis occisione caesi sint, exprobrantes; dicentesque, ² *Prius illis portas aduersus Carthaginenses aperiendas, quas clausurit metus Punici belli, quam in Graeciam arma transferenda.* ³ *Meminisse deinde iubent, qui quibus minentur.* ⁴ *Aduersus Gallos urbem eos suam tueri non potuisse: captamque non ferro defendisse, sed auro redemisse.* ⁵ *Quam gentem se aliquanto maiore manu Graeciam ingressam, non solum nullis externis viribus, sed ne domesticis quidem totis adiutos, uniuersam delesse, sedemque sepulcris eorum praebuisse, quam illi urbibus imperioque suo proposuerant.* ⁶ *Contra, Italiam, trepidis ex recenti urbis suae incendio Romanis, uniuersam ferme a Gallis occupatam.* ⁷ *Prius igitur illis Gallos Italia pellendos, quam minentur Aetolis: priusque sua defendenda, quam aliena appetenda.* ⁸ *Quos*

¹ a quibus tot bellis occisione caesi sint] Iuntae: a quibus tot bellis vexati, toties occisione caesi sint. Sed haec interpolata credo, nec recedendum esse ab aliorum codicum lectione. Bella enim hic sunt praelia, ut infinitis aliis in locis. Superius VIII, 4. *Bello consumtorum corpora sepulturae reddidit.* Sed haec obuia sunt. Graevius.

⁵ quam illi urbibus imperio-

que suo proposuerant] Iuntae quoque cum MSS. Fuldensibus: *urbibus.* Sed pro *proposuerant*, legunt Iuntae, *praeposuerant.* Graevius.

⁷ priusque sua defendenda, quam aliena appetenda] Pulchre hunc locum ex veteribus codd. doctissimi viri restituerunt, adstipulantibus duobus codicibus Britannicis. Graevius.

¹ Quos autem homines Romanos esse? nempe pastores, qui latrocinio iustis dominis ademtum solum teneant: ² qui uxores, cum propter originis debonestamenta non inuenirent, vi publica rapuerint: ¹⁰ qui denique urbem ipsam parricidio condiderint, murorumque fundamenta fraterno sanguine adperserint. ¹¹ Aetolos autem principes Graeciae semper fuisse; et sicut dignitate, ita et virtute caeteris praestitisse; ¹² solos denique esse, qui Macedonas, imperio terrarum florentes, semper contemserint: qui Philippum regem non timuerint: qui Alexandri Magni post Persas Indosque devictos, cum omnes nomen eius horrerent, edicta spreuerint. ¹³ Monere igitur se Romanos, contenti sint fortuna praesenti, nec prouocent arma, quibus et Gallos caesos, et Macedonas contentos, videant. ¹⁴ Sic dimissa legatione Romanorum, ne fortius locuti, quam fecisse, viderentur, fines Epiri regni et Acarnaniae depopulantur.

III

¹ Iam Olympias filiis regna tradiderat; et in locum Pyrrhi fratris defuncti Ptolemaeus successerat: ² qui cum hostibus instructo exercitu obuius processisset, infirmitate correptus, in itinere decedit. ³ Olympias quoque non magno post tempore, gemino funerum vulnere afflicta, aegrum spiritum trahens, non diu filiis superuixit. ⁴ Cum ex gente regia sola Nereis virgo, cum Laudamia sorore superesset, Nereis nubit Geloni, Siciliae regis filio. ⁵ Laudamia autem cum in aram Dianae confugisset, concursu populi interficitur. ⁶ Quod facinus dii immortales assiduus cladibus gentis, et prope

[¹² nomen eius horrerent] Ouid. VIII Met. 440 de Minoc: Terruerat magnas ipso quoque nomine gentes. Et

I Maccab. 8, 12 καὶ ἔτοι ἤκουον τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἐφοβῆντο αὐτῶν. Gronovius.

prope interitu totius populi, vindicauerunt. ⁷ Nam sterilitatem famemque passi, et intestina discordia vexati, externis ad postremum bellis paene confecti sunt. ⁸ Miloque, Laudamiae percussor, in furorem versus, nunc ferro, nunc saxo, in summa dentibus laceratis visceribus, duodecima die interiit. ⁹ His in Epiro gestis, interim in Macedonia Demetrius rex, relicto filio Philippo, paruulo admodum, decedit. ¹⁰ Cui Antigonus tutor datus, accepta in matrimonium matre pupilli, regem se constitui laborabat. ¹¹ Interiecto deinde tempore, cum seditione minaci Macedonum, clausus in regia teneretur, in publicum sine satellitibus procedit; ¹² proiectoque in vulgus diademate ac purpura, *da-
re haec eos alteri iubet, qui aut imperare illis ne-
sciat, aut cui parere ipsi sciant:* ¹³ *se adhuc inui-
diosum illud regnum non voluptatibus, sed labori-
bus ac periculis, sentire.* ¹⁴ Commemorat deinde beneficia sua: *ut defectionem sociorum vindicaue-
rit: ut Dardanos, Thessalosque exultantes morte
Demetrii regis compescuerit: ut denique dignita-
tem Macedonum non solum defenderit, verum etiam
auxerit.* ¹⁵ *Quorum si illos poeniteat, deponere se im-
perium, et reddere illis munus suum: ipsi regem
quaerant, cui imperent.* ¹⁶ Cum populus pudore
motus, recipere eum regnum iuberet, tam-
diu recusauit, quoad seditionis auctores sup-
plicio traderentur.

III

¹ Post haec bellum Spartanis infert: qui soli
Philippi Alexandrique bellis, et imperium
Mace-

¹⁵ *deponere imperium*] In-
genio Fabri [scrib. *deponere se*
imp.] applaudit Iuntina, in
qua se legitur recte. Grae-
vius.
[*ipsi regem*] Quia est etiam
apud Iuntas. Graenius.

Macedonum; et omnibus metuenda arma contemnerant. ² Inter duas nobilissimas gentes bellum summis utrinque viribus fuit: cum hi pro veteri Macedonum gloria, illi non solum pro illibata libertate, sed etiam pro salute certarent. ³ Victi Lacedaemonii, non ipsi tantum, sed etiam coniuges liberique, magno animo fortunam tulere. ⁴ Nemo quippe in acie saluti percipit: nulla amissum coniugem fleuit: filiorum mortem senes laudabant: patribus in acie caesis filii gratulabantur; suam vicem omnes dolebant, quod non ipsi pro patriae libertate cecidissent. ⁵ Patentibus omnes domibus saucios excipiebant, vulnera curabant, lassos reficiebant. ⁶ Inter haec nullus in urbe strepitus, nulla trepidatio; magis omnes publicam, quam priuatam, fortunam lugebant. ⁷ Inter haec Cleomenes rex post multas hostium caedes, toto corpore, suo pariter et hostium cruore madens, superuenit; ⁸ ingressusque urbem, non humi consedit, non cibum aut potum poposcit, non denique armorum onus deposuit: ⁹ sed acclinis parieti, cum quatuor millia sola ex pugna superfuisset conspexisset, hortatur, *Vt se ad meliora reipublicae tempora reseruent.* ¹⁰ Tum cum coniuge et liberis Aegyptum ad Ptolemaeum proficiscitur: a quo honorifice susceptus, diu in summa dignatione regis vixit. ¹¹ Postremo post Ptolemaei mortem, a filio eius cum omni familia interficitur. ¹² Antigonus autem, caesis occidione Spartanis, fortunam tantae urbis miseratus, a direptio-

6 magisque omnes publicam] Copulam omittunt Iuntae. Efficacius sane hic abest, ut in praecedentibus. Gronovius.

9 hortatur, ut se ad meliora] Legerdum videtur, hortatus, ut se ad meliora reip. tempora reseruent, cum coniuge et etc. Gronovius.

direptione milites prohibuit; - veniamque his, qui
superfuerant, dedit, ¹³ praefatus, *Bellum su-
um Cleomene, non cum Spartanis habuisse, cau-
ius fuga omnis ira eius finita sit.* ¹⁴ nec mi-
nori sibi gloriae fore, si ab eo servata Lacedae-
mon, a quo sola capta sit, proderetur. ¹⁵ Par-
cere igitur se sola urbis ac testis, quoniam ho-
mines, quibus parceret, non superfuissent. ¹⁶ Hoc
multo post ipse decedit, regnumque Philippo pu-
pillo, annos XIII nato, tradidit.

LIBER XXVIII

BREVIARIUM CAPITVM

I Orbis multa imperia noua regum successione mutantur, nominatim in Africa, Aegypto, Macedonia.

II Philippus, rex Macedoniae, malo consilio impulsus, Romanis bellum inferre constituit.

III Insanam hanc mentem speciosis verbis occultat.

III Tandem apertus hostis apparet: unde cruentum bellum, ipsi Philippo perniciosum simul ac ignominiosum.

I

Iisdem ferme temporibus prope vniuersi orbis imperia, noua regum successione, mutata sunt. ² Nam et in Macedonia Philippus, mortuo Antigono, tutore eodemque vitrico, annorum quatuordecim regnum suscepit: ³ et in Asia, interfecto Seleuco, impubes adhuc rex Antiochus constitutus est: ⁴ Cappadociae quoque regnum Ariarathi, puero admodum, pater ipse tradiderat: Aegyptum, patre ac matre interfectis, occupauerat Ptolemaeus, cui ex facinoris crimine cognomentum Philopatori fuit. ⁶ Sed et Spartani in locum Cleomenis succederunt Lycurgum. ⁷ Et ne qua temporibus mutatio deesset, apud Carthaginenses quoque aetate immatura dux Annibal constituitur,

T 2 non

5 cui ex facinoris crimine cognomentum Philopator fuit] tantae: Cognomentum Philopatori fuit. Quae syntaxis notis temporibus inusitatae, ideoque a sciolis mutata, veteribus per familiaris fuit. Plaut. Proleg. Rudent. Nomen Arctura est mihi. In Trinum. Act. II Scen. II Lesbionico est nomen. In Prologo eiusdem fabulae: Huic nomen Graece est Theophrasto fabulae. Ibid. Nomen Tri-

nummo fecit. Menechm. Act. I Scen. I Nomen fecit Penicula mihi. Plura cum apud hunc, tum alios optinae notae scriptores, exempla sunt in promptu. Gronovius.

7 sciebant. Fatale non tam etc.] Dele verba crypsis, et distingue hoc modo, sciebant, fatale non tam Romanis etc. Ut haec dicantur per appositionem. Gronovius.

non penuria seniorum, sed odio Romanorum, quo imbutum eum a pueritia sciebant. Fatale non tam Romanis, quam ipsi Africae, malum. ⁸ His regibus pueris etsi nulli senioris aetatis rectores erant, tamen in suorum quibusque maiorum vestigia intextis, magna indoles virtutis enituit. ⁹ Solus Ptolemaeus, sicut sceleratus in occupando regno, ita et segnis in administrando, fuit. ¹⁰ Philippum Dardani caeterique omnes finitimi populi, quibus velut immortale odium cum Macedonum regibus erat, contemptu aetatis assidue laceiebant. ¹¹ Contra ille, summotis hostibus, non contentus sua defendisse, ultro etiam Aetolis bellum inferre gestiebat.

II

Quae agitantem illum Demetrius, rex Illyriorum, nuper a Paulo Romae consule victus, supplicibus precibus aggreditur, iniuriam Romanorum querens: ² qui non contenti Italiae terminis, imperium spe improba totius orbis amplexi, bellum cum omnibus regibus gerant. ³ Sic illos Siciliae, sic Sardiniae, Hispaniaeque, sic denique totius Africae imperium assellant, bellum cum Poenis et Annibale suscepisse: ⁴ sibi quoque non aliam ob causam, quam quod Italiae finitimus videbatur, bellum illatum: quasi nefas esset, aliquem regem iuxta imperii eorum terminos esse. ⁵ Sed et ipsi cavendum esse exemplum; cuius quanto promptius nobilisque sit regnum, tanto sit Romanos acriores hostes habiturus. ⁶ Super haec, cedere se illi regno, quod Romani occupat.

⁷ *in suorum quisque maiorum vestigia intentis*. Suspicor legendum, tamen in *its*, in suorum id *quisque* maiorum vestigia intentis. Gronov. Iuntae: *In suorum quibusque maiorum vestigia nitentibus*. Acute hic quoque doctissimus Faber vidit *quisque* corruptum esse.

Britanni supposuerunt *cuiusque*. Sed sequor Iuntas. In priorum mearum notarum editione typographorum vitio scriptum fuit in Iuntina etiam *legi quisque*, cum tamen in illa habeatur *quibusque*. In codicibus autem antiquis *quisque* scriptum fuit pro *quisque*. Graevius.

occupauerint, profiteretur; *gratius habiturus, si in possessione imperii sui socium potius, quam hostes, videret.* 7 Huiuscemodi oratione impulit Philippum, ut, omissis Aetolis, bellum Romanis inferret, minus negotii existimantem, quod iam victos ab Annibale apud Thrazymenum lacum audierat. 8 Itaque ne eodem tempore multis bellis detineretur, pacem cum Aetolis facit; non quasi alio bellum translaturus, sed ut Graeciae quieti consulturus, quam nunquam in maiori periculo fuisse affirmabat. 9 Siquidem consurgentibus ab Occidente novis Poenorum et Romanorum imperiis, quibus una haec a Graecia atque Asia sit mora, dum inter se bello discrimen imperii faciunt: caeterum statim victoribus transitum in Orientem fore.

III

Videre se itaque ait consurgentem in Italia nubem illam trucis et cruenti belli: videre tonantem ac fulminantem ab Occasu procellam, quam in quasunque terrarum partes victoriae tempestas detulerit, magna cruoris imbre omnia foedaturam. 2 Frequenter Graeciam ingentes motus passam, nunc Persarum, nunc Gallorum, nunc Macedonum, bellis: sed omnia illa ludum fuisse existimatu-
 T 3 illam

6 *gratius habiturus*] Forte, *gratius habiturum*. Gronovius.

3. *ne eodem tempore multis bellis detineretur*] Iuptae: *ne multis bellis eodem tempore gravaretur*. Sed praestat cum Febro *distineretur*. Sic et legendum libro XXXI, 3 *ne vno tempore duplici bello Romanae vires distinerentur*. hoc est, distraherentur. Aliud est *distineri*, aliud *distineri*. Detinemur longo bello aut obli-

dione, distinemur duobus pluribusque bellis. Graevius.

2 *sed omnia illa levia fuisse*] Merito Modius probavit veterum editionum lectionem, quam et Iuntina prae se fert: *Omnia illa ludum fuisse*. et pluribus asseruit Gronovius Ob-
 servat. IIII, 10 ex Cicerone, Livio, aliis. Graevius.

in Italia concurras] MSS. *Italiam concurras*. LXX, *Italiam concurras*. Gronovius.

illam se effuderit. ³ Cernere se, quam cruenta et sanguinaria inter se bella, utrique populi, viribus copiarum, et ducum artibus, gerant: quae rabies finire solo partis alterius interitu, sine ruina finitimorum, non possit. ⁴ Feros igitur animos victorum minus quidem Macedoniae, quam Graeciae, timendos, quia et remotior, et in vindictam sui robustior sit: ⁵ scire tamen se, eos, qui tantis viribus concurrant, non contentos hoc fine victoriae fore; metuendumque sibi quoque certamen eorum, qui superiores extiterint. ⁶ Hoc praetextu, finito cum Aetolis bello, nihil aliud, quam Poenorum Romanorumque bella, respiciens, singulorum vires perpendebat. ⁷ Sed nec Romani, tametsi Poeni et Annibal in ceruicibus erant, soluti metu Macedonico videbantur: ⁸ quippe terrebat eos et vetus Macedonum virtus et deuicti Orientis gloria, et Philippus studio Alexandri aemulationis incensus, quem promptum in bella, industriumque cognouerant.

III

Igitur Philippus, cum iterato praelio victos a Poenis Romanos didicisset, aperte hostem se his professus, naues, quibus in Italiam exercitum traiceret, fabricare coepit. ² Legatum deinde ad Annibalem, iungendae societatis gratia, cum epistolis mittit: ³ qui comprehensus, et ad senatum perductus, incolumis dimissus est, non in honorem regis, sed ne dubius adhuc, indubitatus hostis redderetur. ⁴ Postea vero, cum Romanis nuntiatum esset, in Italiam Philippum copias traiecturum, Laeuinum praetorem cum instructis nauibus ad prohibendum transitum mittunt. ⁵ Qui cum in Graeciam traiecisset, multis promissis impellit Aetolos bellum

⁸ *vetus Macedonum deuicti Orientis gloria]* Iuntae et aliae vetustae editiones: *et vetus Macedonum virtus*, quod

cum et Britanni in optimo codice repererunt, merito cum illis recipio. *Graenius.*

bellum aduersus Philippum suscipere. Philippus quoque Achaeos in Romanorum bella sollicitat. ⁶ Interea et Dardani Macedoniae fines vastare coeperunt, abductisque XX millibus captiuorum, Philippum a Romano bello ad tuendum regnum reuocauerunt. ⁷ Dum haec aguntur, Laeuinus praetor, iuncta cum Attalo rege societate, Graeciam populatur. Quibus cladibus perculsae ciuitates, auxilium petentes, Philippum legationibus fatigant: ⁸ nec non et Illyriorum rex, lateri eius haerens, assiduis precibus promissa exigebat. Super haec vastari Macedones, ultionem flagitabant. ⁹ Quibus tot tantisque rebus obsessus, cui rei primum occurreret, ambigebat: omnibus tamen propediem auxilia se missurum pollicetur; non quia facere posset, quae promittebat, sed ut spe impletos in societatis iure retineret. ¹⁰ Prima tamen illi expeditio aduersus Dardanos fuit: qui absentiam eius aucupantes, maiore belli mole Macedoniae imminabant. ¹¹ Cum Romanis quoque pacem facit, contentis interim bellum Macedonicum distulisse; Philopoemeni, Achaeorum duci, quem ad Romanos sociorum animos sollicitare didicerat, insidias praetendit. Quibus ille, cognitis vitatisque, discedere ab eo Achaeos auctoritate sua coegit.

8. nec non Illyriorum rex
lateri eius haerentes assiduis
precibus promissa exigebant]
haetae rectius: Nec non Illy-
riorum rex, lateri eius haerens,
assiduis precibus promissa exige-
bat. Sane vnus Demetrii me-
minit in capite secundo, qui
Philippum in bella Romano-

rum impulerit. Iuntinam so-
cuti sunt Angli. Paulo ante:
Iuncta cum rege Attalo socie-
te. Iuntae: iuncta cum rege
Att. soc. Graenius.

10. aucupantes] Cic. pro
Flacco 39 Cur epistolis et foro-
ris et matris imbecillitatem au-
cupatur? Grononius, + erit

LIBER XXX

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Ptolemaei, regis Aegypti, luxuria, vecordia, et parricidia.*
 II *Miserimus Aegypti status sub turpissimo principe. Eius metrix et lenones crudeli fato percutunt.*
 III *Mortuo Ptolemaeo, Romani tutelam pupilli aduersus Antiochum Syrum, et Philippum Macedonem suscipiunt: Philippumque prius bello reducunt ad humiliorem mentem.*
 IIII *Terrae motus ingentes. Romani pacem repudiant. Philippus et Flaminius suos ad pugnam accendunt. Macedonas Romana fortuna vincit, et Philippus spoliatur.*

I

Philippo in Macedonia magnis rebus intento, in Aegypto Ptolemaei diuersi mores erant. Quippe regno parricidio parto, et ad necem vtriusque parentis, caede etiam fratris adiuncta, velut rebus feliciter gestis, luxuriae se tradiderat; regisque mores omnis sequuta regia erat. Itaque non amici tantum praefectique, verum etiam omnis exercitus, depositis militiae studiis, otio ac desidia corrupti marcebant. Quibus rebus cognitis, Antiochus, rex Syriae, veteri inter se regnorum odio stimulante, repentino bello multas vrbes eius oppressit, ipsamque Aegyptum aggreditur. Trepidare igitur Ptolemaeus, legationibus missis, quod vires pararet, morari Antiochum. Magno deinde in Graecia exercitu conducto, secundum praelium facit: spoliassetque regno Antiochum, si fortunam virtute iuuisset. Sed contentus reciperatione urbium, quas amiserat, facta pace, auide materiam quietis arripuit; reuolutusque in luxuriam, occisa Eurydice vxore eademque sorore sua, Agathocliae meretricis illecebris capitur. Atque ita omnem magnitudinem nominis ac maiestatis oblitus

rus, noctes in stupris, dies in conuiuiis consumit.
 9 Adduntur instrumenta luxuriae, tympana et cre-
 pundia: nec iam spectator rex, sed magister ne-
 quitiae, neruorum oblectamenta modulatur. 10 Haec
 primo laborantis regiae tacitae pestes, et occul-
 tae fuere.

II

Deinde crescente licentia, iam nec parietibus
 regiae domus contineri meretricis audacia
 potest: 2 quam proteruiorem, sociata cum Aga-
 thocte fratre, ambitiosae pulcritudinis scorto, quo-
 tidiana regis stupra faciebant. 3 Accedebat et ma-
 ter Oenanthæ, quæ geminae sobolis illecebris de-
 victum regem tenebat. 4 Itaque non contentae re-
 ge, iam etiam regnum possident, iam in publico
 visuntur, iam salutantur, iam comitantur. 5 Agatho-
 cles regis lateri iunctus, ciuitatem regebat: tri-
 bunatus, praefecturas, et ducatus mulieres ordina-
 bant, nec quisquam in regno suo minus, quam ipse
 rex, poterat. 6 Cum interim, relicto quinquenni
 ex Eurydice sorore filio, moritur; sed mors eius,
 dum pecuniam regiam mulieres rapiunt, et impe-
 rium, inita cum perditissimis societate, occupare
 conantur, diu occultata fuit. 7 Re tamen cognita,
 concursu multitudinis, et Agathocles occiditur, et

T. 5

mulie-

10 haec primo laborantis regiae tacitae pestes et occultae
 fuerunt] Labans regia est
 fuerunt] Forte, Haec primola-
 borantis etc. Inf. XVIII, 3
 Is primum aliis videri furor.
 ubi etiam vulgo editur, id pri-
 mum Gronovius. MS. lun-
 tae cum aliis vet. ed. Haec
 primo labantis regiae tacita pe-
 stis et occulta mala fuerunt.
 Lege: Haec prima labantis re-
 giae tacitae pestis et occulta ma-
 la fuerunt. Labans regia est
 minans ruinam. Sic labans
 disciplina Liu. I, 36. Grae-
 vus.
 5 ducatus mulieres ordina-
 bant] Sueton. in Augusto 46
 Equestrem militiæ ex commen-
 datione publica cuiusque oppidi
 ordinabat. Capitolin. in Per-
 tinace 9. Dum aulicæ famuli-
 tiam ordinaret. Gronovius.

mulieres in vltionem Eurydices patibulis suffiguntur. ⁸ Morte regis, supplicio meretricum velut expiata regni infamia, legatos Alexandrini ad Romanos misere, orantes, *Ut tutelam pupilli susciperent, tacerentque regnum Aegypti, quod iam Philippum et Antiochum, facta inter se pactione, diuissim dicebant.*

III

¹ **G**rata legatio Romanis fuit, causam belli aduersus Philippum quaerentibus, qui insidiatus eis, temporibus Punici belli, fuerat. ² Huc accedebat, quod Poenis et Annibale superato, nullius magis arma metuebant, reputantibus, quantum mortuum Pyrrhus parua manu Macedonum in Italia fecisset, quantasque res Macedones in Oriente gessissent. ³ Mittuntur itaque legati, qui Antiocho et Philippo denuntient, *regno Aegypti abstineant.* ⁴ Mittitur et M. Lepidus in Aegyptum, qui tutorio nomine regnum pupilli administret. ⁵ Dum haec aguntur, interim legationes Attali regis, et Rhodiorum, iniurias Philippi querentes, Romam venerunt. Quae res omnem cunctationem Macedonici belli fenatui exemit. ⁶ Statim igitur, titulo ferendi sociis auxilii, bellum aduersus Philippum decernitur, legionesque cum consule in Macedoniam mittuntur. ⁷ Nec multo post tempore, tota Graecia, fiducia Romanorum, aduersus Philippum, spe pristinae libertatis erecta, bellum ei intulit: atque ita, cum rex vndique vrgeretur, pacem petere compellitur. ⁸ Deinde, cum expositae conditiones pacis a Romanis essent, repetere sua, et Attalus, et Rhodii, et Achaei, et Aetoli coepere. ⁹ Contra Philippus, *adduci se posse, ut Romanis pareat, non cedebat; caeterum indignum esse, Graecos a Philippo*

¹⁰ *in vltionem Eurydices]* rydice enim adposuit Graecis Iunae bene Eurydice, Eu- est. Graecus.

lippo et Alexandro, maioribus suis, victos, et subiugum Macedonici imperii subactos, veluti victores, leges pacis sibi dicere, quibus prius sit servitutis ratio reddenda, quam libertas vindicanda. ¹⁰ Ad postremum tamen, petente eo, induciae duorum mensium datae, ut pax, quae in Macedonia non conveniebat, Romae a senatu peteretur.

III

Eodem anno inter insulas Theram et Thersiam, medio utriusque ripae et maris spatio, terrae motus fuit. ² In quo, cum admiratione navigantium, repente ex profundo cum calidis aquis insula emerfit. ³ In Asia quoque eadem die idem motus terrae Rhodum, multasque alias ciuitates, graui ruinarum labe concussit: quasdam solidas absorbuuit. ⁴ Quo prodigio territis omnibus, vates cecinere, *Oriens Romanorum imperium vetus Graecorum ac Macedonum voraturum.* ⁵ Interim a senatu repudiata pace, Philippus in societatem belli Nabini tyrannum sollicitat. ⁶ Atque ita, cum in aciem exercitum instructis e diuerso hostibus produxisset, hortari suos coepit, referendo, *Persas, Bactros, Indosque, et omnem Asiam, Orientis finem, a Macedonibus perdomitam;* ⁷ *tantoque fortius hoc bellum, quam illa, sustinendum, quanto sit libertas imperio carior.* ⁸ Sed et Flamininus Romanus consul, relatione rerum recentissime gestarum, suos stimulabat in praelium, ostendendo, *hinc Carthaginem cum Sicilia, inde Italiam et Hispaniam Romana virtute perdomitas;* ⁹ *nec Annibalem quidem Alexandro Magno postponendum; quo Italia pulso, Africam ipsam, tertiam partem mundi, superauerint.* ¹⁰ Sed nec Macedonas veteri fama, sed praesentibus viribus, aestiman-

² *insula emerfit*] Dicebatur *Thia*, teste Pomp. Mela II Cap. vii. Graenius.

⁶ *Orientis finem*] MS. cum Iuntis: *Orientis sine.* Gtavius.

æstimandos. ¹¹ quia non cum Alexandro Magno, quem inuictum audierant, nec cum exercitu eius, qui totum Orientem deuicerat, bellum gerant: ¹² sed cum Philippo, puero immaturæ ætatis, qui regni terminos aduersus finitimos ægre defendat, et cum his Macedonibus, qui non ita pridem prædæ Dardanis fuerunt. ¹³ Illis maiorum decora, se suorum militum commemorare. ¹⁴ Non enim alio exercitu Annibalem et Poenos, et totum ferme Occidentem, sed his ipsis, quos in acie habeat, militibus subactos. ¹⁵ His adhortationibus utrinque concitati milites, prælio concurrunt, alteri Orientis, alteri Occidentis imperio gloriantes, ferentesque in bellum, alii maiorum suorum antiquam et obsoletam gloriam, alii uidentem recentibus experimentis virtutis florem. ¹⁶ Sed Macedonas Romana fortuna uicit. ¹⁷ Fractus itaque bello Philippus, pace a Flaminio consule petita, nomen quidem regium retinuit, sed omnibus Græciæ urbibus, velut regni membris, extra terminos antiquæ possessionis, amissis, solam Macedoniam retinuit. ¹⁸ Offensi tamen Attoli, quod non ex arbitrio eorum, Macedonia quoque adempta regi, et data sibi in præmium belli esset, legatos ad Antiochum mittunt, qui eum adulatione magnitudinis, in Romana bella, spe societatis uniuersæ Græciæ, impellerent.

11 deuicerat.] Scribe, *de*, quem inuictum audierant. *Græ-*
viceris, et paullo ante, qui nouus.
inuictus audieris, pro, uulg.

Sic ut in præliis, ostendit
 dat in præliis, ostendit
 Sic ut in præliis, ostendit
 dat in præliis, ostendit
 Sic ut in præliis, ostendit
 dat in præliis, ostendit
 Sic ut in præliis, ostendit
 dat in præliis, ostendit
 Sic ut in præliis, ostendit
 dat in præliis, ostendit

LIBER

LIBER XXXI

BREVIARIUM CAPITVM

I Romani Antiochum Syrum legatione coercens. A Nabide Graciam liberari iubent. Annibalis nomen Romanis formidabile.

II Annibal Romanorum insidias fugiens ad Antiochum cursum dirigit.

III Nabid duobus praeliis fractus, post Romanorum discessum arma mouet. Annibalis ad Antiochum de opprimendis Romanis consilium.

III Caribaginienses ab Antiocho sollicitati rem Romanis significans, qui politica strategemate Annibalem ab Antiocho diuellunt.

V Iteratum Annibalis consilium de bello in Italia Romanis inferendo.

VI Antiochi adiutores. Annibalis sana consilia ridet: inde subuersio Antiochi, qui terrestri et nauali praelio a Romanis superatur.

VII Scipiones, ducto in Africam exercitu, pacis leges Antiocho praescribunt, quas ipse repudiat.

VIII Bello reparato et pugna commissu, caesis quinquaginta Asiaticorum milibus, Antiochus subactus pacem petit et obtinet.

I

Mortuo Ptolemaeo Philopatore, rege Aegypti, contemptaque paruuli filii eius aetate, qui in spem regni relictus, praedae etiam domesticis erat, Antiochus, rex Syriae, occupare Aegyptum statuit.

¹ Itaque Phoenicem, caeterasque Syriae quidem, fed

¹ contemptaque paruuli filii aetate] Lege, contempta paruuli filii eius aetate. Scilicet ante, quam Lepidus veniret. Gronovius.

praeda etiam domesticis erat] MSS. praedae, quos merito censet sequendus Bernaccerus. Graevius.

² itaque Phoenicem, caete-

rasque Syriae quidem] Legendum omnino Phoenicem, Phoeniciam. Phoenicem est a Phoenix. Sic autem nunquam dici solet regio. Hoc vitium ab omnibus editoribus praetermissum superius quoque correxi. Statim scribendum, ut Schefferus monuit, iuris Aegyptii. Graevius.

sed iuris Aegypti, ciuitates cum inuasisset, legatos ad eum senatus mittit, qui denuntiarent ei, *abstineret regno pupilli, postremis patris precibus fidei suae traditi.* ³ Quibus Ipreis, interiecto tempore alia legatio superuenit, quae, omiſſa pupilli persona, *ciuitates, iure belli factas populi Romani, in integrum restitui iubebat.* ⁴ Abnuenti bellum denuntiatur: quod ille facile susceptum, infelicititer gessit. ⁵ Eodem tempore et Nabis tyrannus multas Graeciae ciuitates occupauerat. ⁶ Igitur senatus, ne vno tempore duplici bello Romanae vires detinerentur, scripsit Flaminino, *si ei videatur, sicuti Macedoniam a Philippo, ita Graeciam a Nabido liberet.* ⁷ Ob quam causam imperium ei prorogatum est. Terribile quippe Antiochi bellum Annibalis nomen faciebat, quem aemuli eius, occultis mandatis, *cum Antiocho inisse societatem*, apud Romanos criminabantur: ⁸ negantes eum aequo animo sub legibus vivere assuetum imperio, et immoderata licentia militari, semperque, *taedio quietis urbanae, nouas belli causas circumspicere.* ⁹ Quae etsi falsa nuntiata fuissent, apud timentes tamen pro veris habebantur.

II

¹ Denique senatus metu perculsus, ad speculandos actus Annibalis, legatum in Africam Cnaeum Seruiliū mittit: eique tacitis mandatis praecipit, *si posset, eum per aemulos eius interficeret, metuque inuisi nominis tandem populum Romanum liberaret.* ² Sed res Annibalem non diu latuit, virum ad prospicienda cauendaque pericula paratum;

⁶ *desinerentur*]. Scribendum, *disinerentur*, hic etiam, ut superius. *Graeuus.*

² *virum ad prospicienda cauendaque pericula paratum*]

Non solum hanc lectionem MSS. Bongarsianorum probant Bernartetus et Scheffertus, sed Britanni in tribus codicibus repertam merito receperunt. *Graeuus.*

tum; nec minus in secundis aduersa, quam in ad-
 uersis secunda, cogitantem. ³ Igitur cum tota die
 in oculis principum, legatique Romani, in foro
 Carthaginiensium obuersatus in supremum fuisset,
 appropinquante vespere, equum conscendit, et rus
 urbanum, quod propter littus maris habebat, igna-
 ris seruis, iussisque ad portam reuertentem opperiri,
 contendit. ⁴ Habebat ibi naues cum remigibus oc-
 culto sinu littoris absconditas; erat et grandis pe-
 cunia in eo agro praeparata, ut, cum res exegis-
 set, nec facultas fugam, nec inopia, moraretur.
⁵ Lecta igitur seriorum iuuentute, quorum copiam
 italiorum captiuorum numerus augebat, nauem
 conscendit, cursumque ad Antiochum dirigit.
⁶ Postera die ciuitas principem suum, ac tum tem-
 poris consulem, in foro exspectabat. ⁷ Quem ut
 profectum nuntiatum est, non aliter quam si vrbs
 capta esset, omnes trepidauere, exitiosamque sibi
 fugam eius ominati sunt. ⁸ Legatus vero Roma-
 nus, quasi bellum iam illatum Italiae ab Annibale
 esset, tacitus Romam regreditur, trepidumque nun-
 tium refert.

igitur cum tota die in ocu-
 lis principum legatique Romani,
 in foro Carthaginiensium ob-
 uersatus in supremum fuisset]
 deo, in supremam. Censori-
 nus de die Natali Cap. 23 In-
 de de meridie, hinc supremam,
 quauquam pluriq. supremam
 post occasum solis esse existi-
 mant, quia est in duodecim ta-
 bulis scriptum. Sol. occasus.
 suprema. Vide ad Plaut. Aul.
 III, 3, 4. Gronovius. Legen-
 dum In supremam fuisset, sci-
 licet diei horam. Sic enim
 Latini loquebantur. Lex XII
 tabularum apud Gellium: Sol
 occasus diei suprema tempestas
 esto. Varro III de L. L. Su-

prema summa diei; hoc tem-
 pus duodecim tabulae dicunt oc-
 casum solis. Sic olim conie-
 ci; postea didici Celeberrim-
 um Gronovium in eadem es-
 se sententia, fuisseque dudum,
 cuius sane consensu vehemen-
 ter laetor. Graevius.

4. ut cum res exegisset, nec
 facultas fugam, nec inopia mo-
 raretur]. Quomodo facultas
 fugam potest morari? quin fa-
 cultas fugiendi promouet fu-
 gam. Videtur Iustinus scrip-
 sisse: nec difficultas fugam;
 nec inopia moraretur. difficul-
 tas scilicet nauigandi, si nulla
 nauis esset parata et in prom-
 tu. Graevius.

stauraturum: 9 et in Asiam regi sedenti, aut victoriam de Romanis, aut aequas pacis condiciones relaturum: 10 quippe et Hispanis bello flagrantibus, ducem tantum deesse; et Italiam notiores sibi nunc, quam pridem fuisset. Sed nec Carthaginem quieturam, sociamque se ei sine mora praebituram.

III

Cum regi consilia placuissent, mittitur Carthaginem vnus ex comitibus Annibalis, qui in bellum cupidos hortetur, *Annibalemque cum copiis affuturum* nuntiet: *nihil, dicat, partibus, nisi animos Carthaginienfium, deesse: Asiam et vires belli, et sumtum praebituram.* 2 Haec cum relata Carthaginem essent, nuntius ipse ab inimicis Annibalis comprehenditur, et perductus in senatum, cum interrogaretur, *ad quem missus esset?* Punico ingenio respondit, *Se ad vniuersum senatum missum: nec enim hoc opus singulorum, sed vniuersorum esse.* 3 Dum multis diebus deliberant, an eum Romam ad purgandam publicam conscientiam mittant, tacitus conscensa naue ad Annibalem reuertitur: quo cognito, Carthaginienfes vltro rem Romam per legatum deferunt. 4 Romani quoque ad Antiochum legatos misere, qui sub specie legationis, et regis apparatus specularentur, et Annibalem aut Romanis mitigarent, aut assiduo colloquio suspectum inuisumque regi redderent. 5 Itaque legati cum Ephesi con-

9 in Asiam] Scribe, in Asia. Gronouius.

regi sedenti] Varro l de Re Rust. 2 Romanus sedendo vincit. Liu. VIII, 3 Sedens bellum conficit. et XXXI, 38 Sedentem Romanum debellaturum credi poterat. Gronovius.

10 fuisse] Receperunt et fuisse Angli merito. Graevius.

2 relata] Perlata sane Cicero eiusque aequales dicerent, quibus familiarissimum ad nos perfertur, pro nobis nuntiatur. Gratius.

conuenissent ad Antiochum, mandata ei senatus tradunt. ⁶ Dum responsum expectant, omnibus diebus assidui circa Annibalem fuere: dicentes, *Timide cum a patria recessisse, cum pacem Romani, non tam cum republica eius, quam cum eo factam, summa fide custodiant: ⁷ nec bella eum Romanorum magis odio, quam patriae amore, gessisse, cui ab optimo quoque etiam spiritus ipse debeatur. Has enim publicas inter populos, non priuatas inter daces, bellandi causas esse.* Inde res gestas eius laudare. ⁸ Quorum sermone laetus, saepius cupidiusque cum legatis colloquebatur, ignarus, quod familiaritate Romana odium sibi apud regem crearet. ⁹ Quippe Antiochus tam assiduo colloquio, reconciliatam eius cum Romanis gratiam existimans, nihil ad eum, sicuti solebat, referre; expertemque totius consilii, veluti hostem proditoremque suum, odisse coepit. Quae res tantum apparatus belli, cessante imperatoria arte, corrumpit. ¹⁰ Senatus mandata fuerant, *Vt contentus terminis Asiae esset, ne ipsis ingrediendi Asiam necessitatem impoueret.* Quibus spretis, non accipiendum bellum statuit, sed inferendum.

V

¹ **D**icitur, quum frequenter de bello consilium habuisset, remoto Annibale, tandem eum vocari iussisse, non ut ex sententia eius aliquid ageret, sed ne per omnia eum spreuisse videretur, omniibusque perrogatis postremum interrogasse. ² Quo ille animaduerso, *intelligere se professus est, non quia egeat consilio, sed ad supplendum numerum sententiarum, se vocatum; tamen et odio Romanorum, et amore regis, apud quem solum tutum sibi exilium relictum sit, se viam gerendi belli edisseriturum.* ³ Veniam deinde libertati praefatus, *nihil se aut consiliorum, aut coeptorum praesentium probare ait: neque sedem belli Graeciam sibi placere, cum Italia*

Italia uberior materia sit : ⁴ quippe Romanos vinci non nisi armis suis posse ; nec Italiam aliter , quam Italicis viribus subigi : siquidem diuersum caeteris mortalibus esse illud et hominum et belli genus. ⁵ Aliis bellis plurimum momenti habere , priorem aliquam cepisse occasionem loci temporisque , agros diripuisse , vrbes aliquas expugnasse ; cum Romano , seu occupaveris prior aliqua , seu viceris , tum etiam cum victo et iacente luctandum esse. ⁶ Quamobrem si quis eos in Italia laceffat , suis eos opibus , suis viribus , suis armis posse vincere , sicut ipse fecerit. ⁷ Sin vero quis illis Italia velut fonte virium cesserit , perinde falli , ac si quis amnes non ab ipsis fontium primordiis deriuare , sed concretis iam aquarum molibus auertere , vel exficcare velit. ⁸ Haec et secreto se censuisse , vltroque ministerium consilii sui obtulisse ; et nunc praesentibus amicis ideo repetisse , vt scirent omnes rationem cum Romanis gerendi belli ; eosque foris inuictos , domi fragiles esse. ⁹ Nam prius illos vrbe , quam imperio ; prius Italia , quam prouinciis , exni posse : quippe et a Gallis captos , et a se prope deletos esse : neque se vnquam victum prius , quam terris eorum cesserit. Reuerso Carthaginem , statim cum loco fortunam belli mutatam.

VI

Huic sententiae obtrectatores amici regis erant : non vtilitatem rei cogitantes ; sed verentes , ne , probato consilio eius , primum apud regem locum gratiae occuparet. ² Et Antiocho non tam consilium , quam auctor , displicebat , ne gloria victoriae , Annibalis , non sua , esset. ³ Omnia igitur variis assentantium adulationibus corrumpebantur : nihil consilio vel ratione agebatur. Rex ipse

V 2

per

³ variis assentantium adulationibus corrumpebantur] Iunctae assentatorum. Sed propius ab aliorum codicum lectione adest , quod in Pelerini codice fuit : assentantium. Hoc et Bongarsio arrisit , et Angli probant. Graevius.

per hiemem in luxuriam lapsus, nouis quotidie nuptiis deditus erat. ⁴ Contra Acilius Romanus consul, qui ad hoc bellum missus erat, copias, arma, caeteraque bello necessaria, summa industria parabat: ciuitates socias confirmabat; dubias illiciebat: nec alius exitus belli, quam apparatus vtriusque partis, fuit. ⁵ Itaque prima belli congressione, cum cedentes suos rex cerneret, non laborantibus auxilium tulit, sed fugientibus se ducem praebuit, castraque ditia victoribus reliquit. ⁶ Deinde cum in Asiam, praeda Romanis occupatis, fugiendo peruenisset, poenitere neglecti consilii coepit; reuocatoque in amicitiam Annibalem, omnia ex sententia eius agere. ⁷ Interim nuntiatur, Aemilium, Romanum ducem, cum octoginta rostratis nauibus in bellum nauale a senatu missum, aduentare: quae res illi spem restituendae fortunae dedit. ⁸ Itaque prius, quam sociae ciuitates ad hostes deficerent, decernere nauali praelio statuit, sperans, cladem, in Graecia acceptam, noua posse victoria aboleri. ⁹ Tradita igitur Annibali classe, praelium committitur: sed nec Asiani milites Romanis, neque naues eorum pares rostratis nauibus fuere; minor tamen clades ducis sollertia fuit. ¹⁰ Romam nondum opinio victoriae venerat, et idcirco in consulibus creandis suspensa ciuitas erat.

VII

Sed aduersus Annibalem ducem quis melior quam Africani frater crearetur, cum vincere Poenos opus Scipionum esset? ² Creatur igitur consul Lucius Scipio: eique datur legatus frater Africanus, ut intelligeret Antiochus, non maiorem fiduciam

⁴ *summa industria parabat]* *cens etc.]* Legendum puto, *luntae: summa ope et industria. Grauius.* *sed adu. Annibalem dux quis melior q. Af. frater crearetur.*

¹ *sed aduersus Annib. du-* Gronovius.

fiduciam se in Annibale victo, quam Romanos in victore Scipione, habere. ³ Trajicientibus in Asiam Scipionibus exercitum, iam vtroque profligatum bellum nuntiatum est, victumque Antiochum terrestri, Annibalem nauali bello inuenerunt. ⁴ Primo igitur aduentu eorum, legatos pacem petentes, ad eos Antiochus mittit, peculiare donum Africano ferentes ipsius filium, quem rex paruo nauigio trajicientem ceperat. ⁵ Sed Africanus, *Priuate beneficia a rebus publicis secreta esse*, dixit: *aliaque esse patris officia, alia patriae iura, quae non liberis tantum, verum etiam vitae ipsi, praependantur.* ⁶ Proinde gratum se munus accipere, priuatoque impendio munificentiae regis responsurum. Quod ad bellum pacemque pertineat, nihil neque gratiae dari, neque de iure patriae decidi posse, respondit. ⁷ Nam neque de redimendo filio vnquam tractauit, nec senatum de eo agere permisit; sed, vt dignum maiestate eius erat, *armis se recepturum filium dixerat.* ⁸ Post haec leges pacis dicuntur: *Vt Asia Romanis cederet: contentus Syriae regno esset: naues universas, captiuos et transfugas traderet; sumtumque omnem belli Romanis restitueret.* ⁹ Quae cum nuntiata Antiocho essent, *Nondum ita victum se esse respondit, vt spoliari se regno pateretur, bellicque ea irritamenta, non pacis blandimenta, esse.*

VIII

Igitur cum ab vtrisque bellum pararetur, Ingressique Asiam Romani Iliou venissent: mutua gratulatio Ilienſium ac Romanorum fuit, Ilienſibus *Aeneam, caeterosque cum eo duces a se profectos, Romanis, se ab his procreatos, referentibus.* ² Tantaque laetitia omnium fuit, quanta esse post longum tempus inter parentes et liberos solet. ³ Iuuabat Ilienſes, nepotes suos, Occidente et Africa domita, Asiam, vt autum regnum, vindicare, *Optabilem Troiae ruinam fuisse dicentes; vt tam feliciter*

renasceretur. ⁴ Contra Romanos, auitos lares, et incunabula maiorum, templaque ac deorum simulaera, inexplebile desiderium videndi tenebat. ⁵ Profectis ab Illo Romanis, Eumenes rex cum auxiliis occurrit: nec multo post praelium cum Antiocho commissum. ⁶ Cum in dexteriore cornu pulsa legio Romana, maiore dedecore, quam periculo ad castra fugeret, M. Aemilius, tribunus militum, ad tutelam castrorum relictus, *armare se milites suos, et extra vallum progredi iubet, strictisque gladiis fugientibus minari, Morituros dicens, nisi in praelium reuertantur; infestioraque sua, quam hostium, castra inuenturos.* ⁷ Attonita tam ambiguo periculo legio, comitantibus commilitonibus, qui fugere eos prohibuerant, in praelium reuertitur, magnaue caede edita, initium victoriae fuit. ⁸ Caesa hostium quinquaginta millia, capta vndecim. Antiocho pacem petenti, nihil ad superiores conditiones additum, Africano praedicante, neque Romanis, si vincantur, animos minui: neque si vincant, secundis rebus insolescere. ⁹ Captas ciuitates inter socios diuisere Romani, aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias, iudicantes: Quippe victoriae gloriam Romano nomini vindicandam: opum luxuriam sociis relinquendam.

⁶ *armare se milites suos*] Iuntae: *armari.* Graecius.

⁹ *captas ciuitates inter socios diuisere Romani, aptiorem gloriam quam possessiones voluptarias iudicantes*] Est locus *ἑνυλλος*. MS. et Iuntina, veteresque aliae editiones: *Captas ciuitates inter socios diuisere, muneris Romani aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias iudicantes.* Censeo scribendum: *Captas ciuitates inter socios diuisere, Romanis aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias*

iudicantes. Sensus enim postulat, ut exprimat, quibus aptior fuerit gloria, quam possessiones voluptariae; et confirmatur sequentibus: *Quippe victoriae gloriam Romano nomini vindicandam, opum luxuriam sociis relinquendam.* In antiquo libro scriptum fuit *Romani*, quod cum ab alio correctum esset superscripto *Romanis*, natum inde est apud alios descriptores, non exputantes quid *Romani* et *Romanis* sibi velit, *muneris.* Graecius.

LIBER XXXII

BREVIARIUM CAPITVM

- I** *Actoli libertate spoliatur. Bellum inter Messenios et Achaeos: Philopemenes captus et veneno interemptus. Vnde Messeniorum clades.*
- II** *Antiochus Syrae dum sacrilegio sibi providere putat, interficitur. Senatus Romanus Philippo parcat, ob Demetrii filii virtutem. Cui Perseus frater invidet, et Demetrium impiis artibus de medio tollit.*
- III** *Philippi obitus: et belli apparatus aduersus Romanos, Gallis ad huius belli societatem pertractis, de quorum migrationibus subiicitur narratio.*
- IV** *Ballum inter Prusiam et Eumenem, in quo Annibalis opera Prusias superior eundit. Paco inter reges sancita, Romani Hannibalem persequuntur. Is hausta veneno legationem morte praecuenit. Adiunctum eiusdem Hannibalis elogium.*

I

Aetoli, qui Antiochum in bella Romana impulerant, victo eodem, soli aduersus Romanos, et viribus impares, et omni auxilio destituti, remanserunt. ² Nec multo post victi, libertatem, quam illibatam aduersus dominationem Athenienium et Spartanorum, inter tot Graeciae ciuitates, soli retinuerant, amiserunt. ³ Quae conditio tanto amarior illis, quanto serior fuit, reputantibus tempora illa, quibus tantis Persarum opibus, domesticis viribus restiterant; quibus Gallorum violentiam, Asiae Italiaeque terribilem, Delphico bello fregerant. Quae gloriosa recordatio magis desiderium libertatis augebat. ⁴ Dum haec aguntur, medio tempore inter Messenios et Achaeos de principatu primo dissensio, mox bellum ortum est.

V 4

⁵ In

³ *maius desiderium libertatis augebat.]* Lege, quae gloriosa recordatio maiorum desiderium libertatis augebat. Gronouius. Omnino cum Iuntina

legendum: magis desiderium libertatis augebat. In maius augeri nemo veterum dixit, ut in maius extolli. Graecius.

⁵ In eo nobilis Achaeorum imperator Philopoemen capitur: non quia pugnando vitae pepercerit, sed dum suos in praelium reuocat, in transitu fossae equo praecipitatus, a multitudine hostium oppressus est. ⁶ Quem iacentem Messenii seu metu virtutis, seu verecundia dignitatis, interficere ausi non fuerunt. ⁷ Itaque velut in illo omne bellum confecerant, captivum per universam civitatem, in modum triumphi, circumduxerunt, effuso obuiam populo, ac si suus, non hostium, imperator aduentaret. ⁸ Nec victorem Achaei audius vidissent, quam victum hostes viderunt. Igitur eundem in theatrum duci iusserunt, ut omnes contuerentur, quem potuisse capi incredibile singulis videbatur. ⁹ Inde in carcerem ducto, verecundia magnitudinis eius, venenum dederunt: quod ille laetus, ac si vicisset, accepit; quaesito prius, *An Lycortas praefectus Achaeorum*, quem secundum a se esse scientia rei militaris sciebat, *incolumis effugisset?* Quem ut accepit euasisse, *non in totum* dicens *consultum male Achaeis*, expiravit. ¹⁰ Nec multo post, reparato bello, Messenii vincuntur, poenaeque interfecti Philopoemenis pependerunt.

II

Interea in Syria rex Antiochus, cum graui tributo pacis, a Romanis victus, oneratus esset, seu

⁵ *in ea* etc.] Sic planissime Iuntina, ut Faber coniecerat: *In eo nobilis Achaeorum imperator Philopoemen capitur.* Graevius.

Philopoemenes] Optime MSS. *Philopoemen*, quibus assentiuntur Iuntae. Sic enim dicitur, non *Philopoemenes*, Graecis. Graevius.

⁶ *seu metu virtutis, vel verecundia dignitatis*] Iuntae: *Seu metu virtutis, seu verecun-*

dia dignitatis. Mox iidem: *Itaque laeti, velut in illo omne bellum confecerant.* Laeti vulgo desidetatur. Graevius.

⁹ *in carcerem ducto*] Iuntae: *educto.* leg. *deducto.* Graevius.

Lycortas] Et hic Iuntae rectius: *Lycortas.* *Lyncipus* Graecis. Graevius.

¹ *cum graui - oneratusque*] Non aliter Iuntina, quam ut

tae Graeciae ciuitates, questum de iniuriis Philippi, regis Macedonum, venissent, et disceptatio in senatu inter Demetrium, Philippi filium, quem pater ad satisfaciendum senatui miserat, et legatos ciuitatum esset; turba querelarum confusus adulescens, repente obticuit. ⁴ Tunc senatus, verecundia eius motus, quae probata etiam antea, cum obses Romae esset, omnibus fuerat, causam illi donauit: atque ita modestia sua Demetrius veniam patri, non iure defensionis, sed patrocinio pudoris, obtinuit: ⁵ quod ipsum decreto senatus significatum est, ut appareret, non tam absolutum regem, quam donatum filio patrem. ⁶ Quae res Demetrio non gratiam legationis, sed odium obrectationis, comparauit. ⁷ Nam et apud fratrem Perseum aemulatio illi inuidiam contraxit; et apud patrem nota absolutionis causa offensae fuit, indignante Philippo, plus momenti apud senatum personam filii, quam

quem Bongarsius in variis testatur habuisse: *insularium*. Sunt autem in Asia talia templa, ad quae habitant plurimi homines, qui sacerdoti parent. Talis fuit Cumanus sacerdos, in cuius potestate et ditione erant ad sex millia hominum. Interdum arma corticiebant, et qui iis iniuriam inferebant, uiciscebantur et propulsabant. Vide Cic. XV ad Fam. Ep. 4. Graecius.

3 *questum de iniuriis Philippi* luntae: *Questum iniurias Philippi*. Paulo post iidem: *Nam et apud fratrem Persem*. Graecius.

7 *apud patrem nota absolutionis causa offensae fuit* Non nego hanc lectionem posse ferri. nec, si renuant veteres libri, quicquam hic tentem. *Nota enim absolutionis est infa-*

mis absolutio. ut lib. XXXVIII *infamia mortis est ignominiosa mors*. et XXXXI *varia periculorum certamina*, sunt varia periculosa certamina. Blanditur tamen vehementer luntinae editionis lectio, tanquam longe elegantior et huic loco aptior: *Apud patrem absolutionis causa offensae fuit*. Causa enim absolutionis fuit modestia filii, et ex ea senatus in illum studia et amor, qui offendit patrem, uti et sequentia arguunt. *Indignante Philippo plus momenti apud senatum personam filii, quam auctoritatem patris, ac dignitatem regiae maiestatis habuisse*. Offensae esse, ut laudi esse, opprobrio esse, bonae esse, et mille talia. Praestare autem et in me recipere, Trogum ita scripisse. Graecius.

quam auctoritatem patris, ac dignitatem regiae maiestatis, habuisse: ⁸ Igitur Perseus, perspecta patris aegritudine, quotidie absentem Demetrium apud eum criminari; et primo inuisum, post etiam suspectum reddere: nunc amicitiam Romanorum, nunc prodicionem ei patris obiectare. ⁹ Ad postremum, insidias sibi ab eo paratas confingit, ad cuius rei probationem immittit indices, testes subornat, et facinus, quod obiicit, admittit. ¹⁰ Quibus rebus compulso ad parricidium patre, funestam omnem regiam facit.

III

Occiso Demetrio, sublatoque aemulo, non negligentior tantum Perseus in patrem, verum etiam contumacior erat: nec heredem regni, sed regem, se gerebat. ² His rebus offensus Philippus, impatientius in dies mortem Demetrii dolebat, tunc et insidiis se circumuentum suspicari, testes indicesque torquere. ³ Atque ita cognita fraude, non minus scelere Persei, quam innoxii Demetrii morte, cruciabatur: peregrissetque ultionem, nisi morte praeuentus fuisset. ⁴ Nam breui post tempore, morbo ex aegritudine animi contracto, decessit, relicto magno belli apparatu aduersus Romanos, quo postea Perseus usus est. ⁵ Nam et Gallos Scordiscos ad belli societatem pertulerat: fecissetque Romanis graue bellum, nisi decessisset. ⁶ Namque Galli, bello aduersus Delphos infelicitate gesto, in quo maiorem vim numinis, quam hostium, senserant, amisso Brenno duce, pars in Asiam, pars in Thraciam

⁸ igitur Perseus] Iuntae: Perseus. Paulo ante: apud fratrem Persem. cap. seq. Non minus scelere Perseae, quam innoxii Demetrii morte cruciabatur. Dicebant Perseus, Perseus, et Perse. Graecius.

² tunc et insidiis circumuentum suspicari] Iuntae: insidiis se circumuentum. Graecius.

³ innoxia Demetrii morte] Iuntae: innoxii Demetrii morte. Graecius.

eiam extorres fugerant. ⁷ Inde per eadem vestigia, qua venerant, antiquam patriam repetiuere. ⁸ Ex his manus quaedam in confluente Danubii et Savi confedit, Scordiscosque se appellari voluit. ⁹ Tectosagi autem, cum in antiquam patriam Tolosam venissent, comprehensique pestifera lue essent, non prius sanitatem reciperauerunt, quam aruspicum responsis moniti, aurum argentumque bellis sacrilegiisque quaesitum, in Tolosensem lacum mergent. ¹⁰ Quod omne magno post tempore Caepio Romanus consul abstulit. Fuere autem argenti pondo centam decem millia: auri pondo quinquies decies centum millia. ¹¹ Quod sacrilegium causa excidii Cepioni exercituique eius postea fuit. Romanos quoque Cimbrici belli tumultus, velut ultor sacrae pecuniae, infecutus est. ¹² Ex gente Tectosagorum non mediocris populus, praedae dulcedine, Illyricum repetiuit, spoliatisque Istris, in Pannonia confedit. ¹³ Istrorum gentem fama est originem a Colchis ducere, missis ab Aeeta rege ad Argonautas, raptoresque filiae, persequendos: ¹⁴ qui ut a Ponto intrauerunt Istrum, alueo Savi fluminis penitus inuecti, vestigia Argonautarum insequentes, naues suas humeris per iuga montium usque ad littus Adriatici maris transfulerunt; cognito quod Argonautae idem propter magnitudinem navis priores fecissent: ¹⁵ quos ut auctos Colchi non reperiunt, siue metu regis, siue taedio longae navigationis, iuxta Aquileiam confedere: Istrique ex vocabulo

⁸ in confluente Danubii et Savi] Bene Iuntae: Savi. Est hic librariorum posterioris aetatis error, qui ubique est expungendus. Sculte enim quis apud Catullum scripserit hodie, quod in multis antiquis libris legitur: *bibamus mea Lesbja, pvo viuamus*. Graevius.

¹¹ velut ultor sacrae pecuniae] Forte leg. *velut ultio sacrae pecuniae*. Gronovius.

¹⁶ cum Orole rege] Iuntae: *Orode*. In epitome minori dicitur *Rubobostes*. Hinc Isaacus Vossius legendum censuit, *cum Boerebista rege*. Graevius.

vocabulo amnis, quo a mari concesserant, appellati. ¹⁶ Daci quoque soboles Getarum sunt: qui cum, Orole rege, aduersus Bastarnas male pugnasent, ad ultionem segnitiae, capturi somnum capita loco pedum ponere iussu regis cogeabantur; ministeriaque vxoribus, quae ipsis antea fieri solebant, facere. Neque haec ante mutata sunt, quam ignominiam bello acceptam virtute delerent.

III

Igitur Perseus, cum imperio Philippi patris successisset, omnes has gentes aduersus Romanos in societatem belli sollicitabat. ² Interim inter Prusiam regem, ad quem Annibal post pacem Antiocho a Romanis datam, profugerat, et Eumenem bellum ortum est, quod Prusias, Annibalis fiducia rupto foedere, prior intulit. ³ Namque Annibal, cum ab Antiocho Romani, inter caeteras condiciones pacis, deditionem eius deposcerent, admonitus a rege, in fugam versus, Cretam desertur. ⁴ Ibi cum diu quietam vitam egisset, inuidiosumque se propter nimias opes videret, amphoras plumbo repletas in templo Dianae, quasi fortunae suae praesidia, deponit: ⁵ atque ideo nihil de illo sollicita ciuitate, quoniam velut pignus opes eius tenebat, ad Prusiam contendit, auro suo in statuis, quas secum portabat, infuso, ne conspectae opes vitae nocerent. ⁶ Dein cum Prusias terrestri bello ab Eumene victus esset, et praelium in mare transtulisset, Annibal nouo commento auctor victoriae fuit. Quippe omne serpentium genus in fictiles lagenas conici iussit, medioque praelio in naues hostium mitti. ⁷ Id primum Ponticis ridiculum visum, fictilibus dimicare, qui ferro nequeant. Sed vbi serpentibus repleti naues coepere, ancipiti periculo circum-

⁶ *In naues hostium mittis] tis missi]* firmat Iunctina, id Schefferi coniecturam [legen- qua missi extat, Graecius.

circumuenti, hosti victoriam cessere. ⁸ Quae vbi Romani nuntiata sunt; missi a senatu legati sunt, qui vtrumque regem in pacem cogerent, Annibalemque deposcerent. Sed Annibal, re cognita, sumto veneno, legationem morte praeuenit. ⁹ Insignis hic annus trium toto orbe maximorum imperatorum mortibus fuit; Annibalis, et Philopoemenis, et Scipionis Africani. ¹⁰ Ex quibus constat, Annibalem, nec tum cum Romano tonantem bello Italia contremuit, nec cum reuersus Carthaginem summum imperium tenuit; aut cubantem coenasse, aut plus quam sextario vini indulgisse; ¹¹ pudicitiamque eum tantam inter tot captiuas habuisse, vt in Africa natum quiuis negaret. ¹² Moderationis certe eius fuit, vt, cum diuersarum gentium exercitus rexerit, neque insidiis suorum militum sit petitus vnquam, neque fraude proditus; cum vtrumque hostes saepe tentassent.

IO *nec tum cum Romano tonantem bello Italia contremuit]* Scribe cum Iuntis: *nec cum Italia Romano tonante bello contremuit.* Bellum enim tonat, non imperatores, qui ful-

mina quidem belli dicuntur. Superius lib. XXVIII, 3 *Videre tonantem ac fulminantem ab occasu procellam.* Flor. II *Prima belli tempestas detonnit.* Graecius.

LIBER XXXIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Macedonicum bellum. Persei et consulum Romanorum animus.*
 II *Pugna, in qua Macedones fusi fugatique sunt. Persens et filii capti in fuga. Macedonia in prouinciam redacta; et Aetoli oppressi.*

I

Minore quidem rerum motu Romani Macedonicum, quam Punicum, bellum gesserunt; sed tanto clarius, quanto nobilitate Macedones Poenos antecesserunt. Quippe cum gloria Orientis domiti, tum et auxiliis omnium regum iuuabantur.
 Itaque Romani et legiones plures numero conscripserunt; et auxilia a Masinissa, rege Numidarum, caeterisque sociis omnibus, acciuerunt, et Eumeni, regi Bithyniae, denuntiaturum, ut bellum summis viribus iuaret. ³ Perseo, praeter Macedonicum

² *legiones plures numero]* Non plures numero legiones, sed quatuor tantum conscripserant Romani, numerum autem militum in singulis legionibus auxerant. Nam cum 5200 pedites ex veteri instituto legere solebant, in has legiones sena millia peditum conscribere, ut ex Livio XXXII, 31. tradidit Perizonius, qui ositantiae hic accusat Iulium Historicum. Animadu. vers. cap. II. Mallem hoc in loco negligentiam hanc in librarius duciare, qui corrumpere locutionem, quam non intellexerunt. Puto enim Iulium reliquisse *legionis plures numeros conscripserunt*. Saep enim *numeri* sunt *cohortes*.

Tac. I Hist. 6 *Multi ad hoc numeri e Germania, ac Britannia et Illyrico etc.*: ubi vide Lipsium. Nam et ibi hanc vocem corruperant scioli. Graevius.

Eumeni, regi Bithyniae] Scribe, *Eumeni regi Pergami*. Gronovius. Praestantissimus Perizonius Animadu. Hist. cap. II docet, Iulium hic errasse, non librarios, si superius XXVII, 3, dum huc Eumenem Bithyniae regem appellat, qui fuerit Pergami rex, Attali filius, socius atque amicus Romanorum praecipuus. Vide Liv. XXXVII, 39, 41, 43. Graevius.

cum inuictae opinionis exercitum, decennis belli sumtus, a patre paratus, in thesauris et horreis erat. Quibus rebus inflatus, oblitus fortunae paternae, veterem Alexandri gloriam considerare suos iubebat. ⁴ Prima equitum congressio fuit, qua victor Perseus suspensam omnium expectationem in fauorem sui traxit: ⁵ misit tamen legatos ad consulem, qui pacem peterent, quam patri suo Romani, etiam victo, dedissent, impensas belli lege victi suscepturus. Sed consul Sulpitius non minus graues quam victo leges dixit. ⁶ Dum haec aguntur, metu tam periculosi belli, Romani Aemilium Paullum consulem creant, eique extra ordinem Macedonicum bellum decernunt: qui cum ad exercitum venisset, non magnam moram pugnae fecit. ⁷ Pridie quam praelium confereretur, luna nocte defecit: triste id ostentum Perseo omnibus praesagientibus, finemque Macedonici regni portendi vaticinantibus.

II

¹ In ea pugna M. Cato, Catonis oratoris filius, dum inter confertissimos hostes insigniter dimicat, equo delapsus, pedestre praelium aggreditur. ² Nam cadentem manipulus hostium, cum horrido clamore, veluti iacentem obruncaturus, circumsteterat: at ille citius corpore collecto, magnas strages

³ *denuntiatum*] Firmat hanc Bongarsii [leg. *denuntiarunt*] correctionem Iuntina editio.

⁵ *consul Sulpicius*] Errasse hic Iustinum, cum non Sulpicius, sed P. Licinius Crassus, missus fuerit ad hoc bellum contra Persem, olim notauit Glareanus, et pluribus adstruit Perizonius Animaduers. Hist. cap. II, testatus duo bella Macedonica, Philippicum et Perficum, confudisse Iustinum,

consulemque P. Sulpicium Galbam, qui prius inchoauit, fallente memoria in posterius contulisse; praesertim cum apud ipsum Trogum, ab isto consule et imperatore superius Macedonicum bellum coeptum lib. XXXV, ut ex prologo constat, legisset. vide ibi plura. Grauius.

² *corpore collecto*] *Corpus colligere* eodem modo dicitur, ut paullo post *gladium recolligere*.

strages edidit. ³ Quum ad vnum opprimendum vndique hostes conuolarent, dum procerum quendam petit, gladius ei e manu elapsus, in mediam cohortem hostium decidit; ⁴ ad quem recipiendum vmbone se protegens, inspectante vtroque exercitu, inter mucrones se hostium immerlit; recollectoque gladio, multis vulneribus exceptis, ad suos cum clamore hostium reuertitur. Huius audaciam caeteri imitati, victoriam peperere. ⁵ Perseus rex fuga cum decem millibus talentum Samothraciam deferretur: quem Cnaeus Octavius, ad persequendum, missus a consule, cum duobus filiis, Alexandro et Philippo, cepit; caprumque ad consulem duxit. ⁶ Macedonia a Carano, qui primus in ea regnavit, vsque Persen triginta reges habuit. Quorum sub regno fuit quidem annis noningentis et viginti tribus, sed rerum non nisi centum nonaginta duobus annis potita. ⁷ Ita cum in ditionem Romanorum cessisset, magistratibus per singulas ciuitates constitutis, libera facta est; legesque, quibus adhuc utitur, a Paulo accepit. ⁸ Aetolorum vniuersarum vrbiu senatus, cum coniugibus et liberis, qui dubia fide fuerant, Romam missus, ibique, ne in patria aliquid nouaret, diu detentus, aegreque, per multos annos legationibus ciuitarium senatu fatigato, in patriam quisque suam remissus est.

gere. Sic et colligere vires Ciceroni. Graeuus.

] gladius e manu elapsus] voluntae; gladius manu elapsus.

Mox eadem editio: Multis vulneribus exceptis ad suos cum clamore omnium reuertitur. Probo: ad suos. Graeuus.

LIBER XXXIII

BREVIARIVM CAPITVM

- I *Romani in Achaeos causas belli quaerunt, et inueniunt. Oruenta Achaeorum seditio.*
- II *Bellum, quo Achaei oppressi sunt: et Corinthus eversa. Ptolemaeus Aegypto pulsus, petit a Romanis auxilium.*
- III *Populi ad Antiochum in gratiam Ptolemai vere libera legatio. Antiocho mortuo Demetrius frater Roma profugus regno potitur.*
- IIII *Prusias, rex Bithyniae, regno et vita a filio spoliatur.*

I

Poenis ac Macedonibus subactis, Aetolorumque viribus principum captiuitate debilitatis, soli adhuc ex Graecia vniuersa Achaei nimis potentes tunc temporis Romanis videbantur; non propter singularum ciuitatum nimias opes: sed propter conspirationem vniuersarum. ² Namque Achaei, licet per ciuitates, veluti per membra, diuisi sint, vnum tamen corpus et vnum imperium habent; singularumque vrbum pericula mutuis viribus propulsant. ³ Quaerentibus igitur Romanis causas belli, tempestiue fortuna querelas Spartanorum obtulit, quorum agros Achaei propter mutuum odium populabantur. ⁴ Spartanis a senatu responsum est, *legatos se ad inspiciendas res sociorum, et ad iniurias demendam, in Graeciam missuros*: ⁵ sed legatis occulta mandata data sunt, vt corpus Achaeorum dissoluerent, singulaeque vrbes proprii iuris facerent, quo facilius ad obsequia cogerentur: et, si quae vrbes contumaces essent, frangerentur. ⁶ Igitur legati omnium ciuitatum principibus Corinthum euocatis, decretum senatus recitant; quid consilii habeant, aperiant. ⁷ *Expedire omnibus dicunt, vt singulae ciuitates sua iura et suas leges habeant.* ⁸ Quod vbi omnibus innotuit: velut in furorem versi

verſi, vniuerſum peregrinum populum trucidant :
 2 legatos quoque ipſos Romanorum violaſſent, niſi,
 audito tumultu, trepidi fugiſſent.

II

1 **H**aec vbi Romae nuntiata ſunt, ſtatim ſenatus
 Mummiſi conſuli bellum Achaicum decernit :
 qui extemplo exercitu deportato, et omnibus ſtre-
 nue proniſis, pugnandi copiam hoſtibus fecit. 2 Sed
 Achaei, velut nihil negotii Romano bello ſuſcep-
 ſent, ita apud eos neglecta omnia et ſoluta fuere.
 3 Itaque praedam, non praelium, cogitantes, et
 vehicula, ad ſpolia hoſtium reportanda, duxerunt :
 et coniuges liberosque ſuos, ad ſpectaculum certa-
 minis, in montibus poſuerunt. 4 Sed praelio com-
 miſſo, ante oculos ſuorum caeſi, lugubre his ſpe-
 ctaculum, et grauem luſtus memoriam reliquerunt.
 5 Coniuges quoque liberique eorum, de ſpectatori-
 bus captiui facti, praeda hoſtium fuere. 6 Vrbs
 ipſa Corinthus diruitur : populus omnis ſub corona
 venditur : vt hoc exemplo caeteris ciuitatibus me-
 tus nouarum rerum imponeretur. 7 Dum haec agun-
 tur, rex Syriae, Antiochus, Ptolemaeo, maioris
 ſororis ſuae filio, regi Aegypti, bellum inferit, ſe-
 gni admodum, et quotidiana luxuria ita marcenti,
 vt non ſolum regiae maiestatis officia intermitteret,
 verum etiam ſenſu hominis nimia ſagina careret.
 8 Puſſus igitur regno, ad fratrem minorem, Ptole-
 maeum, Alexandriam conſugit : participatoque
 cum eo regno, legatos Romam ad ſenatum mittunt,
 auxilia petunt, fidem ſocietatis implorant. Mouere
 ſenatum preces fratrum.

III

1 **M**ittitur itaque legatus Popilius ad Antiochum,
 qui *abſtinere illum Aegypto, aut, ſi iam inceſ-
 ſiſſet, excedere iuberet.* 2 Cum in Aegypto eum
 inueniſſet, oſculumque ei rex obtuliſſet ; nam co-

luerat inter caeteros Popilium Antiochus, cum Romae obses esset; tunc Popilius *faceffere interim priuatam amicitiam iubet, cum mandata patriae intercedant*: ³ prolatoque senatus decreto, et tradito, cum cunctari eum videret, consultationemque ad amicos referre; ibi Popilius virga, quam in manu gerebat, amplo circulo inclusum, ut et amicos caperet, *consulere iubet; nec prius inde exire, quam responsum senatui daret, aut pacem, aut bellum cum Romanis habiturum*. ⁴ Adeoque haec asperitas animum regis fregit, ut *pariturum se senatui* responderet. ⁵ Reuersus in regnum Antiochus, decedit relicto paruulo admodum filio: ⁶ cui cum tutores dati a populo essent, patruus eius Demetrius, qui obses Romae erat, cognita morte Antiochi fratris, senatum adiit, *Obsidemque se viuo fratre venisse, quo mortuo, cuius obses sit, se ignorare*. ⁷ *Dimitti igitur se ad regnum petendum, aequum esse, quod, sicuti in re gentium maiori fratri cesserit, ita nunc sibi, qui pupillum aetate antecedit, deberi*. ⁸ Cum se non dimitti animaduerneret a senatu, tacito iudicio, tutius apud pupillum, quam apud eum, regnum futurum, arbitrante, specie venandi ab vrbe profectus, Hostiae tacitus, cum fugae comitibus, nauem conscendit. ⁹ Delatus in Syriam, secundo fauore omnium excipitur: regnumque ei, occiso pupillo, a tutoribus traditur.

III

³ *amplo circulo inclusum, ut et amicos caperet, consulere iubet*. Iuntæ: *amplo circulo inclusum amicos capere, et consulere iubet*. Quod mihi accidit. Sic capere arbitros, genorum, apud Terentium et alios. Graecius.

⁴ *haec asperitas animum regis fregit*. MS. Iuntina, *vertere*que editiones aliae: *asperitas*. Graecius.

⁵ *admodum filio*] Angli quoque id [nomine Eupatore] repèrerunt in tribus MSS., sed ex margine irrepsisse id contendunt. Graecius.

⁹ *delatus in Syriam secundo fauore omnium excipitur, regnumque ei occiso pupillo a tutoribus traditur*] Tutor fuit Lysias. Is regnum non tradidit Demetrio, sed a militibus interfectus est vterque, Lysias et Antiochus, ut tradunt au-

tor

III

Eodem fere tempore Prusias, rex Bithyniae, consilium cepit interficiendi Nicomedis filii, dum consulere studet minoribus filiis, quos ex no-verca eius susceperat; et Romae habebat. ² Sed res adolescenti ab his, qui facinus susceperant, proditur; hortatique sunt, *Vt crudelitate patris provocatus, occupet insidias, et in auctorem retorqueat scelus.* Nec difficilis persuasio fuit. ³ Igitur, cum accitus in patris regnum venisset, statim rex appellatur. ⁴ Prusias regno spoliatus a filio; priuatusque redditus etiam a seruis deseritur. ⁵ Cum in latebris ageret, non minori scelere, quam filium occidi iusserat, a filio interficitur.

8or. Maccab. I, 7, et Ioseph. Antiquitat. Iud. XIII, 16. Liu. epit. 46 Hunc Antiochum puerum cum Lysia tutore eius Demetrius, Seleuci filius, qui Romam obses missus fuerat, clam

(scil. elapsus) quia non dimittebatur a Romanis, interemit, et ipse in regnum receptus. Itaque hic legendum statuo: regnumque ei, occiso pupillo et tutoribus, traditur. Gracivus.

LIBER XXXV

BREVIARIVM CAPITVM

- I *Demetrius bella querens ab hostibus opprimisur et in acie cadit.*
 II *Qui Demetrium euerterat, eiusdem filio dat poenas, praelio victus et interfectus.*

I

Demetrius, occupato Syriae regno, nouitati suae otium periculosum ratus, ampliare fines regni, et opes augere finitimorum bellis statuit. ² Itaque Ariarathi, regi Cappadociae, propter fastiditas sororis nuptias infestus, fratrem eius Orofernem, per iniuriam regno pulsum, supplicem recepit; datumque sibi honestum belli titulum gratulatus, restituere eum in regnum statuit. ³ Sed Orofernes ingrato animo, inita cum Antiochensibus pactione, offensis tunc Demetrio, pellere ipsum regno, a quo restituebatur, consilium cepit. ⁴ Quo cognito, Demetrius vitae quidem eius, ne Ariarathes metu fraterni belli liberaretur, pepercit: ipsum autem comprehensum, vinctum Seleuciae custodiri iubet. ⁵ Nec Antiochenfes indicio territi, a defectione destiterunt. ⁶ Itaque adiuuantibus et Ptolemaeo, rege Aegypti, et Attalo, rege Asiae, et Ariarathe Cappadociae, bello a Demetrio lacesciti, subornant Balam quendam, fortis extremae iuuenem, qui Syriae regnum, velut paternum, armis repeteret; ⁷ et ne quid contumeliae deesset, nomen ei Alexandri inditur, genitusque ab Antiocho rege

⁶ *subornant Propolam quendam*] Gronouius Obseruat. III, 10, et Rupertus Obseru. ad Hist. vniuers. cap. 10, legunt, *Balam quendam*. Constat enim ex Strabone, Iosepho, Ense-

bio, hunc regem dictum esse *Alexandrum Balam*. Apud Eusebium corrupte scribitur: Ἀλέξανδρος ὁ τῷ Βαλλῷ, pro Ἀλέξανδρος ὁ Βαλλῆς, vt Rupertus docuit. *Gracuius.*

rege dicitur. ⁸ Tantum odium Demetrii apud omnes erat, ut aemulo eius non vires regiae tantum, verum etiam generis nobilitas, consensu omnium tribueretur. ⁹ Igitur Alexander, admirabili rerum varietate pristinarum sordium oblitus, totius ferme Orientis viribus succinctus, bellum Demetrio infert, victumque vita pariter ac regno spoliatur. ¹⁰ Quamquam nec Demetrio animus in propulsando bello defuit. Nam et primo praelio hostem fugavit, et, regibus bellum restituentibus, multa millia in acie cecidit. ¹¹ Ad postremum tamen, inuito animo inter confertissimos fortissime dimicans, cecidit.

II

¹ Initio belli Demetrius duos filios apud Gnidium, hospitem suum, cum magno auri pondere commendauerat, ut belli periculis eximerentur, et, si ita fors tulisset, paternae vitioni servarentur. ² Ex his maior Demetrius, annos pubertatis egressus, audita Alexandri luxuria, quem insperatae opes, et alienae felicitatis ornamenta, velut captum inter scortorum greges desidem in regia tenebant, auxiliantibus Cretensis, securum, ac nihil hostile metuentem, aggreditur. ³ Antiochenes quoque, X 4 veterem

[*apud Gnidium*] Scribe, *apud Gnidium*, Gronovius.

[*commendaverat*] Iuntae: *de-*
mandaverat. perperam. Est
enim *commendare* nonnunquam
deponere, servandum et cu-
sodiendum mandare. Hygin.
fab. 3. *Cuius beneficio ad foro-*

rem Medeam est commendatus.
Medae servandus fuit com-
missus, vide apud Gronov. Ob-
serv. III, 23 alia. Scheff. ac
Rittershuf. ad Phaedrum I
fab. 16 in hanc rem. Mox
Iuntae: *velut captivum*, pro
vulgato *velut captum*. Grae-
vius.

veterem patris offensam nouis meritis correctu-
ri, se ei tradunt: sed et milites paterni, fa-
vore iuuenis accensi, prioris sacramenti religio-
nem noui regis superbiae praeferentes, signa
ad Demetrium transferunt: 4 atque ita Alex-
ander non minori impetu fortunae destructus,
quam elatus, primo praelio victus interfici-
tur: deditque poenas, et Demetrio, quem
occiderat; et Antiocho, cuius mentitus origi-
nem fuerat.

LIBER XXXVI

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Demetrius iunior bella importuna monet, et infeliciter persequitur. Turbae in Syria, ubi Trypho ab Antiocho, Demetrii fratre, opprimitur. Antiochus Iudaeos subigit.*
- II *De Iudaeorum virgine, incrementis, et gestis, Iustini falsa sententia.*
- III *Iudaeorum opes. Mare mortuum. A quibus Iudaei domiti sint.*
- IIII *Attali, Asiae regis, delicta, mors, testamentum. Asia Romanorum sit propria: diuitias autem et vitia sua Romam transmissit.*

I

Reciperato paterno regno Demetrius, et ipse rerum successu corruptus, vitiis adolescentiae in segnitiam labitur; tantumque contemptum apud omnes inertiae, quantum odium ex superbia pater habuerat, contraxit. ² Itaque cum ab imperio eius passim ciuitates deficerent, ad abolendam segnitiae maculam, bellum Parthis inferre statuit: ³ cuius aduentum non inuiti Orientis populi videre; et propter Arsacidae, regis Parthorum, crudelitatem; et quod veteri Macedonum imperio assueti, noui populi superbiam indigne ferebant. ⁴ Itaque cum et Persarum, et Elymaeorum, Bactrianorumque auxiliis iuuaretur, multis praeliis Parthos fudit. ⁵ Ad postremum tamen, pacis simulatione deceptus, capitur; traductusque per ora ciuitatum, populis, qui descuerant, in ludibrium fauoris ostenditur. ⁶ Missus deinde in Hyrcaniam, benigne et iuxta cultum pristinae fortunae habetur. ⁷ Dum haec aguntur, interim in Syria Trypho, qui se tutorem

X 5

Antio-

I odium - habuerat] Ha- et subaudiendum conseruaret.
bere odium, quis ferat. Latine Graecius.
doctus? Delendum habuerat,

Antiocho, Demetrii priuigno, substitui a populo laborauerat, occiso pupillo, regnum Syriae inuadit. ⁸ Quo diu potitus, tandem exolefcente fauore recentis imperii, ab Antiocho puero admodum, Demetrii fratre, qui in Asia educabatur, bello vincitur: rursusque regnum Syriae ad sobolem Demetrii reuertitur. ⁹ Igitur Antiochus, memor, quod et pater propter superbiam inuisus, et frater propter segnitiam contemptus fuisset, ne in eadem vitia incideret, recepta in matrimonium Cleopatra, vxore fratris, ciuitates, quae vitio fraterni imperii defecerant, summa industria persequitur, domitasque rursus regni terminis adiicit. ¹⁰ Iudaeos quoque, qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre armis se in libertatem vindicauerant, subigit. Quorum vires tantae fuere, vt post hunc nullum Macedonum regem tulerint, domesticisque imperiis vsi, Syriam magnis bellis infestauerint.

II

Namque Iudaeis origo Damascena, Syriae nobilissima ciuitas: vnde et Assyriis regibus genus ex regina Semirami fuit. ¹ Nomen vrbi a Damasco rege inditum: in cuius honorem Syrii sepulcrum Arathis, vxoris eius, pro templo coluere, deam-

⁹ ciuitates, quae in vitio fraterni imperii defecerant. Non dubitavi recipere, loquopem elegantissimam et certissimam editionis Iuntinae: ciuitates, quae vitio fraterni imperii defecerant. Quia nimirum in luxuriam lapsus male regnum administravit. *vitio*, id est, culpa imperii. Plaut. Aulul. III, 10 *Quia vini vitio et amoris feci.* Horat. l. caem. 2 *Audiet pugnas vitio parentum ara iuuentus.* Gracianus.

¹ vnde et Assyriis regibus genus ex regina Semirami fuit. MS. et Iuntae: Vnde et Assyriis regibus genus et reginae Semiramidi fuit. Constat ex lib. I cap. 2. Syros pro Assyriis accepisse veteres et cum iis confudisse, non Semiramidem solam, quamvis et hanc Syram fuisse. et apud Syros postea diuinis honoribus addeam quam plurimi tradant. Gracianus.

deamque exinde sanctissimae religionis habent.
 3 Post Damascum Azelus, mox Adores, et Abraham, et Israhel reges fuere. 4 Sed Israhellem felix decem filiorum prouentus maioribus suis clariorem fecit. 5 Itaque populum, in decem regna diuisum, filiis tradidit, omnesque ex nomine Iudae, qui post diuisionem decesserat, Iudaeos appellauit: colique eius memoriam ab omnibus iussit, cuius portio omnibus accesserat. 6 Minimus aetate inter fratres Ioseph fuit: cuius excellens ingenium veriti fratres, clam interceptum, peregrinis mercatoribus vendiderunt. 7 A quibus deportatus in Aegyptum, cum magicas ibi artes sollerti ingenio percepisset, breui ipsi regi percarus fuit. 8 Nam et prodigiorum sagacissimus erat, et somniorum primus intelligentiam condidit; nihilque diuini iuris humanique ei incognitum videbatur: 9 adeo, vt etiam sterilitatem agrorum ante multos annos prouiderit: perissetque omnis Aegyptus fame, nisi monitu eius rex edicto seruari per multos annos fruges iussisset: 10 tantaeque experientia eius fuerunt, vt non ab homine, sed a deo, responsa dari viderentur. 11 Filius eius Moses fuit, quem praeter paternae scientiae hereditatem, etiam formae pulcritudo commendabat. 12 Sed Aegyptii, cum scabiem et vitiliginem paterentur, responso moniti, eum cum aegris, ne pestis

12 cum scabiem et vitiliginem paterentur] Non reprehendo hanc incomparabilis Iurisconsulti Iacobi Cuiacii commendationem, fide antiquorum librorum fulram. Non tamen frustra in antiquis editionibus legitur: *pruriginem*. in Iuntina vero et nonnullis aliis optime, si quid video, *porriginem*. Sic *scabiem* et *porriginem* iunxit Iuuenalis Sat. VI

- - - grex totus in agris
 Vnius scabie cadit, et porriginem porci.
 Et Lucilius: Tristem et corruptum scabie et porriginem plenum. Est autem porrigo secundum Celsum proprie: ubi inter pilos quaedam quasi squamulae surgunt, eaeque a cute resoluuntur, et interdum madent, interdum siccae sunt. Tribuitur tamen et iis porrigo, quorum totum corpus squamulis et scabie

stis ad plures serperet, terminis Aegypti pellunt.
 13 Dux igitur exulum factus, sacra Aegyptiorum furto abstulit: quae repetentes armis Aegyptii, domum redire tempestatibus compulsi sunt. 14 Itaque Moses, Damascena antiqua patria repetita, montem Synae occupat; quo septem dierum ieiunio, per deserta Arabiae, cum populo suo fatigatus, cum tandem venisset, septimum diem, more gentis, Sabbathum appellatum, in omne aevum ieiunio sacrauit: quoniam illa dies famem illis erroremque finierat. 15 Et quoniam metu contagionis pulsos se ab Aegypto meminerant, ne eadem causa inuisi apud incolas forent, cauerunt, ne cum peregrinis communicarent: quod ex causa factum, paullatim in disciplinam religionemque convertit. 16 Post Mosen etiam filius eius Aratas, sacerdos sacris Aegyptiis, mox rex, creatur; semperque exinde hic mos apud Iudaeos fuit, ut eosdem reges et sacerdotes haberent: quorum iustitia religione permixta, incredibile quantum coaluere.

III

Opes genti ex vectigalibus opobalsami crene-
 re, quod in his tantum regionibus gignitur.

hie oblitum est, ut ex iis patet exemplis, quae attulimus. Graenius.

14 montem Synan occupat] luntae: montem Synae, ut mons Soractis, Vergelli torrens, flumen Aretusae, et sexcenta huius notae apud optimos Latinae linguae auctores. Graenius.

15 eadem causa] Causam vocat auctor, quam ante dixit scabiem et viriliginem. Causa saepius pro morbo usurpatur. Celsus: partes, quae in causa

sunt. unde et *caussarius* pro aegroto. Plin. XXIII, 3 *Causarii dentes.* et XXV, 6 *Causarii vel latere vel faucibus.* Seneca *caussarium* corpus vocat infirmum. *Caussaria* missio apud Romanos erat, cum quis ob adversam valetudinem a militia dimitteretur. Aretaeo quoque dicitur *ly alria elva* pro morbo laborare. Gronovius.

16 coaluere] Certissima est coniectura Berneggeri, *legentis conualueret. Coalescere* hic locus nullus est. Graenius.

tur. * Est namque vallis, quae continuis montibus, velut muro quodam, ad instar castrorum clauditur. Spatium loci ducenta iugera, nomine Hierichus dicitur. ³ In ea valle silua est, et vbertate et amoenitate insignis: siquidem palmeto et opobalsameto distinguitur. ⁴ Arbores opobalsami formam similem piceis arboribus habent, nisi quod sunt humiles magis, et in vinearum morem excoluntur. Haec certo anni tempore balsamum sudant. ⁵ Sed non minor loci eius apricitatis, quam vbertatis, admiratio est: quippe cum toto orbe regionis eius ardentissimus sol sit, ibi tepidi aëris naturalis quaedam ac perpetua apricitas inest. ⁶ In ea regione lacus est Asphaltites, qui propter magnitudinem et aquae immobilitatem, Mortuum Mare dicitur. ⁷ Nam neque ventis mouetur, resistente turbinibus bitumine, quo aqua omnis stagnatur; neque navigationis patiens est, quoniam omnia vita carentia in profundum merguntur: nec materiam ullam sustinet, nisi quae alumine illinatur.

⁸ Primum

² spatium loci ducenta iugera, nomine arcus dicitur] luntae: Spatium loci ducenta milia iugera, nomine Hiericho dicitur. Praeclare Salmasius ad Solinum: Spatium loci ducentum iugerum Iericbus dicitur. Nam cum in Anglicano quoque MS. habeatur Hiericho, non video, cur Salmasiana correctio sit respuenda, praesertim cum nullus a quoquam commemoretur locus, qui arcus fuerit appellatus. Non enim de forma loci hic agit, sed de nomine. Nomine, inquit, arcus dicitur. Graevius.

³ In ea silua est] Scribe, in eo, nempe spatio. Gronovius.

palmeto et opobalsamo distinguitur] MSS. opobalsameta. luntae: opobalsameto. Nimirum arboribus opobalsami et palmis ea planities est confita. Graevius.

⁶ in ea regione lacus est] MSS. et luntae: In ea regione lacus est Asphaltites. Quos sequor. In nonnullis MSS. est: Non longe est lacus Asphaltites. Graevius.

⁷ nisi quae alumine illinatur] MSS. nisi quae alumine illustratur. luntae cum nonnullis vet. edd. nisi quae alumine illutatur. Quod non damnem temere. Eodem sensu lutare pro illinere Pers. Sat. III, 104 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis. Et delutare Catoni de Re, Rustica

• Primum Xerxes, rex Persarum, Iudaeos domuit : postea cum ipsis Persis in ditionem Alexandri Magni venire, diuque in potestate Macedonici imperii subiecti Syriae regno fuere. ⁹ A Demetrio cum desciuisent, amicitia Romanorum petita, primi omnium ex Orientalibus libertatem receperunt, facile tunc Romanis de alieno largientibus.

III

• **P**er eadem tempora, quibus in Syria regni mutatio inter novos reges alternabatur, in Asia rex Attalus florentissimum ab Eumene patruo acceptum regnum, caedibus amicorum, et cognatorum suppliciis, foedabat, nunc matrem anum, nunc Beronice sponfam maleficiis eorum necatas confingens. ² Post hanc scelestam violentiae rabiem, squalidam vestem sumit : barbam capillumque in modum reorum summittit : non in publicum prodire, non populo se ostendere, non domi laetiora conuiuia inire, aut aliquod signum sani hominis habere, prorsus ut poenas pendere manibus interfectorum videretur. ³ Omissa deinde regni administratione, hortos fodiebat, gramina seminabat, et noxia innoxiiis permiscebat, eaque omnia veneni succo infecta, velut peculiare munus, amicis mittebat. ⁴ Ab hoc studio, aerariae artis fabricae se tradit, cerisque fingendis, et aere fundendo procudendoque, oblectabatur. ⁵ Matri deinde sepulcrum facere instituit : cui operi intentus, morbum ex solis feruore contraxit, et septima die decessit. Huius testamento heres populus Romanus tunc instituitur.

c. 128 Si habitationem delutare vis, terram quam maxime lutosam vel rubricosam sumito, et amurcam infundito, paleas indito, finitoque quatrimum frascet; ubi bene fracueris, ru-

tro concidito; ubi concideris, delutato. Gracivus.

8 primum Xerxes] Lege cum Iuntis: primus rex Persarum Iudaeos domuit. Gracivus.

rur. ⁶ Sed erat ex Eumene Aristonicus, non iusto
 matrimonio, sed ex pellice Ephesia, citharistae cu-
 iusdam filia, genitus, qui post mortem Attali, vel-
 ut paternum regnum, Asiam inuasit. ⁷ Cum multa
 secunda praelia aduersus ciuitates, quae metu Ro-
 manorum tradere se ei nolebant, secisset, iustusque
 rex iam videretur, Asia Licinio Crasso consuli de-
 cernitur; ⁸ qui intentior Attalicae praedae, quam
 bello, cum extremo anni tempore inordinata acie
 praelium conseruisset, victus poenas inconsultae aua-
 ritiae sanguine dedit. ⁹ In huius locum missus Per-
 penna consul, prima congressione Aristonicum su-
 peratum in potestatem suam redegit; Attalicasque
 gazas, hereditarias populi Romani, nauibus impo-
 sitas, Romam deportauit. ¹⁰ Quod aegre ferens
 successor eius, M. Aquilius Consul, ad eripiendum
 Aristonicum Perpennae, veluti sui potius triumphi
 munus esse deberet, festinata velocitate contendit.
¹¹ Sed contentionem Consulum mors Perpennae di-
 remit. ¹² Sic Asia Romanorum facta, cum opibus
 suis vitia quoque Romam transmisit.

¹⁰ *Manius Aquilius*] Sic rescripti ex Fastis Capitolinis.
Gracius.

LIBER XXXVII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Massiliensium i: Phocenses beneficentia. Tragoediae in Cappadocia et Ponto.*
 II *Mitridatis, Ponti regis, futura magnitudo praedicta, liberatio, occupationes.*
 III *Eiusdem res gestae, et demi ab uxore periculum.*
 IIII *Osii detestatio, exercitia militaria, Cappadociae et Galatiae occupatio, asque superbum Romanis responsum.*

I

Capto Aristonico, Massilienses pro Phocensibus conditoribus suis, quorum urbem senatus et omne nomen, quod et tunc, et antea Antiochi bello, infesta contra populum Romanum arma tulerant, deleri iusserat; legatos Romam deprecatum misere, veniamque his a senatu obtinere. ² Post haec regibus, qui aduersus Aristonicum auxilia tulerant, praemia persoluta; Mithridati Pontico Phrygia maior, filiis Ariarathis, regis Cappadociae, qui eodem bello occiderat, Lycaonia et Cilicia datae; ³ fideliorque populus Romanus in focii filios, quam mater in liberos, fuit: quippe hinc paruulis autum regnum, inde vita adempta. ⁴ Namque Laudice ex numero sex filiorum, quos virilis sexus ex Ariarathe rege susceperat, timeus, ne non diutina regni administrationem adultis quibusdam potiretur, quinque parricidiali veneno necauit: ⁵ vnum paruu-

I *Phocensibus*] Scribe, *Phocaensibus*. *Phocaenses* enim, a *Phocaea*, quae urbs est Asiae minoris in Ionia, vnde et oriundi Massilienses: *Phocenses* vero dicti a Phocide, vicina Boeotiae in Graecia. Eodem modo et infra XXXXIII, § legendum *Phocaensium*, pro vulg. *Phocensium*. Gronouius.

2 *Syria maior*] Quanam *Syria minor*? Optime luntae et alii impressi: *Phrygia maior*, quod et Bongarsius vidit. Graenius.

4 *ne non diutina - potire-sur*] Num qui rerum potitur futuram rem agit? Atqui in hac locutione rerum potiri, semper omittitur *administrationem*.

parvulum, sceleri matris cognatorum custodia eripuit; qui post necem Laudices; nam propter crudelitatem eam populus extinxerat; solus regno potitus erat. ⁶ Mithridates quoque repentina morte interceptus; filium, qui et ipse Mithridates dictus est, reliquit. ⁷ Cuius ea postea magnitudo fuit, ut non sui tantum temporis, verum etiam superioris aetatis; omnes reges maiestate superaverit, bellaque cum Romanis per XXXXVI annos varia victoria gesserit: ⁸ cum eum summi imperatores, Sylla, Lucullus, caeterique, in summa Cnaeus Pompeius, ita vicerint, ut maior clariorque in restaurando bello resurgeret, damnisque suis terribilior redderetur. ⁹ Denique ad postremum, non vi hostili, sed voluntaria morte, in auito regno, senex herede filio, decessit.

II

Huius futuram magnitudinem etiam caelestia ostenta praedixerant. ¹ Nam et eo, quo genitus est, anno, et eo, quo regnare primum coepit, stella cometes per utrumque tempus septuaginta diebus ita luxit, ut caelum omne flagrare videretur. ² Nam et magnitudine sui, quartam partem caeli occupauerat, et fulgore sui solis nitorem vicerat; et cum oriretur occumberetque, quatuor spatium horarum consumebat. ³ Puer tutorum insidias passus est, qui eum fero equo impositum, equitare iacularique cgebant: ⁴ qui conatus cum eos fefellissent, supra aetatem regente equum Mithridate, veneno eum appetuere. ⁵ Quod metuens, antidota saepius bibit, et ita se aduersus insidias

sionem. Nihil hoc loco scimus. Graevius. Praestaret abesse victus, sicuti non vi hostili victus, sed in luntina editione recte abest. Graevius.

fidias exquisitoribus remediis stagnavit, ut ne volens quidem senex veneno mori potuerit. ⁷ Timens deinde, ne inimici, quod veneno non potuerant, ferro peragerent, venandi studium finxit: quo per septem annos neque urbis, neque ruris testis usus est: ⁸ sed per silvas vagatus, diuersis montium regionibus pernoctabat, ignaris omnibus, quibus esset locis; assuetus feras cursu aut fugere, aut persequi, cum quibusdam etiam viribus congredi. ⁹ Quibus rebus, et insidias vitauit, et corpus ad omnem patientiam durauit.

III

¹ Ad regni deinde administrationem cum accessisset, statim non de regendo, sed de augendo, regno cogitauit. ² Itaque Scythas, inuictos antea, qui Sopyriona, Alexandri Magni ducem, cum triginta millibus armatorum deleuerant; qui Cyrum, Persarum regem, cum ducentis millibus trucidauerant, qui Philippum, Macedonum regem, fugauerant, ingenti felicitate perdomuit. ³ Auctus igitur viribus, Pontum quoque, ac deinceps Cappadociam occupauit. ⁴ Cum de Asia tractaret, tacitus

⁶ *stagnauit*] Legendum *stagnauit*, pro *stagnauit*, quod est in MSS. Soleut enim litterae G et N confundi a scribis, ut apud Liu. XXI, 27 in MS. Vossiano, *ignare* pro *innare*. Gronouius. *Stagnari* potest dici aqua, sanguis et liquor, cum quasi stagnum sit. Sed stagnari homo contra venenum, pro muniri absurde diceretur: nec quisquam hanc translationem aut capere potest, aut probare. Assentior itaque viris doctis, qui legendum censerent, *stagnauit*, hoc est potius

obmuniit, et quasi obduxit antidotis contra veneni vim. Est quidem translatio durior, sed tamen non inepta et aliena a re, quam exprimere voluit. Grauius.

⁸ *assuetus feras cursu aut fugare aut persequi*] Sicut coniecerat legendum esse Freinshemius, sic olim legitur in optima Iuntina: *assuetus feras cursu aut fugere, aut persequi*. Nihil verius. Quid enim discriminis inter *fugare*, et *persequi*. Grauius.

is cum quibusdam amicis regno profectus, vniuersam, nemine sciente, peruagatus est, omniumque urbium situm ac regiones cognouit. ⁵ Inde Bithyniam transcendit, et quasi dominus Asiae, opportuna quaeque victoriae suae metatus est. ⁶ Post haec in regnum, cum iam perisse crederetur, reuersus est: inuento paruulo filio, quem per absentiam eius Laudice soror vxorque enixa fuerat. ⁷ Sed inter gratulationem aduentus sui, et filii geniti, veneno periclitatus est. Siquidem Laudice soror, cum perisse eum crederet, in concubitus amicorum proiecta, quasi admissum facinus maiore scelere tegere posset, venenum aduenienti parauit. ⁸ Quod cum ex ancilla Mithridates cognouisset, facinus in auctores vindicauit.

IIII

Hieme deinde appetente, non in conuiuio, sed in campo; non in vacationibus, sed in exercitationibus: nec inter sodales, sed inter aequales, aut equo, aut cursu, aut viribus contendebat. ² Exercitum quoque suum ad parem laboris patientiam quotidiana exercitatione durabat: atque ita inuictus ipse inexpugnabilem exercitum fecerat. ³ Inita deinde cum Nicomede societate, Paphlagoniam

Y 2

niam

4 cum quibusdam amicis regno profectus] Iuntac: a regno. Forſan e regno. Graevius.

1 hieme deinde appetente] Secutus ſum Britannos, qui hanc leſionem ex duobus codicibus eruerunt. Vulgata: hieme deinde imminente. Graevius.

inter conequales] Latinus Iuntina et alii impreſſi aequales. Aequales enim melioris aetatis ſcriptoribus ſunt ejuſ-

dem aetatis homines, non conequales, quod poſtea inoleuit, ut et conciuſ pro ciuiſ, contri- bulis pro tribulis. Vide, ſi tanti eſt, quae notauit ad Luciani Soloecismam. Sane non damno hanc vocem. Verum tamen eſt, eam iam eſſe inclinantis Latinitatis, Tetricio, Tullio, et omnibus illius aetatis ſcriptoribus ignotam, apud quos ſemper aequales legitur, quod cum in optima reperitur editione, non video, cur reiici debeat, Grauius.

niam inuadit, victamque cum socio diuidit. ⁴ Quam cum teneri a regibus senatui nuntiatum esset, legatos ad vtrumque misit, qui gentem restitui in pristinum statum iuberent. ⁵ Mithridates cum se iam parem magnitudini Romanorum crederet, superbo responso, *hereditarium patri suo regnum obuuisse*, respondit: *mirarique se, quod quae ei relata controversia non fuerit, sibi referatur*. ⁶ Nec territus minis, Galatiam quoque occupat. ⁷ Nicomedes, quoniam se tueri iure non potuerat, *iusto regi redditurum* respondit. ⁸ Atque ita filium suum mutato nomine, Pylaemenem Paphlagonum regum nomine appellat, et quasi stirpi regiae reddidisset regnum, falso nomine tenet. ⁹ Sic ludibrio habiti legati, Romam reuertuntur.

⁵ *mirarique se quod ei relata controversia non fuerit, sibi referatur*] MS. *mirarique se quoque cum ei*. Glareani editio: *mirarique se quae ei*. Scribe: *mirarique se, quod quae ei relata controversia non fuerit, sibi referatur*. Adstipulantur Iuntae. Gracuius.

⁸ *Philaemenem Paphlagonum regum nomine appellat*] Non procul recedunt a vera lectione Iuntae: *Philaemenem*. Extrita enim vñica littera scribendum *Pylaemenem*, ex Homero aliisque, ostenderunt Glareanus in notis ad hunc locum, et Thomas Reinellius in Variis Lectionibus. Gracuius.

LIBER XXXVIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I Mithridates regni sui auspicia parricidiis polluit; et callidis artibus Ariarathem Cappadocem trucidat.
- II Nouae Mithridatis et Nicomedis tragoediae, quas Senatus Romanus utraque sedat.
- III Mithridates Tigranem in societatem belli aduersus Romanos trahit, et Proconsulibus Romanis fufis, ingenti ciuitatum Asianarum fauore excipitur.
- III Oratio Mithridatis, in qua rationes suas exponit, cur bellum sit Romanis inferendum.
- V Romanos, dum occupati essent, adoriundos esse censet, iustum bellum illud ostendens.
- VI Malas eorundem artes et originem detegit.
- VII Scirpis suae nobilitatem, suorumque libertatem ac fortitudinem opponit, nec non belli facilitatem, liberalitate ac munificentia milites alliciens.
- VIII Ptolemaeus Phlyston in Aegypto multiplici scelere omnia turbat, et a suis pellitur.
- VIII Demetrii, Syriae regis, fortunae ludibrii, casus varii.
- X Antiochus, Demetrii frater, Parthos bello aggressus, in acie a suis desertus occiditur.

I

Mithridates, parricidia a nece vxoris auspiciatus, sororis alterius Laudices filios, cuius virum Ariarathem, regem Cappadociae, per Gordium insidiis occiderat, tollendos statuit: nihil actum morte patris existimans, si adolescentes paternum regnum, cuius ille cupiditate flagrabat, occupassent. ² Igitur dum in his cogitationibus versatur, interim Nicomedes, rex Bithyniae, vacuum morte regis Cappadociam inuadit. ³ Quod cum nuntiatum Mithridati fuisset, per simulationem pietatis auxilia sorori ad expellendum Cappadocia Nicomedem mittit. ⁴ Sed iam Laudice per pactiorem se Nicomedi in matrimonium tradiderat. ⁵ Quod aegre ferens Mithridates, praefidia Nicomedis Cappadocia expellit, regnumque sororis filio

restituit: egregium prorsus factum, ni subsequuta
 fraus esset. ⁶ Siquidem interiectis mensibus simu-
 lat, se Gordium, quo ministro usus in Ariarathe in-
 terficiendo fuerat, restituere in patriam velle, spe-
 rans, si obfisteret adolescens, causas belli futuras;
 aut, si permitteret, per eundem filium tolli posse,
 per quem interfecerat patrem. ⁷ Quod ubi Ariara-
 thes iunior moliri cognouit, grauius ferens inter-
 fectorem patris per auunculum potissimum ab exi-
 lio reuocari, ingentem exercitum contrahit. ⁸ Igi-
 tur cum in aciem eduxisset Mithridates peditum
 octoginta millia, equitum decem millia, currus fal-
 catos DC; nec Ariarathi, auxiliantibus finitimis
 regibus, minores copiae essent: incertum belli
 timens, consilia ad insidias transfert: ⁹ sollicitato-
 que iuvene ad colloquium, cum ferrum occultatum
 inter fascias gereret, scrutatori ab Ariarathe regio
 more misso, curiosius inum ventrem pertractanti,
 ait, *Caueret, ne aliud telum inueniret quam quae-
 reret.* ¹⁰ Atque ita risu protectis insidiis, seuocatum
 ab amicis, velut ad secretum sermonem, inspectan-
 te

⁷ quod ubi Ariarathes iunior
 moliri cognouit] Forte scrib.
 Quem ubi Ariarathes iunior mo-
 liri cognouit. Cic. XII Famil.
 Ep. 12 Deinde cum suspicavere
 nos moliri, quod te sollicitum
 esse et de salute nostra, et de re-
 rum euentu putabam. Grono-
 vius.

¹⁰ euocatum ab amicis velut
 ad secretum sermonem] Lege
 seuocatum. Cic. II Philipp. 14
 Cum interficeretur Caesar, sum-
 ptus a Trebonio vidimus seuocari.
 Gronovius. Olim vidi legen-
 dum esse seuocatum. Non enim
 euocabatur ab amicis, sed ab
 illis seuocabatur. Seuocare est
 seorsim vocare, quod ii faciunt,
 qui soli cum aliquo sunt collo-

cuturi, ut seducere est seorsim
 ducere, secubare seorsim solum
 cubare. Plaut. Menaechn. V, 9
 Seuocabo herum, Menaechnus.
 Men. Ambo, quid vis? Men.
 Non ambos volo. Quid. Seuo-
 cas hunc genitor, nec causam
 fassus amoris. Sueton. Cal. 36
 Egressus triclinio cum maxime
 placitam seuocasset. Cic. pro
 Muraen. Facit ut rursus plebs
 in Aventinum seuocanda videat-
 ur. Idem I ad Famil. ep. VIII
 quoniam quidam nobiles homines
 inimicum meum me inspectante
 saepe in sensu modo severe se-
 ducerent, modo familiariter am-
 plexarentur. Hanc emendatio-
 nem cum communicassem cum
 celeberrimo et unico doctore
 nostro

te utroque exercitu, interficit; regnum Cappadociae octo annorum filio, imposito Ariarathis nomine, additoque ei rectore Gordio, tradidit.

II

Sed Cappadoces, crudelitate ac libidine praefectorum vexati, a Mithridate deficiunt: fratremque regis: et ipsum Ariarathem nomine, ab Asia, ubi educabatur, reuocant. Cum quo Mithridates praelium renouat, victumque Cappadociae regno expellit. Nec multo post adolescens, ex aegritudine collecta infirmitate, decedit. Post huius mortem Nicomedes timens, ne Mithridates accessione Cappadociae etiam Bithyniam finitimam intraderet, subornat puerum eximiae pulcritudinis, quasi Ariarathes tres, non duos, filios genuisset, qui a senatu Romano paternum regnum peteret. Vxorrem quoque Laudicen Romam mittit, ad testimonium trium ex Ariarathae susceptorum filiorum. Quod ubi Mithridates cognouit, et ipse pari impudentia Gordium Romam mittit, qui senatui asseveret, *puerum, cui Cappadociae regnum tradiderat,*

Y 4

ex

nostro Gronouio, ostendit sibi idem dudum venisse in mentem. Postea cum adhiberem Iuntinam, cognoui sic dudum in illa fuisse lectum, uti et in aliis impressis, quod ex variis lectionibus Bongarsii liquet. Sane in Glareani editione legitur: *seuocatum*. Nec puto in posterum quenquam futurum, qui vulgati *reuocatum* sit patrocinium suscepturus. Nihil enim eo hoc loco est absurdius. *Gronouius.*

3 ne Mithridates accessione Cappadociae etiam etc.) Forte eg. ne Mithridates velut ac-

cessionem Cappadociae, etiam Bithyniam finitimam intraderet. Sensus est: ne Mithridates, Bithyniam faceret tanquam aditamentum Cappadociae. Valer. Max. VIII, 1 Ptolemaeus accessione vitiorum suorum vixit. et Florus II, 9 Quidquid insularum in eo mari inter Ceraunios montes iugumque Maleum, Mithridati belli accessio fuerunt. Gronouius.

5 qui senatui asseveret) Legendum, *asseueret*. Cic. in Bruto 57. Quomodo aduersarius de quaque re asseueret. Gronouius. Verissima est scriptura librorum Bongarsianorum,

ex eo Ariarathe genitum, qui bello Aristonici auxilia Romanis ferens cecidisset. ⁶ Sed senatus, studio regum intellecto, aliena regna falsis nominibus furantium, et Mithridati Cappadociam, et Nicomedi, ad solatium eius, Paphlagoniam ademit. ⁷ Ac ne contumelia regum foret, ademptum illis, quod daretur aliis, uterque populus libertate donatus est. ⁸ Sed Cappadoces munus libertatis abnuentes, negant *vivere gentem sine rege posse.* Atque ita rex illis a senatu Ariobarzanes constituitur.

III

Erat eo tempore Tigranes, rex Armeniae, obfesus Parthis ante multum temporis datus, sed olim ab iisdem in regnum patrum remissus. Hunc Mithridates mire ad societatem Romani belli, quod olim meditabatur, pellicere cupiebat. ² Nihil igitur de offensa Romanorum sentientem per Gordium impellit, ut Ariobarzani, segni admodum, bellum inferat: et ne quis dolus subesse videretur, filiam suam ei Cleopatram in matrimonium tradit. ³ Primo igitur aduentu Tigranis Ariobarzanes, sublati rebus suis, Romam contendit. Atque ita per Tigranem rursus Cappadocia iuris esse Mithridatis coepit. ⁴ Eodem tempore mortuo Nicomede, etiam filius eius et ipse Nicomedes regno a Mithridate pellitur; qui cum supplex Romam venisset, decernitur in senatu, ut uterque in regnum restituantur; in quod tum missi Aquilius et Manlius Maltinus legati. ⁵ His cognitis Mithridates societatem cum Tigra-

rum, qui *asserere* legunt pro *assereret*. Nam *asserere* pro affirmare nusquam apud meliores scriptores veteriores reperitur. *Asserere in libertatem* frequens est. Sed *asserit* *hodie*, aut ille deterioris temporis. *Gracivus*,

sed olim] Iustina quoque: ante non multum tempus, nec olim. Gracivus.

4 Aquilius et Manlius Maltinus] Vir summus Thomas Reinesius in epistola XXIII ad Rupertum legit: *Aquilius et M. Acilius* ex Vincentii Bellouacen-

grane, bellum aduersus Romanos gesturus, iungit: pactique inter se sunt, vt vrbes agrique Mithridati, homines vero et quaecunque auferri possent, Tigrani cederent. ⁶ Post haec Mithridates intelligens, quantum bellum suscitaret, legatos ad Cimbros, alios ad Gallograecos, et Sarmatas, Bastarnasque, auxilium petiit. ⁷ Nam omnes has gentes, Romanum meditabundus bellum, variis beneficiorum muneribus iam ante illexerat. Ab Scythia quoque exercitum venire iubet, omnemque Orientem aduersus Romanos armat. ⁸ Non magno igitur labore Aquilium et Maltinum, Asiano exercitu instructos, vincit: quibus simul cum Nicomede pulsus, ingenti fauore ciuitatum excipitur: ⁹ multum ibi auri argentique, studio veterum regum, magnumque belli apparatus inuenit: quibus instructus, debita ciuitatibus publica priuataque remittit, et vacationem quinquennii concedit. ¹⁰ Tunc ad concionem milites vocat, eosque variis exhortationibus ad Romana bella siue Asiana incitat. ¹¹ Quam orationem dignam duxi, cuius exemplum breuitati huius operis insererem, quam obliquam Pompeius Trogus exposuit: quoniam in Lilio et in Sallustio reprehendit, quod conciones directas pro sua oratione operi suo inferendo, historiae modum ex-
cesserint.

III

Optandum sibi fuisse ait, vt de eo liceret consu-
lere, bellumne sit cum Romanis, an pax ha-
benda: ² quin vero sit resistendum impugnantibus,
Y 5 nec

sis lib. 6 spec. hist. cap. 101, quem vide. Iuntae legunt: Aquilius Manlius, et Manius Atilius. Graenius.

66. Mithridates intelligens quantum bellum suscitaret) Iun-

rae: Mithridates intellecto quantum bellum suscitaret. Optime. Nihil frequentius nostro est hac ratione loquendi, Graevius.

nec eos quidem dubitare, qui spe victoriae careant. Quippe aduersus latronem, si nequeant pro salute, pro ultione tamen sua, omnes ferrum stringere, ³ Caeterum, quia non id agitur, an liceat quiescere, non tantum animo hostiliter, sed etiam praelio congressis, consulendum, qua ratione ac spe coepta bella sustineant. ⁴ Esse autem sibi victoriae fiduciam, si sit illis animus: Romanosque vinci posse, cognitum non sibi magis, quam ipsis militibus, qui et in Bithynia Aquilum, et Maltinum in Cappadocia fuderint. ⁵ At si quem aliena magis exempla, quam sua expellimenta moueant, audire se, a Pyrrho, rege Epiri, non amplius quam quinque millibus Macedonum instructo, fusos tribus praeliis Romanos. ⁶ Audire, Annibalem sexdecim annis Italiae victorem immortatum: et quin ipsam caperet urbem, non Romanorum illi vires obstitisse, sed domesticae aemulationis atque inuidiae studium. ⁷ Audire, populos Transalpinae Galliae Italiam ingressos, maximis eam plurimisque urbibus possidere; et latius aliquanto solam finium, quam in Asia, quae dicatur imbellis, eosdem Gallos occupasse: nec victam solam dici sibi Romanis a Gallis, sed etiam captam; ita ut vnius illis montis tantum cacumen relinqueretur; nec bello hostem, sed pretio remotum: ⁸ Gallorum autem nomen, quod semper Romanos terruit, in partem virium suarum ipse numeret. Nam hos, qui Asiam incolunt, Gallos, ab illis, qui Italiam occupauerant, sedibus tantum distare: originem quidem ac virtutem, genusque pugnae idem habere:

¹⁰ tando-

[nec eos quidem dubitare] Scribendum, ne eos quidem dubitare. et mox agatur, pro agitur. Gronovius.

[in partem virium suarum ipse numeret] Mallem legere, in parte virium suarum ipsum numerare. id est, inter suae potentiae assertores et propu-

gnatores se habere. Et mox pro occupauerunt, occupauerint. Gronovius. Non facile haec retingam omnibus libris inuitis, sed potius referam inter illa vitia, quibus hanc orationem obliquam laborare Freinsheimius doctissimus superius obseruauit. Gronovius.

¹⁰ tantoque his sagaciora esse, quam illis, ingenia, quanto longiori ac difficiliori spatio per Illyricum Thraciamque prodierint, paene operosius transitis eorum finibus, quam ubi confedere, possessis. ¹¹ Iam ipsam Italiam audire se nunquam, ut Roma condita sit, satis illi pacatam, sed assidue per omnes annos pro libertate alios, quosdam etiam pro iure imperii, bellis continuis perseverasse; ¹² et a multis ciuitatibus Italiae deletos Romanorum exercitus ferro, a quibusdam, nouo contumeliae more, sub iugum missos. ¹³ Ac ne veteribus immoretur exemplis, hoc ipso tempore uniuersam Italiam bello Marisca confurxerisse, non iam libertatem, sed consortium imperii ciuitatisque, poscentem. ¹⁴ Nec grauius vicinae Italiae bello, quam domesticis principum factionibus urbem

IO. tantoque his sagaciora esse ingenia] Nec hic viro doctissimo [Scheffero legenti acriora, pro sagaciora] possum subscribere. Sagacitas annon requiritur in bello? Cur barbari viribus et impetu potentiores visiti sunt a Romanis, quam quia hi prudenter secundum artem militarem bellagebant? Acres erant omnes Galli, hoc est, intrepidi, bellicosi, sed non sagaces. Sed non ratione bellum gerebant, quae non potest esse sine sagacitate. Pulcre Seneca l. de Ira II Germanis quid est animosus? quid ad incursum acrius? quid armorum cupidius, quibus innascuntur innutrienturque? et quae sequuntur. Dein: Agedum illis corporibus, illis animis, delicias, luxum, opes ignorantibus da rationem, da disciplinam, ut nihil amplius dicam, necesse erit, nobis certe, Romanos mores repetere. Hos itaque Gallos, qui virtutem pri-

stinam retineant, difficultates, labores, (nam μάχματα μάχματα) et loca ipsa cultiora, in quibus confederant, sagaciores reddiderant, ut illorum vis magis esset timenda, quam caeterorum. Acuerant ratione virtutem, ut Florus loquitur. Plurima possent in hanc rem afferri, nisi res esset in aperto. Graeuius.

II iure imperii] MSS. vice imperii, quae lectio omnino praefenda est. Intelligit enim alteram imperii et senatus et consulum partem, ut ipsis essent vices imperii, et partes cum peterent populi Latii ius ciuitatis, et alterum consulum et dimidiam senatus partem. Florus l. 14. Vt et ipsis imperii vices ac partes essent. Gronouius.

13 ne veteribus immoremur] Schefferi coniecturam confirmat Iustina, in qua legitur immoretur. Graeuius.

14 nec grauius vicino Italiae bello]

bem premi, multoque periculofius accessiffe Italico ciuile bellum: ¹⁵ simul et a Germania Cimbr̃os, immensa millia ferorum atque innitium popularum, more procellae, inundasse Italiam: ¹⁶ quorum tametsi singula bella sustinere Romani possent, vniuersis tamen obruantur, ut ne vacaturos quidem bello suo putet.

V

¹ **V**tendum igitur occasione, et rapienda incrementa virium, ne, si illis occupatis, quieuerint, mox aduersus vacuos et quietos, maius negotium habeant. ² Non enim quaeri, an capienda sint arma, sed utrum sua potius occasione, an illorum. ³ Nam bellum equidem iam tunc secum ab illis geri coeptum, cum sibi pupillo maiorem Phrygiam ademerint, quam patri suo praeuium dati aduersus Aristonicum auxilii concesserant, gentem quam et proauo suo, Mithridati, Seleucus Callinicus in dotem dedisset. ⁴ Quid, cum Paphlagonia se decedere iusserunt, non alterum illud genus belli fuisse? quae non vi, non armis, sed adoptione testamenti, et regum domesticorum interitu, hereditaria patri suo obuenerat: ⁵ cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo, non tamen eos mitigarit, quin acerbius se in dies gerant,

non

bello] Iuntae: vicinas. et mox iidem: multoque periculofius accessiffe Italico ciuile bellum. quod praefarendum vulgato esse. Graeuus.

[1 rapienda incrementa] Lit. XXVII, 17 Eam velut primam occasionem raptam. Lucan. X, 508 - - Caesar semper feliciter usus Praecipiti cursu bellorum, et tempore rapto. Et Stat. V Theb. 131 - - Rapuit ganisa Polyxo Fortunam. Et Paullus Ictus L. 168 Digest.

de Reg. Iuris: Rapienda occasio est, quae praebet benignius responsum. Gronouius

3 dati aduersus Aristonicum auxilii] Legendum puto, lati aduersus Aristonicum auxilii. Nam dare auxilium non memini legi apud Latinos scriptores. Graeuus.

5 cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo, non tamen eos mitigaret] MS. et Iuntae: Cum hac decretorum amaritudine parendo. Iuntae quoque mitigarit. Totus locus sic

sic

non obtinuisse. ⁶ Quod enim a se non praeбитum illis obsequium? non Phrygiam, Paphlagoniamque dimissas? non Cappadocia filium eductum, quam iure gentium victor occupauerat? ⁷ Raptam tamen sibi esse victoriam eius ab illis, quorum nihil est nisi bello quaesitum. ⁸ Non regem Bithyniae Chreston, in quem senatus arma decreuerat, a se in gratiam illorum occisum? tamen nihilominus imputari sibi, si qua Gordius aut Tigranes faciat: ⁹ libertatem etiam in contumeliam sui a senatu ultro delatam Cappadociae, quam reliquis gentibus abstulerunt: deinde populos Cappadocum, pro libertate oblata, Gordium regem orantes, ideo tantum, quoniam amicitias suas esset, non obtinuisse. ¹⁰ Nicomedem praecepto illorum bellum sibi intulisse: quia ultum ierit se, ab ipsis ventum obuiam, et nunc eam secum bellandi illis causam fore, quod non impune se Nicomedi lacerandum, saltatricis filio, praeбuerit.

VI

¹ Quippe non delicta regum illos, sed vires ac maiestatem insequi: neque in se uno, sed in aliis quoque

sic est scribendus: Cum interea huic decretorum amaritudini parendo, non tamen eos mitigavit. Decretorum amaritudo sunt amara decreta: de quo loquendi genere plura supra notavi. Graevius.

non obtinuisse] Haec forte delenda sunt, utpote transposita ex sequentibus. Gronovius.

⁷ raptam tamen sibi esse victoriam eius ab illis] Iuntae non inveniunt: Raptum tamen sibi esse victoriae ius. Graevius.

⁹ populo Cappadocum pro libertate oblata Gordium regem orante etc, ideo non obtinuisse]

Non ferunt aures Latinae: populo orante non obtinuisse. Iuntae: populus. alii: orantem. Leg. populos Cappadocum pro libertate oblata Gordium regem orantes etc. non obtinuisse. Cap. 7 iidem Iuntae: Seu populis eorum conferas suos. Sic Latini populi, Aequi Volscique populi, Samnitium populi apud Livium. De quo vide multa exempla apud Gronov. ad Liv. V, 34. Graevius.

¹⁰ ab ipsis ventum obuiam in eo] Iuntae non agnoscunt in eo. rectius abesset. Graevius.

I neque in se uno, sed in aliis

que omnibus, hac semper arte grassatos. ² Sic et
 auum suum Pharnacem, per cognationum arbitria,
 succedaneum regi Pergameno Eumeni datum: ³ sic
 rursus Eumenem, cuius classibus primum in Asiam
 fuere transuecti, cuius exercitu magis, quam suo,
 et Magnum Antiochum, et Gallos in Asia, et mox
 in Macedonia regem Persen domuerant; ⁴ et ipsum
 pro hoste habitum, eique interdictum Italia: et quod
 cum ipso deforme sibi putauerant, cum filio eius, Ari-
 stonico, bellum gessisse. ⁵ Nullius apud eos maiora,
 quam Masinissae, regis Numidarum, haberi merita.
 Huic imputari victum Annibalem, huic captum Sy-
 phacem, huic Carthaginem deletam: hunc inter
 duos illos Africanos tertium seruatore[m] urbis referri:
⁶ tamen cum huius nepote bellum modo in Africa ge-
 stum adeo inexpiabile, ut ne victum quidem mem-
 oriae patris donarent, quin carcerem ac triumph[um]
 spectaculum experiretur. ⁷ Hanc illos regibus omni-
 bus legem odiorum dixisse, scilicet quia ipsi tales re-
 ges habuerint, quorum etiam nominibus erubescant,
 aut pastores Aboriginum, aut aruspices Sabinorum,
 aut exules Corinthiorum: aut seruos verna[sque]
 Thuscorum, aut, quod honoratissimum nomen fuit
 inter haec, Superbos, atque, ut ipsi ferunt, condito-
 res suos lupae vberibus altos: ⁸ sic omnem illum po-
 pulum luperum animos, inexpleribiles sanguinis at-
 que imperii diuitiarumque avidos ac ieiunos habere.

VII

aliis - grassatos] Cic. III ad
 Famil. ep. 8 Quod in te bene-
 merito grati essent. Liu.
 XXX, 26 Se nihil nec institutis
 populi Romani nec moribus suis
 indignum in iis fallurum. Pli-
 nius XXXV, 10 Apelles et in
 aemulis benignus. Virgil. II
 Aen. 541 At non ille, satum
 quo te mentiris, Achilles Talis
 in hoste fuit. Vid. Not. ad
 Senec. Nat. Quaest. III Praef.
 Gronauus.

6 ne victum quidem memoriae
 patris donarent] Iuntae: me-
 moriae aui. Et hoc ratio po-
 stulat. Patria nulla hic sit
 mentio, sed aui et nepotis.
 Graevius.

7 quod honoratissimum nomen
 fuit inter haec] Iuntae et aliae
 vet. edd. inter hos. Grae-
 vius.

VII

Se autem, seu nobilitate illis comparetur, clarior illa colluie conuenarum esse, qui paternos maiores suos a Cyro Darioque, conditoribus Persici regni, maternos a Magno Alexandro, ac Nicatore Seleuco, conditoribus imperii Macedonici, referat: seu populus illorum conferatur suo, earum se gentium esse, quae non modo Romano imperio sint pares, sed Macedonico quoque obsiterint. ² Nullam subiectarum sibi gentium expertam peregrina imperia nullis unquam, nisi domesticis, regibus paruisse: Cappadociam velint, an Paphlagoniam, recensere; rursus Pontum, an Bityniam, itemque Armeniam maiorem minoremque: quarum gentium nullam neque Alexander ille, qui totam pacauit Asiam, nec quispiam successorum eius, aut posterorum, attigisset. ³ Scythiam duos unquam ante se reges, non pacare, sed tantum intrare ausos, Darium et Philippum, aegre inde fugam sibi expedisse: unde ipse magnam partem aduersus Romanos virium haberet. ⁴ Multoque se timidius ac diffidentius bella Pontica ingressum, cum ipse rudis ac tiro esset. Scythas praeter arma, virtutemque animi, locorum quoque solitudinibus, vel frigoribus instructos, per quae denuntiarentur ingens militiae labor ac periculum. ⁵ Inter quas difficultates ne spes quidem praemii foret, ex hoste vago: nec tantum pecuniae, sed etiam sedis, inope. ⁶ Nunc se diuersam belli conditionem ingredi. Nam neque caelo Asiae esse temperatius aliud, nec solo fertilius, nec urbium multitudine amoenius: magnamque temporis partem, non ut militiam, sed ut festum diem, acturos, bello dubium facili magis an vberi: ⁷ si modo aut proximas regni Attalici opes, aut vete-

res

⁴ Scythiae praeter arma etc. legendum, Scythiam instructam; vel frigoribus instructae] Vides haec non congruere cum oratione obliqua. Itaque aut

aut cum Iunctis, Scythas instructos. Grauius.

res Lydiae Ioniaeque audierint, quas non expugnatum eant, sed possessum: ⁸ tantumque se auda exspectet Asia, ut etiam vocibus vocet: adeo illis odium Romanorum incussit rapacitas Proconsulum, sectio publicanorum, calumniae litium. ⁹ Sequantur se modo fortiter; et colligant, quid se duce possit efficere tantus exercitus, quem sine cuiusquam militum auxilio, suamet unius opera, viderint Cappadociam caeso rege cepisse; qui solus mortalium Pontum omnem Scythiamque pacauerit, quam nemo ante transire tuto atque adire potuerit. ¹⁰ Nam iustitiae atque liberalitatis suae nec ipsos milites, qui experiantur, testes refugere: et illa indicia habere, quod solus regum omnium non paterna solum, verum etiam externa regna, hereditatibus propter munificentiam acquisita, possideat, Colchos, Paphlagoniam, Bosporum.

VIII

¹ Sic excitatis militibus, post annos tres et viginti summi regni, in Romana bella descendit. ² At in Aegypto, mortuo rege Ptolemaeo, ei, qui Cyrenis regnabat, Ptolemaeo, per legatos regnum et vxor Cleopatra regina, soror ipsius, defertur. ³ Laerus igitur hoc solo Ptolemaeus, quod sine certamine fraternalium regnum recepisset, in quod subornari et a matre Cleopatra, et fauore principum, fratris filium cognouerat: caeterum infestus omnibus, statim ubi Alexandriam ingressus est, fautores pueri trucidari iussit. ⁴ Ipsum quoque die nuptiarum, quibus matrem eius in matrimonium recipiebat, inter apparatus epularum, et solennia religionum, in complexu matris interficit: atque ita totum sororis caede filii eius cruentus adscendit. ⁵ Post quod non mitior in populares, qui eum in regnum

⁸ odium Romanorum incussit) tunc est? Et II, 9 Tantus enim illorum temporum dolor inustus, est ciuitati. Gronovius. ⁶ Quae notae domesticae turpitudinis non iniusta vitae

regnum vocauerant, fuit. Siquidem peregrinis militibus licentia caedis data, omnia sanguine quotidie manabant: ipsam quoque sororem, filia eius virgine per vim stuprata, et in matrimonium adscita, repudiat. ⁶ Quibus rebus territus populus, in diuersa labitur, patriamque, metu mortis, exul relinquit. ⁷ Solus igitur in tanta vrbe cum suis relictus Ptolemæus, cum regem se non hominum, sed vacuarum aedium, videret, edicto peregrinos sollicitat. ⁸ Quibus confluentibus, obuius legatis Romanorum, Scipioni Africano et Spurio Mummio, et L. Metello, qui ad inspicienda sociorum regna veniebant, procedit. ⁹ Sed quam cruentus ciuibz, tam ridiculus Romanis, fuit. Erat enim et vultu deformis, et statura brevis, et sagina ventris non homini, sed belluae, similis. ¹⁰ Quam foeditatem nimia subtilitas perlucidae vestis augebat, prorsus quasi astu inspicienda praeberentur, quae omni studio occultanda pudibundo viro erant. ¹¹ Post discessum deinde legatorum, quorum Africanus, dum inspicit urbem, spectaculo Alexandrinis fuit, iam etiam populo peregrino inuisus, cum filio, quem ex sorore susceperat, et cum vxore, matris pellice, metu insidiarum, tacitus in exilium proficiscitur; contractoque mercenario exercitu bellum forori pariter ac patriae infert. ¹² Arcessitum maximum deinde a Cyrenis filium, ne eum Alexandrini contra se regem crearent, interficit. Tunc populus statuas et imagines eius detrahit. ¹³ Quod factum studio sororis existimans, filium, quem ex ea susceperat, interficit, corpusque in membra diuisum, et in cista compositum, matri die natali eius inter epulas

¹³ *die natalis*] Subintellige *locis*. Plin. XXXVII Hist. Nat. 2 *Tertio triumpho, quos pridie Calend. Octob. die natalis sui egit, transfudit aeneum etc.* Lamprid. in Commodio 10 *Eum etiam, qui Tranquilli librum,*

visam Caligulae consensentem, legerat, feris obici iussit, qui eandem diem natalis habuerat, quam et Caligula. Cod. Theodos. VI Tit. XXVIII L. 6 *Felicitis natalis nostri die.* Gronovius.

las offerri curat. ¹⁴ Quae res non reginae tantum, verum etiam vniuersae ciuitati, acerba et luctuosa fuit: tantumque moerorem festiuissimo conuiuio intulit, vt regia omnis repente luctu incendiaretur. ¹⁵ Verso igitur studio principum ab epulis in exsequias, membra lacera populo ostendunt, et quid sperare de rege suo debeant, filii caede demonstrant.

VINI

¹ Finito luctu orbitatis, Cleopatra, cum vrgeri se fraterno bello videret, auxilium a Demetrio, rege Syriae, per legatos petit: cuius ipsius varii et memorabiles casus fuere. ² Namque Demetrius, vt supra dictum est, cum bellum Parthis intulisset, et multis congressionibus victor fuisset, repente infidiis circumuentus, amisso exercitu, capitur. ³ Cui Arsacides, Parthorum rex, magno et regio animo, misso in Hyrcaniam, non cultum tantum regium praestitit: sed et filiam in matrimonium dedit, regnumque Syriae, quod per absentiam eius Trypho occupauerat, restitutum promittit. ⁴ Post huius mortem desperato reditu, non ferens captiuitatem Demetrius, priuatam, etsi opulentam, vitam per-taesus, tacitus in regnum fugam meditatur. ⁵ Hortator illi et comes Gallimander amicus erat: qui post captiuitatem eius a Syria per Arabiae deserta, ducibus pecunia comparatis, Parthico habitu Babylonem peruenerat. ⁶ Sed fugientem Phrahates, qui Arsacidae successerat, equitum celeritate, per compendiosos tramites occupatum retrahit. ⁷ Vt est deductus ad regem, Gallimandro quidem non tantum venia, verum etiam praemium fidei, datum: Demetrium autem et grauiter castigatum ad coniugem in Hyrcaniam reinitit, arctioribusque custodiis obser-

⁵ Gallimander] Hic Iosepho Καλλισμάνδρας dicitur. Graecum.

obseruari iubet. ⁸ Interiecto deinde tempore, cum fidem illi etiam suscepti liberi facerent, eodem amico comite repetita fuga est: sed pari infelicitate prope fines regni sui deprehenditur; ac denuo perductus ad regem, ut inuisus a conspectu summouetur. ⁹ Tunc quoque uxori et liberis donatus, in Hyrcaniam, poenalem sibi ciuitatem, remittitur, talisque aureis ad exprobrationem puerilis leuitatis donatur. ¹⁰ Sed hanc Parthorum tam mitem in Demetrium clementiam non misericordia gentis faciebat, nec respectus cognationis: sed quod Syriae regnum affectabant, usuri Demetrio aduersus Antiochum fratrem, prout res, vel tempus, vel fortuna belli, exegisset.

X

His auditis, Antiochus occupandum bellum ratus, exercitum, quem multis finitimorum bellis indurauerat, aduersus Parthos ducit. ² Sed luxuriae non minor apparatus, quam militiae, fuit: quippe LXXX millia armatorum sequuta sunt CCC millia lixarum; ex quibus coquorum, pistorum, scenicorumque, maior numerus fuit. ³ Argenti certe aurique tantum, ut etiam gregarii milites caligas auro figerent, proculcarentque materiam, cuius amore populi ferro dimicant. ⁴ Culinarum quoque argentea instrumenta fuere, prorsus quasi ad epulas, non ad bella, pergerent. ⁵ Aduenienti Antiocho multi Orientales reges occurrere, tradentes se, regnaque sua, cum execratione superbiae Parthicae. ⁶ Nec mora congressioni fuit. Antiochus,

Z 2

chus,

⁸ *prope fines regni sui deprehenditur*] Recepti ex MSS. et iunctina *reprehenditur*. Quomodo legendum olim diuinaverat Acidalius ad Velleium. Curtius: *reprehensit ex fuga Persae*. Phaedrus: *elapsus semel non ipse possit Iupiter reprehendere*. Graevius.

³ *figerent*] MS. *suerent*. Festus in voce *Mustricola*: *Mustricola est machinula ex regulis, in qua calcens noxus iuitur*. Gronovius.

chus, tribus praeliis victor, cum Babyloniam occupasset, magnus haberi coepit. Itaque omnibus ad eum populis deficientibus, nihil Parthis reliqui praeter patrios fines fuit. ⁷ Tunc Phraates Demetrium in Syriam ad occupandum regnum cum Parthico praelidio mittit, ut eo pacto Antiochus ad sua tendenda a Parthia reuocaretur. Interim, quoniam viribus non poterat, insidiis Antiochum ubique tentabat. ⁸ Propter multitudinem hominum, exercitum suum Antiochus per ciuitates in hiberna diuiserat: quae res exitii causa fuit. Nam cum grauari se copiarum praebitione, et iniuriis militum, ciuitates viderent, ad Parthos deficiunt; et die statuta omnes apud se diuisum exercitum per insidias, ne inuicem ferre auxilia possent, aggrediuntur. ⁹ Quae cum nuntiata Antiocho essent, auxilium proximis laturus, cum ea manu, quae secum hiemabat, progreditur. In itinere obuium regem Parthorum habuit, aduersus quem fortius, quam exercitus eius, dimicauit. ¹⁰ Ad postremum tamen cum virtute hostes vincerent, metu suorum desertus, occiditur; cui Phraates exsequias regio more fecit, filiamque Demetrii, quam secum Antiochus adduxerat, captus amore virginis, uxorem duxit. ¹¹ Poenitere deinde dimissi Demetrii coepit: ad quem retrahendum cum turmas equitum festinato misisset, Demetrium, hoc ipsum metuentem, iam in regno missi inuenerunt: frustra omnia conati, ad regem suum reuersi sunt.

LIBER XXXVIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Demetrius, interfecto fratre Antiocho, dum Aegyptum tentat, Syriam amittit, et tandem cruento fato tollitur.*
- II *Alexander, ex ignobili rex factus, dum fortunam suam non reuerenter habet, foede perit, interfectus a Grypo, qui matrem et fratrem extinguit.*
- III *Cleopatra regina mater in Aegypto grauissimas turbas concitat: unde horrendae laniationis ex mulierum ira, quarum interitus describitur.*
- IIII *Peculiares tragoediae, quas Cleopatra inter suos excitat. Tandem illa a filio Alexandro occupata interficitur.*
- V *Alexander in exilium agitur, renocato Ptolemaeo Norbo. Romanis ad Orientalia regna excurrentibus, Syria et Aegyptus vexatur.*

I

Antiocho in Parthia cum exercitu deleto, frater eius Demetrius, obsidione Parthorum liberatus, ac restitutus in regnum, cum omnis Syria in luctu propter amissum exercitum esset; ¹ quasi Parthica ipsius ac fratris bella, quibus alter captus, alter occisus erat, prospere cessissent, ita Aegypto bellum inferre statuit; regnum Aegypti Cleopatra locru, pretium auxilii aduersus fratrem suum, pollicente. ² Sed dum aliena affleat, ut assolet fieri, propria per defectionem Syriae amisit. Siquidem Antiocheneses primi, duce Tryphone, execrantes superbiam regis, quae conuersatione Parthicae crudelitatis intolerabilis facta erat, mox Apamenii, caeteraeque ciuitates exemplum sequutae, per absentiam eius a Demetrio defecere. ³ Ptolemaeus quo-

Z 3 que

¹ 2 quasi Parthica ipsius ac fratris bella, quibus alter captus, alter occisus erat, prospere cessissent. Num ille fratris bella gessit? MSS. gessissent. Leg. cessissent cum lun-

tia. Ita et in MSS. lib XXXX, 2 Quod gesseris Tigra non daturum; pro vulgato quo cesseris Tigraui. Gronovius, ita Aegypto. Id ita super vacuum videtur. Gronovius.

que, rex Aegypti, bello ab eodem petitus, cum cognouisset, Cleopatram sororem suam, opibus Aegypti nauibus impositis, ad filiam et Demetrium generum in Syriam profugisse, immittit iuuenem quendam Aegyptium, Protarchi negotiatoris filium, qui regnum Syriae armis peteret: ⁵ composita fabula, quasi per adoptionem Antiochi regis receptus in familiam regiam esset, nec Syriis quemlibet regem adspernantibus, ne Demetrii paterentur superbiam: nomen iuueni Alexandri imponitur, auxiliaque ab Aegypto ingentia mittuntur. ⁶ Interea corpus Antiochi, interfecti a rege Parthorum, in loculo argenteo ad sepulturam in Syriam remissum superuenit: quod cum ingenti studio ciuitatum et regis Alexandri, ad firmandam fabulae fidem, excipitur. Quae res illi magnum fauorem popularium conciliavit, omnibus non fictas in eo, sed veras, lacrimas existimantibus. ⁷ Demetrius autem victus ab Alexandro, cum vndique circumstantibus malis premeretur, ad postremum etiam ab uxore filiisque deseritur. ⁸ Relictus igitur cum paucis seruulis, cum Tyrum religionem templi se defensurus petisset, nauis egrediens, praefecti iussu interficitur. ⁹ Alter ex filiis Seleucus, quoniam sine matris auctoritate diadema sumisset, ab eadem interficitur; alter, cui propter nasi magnitudinem cognomen Grypo fuit, rex a matre haecenus constituitur, ut nomen regis penes filium, vis autem omnis imperii penes matrem, esset.

⁴ armis peteret. Et composita fabula] Recte Iuntae et ignorant. Graevius.

⁵ nomen Alexandri imponitur] Scribe, nomen iuueni Alexandro imponitur. Gronovius.

⁶ in Syriam remissum peruenit] Praestat Iuntinae lectio: superuenit. Inopinato venit et peropportune in illo mimo. Haece vis verbi. Graevius super-

uenies quae non sperabitur hora. Sed apud Iustinum saepius occurrit. Graevius.

⁹ ius autem omnis imperii penes matrem esset] Quam acute coniecerit Berneggerus, vis autem omnis imperii penes matrem esset, ostendit Iuntae, apud quos sic extat, ut et in codice manu descripto. Graevius.

II

¹ Sed Alexander, occupato Syriae regno, tumentē successū rerum, spernere iam etiam ipsum Ptolemacum, a quo fuerat subornatus in regnum, superba insolentia coepit. ² Itaque Ptolemaeus, reconciliata sororis gratia, destruere Alexandri regnum, quod odio Demetrii, viribus suis acquisierat, summis opibus instruit. ³ Mittit igitur ingentia Grypo auxilia, et filiam Tryphaenam Grypo nupturam, ut populos in auxilium nepotis, non societate tantum belli, verum et affinitate sua, sollicitaret. ⁴ Nec res frustra fuit. nam cum omnes Grypum instructum Aegypti viribus viderent, paulatim ab Alexandro dehincere coepere. ⁵ Fit deinde inter reges praelium, quo victus Alexander Antiochiam profugit: ibi inops pecuniae, cum stipendia militibus deessent; templo Iouis solidum ex auro Victoriae signum tolli iubet, facietis iocis sacrilegium circumscribens. nam *Victoriam commodatam sibi ab Ioue esse dicebat*. ⁶ Interiectis deinde diebus, cum ipsius Iouis aureum simulacrum infiniti ponderis tacite euelli iussisset, deprehenfusque in sacrilegio concursu multitudinis esset in fugam versus; magna vi tempestatis oppressus, ac desertus a suis; a latronibus capitur; perductusque ad Grypum

Z 4

³ Tryphaenam] Lege Tryphaenam, postulante et analogia, sicut *leuens*, et vsu apud Petronium: *Lycam Tarensum esse dominum huiusce navigii, qui Tryphaenam exulem Tarentum ferat*. Graevius.

⁶ templo Iouis aureum simulacrum infiniti ponderis tacite euelli iussisset] MS. et Iuntae: *in templo Iouis*. Quod non intellexerunt, qui repudiarunt. In saepe ponitur pro ex. Florus III, 4 *bibere in ossibus capium*, hoc est, ex ossibus. Se-

nec. Agamemn. v. 878 *Merumque in auro veteris Assaraci trahunt*. Cic. I ad Fam. 6 *Me in summo dolore quem in tuis rebus capio*. Inscriptio antiqua: *Statuam in aere auram posuere*. Graevius.

a latronibus capitur] Cl. Bochartus, II, 16 Phaleg, putat, hanc historiam pertinere ad Alexandrum Balam, cum Iustinus hic agat de Alexandro, cui cognomen fuit Zabinae. Gronovius.

pum interficitur. ⁷ Grypus porro, recuperato patrio regno, externisque periculis liberatus, insidiis matris appetitur. Quae cum cupiditate dominationis, prodito marito Demetrio, et altero filio interfecto, huius quoque victoria inferiorem dignitatem suam factam doleret, venienti ab exercitatione poculum veneni obtulit. ⁸ Sed Grypus, praedictis iam ante insidiis, veluti pietate cum matre certaret, bibere ipsam iubet; abnuenti instat. Postremum prolato indice eam arguit, *solanı defensionem sceleris superesse* affirmans, *si bibat, quod filio obtulit*. Sic victa regina, scelere in se verso, veneno, quod alii parauerat, extinguitur. ⁹ Parta igitur regni securitate, Grypus octo annis quietem et ipse habuit, et regno praestitit. ¹⁰ Natus deinde illi est aemulus regni, frater ipsius Cyzicenus, eadem matre genitus, sed ex Antiocho patruo susceptus: quem cum veneno tollere voluisset, vt maturius armis cum eo de regno contenderet, excitauit.

III

¹ Inter has regni Syriae parricidiales discordias moritur rex Aegypti, Ptolemaeus, regno Aegypti uxori et alteri ex filiis, quem illa legisset, relicto; videlicet quasi quietior Aegypti status, quam Syriae regnum esset, cum mater, altero ex filiis electo, alterum hostem esset habitura. ² Igitur cum pronior in minorem filium esset, a populo compellitur maiorem

⁷ *venienti ab exercitatione]* Clar. Vserius in Annal. Aetat. VI p. 124 mallet *ab exercitu*. At nihil mutandum. *Exercitatio* enim luctam notat. Sup. XXXVII, 4. *Non in aduocatio-nibus, sed in exercitationibus*. Plutarch. in Pompeio p. 640 καὶ γυμνάσιοντες ἰαυρὸν ἴππον παρὶ τὸ σπυρίανδον. Liu. X, 11 T. Manlius vix dum ingressus

hostium fines, quam exerceretur inter equites, ab rapido cursu circumagendo equo effusus, exemplo prope expirauit. Gronouius.

¹ *quasi quietior Aegypti status, quam Syriae regnum esset]* Forte leg. *quasi quietior Aegypti status quam Syriae futurus esset.* Gronouius.

rem eligere; cui prius, quam regnum daret, vxorem ademit; compulsūque repudiare [carissimam sibi sororem Cleopatram, minorem sororem Selenen ducere iubet, non materno inter filias iudicio, cum alteri maritum eriperet, alteri daret. ³ Sed Cleopatra, non tam a viro repudiata, quam a matre divortio viri dimissa, Cyziceno in Syria nubit: eique ne nudum vxoris nomen asserret, exercitum Grypi sollicitatum, velut dotalem, ad maritum deducit. ⁴ Par igitur viribus fratris Cyzicenus, praellium committit, ac victus in fugam vertitur, Antiochiamque venit. ⁵ Tunc Antiochiam Grypus, in qua erat Cyziceni vxor, Cleopatra, obsidere coepit: qua capta, Tryphaena, vxor Grypi, nihil antiquius quam sororem Cleopatram requiri iussit: non vt captivae opem ferret, sed ne effugere captivitatis mala posset, quae sui aemulatione in hoc potissimum regnum inuaserit, hostique sororis nubendo hostem se eius effecerit. ⁶ Tum peregrinos exercitus in certamina fratrum adductos, tum repudiatam a fratre, contra matris voluntatem, extra Aegyptum nuptam accusat. ⁷ Contra Grypus orare, *ne tam foedum facinus facere cogatur: a nullo un-*

Z 5

quam

³ exercitum Cyprī sollicitatum] MSS. et Iuntae: Grypi sollicitatum. Et hoc verum censeo. Sollicitantur enim exercitus aliorum, vt in nostras transeant partes: non vero qui nostris sumtibus colliguntur in aliis regionibus. Recte Faber [legens Grypi]. nam sollicitantur aliorum exercitus. Si scripsisset Cyprī collectam, aut conscriptum, et libri veteres nihil mouerent, vulgatae scripturae non aduersaremur. Graevius.

velut dotalem] Virgil. III Aen. 104 - - licet Phrygio, servire marito, Dotalesque tuas

Tyrios permittere dextrae. Et VIII, 737 - - Non haec dotalis regia Amatae. Gronovius.

⁵ nihil antiquius quam sororem Cleopatram requiri iussit] Praetulerim Iuntarum scriptiōnem: nihil antiquius, quam sororem Cleopatram requiri duxit. Tritius est hoc loquendi genus duxit requirendum. Sed et illud ferri potest, quod liquet, si reuocetis infinitum in verbum finitum, nihil antiquius duxit quam vt requiratur. Verum non minus insolens est, nihil antiquius iussit, quam duxit requiri. Graevius.

quam maiorum suorum inter tot domestica, tot externa bella, post victoriam in feminas saevitum: quas sexus ipse et periculis bellorum, et saevitiae victorum eximat: ⁸ in hac vero, praeter communo bellantium fas, accedere necessitudinem sanguinis: quippe ipsius, quae tam cruenta saeviat, sororem equidem germanam esse, suam vero consobrinam: liberorum deinde communium materteram ⁹ His tot necessitudinibus sanguinis adiicit superstitionem templi, quo abdita profugerit, tantoque religiosius colendos sibi deos, quo magis his propitiis ac fauentibus vicisset: tum neque occisa illa, se virium quicquam Cyziceno demiturum, nec servaturum reddita. ¹⁰ Sed quanto Grypus abnuat, tanto soror muliebri pertinacia accenditur, rata, non misericordiae haec verba, sed amoris esse. Itaque, vocatis ipsa militibus, mittit, qui sororem confoderent. ¹¹ Qui ut in templum intraverunt, cum euellere eam non possent, manus amplexantis deae simulacrum praeciderunt. Tunc Cleopatra execratione parricidarum, mandata violatis numinibus ultione sui, decedit. ¹² Nec multo post, repetita praelii congressione, victor Cyzicenus uxorem Grypi, Tryphaenam, quae paullo ante sororem interfecerat, capit; eiusque supplicio vxoris manibus parentavit.

III.

At in Aegypto Cleopatra cum grauaretur socio regni, filio Ptolemaeo, populum in eum incitat: abductaque ei Selene vxore, eo indignius, quod ex Selene iam duos filios habebat, exulare cogit, arcessito minore filio Alexandro, et rege in locum

¹⁰ itaque vocatis ipsa militibus] Forte leg. itaque vocatos ipsa milites mittit. Gronovius.

¹¹ euellere] Scribendum, anellere. et mox, cum exse-

cratione parricidarum. Gronovius.

¹ cum grauaretur socio regni]

Leg. cum Gronouio: grauatur socium. Gratianus.

locum fratris constituto : ² nec filium regno expulisse contra, bello Cypri exulantem persequitur. Vnde pulso, interficit ducem exercitus sui, quod viuus eum e manibus dimisisset : quanquam Ptolemaeus verecundia materni belli, non viribus minor, ab insula recessisset. ³ Igitur Alexander, terribus hac matris crudelitate, et ipse eam reliquit, periculoso regno securam ac tutam vitam anteposens : ⁴ Cleopatra vero timens, ne maior filius, Ptolemaeus, ab Cyziceno ad recipiendam Aegyptum auxiliis iuuaretur, ingentia Grypo auxilia, et Selenen uxorem, nupturam hosti prioris mariti, mittit. ⁵ Alexandrumque filium per legatos in regnum reuocat : cui cum occultis insidiis exitium machinaretur, occupata ab eodem interficitur, spiritumque non fato, sed parricidio, dedit : ⁶ digna prorsus hac mortis infamia, quae etiam matrem terro expulit ; et duas filias viduas alterno fratrum matrimonio fecit, et filio alteri in exilium acto bellum intulit ; alteri erepto regno exitium per insidias machinata est.

V

¹ Sed nec Alexandro caedes tam nefanda inulta fuit. Nam ubi primum compertum est, scelere filii matrem intersectam, concursu populi in exilium agitur, reuocatoque Ptolemaeo regnum redditur : qui neque cum matre bellum gerere voluisset, nec a fratre armis reperere, quod prior possedisset. ² Dum haec aguntur, frater eius ex pellice susceptus, cui pater Cyrenarum regnum testamento reliquerat, herede populo Romano instituto, decedit. ³ Iam enim fortuna Romana porrigere se ad Orientalia regna, non contenta Italiae terminis, coeperat.

² *frater eius ex pellice*] V. Henr. Valesium ad Ammian. de Tacit. Ann. XII, 18, et Marcell. p. 248. Gronovius.

coeperat. Itaque et ea pars Libyae prouincia facta est: postea Creta Ciliciaque piratici bello perdomitae, in formam prouinciae rediguntur. ⁴ Quo facto, et Syriae, et Aegypti regna, Romana vicinitate artata, quae incrementa de finitinis bellis quaerere solebant, adempto vagandi arbitrio, vires suas in perniciem mutuam conuerterunt: ⁵ adeo, ut assiduus praeliis consumti, in contemptum finitiorum venerint, praedaeque Arabum genti, imbelli antea, fuerint. ⁶ Quorum rex, Erotimus, fiducia septingentorum filiorum, quos ex pellicibus susceperat, diuisis exercitibus, nunc Aegyptum, nunc Syriam, infestabat: magnumque nomen Arabum, viribus finitimorum exsanguibus, fecerat.

⁴ bellis quaerere] Forte bello quaerere. Gronovius.

LIBER XXXX

BREVIARIUM CAPITVM

1 Syri Tigranem, Armeniam regem, sibi deligunt.

II Visio Tigrane, Antiochus, Cyziceni filius, creatur rex Syriae, quae postea in praevincia formam redigitur.

I

Mutuis fratrum odiis, et mox filiis inimicitiis parentum succedentibus, cum inexpiabili bello, et reges, et regnum Syriae consumtum esset, ad externa populus auxilia concurrit: peregrinosque sibi reges circumspicere coepit. ² Itaque cum pars Mithridatem Ponticum, pars Ptolemaeum ab Aegypto arcessendum censeret: occurreretque, quod Mithridates implicitus bello Romano esset, Ptolemaeus quoque semper hostis fuisset Syriae; ³ omnes in Tigranem, regem Armeniae, consensere, instructum, praeter domesticas vires, et Parthica societate, et Mithridatis affinitate. ⁴ Igitur accitus in regnum Syriae, per XVIII annos tranquillissimo regno potitus est: neque bello alium lacessere, neque lacessitus inferre alii bellum necesse habuit.

II

Sed sicut ab hostibus tuta Syria fuit, ita terrae motu vastata est, quo centum septuaginta milia hominum, et multae urbes, perierunt. Quod prodigium mutationem rerum portendere aruspices

1 et mox filiis inimicitiis parentum succedentibus] Cum in antiquioribus editionibus legatur filiorum, laborarunt viri docti in hoc loco constituendo et explicando. Discutientur omnes nebulae, si cum

Innotis legas, et mox filiorum inimicitiis succedentibus. Ex margine irrepsit parentum. Facile enim intelligebatur, filios hos esse eorum fratrum, qui mutuis odiis flagrant. Graecis.

ces responderunt. ² Igitur, Tigrane a Lucullo victo, rex Syriae Antiochus, Cyziceni filius, ab eodem Lucullo appellatur. ³ Sed quod Lucullus dederat, postea ademit Pompeius: qui poscenti regnum respondit, *ne valenti quidem Syriae, nedum recusanti, daturum se regem, qui XVIII annos, quibus Tigranes Syriam tenuit, in angulo Ciliciae latuerit; victa autem eodem Tigrae a Romanis, alieni operis praemia postulet.* ⁴ Igitur, ut habenti regnum non ademerit, ita quo cesserit Tigrani, non daturum, quod tueri nesciat: *ne rursus Syriam Iudaeorum et Arabum latrociniiis infestam reddat.* ⁵ Atque ita Syriam in provinciae formam redigit: paullatimque Oriens Romanorum, discordia consanguineorum regum, factus est.

⁴ redigit] Consentit [Scheffero, legenti redegit] Iuxta. Gratulus.

LIBER XXXI

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Parthorum origo nominis obscuritas, successus, imperium.*
- II *Regni Parthici administratio. Parthorum sermo, vestes, arma, exercitus, praeliandi mos.*
- III *Mores domestici, sepultura, religio, ingenium, virtutes et vitia.*
- III *Parthorum regum res gestae paucis describuntur.*
- V *Arfacis, sapientissimi Parthorum regis, vita et mors placida.*
- VI *Battriani regni status sub Eucratide, qui a filio opprimitur. Parthorum bellici successus.*

I

Parhi, penes quos, velut diuisione Orbis cum Romanis facta, nunc Orientis imperium est, Scytharum exules fuere. ² Hoc etiam ipsorum vocabulo manifestatur. nam Scythica sermone Parthi exules dicuntur. ³ Hi et Assyriorum et Medorum temporibus, inter Orientis populos obscurissimi fuere. ⁴ Postea quoque cum imperium Orientis a Medis ad Persas translatus est, veluti vulgus sine nomine, praeda victorum fuere. ⁵ Postremo Macedonibus, triumphato Oriente, seruierunt: ⁶ ut cuius mirum videatur, ad tantam eos felicitatem prouectos, ut imperent gentibus, sub quarum imperio, veluti seruale vulgus, fuere. ⁷ A Romanis quoque, trinis bellis, per maximos duces, florentissimis temporibus lacessiti, soli ex omnibus gentibus non pares solum, verum etiam victores fuere: quanquam plus gloriae sit, inter Assyria et Medica Persicaque, memorata olim regna, et

⁶ ad tantam eos felicitatem prouectos] Per virtutem desideratur in luntis, et posset non incommode abesse.

dein iidem cum aliis impressis; ut non immensi tantumiam ac profunda camporum. Grauius.

et opulentissimum mille vrbium Bactrianum imperium, emergere potuisse, quam longinqua bella vicisse; ⁹ praeterea cum grauihus Scythicis, et vicinalibus bellis assidue vexati, variis periculorum certaminibus vrgerentur. ¹⁰ Hi domesticis seditionibus Scythia pulsi, solitudines inter Hyrcaniam, et Dahas, et Arios, et Spartanos, et Margianos, furtim occupauere. ¹¹ Fines deinde, non intercedentibus primo finitimis, postea etiam prohibentibus, in tantum protulere, vt non immensa tantum ac profunda camporum, verum etiam praerupta collium, montiumque ardua occupauerint. ¹² Ex quo fit, vt Parthiae pleraque finium, aut aestus, aut frigoris magnitudo possideat: quippe cum montes nix, et campos aestus, infestet.

II

Administratio gentis post defectionem Macedonici imperii sub regibus fuit. ² Proximus maiestati regum populorum ordo est: ex hoc duces

8. et opulentissimum mille vrbium etc.] Strabo XV p. 686 ex Apollodoro: 'Ευκρατίδαν γὺν πόλει χιλίης ὑφ' αὐτῆς ἔχειν. Sed inter has pleraeque Indiae. Gronouius.

9 cum grauihus Scythicis, et vicinalibus bellis assidue vexati] MSS. Cum grauihus Scythicis, et vicinalibus bellis assidue vexati. hoc est, cum vexarentur a Scythicis, qui iis graues erant, et vicinalibus bellis. Superius III, 3 Catinienses quoque cum Syracusanos graues paterentur. Horat. III, 5

Adiectis Britannis

Imperio grauihusque Persis.

Et lib. I carm. 9

Quo graues Persae] melius perirent.

Graeuus.

II profunda camporum] Cl. Pricaeus ad Apulei. Met. I legit, immensa et porrecta camporum. Potro immensa camporum auctor dixit, vt Cic. II de Nat. D. 39 Immensitates camporum. et 64 immensa camporum. Gronouius.

ardua montium] Tacit. XI Ann. 9 Ardua castellarum. et Varro II de Re Rust. montium arduitatem. Gronouius.

2 proximus maiestati regum populorum ordo est] Scribe, optimatum ordo est. Sup. I, 9 Ostanes optimatibus Persarum rem indicat. et XXXII, 5 de Phrahate: cum infestos sibi optimates propter assidua scelera videret. Vide Strab. XI p. 515. Gronouius.

ces in bello, ex hoc rectores in pace, habent.
³ Sermo his inter Scythicum Medicumque medius,
 et ex utrisque mixtus. ⁴ Vestis olim sui moris:
 posteaquam accessere opes, ut Medis perlucida ac
 fluida. Armorum patrius ac Scythicus mos. ⁵ Exer-
 citum non ut aliae gentes liberorum, sed maiorem
 partem servorum habent: quorum vulgus, nulli
 manumittendi potestate permessa, ac per hoc omni-
 bus servis nascentibus, in dies crescit. Hos pari ac
 liberos suos cura habent: et equitare et sagittare
 magna industria docent. ⁶ Locupletissimus ut quis-
 que est, ita plures in bello equites regi suo prae-
 bet. Denique Antonio, bellum Parthis inferenti,
 cum quinquaginta millia equitum occurrerent, soli
 CCCC liberi fuere. ⁷ Cominus in acie praeliari,
 aut obsessas expugnare urbes, nesciunt. Pugnant
 autem procurentibus equis, aut terga dantibus:
 saepe etiam fugam simulant, ut incautiores aduer-
 sum vulnera insequentes habeant. ⁸ Signum his in
 praelio non tuba, sed tympano datur. Nec pugna-
 re diu possunt: caeterum intolerandi forent, si
 quantus his impetus est, vis tanta et perseverantia
 esset. ⁹ Plerumque in ipso ardore certaminis prae-
 lia deferunt, ac paullo post pugnam ex fuga repe-
 riant, ut, cum maxime vicisse te putes, tunc tibi
 discrimen subeundum sit. ¹⁰ Munimentum ipsis
 equisque

³ et utrisque] Mallem utrim-
 que. Gronovius.

⁵ maiorem partem servorum
 habent] luntae et MS. *servi-
 tiorum*: Sic scripsit Iustinus
 lib. XXII, 6 Eodem congestis
 etiam servitiis, hoc est, servis.
 Ita et ministeria pro ministris
 Tacit. XIII annal. Opera pro
 operariis. Horat. accedas ope-
 ra agro nona Sabino. Famu-
 latio pro familia Apul. VI Met.

et Graecis *δεσπότης*, Matth.
 XXIII, 45, pro *δεσπότης*.
Matrimonia Iustinus XII, 3
 pro uxoriis, et mille talia.
 Graevius.

⁷ pugnant autem procurren-
 tibus equis, aut terga dantibus]
 Praestat luntae sequi, qui le-
 gunt: Pugnant aut procurren-
 tibus equis, aut terga dantibus.
 Graevius.

equisque loricae plumatae sunt; quae vtrumque toto corpore tegunt. Auri argentique nullus nisi in armis vsus.

III

¹ **V**xores dulcedine variae libidinis singuli plures habent: nec vlla delicta adulterio grauius vindicant. ² Quamobrem feminis non conuiuia tantum virorum, verum etiam conspectum interdunt. ³ Carne non nisi venatibus quaesita vescuntur. ⁴ Equis omni tempore vectantur: illis bella, illis conuiuia, illis publica ac priuata officia obeunt: super illos ire, consistere, mercari, colloqui. Hoc denique discrimen inter seruos liberosque est, quod serui pedibus, liberi non nisi equis, incedunt. ⁵ Sepultura vulgo, aut auium, aut canum laniatus est. Nuda demum ossa terra obruunt. ⁶ In superstitionibus atque cura deorum praecipua omnibus veneratio est. ⁷ Ingenia genti tumida, seditiosa, fraudulenta, procacia: quippe violentiam viris, mansuetudinem mulieribus assignant. ⁸ Semper aut in externos, aut in domesticos motus inquieti: natura taciti: ad faciendum, quam ad dicendum, promptiores: proinde secunda aduersaque silentio tegunt. ⁹ Principibus metu, non pudore parent: in libidinem proiecti, in cibum parci. ¹⁰ Fides dictis promissisque nulla, nisi quatenus expedit.

III

¹ **P**ost mortem Alexandri Magni, cum inter successores eius Orientis regna diuiderentur, nul-
lo

⁶ *In superstitionibus atque cura deorum praecipua omnibus veneratio*] Insigniter hunc locum restituit Gronouius, qui legit: *In superstitionibus atque cura deorum praecipua omnibus*

veneratio est. hoc est, praecipue religiose amnes et flunios venerantur, quod ex Herodoto, Plinio, Tacito, Arnobio et aliis probat scriptoribus, III Obscruat. 10. Gronouius.

lo Macedonum dignante Parthorum imperium, Strasanori, externo socio, traditur. ² Hi postea diductis Macedonibus in bellum ciuile, cum caeteris superioris Asiae populis Eumenem sequuti sunt: quo victo, ad Antigonum transiere. ³ Post hunc a Nicatore Seleuco, ac mox ab Antiocho, et successoribus eius, possessi: a cuius pronepote Seleuco primum defecere, primo Punico bello, L. Manlio Vulbone, M. Attilio Regulo, consulibus. ⁴ Huius defectionis impunitatem illis duorum fratrum regum, Seleuci et Antiochi, discordia dedit: qui, dum sibi inuicem eripere regnum volunt, persequi defectores omiserunt. ⁵ Eodem tempore etiam Theodotus, mille urbium Bactrianarum praefectus, defecit, regemque se appellari iussit: quod exemplum sequuti totius Orientis populi, a Macedonibus defecere. ⁶ Erat eo tempore Arsaces, vir, sicut incertae originis, ita virtutis expertae. ⁷ Hic solitus latrocinii et rapto viuere, accepta opinione, Seleucum a Gallis in Asia victum, solutus regis metu, cum praedonum manu Parthos ingressus, praefectum eorum, Andragoram, oppressit, sublatoque eo, imperium gentis inuasit. ⁸ Non magno deinde post tempore, Hyrcanorum quoque regnum occupauit: atque ita duarum ciuitatum imperio praeditus, grandem exercitum parat, metu Seleuci et Theodoti, Bactrianorum regis. ⁹ Sed cito, morte Theodoti, metu liberatus, cum filio eius et ipso Theodoto foedus ac pacem fecit: nec multo post cum Seleuco rege, ad defectores persequendos veniente, congressus, victor fuit: ¹⁰ quem diem Parthi exinde solennem, velut initium Libertatis, obseruant.

A a a

V

[1 Strasanori] MS. Staganori. Iuntae: Strasanori. optime, ut supra lib. XIII, 6. Graecius.

V

Reuocato deinde Seleuco nouis motibus in Afiam, dato laxamento, regnum Parthicum format, militem legit, castella munit, ciuitates firmat. ² Vrbem quoque, nomine Daram, in monte Zapaortenon condit: cuius loci ea conditio est, vt neque munitius quicquam esse, neque amoenius, possit. ³ Ita enim et praeruptis rupibus vndique cingitur, vt tutela loci nullis defensoribus egeat; et soli circumiacentis tanta vbertas est, vt propriis opibus expleatur. ⁴ Iam fontium ac siluarum ea copia est, vt et aquarum abundantia irrigetur, et venationum voluptatibus exornetur. ⁵ Sic Arsaces, quaesito simul constitutoque regno, non minus memorabilis Parthis, quam Persis Cyrus, Macedonibus Alexander, Romanis Romulus, matura senectute, decedit. ⁶ Cuius memoriae hunc honorem Parthi tribuerunt, vt omnes exinde reges suos Arsaces nomine nuncupent. ⁷ Huius filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine, aduersus Antiochum, Seleuci filium, centum millibus peditum, ei XX millibus equitum, instructum, mira virtute pugnavit: ad postremum, in societatem eius assumptus est. ⁸ Tertius Parthis rex Priapatius fuit, sed et ipse Arsaces dictus. Nam, sicut supra dictum est, omnes reges suos hoc nomine, sicuti Romani Caesares,

² in monte Zapaortenon] Legendum videtur, in monte Zapaorteno. Regio Zapaortena vocatur a Plinio VI Nat. Hist. 16. Gronovius. Lucas Holstenius legendum existimat, in monte Apouartenon. *Αποαρτην* fuit Parthiae regio, vt auctor est Isidorus Characenus. corrupte apud Plinium scribitur Zapaartenene pro Apouartenene. in hac situs est mons

Αποαρτην dictus. Gracivius.

⁴ iam fontium ac silvarum] Iuntae: Nam fontium et silvarum. Sed nihil muta. Iam saepe venuste vsurpatur in connexionibus Cic. I de orat. Iam vero narrationem quod in-bent verosimilem etc. Idem III de Finibus: Iam membrorum, id est, partium corporis alia videntur propter eorum usum natura esse donata. Gracivius.

fares, Augustosque, cognominauere. ² Hic actis in regno quindecim annis decessit, relictis duobus filiis, Mithridate et Phrahate: quorum maior Phrahates, more gentis, heres regni, Mardos, validam gentem, bello domuit; nec multo post decessit, multis filiis relictis: ¹⁰ quibus praeteritis, fratri potissimum Mithridati, insignis virtutis viro, reliquit imperium: plus regio, quam patrio, deberi nomini ratus: potiusque patriae, quam liberis consulendum.

VI

¹ Eodem ferme tempore, sicuti in Parthis Mithridates, ita in Bactris Eucratides, magni uterque viri, régna ineunt. ² Sed Parthorum fortuna felicior ad summum, hoc duce, imperii fastigium eos perduxit. ³ Bactriani autem per varia bella iactati, non regnum tantum, verum etiam libertatem amiserunt: siquidem Sogdianorum et Drangianorum Indorumque bellis fatigati, ad postremum ab inualidioribus Parthis, velut exsangues, oppressi sunt. ⁴ Multa tamen Eucratides bella magna virtute gessit: quibus attritus, cum obsidionem Demetrii, regis Indorum, pateretur, cum CCC militibus, LX millia hostium assiduus eruptionibus vicit. Quinto itaque mense liberatus, Indiam in potestatem redegit. ⁵ Vnde cum se reciperet, a filio, quem socium regni fecerat, in itinere interficitur: qui non dissimulato parricidio, velut hostem, non

A a 3

patrem.

³ *Sogdianorum et Drangianorum*] MS. et Iuntæ: *Sogdianorum et Arachotorum, et Drangianorum.* Arachoti sunt Arachosii. Nam Arachosia dicitur et Arachotis, et in-

colae Arachoti. vide Strab et Steph. Superius XIII, 4 corrupte legitur *Aracossi* pro *Arachosi* aut *Arachosii*. Graevius.

patrem interfecisset, et per sanguinem eius cur-
 rum egit; et corpus abiici insepultum iussit.
⁶ Dum haec apud Bactros geruntur, interim inter
 Parthos et Medos bellum oritur. Cum varius
 utriusque populi casus fuisset, ad postremum victo-
 ria penes Parthos fuit. ⁷ His viribus auctus Mi-
 thridates, Mediae Bacasin praeponit, ipse in Hyr-
 caniam proficiscitur. ⁸ Vnde reuersus bellum cum
 Elymaeorum rege gessit: quo victo, hanc quoque
 gentem regno adiecit, imperiumque Parthorum a
 monte Caucaſo, multis populis in ditionem reda-
 ctis, usque ad flumen Euphratem protulit. ⁹ At-
 que ita aduersa valetudine correptus, non minor Ar-
 face proauo, gloriosa senectute decedit.

⁹ *arreptus*] *Correptus* sta. notauit Schefferus in *Auctario*
 bilit etiam Iuntina. Sic supra notarum, *Græuius*.
 XXIII, 3. Suet. Iul. 72, vt

LIBER XXXXII

BREVIARIUM CAPITVM

- I** *Mithridatis, Parthorum regis, filius et successor, Phrahates, militibus interficitur.*
- II** *Post Artabanum Mithridates, cognomine Magnus, regnat, qui bellum inferit Armeniae: de cuius origine et primis rebus differis Iustinus.*
- III** *Iaonis, et Armenii, Armeniae conditoris, elogium. Tigris fluvii origo.*
- IV** *Mithridati eiectio Orodes successit, qui parricidiis et cladibus domi et foris exagitur.*
- V** *Phrahatis, filii Orodis, horrenda parricidia et varia fortuna. Augustus ab eo captivos Romanos et signa militaria reperit.*

I

Post necem Mithridatis, Parthorum regis, Phrahates, filius eius, rex constituitur: qui cum inferre bellum, in ultionem tentati ab Antiocho Parthici regni, Syriae statuisset, Scytharum motibus ad sua defendenda reuocatur. ² Namque Scythae in auxilium Parthorum aduersus Antiochum, Syriae regem, mercede sollicitati, cum confecto iam bello superuenissent, et, calumnia tardius lati auxilii, mercede fraudarentur: dolentes tantum iis itineris frustra emensum, cum vel stipendium pro vexatione, vel alium hostem dari sibi poscerent, superbo responso offensi, fines Parthorum vastare coeperunt. ³ Igitur Phrahates, cum aduersus eos proficisceretur, ad tutelam regni reliquit Himerum quendam, pueritiae sibi flore conciliatum: qui tyrannica crudelitate, oblitus et vitae praeteritae, et vicarii officii, Babylonios, multasque alias ciuitates importune vexauit. ⁴ Ipse autem Phrahates exercitum Graecorum, quem bello Antiochi captum superbe crudeliterque tractauerat, in bellum secum ducit; immemor prorsus, quod hostiles eorum animos nec captiuitas minuerat, et insuper iniuria-

rum indignitas exacerbauerat. ⁵ Itaque cum inclinatam Parthorum aciem vidissent, arma ad hostes transfudere: et diu cupitam captiuitatis vltionem exercitus Parthici, et ipsius Phrahatidis regis cruenta caedē, exequuti sunt.

II

¹ In huius locum Artabanus, patruus eius, rex substituitur. Scythae autem contenti victoria, depopulata Parthia, in patriam reuertuntur. Sed Artabanus, bello Thogariis illato, in brachio vulneratus, statim decedit. ³ Huic Mithridates filius succedit: cui res gestae Magni cognomen dederunt: quippe claritatem parentum, aemulatione virtutis accensus, animi magnitudine supergreditur. ⁴ Multa igitur bella cum finitimis magna virtute gessit, multosque populos Parthico regno addidit. ⁵ Sed et cum Scythis prospere aliquoties dimicauit, vltorque iniuriae parentum fuit. ⁶ Ad postremum Ortoadisti, Armeniorum regi, bellum intulit. ⁷ Sed quoniam in Armeniam transitum facimus, origo eius paullo altius repetenda est. ⁸ Neque enim silentio praeteriri tantum regnum fas est, cum fines eius, post Parthiam, omnium regnorum magnitudinem superent. ⁹ Siquidem Armenia a Cappadocia vsque mare Caspium vndecies centum millia patet, sed in latitudinem millia passuum septingenta porrigitur. ¹⁰ Condita est autem ab Armenio, Iasonis Thessali comite; quem cum perditum propter insignem periculosamque regno suo virtutem Pelias rex

⁶ Ortoadisti Armeniorum regis] Iuntae: Artoadisti. Quod propius ad verum accedit. Appellatur enim, ut ex Strabone et Plutarcho Bongarsius ostendit, Artabanus, sicut et qui Tigrani postea successit, eiusdem nominis fuit, ut ex

Iosepho et aliis liquet. Graevius.

⁸ cum fines eius post Parthiam] MSS. Bongars. Cum fines post Parthiam. Forte leg. cuius fines post Parthiam. Gronovius.

rex cuperet, denuntiata militia, in Colchos eum abire iubet; pellemque arictis memorabilem gentibus reportare: sperans interitum viri, aut ex periculis tam longae nauigationis, aut ex bello tam profundae barbariae. ¹¹ Igitur Iafon, diuulgata opinione tam gloriosae expeditionis, cum ad eum certatim principes iuuentutis totius ferme orbis concurrerent, exercitum fortissimorum virorum, qui Argonautae cognominati sunt, comparauit: ¹² quem cum magnis rebus gestis incolumem reduxisset, rursus a Peliae filiis Thessalia pulsus, magna vi cum ingenti multitudine, quae ad famam virtutis eius ex omnibus gentibus quotidie confluebat, comite Medea vxore, quam repudiatam miseratione exilii rursus receperat, et Medio priuigno, ab Aegeo rege Atheniensium genito, Colchos repetiuit, locerumque etiam regno pulsum restituit.

III

¹ **M**agna deinde bella cum finitimis gessit; captasque ciuitates partim regno foci, ad abolendam superioris militiae iniuriam, qua et filiam eius, Medeam, abduxerat, et filium Aegialium interfecerat, adiunxit; partim populis, quos secum adduxerat, assignauit. ² Primusque humanorum post Herculem et Liberum, qui reges Orientis fuisse traduntur, eam caeli plagam domuisse dicitur: ³ Populis quibusdam Recam et Amphistratum, aurgas Castoris et Pollucis, duces assignauit. ⁴ Cum Albanis foedus percussit, qui Herculem ex Italia ab Albano monte, cum, Geryone extincto, armenta eius per Italiam duceret, secuti dicuntur; quique

A a 5

que

¹² Medio priuigno] Hesiod. in Theogon. 1001 μέδαιον illum appellat. Gronouius.

³ Frudium et Amphistratum] Iuntae: Recam et Amphistratum. Strabo sane et Eustathius Recam appellant. Graecius.

senem inuadit, quem, ex numero XXX filiorum, in locum Pacori regem destinet. ¹⁵ Multae pelli-
ces, ex quibus generata tanta iuuentus erat, pro
suis quaeque sollicitae animum senis obsidebant.
¹⁶ Sed fatum Parthiae fecit, in qua iam quasi solen-
ne est, reges parricidas habere, ut sceleratissimus
omnium, et ipse Phrahates nomine, rex statueretur.

V

¹ Itaque statim, quasi nollet morti, patrem inter-
fecit: fratres quoque XXX trucidat: sed nec
in filiis cessant parricidia. ² Nam, cum infestos sibi
optimates propter assidua scelera videret, ne esset
qui nominari rex posset, adultum filium interfici iu-
bet. ³ Huic Antonias, propter auxilium aduersus
se et Caesarem latum, bellum cum sedecim validis-
simis legionibus intulit: sed grauer multīs prae-
liis vexatus, a Parthia refugit. ⁴ Qua victoria inso-
lentior Phrahates redditus, cum multa crudeliter
confuleret, in exilium a populo suo pellitur. ⁵ Ita-
que cum magno tempore finitimas ciuitates, ad po-
stremum Scythas precibus fatigasset, Scytharum ma-
ximo auxilio in regnum restituitur. ⁶ Hoc absente,
regem Parthi Tiridatem quendam constituerant:
qui, audito aduentu Scytharum, cum magna ami-
corum manu ad Caesarem, in Hispaniani bellum
tunc temporis gerentem, profugit, obsidem Caesari
minimum filium Phrahatis ferens: quem negligen-
tius custoditum rapuerat. ⁷ Quo cognito, Phraha-
tes legatos statim ad Caesarem mittit, *seruum suum*
Tiridatem, et filium remitti sibi postulat. ⁸ Cae-
sar, et legatione Phrahatis audita, et Tiridatis po-
stulatis cognitis; nam et ipse restitui in regnum de-
siede-

¹⁶ *sed fatum Parthiae fecit*] Forte leg. *Sed fatum Par-*
thiae fuit. Gronouius.

desiderabat, iuris Romanorum futuram Parthiam affirmans, si eius regnum muneris eorum fuisset; neque Tiridatem dediturum se Parthis dixit, neque aduersus Parthos Tiridati auxilia daturum. ⁹ Ne tamen per omnia nihil a Caesare obtentum videretur, Phrahati filium sine pretio remisit; et Tiridati, quoad manere apud Romanos vellet, opulentum sumtum praeberi iussit. ¹⁰ Post haec finito Hispaniensi bello, cum in Syriam ad componendum Orientis statum venisset, metum Phrahati incussit, ne bellum Parthiae vellet inferre. ¹¹ Itaque tota Parthia capriui ex Crassiano siue Antonii exercitu recollecti, signaque cum his militaria Augusto remissa. ¹² Sed et filii nepotesque Phrahatidis obsides Augusto dati: plusque Caesar magnitudine nominis sui fecit, quam armis alius imperator facere potuisset.

¹⁰ *magnum metum incussit]* temeritatem in deos, in homines iunctae: *iniunxit*. Sic *iniungere* interdum est inferre. *Iniungere detrimentum* eidem pro damnum inferre. *Iniungere inimicus* Liuius. *Gracilius*.

LIBER XXXXIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I *Romani imperii initia. Urbis origo. Primi Italiae cultores et reges.*
 II *Rhea, Numisoris filia, Remum et Romulum parit, qui mira quadam ratione educati emergunt.*
 III *Romaque condita senatus constitutus: raptae Sabinae: vicini subacti. Ptoecensis Tarquinii temporibus Massilians condunt, Liguribus invidentibus.*
 IIII *Varia Massiliensium fortuna, et felices successus.*
 V *Massiliensium bella et foedera. Eorundem benevolentia et munificentia in Romanos.*

I

Parthis, Orientalibusque, ac totius propemodum Orbis rebus explicitis, ad initia Romanae urbis Trogus, velut post longam peregrinationem, domum reuertitur, ingrati ciuis officium existimans, si, cum omnium gentium res gestas illustrauerit, de sola patria taceat. ² Breuiter igitur initia Romani imperii perstringit: vt nec modum propositi operis excedat, nec vtique originem urbis, quae est caput totius Orbis, silentio praetermittat. ³ Italiae cultores primi Aborigines fuere: quorum rex Satur-

¹ totius propemodum orbis rebus explicitis] luptae, nec non veteres editiones aliae: *expeditis*. quod elegans est. Nul- lus dubito quin *explicitis* sit expositio vñ *expeditis*. Solent enim minus trita, quae non in- telligunt, delere librarii et scio- li, ac vulgatiore, et quae expo- nendi gratia sunt adscripta, sup- ponere. *Expedit* autem saepe est explicare, exponere. Cic. prooem. de Natura Deo- rum: *Sin autem quis requirit, quae causa nos impulerit, vt haec iam sero litteris mandare-*

mus, nihil est quod expedire tam facile possimus. Sallust. Iu- gurth. V *Prinsquam huiusce- modi rei initium expedit.* Cic. de Fin. *Istiusmodi autem res ornate velle dicere, puerile est: plane autem et perspicue expe- dire posse, docti et intelligentis viri.* P. Mela prooem.: *Ac primo quae sit forma totius, quae maximae partes, quo sin- gulae modo sint, atque habiten- tur, expeditam.* Plaut. Amphit. III, 2 *Cur dixisti? inquires; ego expeditam tibi.* Graeuus.

Saturnus tantae iustitiae fuisse traditur, vt neque seruierit sub illo quisquam, neque quicquam privatae rei habuerit: sed omnia communia, et indiuisa omnibus fuerint, veluti vnum cunctis patrimonium esset. ⁴ Ob cuius exempli memoriam cautum est, vt Saturnalibus, exaequato omnium iure, passim in conuiujs serui cum dominis recumbant. ⁵ Itaque Italia, regis nomine, Saturnia appellata est: et mons, in quo habitabat, Saturnius: in quo nunc, veluti a Ioue pulso sedibus suis Saturno, Capitolium est. ⁶ Post hunc tertio loco regnasse Faunum ferunt, sub quo Euander, ab Arcadiae vrbe Pallanteo, in Italiam cum mediocri turba popularium venit: cui Faunus et agros, et montem, quem ille postea Palatium appellauit, benigne assignauit. ⁷ In huius radicibus templum Lyceo, quem Graeci Pana, Romani Lupercum appellant, constituit: ipsum dei simulacrum nudum caprina pelle amictum est, quo habitu nunc Romae Lupercalibus decurritur. ⁸ Fauno fuit vxor nomine Fatua, quae assidue diuino spiritu impleta, velut per furorem, futura praemonebat. Vnde adhuc, qui inspirari solent, fatuari dicuntur. ⁹ Ex filia Fauni et Hercule, qui eodem

⁶ montem, quem ille postea Palatium appellauit, benigne assignauit] MS. Palantium. Iuniae: Palatinum. Scribe: Palantium. Festus: Palantium mons. Romae appellatus est, quod ibi pascens pecus balare consueverit: vel quod palare, id est, errare, ibi pecudes solerent. alii quod ibi Hyperborei filia Palanto habitauerit, quae ex Hercule Latinum peperit. Virgil. VIII Aen.

- - posuere in montibus urbem

Pallantis proui de nomine Pallanteum.

vide ibi Sczuim. Graenins.

⁸ futura praemonebat] Gronouius praefert MS. lectionem: Futura praecinebat. Canero enim est vatum futura praedictum. Iustinus lib. XXX, 4 Quo prodigio territis omnibus vates cecinere. Lib. III, 4 Hoc enim modo recuperare illos patriam suam posse Apollinem Delphis cecinisse. Lib. VII, 6 Propter vetera Macedoniae facta, quae cecinerant, vno ex Amyntae filiis regnante, florentissimum fore Macedoniae statum. XI, 7 Antiqua fata cecinisse. XVIII, 5 Cui cum inspirari vates canerent. Grauius.

eodem tempore, extincto Geryone, armenta, victoriae praemia, per Italiam ducebat, stupro conceptus Latinus procreatur. ¹⁰ Quo tenente regnum, Aeneas ab Illo, Troia a Graecis expugnata, in Italiam venit: statimque bello exceptus, cum in aciem exercitum eduxisset, ad colloquium vocatus, tantam admirationem sui Latino praebeuit, ut et in societatem regni reciperetur: et Lauinia in matrimonium ei data, gener adscisceretur. ¹¹ Post haec commune utriusque bellum aduersus Turnum, Rutulorum regem, propter fraudatas Lauinae nuptias, fuit, in quo et Turnus et Latinus interierunt. ¹² Igitur cum Aeneas iure victoriae utroque populo potiretur, urbem ex nomine uxoris Lauinium condidit. ¹³ Bellum deinde aduersus Mezentium, regem Etruscorum, gessit; in quo cum ipse occidisset, in locum eius Ascanius filius successit: qui, Lauinio relicto, Longam Albam condidit: quae trecentis annis caput regni fuit.

II

¹ Post multos deinde urbis huius reges, ad postremum Numitor et Amulius regno positi sunt. ² Sed Amulius, cum aetate priorem Numitorem oppressisset, filiam eius Rheam in perpetuam virginitatem, ne quis viudex regni sexus virilis ex gente Numitoris oriretur, demersit; addita iniuriae specie honoris, ut non damnata, sed sacerdos electa, videre-

¹¹ post haec commune utriusque bellum aduersus Turnum fuit] Rectius Iuntae: post haec commune utrique bellum aduersus Turnum etc. fuit. Dein iidem: Urbem ex nomine uxoris Lauinium condidit. Graevius.

² Amulius cum aetate priorem etc.] Lege ex MS. Amulius cum vi aetate priorem Nu-

mitorem oppressisset. Gronovius.

addita iniuriae specie honoris] Quid est iniuriae species? dein unde pendet aut honoris, si specie pertinet ad iniuriae: aut unde iniuriae, si refertur specie ad honores. Sine dubio legendum addita iniuria specie honoris, dum eam in perpetuam virginitatem demersit; Virgi-

videretur. ³ Igitur clausa in luco Marti sacro duos pueros, incertum stupro, an ex Marte conceptos; enixa est. ⁴ Quo cognito, Amulius, multiplicato metu prouentu duorum, pueros exponi iubet, et puellam vinculis onerat, ex quorum iniuria decessit. ⁵ Sed Fortuna origini Romanae prospiciens, pueros lupae alendos obtulit: quae amissis catulis, distenta vbera exinanire cupiens, nutricem se infantibus praebuit. ⁶ Cum saepius ad paruulos, veluti ad catulos, reuerteretur, rem Faustulus pastor animad-vertit, subtractosque ferae inter greges pecorum agresti vita nutriuit. ⁷ Martios pueros fuisse; siue quod in luco Martis enixi sunt, siue quod a lupa, quae in tutela Martis est, nutriti, velut manifestis argumentis creditum. Nomina pueris, alteri Remo, alteri Romulo, fuere. ⁸ Adultis inter pastores, de virtute quotidiana certamina, et vires et perniciositatem auxere. ⁹ Igitur cum latrones a rapina pecorum industrie frequenterque summouerent, Remus ab iisdem latronibus captus, veluti ipse esset, quod in aliis prohibebat, regi offertur; crimini datur, quasi greges Numitoris infestare solitus esset. Tunc a rege Numitori in vltionem traditur. ¹⁰ Sed Numitor adolescentia iuuenis permotus, et in suspicionem expositi nepotis adductus, cum eum nunc lineamentorum filiae similitudo, nunc aetas expositionis temporibus congruens, anxiam tenerent, repente Faustulus cum Romulo superuenit: a quo, cognita origine puerorum, facta conspiratione, et
adolescen-

Virginum enim Vestalium magnus erat honor. iniuria illam affecit, cum inuitam coegit sacerdotem esse. *Graevius.*

⁹ *veluti ipse esset, quod in aliis prohibebat*] *Veteor, ne haec peruerterint librarii. Num*

dicimus, ipse sum, quod in aliis prohibeo? imo sic loquimur, et veteres sic loquebantur, ipse ago, quod in aliis prohibeo. Censeo igitur Iustinum scripsisse: veluti ipse fecisset, quod in aliis prohibebat. Graevius.

adolescentes in ultionem maternae necis, et Numitor in vindictam erepti regni, armantur.

III

¹ **O**cciso Amulio, regnum Numitori restituitur, et vrbs Romana ab adolescentibus conditur.
² Tunc et senatus centum seniorum, qui Patres dicti sunt, constituitur: tunc et vicinis, connubia pastorum dedignantibus, virgines Sabinae rapiuntur; finitimisque populis armis subiectis, primum Italiae, et mox Orbis, imperium quaesitum. ³ Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademate habebant, quas Graeci sceptrum dixere. Nam et ab origine rerum pro diis immortalibus veteres hastas coluere: ob cuius religionis memoriam adhuc deorum simulacris hastae adduntur. ⁴ Temporibus Tarquinii regis, ex Asia Phocaeensium iuventus, ostio Tiberis inuecta, amicitiam cum Romanis iunxit: inde in ultimos Galliae sinus navibus profecta, Massiliam inter Ligures et feras gentes Gallorum condidit: magnaeque res, siue dum armis se aduersus Gallicam feritatem tuentur, siue dum ultro laceffunt, a quibus fuerant ante laceffiti, gesserunt. ⁵ Namque Phocaeenses exiguitate ac macie terrae coacti, studiosius mare, quam terras, exercuere: piscando, mercando, plerumque etiam latrocinio maris, quod illis temporibus gloriae habebatur, vitam tolerabant. ⁶ Itaque in ultimam Oceani oram procedere ausi, in sinum Gallicum ostio Rhodani amnis deuenere. ⁷ Cuius loci amoenitate capti, reuersi domum, referentes, quae viderant, plures sollicitauere. ⁸ Duces classis Simos et Protis fuere. Itaque regem Segobrigiorum, Nannum nomine, in cuius finibus urbem condere gestiebant, amicitiam petentes, conueniunt. ⁹ Forte eo die rex occupatus in apparatu nuptiarum Gyptis filiae erat: quam more gentis, electo inter epulas genero, nuptum

nuptum tradere illic parabat. ¹⁰ Itaque cum ad nuptias inuitati omnes proci essent, rogantur etiam Graeci hospites ad conuiuium. ¹¹ Introducta deinde virgo, cum iuberetur a patre aquam porrigere ei, quem virum eligeret, tunc omisiss omnibus ad Graecos conuersa, aquam Proti porrigit: qui factus ex hospite gener, locum condendae vrbs a socero accepit. ¹² Condita igitur Massilia est prope ostia Rhodani amnis, in remoto sinu, veluti in angulo maris. ¹³ Sed Ligures incrementis vrbs inuidentes, Graecos assiduus bellis fatigabant. Qui pericula propulsando in tantum enituerunt, vt, victis hostibus, in captiuis agris multas colonias constituerent.

IIII

Ab his igitur Galli, et vsum vitae cultioris, depolita et mansuefacta barbaria, et agrorum cultus,

Bb 2

⁹ nuptum tradere illic parabat] luntae: ille. Graevius.

¹⁰ itaque cum ad nuptias inuitati omnes processissent] Procedere ad nuptias semper perinsolens mihi visum et alienum a Larinae linguae indole. Si loqueretur de pompa nuptiali, cum in publico ducitur, nullus esset scrupulus. Sed de pompa hic ne sit quod cogitemus, sequentia vincunt, quae de inuitatione hic loqui Iustinum indicant: *rogantur etiam Graeci hospites ad conuiuium*. Iam quoniam sunt illi omnes, qui ad nuptias erant inuitati? Itaque ante multos annos hic locus mihi fuit suspectus. Veram autem lectionem nobis seruauerunt Iuntae, apud quos rectissime legitur: *cum ad nuptias inuitati omnes proci es-*

sent. Qui ambierant virginem, erant ex more gentis inuitati, vt ex iis maritum sponsa caperet et eligeret. Hoc ostendunt sequentia clare: *Introducta deinde virgo, cum iuberetur a patre aquam porrigere ei, quem virum eligeret*, nimirum intrer procos. Nullus dubito Iustinum ita scripsisse: nec cunctatus sum ei suam restituere lectionem: nec in posterum vllus dubitabit, quin recte restituerim, etsi dubitator sit magnus, si modo hunc locum accurate expendit. Sed et pro *rogantur ad nuptias*, mallem *vocantur ad nuptias*. Lib. XII, 6 *Amicos in conuiuium vocat*. Graevius.

¹³ in captiuis agris] MS. et Iuntae: in captis agris. Quis non probet? Graevius.

cultus, et vrbes moenibus cingere didicerunt.
 2 Tunc et legibus, non armis, viuere, tunc et vi-
 rem putare, tunc oliuam ferere, consueuerunt:
 adeoque magnus et hominibus et rebus impositus est
 nitor, vt non Graecia in Galliam emigrasse, sed Gal-
 lia in Graeciam translata, videretur. 3 Mortuo re-
 ge Nanno Segobrigiorum, a quo locus acceptus
 condendae vrbis fuerat, cum regno filius eius Co-
 manus successisset, affirmat Ligur quidam, quando-
 que Massiliam exitio finitimis populis futuram, op-
 primendamque in ipso ortu, ne mox validior ipsum
 obrueret. 4 Subnectit et illam fabulam: Canem
 aliquando partu grauidam locum a pastore precario
 petisse, in quo pareret: quo obtento, iterato pe-
 tisse, vt sibi educare eodem in loco catulos liceret:
 ad postremum adultis catulis, fultam domestico prae-
 sidio, proprietatem loci sibi vindicasse. 5 Non ali-
 ter Massilienses, qui nunc inquilini videantur, quan-
 doque dominos regionum futuros. 6 His incitatus
 rex, insidias Massiliensibus exstruit. Itaque solenni
 Floraliorum die multos fortes ac strenuos viros ho-
 spitii iure in urbem misit: plures sirpeis latentes,
 frondibusque supertextos induci vehiculis iubet; 7 et
 ipse cum exercitu in proximis montibus delitescit;
 vt, cum nocte a praediis apertae portae forent,
 tempestiue ad insidias adesset, urbemque somno ac
 vino sepultam armatis inuaderet. 8 Sed has insidias
 mulier quaedam, regis cognata, prodidit, quae
 adulte-

3 *affirmante regulo quodam]*
 Forte leg. *affirmare regulus qui-*
dam. Gronouius. Iuntae: *af-*
firmat Ligur quidam. Grae-
 vius.

6 *exstruit]* Scribe, *struit.*
 Gronouius.

plures scirpeis latentes] Opti-
 me Gronouius: *plures in sir-*
peis latentes. Sirpeae enim
 erant cophini ex viminibus
 texti in plaustis. Ouidius IIII

Fast. ex emendatione Salma-
 sii:

- - et in plaustro sirpea lata
 fuit.

Nam et ibi legebatur *scirpea.*
 Varro III de R. R. *Sirpea quae*
virgis sirpatur, id est, colligan-
do implicatur, in qua stercus
aliudne quid enebitur. Cato
 saepius vtitur. Grauius.

7 *nocte a praediis]* Lege
nocte praediis. Gronouius.

adulterare cum Graeco adolescente solita, in amplexu iuuenis, miserata formae eius, insidias aperuit, *periculumque declinare iubet*. ⁹ Ille rem statim ad magistratus desert: atque ita patefactis insidiis, cuncti Ligures comprehenduntur, latentisque de sirpeis protrahuntur. ¹⁰ Quibus omnibus interfectis, insidianti regi insidiae tenduntur. Caesa sunt cum ipso rege hostium septem millia. ¹¹ Exinde Massilienses festis diebus portas claudere, vigiliis agere, stationem in muris obseruare, peregrinos recognoscere, curas habere, ac, veluti bellum habeant, sic urbem pacis temporibus custodire. ¹² Adeo illic bene instituta, non temporum necessitate, sed recte faciendi consuetudine, seruantur.

V

¹ Post haec magna illis cum Liguribus, magna cum Gallis, fuere bella: quae res et urbis gloriam auxit, et virtutem Graecorum, multiplicata victoria, celebrem inter finitimos reddidit. ² Carthaginensium quoque exercitus, cum bellum captis piscatorum nauibus ortum esset, saepe fuderunt, pacemque victis dederunt: ³ cum Hispanis amicitiam iunxerunt: cum Romanis prope ab initio conditae urbis foedus summa fide custodierunt, auxiliisque in omnibus bellis industrie socios iuuerunt. Quae res illis et virium fiduciam auxit, et pacem ab hostibus praestitit. ⁴ Cum igitur Massilia fama rerum gestarum, et abundantia opum, et virium gloria virente floreret, repente finitimi populi ad nomen Massiliensium delendum, veluti ad commune extinguendum incendium, concurrunt. ⁵ Dux consensu omnium Catumandus regulus eligitur, qui, cum magno exercitu lectissimorum virorum urbem

Bb 3 hostium

⁸ *miserata formae eius*] luntae, ut coniecerat Modius; *miserata formam eius*. Mox ii-

dem: *insidias aperis*. Graecivius.

hostium obsideret, per quietem specie toruae mulieris, quae se deam dicebat, exterritus, ultro pacem cum Massiliensibus fecit; ⁶ petitoque ut intrare illi urbem, et deos eorum adorare liceret, cum in arcem Mineruae venisset, conspecto in porticibus simulacro deae, quam per quietem viderat, repente exclamat, *Illam esse, quae se nocte exterruisset; illam, quae recedere ab obsidione iussisset.* ⁷ Gratulatusque Massiliensibus, quod animaduerteter, eos ad curam deorum immortalium pertinere, torque aureo donata dea, in perpetuum amicitiam cum Massiliensibus iunxit. ⁸ Parta pace, et securitate fundata, reuertentes a Delphis Massiliensium legati, quo missi munera Apollini tulerant, audierunt urbem Romanam a Gallis captam incensamque. ⁹ Quam rem, domi nuntiatam, publico funere Massilienses prosequuti sunt: aurumque et argentum publicum priuatumque contulerunt, ad explendum pondus Gallis, a quibus redemptam pacem cognouerant. ¹⁰ Ob quod meritum et immunitas illis decreta, et locus spectaculorum in senatu datus, et foedus aequo iure percussum. ¹¹ In postremo libro Trogus maiores suos a Vocontiis originem ducere; auum suum Trogum Pompeium, Sertorianio bello, ciuitatem a Cn. Pompeio percepisse dicit: ¹² patrum Mithridatico bello turmas equitum sub eodem Pompeio duxisse, patrem quoque sub Caio Caesare militasse, epistolarumque et legationum, simul et anuli, curam habuisse.

LIBER XXXIII

BREVIARIUM CAPITVM

- I Hispaniae nomen, situs, fertilitas, amnes, claustra, forma, salubritas.
 II Hispanorum mores; primus dux Viriatus.
 III Equarum Lusitanicarum fabula. Gallaecorum origo, diuitiae, et miranda.
 IIII Habidis, Gallaeciae et finitimarum regionum principis, historia, seu fabulosa narratio, et prudens administratio. Geryonis, qui triplex fabulis dictus, regnum.
 V Carthaginensium imperium: praecleari eorundem duces violenta morte perierunt. Hispanos domos Caesar Augustus.

I

¹ Hispania sicuti Europae terminos claudit, ita et huius operis finis futura est. ² Hanc veteres ab Ibero amne primum Iberiam, postea ab Hispano Hispaniam, cognominauerunt. ³ Haec inter Africam et Galliam posita, Oceani freto et Pyrenaeis montibus, clauditur. Sicut minor, utraque terra, ita utraque fertilior. ⁴ Nam neque, ut Africa, violento sole torretur, neque, ut Gallia, assiduis ventis fatigatur, sed media inter utramque, hinc temperato calore, inde felicibus et tempestiuis imbribus, in omnia frugum genera secunda est; adeo ut non ipsis tantum incolis, verum etiam Italiae vrbique Romanae, cunctarum rerum abundantiam sufficiat. ⁵ Hinc enim non frumenti tantum magna copia est, verum et vini, mellis, oleique; nec ferri solum materia praecipua est, sed et equorum pernici-

B b 4 ces

⁴ tempestiuis imbribus} Apuleius de Mundo p. 71 ed. Elmenh. Hinc tempestiui imbres, et spiritus infocundi. et Apolog. p. 289 Ad tempestiuum imbrem agellum exorabas. Lucr. l. 11, 877 et 928 Intempestiui imbres. Leuit. XXVI, 18

ὁμοίως ἐν τοῖς ἀνδρ. Deuter. XI, 14 ὁμοίως καὶ ὁμοίως. Neque aliter D. Iacob. Ep. 5, 2. Hesiod. Epy. 410 ὁμοίως ὁμοίως. Athenaeus XIII Deipnos. 20 ὁμοίως ὁμοίως. Gronovius.

ces greges; ⁶ nec summae tantum terrae laudanda bona, verum et abstrusorum metallorum felices diuitiae. Iam lini, spartique vis ingens: minii certe nulla feracior terra: ⁷ In hac cursus amnium non torrentes rapidique, vt noceant; sed lenes, et vineis campisque irrigui, aestuariisque Oceani affatim piscosi; plerique etiam diuites auro, quod in paludibus vehunt. ⁸ Vno tantum Pyrenaei montis dorso adhaeret Galliae, reliquis partibus vndique in orbem mari cingitur. ⁹ Forma terrae prope quadrata, nisi quod artantibus freti litoribus in Pyrenaeum coit. Porro Pyrenaei montis spatium sexcenta millia passuum efficit. ¹⁰ Salubritas caeli per omnem Hispaniam aequalis, quia aëris spiritus nulla paludum graui nebula inficitur. Huc accedunt et marinae aerae vndique versus assidui status, quibus omnem prouinciam penetrantibus, euentilato terrestri spiritu, praecipua hominibus sanitas redditur.

II

⁶ *nec summa tantum terrae laudanda bona*] Scribe, *nec summae tantum terrae laudanda bona*. Summae terrae bona sunt quae nascuntur in terrae superficie, vt oleum, vinum, frumentum, fruges, atque opponuntur metallis, quae in mediis tetrae visceribus abdita latent. Seneca III de Benef. 6 *Latentium diuitiarum in summa terra signa disposuit.* et Ep. 90 *Cum incendio siluarum, adusta tellus in summo venas iacentes liquefacta sumisset.* Varro de Re R. 1, 29 *Seminaria omne genus vt ferantur. Putari in primis, circum vites ablaqueari, radices quae in summa terra sunt, praecidi.* Plin.

XXI, 2 *Abrotono radix vna, et alte descendens: caeteris in summa terra leuiter haerens.* Strabo III p. 147 τὸν δὲ κατὰ τὸν ἐκ ἐπιμελὲς ἐπιτίκεισθαι φύσιν, ἀλλ' ἐρύττεσθαι. Gronovius. Gronovius scribendum praecipit? *nec summae tantum terrae laudanda bona*, quae in summitate terrae proueniunt, quibus opponuntur abstrusorum metallorum latentes venae. Graevius.

⁷ *diuites auro, quod in paludibus vehunt*] Nihil verius Salmasiana emendatione: *quod in balucibus vehunt.* Vide Exercitat. Plinianae. Tale est, quod nunc ex Guinea in Europam adfertur aurum. Graevius.

II

¹ Corpora hominum ad inediam laboremque, animi ad mortem, parati. Dura omnibus et adstricta parcimonia. ² Bellum, quam otium, malunt; si extraneus deest, domi hostem quaerunt. ³ Saepe tormentis pro silentio rerum creditarum immortui: adeo illis fortior taciturnitatis cura, quam vitae. ⁴ Celebratur etiam bello Punico serui illius patientia, qui ultus dominum inter tormenta risu exultauit, serenaque laetitia crudelitatem torquentium vicit. ⁵ Velocitas genti pernix, inquit animus: plurimis militares equi, et arma, sanguine ipsorum cariora. ⁶ Nullus in festos dies epularum apparatus. Aqua calida lauari, post secundum bellum Punicum a Romanis didicere. ⁷ In tanta saeculorum serie nullus illis dux magnus, praeter Viriatum, fuit: qui annis decem Romanos varia victoria fatigauit; adeo feris propiora, quam hominibus ingenia gerunt; quem ipsum, non iudicio populi electum, sed ut cauendi scientem, declinandorumque periculorum peritum, sequuti sunt. ⁸ Cuius ea virtus continentiaque fuit, ut, cum Consulares exercitus frequenter vicerit, tantis rebus gestis non armorum, non vestis cultum, non denique victum mutauerit: sed in eo habitu, quo primum bellare coepit, perseuerauerit; ut quiuis gregarius miles ipso imperatore opulentior videretur.

III

¹ In Lusitanis iuxta fluvium Tagum vento equas fetus concipere multi auctores prodidere: quae fabulae ex equarum fecunditate, et gregum multi-

B b 5

³ fortior taciturnitatis etc.] Scribe, Potior taciturnitatis cura. Gronouius.

multitudine, natae sunt: qui tantī in Gallaecia, et Lusitania, ac tam pernices visuntur, vt non immerito vento ipso concepti videantur. ² Gallaeci autem Graecam sibi originem asserunt. Siquidem post finem Troiani belli, Teucrum, morte Aiakis fratris inuisum patri Telamoni, cum non reciperetur in regnum, Cyprum concessisse, atque ibi urbem nomine antiquae patriae Salaminam condidisse. Inde, accepta opinione paternae mortis, patriam repetisse. ³ Sed cum ab Euryface, Aiakis filio, accessu prohiberetur, Hispaniae litoribus appulsum, loca, vbi nunc est Carthago noua, occupasse: inde Gallaeciam transisse; et positis sedibus genti nomen dedisse. ⁴ Gallaeciae autem portio, Amphilocho dicuntur. Regio cum aeris ac plumbi vberima, tum et minio, quod etiam vicino flumini nomen dedit. ⁵ Auro quoque ditissima, adeo, vt etiam aratro frequenter glebas aureas excindant. ⁶ In huius gentis finibus sacer mons est, quem ferro violari nefas habetur: sed si quando fulgure terra profcissa est, quae in his locis assidua res est, detectum aurum, velut dei munus, colligere permittitur. ⁷ Feminae res domesticas, agrorumque culturas, administrant: ipsi armis, et rapinis seruiunt. ⁸ Praecipua his quidem ferri materia, sed aqua ipso ferro violentior: quippe temperamento eius ferrum acius redditur: nec vllum apud eos telum probatur, quod non aut Bilbili fluuio, aut Chalybe tinguatur. ⁹ Vnde etiam Chalybes fluuii huius fuitimi appellati; ferroque caeteris praestare dicuntur.

IIII

² Salaminam] Iuntae: Salamina. Gsauius. *fluum esse inter Anam et Tagam, qui a Ptolemaeo et Martiano dicatur Καλίνας vel Κάλινας. Quod credo verum esse. Gratius.*

⁸ aut Chalybe tinguatur] Isaacus Vossius, vir magnus, in notis ad Caecillum Chalybem ait

III

¹ Saltus vero Tartesiorum, in quibus Titanas bellum aduersus deos gessisse proditur, incoluere Curetes: quorum rex vetustissimus Gargoris, mellis colligendi usum primus inuenit.

² Huic cum ex filiae stupro nepos prouenisset pudore flagitii variis generibus extinguere paruulum voluit: sed per omnes casus fortuna quadam seruatus, ad postremum ad regnum tot periculorum miseratione peruenit. ³ Primum omnium, cum eum exponi iussisset, et post dies ad corpus expositi requirendum misisset, inuentus est vario ferarum lacte nutritus.

⁴ Deinde relatum domum, tramite angusto, per quem armenta commeari consueuerant, proici iubet: crudelis prorsus, qui proculcari nepotem, quam simplici morte interfici, maluit. ⁵ Ibi quoque cum inuiolatus esset, nec alimentis egeret, canibus primo ieiunis, et multorum dierum abstinentia cruciatis, mox etiam suis obiecit.

⁶ Itaque cum non solum non noceretur, verum etiam quarundam vberibus aleretur: ad ultimum in Oceanum abiici iussit. ⁷ Tum plane manifesto quodam numine inter furentes aestus, ac reciprocantes undas, velut naue, non fluctu,

vehere-

[¹ incoluere Curetes] Nihil hic Curetibus loci. Corrige cum Isaaco Vossio: incoluere Cynetes. Sic dicebantur incolae Cunei promontorii proprie, qui postea fines suos protulerunt. Vide notas eius ad Mel. III, 1. Graevius.

[² huic cum ex filiae stupro nepos prouenisset] MS. ex filiae aestu. Scripsisse Iustinum

censo: ex filiae incestu. Inde sequitur pudore flagitii. Graevius.

[⁶ ad regnum tot periculorum miseratione peruenit] Iuntæ: tot periculorum admiratione peruenit. Vt paullo post: Admiratione tot casuum periculorumque ab eodem successor regni designatur. Graevius.

vcheretur, leni salo in litore exponitur: nec
 multo post cerua affuit, quae vbera paruulo offer-
 ret. ⁸ Inde denique, conuersatione nutricis,
 eximia puero pernicitas fuit; interque ceruorum
 greges diu montes saltusque, haud inferior velo-
 citate, peragrauit. ⁹ Ad postremum laqueo ca-
 ptus, regi dono datus est. Tunc et lineamen-
 torum similitudine, et notis corporis, quae in-
 vstae paruulo fuerant, nepos agnitus. ¹⁰ Ad-
 miratione deinde tot casuum periculorumque, ab
 eodem successor regni destinatur. ¹¹ Nomen illi
 impositum Habidis: qui vt regnum accepit; tan-
 tae magnitudinis fuit, vt non frustra deorum ma-
 iestate tot periculis creptus videretur: quippe
 barbarum populum legibus iunxit; et boues pri-
 mus aratro domari; frumentaue sulco quae-
 rere docuit; et ex agresti cibo mitiora vesci,
 odio eorum, quae ipse passus fuerat, homines
 coëgit. ¹² Huius casus fabulosi viderentur, nisi
 et Romahorum conditores lupa nutriti, et Cyrus,
 rex Persarum, cane alitus proderetur. ¹³ Ab
 hoc et ministeria seruilia populo interdicta, et
 plebs in septem vrbes diuisa. ¹⁴ Mortuo Habi-
 de regnum per multa saecula a successoribus eius
 retentum est. In alia parte Hispaniae, et quae
 ex insulis constat, regnum penes Geryonem fuit.
 In hac tanta pabuli laetitia est, vt nisi abstin-
 tia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur.
¹⁵ Inde denique armenta Geryonis, quae
 illis temporibus solae opes habebantur, tantae
 famae fuere, vt Herculem ex Asia praedae magni-
 tudine illexerint. ¹⁶ Porro Geryonem ipsum non
 triplicis naturae, vt fabulis proditur, fuisse fe-
 runt, sed tres fratres tantae concordiae exitif-
 se,

⁹ *laqueo captus*]. Vid. Not. ad Senec. Octau. 412. *Gre-*
monius.

se, ut vno animo omnes regi viderentur: nec bellum Herculi sua sponte intulisse: sed cum armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetisse.

V

Post regna deinde Hispaniae, primi Carthaginienses imperium provinciae occupauere. ² Nam cum Gaditani a Tyro, unde et Carthaginiensibus origo est, sacra Herculis, per quietem iussi, in Hispaniam transtulissent, urbemque ibi condidissent, inuidentibus incrementis nouae urbis finitimis Hispaniae populis, ac propterea Gaditanos bello laceissentibus, auxilium consanguineis Carthaginienses misere. ³ Ibi felici expeditione et Gaditanos ab iniuria vindicauerunt, et maiorem partem provinciae imperio suo adiecerunt. ⁴ Postea quoque hortantibus primae expeditionis auspiciis, Hamilcarem imperatorem cum magna manu ad occupandam provinciam misere: qui magnis rebus gestis, dum fortunam inconsultius sequitur, in infidias deductus, occiditur. ⁵ In huius locum gener ipse, Hasdrubal, mittitur; qui et ipse a seruo Hispani cuiusdam, vlciscente domini iniustam necem, interfectus est. ⁶ Maior utroque Annibal imperator, Hamilcaris filius, succedit. Siquidem vtriusque res gestas supergressus, vniuersam Hispaniam domuit: inde Romanis illato bello, Italiam per annos sexdecim variis cladibus fatigauit: ⁷ cum interea Romani missis in Hispaniam Scipionibus, primo Poenos provincia expulerunt: postea cum ipsis

¹ *post regna deinde Hispaniae* Atqui dixit in alia Hispaniae parte regnasse Habidem, in alia Geryonem. Est tamen hic locus Ἰπυλλος Graecivus.

ipsis Hispanis grauia bella gesserunt. ⁸ Nec prius, perdomita prouincia, iugum Hispani accipere potuerunt, quam Caesar Augustus, perdomito Orbe, victricia ad eos arma transtulit, populumque barbarum ac ferum, legibus ad cultiorem vitae vsum traductum, in formam prouinciae redegit.

⁸ *nec prius, perdomita prouincia etc.]* Certissima est *iectura* [delentis verba, *perdomita prouincia*]. Gracuius. haec Fabri elegantissimi con-

F I N I S

PROLOGI

PROLOGI
HISTORIARVM
PHILIPPICARVM

POMPEII TROGI

E RECENSIONE

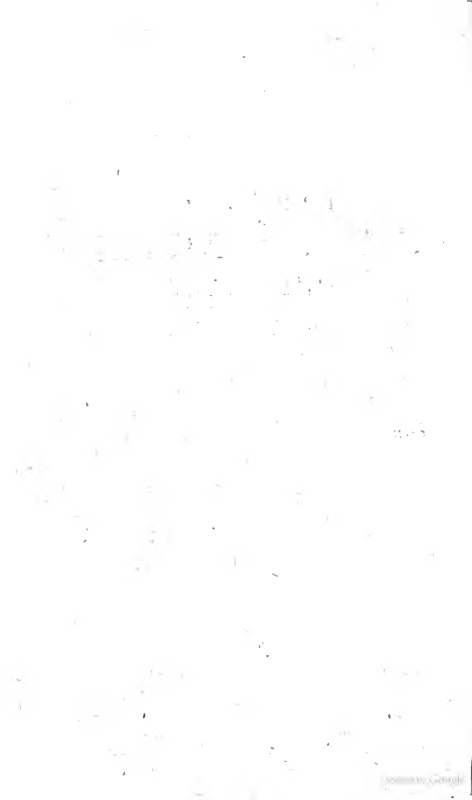
IACOBI BONGARSII

LECTIONIS VARIETATEM

CONIECTVRASQVE VIRORVVM DOCTORVM

ADIECIT

IOH. FRIDER. FISCHERVS

FRANCISCO ROSAEO
AMBIANO

S

IACOBVS BONGARSIVS

Recte iudicas, Francisce, eum Qui mo-
res hominum multorum vidit et
vrbes, ad iudicandum sapientio-
rem, et ad agendum paratior-
em fore. Vidiſſe
autem non is ſolum putandus eſt, qui ocu-
latus teſtis, regiones longinquas et ultimas
peragrauit: ſed et is, qui et mores homi-
num, et regionum ſitus, et rerum publica-
rum conuerſiones, animo tenet. Seden-
ti-
bus nobis, id praeſtant hiſtoricorum libri.
Vnde enim, vt eſt apud M. Tullium, faci-
lius, quam ex annalium monumentis, aut
bellicae res, aut omnis reip. diſci-
plina cõ-
gnoſcitur? Itaque, dum tu Italiae, diſcen-
di et cognoscendi cauſſa, inhaeres; et do-
ctorum qui illic ſunt hominum, doctis collo-
quiis fru-
eris: ego hiſtoricos Graecos et La-

Cc

tinos

tinos magnam partem percucurri. Hi
 mihi Iustinum emendanti, et quam pluri-
 mis locis caecutienti, facem praetulerunt.
 Reliqui erant in Pompei historias prologi,
 Latine, arbitror, nunquam editi: e qui-
 bus stercoris plus exhausti, quam olim ex
 Augiae cloacis Hercules ipse: Sed ita con-
 taminata erant omnia, et foede conspurca-
 ta, ut caeteris historicis, tanquam auxi-
 liaribus copiis, inter medios hostes destitu-
 tus, coactus tandem sim, victus, manum
 dare. Tu nobis isthic alterum Herculem
 quaerito. Eos interim tibi, amplissime
 Francisce, amicitiae nostrae testificandae,
 lub. mer. do dico. Gozio et Puchotio mul-
 tam a me salutem. Vale.

LIBER HISTORIARVM

PHILIPPICARVM

ET

TOTIVS MVNDI ORIGINES

ET TERRAE SITVS

Primo volumine continentur haec. Imperium Assyriorum a Nino rege, vsque ad Sardanapallum. ² Post quem translatum est per Arbacem ad Medos, vsque ad vltimum regem Astiagen. ³ Is a nepote suo Cyro pulsus regno: et Persiae regno potiti. Vt Croeso, Lydiae regi, bellum intulit Cyrus: victumque cepit. ⁴ Hic in excessu dicti Aeolicarum et Ionicarum vrbiū situs, originesque Lydorum, et in Italia Tuscorum. ⁵ Post Cyrum filius Cambyfes Aegyptum domuit. Reptitae Aegypti origines vrbiū. ⁶ Extincto Cambyse, Darius occisis Magis regnum Persicum accepit; captaque Babylone, bella Scythica molitus est

PROLOGVS LIBRI II

Secundo volumine continentur haec. Scythiae et Ponti situs: originesque Scythiae, vsque ad bellum, quo est inde pulsus Darius: qui post

Cc 2 hanc

I

¹ *Sardanapallum*] Cod. Maximianus, et duo Abr. Gronouii: *Sardanapalum*.

³ *regno*] Modius: *regno* est.

II

¹ *Scythiae - ad bellum*] Cod. Perizonii: *Scythiae res vsque ad bellum*. Pro *origines* in Codd. quoque Romanis omnibus erat *res*.

hanc fugam Graeciae bellum intulit, per Datin et Tisafernem, quod soli Athenienses tenuere. ² Hic origines Athenarum repetitae, et reges usque ad Pisistrati tyrannidem, qua extincta ratione vicere Persas. ³ Vt mortuo Dario filius eius Xerxes bellum Graeciae intulit: ac repetitae origines Thesaliae: expulsoque Graecia Xerxe, bellum ab Atheniensibus translatum in Asiam, usque ad Xerxis interitum.

PROLOGVS LIBRI III

Tertio volumine continentur haec. Vt mortuo Xerxe filius Artaxerxes, pulso interfessore patris, Artabano, bellum cum defessore Aegypti habuit: primoque dux eius Acchaemenes victus est: iterum per Agabazum Aegypto recepta. ² Vt

Tisafernem] Cod. Vatic. I *Tipbarnem*. Sed Bongarsius, Longuerueus, et Abq. Gronovius, legendum recte viderunt: *Artapbarnem*.

tenuere] Cod. Regius, Vaticani duo, Maximianus, et Leidenses duo: *sustinere*. quam lectionem Vulgatae praeferebant Freinshemius, Vossius, Longuerueus.

² *qua extincta ratione*] Cod. Perizonii: *qua exstincta, Marathone*, sicut iam Longuerueus emendandum censuerat. Cod. Fuldenfis: *qua exstincta ratione vincere Persas*. Bongarsius coniciebat, *qua exstincta, ad Marathonem v. P.*: quod Freinshemio quoque placebat: aut tyrannidem exstinctam. *Qua ratione v. P.* quam eius coniecturam probabat Modius.

III

¹ *pulso interfessore*] Bongarsius reponendum coniciebat: *interfesso interfessore*. Membrae Fuldenfes: *pulsus interfessorem patris Artabanum*. unde Modius legebat, *ultus interf. p. A.*: quam eius coniecturam et Freinshemius probabat, et auctoritas Cod. Perizonii, in quo diserte legitur *ultus*, confirmat. Cod. alter Colbertinus: *Artabano interfesso*. unde Longuerueus volebat legi: *pulso interfessore patris ab Artabano, et interfesso*.

Achaemenes] MS. Bongarsii exhibebat: *Acchaemenes*. Cod. Vatic. I *Achamenes*. In Membris Fuldenfis totus locus sic legitur: *primo dux dux Achamenes victus est, iterum per Agapaxum Aegyptum recepta*. Sed pro *Agabazum* recte

² Vt Graecis cum rege pacificatis, bella inter ipsos orta sint. ³ Inde repetitae Peloponnesium origines: ut ab Herculis posteris Dorico populo sit occupata. ⁴ Deinde bella Argolica et Messianica: coalitique Sicroniae et Corinthio tyranni. ⁵ Bellum Criseum: et quod Athenienses primo cum Boeotis, dein cum Peloponnesiis, gesserunt.

PROLOGVS LIBRI IIII

Quarto volumine continentur res Siculae, ab ultima origine, usque ad deletam Syraculis Atheniensium classem.

PROLOGVS LIBRI V

Quinto volumine continentur haec. Bellum inter Athenienses et Lacedaemonios, quod Deceleicum vocatur; usque ad captas Athenas. ² Vt expulsi sunt Athenis triginta tyranni. ³ Bellum quod Lacedaemonii in Asia cum Artaxerxe gesserunt, propter Grissum initum. ⁴ Hinc repetitum in excessu Cyri cum fratre bellum; et Graecorum, qui sub eo militauerunt.

Cc 3

PRO

reſte Bongarſius reſtituendum e Diodoro docuit, *Megabazum*. Longeruaeus et *Megabyzum* reſcribi poſſe putabat.

³ *Peloponneſium*] Longeruaeus malebat: *Peloponneſi*. *Dorico*] Cod. vnus Colbertinus: *pro Dorico*.

⁴ *Messianica*] Freinſhemius: *Meffenica*, aut *Meffeniaca*. Poſterius probat Longeruaeus.

coalitique Sicroniae et Corinthio] Longeruaeus e Codd. Romanis corrigebat: *alitique Sicryone et Corinthii*.

Sicroniae] Bongarſius iam reſcribendum monuit: *Sicyoniae et Corinthii*. Longeruaeus: *Sicyonii et Corinthii*.

⁵ *Criseum*] Bongarſius coni. *Thyreum*. Rutgerſius Var. V, 7 *Criffacum*. Codd. MSS. Longeruaei omnes: *Criffacum*.

V

³ *Grissum*] Bongarſius coni. *Cyrum*; quod et Longeruaeus probabat. Codd. Vaticani duo et Maximianus: *Cyricum*.

PROLOGVS LIBRI VI

¹ Sexto volumine continentur haec. Bellum Lacedaemoniorum gestum in Asia cum Persicis praefectis, ducibus belli Herculide et Agesilao, usque ad praelium nauale factum Cnido: quo victis illis, Athenienses repetiere imperium. ² Dein bellum Corinthiacum, et bellum Boeotium, quo et eultrix et Mantinae victi Spartani, amisere imperium. ³ In Thessalia deinde Iasonis et post illum Alexandri Epiraei coalitum atque extinctum imperium. ⁴ Tum sociale bellum gestum aduersus Athenienses Achaeis, et Phodiis, et Byzantiis. Transitus hinc ad res Macedonicas.

PROLOGVS LIBRI VII

Septimo volumine continentur origines Macedoniae, regesque a conditore gentis Carano usque ad magnum Philippum: ipsius Philippi res gestae usque ad captam urbem Mothonem. Additae in excessu Illyriorum et Poenum origines.

PRO

VI

¹ *Herculide*] Cod. Petizonii, *Herculide*. Longeruaeus e Cod. Vatic. I, Xenophonte item Diodoroque et Plutarcho legebat: *Dercyllide*, vel *Derculide*.

Cnido] Modii editio: *Cnidi*. sine causa.

² *eultrix*] Bongarsius emend. *Leutris* et *Mantineae*. Et sic habent Codd. Romani tres.

³ *Epiraei*] Bongarsius corrig. *Pberaei*: merito applaudentibus Vorstio et Longeruaeo.

⁴ *Achaeis et Phodiis*] Cod.

Vatic. ¹ *ab Achaeis et Rhodiis et Byzantiis*. Cod. Vatic. ² *ab Achaeis et Phocensibus et Byzantiis*. Longeruaeus censabat legendum: *a Chiis et Rhodiis et Byzantiis*: quam eius emendationem in contextum recepit Gronovius. *Rhodiis* Bongarsius iam restituerat.

VII

Poenum] Codd. Colbertini duo: *Poenorum*. Bongarsius coniecerat, *Poenum*: quod recepit Gronovius.

PROLOGVS LIBRI VIII

Octavo volumine continentur res gestae Philippi magni, post captam urbem Mothonem, a principio belli Phœcenſis, quod sacrum vocant, vsque ad finem eius: interfectumque huic bellum, quod Philippus cum Calchidoniis urbibus gessit, quorum clarissimam deleuit Olynthon. ² Vt Illyrici reges ab eo victi sunt; et Thracia atque Thessalia ab eo subactae: et rex Epiro datus Alexander, electo Aryba: et frustra Perinthos oppugnata.

PROLOGVS LIBRI VIII

Nono volumine continentur haec. Vt Philippus a Perinthe summotus. Bizanti origines, a cuius obsidione summotus Philippus, Scythiae bellum intulit. ² Repetitae inde Scythicae res, ab his temporibus, in quibus illa prius finierant, vsque ad Philippi bellum, quod cum Mathea, Scythiae rege, gessit. ³ Vnde reuersus, Graeciae bellum intulit: victusque Cheroneae, cum bella Persica moliretur,

Cc 4

prae-

VIII

¹ *interfectumque*] Bongarsius corrigit. *interiectumque*, quae est lectio Cod. Regii, et trium Romanorum.

² *Calchidoniis*] Bongarsius censebat legendum, *Chalcidoniis*. Freinshemius et Vossius: *Chalcidicis*. quod et Longueruaeus sequitur, eo Gronovius recepit.

³ *ab eo*] Absunt haec verba in membranis Faldensibus, et libris scriptis Leidensibus duobus.

electo] Bongarsius corrigit. *electo*. Longueruaeus malebat, *delecto*.

VIII

¹ *Bizanti*] Modii editio: *Bizantii*.

² *in quibus illa prius finierant*] Codd. Modii: *in quibus illas prius finieramus*, quae ad etc. Ipse Modius censebat legendum: *in quibus illas prius finierat*. Freinshemius Vulgatam probabat.

Mathea] Bongarsius emendat. *Asba*. quod Longueruaeus probabat, et recepit Gronovius.

³ *Graeciae*] Longueruaeus malebat: *Graecia*. eumque sequitur Gronovius recepit in contextum.

victorque] Bongarsius coniungit. *victusque*. Cod. Vatic. *i* *victusque*

praemissa classe cum ducibus, a Pausania occupatis angustius nuptiarum filiae occisus est, priusquam bella Persica inchoaret. † Repetitae res inde Persicae a Dario Notho, cui successit filius Artaxerxes cognomine nemone: qui post fratrem Cyrum victum, pulsaque Cnido per Conona classe Lacedaemoniorum bellum cum Euagora, rege Cyprio, gessit: origineque Cypri repetitae.

PROLOGVS LIBRI X

Decimo volumine continentur Persicae res, ut Artaxerxes Annemon pacificatus cum Euagora, rege Cyprio, bellum Aegyptium in vrbe Ace compararit: ipse in Cadusiis victor: effectores in Asia purpuratos suos persequutus, primum Dopanem, praefectum Paphlagonaon origo repetita. † Dein praefectum Hellesponti Ariobarzanen: deinde in Syria praefectum Armeniae Orontem, in omnibusque victis decesserit, filio successore Ocho.

3 18

Etisque Ceronene. Et Gronovius se e duobus MSS. recepisse ait hanc ipsam lectionem, *victisque.*

occupatus angustis] Codd. Romani omnes: *occupatis angustis nuptiarum filiae occisus est* Nomen die deesse, iam Bongarsius viderat.

4 nemone] Hic, et sequenti libro, leg. *Mnemon*, monente Bongarsio.

X

1 Annemon] Codd. Vaticani, *Mnemon.*

Ace] Codd. quidam *Longeruei. Arcon.*

effectores] Bongarsius ex coniectura, et Longernaeus e Cod. Maximiano, *desultores.* quod recepit Gronovius.

Dopanem] *Datanem* legendum docuerunt Freinshemius, et Longernaeus. Et Gronovius recepit.

Paphlagonaen] Bongarsius, Freinshemius, et Longernaeus: *Paphlagonum.* quos sequutus est Gronovius.

origo repetita] Bongarsius: *origo Paphlagonum repetita.* Freinshemius: *eorum ar. rep.* Vorstius et Longernaeus: *quorum ar. rep.:* quod recepit Gronovius. Modius repetit *Paphlagonum* bis.

2 in Syria] Longernaeus: *Syriae.*

Armeniae] Idem. Vir doctus corrig. ac *Myssiae.*

in omnibus] In delendum esse, monuit iam Bongarsius.

³ Is deinde occisis optimatibus Sidon accepit; Aegypto bellum ter intulit. ⁴ Vt post mortem Ochi regnarit Arsen. Deinde reus, qui cum Alexandro, Macedonum rege, bello confixit.

PROLOGVS LIBRI XI

Vndecimo volumine continentur res gestae Alexandri Magni, usque ad interitum regis Persarum Darii. Dictaeque in excessu origines et reges Cariae.

PROLOGVS LIBRI XII

Duodecimo volumine continentur Alexandri Magni bella Bactriana et Indica usque ad interitum eius. Dictaeque in excessu res a praefecto eius Antipatro in Graecia gestae, et ab Archidamo, rege Lacedaemoniorum, Mollosaque Alexandro in Italia, quorum ibi est uterque cum exercitu deletus. ² Additae his origines Italicae Apulorum, Samnitum, Sabinorum; et ut Zopyrion in Ponto cum exercitu periit.

Cc 5

PRO

³ *Sidon accepit*] Bongarsius et Longeruaeus coni. *Sidona cepit*. Gronovius id recipere non dubitavit.

ser] Freinshemius coni. *tertium*, vel *tertius*.

⁴ *Arsen*] Longeruaeus, et Gronovius ex Epitoma Hist. MS. *Arses*.

deinde reus] Bongarsius iam emendabat, *dein Dareus*. quam emendationem et Longeruaeus probabat. Gronovius: *DeinDarius*.

XII

¹ *Molossaque*] Bongarsius corrigit. *Molossoque*.

quorum ibi est uterque] Quidam perperam legunt: *ubi est cum exercitu deletus*.

² *origines Italicae - Samnitum*] Cod. Maximianus: *Italicae populorum*, [pro *Apulorum*] *Lucanorum*, et *Samnitum*. *Lucanorum* addiderat iam e suis membranis Modius. Codd. Vaticani duo: *Italicae populorum* etc.

PROLOGVS LIBRI XIII

Tertio decimo volumine continentur haec. Ut mortuo Alexandro optimates castrorum eius prouinciarum imperia sint partiti : ut veterani, qui ab eodem lecti erant in colonias, moliti relictis illis in Graeciam redire a Phithone sint deleti. ² Bellum Lamfacum, quod Antipater in Graecia gefit. ³ Bellum quo Perdiccas regem Ariaratem occidit, et occisus est. ⁴ Bellum, quo Eumenes Neoptolemum et Craterum occidit. Additae in excessu origines regesque Cyrenarum.

PROLOGVS LIBRI XIII

Quarto decimo volumine continentur haec. Bellum inter Antigonum et Eumenem gestum. Quem, ut Cappadocia expulit Antigonus, sic Phrygia maiore Aridaem et Cliton : victus in Helle-sponto nauali bello. ² Repetitur rursus bellum ab Eumene per Argyraspidas ; quo victus ab Antigono interiit. ³ Ut in Macedonia Cassander, victo Polyperchontere, captaque ad fatorem mychia, matrem

XIII

¹ *Phithone*] Longeruaeus emend. *Pisbone*. Eum sequutus ita edidit Gronouius.

² *Lamfacum*] Bongarsius, et Longeruaeus : *Lamiacum*. quam lectionem recte recepit Gronouius.

³ *bellum quo - occisus est*] Bongarsius coni. *occidit, is ut deinde occisus est*. Longeruaeus : *occidit, et ut ipse Aegyptum cum exercitu petens occisus est*. Gronouius edidit : *occidit, et ut occisus est*.

XIII

¹ *sic Phrygia maiore - Cliton*] MS. Lugdunensis et suo

Colbertini pro maiore exhibebant minore. vnde Vossius coni. quem ut Cappadocia expulit Antigonus, sic Phrygia minore Aridaem. Ut Clitus victus etc. Assentiebatur Vossio Vorstius. Longeruaeus volebat : *et Lydia Cliton : et ut a Clito victus etc.* MS. Perizonii : *et Cliton victos*. vnde Gronouius fecit : *et Clitos victus*.

³ *Polyperchontere, captaque*] Bongarsius locum deprauatum corrigebat sic : *Polyperchonte, receptaque a des. Mnnychia, mar. Al. Olympinda, Pydnae obs. intersf.* Codd. Vatic. duo, et Maximianus : *Receptaque a Nicanore Micina*

matrem Alexandri Olympiadanae obsessam interfecit.

PROLOGVS LIBRI XV

Quinto decimo volumine continentur haec. Vt Demetrius, Antiochi filius, Gazae victus est ab Ptolemaeo. ² Vt Cassander in Macedonia filium Alexandri regis interfecit: ac alterum Polyperconutes. ³ Vt Ptolemaeum vicit classe Demetrius: idemque ab obsidione Rhodi summotus est. ⁴ Repetita in excessu origo Rhodiorum: vnde digressus Demetrius liberauit a Cassandro Graeciam. ⁵ Dein pater eius Antigonus bellum cum Lyfimacho et Seleuco habuit. ⁶ Repetitae Seleuci res, et regis Indiae Sandrocotti. ⁷ Vt victus bello Antigonus interiit; reliquiaeque imperii sunt a filio collectae: et Leonimidiaae inde Spartani res gestae Corcyrae et Illyrico, et in Italia: qui ablata Corcyra, rex Cassander interiit.

PRO

Micina matrem Alexandri Olympiadem interfecit. leg. rec. a Nicanore Munichia. Codd. Colbertini duo post obsessam inferunt haec: et captam ad fauorem populi interfecit. Quae verba et Gronouius in libris scriptis tribus inuenit et in contextum recepit non minus, quam lectionem Olympiadae Pydnae obsessam, ex edit. Mod.

XV

¹ Antiochi] Bongarsius corrig. Antigoni. quod exhibet Cod. Reg. Eandem emendationem et Longerusus probabat.

² Polyperconutes] Freins-

hemius emend. Polypercon-
tes.

⁷ sunt a filio collectae] Cod. Maximianus: collecta a Demetrio. Colbertini, et Thuanus: a filio eius sunt collectae Demetrio. Ex sic edidit Gronouius.

Leonimidiaae] Bongarsius rescrib. Leonidae. Longerusus: Cleonymi deinde Spartani. Receptit Gronouius.

qui ablata] Freinshemius: cui ablata. quod recepit Gronouius. Longerusus coni. vaeque abactus Corcyra v. C. i.

PROLOGVS LIBRI XVI

¹ Sexto decimo volumine continentur haec. Vt mortuo Cassandro, ortisque inter filios eius certaminibus, Demetrius adiutor alteri adhibitus, occiso eo, Macedoniae regnum tenuit: quo mox euictus a Pyrrho, Epiri rege, translatis in Asiam bellis, captus a Seleuco decessit. ² Ptolemaeus nuncupato successore filio Filadelpho decessit. ³ Vt Lyfimachus in Ponto captus ac missus Andromache; rursus in Asia ciuitates, quae sub Demetrio fuerant, et in Ponto Heracleam occupavit. ⁴ Repetitae inde Bithyniae et Heracleoticae origines; tyrannique Heracleae Clearchus et Satyrus et Dionysius, quorum filiis interfectis Lyfimachus occupauit urbem.

PROLOGVS LIBRI XVII

¹ Septimo decimo volumine continentur haec. Vt Lyfimachus, occiso filio Agathocle, per novercam Arsinoën, bellum cum rege Seleuco habuit, quo victus interiit: vltimumque certamen commilitonum Alexandri fuit. ² Vt Seleucus amissis in Cappadocia cum Diodoro copiis, interfectus est ab Ptolemaeo fratre Arsinoës vxoris Lyfimachi, in cuius

XVI

¹ euictus] Modius coni. eieclus. quod est in Cod. Reg. et probabant Freinshemius et Vossius. Gronouiusque recepit adeo in contextum. Sed Codd. Romani exhibent Vulgatam. Longeruacus volebat inde; a quo max euictus.

³ Andromache] Bongarsius coni. ab Dromichete. Codd. Vaticani; a Romichete. Maximianus; a Romuchete. Longeruacus emend. ac dimissus est

a Dromichete. Recepit hanc coniecturam Gronouius.

⁴ quorum filiis] Sic omnes libri scripti, quos inspexit Longeruacus. Ipse coni. cuius filiis interfectis etc.

XVII

¹ vltimumque] Ioh. Frid. Gronouius, coni. quod vltimum.

² vt Seleuc. amissis] Sic Mod. et MS. Perizonij. Gronouius deleuit particulam vt.

ius vicem Ptolemaeus cognomine Geraunus, creatus ab exercitu rex, Macedoniam occupavit: bella cum Antiocho et Pyrrho composuit, datis Pyrrho auxiliis, quibus iret contra Romanos, defensum Tarentum. ³ Inde repetitae origines regum Epiroticorum, usque ad Pyrrhum: ipsiusque Pyrrhi res gestae, priusquam in Italiam traiecit.

PROLOGVS LIBRI XVIII

¹ Octavo decimo volumine continentur res a Pyrrho Epirota in Italia gestae contra Romanos. ² Postque id bellum, transitus eius in Siciliam aduersus Carthaginienfes. ³ Inde origines Phoenicum, et Sidonis, et Veliae, Carthaginiumque res gestae in excessu dictae.

PROLOGVS LIBRI XVIII

¹ Vndeicesimo volumine continentur res Carthaginensium in Africam per rubellum annorum gestae: et in Siciliam, cum Selinum Temetegan-

Ptolemaeus] Longeruaeus censebat legendum: *Ptolemaeus ille, cogn. Cer.*

Antiocho] Longeruaeus et hic volebat ex Plutarcho legi: cum *Antiocho, Antigono, et Pyrrho.*

XVIII

³ *Sidonis*] Cod. Maximianus, *Sidoniorum.* quod praeferebat Vulgaro Longeruaeus, et recepit e MS. Perizonii Gronovius.

Veliae Carthaginiumque] Sic habent Codd. omnes. Sed Longeruaeus post Bongarsium corrigit. *Vticae Carthaginensiumque.* Recepit Gronovius. Alii pro *Veliae* edidere *Tyri.*

XVIII

1 in Africam] Bongarsius corrigit. *in Africa*; et mox, *in Sicilia.*

per rubellum annorum] MS. Pe. Pithoei habebat adscriptum, *per Asdrubalem, Amilcarem et Annonem,* quod probabat Bongarsius, et Longeruaeus recepit in Codd. Colbertinis. Recepit Gronovius. In Vatic. a erat, *per Amonem.* Membranae Modii, *per su bellum annorum gestae.* Alii ediderunt *per numerum multorum annorum.*

Selinum] Bongarsius coniungit cum *Selinuntium, et Agrigentum, et Gam. et Gel. cep.* quam emendationem et Longeruaeus

rum et Gagerinam et Gelam ceperunt: quo bello Dionysius Syracusanus Siciliae regnum occupavit. ² Bellum quod cum eo Phoeni per Homilconem gesserunt, quod obsidione Syracularum exercitum et classem amisit.

PROLOGVS LIBRI XX

¹ **V**icesimo volumine continentur res gestae Dionysii Siculi patris. Ut pulsus Poenis Italica bella sit molitus. ² Inde repetitae origines Venetorum, et Graecorum et Gallorum, qui Italiam incunt. ³ Deductisque Dionysii rebus ad interitum eius, dictae quas Anno magnus in Africa gessit.

PROLOGVS LIBRI XXI

¹ **V**no et vicesimo volumine continentur haec. Ut in Sicilia Dionysius filius a patre amisso tractarit imperium. ² Per Dionysius iectus bellum cum Siculis gessit; donec amissis liberis et fratribus Corinthum statim oleonthe Carthaginiensium bello

geruæus protulit, nisi quod pro Gagerinam legit Camarinam. Codd. Vaticani non habebant Gelam, et in Colbertino altero erat Geram. Selimuntem reperit Gronovius in MS. Perizonii. Ipse recepit lectionem Longueruoi.

² *Phoeni per Homilconem*] Bongarsius leg. *Poeni per Imilconem*. Cod. Maximianus; *Poeni per Himilconem gesserant*, quo etc.

quod obsidione] MSS. Modii: *quoad obsidione*. unde Modius faciebat: *quoad obsidione*. loh. Frid. Gronovius ceni. *qui obsidione*.

XXI

¹ *a patre*.] Bongarsio redvndare videbatur *et a*.

² *per Dionysium iectus*] Bongarsius totum locum ita legebat: *per Dionem iectus bellum cum Sic. gessit: don. am. lib. et fratre Corinth. secessit: ut a Timolonte* etc. Cod. Vatic. 2 et Maximianus: *perinde iectus*. unde Longueruæus: *Per Dionem inde iectus*. quod recepit Gronovius.

Corinthum statim oleonthe] Modius malebat: *Corinthum abiit, ut a Timol.* etc. In Cod. Vatic. 1 erat, ut edidit Bongarsius. Vatic. 2 et Maximianus: *statim proficiscitur*, ut

bello sit liberata Sicilia: mortuoque Pisistrato iterum facta seditione arcessiti quam ad bello Carthaginienses obsederunt Syracusas: quo bello Agathocles nactus imperium est.

PROLOGVS LIBRI XXII

Secundo et vicesimo volumine continentur haec. Res gestae Agathoclis; ut a Poenis nactus imperium bellum cum ipsis gessit, primum in Sicilia, dehinc victus; traiecit in Africam, ubi possessa prouincia Opellam, regem Cyrenarum, interfecit. ² Ut rursus in Siciliam reuersus, occupata totius insulae dominatione, cum reuertisset in Africam, amissis copiis, solus inde profugit in Siciliam: belloque ibi repetitus, et cum Poenis pacem composuit, et dissidentes a se Siculos subiecit.

PROLOGVS LIBRI XXIII

Tertio et vicesimo volumine continentur haec. Ut Agathocles, domita Sicilia, bellum in Italia Brutiis intulerit. ² Repetitae inde Bruttiorum origines; omnibus subactis rex, seditione filii exheredati ac nepotis oppressus, interiit. ³ Inter peregrinos deinde milites eius et Siculos bellum motum:

ab Agathocle Carthaginensium. Longeruæus emend. *Corinthum successit, ut a Timoleonte Carth. bello lib. sit Sicil.,* ut coniecerat Bongarsius. Recepit Gronovius.

Pisistrato. Longeruæus reposuit: *Sesistrato.* quem sequutus est Gronovius. Idem Longeruæus deinde leg. *arcessit adiutores belli Carth. seditionis obs. Syr.*

arcess. quam Bongarsius leg. *arcessit ad bellum.* Gronovius

e MS. Perizonii edidit: *arcessitque.* Ioh. Frid. Gronovius leg. *mortuoque eo, ab Sesistrato iterum facta seditione, arcessit cum Hannibale Carthaginenses obsederunt Syracusas.*

XXII

I Opellam] Longeruæus corrig. *Ophellam.* Recepit Gronovius.

2 repetitus, et cum] Alii *perpetam; repetito, cum.*

motum : quae caussa Pyrrhum, regem Epiri, in Siciliam adduxit : bellaque Pyrrhus cum Poenis et Mamertinis ibi gessit : et a Sicilia reuersus in Italiam victus praelio a Romanis reuertit in Epirum.

PROLOGVS LIBRI XXIII

¹ Quarto et vicesimo volumine continentur bellum, quod inter Antigonom Gonatam, et Antiochum Seleuci filium in Asia gestum est. ² Bellum, quod Ptolemaeus Ceraunus in Macedonia cum Monio Illyrio et Ptolemaeo, Lyfimachi filio, habuit : vtque Arsinoën sororem suam imperio Macedonicarum vrbiū exiit. ³ Ipse, cum Belgio, Gallorum duce, congressus, interiit. ⁴ Repetitae inde Gallorum origines, qui Illyricum occupant, atque vt ingressi Graeciam, Brenno duce, Delphis victi deletique sunt.

PROLOGVS LIBRI XXV

¹ Quinto et vicesimo volumine continentur haec. Vt Antigonus Gallos deleuit : deinde cum Apollodoro, Cassandreae tyranno, bellum habuit. ² Vt Galli transierint in Asiam, bellumque cum rege Antigono et Bithynio gesserunt : quas regiones felini

XXIII

³ *bellaque Pyrrhus*] Modius edidit: *bella quae Pyrrhus*, quae est ipsa lectio MS. Reg.

et a Sicilia] Freinshemius malebat: *ut a Sicilia*. Idem videbatur Versio.

reuertit] Colbertini Codd. duo: *reuertitur*.

XXIII.

¹ *continentur*] Modii aliaeque editt. *continetur*. Freinshemius probabat *Vulgatam*.

² *Monio Illyrico*] Cod. Colbertinus alter: *Mytilo*, quam lectionem veram esse putabat Longeruaeus.

XXV

² *Antigono*] Longeruaeus rescrib. *Antiocho*, vt erat in Codd. Vaticanis duobus. Et mox inter *Bithynio* et *gesserunt* volebat inseri, *Zypoete*.

Bithynio] Freinshemius malebat: *Bithynis*.

felini occuparunt. ³ Vt Pyrrhus ex Italia reuerfus, regno Macedoniae Antigonus exuerit, Lacedaemoniam obfederit; Argis interierit; filiusque eius Alexander Illyricum cum Mytilo bellum habuerit.

PROLOGVS LIBRI XXVI

¹ Sexto et vicesimo volumine continentur haec. Quibus in urbibus Graeciae dominationem Antigonus Gonatas constituerit. ² Vt defectores Gallos Megaris deleuit: regemque Lacedaemoniorum, Area, Corinthi interfecit. ³ Dehinc cum fratris sui Crateri filio Alexandro, bellum habuerit. ⁴ Vt princeps Achaiae Aratus Sicunem et Corinthum et Megara occuparit. ⁵ Vt in Syria rex Antiochus, cognomine Soter, altero filio occiso, altero rege nuncupato Antiocho, decesserit. ⁶ Vt in Asia filius Ptolemaei regis socio Timarcho descuerit a patre. ⁷ Vt frater Antigoni Demetrius, occupato Cyrenis regno, interierit. ⁸ Vt mortuo rege Antigono, filius eius Seleucus Gallinicus regnum acceperit.

PROLOGVS LIBRI XXVII

¹ Septimo et vicesimo volumine continentur haec. Seleuci bellum in Syria aduersus Ptolemaeum. ² Item

felini] Longeruacius coni. Galli. In Codd. tamen scriptis omnibus erat *Felini*, vel *Selini*.

³ *Lacedaemoniam*] Modius edidit, *Lacedaemonem*.

XXVI

² *Area*] Codd. Colbertini, *Arean*: sicut iam ediderat Modius.

⁴ *Sicunem*] Modius: Si-

cunem. Idem mox pro *Megara* edidit *Megaram*.

⁸ *Antigono*] Longeruacius emend. *Antiocho*: deinde *Gallinicus* pro *Gallinicus*.

XXVII

¹ *Ptolemaeum*] Longeruacius censebat addendum, *Tryphonem*, e Cod. Maximiano. Quod ipsum cum Gronouius in MSS. duobus reperisset; non dubitauit recipere.

² Item in Asia aduersus fratrem suum Hieracem: quo bello anguræ victus est a Gallis. ³ Vtque Galli Pergamo victi ab Ataloziæ lambitunum occiderint. ⁴ Vt Ptolemaeus eum denuo captum interfecerit: et Antigonum andro praelio nauali prona vicerit: et a Gallinico fufus, in Mesopotamia Antiochus insidiantem sibi effugit Artamenem. ⁵ Dein postea custode Stryponio, quo a Gallis occiso Seleucus quoque frater eius decesserit, maioremque filiorum eius Epacorios occiderit.

PROLOGVS LIBRI XXVIII

Octauo et vicesimo volumine continentur hæc. Vt mortuo rege Epiri Alexandro, Laudamian Epirotæ occiderint. ² Dictique in excessu Bastarnici

² *Hieracem*] Edit. Mod. *Antiochum Hieracem*. quod ipsum Gronouius inuenit in iisdem duobus MSS.

Anguræ] Cod. Maximianus, *Ancyrae*. quod recepit Gronouius.

³ *ab Ataloziæ lambitunum*] Modius edidit: *ab Attalo Lambitunum*. Freinshemius corrig. *ab Attalo, Zybæum*, vel *Zielam, Bisbunum*, vel antiquo more, *Bithunum*. Recepit Gronouius. Longeruaeus: *Vissi ab Attalo, Zyelam Bithynium*, vel *Bithunium*. nam sic distinguî locum ait in Cod. Maximiano et Colbertino vno.

⁴ *Ptolemaeus eum denuo*] Longeruaeus coni. *Ptolemaeus Ptolemaeum denuo*.

prona vicerit] Edit. Modii, *Oprona*. Longeruaeus: *peruierit*. In Codd. eius erat *Oprona*, vel *Oppiona*. *Peruierit* recepit Gronouius.

et a Gallinico] MS. Reg. *et a Gallinico*. Longeruaeus, *et a Callinico*.

Artamenem] Vossius coni. *Ariamenem*. Freinshemius: *effugit Artamenem: dein postea custodes Tryphonis*. Longeruaeus: *Antiochus insidiantem sibi effugit Ariamenem*. sic scriptum nomen inuenit in Codd. Vaticanis, in quibus ipsis erat *custodes Tryphonis*. quam lectionem etiam Gronouius in MS. Perizonii reperit. vnde illam recepit.

⁵ *Epacorios*] Codd. Romani, *Epacorius*. Colbertini, *Epitarium*, aut *Epacorium*. Leg. Freinshemius et Longeruaeus, *Apaturius*.

XXVIII

² *Bastarnici*] Modius edidit, *Bastarnarum*. Ioh. Frid. Gronouius volebat, *Bastarnaci*.

motus. ³ Ut ex Macedonia Demetrius sit a Dardanis fufus; quo mortuūte Kc filii eius Philippi fufcepit, Antigonufque Theffaliae in Afiam Cariam fubiecit: et adiutis Achaeis contra regem Spartanium Cleomenem, coepit Lacedaemona: amiffoque regno Cleomenes Spartanos confufugit Alexandriam, atque ibi interiit. ⁴ Dictum in exceffu bellum Illyricum, quod Romani gellere cum Teuta.

PROLOGVS LIBRI XXVIII

¹ Vndetricesimo volumine continentur haec. Res geftae Philippi regis aduerfus Dardanos, et Aetulos. ² Repetitaeque inde Creticae origines: ³ Post cuius infulae societatem, Philippus cum Illyriis, et Dardanis, et rurfus Aetolis bello congressus eft: adiuantibus Aetolos Romanis: Quo finito intulit Aetolis bellum.

Dd 2

PRO

³ ut ex Macedonia - Cariam] Longeruaeus emend. ut exiens e Macedonia Demetrius sit a Dardanis fufus. Quo mortuo tutelam filii eius Philippi fufcepit Antigonus, qui Theffaliam, Moefiam, Dardaniam, fubiecit. Cod. Maximianus: quo mortuo filius eius Philippus fufcepit Antigonus. Etiam Cod. Perizonii exhibebat, tutelam filii eius Philippi.

ex Macedonia] Edidit Modius: rex Macedoniae. Receptit Gronovius.

quo mortuūte] Bongatius coni. quo mortuo tutelam filii eius Philippi fufcepit Antigonus, qui Theffaliam, Moefiam, Cariam fubiecit. MS. Voffii: quo mortuūcem filii eius. unde faciebat Voffius: quo mortuo, tuitionem filii eius Philippi fu-

fcepit Antigonus, qui Theffaliam, Moefiam, Daciam fubiecit.

Lacedaemona] MS. Voff. Lacedaemoniam.

Cleomenes Spartanos confufugit] Modius: Spartanus, ut eft in Cod. Maximiano. Longeruaeus: Cleomenes Spartanus cum coniuge fugit Alexandriam. Gronovius edidit, Spartanus confugit.

Teuta] Florus II, 5, 2 habet Teuca. Sed in MSS, eft Tentana.

XXVIII

¹ Aetulos] Edidit Modius: Aetolos. Codd. Colbertini duo, aduerfus Romanos et Aetolos.

² Aetolis] Longeruaeus emend. Athenienfius.

PROLOGVS LIBRI XXX

Tricesimo volumine continentur haec. Vt mortuo Ptolemaeo Vtrufphonæ, filius eius Philopater Antiochum regem vicit, rapi ei poeamare gathocleae corruptus decessit, relicto filio pupillo: in quem cum Philippo rege Macedonum confensit Antiochus. ² Philippi deinde gesta in Asia, cum mouisset Aetola bella. A quibus reuersus bellum habuit cum ducibus Romanis Sulpicio et Flaminio, quibus victus, pax. ³ Transitus deinde ad res Antiochi, qui post reguum acceptum persequutus de-
fectores in Media Molonem, in Asia Maccheum, quem obsedit Sardibus: pacata superiore Asia Baetris tenus, in Romana bella descendit.

PROLOGVS LIBRI XXXI

Vno et tricesimo volumine continetur bellum, quod cum Lacedaemonio Nauide Titus Flamininus et Philopoemen dux Achaichorum gessit. ² Item bellum, quod cum Antiocho in Achaia per Achilium consulem, et in Asia per Scipionem gestum

XXX

¹ *Ptolemaeo Vtrufphonæ*] Rutgerius Vac. V, 7 leg. *Tryphone*. restitit. nam in Codd. Romanis hanc lectionem reperit Longeruæus: et Gronovius in MS. Perizonii. vnde et illam recepit.

vicit rapi ei poeamare] Vossius coni. *Antiochum regem vis turpique postea amore Agathocleae corruptus decessit*. Valesius [ad excerpta Polyb. 12]

legit *Raphine ipse amore*. Et si, edidit Gronovius fide duorum Codd. MSS. Longeruæus volebat: *Vicit rapiturque ipse*

praemium Agathocleae amore corrupto. Decessit.

² *Flaminio*] Bongarsius corrigit. *Flaminio*, a quibus victus. Longeruæus: a quibus victus pax transigitur.

³ *Maccheum*] Freinshemius et Longeruæus: *Achaicum*. Codd. Colbertini duo: in *Asiam Achaicum*.

XXXI

¹ *Nauide*] Edit. Modii, et Longeruæus: *Nabide*.

Achaichorum] Bongarsius, et Longeruæus: *Achaicorum*.

gestum est. ³ Denique Annibalis ad regem ab Carthagine fuga. ⁴ Bellum cum Acholis gestum per eundem Achilium, qui Antiochum Graecia expulerat.

PROLOGVS LIBRI XXXII

Secundo et tricesimo volumine continentur haec. Defectio ab Achaeis Lacedaemoniorum et Messeniorum, qua Philopoemen interiit. ² Romanorum in Asia ducem ambo, aduersum Gallos bellum. ³ Regis Philippi, propter ablatas sibi ciuitates, alienatus in Romanos animus; et ob hoc alter filiorum Demetrius occisus: Concitatiq[ue] ab eo Bacternae, transire conati in Italiam. ⁴ Inde in excessu dictae res Illyricae: vt Galli, qui occupant Illyricum, rursus redierunt in Galliam, originisque Pannoniorum, et incrementa Daciorum, per Rubobosten regem. ⁵ In Asia bellum a rege Eumene gestum aduersus Gallium Ortiagonem, Parnecem Ponticum, et Prusiana, adiuuante Prusia Annibale Poeno. ⁶ Res gestae Annibalis post victum Antiochum. Et mox mortuo Seleuco filio magni Antiochi successit regno frater Antiochus.

Dd 3

PRO

³ ab Carthagine] Modius:
^a Carthagine.

⁴ Acholis] Bongarsius et
Longeruaeus: Aetolis. Idem
mox pro Achilium rescrib. Achilium.

XXXII

² in Asia ducem ambo] Bongarsius, et Longeruaeus: ducem Manlio. Recepit Gronouius. Pro aduersum idem Longeruaeus leg. aduersus: vt etiam est in edit. Modii.

⁴ redierunt] Editio Modii, redierint.

⁵ Gallium Ortiagonem] Bongarsius emend. Gallum Ortiagontem, et Pharn. Pont. et Prusiam. Etiam Longeruaeus corrigit. Gallum Ortiagontem; et mox, Pharnacem. Vtrumque recepit Gronouius. Sed Freinshemio ferendum tamen videbatur id Gallum.

⁶ Antiochum. Et mox] Editio Modii, Antiochum, et mors, quod probabat Freinshemius.

PROLOGVS LIBRI XXXIII

Tertio et tricesimo volumine continentur haec. Vt cum Perse, Philippi filio, rege Macedonum, Romani bellum gesserint: quo capto deleta est Epiros. ² Aetolicae ciuitates ab unitate corporis deductae, inter Achaeos et Lacedaemonios certamine orto: Bellum rursus in Macedonia gestum a Romanis cum seu Philippo.

PROLOGVS LIBRI XXXIII

Quarto et tricesimo volumine continentur haec. Bellum Achaicum, quod Romani per Macellum et Mummius gessere; quo diruta est Corinthus. ² Bellum regis Eumenis cum Gallograecis et in Pisidiis cum Selegenibus. ³ Res quas gessit Syriae rex Antiochus, et rex Aegypti Ptolemaeus. ⁴ Repetitae inde origines regum Cappadocum. Epiphanes, ut mortuo Ptolemaeo, relicti ab eo filii duo Filometor et Euergetes, primum cum Antiocho habuere bellum: quod per Romanos finitum est; deinde inter se, quo maior est expulsus: restitu-

XXXIII

² Aetolicae] Bongarsius emend. Achaicae.

ab unitate corporis deductae, inter etc.] Bongarsius legebat, et distinguebat verba sic: deductae: inter Achaeos et Lacedaemonios certamen ortum.

cum seu Philippo] Bongarsius, et Longeruaeus: Pseudo-philippa; sicut diserte legitur in Cod. Maximiano.

XXXIII

¹ Macellum] Bongarsius repon. Marcellum. Cod. Reg. Metillum. vnde Freinsheimius

faciebat, Metillum. quod recepit Gronovius.

² in Pisidiis cum Seleg.] Longeruaeus cum Bongartio corrig. in Pisidia cum Selgenibus.

Ptolemaeus. Repetitae] Bongarsius leg. Ptolemaeus Epiphanes. Repetitae inde orig. reg. Cappadocum. Ut mortuo Ptol.

⁴ repetitae inde origines regum] MS. Voss. repetitae inde res rerum Cappadocum. Pro rerum monebat rescribendum regum.

Epiphanes, ut mortuo Ptolemaeo] Longeruaeus: ut mortuo Epiphane Ptolemaeo.

restitutoque, Romani inter fratres regna diuiserunt.
 5 Vt mortuo rege Syriae Antiocho, Demetrius, cognomine Soter, qui Romae fuerat obfes, clam fugit; occupataque Syria bellum cum Timarcho, Medorum rege, habuit, Ariarathe rege Cappadocum.
 6 Vt habita inter Ariaten et Orphernem regni certamina. 7 Vt mortuo rege Asiae Eumene, fuffectus Attalus bellum cum Selegenfibus habuit, et cum rege Prusia.

PROLOGVS LIBRI XXXV

1 Quinto et tricesimo volumine continentur haec. Bellum Ripaticum inter Cretas et Rhodios: feditio Chidiorum aduersum Cerinenses. 2 Et aduersus Demetrium Sotera subornatus est Alexander, tamquam genitus Epiphane Antiocho: quo bello victus Demetrius inuifum flultitia Alexandrom bello vicit, adiuuante Ptolemaeo Filometore, qui eo bello interiit. 3 Vt deinde orta Demetrio bella fint cum Diotoro Tryphone: expulfusque a Tryphone

D d 4

5 cum Timarcho - Ariarathe] Longeruacius leg. cum Timarcho rege Macedonum, et Ariarathe. Particulum et inferendam, iam Bongarfius monuerat.

6 ut habita etc.] Longeruacius cum Bongarfio leg. Ut habita inter Ariaratem et Orphernem etc.

Selegenfibus] Longeruacius corrig. Selgenfibus.

XXXV

1 Ripaticum] Leg. cum Bongarfio; Piraticum: ut vidit quoque Longeruacius.

feditio Chidiorum adu. Cerinenses] Modius edidit, Cni-

diorum. Probat hoc Longeruacius, et pro Cerinenses restituit Ceramenses; quod reperit in Cod. Perizonii Gronovius, et recepit. Cod. Vatican. 2 feditio Eginorum aduersus Catanenses. Cod. Maximianus: feditio Egniorum aduersus Ceranenses.

2 victus Demetrius] Longeruacius leg. victus Demetrius. Filius eius Demetrius inuifum flultitia Alexandrum bello vicit.

Alexandrom] Edit. Modii, Alexandrum.

3 Diotoro] Bongarfius et Longeruacius leg. Diodoro.

phone regno Syriae Demetrius, ⁴ Repetit inde superioris Asiae motus, factos per Areteum et Asacem Phartum.

PROLOGVS LIBRI XXXVI

¹ Sexto et tricesimo volumine continentur haec. ² Vt Cypro pulsus Syria Demetrio, captaque a Parthis, bellum gessit cum fratre eius Antiocho cognomine, sed vt Antiochus interfecto Hyrcano, Iudaeos subegit. ³ Repetita inde in excessu origo Iudaeorum. ⁴ Vt rex Asiae Attalus Cenostracas subegit: successoremque imperii Attalum Philometora reliquit. ⁵ Mortuo denique Philometore regno Asiae occupato, bellum cum Romanis gessit, qua pactus est.

PROLOGVS LIBRI XXXVII

¹ Septimo et tricesimo volumine continentur haec. ² Repetitis regum Ponticorum originibus, vt ultimum Mithridatem neupatora series imperii deducta

⁴ Areteum] Edit. Modii, Aretbeum. Freinshemius coni. Aretam. Sed Longeruacius: Ariarastem, et Arsacem Parthum.

XXXVI

¹ Vt Cypro - subegit] Bongarsius emend. vt Trypho, pulso Syria Demetrio, captoque a Parthis, bel. gess. cum fr. eius Ant. cognomine Sidete. Vt Antiochus etc. Longeruacius sic restituit locum: vt Trypho, pulso Syria Demetrio, captoque a Parthis, bellum gessit cum fratre eius Antiocho, cognomine Sidete. Vt Antiochus, interfecto Tryphone, Hyrcanum et Iudaeos subegit.

³ Cenostracas] Vossius leg. Thynos Tbracas. Longeruacius: Caenos, Tbracas. Receptit Gronovius.

⁴ mortuo - passus est] Coniiciebat Bongarsius: Aristonicus regno Asiae o. b. c. R. g. quo captus est. Longeruacius: Mortuo denique Philometore Aristonicus, regno Asiae occupato, bellum cum Romanis consulibus gessit, quo captus est. Td consulibus addidit e Cod. Maximiano.

XXXVII

¹ Vt ultimum Mithrid. imp.] Bongarsius coni. vt ultimum ad Mithr. Imp. Freinshemius;

Ita sit : * Atque ut ingressus ille regnum, subegit Pontum et Paphlagoniam, priusquam in bella Romana descendit. ³ Distaeque in excessu regnum Bosporanorum et Colchorum origines, et res gestae.

PROLOGVS LIBRI XXXVIII

¹ Octauo et tricesimo volumine continentur haec. Ut Mithridates eupatore occiso Arathe Capadociani occuparit; victoque Nicomede et Malthino Bithyniam. ² Ut mortuo Ptolemaeo Philometore. Ac frater eius Ascon accepto regno Aegypti seditione populi: deinde bellum cum uxore sua Cleopatra et cum rege Syriae Demetrio habuit. ³ Inde repetitum, ut Demetrius captus sit a Parthis, [bellumque] intulerit, qui cum exercitu suo deletus est.

Dd 5

PRO

ut ad ultimum Mithrid. in Eupat. Longeruæus: ut ad ultimum Mithr. Eupat. In eiusdem Longeruæi Codd. erat Neupatora, vel Neopatora. Modius: ultimum in Mithr. Cod. Perizonii: ut in ultimum Mithr. quod recepit Gronovius.

3 in excessu] Codd. Leidenses duo, in excursu.

occuparit] Longeruæus: occupauit.

2 Ptol. Philom. Ac fr. eius. Ascon] Bongarsius leg. ut mors. Ptol. Philometore, frater eius Physcon accepit regnum Aeg. Freinshemius: accepto regno Aegypti, seditionem populi: deinde bellum etc. Longeruæus: frater eius Physcon accepto etc. Codd. Vaticanis duo: Ascon,

XXXVIII

1 Eupatore] Bongarsius et Longeruæus leg. Eupator.

Arathe] Freinshemius et Longeruæus: Ariarathe. quod erat in Cod. Maximiano.

3 bellum insuleris etc.] Bongarsius: bellumque iis insul. Antiochus, qui etc. Longeruæus e Codd. Vaticanis et Maximiano: ut Demetrius captus sit a Parthis; et frater eius,

PROLOGVS LIBRI XXXVIII

¹ Nono et tricesimo volumine continentur haec. Vt extincto a Parthis Antiocho Sidete, frater eius Demetrius dimissus regnum Syriae recepit; subornatoque in bellum aduersus eum Alexandro Zabbineo interiiit: filiusque Antiochus Grypos, victo Zabbineo regnum occupauit. ² Dehinc cum fratre suo Antiocho Yzigeno bellum in Syria Ciliciaque gessit. ³ Vt Alexandria, mortuo rege Ptolemaeo Physcone, filius eius Ptolemaeus Lathyros, accepto regno expulsus est a matre Cyprum; et in Syria bello petitus ab eadem, suffecto in locum eius Alexandrone, occisa per Alexandrum matre recepit Aegypti regnum. ⁴ Vt post Laphyrum filius Alexandri regnarit, expulsoque eo suffectus sit Ptolemaeus Notus. ⁵ Vt Syriam Iudaei et Arabes terrestribus latrociniiis infestarent. ⁶ Mari Cilices Piraticum bellum mouerunt, quod in Cilicia Romani per

aius, victo in Syria Tryphone, bellum Parthis insulerit, qui eum exercitu suo deletus est. Addicit MS. Perizonii, et recepit Gronouius.

XXXVIII

¹ *Sidete*] Editio Modii, *Sedete*. Eadem mox Grypos exhibet pro Gryppos.

² *Yzigeno*] Bongarsius corrig. *Cyziceno*. Cod. Maximianus exhibebat, *Cyzigeno*.

³ *Alexandria, mortuo*] Freinshemius malebat, *Alexandriae mortuo*.

Lathyros] Edit. Modii: *Lathyros*. Longeruius totum locum ita legebat: *expulsus est a matre in Cyprum, et in Syriam, bello petitus ab eadem, suffecto in eius locum Alexandro, donec occisa per Alexandrum*.

Alexandrone] Codd. Leidenses duo, *fratre Alexandro*. Bongarsius coni. *Alexandro, donec occ.*

⁴ *Laphyrum*] Bongarsius emend. *Lathyrum*.

⁵ *infestant*. *Mari*] Freinshemius legebat, et distinguebat ita: *infestarent, mari Cil. pirat. bellum mouerint*.

per Antonium gesserunt, 7 Vt in Syria eracleo post mortem regis occuparint imperium.

PROLOGVS LIBRI XXXX

¹ Quadragesimo volumine continentur haec. Vt mortuo Cypro rege, Cizycenus cum filiis eius bello congressus, interiit. ² Hii deinde a filio Cizyceni esebe extinctaque regubi Antiochorum domo, Tigranes Armenius Syriam occupauit. ³ Quo mox victo, Romani abstulere eam. ⁴ Vt Alexandriam post interitum Ptolemaei Latrii substituti sint: eius filia alteri data Cypros, cui post Claudii rogationem Romani abstulerunt eam; alter seditione flagitatus Alexandreae Romanae

6 per Antonium] Ita Bongarsius edidit, et legitur in Cod. Perizonii. Longeruacius volebat, cum duce Antonio. Alii, per Antigonom.

7 eracleo] Freinshemius ex Iosepho, Heracleo. Cod. Vatic. 1, ut in Syriam edeo post. Vatic. 2, ut in Syriam cheo post. Longeruacius locus videbatur ita restituendus: ut in Syria Arabes Antiocho (occiso) post mortem regis imperium occuparint.

XXXX

1 Cypro] Leg. cum Bongarsio et Longeruacius, Grypo. Mox pro Hii edit. Modii Hii.

2 a filio Cizyceni etc.] Bongarsius coni. a filio Cizyceni Eusebe interfecti: extinctaque

regali [ut est in edit. Modii] aut regum, Antiochorum. Codd. Romani, extincta regum Antiochorum. vnde Longeruacius: a filio Cizyceni Eusebe; usque ext. reg. Ant. domo.

3 quo] Bongarsius malebat, Quoi, aut cui.

4 ut Alexandriam etc.] Bongarsius coni. ut Alexandreae post int. Ptol. Lathyri subst. sint eius filii, alteri etc. Idem probabat Longeruacius.

Claudii] Codd. Vaticani duo, et Maximianus: Publici Claudii rogatione. quod probabat Longeruacius.

flagitatus] Bongarsius coni. exagitatus, Alexandria Romam. Modius edidit: agitatus Alexandria Romam. Longeruacius: exagitatus Alexandriae, Romam. Vulgatam flagitatus tueretur Ioh. Frid. Gronouius Obferu.

nam profugit : belloque per Gabinium gesto recepit imperium : quo mortuo successit filius , qui cum sorore Cleopatra certamine insumpto , et Pompeium magnum interfecit , et bellum cum Caesare Alexandriae gessit. ⁵ Vt successit eius soror regno Cleopatra , quae inligato in amorem suum M. Antonio , belli Aetiaci fine extinxit regem Ptolemeicorum.

PROLOGVS LIBRI XXXXI

¹ Vno et quadagesimo volumine continentur res Parthicae et Bactrianae. ² In partilis , ut est constitutum imperium , per Asiacem regem. ³ Successores deinde eius Artabanus , et Tigranes cognomine Deus : a quo subacta est Media et Mesopotamia. ⁴ Dictusque in excessu Arabiae situs. ⁵ In Bactrianis autem rebus , ut a Diudoto rege constitutum est : deinde quo repugnante Scythicae gentes Sarancae et Asiani Bactra occupauere Socdianos. ⁶ Indicae quoque res additae , gestae per Apollodotum et Menandrum reges eorum.

PRO

seru. ad script. Eccles. p. 149,
et retinuit nepos.

[*insumpto*] Freinshemius
coni. *sumpto*.

[*regem*] Bongarsius re-
scrib. *regnum*. Pro *Ptolemei-*
corum in editione Modii est
Ptolemeicorum.

XXXXI

[*a in partilis*] Bongarsius
corr. in *Particis* - *Asia-*
cem. Vorstius coni. in *Par-*
this, quod, et Longeruaco
placebat.

[*3 Tigranes*] Longeruacus :
Mithridates.

[*5 a Diodoto*] Bongarsius
emend. ut a *Diodoto regnum*
const. est. Idem ardebat Lon-
geruaco.

[*quo repugnante*] Longe-
ruacus : *quo rege pugnante*.

[*Sarancae*] Longeruacus :
Saracanae et Asiani Bactros
occupauere et Socdianos. Bon-
garsius coni. *Arriani Bactra*
occupauere et Socdianos.

[*6 Indicae quoque etc.*] Lon-
geruacus : *Indicae res addi-*

PROLOGVS LIBRI XXXXII

Secundo et quadagesimo volumine continentur Parthicae res. ² Vt praefectus Parthis Apraeteus Messenis bellum intulit in Babylonios et Seleucinisse, victusque Phyratis successit rex Mithridates cognomine Magnus, qui Armenis bellum intulit. ³ Inde repetitae origines Armeniorum, et situs. ⁴ Vt varia complurium regum in Parthis successione, imperium accepit Orodes, qui Grassum deleuit et Syriam per filium Pacorum occupauit. ⁵ Illi successit Phraates, qui et cum Antonio bellum habuit, et cum Tiridate. ⁶ Additae res Scythicae. Reges Thoclarorum Afiani, interitusque Sarducarum.

PROLOGVS LIBRI XXXXIII

Tertio et quadagesimo volumine continentur origines [Priscorum] Latinorum, situs urbis Romae:

sae ex Apollodoro, gestae per Menandrum et Eucratidam reges eorum.

XXXXII

² Apraeteus etc.] Longe-ruaeus: a Phraate Imerus Mess. b. i., usque in Babyl. et Seleucienses facit, usque Phraati successit. Etiam Valerius [ad exc. Diod. Sic. p. 58] pro Apraeteus restituit Phraate Himerus, et ex MS. legit, Messenis bellum intulit, et

in Babylonios ac Seleucenses facit.

Phyratis] Bongarsius coni. Phrabati. Mox pro Armenia editio Modii Armeniis.

⁴ Grassum] Editio Modii, Crassum.

⁵ Phraates] Bongarsius coni. Phrabati. Editio Modii, Phrabates.

⁶ Thoclarorum] Bongarsius coni. Thocariorum. Longe-ruaeo placebat, Techarorum. Sarducarum] Freinshemius coni. Carduccborum. Longe-ruaeus: Sacarancorum.

THE
THEORY OF
THE

OF
THE
OF

AD

IOANNEM NOELIVM

Quod oculus olim Polyphemo, id nobis in historiarum lectione notatio temporum: quae apud Iustinum nulla est. Quid itaque aliud esse dicemus, quam

Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum?

Trogum ipsum negligentiae accusandum, nemo mihi persuadeat: Iustini abbreviatoris facinus est. Ergo ne quid huic auctori a me deesset, ex Eusebii et Hieronymi Chronico, ad optima et antiquissima exemplaria MSS. Clarissimi Viri Claudii Puteani, et doctissimi mihiq̃ue amicissimi P. Danielis, a me collato, excerpſi et exscripsi, quae lucis aliquid afferre Iustino nostro poterant: non quidem omnia, sed summa fastigia rerum. Nam illud iniuriam esset facere amico nostro Laur. Bochetto, a quo

Ec

vote-

phone regno Syriae Demetrius. ⁴ Repetit inde superioris Asiae motus, factos per Areteum et Asacem Phartum.

PROLOGVS LIBRI XXXVI

¹ Sexto et tricesimo volumine continentur haec. Vt Cypro pulsus Syria Demetrio, captaque a Parthis, bellum gessit cum fratre eius Antiocho cognomine, sed ut Antiochus interfecto Hyrcano, Iudaeos subegit. ² Repetita inde in excessu origo Iudaeorum. ³ Vt rex Asiae Attalus Cenostracas subegit: successoremque imperii Attalum Philometora reliquit. ⁴ Mortuo denique Philometore regno Asiae occupato, bellum cum Romanis gessit, qua pactus est.

PROLOGVS LIBRI XXXVII

¹ Septimo et tricesimo volumine continentur haec. Repetitis regum Ponticorum originibus, ut ultimum Mithridatem neupatora series imperii deducta

⁴ *Areteum*] Edit. Modii, *Aretbeum*. Freinshemius coni. *Aretam*. Sed Longeruaeus; *Ariarathem, et Asacem Parthum*:

XXXVI

¹ *ut Cypro - subegit*] Bongarsius emend. *ut Trypho, pulso Syria Demetrio, captoque a Parthis, bel. gess. cum fr. eius Ant. cognomine Sidete. Ut Antiochus etc.* Longeruaeus sic restituit locum: *ut Trypho, pulso Syria Demetrio, captoque a Parthis, bellum gessit cum fratre eius Antiocho, cognomine Sidete. Ut Antiochus, interfecto Tryphone, Hyrcanum et Iudaeos subegit.*

³ *Cenostracas*] Vossius leg. *Thynos Thracas*. Longeruaeus: *Caenos, Thracas*. Recepit Gronovius.

⁴ *mortuo - pactus est*] Coniiciebat Bongarsius: *Ariflonicus regno Asiae o. b. c. R. g. quo captus est. Longeruaeus: Mortuo denique Philometore Ariflonicus, regno Asiae occupato, bellum cum Romanis consulibus gessit, quo captus est. Td consulibus addidit e Cod. Maximiano.*

XXXVII

¹ *ut ultimum Mithrid. cap.]* Bongarsius coni. *ut ultimum ad Mithr. Cap.* Freinshemius;

ita sit : * Atque vt ingressus ille regnum, subegit Pontum et Paphlagoniam, priusquam in bella Romana descendit. ³ Dictaeque in excessu regnum Bosphoranorum et Colchorum origines, et res gestae.

PROLOGVS LIBRI XXXVIII

¹ **O**ctauo et tricesimo volumine continentur haec. Vt Mithridates eupatore occiso Arathe Capadociani occuparit; victoque Nicomede et Malthino Bithyniam. ² Vt mortuo Ptolemaeo Philometore. Ac frater eius Ascon accepto regno Aegypti seditione populi: deinde bellum cum uxore sua Cleopatra et cum rege Syriae Demetrio habuit. ³ Inde repetiturum, vt Demetrius captus sit a Parthis, [bellumque] intulerit, qui cum exercitu suo deletus est.

Dd 5

PRO

vt ad vltimum Mithrid. in Eupat. Longeruacus: vt ad vltimum Mithr. Eupat. In eiusdem Longeruaci Codd. erat Neupatora, vel Neopatora. Modius: vltimum in Mithr. Cod. Perizonii: vt in vltimum Mithr. quod recepit Gronovius.

³ *in excessu*] Codd. Leidenses duo, *in excusu.*

occuparis] Longeruacus: *occupauit.*

² *Ptol. Philom. Ac fr. eius Ascon*] Bongarsius leg. *vt mors. Ptol. Philometore, frater eius Phylcon accepit regnum Aeg. Freinshemius: accepto regno Aegypti, seditionem populi; deinde bellum etc. Longeruacus: frater eius Phylcon accepto etc. Codd. Vaticani duo: Ascon,*

XXXVIII

¹ *Eupatore*] Bongarsius et Longeruacus leg. *Eupator.*

Arathe] Freinshemius et Longeruacus: *Ariarathe.* quod erat in Cod. Maximiano.

³ *bellum intulerit etc.]* Bongarsius: *bellumque lis intul. Antiochus, qui etc. Longeruacus e Codd. Vaticanis et Maximiano: vt Demetrius captus sit a Parthis; et frater eius,*

PROLOGVS LIBRI XXXVIII

¹ Nono et tricesimo volumine continentur haec. Vt extincto a Parthis Antiocho Sidete, frater eius Demetrius dimissus regnum Syriae recepit; subornatoque in bellum aduersus eum Alexandro Zabbineo interit: filiusque Antiochus Grypos, victo Zabbineo regnum occupauit. ² Dehinc cum fratre suo Antiocho Yzigeno bellum in Syria Ciliciaque gessit. ³ Vt Alexandria, mortuo rege Ptolemaeo Physcone, filius eius Ptolemaeus Lathyros, accepto regno expulsus est a matre Cyprum; et in Syria bello petitus ab eadem, suffecto in locum eius Alexandrone, occisa per Alexandrum matre recepit Aegypti regnum. ⁴ Vt post Laphyrum filius Alexandri regnarit, expulsoque eo suffectus sit Ptolemaeus Notus. ⁵ Vt Syriam Iudaei et Arabes terrestribus latrociniiis infestarent. ⁶ Mari Cilices Piraticum bellum mouerunt, quod in Cilicia Romani per

sius, victo in Syria Tryphone, bellum Parthis intulerit, qui cum exercitu suo deletus est. Addicit MS. Perizonii, et recepit Gronouius.

XXXVIII

¹ *Sidete]* Editio Modii, *Sedete*. Eadem mox Grypos exhibet pro Grypos.

² *Yzigeno]* Bongarsius corrig. *Cyziceno*. Cod. Maximianus exhibebat, *Cyzigeno*.

³ *Alexandria, mortuo]* Freinshemius malebat, *Alexandriae mortuo*.

Lathyros] Edit. Modii: *Lathyros*. Longeruius totum locum ita legebat: *expulsus est a matre in Cyprum, et in Syriam, bello petitus ab eadem, suffecto in eius locum Alexandro, donec occisa per Alexandrum*.

Alexandrone] Codd. Leidenfes duo, *fratre Alexandro*. Bongarsius coni. *Alexandro, donec occ.*

⁴ *Laphyrum]* Bongarsius emend. *Lathyrum*.

⁵ *infestarent. Mari]* Freinshemius legebat, et distinguebat ita: *infestarent, mari Cil. pirat. bellum mouerint*.

per Antonium gesserunt, 7 Vt in Syria eracleo post mortem regis occuparint imperium.

PROLOGVS LIBRI XXXX

Quadragesimo volumine continentur haec. Vt mortuo Cypro rege, Cizycenus cum filiis eius bello congressus, interiit. ² Hii deinde a filio Cizyceni esebe extinctaque regubi Antiochorum domo, Tigranes Armenius Syriam occupauit. ³ Quo mox victo, Romani abstulere eam. ⁴ Vt Alexandriam post interitum Ptolemaei Lathirii substituti sint: eius filia alteri data Cypros, cui post Claudii rogationem Romani abstulerunt eam; alter seditione flagitatus Alexandriae Romae

6 per Antonium] Ita Bongarsius edidit, et legitur in Cod. Perizonii. Longeruacus volebat, cum duce Antonio. Alii, per Antigonum.

7 eracleo] Freinshemius ex Iosepho, Heracleo. Cod. Vatic. I, ut in Syriam edeo post. Vatic. 2, ut in Syriam cheo post. ¹⁰⁰ Longeruaco locus videbatur ita restituendus: ut in Syria Arabes Antiocho (occiso) post mortem regis imperium occuparint.

XXXX

1 Cypro] Leg. cum Bongarsio et Longeruaco, Grypo. Mox pro Hii edit. Modii Hi.

2 a filio Cizyceni etc.] Bongarsius coni. a filio Cizyceni Eusebe interfecti: extinctaque

regali [ut est in edit. Modii] aut regum, Antiochorum. Codd. Romani, extincta regum Antiochorum. vnde Longeruacus: a filio Cizyceni Eusebe; usque ext. reg. Ant. domo.

3 quo] Bongarsius malebat, Quoi, aut cui.

4 ut Alexandriam etc.] Bongarsius coni. ut Alexandriae post int. Ptol. Lathirii subst. sint eius filii, alteri etc. Idem probabat Longeruacus.

Claudii] Codd. Vaticani duo, et Maximianus: Publii Claudii rogatione. quod probabat Longeruacus.

flagitatus] Bongarsius coni. exagritatus, Alexandria Romae. Modius edidit: agritatus Alexandria Romae. Longeruacus: exagritatus Alexandriae, Romae. Vulgatam flagitatus tueretur Ioh. Frid. Gronovius Obseru.

nam profugit : belloque per Gabinium gesto recepit imperium : quo mortuo successit filius , qui cum sorore Cleopatra certamine insumpto , et Pompeium magnum interfecit , et bellum cum Caesare Alexandriae gessit. ⁵ Vt successit eius soror regno Cleopatra , quae inligato in amorem suum M. Antonio , belli Aëtiaci fine extinxit regem Ptolemeicorum.

PROLOGVS LIBRI XXXXI

¹ Vno et quadragesimo volumine continentur res Parthicae et Bactrianae. ² In partilis , ut est constitutum imperium , per Asiaticam regem. ³ Successores deinde eius Artabanus , et Tigranes cognomine Deus : a quo subacta est Media et Mesopotamia. ⁴ Dictusque in excessu Arabiae situs. ⁵ In Bactrianis autem rebus , ut a Diudoto rege constitutum est : deinde quo repugnante Scythicae gentes Sarancae et Asiani Bactra occupauere Socdianos. ⁶ Indicae quoque res additae , gestae per Apollodotum et Menandrum reges eorum.

PRO

seru. ad script. Eccles. p. 149, et retinuit nepos.

¹ insumpto] Freinshemius coni. sumpto.

⁵ regem] Bongarsius rescrib. regnum. Pro Ptolemeicorum in editione Modii est Ptolemaicorum.

XXXXI

² in partilis] Bongarsius corrig. in Parthicis. - Arfacem. Vorstius coni. in Parthis. quod et Longeruaco placebat.

³ Tigranes] Longeruacus : Mithridates.

⁵ a Diodoro] Bongarsius emend. ut a Diodoro regnum const. est. Idem arsidebat Longeruaco.

⁵ quo repugnante] Longeruacus : quo rege pugnante.

⁶ Sarancae] Longeruacus : Saracanae et Asiani Bactros occupauere et Socdianos. Bongarsius coni. Arriani Bactra occupauere et Socdianos.

⁶ Indicae quoque etc.] Longeruacus : Indicae res addi-

PROLOGVS LIBRI XXXII

Secundo et quadagesimo volumine continentur Parthicae res. ² Vt praefectus Parthis Apraeteus Messienis bellum intulit in Babylonios et Seleucinisse, victusque Phyratis successit rex Mithridates cognomine Magnus, qui Armenis bellum intulit. ³ Inde repetitae origines Armeniorum, et situs. ⁴ Vt varia complurium regum in Parthis successione, imperium accepit Orodes, qui Grassum deleuit et Syriam per filium Pacorum occupauit. ⁵ Illi successit Phraates, qui et cum Antonio bellum habuit, et cum Tiridate. ⁶ Aditae res Scythicae. Reges Thoclarorum Afiani, interitusque Sarducarum.

PROLOGVS LIBRI XXXIII

Tertio et quadagesimo volumine continentur origines [Priscorum] Latinorum, situs vrbis Romae:

tae ex Apollodoro, gestae per Menandrum et Eucratidam reges eorum.

XXXXII

² Apraeteus etc.] Longe-ruaeus: a Phraate Imerus Mess. b. i., usque in Babyl. et Seleucienses facit, usque Phraasi successit. Etiam Valerius [ad exc. Diod. Sic. p. 58] pro Apraeteus restituit Phraate Himerus, et ex MS. legit, Mesenis bellum intulit, et

in Babylonios ac Seleucenses facit.

Phyratis] Bongarsius coni. Phrabati. Mox pro Armenis editio Modii Armenis.

⁴ Grassum] Editio Modii, Crassum.

⁵ Phraates] Bongarsius coni. Phrabati. Editio Modii, Phrabates.

⁶ Thoclarorum] Bongarsius coni. Thocariorum. Longe-ruaeo placebat, Techarorum. Sarducarum] Freinshemius coni. Carducchorum. Longe-ruaeus: Sacarancorum.

Romae : et res vsque ad Priscum Tarquinium.
Origines [deinde] Liguriæ , et Massiliensium
res gestæ.

PROLOGVS LIBRI XXXXIII.

Quarto et quadragesimo volumine continentur
res Hispaniæ et Punicæ.

XXXXIII

'XXXXXIII

et res] Cod. Vatic. 2, et
reges.

Hispaniæ] Editio Modii,

Liguriæ] Cod. Vatic. 2, Hispaniæ.
Ligurum.

F I N I S

IACOB

IACOBI BONGARSII
EXCEPTIONES
CHRONOLOGICAE

AD
IUSTINI HISTORIAS
ACCOMMODATAE

THE
LAW OF THE
STATE OF NEW YORK
IN SENATE

AND

IN ASSEMBLY

1884

AD

IOANNEM NOELIVM

Quod oculus olim Polyphemo, id nobis in historiarum lectione notatio temporum: quae apud Iustinum nulla est. Quid itaque aliud esse dicemus, quam

Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum?

Trogum ipsum negligentiae accusandum, nemo mihi persuadeat: Iustini abbreviatoris facinus est. Ergo ne quid huic auctori a me deesset, ex Eusebii et Hieronymi Chronico, ad optima et antiquissima exemplaria MSS. Clarissimi Viri Claudii Puteani, et doctissimi mihiq̃ue amicissimi P. Danielis, a me collato, excerpti et exscripsi, quae lucis aliquid afferre Iustino nostro poterant: non quidem omnia, sed summa fastigia rerum. Nam illud iniuriam esset facere amico nostro Laur. Bochello, a quo

Ee

vete-

veteres Chronologos emendatiores et auctiores expectamus. Comparavi autem cum Eusebio Georgium Monachum, cuius Graecum codicem mecum vir eruditionis singularis Franciscus Pithoeus communicavit; et e nostris Beroaldum, Funcium. Illi LXX Interpretes, hi Hebraeos sequuntur Codices: tanta opinionum varietate, ut Eusebio Nini regis annus primus incurrat in annum mundi, III CXXXI, Georgio in III CCLXXI, Beroaldo in annum MDCCCCLXV., Funcio in MDCCCCVI. Huius varietatis originem pluribus persequeretur, nisi laborem istum mihi amici illius nostri leuaret labor. Interim lumen hoc tibi, carissime Noëli, accendi, ne forte in historiae huius tenebris aberres: et ut illius

Trunca manum pinus regit, et vestigia firmat;

ita haec velim amplectaris excerpta, quotius possis et firmitus ingredi. Adferent tibi fortasse in huius auctoris lectione non paruum adiumentum. Ad historiarum studium ut accedas, requirit aetas tua; requirunt haec tempora, quibus mature firmare animum expedit constantibus exemplis. Ea vnde petas, nisi ex historiis? Histo-

Historiarum autem cognitionem si inchoare a Sallustii, Liuii, Taciti lectione volueris, neque recte feceris, neque ordine: abrupta est, aut interrupta, in eorum libris historiae series. Ab hoc tibi auctore principium sit historici studii. Hic a Nino, qui primus est τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ μῆμιν παραδεδομένων, ad Augustum Caesarem, non, vt Atticus apud M. Ciceronem, septingentorum; sed vt Cornelius Nepos omne aeuum, id est, duum millium annorum memoriam, vno libro colligauit. Tu, Noëli dulcissime, vtere, fruire hac qualicumque opera mea; quae si promouendis studiis tuis fuerit, satis magnum laboris mei fructum tulero. Vale.

EXCEPTIONES

CHRONOLOGICAE

E V S E B I V S

Cum diuinam Scripturam diligenter euolueris, a
natiuitate ABRAHAM vsque ad totius Orbis
DILVVIVM, inuenies retrorsum annos
DCCCCXXXII. Item a DILVVIO vsque
ad ADAM II CCXXXII

Anni Mundi	REGNUM AS SYRIORVM	Anni Mundi	REGNUM HE BRAEORVM ET ATHE NIENSIVM
3141	<i>Primus omni Asia, ex- ceptis Indis, regnavit NINVS F. Bel, 52 annis de quo Iulianus l, 1. 7</i>	3184	<i>Nini XXXXIII anno natus ABRAHAM, vixit annos 175 de eolustinus XXXVI 2. 3</i>
3193	II. SEMIRAMIS l, 1. 10 42	3283	<i>Zoroastres clarus ba- betur l, 1. 9 Abraham, cum cen- tenarius esset, genuit filium ISAAC is vixit annos 180</i>
3235	III. Zameis, qui et Ninyas, ibid. 38		
3273	IIII. Arius 30	3344	<i>Sexagenario Isaac nascitur IACOB, qui postea Israhel, a quo Israhelitas, qui nunc Iudaei. vixit annos 147</i>
3303	V. Aralius 40		
3343	VI. Xerxes, qui et Balaeus 30	3435	<i>de eo XXXVI, 2. 3 Ioseph nascitur: vixit venditur a fratri- bus annuum agens XVII. XXXVI, 2. 6</i>
3373	VII. Armamitres 38		
3411	VIII. Belochus 35	3609	<i>MOYSES nasci- tur: vixit annos 120</i>
3446	VIII. Balaeus 52		
3498	X. Altadas 32		
3530	XI. Mamithus 30		
3560	XII. Macchaleus 30		
3590	XIII. Sfaerus 20		

<i>Anni Mundi</i>	REGNUM ASSYRIORVM	<i>Anni Mundi</i>	REGNUM ATHE NIENSIVM	
3610	XIII. Mamilus	30	3644	XXXV. anno Moyses
3640	XV. Sparacibus	40		Cecrops regnat in As- tica II, 6. 7
3680	XVI. Ascatades	40	3689	Moyses LXXX ann. agens dux itineris ex Aegypto Hebraeorum gentis efficitur
	Diluvium sub Den- calione Eusebius re- tulit in ann. XXXV Cecropis. Iustinus ad tempora Amphictio- nis refert II, 6. 10		3694	XXXVI, 2. II Atheniens. II Cra- naus II, 6. 8
3720	XVII. Amyntes	45	3703	III. Amphictyon II, 6. 16
3765	XVIII. Belochus	25	3713	III. Erichthonius
3790	XVIII. Bellepares	30	3763	V. Pandion
3820	XX. Lamprides	32	3803	VI. Erichtheus
3852	XXI. Sefares	20		Triptolemus frumen- ta distribuit II, 6. 12
3872	XXII. Lampares	30	3853	VII. Cecrops secun- dus. Huius ann. XXII Diowyfius, qui et Li- ber pater, aduersum Indos dimicans, Ni- sam urbem iuxta In- dum flumen condidit XII, 7. 6
3902	XXIII. Pannias circa an. huius XVI Tyrus condita. vide XVIII, 3. 1	45	3893	VIII. Pandion
3947	XXIII. Sefarmus	19	3918	VIII. Aegeus Pan- dionis F. II, 6. 14
3966	XXV. Mithracus Vexoris rex Aegypti. secundum Oros. lib. I cap. 34, de quo III, 1. 8 ls I, 1. 6 antiquior Nino dicitur	27		Sub quo Argonauta- rum nauigatio XXXXII, 2. 12 Hercules consummat certamina II, 4. 18
3993	XXVI. Tautanes	32	3966	X. Theseus II, 6. 15
	LATINIS, qui postea Rom. nuncupati sunt, post tertium an- num captivitatis Tro- iae. siue ut quidam vo- lunt post annum VIII, regnavit AENEAS, annos III. Ante Ae- neam Ianus, Satur-			Cocalus in Sicilia III, 2. 2 XI. Mnesebeus Peseo, Amazones Priamo tulere subsidium II, 4. 31
			4019	TROIA CAPTA. Colligitur omne tem- pus a XXXXIII ann. regni Nimi, ad ca- ptam Troiam, anni DCCCLXXXV A natiuit. Moyses an. CCCCX

Anni Mundi	<i>nus, Pichs, Faunus, Latinus, in Italiave gnauerunt, annis cir- citer CL. 43. 1. 6 Post Aeneam Asca- nius an. XXXVIII : 43. 1. 13</i>			4019	XII. Demopboon The- sci F. II, 6. 15	33
4035	XXVII. Teutaeus	40		4042	XIII. Oxyntes	12
4065	XXVIII. Thimeus	30		4054	XIII. Apidas	1
4095	XXVIII. Dercylus	40		4055	XV. Tibimoetes	8
				4063	XVI. Melantbus	37
4135	XXX. Eupales	38		4110	XVII. Codrus Me- lantbi F. II, 6. 19	21
4173	XXXI. Laqsthenes. Huius anno XIII Carthago conditur a Didone. vide XVIII, 5. 14	45		4131	Hoc intereunto, re- gnum Erechthidarum destructum est, quod CCCC LXXXVII annis perseuerabat Post Codrum, Prin- cipes quos mors finie- bat, quorum primus Medon Codri F.	
4218	XXXII. Piritiades	30				
4248	XXXIII. Ofrataeus	20				
4268	XXXIII. Ofrataes	50				
4318	XXXV. Acrataes	42				
4360	XXXVI. Thonos Con- colerns, qui vocatur Graece Sardanapa- lus I, 3. 1	20				
4380	Regnum Assyriorum destructum.					

Omnes anni regni Assyriorum, a primo anno Nini supputantur MCCXXXX, inquit Eusebius: ex ipsa ratione vno anno minus prodit. Iustinus habet MCCC: Georgius Monachus, alia regum serie, MCCCLX

Anni Mundi	REGNUM MEDORVM <i>Medorum primus</i> ARBACES <i>annis</i> I, 3. 6		Anni Mundi	O- lym- pias- des	4400	GRAECORVM ET LYDORVM <i>Lycurgi leges in La- cedaemone, iuxta A- pollodori sententiam, hac aetate susceptae</i> II, 3. 7 etc.
4409	II. Sofarmus	30			4424	I OLYMPIAS PRIMA a captiuitate Troiae an. CCCCv. Hic initium habet vera historia. nam supe- riora variis sunt im- plicata fabulis. Varro apud Censor.
4439	III. Medidus	40				

Anni

Anni Mundi	Circa Olymp. VIII Lacedaemonii contra Messenios vicen- nale bellum habent III, 4 etc.	4449	6	Athenis principes qui usque ad mortem praeerant, esse desce- runt. Et in 8 annos magistratum con- suetudo versa est: re- gnauitque primus Cha- rops F. Aeschyli
4479	III. Cardyceas	13		
		4480	14	Bellum, quod in Thy- ria inter Lacedae- monios et Argiuos ge- stum est. de quo Pro- log. III
4492	V. Deioceas	54	16	CANDAVLES, IIII rex Lydorum, prege- uit annos XVII: I, 7. 14
		4501		Lyd. V Gyges, an. XXV
4546	VI. Fraortes	24	24	Athenis annui princi- pes constituti sunt. II, 7. 2
4570	VII. Cyaxares	32	46	Solan leges scripsit A- rbenionstium, vsa Cell. XXXIII Tarquinii. II, 7. 4
4602	VIII. Astyages	38		

Anni Mundi	MACEDO- NVM	Anni Mundi	Anni ab urbe con- dita	LATINORVM ET ROMANORVM	
4387	Macedonum pri- mus GARA NVS, annis VII, 1. 7	4381		XIII. Latinorum rex, PROCAS Siluius, an.	23
4415	II. Coenus	4404		XV. Amulius, pulso Numitore. XXXXIII, 2. 1	44
4427	III. Tyrimmas Tberaei Cyreneu condiderunt cir- ca IIII Olymp. XIII, 7 Olymp. VIII MIDA regna- uit in Phrygia XVII, 7. 14	4446		Huius anno XXIII Remus et Romulus generantur Marte et Ilia. XXXXIII, 2. 3 Anno III Olymp. VI, vs alli VIII, ROMA Parilibus, qui nunc dies festus est, condi- ta. XXXXIII, 3. 1 Primus rex Romanus	

Anni Mundi		Anni Mundi	Anni	ROMVLVS, vt alii,	38
4465	III. Perdicca VII, 2. 1	4484	38	V. C. regnum vno anno II. Numa Pompilius,	41
4516	V. Argaeus VII, 21. 2	4527	79	III. Tullus Hos- tilius	32
4554	VI. Philippus VII, 2. 5	4557	111	III. Ancus Martius, vt alii XXIII	23
4592	VII. Europus, ibid.	4580	134	V. Tarquinius Pri- scus, vt alii XXXVIII Massilia condita, 43,	37
				3. 4	

Omnes anni regni Medorum CCLVIII, si Eusebii λογισμὸν se-
quamur. Diodoro et Georgio in regum appellationibus, et
temporibus non conuenit cum Eusebio, neque ipsi inter se con-
sentiant.

Anni Mundi	REGNVM PERSARVM	Anni Mundi	O- lym- piad.	LYDORVM ET GRAECORVM
4640	CYRVS regnavit Persis; subuerso A- ssyge. I, 6. 17	4638	54	Croesus Lyd. VIII an. 15. 1. 7. 3
4670	II. Cambyses. I, 9. 1	4653	58	Pisistratus Athenien- sium tyrannus II, 8. 6
4678	III. Fratres Magi, mensibus 7. 1. 9. 9			Croesus a Cyro captus est, et Lydorum re- gnum destructum, quod fecit ann. CCXXX
4679	III. Darius. I, 9. 10	4709	72	Darii ann. XXX. Bel- lum quod in Mara- thone gestum est II, 9. 7, circa an. V. C. CCLX. Gellius, cui cum nostra ratione non conuenit
4715	V. Xerxes F. Da- rii. II, 10. 9	4721	75	Xerxis an. VI. Bellum in Thermopylis et a- pud Salaminam, na- uale certamen II, 10. 12 et II, 12. 21. An. ab V. C. CCXXII, vt Gellius; et insequenti anno in Plataeis et in Mycalae II, 14. 7 Pausan. damnatus II, 15. 16
4735	VI. Artabanus, de quo III, 1. 2: men- ses 7			
4736	VII. Artaxerxes, qui Longimanus co- gnominabatur. III, 1. 3			

Anni Mundi	VIII. Xerxes II, mensibus 2	Anni Mundi	O- lym- piad.	Artax. ann. IIII. Ci- mon iuxta Euryme- donem Persas nauali pedestrique certamine superat, et Medicum bellum conquiescit. II, 15. 18. Diod. retu- lit in an. III Ol. LXXVII
4776	VIII. Sogdianus, mens. 7	4740	79	Elus an. XXXIII initium belli Pelopon- nesiaci: quod Gellius refert in an. V. C. CCCXXVIII, nisi legas CCCXVIII. 3, 6. 8
4777	X. Darius cognom- ento Nothus	4769	87	Darii an. V clades, que Atheniensibus ac- cidit in Siciliā. III, 5
4796	XI. Artaxerxes, qui cognominatus est Mnemōn, Darii et Parisatidis F. V, II. 2	4782	90	Eiusdem an. VIII Al- cibiades profugus abis ad Tisapher. V, 2. 5
	Cyri regis ascensus, de quo scribit Xe- noph. V, II. 5	4786	91	Artax. an. V Athen. sustinent tyrannidem, ad an. fere V. C. CCCXXXVII, ut Gell. V, 8. 2
	Conon classē Persicæ præficitur VI, 1. 9	4801	94	Alcibiadem Pharna- batus interficit V, 8. 14
4836	XII. Artaxerxes, qui et Ochus. X, 3. I	4802	95	An. I, qui fuit VI Ar- tax. Tyranni Athenis oppressi V. 10. 9
4862	XIII. Arses Ochis F.		104	Clearchus Heracleæ Tyrannus, annis XII. Diod. XVI, 4. 6
4866	XIII. Darius Ar- sami F.			

Anni Mundi	MACEDO NYM	Anni Mundi	An. ab V. C.	ROMANORVM ET SICVLORVM	
4618	VIII. Alcetas	4617	171	VI. Servius Tullius.	34
4647	VIII. Amyntas VII, 2. 13	4651	205	VII. Tarquinius Su- perbus	35
				Pythagoras in Ita- liam venit, auctor Gel- lius. Lærtius Olymp. LX floruisse scribit, vide Sol. c. 21: Plin. l. 2 c. 8: Iust. 20, 4. 2	
4697	X. Alexander VII, 2. 1	4686	240	Pulsi urbe reges	

<i>Anni Mundi</i>			<i>Anni Mundi</i>	<i>An.</i>	<i>Rom. reges impera- runt ann. CCXXXX</i>
4740	XI. Perdicca	28	4700	254	<i>V. C. sue, ut quibusdam placet CCXXXXIII Circa Olymp. 70, 71 etc. Anaxilaus in Si- cilia regnat, et post eum Mycithus, Olympi- ad. 76 Diod. XI: Iust. IIII, 2. 4 Eodem fere tempore Gelo obtinuit Syracen- sas, a quo victi Car- thaginenses. XXIII, 4. 4</i>
4768	XII. Archelaus	24			
4792	XIII. Orestes	3			
4795	XIII. Archelaus	4			
4799	XV. Amyntas	1			
4800	XVI. Pausanias	1	4794	93	<i>O- lym- Circa finem imperii piad. Darii Nobis, Diony- sius in Sicilia tyrannidem exercet, ann. XXXVIII: 20, 1 etc. Anno ab urb. cond. CCCXXXXVII Gellius</i>
4801	XVII. Amyntas	6			
4807	XVIII. Argaeus	2			
4809	rursum Amyntas	18	4811	97	<i>Vt Diodor. et Halic. XCVIII, Galli Seno- nes Romam inuase- runt VI, 6. 5. Ab V. C. an. CCCLXV. Livius</i>
4827	XVIII. Alexander VII, 4. 5	1			
4828	XX. Ptolemaeus				
	Alorises	4			
4832	XXI. Perdicca	6			
	VII, 4. 5				
4838	XXII. Philippus				
	circa ann. V. C.				
	CCCC, ut Gellius: VII, 5. 10	10			
4864	XXIII. ALEXANDER Phil.				
	F. Olymp. CXI.				
	an. 12, mens. 6:				
	XI, 1. 7.				
					<i>103 Vt Diodor. CV, Dio- nyssus rex Siciliae an. XXXVIII moritur. Post quem Iunior Dio- nyssus regnum inua- dit XXI, 1. 1 Is Oebi an. X Sicilia pellitur XXI, 2. 8 Et eiusdem XXI, Co- rinthum sub foedere navigat XXI, 5. 2</i>

PERSARVM regnum stetit annis CCXXXII,

<i>Anni Mundi</i>	<i>Olym- piadis</i>	
4872	113	<i>XI, 14. 7 etc.</i>
4876	114	<i>Interfecto Dario, ALEXANDER regnum Asiae, anno regni sui VII, occupat. Is XXXII aetatis suae anno moritur in Babylone: XII, 16. 1. Post quem, translato in multos imperio, regnavit</i>

Anni

<i>Anni Mun- di</i>	<i>Oly.</i>	AEGYPTO	<i>Anni Mun- di</i>	<i>Oly.</i>	MACEDONI BVS
4876	114	I. Ptolemaeus Lagi F. XIII, 4. 10 Lydiam et Thra- ciam et Helles- pontum Lys- machus tenuit XIII, 4. 16 a quo Lysima- chia in Thracia condita XVII, 1. 2	4876	114	XXIII. Philippus, qui et Aridæus, frater Alexandri XII, 3. 1 Bellum Lamiacum XIII, 5. 1
			4883	115	XXV. Cassander XV, 2. 12
			4902	120	XXVI. Filii Cas- sandræ Antigonus (Iussina est Antipa- ter, et Georgio) et Alexander XVI, 1. 1 etc.
4916	124	II. Ptolemaeus Philadelphus XXVI, 2. 7	4906	121	XXVII. Deme- trius XVI, 1. 18
			4912	122	XXVIII. Pyrrhus, mens. 7: XVI, 2. 3
			4913		XXVIII. Lysima- chus XVI, 2. 2
			4918	124	XXX. Ptolemaeus cognomento Cera- nus XVII, 2. 4 et XXIII, 1. 8
4954	133	III. Ptolemaeus Euergetes, de quo XXVI, 2. 1	4919		XXXI. Meleager, mens. 2 XXXII. Antipater dies 45 XXXIII. Sosibenes XXIII, 5. 13
4980	140	III. Ptolemaeus Philopater XXVIII, 4. 5	4921	125	XXXIII. Antigon. Gonatas XXV, 1. 1 XXVI, 3. 8
			4957	134	XXXV. Demetrius XXVIII, 1. 1 XXXVI. Antigo- nus XXVIII, 1. 16
4997	144	V. Ptolemaeus Epiphanes XXX, 2. 6 et XXXI, 1. 1	4967		XXXVII. Philip- pus XXVIII, 4. 16
			4982	140	cum quo Romani bellum gesserunt ab V. C. DLI. Entr.
			4997		XXXVIII. Perfes XXXII, 3. 4 et XXXII per tot. ab V. C. DLXXX bellum Persicum.
5021	150	VI. Ptolemaeus Philometor XXXIII, 2. 7	5024	151	Macedonum re- gnum defecit
			5026		
			5034	153	

<i>Anni Mundi</i>	<i>Oly.</i>	SYRIAE ET BABYLONIAE	<i>Anni Mundi</i>	ASIAE	
			4874	Agathocles, Syracusis tyrannidem exercet: XXII	
4888	117	I. Seleucus Ni- canor XV, 4. I etc.	4882	In Asia primus regna- vit Antigonus XIII, 4. 14 etc.	18
4917	124	Seleucus, capto Demetrio in Ci- licia, SYRIAE et ASIAE pari- ter imperavit XVI, 2. 6	4900	II. Demetrius, qui et Poliorcetes XII, 4. 22 etc.	
4920	125	II. Antiochus So- ter XVII, 2. 10			
4939	29	III. Antiochus, qui vocabatur Theos			
4954	133	III. Seleucus Callinicus XXVII, 1. I	4954	Parthia a Macedo- num imperio receden- tibus, primus regna- vit ARSACES XXXI, 4. 6	
4974	138	V. Seleucus Ce- raunus.			
4977	139	VI. Antiochus Magnus XXVIII, 1. 3	4963	Anno ab V.C. DXVII ut Eutrop., Hamil- car occisus, cui suc- cessit Hasdrubal XXXIII, 5. 6 et 7	
5006		Bellum Rom. cum Antiocho, anno ab V. C. DLX. Eutr.			
5013	148	VII. Seleucus qui et Philopa- ter	4980	ab V. C. DXXXIII Annibal Imperator Carth. XXXIII, 5. 8	
5025	151	VIII. Antio- chus Epiphanes XXXIII, 2. 7	5011	ab V. C. DLXV Bel- lum cum Gallograe- cis	

<i>Anni Mun- di</i>	<i>Oly.</i>	AEGYPTO	<i>Anni Mun- di</i>	<i>Oly.</i>	SYRIAE ET ASIAE	
			5036	154	VIII. Antiochus Eupator XXXIII, 3. 1	2
5052	159	Ab V. C. DCVI bellum Achai- cum XXXIII, 1	5038		X. Demetrius So- ser XXXIII, 3. 9	12
			5050	157	XI. Alexander XXXV, 1. 7: m. 10	9
5056		VII. Ptolemaeus Energetes	5060	160	XII. Demetrius XXXV, 2. 2	3
			5063		XIII. Antiochus Si- detes XXXVI, 1. 8	9
5085	166	VIII. Ptole- maeus Eyscon, qui et Soter XXXVIII, 8. 2 etc.	5072	163	XIII. Demetrius iterum XXXVIII, 10. 11	4
			5076	164	XV. Antiochus Grypus XXXVIII, 1. 9	12
5102	170	VIII. Ptole- maeus, qui et Alexander XXXVIII, 4. 1	5088	167	XVI. Antiochus Cy- zicenus XXXVIII, 1. 16	18
			5106	171	XVII. Philippus Antiochus in Par- tibus fugiens, Pom- peio se deinceps tradidit, post quem Philippus captus est a Gabinio	2
5112	173	X. Ptolemaeus Eyscon, qui a matre fuerat e- iectus XXXVIII, 5. 1	5108		Hucusque Syria possessa per reges in Romanam ditionem cessit	
5120	175	XI. Ptolemaeus Dionysius	30		Bellum Mithrida- ticum anno ab V. C. DCLXII, ut Eutr. XXXVII, 1. 7	
5150	182	XII. Cleopatra	5153	183	Primus Rom. sin- gulare imperium arripuit	
5172	187	Cleopatra et An- tonius semet in- terficiunt; et Aegyptus fit Ro- mana provincia	5157	184	C. IVLIVS CAE- SAR mens. 6	4
		Lagidaci in Ae- gypto regna- verunt ann. CCXCV			Rom. II Octavian. Caesar AVGV- STVS mens. 6	56
					Ab eo, an. ab V. C. DCCXXVI, ut Eutr. Hispania do- mita, Ianus clausus XXXIII, 5. 8	

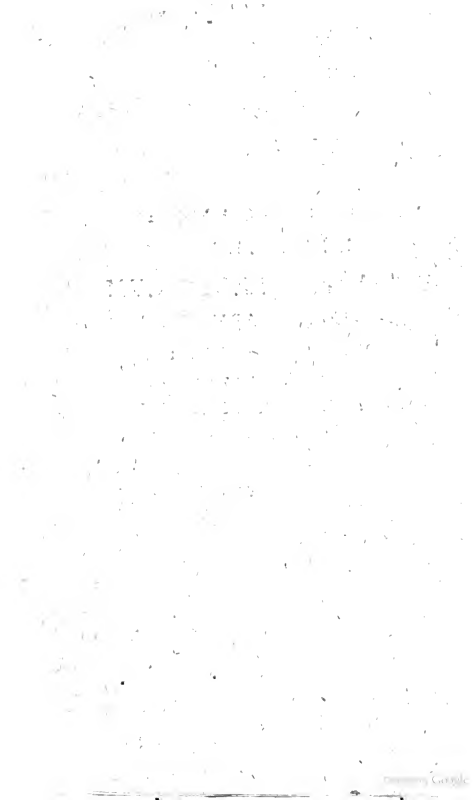
HACTENVŠ EX TROGO

IUSTINVS

Notasse me tempora, quae cum eo non omnino conueniunt, ipse agnosco; ut de conditione Tyri et Carthaginis. Sed cum professus sim, me Eusebium et Hieronymum sequi, non licuit ab eorum ratione discedere. Tribuendum hoc duxi antiquitati, et eruditioni, et diligentiae illorum: cum praesertim in tanta nouarum opinionum copia et varietate, quid potissimum sequerer, non haberem: et si noui alicuius hominis chronologiam potiore duxissem, fuisset ea nouis rationibus multaque confirmanda: quid erat ab instituto nostro alienum. Hoc enim volui, *συγχεσμις* regum, et clarorum virorum, aliquo modo ob oculos ponere. Quod si successit ex animi mei sententia, bene est: sin minus, laudanda est opera, qua et iuuentuti prodesse, et auctorem, si non optimum, saltem non malum, et in historia necessarium, illustrare volui.

IAC. BONGARSII
LIBELLVS
VARIARVM LECTIONVM
CONIECTVRARVMQVE
VIRORVM DOCTORVM
POST CVRAS
P E. B V R M A N I
AVCTVS
A
IOH. FRIDER. FISCHERO

LIBELLVS
VARIARVM LECTIONVM
CONIECTVRARVMQVE VIRORVM
DOCTORVM

PRAEFATIO

Praefatio Iustini. Incipit prologus Iustini historiographi MS. B. Incipit praefatio Iustini in libris Trogi Pompeii MSS. B. Prologus in libro qui dicitur epitoma siue abbreviatio historiarum ex Trogo Pompeio secundum Iustinum eius discipulum et philosophum celeberrimum MS. Magliab. Iustini historici clariss. in Trogi Pompeii historias exordium ad Antoninum Imp. Edd. B. et quidd. ad Antonium. Med. prorsus omittit ista vocabula tria postrema. Sed Ald. Iustini in Trogi Pompeii Historiarum epitomen Exordium. Bong. Incipit Praefatio Iustini.

P. 1, I quum. cum Ald.

3 in historiam. historiae MSS. B.

4 sine-sine. seu-seu Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

5 delectatus. delectati MS. B.

7 orbis. omittit Ald. historias orbis MSS. B.

9 magni et a. et corp. magnam. e. a. e. c. Edd. B. Med. Paris. Col. Etiam Ald. habet magnam. Operis erat in MS. Gud. Angl. et in Ald. Iust., omissio et ante, animi. Probat hanc lectionem, quae iam Gronovio auctorem mentem venerat, et quam Gracivius primus revocavit, Vorstius et Faber.

P. 2, I auctoribus. auctoribus Ald. ubique.

2 videatur. videretur Med. Paris. nonne nobis Pompeius. non minus nobis Pomp. MS. N. nonne Pomp. nobis Edd. B. Med. Ald. Col.

P. 3, I videri debet. videtur MS. N.

4 prout com. c. f. Vincinis inclusa sunt in Ald.

5 inter sese gregatim. inter se gregatio MSS. B., quorum unus inter linearum spatia, inter se delegato otio; alius, inter se congregati. Inter se gregatim Edd. B. et Med. Paris. Ald. Angl. certatim Edd. B. alii. Inter se segregatim MS. Magliab. Thuan. et ed. Rom., quam lectionem probabat Abr. Gronovius. Inter se segregati Bong. e. duobus MSS.

occupauerunt. occupauerint Edd. B. Ald., ut etiam Faber volebat legi. occupauerint MS. B. Pro omisſis Gronouius aures conſiciebat admiſſis.

7 digeſſa. congeſſa Edd. B. Med. Pariſ. Ald. Col. quat. et quadr. III et XL Ald.

9 verſabamur. verſabar al.

10 digniſſimā. digna Edd. B. Med. Pariſ. Ald. Col. et omiſſis. ſed omiſſis Edd. B. Med.: et al. amiſſis.

11 voluptaſſe. voluntate MSS. B.

12 flor. corp. corp. ſorum Edd. B. Med. Pariſ. Ald. Col.

13 Graeca. Graece MS. Bodl. C. Ald. Caeterum in MSS. B. aberant verba, quo admonerentur.

14 ad te. Edd. B. et Rom. Ald. addunt Imperator Antonine. quae verba pro ſpuriis habebat Berneccerus, ſed Pontanus, Voſſius et Schefferus volebant genuina eſſe. Et Voſſius quidem putabat legendum, Quod Antonine Imp., omiſſo tñ ad te. Schefferus conſiciebat, Quod ad te non ſau cogn. Marce Antonine Caesar etc.

15 cognoscendi. cognoscendi magis Bong Berneccero videbatur delendum tñ magis, et Scheffero inde faciendum Caesar: ſed Voſſio cum Voſſio retinendum, tollendum vero tñ ſam.

16 ut et otii. ut otii Edd. B. Ald. Col. et otii Med. Pariſ. ſimpliciter, omiſſo tñ ut.

17 operam. rationem Edd. B. Col.: quorum librorum lectionem probabat Faber. Scheffero videbatur delendum et tñ operam, et tñ rationem.

apud te ratio. in te ratio MSS. B. intentia al. MS. B. iteratio al. MS. B.

P. 4, 1 in hoc tempore. in tempore Bong. et MS. Med., in quo tamen tñ hoc ſupra lineam adſcriptum erat. In eodem MS. Med. additur in fine Praefationis, Explicit Prologus.

P. 5 Iuſtini. M. Iumani Iuſtini al. M. Iuſtini Frontini al. Iuſtini Hiſtoriographi al.

Iuſtini - liber primus. Iuſtini hiſtoriographi liber primus incipit, excerptus ex libris Trogi Pompeii MS. B. Iuſtini hiſtorici in Trogi Pompeii hiſtorias liber I Edd. B. Iuſtini Hiſtorici in Pompeii Trogi hiſtorias liber primus Ald. Hiſtor: Philipp. et tot. in. or et t. ſ. ex hiſtoria Trogi Pompeii liber primus incipit Bong.

LIBER I

Cap. I, 1 penes. poenes Med. huius maiestatis. tantae maiestatis MS. N. huius dignitatis MS. W.

popularis. ſecularis MS. N.

3 ſines. finis MSS. B.

4 autum. habitum MSS. B.

gentium.

gentium. gentilibus MSS. B. gentibus Bong. : quae tamen lectio Vorstio non placebat.

5 populos. animos MS. N.

terminos usque Libyae. ad Libyae terminos usque. Edd. B. et Ald.

6 temporibus antiquiores. temporibus antiquis Angl., probante Scheffero, non item Graevio.

Sesostris Aegypti. Vizores Aegypti MS. B. Mo. et C. Vexoris Aeg. MS. N. Vexosis Aeg. MS. Bodl. Vexosis Aegyptius al. Vexores rex Aegypti Edd. B. Med. Par. Col. Vexores Aeg. MS. Mo. quidam. Sesostris rex Aegypti Ald. : quae lectio Sesostris iam Turnebo Aduersf. 2, 15 in mentem venerat. Sesostres Aeg. Iunt. Suexosis MSS. quidam. Vossius inde faciebat Sefosis, vel Sefosis. Fabio placebat Vulgata Vexoris, quam Bongarsius in contextum recepit.

Tanaus. Tanais MS. Bodl. Edd. B. Med. et Ald. Thanaus MS. B.

7 gerebant - Ninus. gerebant, contenti victoria, nec imp. f. f. p. f. g. quae. Ninus MS. B.

8 cum accessione. quo accessione MS. B.

9 illi bellum. bellum illi MSS. B.

Zoroastre. Zoroaste MS. B. Oxyarre MSS. quidam, autore Pridosio Connex. hist. V. et N. T. To. I p. 212

magicas Deest in MS. N.

siderumque. syderumque Med. Paris. Ald. Col.

10 impubere aubuc. ad huc impubere MS. B. impube al.

Ninya. Nino Med. Paris. Ald. Col. Nino ex vx. Edd. B. Ven. Col.

Cap. II, 1 immaturo. immaturo puero MSS. in. puero Med. Paris. Ven. Ald. Col.

palam trahere. imperium palam tract. Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

vix patienter uni viro. vix parentibus viro MS. Bodl. : quod placebat Scheffero ita, ut praefirret lectioni Vulgatae.

feminae. foeminae Med. Paris. Ald. Col. ubique.

filium. virum MS. Bodl.

2 et lineam. qualitas. signa formae, et lineamentorum aequalitas Edd. B. Ven. In MSS. B. Med. Paris. est liniamentorum.

3 ac crura. et crura Col.

velamentis. calciamentis MSS. B. : quod et Salmasius ad hist. Aug. p. 223 E ex MSS. restituit. virilis vestis al. MS. B. mentis al. MS. B.

caput tiara. tiara caput Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

4 puer esse cred. puer credita Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

5 quemue sim. quaeue causa simulasset MS. Leid. Ald. et Iunt.

7 *vrbi.* *vrbis* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

arenae vice bit. interstr. Sic MS. Cuiac. Medic. et Leidenfes duo. Sed arena, pice, bit. interstrataque materia. In illis locis passim erecta statua MS. C. arena, pice, bit. Edd. B. harena, pice, bit. Med. Paris. Col. arenae et calcis vice Ald. harenae pice MS. Put. harena bitumine interstrata al. *Salmasius Exercitast. Plin. p. 1218 coni. arenati vice.*

interstrato. interstrata MSS. B.

passim e ter. ex. Ita MS. Cuiac. Sed passim inuenitur et erret xae statuae MS. B. passim et eretxae statuae al. MS. B. erectae al. MS. B.

multa et alia. multa alia Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

8 *viro.* a viro MS. et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

imperio. regno suo Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

9 *sed et Indiae.* et Indis Ald. Indis, etiam in MSS. B. erat.

10 *ad post.* at postremum quidam Edd. B.

petiisset. petiisset Edd. B. Col.

duo et quadraginta. II et XL Ald. duos et XL Bong. duo et triginta MSS. B. triginta duo MS. C. W.

Ninum regno. Ninum, qui regnavit annis LIII, regno quidam Edd. B. et Ald. Pro regno in MS. B. erat regnum.

11 *Ninya.* Ninus Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

a parentibus. parentibus MS. W.

12 *eius id exemplum.* eius exempla Edd. B. Med. Paris. Ald. Col., qui et secuti ubique habent.

13 *Syri.* Syrii Edd. et MS. B. Med. Paris. Ald. Col. *Salmasius Exerce. Plin. p. 1218 A, probante Berneggero,* Syri, qui postea Assyrii dicti.

mille trecentis annis. annos M. CCC Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

Cap. III, 1 *Sardanapalus.* Sardanapallus MSS. B. In quibusdam Edd. B. et in Ald. adduntur haec: anno ante urbem conditam LXIII.

2 *Arbattus.* Arbatus MS. C. Arbacus MS. Bodl. Ald. et Iunt. Arbaces Col. in marg.; quod probabant Gronovius auz, Vorstius, Schefferus, Faber.

aegre. aegrae Med.

purpuram. purpuras MSS. B.

3 *tantum virorum.* tantorum virorum MS. B.

ferrum et a. p. trañantesque ferrum et arma habentes MSS. B. Schefferq. ad habentes videbatur glossema Vulgaris: Faber autem Vulgarium portantes inde mutabat in trañantes.

socios. socios suos Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

4 *ille.* illo Col.

ut metu - soleat. In Ald. vncinis inclusa sunt. *circumspicit.* circumspexit Edd. quidam, ut Paris.

6 *recipit. recepit MSS. B.*

vbi extructa incensaque pyra. Ita tres libri MSS. Anglicani et Iuntina. Sed et extructa ingenti pyra Edd. B. quidam et Ald. Etiam in Med. et Bong. et est pro vbi. Pro ingenti in MSS. B. et Leid. erat ingensque. Sed Medd. duo, Paris. Col. et alii Edd. B. exhibebant simpliciter et extructa pyra. Anglic. ingentique pyra: unde ex alia Leid. et vet. edit. Abr. Gronovius rescribebat, vbi extructa ingenti pyra.

et se et diu. suas. se et diuitias et concubinas suas Edd. quidam B. et Ald. Etiam Med. Paris. Col. et et oriuntur ante se, et et suas post diuitias.

7 *post hunc rex constit. post haec statuitur rex Med. Paris. Col. post haec statuitur Edd. B.*

Arballus. Arbacus Edd. quidam B. et Ald. Aphaes Col. in marg.

Cap. III, 1 *Astyagen. Astyagem Ald.*

2 *somnum. somnium Edd. B. et Ald.*

naturalibus. pube naturali MS. N.

obumbraretur. obumbrabatur Edd. B. Med. Paris. obumbratur Ven.

3 *barioli. arioli Med. Ald.*

praenuntiatur. praenunciatur Med. Paris. Ald. Col. regnique. regnumque Ven.

4 *exterritus. perterritus Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. filiam. dedit filiam Edd. B. Med. Col. nuptum dedit filiam Ald. filiam suam MS. B.*

maternaque. mater neque Paris.

nepoti animos. nepotis animum Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

ex gente. de gente Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

tradidit. tradit Angl., probante Scheffero.

5 *ne sic. nec sic MSS. B. et Edd. nonnulli, Paris. nec li Med.*

somni, somni MS. B. et Edd. quidam, ut Paris. Iob. Parvi.

arcessit. accersit Edd. B. ubique, Med. Paris. Ald. Col.

sub ani. solius aui MS. B. soli aui al. solis aui al.

oculis partus. conspectu foetus Edd. B. Med. Paris. Col. Etiam in Ald. pro partus habetur foetus.

6 *regis am. et arc. part. Ita MS. B. et Iunt., etiam Ald. Sed Med. Par. Col. alique Edd. B. regis omnium consiliorum part. Ipse Bongarsius edidit, regis arcanorum participi, emisso et amico et.*

7 *quia. eo quod Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

quam. quoniam MS. B.

tradidit. tradit Bongars.

8 *filius natus. natus filius MS. B.*

9 *expositione. expositione iam facta MS. Bodl.*

offerri. perferri MS. B. et Ald. praeferrī al.

10 vbera. hubera Med.

et a feris. et fetis Ven.

alutibusque. et alutibus Edd. B. Med. Paris. Col.

11 et ipse. etiam ipse Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

etiam canem. ipsam canem Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

stabula. stabulum Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

12 ubi in. ut in Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. Faber coni. in manus.

vel. ad not. allusit. Ita quatuor MSS. Angl., etiam Ald. Sed Bongarsius, et iam ante eum Ge. Maior, eadit, veluti ad notam puer allusit. In MS. B. debrat rō ad: et in Med. male legitur, alluxit.

dolcis quidam. ductis quidam MS. B.

blandientis risus. Ita MSS. et Edd. B. Med. Ald. probante Vorstio, et Scheffero. Sed ipse Bongarsius eadit, bland. infantis risus. Gronovius auns volebat legi, blandientis infantiae.

ultro. multum MS. N.

[quo - exponeret]. Absunt vicini in Med. Paris. Ald. Col. In Col. etiam legitur pro illa.

[que]. Absunt vicini in iisdem libris.

quo - sine. quo sibi permetteret, sine MS. B. Schefferus coni. ut pastorem vxor ultro rogaret quoque, suum partum etc.

13 ille. et ille MS. B.

14 nutriti Spaco p. n. nutriti postea nomen Spargos fuit MS. B. Spacon Edd. B. Col. Spareon Med. Paris. Col. in marg. Spacos Bong. Schefferus coni. Spacus, ut esset casus secundus.

Cap. V, 1 inter pastores esset, inter pastores imperiosus esset Ald. Iunt. imperiosus inter pastores esset MS. B. cum imperio vsus esset i. p. MS. Bodl. Schefferus coni. Puer d. c. i. p. e. in Persis, Cyri nomen accepit.

2 contumaces. contumacem MS. B.

quer. est regi del. querela Astyagi regi delata MS. B. quer. regi del. al.

3 accessito. accersito Med. Paris. Ald. Col.

et interrogato. Interrogatoque MS. B.

somnii. sopnii Med. fere ubique.

4 et vultus. ad vultus MS. B. et vultus et sim. et expos. tempus Edd. B. Med. Etiam in Paris. Ald. Col. est tempus. Col. vultus et simil.

5 quoniam. quum Paris. Iob. Parui.

defunctus. defectus MS. B.

minacem. minatione Edd. aliquot B. Ald. Iunt. et Col., probantibus Vorstio et Scheffero.

dumtaxat in illo fr. dum taxavit fregit in illo MSS. B.

7. *ad praefens tempus.* Bernecerus suspicabatur *ad tempus* esse a manu glossatoris.

in vindictae occasione. in vindictam occasionemque

MS. B.

8. *deinde.* demum Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

ablegatus. relegatus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col., quod *Vorsius praefendum censebat* *ad* ablegatus. Sed *Scheffero videbatur glossema esse Vulgatae.*

in Persas ab auro. ab auro in Persas MSS. B.

9. *hortatur.* hortatus MSS. B.

10. *epistola quia.* epistolaque quia Edd. B. Med. Paris. Col. *omnes aditus.* omnem aditum Edd. B. Med. Ven. Ald.

exinterato. exenterato Edd. B. Ienson. Med. Paris. Ald. Col. et MSS. quinque Iac. Gronovii: quod probabant Gronovius auct. et *Vorsius*. MS. Thuan. a manu secunda et Ed. Rom. *eniscerato*: quod Abr. Gronovio videbatur glossema *ad* *exenterato*.

addita retia. addita sunt retia Edd. B. Med. Paris. Ald. *ut in Med.* quidem scribitur *raetia*.

specie. Speciem Med. Ven.

venationis. Ita et Med. Ald. Iunt. Sed *venatoris Bong.*: quod nec *Vorsio* nec *Scheffero* placebat.

Cap. VI, 1. *eadem.* eandem viam Edd. B. Med. Paris. Col.

iussus est, sed. iussus, sed MSS. B. iussus est, et al., *proboante Fabro.*

habuisset. haberet Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. Ven.

2. *Sybarem.* *Sebarem* al. *Vossius*, *applaudente Fabro*, *corrigebat Socharem.*

3. *Persopolim.* *Persipolin* MS. B. *Persopolim* urbem Edd. B. Paris. Ald. Col.

regreditur. ingreditur Ald. egreditur Edd. B. nonnulli, Med. Paris.

4. *esse.* Ita MS. Angl. et Ald. Iunt. Sed *adesse* MSS. Mo. Medic. et *Magliab. et Ed. Bernec.*: quod non probabat *Vorsius*. et *solum.* et in *solum* MSS. B.

5. *fecissent.* *effecissent* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. *appar.* *epulis.* Ita MSS. et Edd. B., MSS. Mo. etiam Med. Ald. Iunt. Sed *Bongarsius* *edidit*, ad paratas epulas: quae est ipsa *lectia* MS. C.

6. *deinde.* dein MSS. B.

factos. *facto* *vinose* Med.

rogat, si. *rogat* ut si Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

proponatur. *ponatur* MSS. B. Medic. Reg. Bodl. Leid. tres *Magliab. et Ed. Rom.*: quom *lectionem* *Vulgatae* *praeferebat* *Abr. Gronovius*.

utrinus vitæ. Schefferus volebat legi *utrinusque*, deleto *ut* vitæ. Oxonienses ediderunt *utrinus vitæ*.

besterni. besternine MS. et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. *se secutos.* si se secuti sunt MS. B. Medic. Magliab. et Leidd. duo.

8 *meriti sui in Harpagum.* meriti in Harpagum Edd. B. Med. Ald. Iunt. Col. meriti in Harpago MS. B. MSS. Oxon. quatuor, et Edd. quidam B. Med. Paris.

9 *deditionem.* prodicionem Edd. B. quidam, Ald.: quod *Morsia placebat, Scheffero displicebat.* tradidit. tradit Ald.

regisque. regis Edd. B. Med. Paris. Col.

10 *contractis.* contrahis Paris.

a tergo. de tergo MSS. B. et unus MS. Mo.

terguersantes f. a. in b. in terra vergentes ferro agi ut in hostes sunt. in terguers. f. a. ut in hostes Edd. B. Ald. Col. *denuntias.* nunciat Med. Ven. Ald. nunciant. Col.

11 *vincerent.* vicerint Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col.

fortes etiam post. fortes post MS. B.

12 *exercitui et vir.* Ita MS. B.: unde recepit Græuius. Sed exercitui eius Med. Par. Ven. Ald. Col. Bongars. et omnes libri scripti editique Abr. Gronouii: unde et ipse hanc lectionem in contextum recepit.

13 *pulsa itaque.* pulsataque MSS. B.

occurrunt. occurrerunt Edd. B. quidam.

14 *velint.* vellent MSS. B.

15 *redeunt.* receperunt MS. B.

16 *quam.* nisi Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col.

egit. se gessit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. quæ verba Schefferus pro glossamata *vā* egit habebat.

eumque maximæ. Ita MS. Cuiac. Sed eumque decimum MSS. B. eumque ducem MS. Putean.

maximæ. maxime Ven. Ald. Iunt. Col.

nam in Med. r. i. n. nam ipso reuerti in Medos nol. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. reuerti in Medos noluit Ald.

17 *annos.* annis Med. Par. Ven. Ald. Col. Bong.

Cap. VII, 1 *initio.* in initio Edd. B. Med. Paris.

Sybarem. Sebarem MS. B. Sybarem al. MS. B. Sybarem quem iuxta, omisissis verbis coeptorum socium, Edd. B. Paris. sociam. Deest in Med.

comitemque. comitemque coeptorum Edd. B. Paris. et Col. in marg.

2 *quæ Medorum.* Medorum quæ Edd. B.

3 *denum.* deinde MSS. B.

gereret. geterent Med. Paris.

Croesus. Crysus MS. B. ubique.

et diuitias. diuitiasque MSS. B. diuitias Med. Paris. Ven.

vittæque.

visusque. MSS. Mo., prebantibus etiam Grononio aucto et Vorstio. *Sed* visusque Edd. B. quidam, Ald. et Acidalius, non probante Berneccero.

ac desolatus. Ita MSS. B. *Sed* de se sollicitus Med. Par. Ald. Col. Bongars.: quod placebat Fabro. desolatus al. Schefferus coni. visusque iam ac desolatus.

4 *Babylonia.* Babyloniam Med.

Lydiam. Lybiam MS. B.

5 *perculsum.* Ita Edd. B., probante Berneccero. *Sed* perculsum MS. C. Med. Ven. Bongars.

negotio. negante MS. Bodl.

6 *mitior - in qua.* mitior Croeso et vita et pat. parte, sed urbs vero et concessa in qua MSS. B. et MS. C.

7 *Barce concessa sunt.* Barazon est concessa MS. Bodl. Baragon cessa al. Beroea conc. sunt Ald. Iunt. Berce Med. Berse Paris. Iob. Parui. Bongarsius coni. Barene, probante Graevio.

proximam tamen. tamen et proximam Edd. B. Med. Par. Col. tamen proximam Ald.

maiestati. maiestatis MS. B.

9 *auxilia.* multa millia MS. Bodl.

10 *passurusque - fuit.* ut pass. Cy. g. b. G. fuerit MS. N. et Edd. B. Med. Paris. Col. *Sed* Oxonienses ediderunt e MS. ut passurus graue bellum eius gratia fuerit: quam lectionem elegantissimam censebat Schefferus.

in Croesum. in Croeso MSS. B. et MSS. sex Leid. Medic. et Magliab.

11 *Lydi.* Lydii MSS. B. Med. Ven. Ald. Lydii Paris.

Lydi rebellauere. rebellauere, Lydi Edd. B. rebell. Lydi; Med. Par. Ald. Col.

12 *arma.* et arma Ven. Ald.

adempti. adempti sunt MSS. B.

iussique. iussitque MSS. B. et MS. C.

cauponias et lud. artes. Ita Med. Ald. Iunt. *Sed* cauponas et lud. a. Bongars. cauponias, lud. a. Edd. B. Ven. Col. Schefferus coni. legendum, cauponias artes, inducto r̄p ludicras, quod putabat glossema esse r̄p cauponias.

13 *et sic.* ac sic MS. B.

desidia. disidia Med.

14 *Lydis.* Lydiis MSS. B. Par. Ven. Ald. Col.

ante Croesum. Croesium ante Paris. Iob. Parui.

fortuna. Hanc lectionem probabant Berneccerus, Faber, Schefferus. *Sed* fortunae Med. Paris. Col. Bongars.: etiam Abr. Gronovius ex MSS. suis ita reposuit.

Candaui. Candali MS. B. Candauius Edd. quidam B.

15 *hic vx. suam.* qui cum vx. suam Edd. B. Med. Paris. Col. *Etiā* in Ald. est vxorem suam.

formae pulcr. deper. pr. o. solebas. pulcrit. nimium diligebat, omnibus praedicaret Edd. B. Med. Paris. Col.

pulcr. deper., omn. praed. sol. Ald. formae pulcr. nimium deperibat Iunt.

voluptatum. voluntatum MSS. h

16 prorsus. ne prorsus MS. Bodl. prohibita MS. B.

17 affirmationi suae. affirmatione sua MSS. B. : quod non repudiandum videbatur Scheffero.

nudam sod. suo Gy. est. eam Gy. sod. v. nud. demonstravit Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col.

18 adulterium. adulterum Med.

solicitationum. illecebrum MS. N. et Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Iunt. Col.

veluti. velut Col.

19 namque. nam Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col. caedis. caedis MS. B.

Candauli. Candaulis Edd. B. Ald.

praemium. pretium corrig. Gronovius ausus, probante Gratuis, non item Scheffero, nec Fabro.

et vxor. vxor Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col. et vxore MS. B. : unde Schefferus faciebat, et vxor e.

Cap. VIII, 1 insert. intulit Edd. B. Med. Ald.

2 erat eo tempore. erat autem e. t. Edd. B. Med. Ald. Scyth. reg. reg. Scyth. MSS. B.

Tomyris. Ita Ald. Iunt. Sed Thomýris Edd. B. Med.

Tamaris MS. Bodl. Tamyris MS. C. Bongars. Tamiis MSS. B. Tomeris al. MS. B. Thameris al.

cum prob. eos tr. Ar. fl. pos. transf. perm. cum proh. eos posset, vadum Ar. fl. transire permittit Edd. B. Ienson. Med.

Ald. Iunt. cum proh. a transitu eos posset, v. A. fl. tr. perm. MS. Oxon.

Araxis. Oaxis MS. B. et Bodl.

faciliorem. feliciorem Edd. B. Med.

intra. inter Edd. B. quidam. Med.

3 traiecit. transiecit Edd. B. Med.

in Scyth. per Scythiam MS. B.

castra metatus. castramoetatus Med.

4 dein. deinde Med. Ald.

cum. Ita Edd. B. Ald. Iunt. Sed Bongarsus, et qui cum sequenti sunt, omittunt.

quasi. et quasi Edd. B. Med.

deservisset. vini af. Ita MSS. Angl. Ald. Iunt. Sed deservit, sed ita vini af. MSS. B. deser. vinum affatum Med. Paris.

Col. deser. ita vini af. Bongars.

epulis erant. erant epulis Med. Ald.

5 nuntiatum. renunciatum Ald.

ad insequ. ad sequendum MS. B.

6 ad Cyri castra. ad castra Cyri MS. B.

se onerare. onerare se Edd. B. Med. Ald. seque honorare MS. B. se monstrare al. MS. B.

- 7 *quam bello.* q. bello aut ferro MS. B.
 8 *saucios.* securos Edd. B. Ald. Col. *Freinshemius coni. so-*
pitos.
interfici. interfecit MSS. B.
 9 *quod grauius dolet.* Ita Oxon. e MS., probante Schef-
 fero. Sed quod gr. dolendum MSS. Leidd. tres, *tenfon. Rom. Med.*
Ald., et in Ald. quidem inclusa sunt verba haec vnicuique. quod
 grauius doleret MS. W. Voss. 2, *Medic. et Leidd. duos quod et in*
contextum recepit Abr. Gronouius.
effudit. effundit MS. Bodl. Edd. B. Med. Ald.
circumuenit. circumuenit Ald. circumdedit Edd. B. Med.
 10 *acceptum.* exceptum Med. Ald.
ad ang. usque. ad usque angustias Edd. B. Med. Ald. ad
 angustias Oxon.
produxit. Ita Ald. Iunt. Sed perducit MS. B. perduxit
 Med. Col. Bongars.: quod et Schefferus probabat.
 12 *etiam illud.* et illud MS. B.
ne nuntius quid. t. cl. sup. nec n. q. t. cl. sup. MS. B. ne-
 que nunt. t. cl. f. Med. neque nunc. t. cl. quidem superfl.
 Paris. Col. ne nunc. t. cl. quidem sup. Edd. B. Par. Col. In MS.
 Bodl. pro cladis est cladi.
 13 *conici.* coiçi MSS. B.
satia te, inq. sangu. satia te sangu. inquit Edd. B. Med.
 Col. Ald. Scheffero videbatur et inquit additum a scolia.
cuiusque inf. f. fuisti. Desunt in Paris.
 14 *annos.* annis MSS. et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.
admir. insignis. admirabilis fuit inf. MS. Bodl.
 Cap. VIII, 2 *Apis.* Serapis MSS. B.
 3 *Ammonis.* Hammonis MSS. B.
arenarum. arenarum Ald.
 4 *Smerdim.* Smergim MS. B. Mergim, seu Mergum al.
 MS. B. Mergidem Edd. B. Med. Ald. Smerdem Iunt. Mer-
 gim Bongars., Merdim coni. Vossius.
 6 *cum contemptu.* contemptu Edd. B. Med. Ald.
grassatus. crassatus MSS. B. et Ald.
aduersus deos. contra deos Edd. B. Med. Ald. Paris.
 7 *ministerium.* misterium MSS. B.
delegit. eligit MS. C.
Cometem. Comarim Edd. B. Med. Paris. Praexasperm Ald.
 Praexasper Iunt. Praxasperm Col.
 8 *sua.* suo MSS. N. C. W.
femore. femur MSS. B., probantibus Gronouio et Scheffero.
sacril. perp. perp. sacril. MSS. B.
 9 *Smerde.* Mergide Med. Paris. Bongars.
Oropasten. Horopastem Ald. Horopasten Med. Oroposten
 MSS. B. Oropaston al. MS. B. Smerdim Edd. B. quidam, Col.
 10 *et oris.* Ita MS. B. et MSS. Mo., probante Berneggero.
 Sed oris Edd. B. Med. Ald. Iunt. Col. decorus Bongars. et
 MS.

MS. C. Gronovius auus coni. erant enim et oris et corp. lin. per-
similes. Graevius legi volebat ei oris. Schefferus denique coni.
de oris.

lineamentis. liniamentis MS. B. et Med.

Smerde. Mergide Med. Paris. Col. et Bongars.

Oropasta. Horopastii MS. B. Aropasta al. MS. B. Oropastos
Edd. B. Horopastes Med. Paris. Ald. Smerdis Col.

11 quod. quo MSS. B.

specie. speciem Paris.

12 remittunt. Ita MS. B. Med. Ald. Iunt. Paris. Col. Sed per-
mittunt MS. Bodl. MSS. B. et Bongars., probantibus Graevio et
Scheffero. Gronovius auus censabat leg. trib. et militiam vacatione
in trien. remittunt. Faber coni. tributi et militiae vacationem
in trien. permittunt: quam lectionem probabat Boxhornius.

13 indulgentia et largitionibus. indulgentiae largitionibus
MSS. B.: quam lectionem Gronovius auus praeferebat Vulgatae.

14 Ostani. Hostani MSS. B. Otani Ald. Col. Orthani
Med. Paris.

coniecturis. coniecturas MS. B. coniectura MS. Bodl.
Edd. B. Med. Paris. Ald. Col., probante Scheffero.

15 de filia. a filia Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

pellices. pallacas Edd. B. quidam. pallaceas Ven.

regis. Deest in MS. B. C. et Ald.

16 illa. et illa Edd. B. quidam, Med. Paris. at illa
Col.

ipsam scire. scire ipsam Med. Paris. Ald. Col.

recludantur. recludebantur MSS. B. Gronovius auus coni.
secludantur.

17 pertrectare. petraetare Med. Ald. Col.

dorm. capus. caput dorm. MSS. B.

praeciderat. praesciderat MS. B.

18 deinde. dein MS. B.

esse regem. regem esse Bongars.

impulsos. impulsus MS. B.

sacramenti religione. sacramento religionis Edd. B. Med.
Paris. Col.

abstringit. attingit MS. B.

19 quenquam. quemcumque MSS. B.: unde coni. Scheffe-
rus, quenquam enarraretur.

20 sui. suum Edd. B. Med. Paris.

21 interficiunt. Suspectum erat verbum Vorstio.

22 corripuntur. corriguntur Edd. B. quidam.

Gobryas. Cobryas MS. B. et MS. C. Gobryas MS. Bodl.
Gobrias Col.

medium amplexus. amplexus magam. Edd. B. Med.

Paris. Col.

vel. Deest in Ven.

adigi. adici MSS. B.

23 fortuna. fortuna MS. B.

ita regente. idum regente MS. Medic. et Ed. Rom., ut coniecerat Bongarsius.

incolumi-magus. incolumi occisis MS. B.

Cap. X, 1 recepti. recuperati Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. receperati MS. B. recuperati MSS. Mo.

principum. principium Paris. Bongarf.

2 virtute. et virtute Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

4 passique inter se f. ut d. st. passi i. f. f. die statuta Edd. B. Med. Paris. Col. passi i. f. f. ut d. st. Ald.

inter. ante Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. contra MS. Bodl.

is. Deest in Paris.

5 Persae vn. d. vnum deum Persae Med. Paris. Ald. Col.

6 Hystapsis. Hystapsi MS. Bodl. Hiptapsi MS. B. Hiptasi al. MS. B. Hyscaspis Ald. Hyptasi Bongarf.

nihil. nil Edd. B. Ald.

7 per noct. d. equum pr. const. proinde nocte equam pr. ante const. Edd. B. Paris. Col. perinde nocte equam pr. ante const. Med. per noctem inde equum pr. ante const. Ald.

equae adm. equae equum admittit Edd. B. Med. Col.

8 euenis. Postera die itaque. euenit postera die. Itaque MS. B.

itaque. Deest in Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

conuenissent. venissent Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

edidit. dedit MS. B. et MS. C.

9 aud. ausp. ut. ut aud. auspicio Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

salutauerint. salutarint Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

10 principum. principium Ven. et Col. Talis varietas erat supra n. 1.

reg. constituit. const. regem Med. Paris. Ald.

11 virorum virtute. virtute, omisso rō virorum, Edd. B. et MS. Bodl., Med. Paris. Ald. Col.

12 tanta pat. cess. hoc tanta piet. gess. Edd. B. Col. pro tanta piet. gess. Med. Paris. tanta cessisse MS. C.

20. Ita MS. B., probante Berneccero. Sed eos Med. Paris. Col. Bongarf.: quod probabat Vossius. Freinshemius legi volebat eo, ob quod.

magis. a magis Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

recusauerint. recusarent Med. recusarint Paris. Ald.

13 praeter. propter Med.

boc. Deest in MS. C.

etiam cognatio. et cognatio Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. Ge. Maior coni. et cognatione Darius innotus cuo.

14 regis. Deerat in MS. B. et MS. Bodl., probante Gronouio auo.

filiam. filias coni. Berneccerus.

in matrim. - *firmaturus*. regal. nup. rego. firm. in matr.
 excepit Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

in fam. Cyri *reu.* in fam. reuersum MS. B.

15 *Babyloniam*. Babylonem Edd. B. quidam, Ald.

rege. regi Ald.

Zopyrus. Zopyrus nomine Edd. B. MS. Oxon. et Ed. Ien-
 son. Sopyrus nomine Med. Paris. Col. Zophyrus Bongarsf.

non repugnante Berneccero. Megabyzi filius Zopyrus Ed. Rom.

nas. aur. et labia. nas. et labia et aures Edd. B. Med.

Paris. Col. nasumque et lab. et aures Ald.

inopinanti. inopinato MS. B.

16 auctoremque. authoremque Ald.

formatoque. firmatoque MS. C. et Edd. B. quidam.

in futura. in futurum Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

Babyloniam. Babylonem Ald.

17 ibi. vbi MS. Bodl.

queritur. quaeritur Ald.

petitione. Ita vnus MS. Mo. Sed portione Edd. B. Med.

Paris. Col. sortitione MSS. Mo. sortitione al. MSS. Mo.:

quam lectionem veram putabat Modius. partitione coui. Sichar-

duus in ed. Basil. Schefferus probabat et postulatione.

18 illos. eos Col.

hostibus. ab hostibus Ald.

19 ne. Ita Edd. et MS. B. Med. Ald. Iunt. Col. Sed

non Bongarsf.

confidunt. confidere MS. B.

20 et virtus. Desunt in Paris.

pignora. pignera MS. B.

21 consulto. ex consulto MSS. B. et MS. B. C., et Edd.

Med. Paris. Ald., probante Scheffero.

facit. fecit Edd. B. Med. Paris. Ald.

22 ad postremum. Ita Med. Ald. Iunt. Oxon. e MS., pro-

bante Fabro. Sed ac postremo MS. B. at postremo Bongarsf.

Dario prodit. Dario regi prodit Med. Dario regi prodidit

Paris. Ald. Col.

in potestatem redigit. in potestate redigit MSS. B. in po-

testatem redegit Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

23 Darius. Darius rex Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

refertur. refertur MS. B. referam Edd. B. quidam.

Schefferus verba, quod - refertur, ab aliena manu addita

suspiciatur.

LIBER II

Cap. I, 1 ab Scythis. a Scythis Edd. B. Med. Paris.

Ald. Col.

2 imperio. Deerat in MS. Voss. utroque, et in MS. Bodl. G.

4 prorsus ut. Deest et ut in Ald.

5 generis.

5. *generis*. *genēis* *al.* *fueris*. *fuit* *MS. N.*
6. *modo pr.* *gen.* *modo generare* *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*
- arte.* *ante* *MS. B.*
7. *ardores*. *ardor* *MS. B.*
8. *vfum.* *vfus* *Edd. B. Med. Paris. Col.*
in vf. b. n. r. fer. *nulla de ferac. fit in vfus* [*vfum* *Ald.*]
hominum *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*
9. *ibi.* *Deerat* *in* *MS. B.*
facillime. *Deest* *in* *MS. N.*, *probante Scheffero*, *non item* *Græuio.*
11. *naturam.* *naturam* *hominum* *MS. B.*
ac frigoris. *et frigoris* *Ald.*
dislinxit. *dislinxit* *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*
quaque. *Ita* *Ald.* *hant.* *Sed quoque* *Med. Paris. Col. et MSS.*
septem Abr. Gronouii, *qui inde rō quoque recepit in contextum.*
12. *et arborum.* *arborum* *Med. Paris. Col.*
atque frugum. *ac frugum* *MS. B.*
regionum cond. *rerum conditione* *MSS. B. et MS. Bodl.*
apte. *abte* *MS. B.* *aperte* *al. MS. B.*
14. *si mundi, quae nunc.* *si mundi nunc* *MSS. B.* *si quae mundi,* *quae nunc* *al. MS. B.* *si quae mundi nunc* *Edd. B. quidam, Ald.*
lluuiēs. *alluuiēs* *MS. Magliab. et Ed. Rom. Gronouius* *ausus*
[ad Liu. 1, 4] *malebat* *cluuiēs*, *applaudente* *Fabro.*
primordii. *primordiis* *MS. B.* *Pro origine* *Faber* *con-*
ratione.
15. *sedem.* *se* *idem* *MSS. B.*
terris. *regnis* *MS. Bodl.*
rigore. *frigore* *Edd. B. Med. Paris. Col.* *Caeterum* *in* *MS. N.* *totus locus sic legitur:* *nullam septentrionali parte h. r. prius*
ab igne cretam. *MS. IV.* *plusquam septentr. plagam.*
16. *tardissime.* *certissime* *MS. B.*
sol. exaestuēs. *satis exaestuēt* *MS. B.* *solis exaestuāt*
Edd. B. nonnulli. *solis exaestuēt* *Ald.*
17. *submersae.* *summerfae* *Med. Paris. Ald.*
primum. *prius* *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*
eandem. *Faber* *malebat* *aut* *stantem*, *aut* *flagnantem.*
aquam. *aqua* *Med.* *In eodem libro* *mox* *est* *aeditiorem.*
19. *in Maeotim tum deinde.* *in mare utim deinde* *MSS. B.*
in mareothim *al. MSS. B.* *in mare eutim* *al.* *in mare intrent.*
al. *in Maeotiam deinde* *al.* *in Maeotida tum deinde* *Edd. B.*
Paris. *Esiam* *in* *Ald.* *est* *Maeotida*, *sed* *rā* *tum omisso.* *In*
mare Maeoticum *Med. Col.* *in Maneutin* *MS. C.*
et Aegyptium. *et in Aegyptium* *Edd. B. Med. Ald. Col.*
20. *tot saeculorum.* *seculorumque* *MS. B.* *ac seculorum*
al. MS. B. *seculorum* *Bongars.*
aduersum. *aduersus* *Med. Ald. Juny. Col.*

incurrentium. decurrentium Edd. B. Med. Paris. Ald. Iunt. Col.

structa. instructa Edd. B. Med. Paris. Ald. Iunt. Col. exstructa MS. Bodl.

concisâ. Ita emendauit Gronouius [ad Plin. 34, 8] ex vet. edd., vt Ald. et Iunt., probante Vortio. *Sed* concisâ Col. Bongarf.

coli. Deest in Bongarf.

excluso. expulso Edd. B. quidam.

non posse, nec posse Edd. B. Col. Mo. nec possit Med. Bongarf.

ultimam. vltima Col. Bongarf.

quae suae ex aggerat. quae exaggerationibus Med. Bechar. Ald. Nîchard. Col., omisso *quae* suae. *Sed* quae a generationibus MSS. B. quae et generationibus al. MS. B. quae aggerationibus Bongarf.: quam lectionem probat Gronouius [ad Senec. Herc. Oâ. 1260]. *Vulgatam defendit Schefferus, oppugnat Vorstius.*

Nili trab. limum. Nili trahens limum MS. B. et MS. C. Nili trahentes limum al.

21 *antiqu. f. Sc. vifi.* antiquior est semper Scythae vis MS. B.

Cap. II, 1 *autem.* Deest in MS. N. et W. et in Edd. B. Med. Paris. Ald.

et ab altero. ab altero MSS. B.

Riphaeis. Ripaeis MS. B., probante Fabro. Rhiphaeis Paris. Ald.

Pbasi. Ithasi MSS. B. et MS. C. Tanai quidam Edd. B. Ald. Col.

3 *nulli fines.* fines nulli Med. Paris. Ald. Col. nullas fines MS. B.

et per. per MS. B.

4 *vehant, quibus, coriis.* vehunt coriis MSS. B.: in quorum vno supra scriptum erat curribus. Berneccerus legi volebat corticibus.

6 *setto munimentoque.* Ita Edd. et MS. B. Med. Ald. Iunt. Bechar. Ipse tamen Bongarsius edidit, *setti munimento.*

pecora et arm. pec. et arm. alimenta MSS. B. pec. et alimenta al. MS. B.

inter f. b. quid. habentibus quid inter siluas Bongarf. *Et in Med. Paris. verba inter siluas desunt,* probante Berneccero. *Sed* habentibus quid saluum inter syluas superesset MSS. tres Oxon.

saluum esset. superesset MSS. et Bongarf., non probante Berneccero. *Schefferus* cont. totum locum ita constituendum esse: quippe sine recto munimentoque pecora et armenta alimenta habentibus, quid inter siluas superesset, si furari liceret.

7 *aur. et arg. perinde aspern.* Ita Med. Ald. Iunt. et MS. B. et MSS. tres Oxon., probantibus Berneccerob, Vorstio, Scheffero, Fabro. *aur. et arg.* non perinde Bongarf.

- 9 *lanae iis usus ac vest.* lanae iis usus ad vestitum MS. N.
Faber conl. lanae iis usus ad vestem ignotus.
ignotus. ignotus est *conl. Boxhornius et Schefferus.*
quanquam. Ita Salmastius, Boxhornius, Vorstius, Græuius.
Sed et quanquam est in Med. Par. Ald. Col. Bongarsf.
vrantur. vrantur MSS. B.: in quorum uno supra scriptum
erat vrgeantur.
tamen. Bongarsius volebat legi *tantum*, quod sane est in
MS. N. et C., et in MS. B. inter spatia linearum.
ferinis. felinis Ald. Iunt. Et mox pro murinis nonnemo
rescribendum putabat marinis.
vruntur. vestiuntur Edd. B. aliquot, Med. Paris. Ald.
Iunt. Col., probante Vorstio.
edidit. dedit Edd. B. Med. Paris. Ald. Iunt. Col. addidit
MS. N. et Bodl.
alienum. aliud MS. B.
10 *ibid. diu. cup. est.* ibi diu. cup. est MS. B. diu. cupida
ibi est Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.
11 *similis.* simul Edd. B. Med. Paris.
et abstinentia. abstinentiaque MS. N. et Bodl. Oxon.
12 *tantum bellorum.* bellorum tantum Med. Ald. Col.
14 *sapientium.* sapientum Edd. B. Med. Par. Col.
barbariae. barbariei MS. N.
15 *proficit.* profecit MS. N.
quam. quanto Edd. B. Paris. Col.

Cap. III, 1 *quaesnere.* quaesnere Scythae Edd. B. Med.
Paris. Ven. Ald. Col.

2 *ab Scythia.* a Scythia Med. Paris. Ald. Col.

summonerunt. summonere Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

3 *trucidauerunt.* trucidarunt Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

4 *Zopyriona.* Zophiriona MS. B. Zopyronam Edd. B.
Zopyrona Col., et ad marg. Zaepyrona. In Med. et Paris.
extat Caepyronam. Bongarsius edidit Sopyriona, non probante
Vorstio.

6 *Parthicum.* mox Parthicum Edd. B. Med. Paris. Ald.
Col. *Fabro videbatur totus versus hic,* Parthicum et Baetr. imp.
ipū condid., alienus esse.

7 *gens et labor.* gens laboribus Bongarsf. *Vulgata etiam*
Scheffero probabatur.

parare. parauere MSS. B. et Oxon. tres, Med. Ven. Ald.

8 *indixit.* induxit MSS. B. intulit MS. Bodl. Paris. Col.

Vexoris. Vexozis MS. B. Vixoris al. MS. B. Bexozis al.
MS. B. Sefostres quidam Edd. B. Ald. Vexores Med. Paris.
Ven. Col. Bexosis MS. Bodl. Sefosis volebat legi hic, ut
supra, Vossius.

primo lcanibus. Ita MSS. B. plerique et Gloss. MS. Pe. Da-
nielis. *Sed primo legatis* MSS. B. duo, MSS. Bodl. W. N.
prius legatis Med. Paris. Ven. Ald. Col. *Atque legatis etiam* Abr.

Gronovius Infino restituit e novem libris MSS. In reliquis erat leonibus, vel lenonibus; et in plerisque quidem posterius vocabulum a manu secunda. Etiam Fabio huic vera videbatur lellio, qui pro millis simul inebat scribipraemissis, inducto rā primo. temeris.

dicerant. dicant MS. B. indicerent Gloss. Pe. Danielis.

9 ante. anrea *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

IO tam opul. miramur tam op. Edd. B. Paris. et Col. in
mare:

*solide. colendi MSS. B. italide al. MS. B.: unde Schef-
ferus coniiciebat legendum calide.*

II belli. bello MS. B. et Dadd. In Ed. Col. ad marg.
legitur: alias Nam belli certamen anceps: praemia victoriae
nulla: victori de se damna manifesta.

12 *dum ad se.* Ut ad se *Edd. B. Med. Paris. Col.*

plura in hoste. in hoste plura Med. Paris. Ald. Col.: in cuius postremi libri margine legitur hostem pro hoste.

prædæ ituros. prodituros; Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.: in cuius tamen margine exhibetur Vulgata.

13 dicta. dictum Edd. B. Col, in marg. dicto al. Edd.
B. Med. Paris. Ven. Col.

res morata. res moratur Edd. B. quidam. Ald.

addidicisset. didicisset MS. Bodl. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
exercituque. et exercitu Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

trepidus *se* *rec.* Ita Edd. et MS. R. et MSS. Oxon. tres, Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col. *Sed ipse Bongarsius omisit in sua editione* *re* *trepidus*.

15 inde. exinde Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

fecere. fecerunt *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

16 immorati. morati Edd. et MS. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Col.

denuntiātibz. denuntiantium MS. et Edd. B. Med. Be-
chur Parif. Ven. Ald. Iunt. Col., et Oros. [I, 14], non pro-
bante Vossio.

sc. tibi M.S. Bodl.

nec pass. vt in poster. Freinshemius coni. *nec passuras in posterum, ne.* loh. Peyraredus legebat, *nec pass. vt sine posteritatem.* Schefferus tentabat *in posteram aetatem.*

Cap. III, i Ylinos. Phinos MS. Bodl. et Edd. B. Med.
Par. Ven. Ald. Col. et Oref. Phinos MS. B. Ylynos al. MS. B.

Scolopitus. *Scolapitus* MS. B. *Scolpithus* Edd. B. *Scolopythus* Ven. Cal. et ad marg. *Scolpytus*. In Ald. et apud Oros. eff. *Scholopythus*. Parif. *Scholpythus*.

optimatum. optimatum MS. B.

2 *Thermodonta*. *Thermodonta* *Med. Paris. Ven. Ald. Iunt.*
Col. *Thermodontem* *Orof.*

confederant. confedere Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Themiscyrios. *Themiscyrtæos Med. Par. Ven.* *Themiscirios MSS. B.* *Themiscyrtæos Bongarf.*

3 *multos annos.* *multos tot annos Edd. B.*

assueti. *confueti Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 *exilio.* *exilio suo Ven. Ald. Col.*

sumunt. *sumere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

etiam. *Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

6 *ausae, auxere temp. f. v.* *ausae semper agere sine viris MSS. B. et MS. C.* *ausae temp. aug. sine viri al. aux. temp. f. v., omisso tñ ausae, Med. Par. Ven. Ald. Col. Bongarf.* *ausae. Auxere temp. f. v. coni. Modius.* *ausae, temp. agere, aut, ausae, temp., omisso tñ agere, coni. Gronovius auit: quàm eius posteriorem coniecturam probabat Schefferus. Etiam Vorstius tñ auxere ferendum negabat.*

iam. *eam Ald.*

virorum se tuentur. *virorum tuentur MSS. B. et Ald.*

9 *tum.* *cum MS. B.* *tunc Med. Paris. Ald. Col.*

genus. *gens Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

concupitum. *concupitus MS. N. B. C.*

10 *interficiabant.* *interficiiebantur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

ipsis morem. *ipsum morem Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* *ipsarum motem Ald.* *ipsis motem reseruabat, neque linificio MS. B.*

11 *infantum.* *infantium Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.* *infantibus MS. B.*

impediretur. *impediatur MSS. B.*

distae sunt. *distae MS. B.*

12 *his reginae.* *reginae his Med. Paris. Ald. Col.* *duces his fuere MS. N.: quod placebat Scheffero.*

Marpesia. *Marcelia MS. B.* *Martelliae al. MS. B. et alius supra scriptum exhibebat Marsepia. In Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. est Marthesia. In marg. Col. est Marpesia.*

Lampedo. *Lampeto Bongarf.* *Vtramque formam probabat Faber, qui et Lampito scribi posse censuit. In marg. Col. est Lampados.*

agnine. *acmine MS. B.*

vicibus. *Suspectum verbum Scheffero videbatur, ortum ex viribus, quo quis ad marginem tñ opibus interpretatus fuisset. Idem Schefferus locum totum ita distinguebat: quae in d. p. a. diu., inclytae iam opibus gerebant bella solae, terminos alternis descendentes.*

solae. *foli MS. N.: quod probabat Freinshemius. sollicitae Edd. B. Ven. Col. sollicitae Med. Paris.*

terminos alternis. *Ita etiam MS. Medic. Oxon. et Magliab. Sed alternis terminos Ald. term. alternos MS. B. et Med. Ven. et MSS. duo Abr. Gronovii. alternae al. MS. Gron. alterno Bongarf. Vorstio tñ alternis videbatur traiectum esse, et coniungendum cum vicibus, hoc modo: alternis vic. ger. bella.*

- 13 *auctoritas*. *authoritas* Ald.
genitas. *generatas* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
15 *dimitunt*. *remittunt* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
16 *concurſu*. *incurſu* Edd. B. quidam, et Col. in marg.
Marpeſia. *Marcellia* MS. B. *Martheſia* Med. Paris. Ven.
Ald. Col. *Bongarſ*.
17 *in huius*. *in cuius* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Orisbya. *Otrera* Edd. B. Paris. et MS. N. *Orethia*
Med. In MS. B. uno adſcriptum legebatur *Sinope*. *Er ſic eſt*
quoque in MS. Oxon. *Salmaſius* legebat *Otriria* vel *Otreſia*.
ſcientiam. *induſtriam* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
18 *Amazonum*. *Amazonibus* Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col.
19 *eo igitur*. *igitur eo* Med. Paris. Ven. Ald. Col.
20 *duae ſum ſorores*. *duae ex quatuor tunc ſor.* Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Orisbya. *Orethia* Med. *Otithya* Ald. *Otrera* Paris.
Ochrra Col. in marg.
ſid *Orisbya*. *quarum Orethia* Med. *quarum Orithya* Ald.
quarum Ottera Paris. *quarum Orithya* Ven. Col.
21 *applicuit*. *applicuiſſet* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
veniiſſet MS. B.
cum Antiopa reg. *cum Antiopae reg.* Ald. *cum regina*
MSS. B. et MS. C. *cum pa regina al.* MS. B. *cum peregrina*
al. MS. B.
metuente. *metuentes* MS. B. *metuens al.* MS. B.
22 *effectum*. *affectum* Paris.
excitae. *excitatae* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
viſtoriam. *gloriam* MS. B.
23 *itaque*. *ita* Paris.
duae Antiopae. *Ita* MSS. B. *Sed duae captae ſunt Antiop.*
Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col. *duae Ant. ſor. captae ſunt Bong.*
Menalippe. *Melanippe* Iunt.
24 *obtenta in pr. captiva*. *optentam in praemium captiuam*
MSS. B. et MS. C. Med. Paris. Col. *Probabat Gronovius auius,*
ita tamen ut rē eandem, quod ſequitur, induceretur. in
proelium al.
aſſumſit. *aſſumit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
et ex ea. *ex ea* Edd. B. Ald.
25 *accepit*. *coepit* Col. in marg.
functus imp. *imperio functus* Med. Paris. Ald. Col.
26 *Orisbya*. *Orethia* Med. *Otrera* Paris. *Orithya* Ald.
comites. *comites in vlionem* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Iunt. Col. et MSS. *tres* Oxon. *Probabat hanc lectionem Ver-*
ſius, reiiciebat Schefferus.
et Ponti ſin. *Ponti ſinum* Ven. Ald.
edonitam. *doinitam* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
27 *Sagillo*. *Sagilo* MSS. B. *Sagino al.* MS. B. et MS. C.
Sigillo Edd. B. Paris. et Col. in marg.: *ubi eſt et Sagalo.*
Scyſbiae. *Scytharum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- genus se Scyth. genus Scyth. MSS. B.
 virtute. per virtutem MS. N.
 viderentur. videantur Med. Ven. Ald.
 28 domestica. tanta domestica MS. Bodl.
 Panasagorum. Panosagorum MS. B. Panasagoram al. MS.
 B. Penaxagoram Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 29 sed ante. et ante MSS. B.
 desertae bello. deserto bello MS. B.
 30 auxilio. auxiliis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 31 Orishyam. Orethiam Med. Ottetam Paris. Ori-
 thyam Ald.
 Penthesilea. Penthesylaea Ven.
 magna. magnae MS. et Edd. B. Ald.
 32 demum. deinde MSS. B.
 in regno. Desunt in Med. Paris. Ven. et Col.
 aegro se. aegro se Med. egresso Paris.
 aduersus. aduersum MSS. B.
 defendentes. defendendo Edd. B. quidam.
 usque tempora. usque ad tempora Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col. et Angl. MSS.
 33 Minithya. Ita MS. B. Sed Minithya Bongars. instinae
 al. MS. B. Minothaea Edd. B. Col. Minithia Med. Paris.
 In quibusdam Edd. B. deerrant plane verba: Minithya siue. At-
 que haec ipsa est lectio Ald.
 Thalestris. Calostiris Med. Talestris Paris.
 XIII. XIII Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 generandam. generandum MSS. B.
 breui tempore. breui post tempore Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Ald. Col.

Cap. V, 1 octo. VII Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Ver-
 sius coni. ex Herodoto, viginti octo.

liberis abfuisse. liberis longe fuissent MS. B. 2 quam ve-
 ram lectionem esse censebat Schefferus.

domi. domo MS. B.

2 pecorum. pecoris Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 cum victoria. Faber delenda putabat.

4 admonentur. admonent Edd. B. quidam.

dominorum. dominiorum coni. Gronovius aus.

verbera. feruera MSS. B. hic et inferius.

in aciem, non tela, aff. in aciem afferenda MS. B. in
 aciem, non arma afferenda Bongars. in aciem, non tela fe-
 rendam Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Faber praeceptabat et
 arma.

ac flag. et flag. MS. et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

paranda instr. parauerunt instrumenta MS. B. instrumenta
 sumunt al. MS. B.

5 sicut praec. erat. Vincinis inclusa sunt in Ald.

postquam. posteaquam Med. Ven. Ald. Col.

hostes. hostem Bongarf.

intentsans. intenta MSS. R. intenta sunt al. MS. B.

perculerunt. Ita MSS. B. Sed perturbant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 post haec. post hoc Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

pax ap. Scythas. apud Scythas pax Med. Ald. Col.

vsque tempora. vsque ad tempora MS. C. et Edd. B. Col.

Iancyri. Ita MSS. sex B. Sed cyri MS. B. iam cyri al. MS. B. iam dicti cyri al. MS. B. In uno erat superscriptum ancyci. MS. Bodl. Iameyri. MS. C. Ameyri. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Lanthini. Salmasius [ad Solin. p. 846 A] et Vossius ex Herodoto corrig. Idantyrri. Angli e MSS. tribus receperunt Ianthyrri. Græuius volebat aut Idanthyrri, aut Idanthyrri.

9 sicut. sicuti Ven. et Ald.

supra. Deest in Ald. in quo etiam et in Paris. vncinis inclusa sunt verba sicut supra d. e.

10 octoginta. octuaginta MS. B. nonaginta Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

trepidus. trepide Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 Maced. dom. Ionas quoque. Maced. Ionas quoque MSS. B. Faber pro Asiam reponi volebat Thraciam.

13 deinde. demum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. deis Bongarf.

Ioniis. Ionis MSS. B. Ionibus Ald.

Cap. VI, 1 hunc. hinc MS. B.

patata. patata Med. Paris. Ven. petata Bongarf. et MS. Bodl. et C. et MSS. Gron. omnes. Vulgatam probabat post Modium Berneggerus.

operaque. operamque Med. et Ven.

effectu. quae effectu MSS. B. effecta Col.

fuere. fuerunt Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

paucis vrbis. paucis verbis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col., non repudiante Scheffero.

2 quia. et quia Bongarf.

gentes. Deest in Bongarf. In Ald. verba, vt caeterae gentes, vncinis sunt inclusa.

summa. summam Ald.

creuere. creuerunt MS. B.

4 aduenas. aduena Ald. Iunt.

colluies. conlubies MS. B.

eadem innati solo. sed in eodem nati solo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

5 lanificii. lanificii MSS. B.

et ferere. ac ferere MSS. B.

glandem. glande MS. Bodl. C. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. monstrarunt. monstraerunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *litteras certe ac fac.* litterae cerie ac fac. MSS. B. litterae Graecae cerie ac fac. al. MS. B. litterae gr. certe al. MS. B. et MS. C. litteralia ac f. al. MS. B. litteraria ac f. al. MS. B. unde Fr. Pisboeus arbitrabatur legendum, litteraria haec facundiā. MS. Thuan. litterae caeremoniae, ac fac. MS. Lugd. ligerae gregrecerte, ex quo faciebat Vossius, litterae egegiae certe, ac fac.

et hic ciu. ordo disciplinae. et h. ciuilis discordiae ordo MS. B.

7 *ut omnis* — est. Inclusa sunt vncinulis in Ald. Pro fabulosa MS. B. exhibebat famulosa. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. fabulata.

tradidere. prodidere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

primus. prius Med. Paris. et Ven.

iunxit. iunxit MSS. B.

8 Cranaus. Granaus MSS. B.

Arbis. Ethis MS. B. et MS. C. Aëis al. MS. B. Attis MS. Bodl. et Col. Anthis Ven. Ald. ei MS. B. heis al. MS. B. ehis al. MS. B.

9 Amphitryon. Amphitryonides MS. B. et MS. Bodl. C. affitionides al. MS. B. Amphitryon Edd. B. Col. Amphionides Med. Paris. Amphytion Ven. Caeterum in Ald. addita post Amphitryon leguntur haec, haud dubie e glossemate: anno scilicet ante urbem conditam octingentesimo decimo.

10 illuies. eluies con. Gronovius quis.

populorum. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

11 superfuertant. superfuere Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col. ad regem. regem Ven.

cuecti. aduecti MS. Bodl. vecti Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

propterea. praeterea Med.

haminum. humanum Cal., quod Modius non repudiabat.

12 Eretheum. Hereum MS. C. et MS. B. Hereaeum MS. Bodl. et MS. B. herium al. MS. B. Herethaeum Med. Heretheum Ven. Erichtheum Bongarf.

13 satio apud Eleusin. ratio Eleusin MSS. B. ratio est El. al. MS. B. — satio est Eleuf. al. MS. B. sat. ap. Eleufina quidam Edd. B. Ven. et Ald. sat. ap. Eleusinam Paris. — sat. ap. Eleufinia Med.

Triptolemo. Neoptolemo MS. C. Neptolemo MSS. B. reptolemo al. MS. B.

reperta est. reperta Med. Paris.

14 Aegeus. Aegaeus Med. Paris. Et sic etiam deinde.

Medea. Medula MS. B. Media al. MS. B.

Medio. Ita MSS. B. Sed Medeo al. MS. B. et MS. C. Medo Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. : quod et Vossius probabat.

15 ac deince. Thesei. ac deince post Theseum Edd. B. Ven. ac deince post Thesei Med. Paris. ac deince Thesei Ald.

- 16 *Dorientes.* *Dorientes* MSS. B. *vbique, et Ven. simulatum.* *simulatum* Bongars.
prælii. *belli* MS. et Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.:*
quod Modius probabat.
 18 *bellum.* *prælium* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Col.* *Est*
haud dubie glossæ Vulgatæ.
regis. *Atheniensium regis* MS. Bodl.
 19 *gerens.* *deferens* MS. Bodl.
 20 *turbâ.* *turma* MS. C.
astu. *id est* MS. B. *Sed in MS. N. plane deest.*
convulnerauerat. *vulnerauerat* Edd. B. *Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.
cognito. *agnito legebat* Sabisus.
 21 *ita.* *Deetat* in MS. B.

Cap. VII, 2 *annuis.* *annua* MSS. B. *Excidisse hic quædam verba coniciebat Meursius in de Archontibus, assentiente Scheffero*

- permissa.* *permissa est* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 3 *tunc leges.* *leges tunc* *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 4 *legitur.* *eligitur* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
institiæ. *iustitiæ* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 5 *qui tanto.* *tanto* Ald.
cum si quid. *ut si quid* Ald.
alteri. *et alteri* Ald.
 6 *egregia.* *græciæ* MS. B.
illud. *et illud* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *et illud* MS.
N. et Bodl.
 7 *Salaminæ.* *Salaminis* Ald.
vsque interitum. *vsque ad interitum* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *Et in Ald. quidem additur ciuitatis post interitum.*
In MS. C. est, pro qua prope vsque ad inter.
 8 *capital.* *capitale* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *capitalis* MS. B.
vindicanda. *vindicanda* *Med. Paris. Col.*
 9 *cons. sibi.* *cons. periculum sibi affert* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col., probante Vossio.* *consendo offenderet* MS. B.
sed et fact. *sed facturus* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 10 *recordium.* *vaecordium* MS. B.
 11 *dissimularer.* *dissimulet* MSS. B.
 12 *ita cepit.* *ita coepit* *Paris. Ven.*
exemplo. *exemplo* *Med. Paris.*

Cap. VIII, 1 *Atheniensibus.* *ab Atheniensibus* Edd. B. *Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*
veriti. *Ita* MSS. Oxon. et Iunt., *probante Vossio.* *Sed deserti* MS. *Medic. Reg. Magliab. Bodl. et Leid. tres, Ald. Bongars. quod probabat Schefferus.* *deserti* MS. B.

2 *locat.* locari iussit MSS. B. et MS. C. locarit. iussitque MSS. duo Mo.: unde Modius volebat legi, in insidiis locavit, iussitque. collocat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

etiam in acc. et in accessu Edd. B. Ven. Ald. Col. etiam in excessu MS. B.: quam veram lectionem existimabas esse Schefferus, eiusque glossam in accessu.

3 *ac protinus.* hac protinus MS. B. clausse. clausae MS. B. causa al. MS. B.

captius. captiui MS. B. intermixtis. interim actis MS. B.

captarum. captivarum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Megara. Megaram Med. Paris. Ven. Col. Bongars.

4 *cum et.* et cum Med. Paris. cum Ven. et Ald.

cognoscerent. agnoscerent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. paulum. paululum Edd. B. Ven. Col. et paululum Med. Paris.

absijt. absit Bongars.

5 *Megarenses.* Dorenses MSS. B. Dorientes al. MS. B.

7 *volunt. verber.* verber. voluntariis Med. Paris. Ald. Col.

lacerato corp. laceratoque corp. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

progreditur. digreditur MS. B. degreditur al. MS. B. egreditur al. MS. B.

8 *advocata.* vocataque Edd. B. et advocata Ven. Ald. Iunt. Col. advocat MS. Voss. 2. Schefferus coni. legendum, ac vocata.

haec. hoc Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *accenditur.* incenditur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

affirmat. simulat MSS. B. et MS. C. Bodl.

10 XXXIII. XXXIII Edd. et MS. B. et MS. Bodl. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. VIII, 1 *eius.* huius MSS. B. cuius Med. Paris. caedis. Deerat in omnibus MSS. Fr. Modii, probante Modio, et Berneccero.

2 *comprehendi.* comprehendi Med. Paris. Ven.

3 *conscios.* socios MSS. C.

4 *aliqui.* reliqui Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Schefferus coni. an adhuc reliqui aliqui conscii essent.

essent. fuissent MS. B.

neminem, ait, superesse. nemo ait superest Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

gestiat. gestiam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. quam. nisi MS. B. et MS. Bodl.

5 *se tyranni.* tyranni se Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. post vindictam pudic. ser. ost. post vindictam pudicitiam ostendit MS. Bodl.

6 *virtute.* vindicta MS. Bodl.

7 *sicuti*. sicut MS. B. *Caeterum* in Ald. *verba*, sicut i. sign. est, *vincinis sunt inclusa*: et in MS. Bodl. *deest* rō supra.

8 *tum*. tunc Med. Ven. Ald. Col.

petierunt. *petierunt* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

perdurauerunt MSS. B. *omnes praeter unum*. Unde Schefferus *faciebat* postulauerunt.

9 *non expectato auxilio*. Deerat in MSS. B. et Mo. *omnibus* rō *auxilio*, probante Modio.

decem. *decim* MS. B.

Plataeensisibus. *Platenisibus* Med. Paris. Ven. *auxiliaribus*. *auxiliariis* Med. Paris. Ven. Ald. Col. *Mon Ald.* *mile*, sicque ubique.

aduersus. *aduersum* Paris.

campos Marath. *campis Marathonis* MSS. B. et MS. C. Bodl.

10 *Miltiades*. *Milciades* Med. Ven. Ald. Col.

11 *in pugn. euntibus*. *currentibus in pugnam* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inter. Deest in Ven.

iactum. *iactus* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *In Med.* *etiam sagiptarum est pro sagittarum*.

venerint. *venirent* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

eius. Burmanus edidit *sunt*: sequutus haud dubie *Acidali*um ad Vell. Pat. 2, 55. 2: quam *lectionem* etiam Faber probabat.

12 *confugerunt, ex quibus*. *fugerunt, de quibus* MS. B. *suppressae*. *submersae* MS. B. et MS. Bodl. C. W. *summer*tae Ald.: quod Schefferus arbitrabatur *glossema* *Vulgaris* esse. Mibi vero *Vulgata suspecta videbatur*. alias enim *Latinis* sunt *naues suppressae*, alias *submersae*. Cf. *Viri docti ad Nep.* 13, 3. 3. *Accedit*, quod et c. 12 *extr.* legitur *naues met*tae: ubi non solum in Ald., sed et in reliquis Edd. vet., ut Med. et Paris., est *summer*tae.

captae sunt. *captae* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

15 *adolescentis*. *adulescentis* MS. B.

iam tunc. *iam*, omisso rō *tunc*, MS. B. et C.

dignitatis. *virtutis* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: quod probabat *Vorsius*.

16 *Cynaegiri*. *Cynegeri* MS. Medic. et Leid. et Ed. Paris. *Cynogiri* Ald. *Cynigeri* Med. Ven.

17 *egisset*. *egissent* Ald.

[*manum*]. Absunt *vincini* in Med. Paris. Ven. Ald. Col. *Nomen ipsum deerat* in MS. Voss. 1.

18 *comprehendit*. *compraehendit* Med.

ad postremum. Desunt in MS. C.

19 *duabus*. *ambabus* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: probante *Vorsio*.

truncus ad post. *ad postremum truncus* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

veluti

veluti et. et veluti Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

rabida. rapida MS. B.

20 sine naufragio. Ita Berneggerus rescripsit auctore Freins-hemio, et probante Gronouio ad Sen. Trag. Sed sine nau-fragio MS. C. Ven. Bongarf. sine nauigio Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

amifere. amiserunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

21 concitor. concitator Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. conditor MSS. B. et C.

patriac. patrũs Col. in marg. Et in MS. B. deerat vò diis.

Cap. X, 1 Darius. Dareus MSS. B. ubique.

instauraret. Ita Oxonienses e suis membran. Sed restau-raret Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

decedit. decidit Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

2 Artemenes. Artemenis MSS. B. Ariamenes al. MS. B. Arthemenes Med. Paris. et Col. in marg. Arimenes Ven. Artabazanes Ald. Artobazanes Col. Artobozanes Iunt.

vindicabat. vendicabat Med. Paris. Col.

nascendi. nascentibus Ven.

dedit. [dedit] Bongarf. gentilibus dedit MS. B. eum gen-tibus assignaret al. MS. B.: et in alia erat assignarent: quod ipsum exiat in MS. C. Schefferus coni. cum gentibus assigna-rit, non probante Graeuio.

3 Xerxes. Xerxes MS. B.

ordine. origine. Col.

referbat. adforebat Edd. B. Col. in marg.

4 namque. namquod Med.

Artemenem. Artaménem MS. B. Arimenem Ven. Ara-bazanem Ald. Artobazanem Col.

5 essent priuatum. essent priuato, priuatum MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

vindicare. vendicare Med. Paris. Ven. Col.

quem primum in regno iam rex p. se esse pr. quem in re-gnum rex p. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Etiam in Iunt. et Col. est regnum, sed deest vò iam. Schefferus lectionem in regnum veram indicabat esse: Faber autem verba haec prorsus censebat delenda.

6 Artemenes. Arthemenes Med. Paris. Artabazanes Ald. Artobazanes Col. Arimenes Ven.

et matre. et a matre MS. B.

2uo quoque. ita 2uo quoque MS. B. Medic. et Leid.

procreatus. creatus Edd. B. Med. Paris. Ven.

7 se regem. regem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

8 et si, in aequo. itaque et si aequo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col., probante Scheffero. itaque si MS. N. ita et si aequo MS. B. Etiam Iunt. omittit vò in.

tamen se. se tamen Med. Paris. Ald. Col.
 9 Ariaphernem. Ariasernem MSS. B. et MS. Bodl. Ex
 uni MS. B. erat superscriptum, legendum esse Tilaphernem.
 Sed Anasernem Edd. B. Med. Anaphatnem Paris. Col. in marg.
 Anasernem Ven.

10 qui domi. praep. Deerant in MSS. B. Praeponit est
 in MS. Bodl.

insultauerit. exultauerit Edd. B. Ald. Col. exultaue-
 rit Ven.

doluerit. indoluerit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ipsoque. ipso quoque MS. B. et MS. Bodl.
 et iucunda. iucunda Bongars.

inter se, non sol. cred. inter se non sola cred. MS. B. in-
 ter se non solum, sed crebra MS. N.: quod probabant Freinsbe-
 mius et Schefferus. inter se non solum, sed credula Bongars.
 Ed. Rom. iucunda quoque i. f. conu. non solum, sed credula
 habuerint. MS. Magliab. iuc. qu. i. f. non solum conu., sed
 crebra hab.

11 quam. quanto Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 coeptum. acceptum Med. Ven. Ald. Col.

quinquennium. per quinquennium Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col.: quod non probabat Bongarsius.

13 Demaratus. Demaratus Med. Demoritus MS. B.
 regi. regni MS. B. regno al. MS. B.

opprimerentur. opprimeretur Edd. B.

magistratibus. Ita Med. Paris. Ald. Iunt. Col. magistratui
 Bongars. et Oxon.

perscribit. praescribit Ald. scribit MS. N. perscripsit
 Med. Ven.

eademque cera superinducta. Ita Ald. et Iunt., probante
 Vossio. Sed easdem caera super inducta Paris. easdem-
 que caera super inducta Med. easdemque caera superinducta
 Ven. Col. Etiam Bongarsius edidit easdemque. Graevius con-
 omnia in tab. lign. magistr. perscribit erasa cera, eademque
 superinducta scripturam delet. Elias Borellus: easdemque ce-
 ra superind. deleuit: quod placebat Fabio unice.

14 indicium. iudicium Med. Sed in MS. Bodl. desunt ver-
 ba, indicium daret.

cera. caera Med. Paris. Col. scripta cera Ald. Scheffero
 locus videbatur mutilus.

tradit. tradidit MS. B. et MS. C.

magistratibus. Ita et MS. B. Sed magistratui Bongars.
 ut f. 13.

15 Lacedaemone. Lacedaemona Edd. B. quidam, Med.
 Paris. Ald.

quaestioni. quaestionis MS. B.

sit occultior. esset occultior MS. B.

17 erasa. fracta MS. B.

cera. caera Med. Paris. Ald. Col.

18 *sepius. millia de r. a. et. sept. mil. armatorum de regno et MSS. B. sept. millia de auxiliis al. MS. B. auxiliis. auxiliis parauerat Edd. B. Paris. Col.*

19 *immerito. in merito Med. vix. Ita in Med. correctum est ab aliena manu. Antea erat vir, aut vis.*

20 *mille ducentas. Ita primus rescripserat Modius ad Curt. 5, 7: quam eius coniecturam probarunt postea etiam Bongarsius et Berneggerus. Sed decies centum millia Med. Paris. Ven. Col. Bongars. decies centum millium MSS. B. et Ald.*

21 *defuit. absuit quidam Edd. B. Med. Ven. Col. spectes. spectas Edd. B.*

22 *opes tamen regiae. optamen regis MS. B. Schefferus volebat, opes tamen regi.*

23 *fuga. fugam MS. B.*

semper. Deerat in MS. B.

sicubi. sic ubi MSS. B.

24 *ducebat. deducebat Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. et Gronovius ex decem MSS.*

Cap. XI, 2 *nam cum. namque cum Med. Paris. Ven. Ald. Bongars.*

Leonida. Leonides Edd. B. Col.

capessere. capescere Med. Ven.

fuerant. fuerunt Med. Ven. Ald.

3 *deinde. dein MSS. B.*

turba. pugna MS. Bodl. turma MS. C.

editur. aeditur Med. Paris.

4 *dimicatum. dimicatum est MSS. B.*

5 *quarta. quarto Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

nuntiatum. nunciatum Med. Paris. Ald. Col.

Leonidae. Leonidae Med.

6 *se patr. patriae Med. Paris. Ven. Caeterum pro plura in MSS. B. erat plurima: in aliis pluria.*

8 *cadendum. cedendum MSS. B. Sed in MS. N. est, responsum regi, Sp. fuerat, aut urbi aut regi cladem imminere: non probante Scheffero.*

9 *idcirco. iccirco Ald.*

rex Leonida cum. cum rex Leonidas Ven. Ald. rex Leonidas cum MSS. B. cum rex Leonides Med. Paris. Col.

firmaverat. formauerat coni. Schefferus.

ire se parato. regem se parato Med. Ven. ire separatim Paris. Ire deest in MS. Bodl.

angustias. angustiasque MS. B. et Ald.

10 *propterea. praeterea Med. Ven. maiore. maiori Col.*

11 *praeliantibus. praeliarentur. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col., probante Vossio. proelatis MS. B. et Mo.*

cadendum. cedendum MSS. B. praelio cadendum MS. Bodl.

- 12 *dum nox.* cum nox *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
 13 *nuquam.* nunquam *MS. N.*
 15 *statim.* raptimque *MS. N.*
castra. in castra *Edd. B.*
 16 *posteaquam.* postquam *MSS. B. et Paris.*
ultionem. ultione *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
 17 *diei.* die *MS. B.*
 18 *victi.* vi victi *coni. Gracius cum Gronouio.*
hostium cateruas. cadauerum aceruos *coni. Faber.*
 19 *maris.* Martis *Edd. B. quidam.*
statuit. voluit *MS. B.*
- Cap. XII, 1 *animaduertisset.* aduertisset *Paris.*
Perfarum susceperant. Perfarum rex susceperat *Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Ald. Col. Perf. susceperunt *MS. B.*
 2 *haberet.* haberent *Med. Paris.*
applicituri. applicaturi *Edd. B. Col.*
symbolos. symbolas *MS. B.* singulos *MS. B.* symbola
Ald. Iunt.
proscribi. perfecti *MS. N.*
 3 *inferre olim.* inferre solit, olim *MS. B.* *Sed MS. Medic.*
bellum inferre solet olim etc. *Vnde Abr. Gronou. coni.* bellum
inf., sicut olim conditoribus vestris, nuper etiam vindicibus.
 5 *quid.* quod *MSS. B. Schefferus coni.* quasi non haec.
non haec. non est haec *Ven.*
 6 *nostra.* vestra *MS. Bodl. et C. et Ven. Col. in marg.*
 7 *aut.* an *Col.*
est, at. Ita emendauit Gronouius auus, assentientibus Graenio,
Scheffero et Fabro. *Sed extat Med. Paris. Ven., existat Col.*
ite cessim. ite cessum *Edd. B. Ven.* ire cessum *MS. B.* ite
cesserim al. MS. B. celim al. MS. B.
remis. Ita emendauit Gronouius auus. *Sed remos Med.*
Paris. Ald. Col. Bongars. inhibete remos *Ven.*
 9 *prorsus.* et prorsus *MS. B.*
sed et cum diis. Ita *MSS. B.* *Sed sed cum diis etiam Ald.*
sed cum diis Med. Paris. Ven. Col. Bongars.
 10 *fulminibus.* fluminibus *Med. Paris.*
intelligeret. intelligerent *MS. C.*
quam nullae - vires. quod nullae - vires *MS. B.* quanto
grauior offensa deorum esset, tanto nullas esse hominum adu.
deos vires MS. Leid. sextus, et Edd. B. Med. Paris. Ven. [in
hoc tamen vitiose expressum est viros] Ald. Iunt. Col.
aduersus deos, aduersum deorum *MS. B.*
 11 *Thespias.* Thespiadas *MSS. B. et Med.* Thespiades *al.*
MS. B. et Bodl. C.
in hom. non poterat. non poterat in homines *Med. Paris.*
Ald. Col.
aedificia. aedificiis *MS. B. et Bodl.*
grassatur. crassatur *Med. Ven. Ald.*

12 *maioris belli.* maioribus bellis MS. Bodl. fabricauerant. fabricauerunt Med. [Parif. Ven. Col. Bongarf.

14 *municipes.* municipia MS. B., probante Scheffero: qui hoc putabas glossema Vulgatae esse.

ciuibus. ciuitatibus Parif. Cacterum totus locus inde a verbis Themistocles nauium usque ad vires minuerentur in MS. Oxon. ita legitur: Cum Themistocles interpretatus est [leg. esset] deum muros ligneos dixisse naues, cuius probato consilio, coniuges liberosque Salaminii demandant: ipsi naues armati conscendunt: idem et aliae ciuitates faciunt, inter quas cum dissensio oriretur; et delapsuri ad sua tuenda iam viderentur, veritus Themistocles, ne discessu suorum vires minuerentur.

15 *commissuros.* commissum iri Edd. B. quidam, Ald.

auctorem. auctorem Ald.

16 *pretiosissimis.* praeciosissimis Med. Col.

abditis. additis MS. B.: e quo faciebat Sebifus additis, assentiente Berneccero, in alia omnia eunte Vorffio. Cacterum totus locus inde a Themistocles usque ad verba vrbes imitatae in MS. N. et Oxon. ita legitur: Cum Them. interpretatus esset, deum muros ligneos dixisse naues, eius [cuius Oxon.] probato consilio, coniuges, liberosque Salaminii demandant: ipsi naues arm. consc. Idem et aliae ciuitates Graeciae faciunt.

18 *possit.* possent Edd. B. quidam, Med. Parif. Ven. Ald. Col. Sed in Oxon. verba itaque cum adun. - occupassent defunt.

dissensio. inter quas cum dissensio oriretur et delapsuri ad f. t. viderentur, veritus Th. n. d. suorum v. m. MS. Oxon.

19 *deserto bello ad sua tuenda del.* deserti bello ad statuenda dilabi MS. B. Dilabi est etiam in Med. Parif. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou. Burman.

capere fac. possit. posse capere facillime Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

quae iam ab. vellent. quas iam capere vellet MSS. B. quae iam ferire vellent al. MS. B. quae iam seruire vellent al. MS. B. cecire vellent al. MS. B.

consectandas. conlectandes MSS. B. collectandas al. MS. B.

22 *spectator pugnae.* expectatae pugnae MSS. B. Vnde Acidalius [ad Vell. Par. 2, 14. 5] facit expectator, b. e. anti-qua aspectator.

remanet. manet MS. B.

23 *Artemisia autem.* Artemidora autem MS. B. et N. et Medic. cum Leidd. duobus. Arremisia quoque al. MS. B. Artemisia autem Med. Arthemisia aut. Ven.

Halicarnassi. Halicarnasi plerique MSS. alicarnassi Ven. Halicarnassii Med. Parif. Col.

16 *Dorienses*. *Dorenses* MSS. B. *ubique*, et *Ven.*
simulatum. *simulatum Bongarf.*
prælii. *belli* MS. et *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
quod Modius probabat.

18 *bellum*. *præhium* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* *Est*
haud dubie glossa Vulgatæ.

regis. *Atheniensium regis* MS. *Bodl.*

19 *gerens*. *deferens* MS. *Bodl.*

20 *turbâ*. *turma* MS. C.

astu. *istû* MS. B. *Sed in MS. N. plane deest.*

convulnerauerat. *vulnerauerat* *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.

cognito. *agnito legebat* *Sebifius.*

21 *ita*. *Deerat in MS. B.*

Cap. VII, 2 *annis*. *annua* MSS. B. *Excidisse hic quæ-*
dam verba coniciebat Meursius in de Archontibus, assentiente
Scheffero.

permissa. *permissa est* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

3 *tunc leges*. *leges tunc* *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 *legitur*. *eligitur* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

iusitinae. *iusitia* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 *qui tanto*. *tanto* *Ald.*

cum si quid. *ut si quid* *Ald.*

alteri. *et alteri* *Ald.*

6 *egregia*. *græcise* MS. B.

illud. *et istud* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *et illud MS.*
N. et Bodl.

7 *Salaminæ*. *Salaminis* *Ald.*

vsque interitum. *vsque ad interitum* *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Col. *Et in Ald. quidem additur ciuitatis post interitum.*
In MS. C. est, pro qua prope vsque ad inter.

8 *capital*. *capitale* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *capita-*
lis MS. B.

vindicanda. *vindicanda* *Med. Paris. Col.*

9 *conf. sibi*. *conf. periculum sibi afferret* *Edd. B. Med. Paris.*

Ven. Ald. Col., *probante Vorstio*: *confendo offenderet* MS. B.

sed et fact. *sed facturus* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *vecordium*. *vaecordium* MS. B.

11 *diffimularet*. *diffimulet* MSS. B.

12 *ita cepit*. *ita coepit* *Paris. Ven.*

exemplo. *exemplo* *Med. Paris.*

Cap. VIII, 1 *Atheniensibus*. *ab Atheniensibus* *Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

veriti. *Ita MSS. Oxon. et Iunt.*, *probante Vorstio*. *Sed*
deferri MS. *Medic. Reg. Magliab. Bodl. et Leid. tres, Ald.*
Bongarf. *quod probabat Schefferus*. *diserti* MS. B.

2 *locas.* locari iussit MSS. B. et MS. C. locarit iussitque MSS. duo Mo.: unde Modius volebas legi, in insidiis locavit, iussitque. collocat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

etiam in acc. et in accessu Edd. B. Ven. Ald. Col. etiam in excessu MS. B.: quam veram lectionem existimabat esse Schefferus, eiusque glossam rē accessu.

3 *ac protinus.* hac protinus MS. B.

elasse. clausae MS. B. causa al. MS. B.

captiva. captivi MS. B.

intermixtis. interim actis MS. B.

captivum. captivum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Megara. Megaram Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

4 *cum et.* et cum Med. Paris. cum Ven. et Ald.

cognoscere. agnoscere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

paulum. paululum Edd. B. Ven. Col. et paululum Med. Paris.

absuit. afuit Bongarf.

5 *Megarenses.* Dorenses MSS. B. Dorientes al. MS. B.

7 *volunt. verber.* verber. voluntariis Med. Paris. Ald. Col.

lacerato corp. laceratoque corp. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

progreditur. digreditur MS. B. degreditur al. MS. B. egreditur al. MS. B.

8 *advocata.* vocataque Edd. B. et advocata Ven. Ald. Iunt. Col. aduocat MS. Voss. 2. Schefferus coni. legendum, ac vocata.

haec. hoc Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *accenditur.* incenditur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

affirmat. simulat MSS. B. et MS. C. Bodl.

10 XXXIII. XXXIII Edd. et MS. B. et MS. Bodl. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. VIII, 1 eius. huius MSS. B. cuius Med. Paris. caedis. Deerat in omnibus MSS. Fr. Modii, probante Modio, et Berneccero.

2 *comprehendi.* comprehendi Med. Paris. Ven.

3 *conscios.* socios MSS. C.

4 *aliqui.* reliqui Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Schefferus coni. an adhuc reliqui aliqui conscii essent.

essent. fuissent MS. B.

neminem, ait, superesse. nemo ait superest Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

gestiat. gestiam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

quam. nisi MS. B. et MS. Bodl.

5 *se tyranni.* tyranni se Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. post vindictam pudic. sor. ost. post vindictam pudicitiam ostendit MS. Bodl.

6 *virtute.* vincta MS. Bodl.

7 *sicuti*. sicut MS. B. Caeterum in Ald. verba, sicuti i. sign. est, vncinis sunt inclusa: et in MS. Bodl. deest rā supra:

8 *tum*. tunc Med. Ven. Ald. Col.

petierunt. petierunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

perdurauerunt MSS. B. omnes praeter unum. Vnde Schefferus faciebat postulauerunt.

9 *non expectato auxilio*. Deerat in MSS. B. et Mo. omnibus rā auxilio, probante Modio.

decem. decem MS. B.

Plataeensisibus. Platenfibus Med. Paris. Ven.

auxiliaribus. auxiliariis Med. Paris. Ven. Ald. Col. Mox Ald. mile, sicque ubique.

aduersus. aduersum Paris.

campos Marath. campis Marathoniiis MSS. B. et MS. C. Bodl.

10 *Miltiades*. Milciades Med. Ven. Ald. Col.

11 *in pugn. euntibus*. currentibus in pugnam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inter. Deest in Ven.

iactum. iactus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. In Med. etiam sagiptarum est pro sagittarum.

venerint. venirent Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

eius. Burmanus edidit suus: sequutus haud dubie Acidaliū ad Vell. Pat. 2, 55. 2: quam lectionem etiam Faber probabat.

12 *confugerunt, ex quibus*. fugerunt, de quibus MS. B.

suppressae. submersae MS. B. et MS. Bodl. C. W. summeriae Ald.: quod Schefferus arbitrabatur glossēma *Vulgatae* esse. Mibi vero *Vulgata* suspecta videbatur. aliae enim Latinis sunt naues suppressae, aliae submersae. Cf. Viri docti ad Nep. 13, 3. 3. Accedit, quod et c. 12 extr. legitur naues mer-sae: vbi non solum in Ald., sed et in reliquis Edd. vett., ut Med. et Paris., est summer-sae.

captae sunt. captae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

13 *adolescentis*. adulescentis MS. B.

iam tunc. iam, omisso rā tunc, MS. B. et C.

dignitatis. virtutis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: quod probabat Vorstius.

14 *Cynaegiri*. Cynegeri MS. Medic. et Leid. et Ed. Paris. Cynogiri Ald. Cynigeri Med. Ven.

15 *egisset*. egissent Ald.

[manum]. Absunt vncini in Med. Paris. Ven. Ald. Col. Nomen ipsum deerat in MS. Voss. 1.

16 *comprehendit*. comprahendit Med.

ad postremum. Desunt in MS. C.

17 *duabus*, ambabus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: probante Vorstio.

truncus ad post. ad postremum truncus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

veluti et. et veluti Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

rabida. rapida MS. B.

20 siue naufragio. Ita Berneccerus rescripsit auctore Freins-hemio, et probante Gronouio ad Sen. Trag. Sed sine nau-fragio MS. C. Ven. Bongarf. sine nauigio Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

amifere. amiserunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

21 conciter. concitator Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. conditor MSS. B. et C.

patriae. patris Col. in marg. Et in MS. B. deerat vñ diis.

Cap. X, 1 Darius. Dareus MSS. B. ubique.

inflauraret. Ita Oxonienses e suis membran. Sed restau-raret Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

decedit. decidit Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

2 Artemenes. Artemenis MSS. B. Ariamenes al. MS. B. Arthemenes Med. Paris. et Col. in marg. Arimenes Ven. Artabazanes Ald. Artobazanes Col. Artobozanes Iunt.

vindicabat. vendicabat Med. Paris. Col.

nascendi. nascentibus Ven.

dedit. [dedit] Bongarf. gentilibus dedit MS. B. etiam gen-tibus assignaret al. MS. B.: et in alio erat assignarent: quod ipsum exiat in MS. C. Schefferus coni. cum gentibus assigna-rit, non probante Graeuio.

3 Xerxes. Xerxes MS. B.

ordine. origine Col.

referebat. adferebat Edd. B. Col. in marg.

4 namque. namquod Med.

Artemenem. Attamenem MS. B. Arimenem Ven. Ara-bazanem Ald. Artobazanem Col.

5 essent priuatum. essent priuato, priuatum MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

vindicare. vendicare Med. Paris. Ven. Col.

quem primum in regno iam rex p. se esse pr. quem in re-gnum rex p. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Etiam in Iunt. et Col. est regnum, sed deest vñ iam. Schefferus lectionem in regnum veram indicabat esse: Faber autem verba haec profus consebat delenda.

6 Artemenes. Arthemenes Med. Paris. Artabazanes Ald. Artobazanes Col. Arimenes Ven.

et matre. et a matre MS. B.

auo quoque. ita auo quoque MS. B. Medic. et Leid.

procreatus. creatus Edd. B. Med. Paris. Ven.

7 se regem. regem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

8 et si, in aequo. itaque et si aequo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col., probante Scheffero. itaque si MS. N. ita et si aequo MS. B. Etiam Iunt. omittit vñ in.

- tamen se. se tamen Med. Paris. Ald. Col.
 9 *Artaphernem*. *Ariafernem* MSS. B. et MS. Boul. Et
 uni MS. B. erat *suprascriptum*, legendum esse *Tisaphernem*.
Sed *Anafernem* Edd. B. Med. *Anapharnem* Paris. Col. in marg.
Anafernem Ven.
 10 *qui domi* - *praep.* Deerrant in MSS. B. *Praeposit* est
 in MS. Bodl.
insultauerit. *exultauerit* Edd. B. Ald. Col. *exultaue-*
rit Ven.
deluerit. *indoluerit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 11 *ipsoque*. *ipso quoque* MS. B. et MS. Bodl.
et iucunda. *iucunda* Bongars.
inter se, non sol. cred. *inter se non sola cred.* MS. B. *in-*
ter se non solum, *sed crebra* MS. N. : *quod probabans* *Freinsbe-*
mius et Schefferus. *inter se non solum*, *sed credula* Bongars.
Ed. Rom. *iucunda quoque* i. f. *conu.* *non solum*, *sed credula*
habuerint. MS. *Magliab.* *iuc. qu. i. f.* *non solum conu.*, *sed*
crebra hab.
 12 *quam*. *quanto* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 13 *coceptum*. *acceptum* Med. Ven. Ald. Col.
quinquennium. *per quinquennium* Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col. : *quod non probabat* Bongarsius.
 14 *Demaratus*. *Demaratus* Med. *Demoritus* MS. B.
regi. *regni* MS. B. *regno* al. MS. B.
opprimerentur. *opprimeretur* Edd. B.
magistratibus. Ita Med. Paris. Ald. Iunt. Col. *magistratui*
Bongars. et Oxon.
perscribit. *praescribit* Ald. *scribit* MS. N. *perscripsit*
 Med. Ven.
eademque cera superinducta. Ita Ald. et Iunt., probante
 Vorstio. *Sed easdem caera super inducta* Paris. *easdem-*
que caera super inducta Med. *easdemque caera superinducta*
 Ven. Col. *Etiam Bongarsius edidit easdemque*. *Graevius con-*
omnia in tab. lign. magistr. perscribit *erasa cera*, *easdemque*
superinducta scripturam delet. *Flas Rorellus*: *easdemque ce-*
ra superind. deleuit: *quod placebat* *Fabro vnice*.
 15 *indiciu*. *iudiciu* Med. *Sed in MS. Bodl. desunt ver-*
ba, *iudiciu* daret.
cera. *caera* Med. Paris. Col. *scripta cera* Ald. *Scheffero*
locus videbatur nullus.
tradit. *tradidit* MS. B. et MS. C.
magistratibus. Ita et MS. B. *Sed magistratui* Bongars.
 ut f. 13.
 16 *Lacedaemone*. *Lacedaemona* Edd. B. *quidam*, Med.
 Paris. Ald.
quaestioni. *quaestionis* MS. B.
sit occultior. *esset occultior* MS. B.
 17 *erasa*. *fracta* MS. B.
cera. *caera* Med. Paris. Ald. Col.

18 *septing. millia de r. a. et. sept. mil. armatorum de regno et MSS. B. sept. millia de auxiliis al. MS. B.*

auxiliis. auxiliis parauerat Edd. B. Paris. Col.

19 *immerito. in merito Med.*

vix. Ita in Med. correctum est ab aliena manu. Antea erat vir, aut vis.

20 *mille ducentas. Ita primus rescripserat Modius ad Curt. 5, 7: quam eius coniecturam probarunt postea etiam Bongarsius et Berneggerus. Sed decies centum millia Med. Paris. Ven. Col. Bongars. decies centum millium MSS. B. et Ald.*

21 *defuit. absuit quidam Edd. B. Med. Ven. Col.*

spelles. spectas Edd. B.

22 *opes tamen regiae. optamen regis MS. B. Schefferus volebat, opes tamen regi.*

23 *fuga. fugam MS. B.*

semper. Deerat in MS. B.

sicubi. sic ubi MSS. B.

24 *ducebat. deducebat Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. et Gronovius ex decem MSS.*

Cap. XI, 2 *nam cum. namque cum Med. Paris. Ven. Ald. Bongars.*

Leonida. Leonides Edd. B. Col.

capessere. capessere Med. Ven.

fuerant. fuerunt Med. Ven. Ald.

3 *deinde. dein MSS. B.*

turba. pugna MS. Bodl. turma MS. C.

editur. aeditur Med. Paris.

4 *dimicatum. dimicatum est MSS. B.*

5 *quarta. quarto Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

nunciatum. nunciatum Med. Paris. Ald. Col.

Leonidae. Leonidae Med.

6 *se patr. patriae Med. Paris. Ven. Caeterum pro plura in MSS. B. erat plurima: in aliis plura.*

8 *cadendum. cedendum MSS. B. Sed in MS. N. est, responsum regi, Sp. fuerat, aut urbi aut regi cladem imminere non probante Scheffero.*

9 *idcirco. iccirco Ald.*

rex Leonida cum. cum rex Leonidas Ven. Ald. rex Leonidas cum MSS. B. cum rex Leonides Med. Paris. Col.

firmauerat. formauerat coni. Schefferus.

ire se parato. regem se parato Med. Ven. ire separatim Paris. Ire desit in MS. Bodl.

angustias. angustiasque MS. B. et Ald.

10 *propterea. praeterea Med. Ven.*

maiore. maiori Col.

11 *praeliansibus. praeliareptur. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col., probante Vorstio. proelialis MS. B. et Mo.*

cadendum. cedendum MSS. B. praelio cadendum MS. Bodl.

12 *dum nox.* cum nox *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

13 *naquam.* nunquam *MS. N.*

15 *statim.* raptimque *MS. N.*

castra. in castra *Edd. B.*

16 *pustequam.* postquam *MSS. B. et Paris.*

ultionem. ultione *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

17 *diei.* die *MS. B.*

18 *victi.* vi victi coni. *Gracius cum Gronouio.*

hostium cateruas. cadauerum aceruos coni. *Faber.*

19 *maris.* Martis *Edd. B. quidam.*

statuit. voluit *MS. B.*

Cap. XII, 1 *animaduertisset.* aduertisset *Paris.*

Perfarum susceperant. Perfarum rex suscepérat *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Pers. susceperunt MS. B.*

2 *haberes.* haberent *Med. Paris.*

applicaturi. applicaturi *Edd. B. Col.*

symbolos. symbolas *MS. B. singulos MS. B. symbola Ald. Iunt.*

proscribi. perscribi *MS. N.*

3 *inferre olim.* inferre solit, olim *MS. B. Sed MS. Medic. bellum inferre solet olim etc. Vnde Abr. Gronou. coni. bellum inf., sicut olim conditoribus vestris, nuper etiam vindicibus.*

5 *quid.* quod *MSS. B. Schefferus coni. quasi non haec.*

non haec. non est haec *Ven.*

6 *nostra.* vestra *MS. Bodl. et C. et Ven. Col. in marg.*

7 *aut.* an *Col.*

est, at. Ita emendauit Gronouius auus, assentientibus Graenio,

Scheffero et Fabro. *Sed extat Med. Paris. Ven. existat Col.*

ite cessum. ite cessum *Edd. B. Ven. ite cessum MS. B. ite*

cesserim al. MS. B. cessum al. MS. B.

remis. Ita emendauit Gronouius auus. *Sed remos Med.*

Paris Ald. Col. Bongarf. inhibete remos Ven.

9 *prorsus.* et prorsus *MS. B.*

sed et cum diis. Ita *MSS. B. Sed sed cum diis etiam Ald.*

sed cum diis Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

10 *fulminibus.* fluminibus *Med. Paris.*

intelligeres. intelligerent *MS. C.*

quam nullae - vires. quod nullae - vires *MS. B. quanto grauior offensa deorum esset, tanto nullas esse hominum adu. deos vires MS. Leid. sextus, et Edd. B. Med. Paris. Ven. (in hoc tamen vitiose expressum est vitos) Ald. Iunt. Col.*

aduersus deos. aduersum deorum *MS. B.*

11 *Thespias.* Thespiadas *MSS. B. et Med. Thespiades al. MS. B. et Bodl. C.*

in hom. non poterat. non poterat in homines *Med. Paris. Ald. Col.*

aedificia. aedificiis *MS. B. et Bodl.*

grassatur. crassatur *Med. Ven. Ald.*

12 *maioris belli.* maioribus bellis MS. Bodl.
fabricauerant. fabricauerunt Med. [Parif. Ven. Col. Bongarf.
 14 *municipes.* municipia MS. B., *probante* Scheffero: qui
hoc putabat glossema Vulgatae esse.

ciuibus. ciuitatibus Parif. Caeterum totus locus inde a ver-
 bis Themistocles nauium usque ad vires minuerentur in MS.
 Oxon. ita legitur: Cum Themistocles interpretatus est [leg.
 esset] deum muros ligneos dixisse naues, cuius probato con-
 silio, coniuges liberosque Salaminii demandant: ipsi naues
 armati conscendunt: idem et aliae ciuitates faciunt, inter
 quas cum dissensio oriretur; et delapsuri ad sua tuenda iam
 viderentur, veritus Themistocles, ne discessu suorum vires
 minuerentur.

15 *commisuros.* commissum iri Edd. B. quidam, Ald.

auctorem. authorem Ald.

16 *pretiosissimis:* praeciosissimis Med. Col.

additis. additis MS. B.: e quo faciebat Schifus additis,
assensiente Berneccero, in alia omnia eunte Vossio. Caete-
 rum totus locus inde a Themistocles usque ad verba vrbes
 imitatae in MS. N. et Oxon. ita legitur: Cum Them. inter-
 pretatus esset, deum muros ligneos dixisse naues, eius [cu-
 ius Oxon.] probato consilio, coniuges, liberosque Salaminii
 demandant: ipsi naues arm. consc. Idem et aliae ciuitates
 Graeciae faciunt.

18 *posset.* possent Edd. B. quidam, Med. Parif. Ven. Ald.
 Col. Sed in Oxon. verba itaque cum adun. - occupassent
 defunt.

dissensio. inter quas cum dissensio oriretur et delapsuri ad
 f. t. viderentur, veritus Th. n. d. fuorum v. m. MS. Oxon.

19 *deserto bello ad sua tuenda del.* deserta bello ad sta-
 tuenda dilabi MS. B. Dilabi est etiam in Med. Parif. Ven.
 Ald. Col. Bongarf. Gronou. Burman.

capere fac. posse. posse capere facillime Edd. B. Med. Parif.
 Ven. Ald. Col.

quae iam ab. vellens. quas iam capere vellet MSS. B. quae
 iam ferire vellent al. MS. B. quae iam seruire vellent al.
 MS. B. cebire vellent al. MS. B.

consectandas. conlectandes MSS. B. collectandas al.
 MS. B.

22 *spectator pugnae.* expectatae pugnae MSS. B. Vnde
 Acidalius [ad Vell. Pat. 2, 14. 5] fecit espectator, b. e. anti-
 que aspectator.

remanet. manet MS. B.

23 *Artemisia autem.* Artemidora autem MS. B. et N. et
 Medic. cum Leidd. duobus. Arremisia quoque al. MS. B. Ar-
 temisia autem Med. Arrhemisia aut. Ven.

Halicarnassi. Halicarnasi plerique MSS. alicarnassi Ven. Ha-
 licarnassii Med. Parif. Col.

primas. priores MS. B. primores Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.: quod probabat Vorstius.

24 *ita in mul. in mul. MS. B.*

25 *caeterorum. caeteros MSS. B. Magliab. et Leidd. tres. in ceteris. MS. Oxon. ceteris MS. C. et duo Gronou. Edd. B. Ienson. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Et hanc veram lectionem existimabat esse Schefferus, cuius glossema esset Vulgaris animos caeterorum.*

26 *circumspicientes. circumspicientes Med. Ald. Col.*

27 *captae n. mult. mersae. multae summergae [submersae MS. N. Bodl. et Col.: quod glossema putabat Schefferus] naues, multae captae sunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Cap. XIII, 1 *Mardonius. Mardonios MS. B.*

2 *in regnum. vt in regnum Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

abeat. redeat MS. C.

quid seditionis. quis seditionem MS. B.

in maius. et in maius MS. B. et C. Med. Paris. Ven. Col. Bong., probante Freinubemio, non item Berneggero.

siculi mos est. Inclusa sunt vncinis in Ald.

3 *ferat. fuerit MSS. B.: quod non repudiandum censebat Schefferus. fuerat al. MS. B.*

4 *reducere. deducere MSS. B.*

5 *veluti. velut Med. Paris. Ald. Col.*

reditu. aditu Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

6 *desperat. in virtutem. in desperationem virtutem Paris. in Graecia. in Graeciam MSS. B. et Mo.: non improbante Scheffero.*

7 *maturata. matura Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. natura Ven. vitiose.*

8 *perculsus. percussus MS. B.*

tradit. tradidit MS. C. Bongarf.

perducendos. deducendos MS. B.

9 *bibernis. hybernis Med. Paris.*

trepidus traiecit. traiecit trepidus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Transgessit erat in vno MS. B.

10 *aestimatione. ad aestimationem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*

sortis hum. rerum. rerum humanae sortis Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Schefferus suspicabatur, ne verba rectum variare ex glossa irrepsissent.

mirandae. miranda Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Bong.

exercitus. exercitu Col. in marg.

terris. terrae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

grauis erant. grauis erat Edd. B. Eriam in Ald. esse erat.

quotidiano. quotidiano Med. Paris. cotidiano Ald.

12 *inopia*, *copia* MSS. B.

contraxerat., *contraxerant coni. Schefferus.*

escat illecebris. In Bongarf. deest *et escat*, quod postilla Vorstius reposuit.

Cap. XIII, 1 in *Graecia*. Deerat in vno MS. B.: et in alio erat in *Graeciam*. Olynthum [olinthum *Parif.*] in *Graecia Med. Parif. Ald. Col. Faber censibat leg. in Thracia.*

2 *Athen. qu. in sp. p. a. r. fol.* Athen. quoque reges. fol. MS. B.

eorum. eius MSS. B. et MS. Bodl. C.

in maius. Defunt in MS. Bodl. in *manus Ven.*

3 *videt.* vidit *Med. Parif. Ven. Ald.* In *Med.* etiam est *vaenalem.* In MSS. B. erat lib. his ven. videt.

aedificare. *reaedificare* Edd. B. Ald. *redificare Ven.*

coeperant. *coeperat Med. Parif. Ald.*

4 *sequutus.* *secutus Med. Parif.*

6 *regalis opulentiae.* *regali opulentia* MSS. B. Ald. *Inno.*

capta. *capta sunt Edd. B. Med. Col.*

cepit. *coepit Col.*

7 *forte.* *fere Edd. B. quidam.*

Mysale. *Mesiae* MS. B. *Moeriae al. MS. B. Mosiae al. MS. B. Mesio al. MS. B. Musiae al. MS. B. Miriae al. MS. B.*

8 *occisione occidisse.* *occisione occidisse* MSS. B. *Ven.* [in quo vitiose est *Macedonii*] et *Ald.* *occid. cicidisse al. MS. B.* *occisione cecidisse Med. Bongarf.*

9 *tantum.* *tantum Parif. Caeterum Scheffero suspectus videbatur hic locus ob Infinitivum absolutum.*

Boeotia. *Boetiam Med. Ven. Boetia Parif.*

Asiam. *Asia Ald. Bongarf.*

10 *ciuitatum.* *ciuitatium Bongarf.*

11 *ciuitatum testim.* *ciuitatium testim. Bong.* *cunctorum testimonio Edd. B. quidam, Ald.*

Cap. XV, 2 *maiora.* *maiora sibi Ven. Ald.*

recte reput. *recte putantibus* MSS. B.: *unde Schisus facibus reputantibus, omisso et recte, non repugnante Bernecero.*

quibus ruina - dedisset. *ruinam urbis t. incrementi [incrementum MS. Bodl.] dedisse MS. Bodl. et Edd. B. quidam; Med. Parif.*

3 *mittunt.* *mittit MS. B.*

rec. f. belli extruant. *receptaculi fut. belli extr.* MS. B. *receptacula futurum bellum al. MS. B.: unde Bongarf. coni. in fut. bellum. In Col. et Edd. B. recept. futuri rursus belli extruant. Sed rec. futuri rursus belli causam extruant Med. Ald. Schisus malebat; in receptaculum, vel munimenta re-*

Mh

ceptacula.

ceptacula. *Berneccero videbatur Iustinus scripisse, ne mura-*
host. receptacula futura, in bellum extruant.

4 *Lacedaemonem.* *Lacedaemona Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.

consultant. *consultent Edd. B. Col.*

5 *opus.* *Ita MS. B. Sed vt opus Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Bong.

6 *dein.* *deinde Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
legationem. *legatione MSS. B.: quod non contemnendum vi-*
debatur Scheffero.

accusans. *accusant Col.*

agi. *agero malebat Sebifus.*

nihil. *non MS. Bodl.*

posset. *posset MSS. B. et Bodl.*

consummando. *consumando Ven. Ald.*

7 *Athenis.* *Atheniensis MS. B.: quod Schefferus accipiebat*
pro Atheniensibus: et deinde leg. conp. maturare. Athenien-
sium MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
inspiciendam. *inspiciendum MS. B.*

8 *feruum.* *ferrum Col.*

Atheniensium, legat. vinc. *Atheniensium, Lacedaemonum le-*
gatos vinc. Ven. et Col. Lacedaemonum leg. vinc. Edd. B.
Med. In MS. Bodl. vñ Atheniensium plane deest.

9 *adiis.* *adit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. et probaue*
Scheffero. at id MS. B.

concionem. *in contionem MS. B. et Bodl. in concionem*
Ven. Probat Schefferus.

iam. *Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

bellum non armis. *non armis MS. B. omisso vñ bellum.*
Eiam in Ven. et Ald. id hic omisum est.

eciam. *eciam Med.*

sustinere. *bellum sustinere Ven. Ald.*

in b. p. Athenis. *Athenis in hoc pignus Med. Paris.*
Ald. Col.

11 *castigat.* *castigauit MSS. B.*

virtute. *sua virtute Ald.*

13 *baec.* *hec Med.*

otio. *otio Paris. Ald. Spartani cum venire socios corrum-*
perent MSS. B. Sp. venire soc. cor. al. MS. B. Sp. ne ire
socio cor. al. MS. B. ne ire socios cor. al. MS. B.

eorum. *eorum populorum MSS. B. In uno autem eorum*
deerat vñ eorum.

depopulantur. *populantur MSS. B. et C.*

< 14 *deligunt.* *delegunt MS. B.*

15 *nuntios.* *potios MSS. B. pontios al. MS. B. pontion*
al. MS. B. nuntios pontios al. MS. B. ponticos MS. C.
Freinsbemijs con. confcios. Sed Gasp. Simonis retinendum cen-
sebat pontios, aut potios, b. e. nuntios. Vossius corripiebat pro-
tinus. Schefferus scrib. Pontios, et explicabat de nuntiis e Ponte
missis. Græmonius con. portitores.

- 16 *socius*. *socios* MSS. B. *socitus electus* MS. Bodl. N. W.
 et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. *socios electus* Ven.
 17 *instituit*. *restituit* MS. Bodl. *Graenius coni. instruit*.
 18 *constituunt*. *instituant* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
Cimonem. *Cimona* Ald. *timon* Ath. MSS. B. *chimo-*
nem Atheniensium al. MS. B.
Miltiadis. *Miltiadis* Paris. Ven. Ald. *Miltiadis* MS. B.
quo - est. In Ald. *vincinis* inclusa sunt.
futuram. *futurae* MSS. B.
 19 *vinculis*. *vinclis* MS. B. *vindicibus* al. MS. B.
 20 *delegantium*. *diligentium* Med. Paris. Ven. Ald. *Bongarf.*
delegantium MS. B.
bello. *proelio* MS. Bodl. *Videtur glossema Vulgatae*.
recipere se. *se recipere* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

LIBER III

- Cap. I, 1 *Graciam*. Ita MSS. B. et Mo., probante Ber-
 neccero. *Sed Græcia* Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. *Bongarf.*
prophante Fabro.
 2 *infelicitur*. *infoelicitur* Paris.
 3 *quodidie*. *quotidie* Med. Paris. *cotidie* Ald.
vesperi. *vespere* MS. B.
 4 *impellit*. et *impellit* Ald.
parricidium parricidio vind. *parricidium vindicare* MS. B.
parricidio vind. al. MS. B.
 5 *ad dom. Dar. esset*. *esset ad domum Darii* Med. Paris.
 Ven. Ald. Col.
 6 *somnum*. *somnium* Col. *sopnum* Med.
 7 *dein*. *deinde* Med. Paris. Ven. Ald. Col.
sceleri suo superesse. *sceleri superesse* Edd. B. *quidam*, Med.
 Paris.
Bacabassum. *Baccabassum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Baccabassum MS. B. *Bagabassum* al. MS. B.
prodis. *prodidit* MS. B. et C.
 8 *occisus*. *occisus* sit Med. Paris. Ven. Ald. Col. *Bong.*
Gronou.
pararentur. *parentur* MS. Bodl.
 9 *armatum exercitum*. *exercitum armatumque* Edd. B. Med.
 Paris. Ven. Ald. Col. : *probante Vossio*.
 10 *et ipse*. *ipse* *Bongarf.*
traiecit. *traiecit* MSS. B. *traiecit* Med. Paris. Col.
Bongarf.
 11 *et se*. *eneces fratris et se* MS. B. et N. W. et *necem*
fratris et se Edd. B. Med. Paris. Ald. Iunt. Col. Angl. *Scheff-*
ferus volebat legi et neces patris et fratris et se.

- Cap. II, 1 *geruntur*. aguntur *MS. Bodl.*
velut. *veluti* *Col.*
in viscera sua, arma. *in viscera, sua arma* *Ald.*
 3 *quondam*. *condam* *MS. B.*
ciuitatum. Ita legitur in *Med. Paris. Ald. et Ed. Graeu.*
 a. 1701, vt supra. *Sed ciuitatum Bongarf. Gronou. Burmann.*
trahant. trahere *MSS. B.* traxere *al. MS. B.*
gentis. *generis* *MS. Bodl. Edd. B. Ven. Ald. Col.*
viribus. *urbibus* *MSS. B. Schefferus coni. ciuibus.*
 4 *ex acumulatione*. *ex simulatione* *MSS. B. et C.*
 5 *Lycurgus*. *Lyurgus* *MSS. B.*
Polydellae. *Polibitae* *MS. B. et Med. Paris. Ven. Col. Polybitae Bong.*
vindicare. *vendicare* *Med. Paris. Ven.*
Charilao. *Carillo* *MSS. B. Caryllo al. MS. B. Carillao*
Med. Charillo Bongarf.
filio eius. *filio Polibitae* *MS. B.*
postumus. *posthumus* *Med. Paris. Ven. Ald.*
fuerat. *erat* *MSS. B.*
peruenisset. *venisset* *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 6 *omnes opes*. *Deci* *et omnes* in *Ald.* *Iunt.* et in *MS. N.*
Faber coni. vt *intell.* homines, quanto plus piet. iura, quam
 omnes opes. *Gronovius nepos malebat cum Iuntis deleri et*
omnes, ante opes.
 7 *conualefcit*. *coalescit* *Ald.* *Sic conualuit et coaluit con-*
fusa sunt infra c. 4, 1.
 8 *alios*. *alio* *Med. Ven. Ald.*
sauxit. *sancit* *MS. B.*
documenta. *documentum* *MSS. B. et Bodl.: quod praefere-*
bat Schefferus, et Abr. Gronovius et MSS. recepit in con-
textum.
 9 *obsequia*. *obsequium* *MS. B. et C.*
imperatorum. In vno *MS. B.* *erat adscriptum leg. infe-*
riorum.
formauit. *firmavit* *Med. Paris. Col. Bong.*
 10 *parcimoniam*. *parimoniam* *Ven. Ald.*
suasit existimans. *item existimans* *MSS. B. omnes, Salmafus*
volebat: in parcimoniam omnes idem, existimans intell. *for-*
mauit. Sed Boxbornius, qui in MS. Leid. reperit, parc. o.
item suasit, leg. parc. o. vilem suasit. Vorstius: parc. item
om. su.
affidua. *affiduae frug.* *MS. B. Ald.*

Cap. III, 2 *magistratibus*. *magistratus* *MSS. B. et C. et*
alter Fuld. Mo.: unde Bongarf. coni. magistratui: quod in al-
tero Fuld. reperit Modius. Schefferus coni. in magistratus per
 a. f., non probante *Grauiio.*

per annuas successiones. Ita edidit *Acidalius ad Vell. 2,*
 130. 2. *Sed et annuos successores* *MS. Medic. Anglic. tres et*
Leidd.

Leidd. quatuor, Bongarf. Gronov. annuos successores *MS. Bodl. et C.* et annuas successiones *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.* In *MS. Oxon.* locus totus ita legebatur: regibus potestatem bellorum, magistratibus iudicia et annuas sanctiones, senatui custodiam legum, populo ius eligendi vel creandi, quos vellet etc. Et id vellet quidem loco id vellet recepit *Gronovius.*

sublegendi. sublegandi *Col.* legendi *Ald.* ius eligendi vel creandi *MS.*

senatum. ante natum *MSS. B.*

vellet. vellet *MS.*

3 *altero.* alteri *MSS. B. Med. Paris. Col.*

4 *conuiuari.* conuiuant *MS. Mo.: unde Modius faciebant conuiuerent.*

cuius. cui *Ven. Ald.*

5 *permisit.* Ita *MS. B.* Sed permittum *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

verteretur. verteret coni. *Schifus:* quod *Vorstius* non probabat.

6 *puberes.* impuberes *Paris.*

praecipit. ut. ut praecipit *MS. B.* praecipit, ut *Ven.*

in opere. inopia *MS. N. Schefferus* malebat in inopia.

et laboribus. et in laboribus *Med. Paris. Ald. Col. Bongarf. et Gronov.* in labore, et in operibus *MS. B.*

7 *sonni.* somni *Col.* *sonni Med.*

essent. fuissent *MS. B.* Et in *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* locus sic distinguitur: essent. Stat. virg. sine dote nubere: fuisse.

8 *uxores eligerentur.* uxores moribus eliger. *MS. Cantabr. vx. legerentur MS. Medic. Oxon. et duo Leidd.*

pecuniae. pecunia *MS. C. MS. Cantabr. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

fracnis. frenis *Ald.*

9 *potentium.* potentum *Ven.*

solutis. solitis *Ald.*

videbāt. videbantur *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

auctorem. authorem *Ald.*

saedum. tedium *Ald.*

vincat. euincat *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *atq.* deinde *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 *mutandumque.* mutandumue *MS. Oxon.*

12 *mare.* mari *Col.*

Lacedaemonem. Lacedaemona *Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

Lacedaemonia Paris. Lacedaemones *MS. B.*

in dissol. et dissoluendis *Med. Ven. Col.*

Cap. IIII, 1 *conualuit.* coaluit *Edd. B. quidam, Col. in marg.*

Messenis. Messenis *MSS. B. Messiniis al. MS. B.*

solenni.

H b 3

solenni.

- solenni, solenni Med. Ald.*
Messeniorum. Messeniorum MSS. B.
se. Deest in Med. et Paris.
obstrinxerint. obstrinxerunt MS. B. obstringerent Edd. B.
Col. in marg.
Messenam. Messeniam Med. Paris. Ven. Col. Bongars. Messenium MS. B. Messenen Ald.
3 praesumptionem. praesumptionem Med.
obsidione. obsidionem MS. B.: probante Scheffero.
uxorum. uxorem Paris. ipsorum uxorum MS. C.
post tam long. vid. post longam vid. MSS. B. post quam long. vid. al. MS. B.
4 fecunditate. fecunditatem MS. B.
belli. bellis MSS. B. et Bodl.: unde faciebat Schefferus ex bellis.
dampna. in dampna MS. B.
assidua. insidua MS. Mo.
5 itaque. Deest in Ald.
6 maturiorem. maiorem MS. B.
experirentur. experiantur MS. B.
7 ex his nati. dein nati MS. B.
Partheniae voc. Parthenii sunt vocati Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col. Parthenii sunt euocati Med. Sparthenia vocata MS. B.
8 annos XXX. annum tricesimum MS. B.
successio. successor MS. B.
Phalantum. Palantum Bongars. Phalanthus con. Faber. Arati. Ita MSS. B. omnes, etiam Ald. et sunt. Sed Arati Med. Paris. Col. in marg. Bongars.: probante Fabro.
auctor. author Ald. ubique.
generandam sob. gen. seruandamque sobolem Ald. Iunt.
9 dudum. Deerat in MS. B.
auct. hab. hab. auctorem Med. Paris. Ald. Col.
10 e quarum. quarum, omisso *et* c. MS. B. et Med. Ven. Ald. Col.
inquirendas. requirendas Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
11 occupata. oppugnata Edd. B. Med. Paris. Ven.
sedes ibi. sedem sibi MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. sedes sibi Ald.: probante Scheffero.
12 Phalantus. Phalaonctus MS. B. Palantus Paris. Bongars. proturbatus. perturbatus MS. Bodl. C. et Edd. B. Med. Par. Ven. Ald. Col.
Brundisium. Brundisium MSS. B. omnes.
quo. in quo MS. B.
veteres. Deest in MS. C.
13 hic. his MS. B.: probante Gronovio auct. is Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.
conterant. contenerant Ven.

15 *ciuium facta*. *facta ciuium Ald. Col. ciuium facta MS. B.*
facta ciuium Med. Paris.

16 *orbis*. *orbis MS. B.*
facto. *padro Edd. B. quidam.*
promiserat. *promiserat deus MS. N. Schefferus putabat rē*
deus irrepfisse e glossmate.

17 *Partheniis*. *Parthenis MSS. B. Spartanis MS. Bodl.*

18 *Plantato*. *Phabinto MS. B. Palanto Paris. Bong.*
diuinos. *diuini Med. Ven.*

Cap. V, 1 *Messenii*. *Messeni MS. B.*

2 *dein*. *deinde Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
verbera, *plerumq. et vinc.* *verbera pler. et vinc. Vassus*
coni. distingui oportere, applaudente Vorstio.

plerumque et vine. *plerumque, vincula Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Iunt. *Sebifius pro plerumque malebat, plerique.*
captiuitatis. *Ita MS. et Edd. B. Sed captae ciuitatis MS.*
C. et Med. Ven. Bongarf.

pacientiam. *penitentiam Med.*
restaurant. *instaurant Ald. Gronou. e MSS. quatuor, Burman.*
bella instaurauit MS. N.

3 *conspiratius*. *conspirantius Ald. Iunt. MS. Leid. conci-*
pitiis. *unde Baxbornius coni. concitatus. Sebifius: confirmat-*
tius.

quod. *Ita emendauit Acidalius ad Vell. 2. 130. 8: et le-*
gitur in Ald. et Iunt., probante Vorstio. Sed quo Med. Paris.
Ven. Col. Bongarf.

dimicaturi. *dimicandum MS. B.: quod placebat Vorstio, et*
Grononius recepit e MS. Medic. et vno Leid.

4 *indignitas*. *dignitas Ven.*
Lacedaemonii. *Lacedaemonii Med.*

5 *Tyrtaeum*. *Cyrtaeum Med. Tirtheum MS. B. Cirt-*
heum al. MS. B.

claudum. *claudio MSS. B. et C.*

pede misere. *pedem misere monuere MS. B.*

6 *fusus*. *fusos MS. B.: quod probabat Grononius auus, et re-*
cepit Grononius nepos ex MS. Medic. et duobus Leidd.
ad supplem. *in supplementum MS. Badl.*

exercitus. *Deerat in MS. B.*

7 *dignitati*. *dignati Ald. dignitate MS. B. indigni-*
tati Ven.

8 *reges*. *leges Ed. Oxon. et reges MS. Bodl.*

ciuitati infligerent. *Ita Ald. Iunt. Sed ciuitatis inflig. MS. B.*
ciuitati infunderent MS. C. et Med. Paris. Ven. Col. Bong.:
probante Scheffero, ciuitati impenderent MS. Bodl. Vorstius
coni. iniungerent: quam eius coniecturam verissimam opinabatur
esse Graeuus.

9 *ni interuenisset.* *cui interueniens MSS. B. nisi interue-*
nisset al. MS. B.

Tyrtaeus. Cyrtueus Med., ut supra f. 5.
 10 *solliciti tesseras, insculptis.* solliciti essent de inse.
MSS. B. sollicitasset, sollicitel. feras insculpt. al. MS. B. sol-
liciti tesseras sculptas suis al. MS. B. solliciti essent dein
sculptis MS. C.

insculptis. in sculptis Ald.

dextro. dextero Ald.

deligarent. deligantentur MSS. B. delegarent Med. Paris.

11 *ut si. si MSS. B., omisso rā ut.*

lineamenta. liniamenta Med. Paris. Col.

12 *reges. regis MSS. B. et Med.*

nuntiari. nuntiare MS. Bodl. et C. et Med. Paris. Ven. Col.
Ald. Bongarf.

Cap. VI, 1 *reparanere. recuperuere MS. B.*

3 *superuacuos. superuacuaneos MSS. B. superuacuos eos*
Med. Paris. Ven. Col. superuacuaneos eos Edd. B. Ald.

a bello. bello MS. B., omisso rā a.

eisdem. Deest in Ald. Sed in MS. B. et Med. et Paris. et
Ven. est eodem. Probabat Schefferus.

dimiserunt. demiserunt MS. B.

4 *Athen. grau. fer. grauiter Athenienses ferentes MS. B.*
ab vniuersa Graecia. ad vniuersam Graeciam MS. B.
et C.

transferunt. transtulerunt MS. C.

praedae et rapinae. praeda rapinaeque MS. B.

esset. essent MSS. B. et Med. Paris. Col.

5 *qui. Deest in Ven. Ald.*

Peloponneses. Peloponenses Edd. B. Med. Paris.

6 *erant. addiderant MSS. B. et C. Ex hoc faciebat Scheffe-*
rus ad id erant.

7 *suorum. sociorum MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Col.

classis. classe coni. Sebifus.

et militum. militum Med. Ven., omisso rā et.

reparauerē. praeparauerunt MSS. B. reparant MS. et Edd.
B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. reparauit MS. Bodl.

10 *paciscuntur. pasciscuntur. Bongarf.*

Boeotiorum. boeotiorum Med. Paris. Ven.

Atheniensium. cum Atheniensibus Edd. B. Paris. Col. Cae-
terum Sebifus volebat locum legi ita: ut Boeot. imper. hi vo-
luerent, quod tempore Persici belli amiserant: illi Athen.

11 *impliciti. inflicti MS. B.*

Periclem - Sophoclem. Periclen - Sophoclen MS. Medic.
Touan. duo Leidd. et MSS. Orosii 1, 21. Eundem casus quarsi-
sonum seruant iidem libri I, 6. V, 1 et 11. VI, 5. XIII, 3.
XV, 13. XVI, 4.

13 *diuiso. diuerso Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

et Spart.

et Spart. Spartanorum, omisso et; Edd. B. et Ald. et
Acbaiae. Aëiae MSS. B. omnes, et MS. Bodl. C.

Cap. VII, 1 in annos. annos MS. Bodl.
a itaque qu. dec. anno. itaque extra XII annos MS. B.
inter quindecim annos Med. Paris. Col. inter XV annos Ven.
intra XV annos Ald. Iunt. et MS. Bodl. Schefferus coni. intra
quintum decimum annum: probante Gronovio.

3 pronocant. vocant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

4 Periclis. Pericli MS. B. et Medic. et Leid. duo.
ducis. ducti coni. Sebifus. Berneggerus malebat extinguere
ducis.

supernacnam. sepeguacnam Ald.
existimantes. estimantes MS. B. et MSS. Gron. meliores,
quod non consemnendum, Scheffero auctore.

sine periculo. in se periculo MSS. B.

5 totam Spartam. oram Spartanam coni. Sebifus: applau-
dente Berneggero.

6 prorsus ut in compar. prorsus in comparatione Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald.

pluris. plurimi Ven. Col. plus Med. Paris.

inturia. ira Med. Paris. Ven. Col.

7 Periclis. Pericli MS. B.

8 huius. huic Edd. B. Paris. huius enim MS. B.

proditionis. perditionis Edd. B.

9 prospiciem. perspiciens Col.

12 quin. qui Paris.

mari varia. mari aut var. MSS. B.

14 rumpebant. rupere MS. B.

15 si ferentes sociis auxilia. si ferrent soc. aux. plerique

MSS. Mo.

si ipsi aperto. Ita MS. B. Sed et Angl., probante Scheffero.

si aperto Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

16 expono. Ita MSS. B. Sed exponam MS. C. et Med.

Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

LIBER III

Cap. I, 1 direptamque. diremptamque MSS. B. et MS. C.

duo Leid. et Ed. Rom.: quod praeferebant Vulgatae Gronovius

duus et Heinsius, [ad Val. Flac. 1, 285] non item Vorstius.

Schefferus malebat diruptam, et et maiore referebat ad corpora

re, non ad impetu.

superi. superioris Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

onere. honore MS. B. Heinsius d. l. emendat, tota videtur

mole illuc deuchitur.

3 generandis. gignendis MS. B. gerendis al. MS. B.

- naturalis materia.* naturali vi Med. naturalis vis Edd. B. Ven. Col. : quod magis placebat Vossio. naturalis vi Paris.
- 4 *inter interiora.* inter abrupta MSS. B. inter rupum abrupta al. MS. B. inter interiora al. MS. B. : unde Vossius legi volebat inter intra. Sed interiori al. MS. B. Isidorus de natur. legi. interioribus. Scheffarus coni. in interiora. raptio, vel inter interiora. abrepto.
- 5 *luctante.* eluctans Med. : e quo tamen in nostro exemplari aliena manus fecerat luctante.
- 6 *et compluribus.* et in pluribus MS. B. et Bodl. ex compluribus corrig. Graevius ex Iustina.
- 7 *locis.* locis nunc ignes Ald.
- 8 *vaporem.* vapores MS. B. et Isidorus.
- 9 *eructet.* eructuon MSS. B.
- 10 *inde.* exinde Isidorus.
- 11 *6 moles.* montes MS. Bodl.
- 12 *7 quia.* quod Edd. B. Ald. Col. ideoque Ven. et abrupta. abrupta Med.
- 13 *pronuntiantur.* pronuntientur Edd. B. pronuntiat Med. nuncupantur MS. Medic. : haud dubie e glossemate.
- 14 *8 si.* sit Med.
- 15 *huius.* illius MSS. B. eius Edd. B.
- 16 *coiere.* coire MSS. B.
- 17 *9 nusquam.* nunquam MS. B.
- 18 *eam.* Deerat in MSS. B.
- 19 *citato impetu.* citatum impetu MS. B. : probante Scheffero.
- 20 *saeco.* vorax MS. B. probante Scheffero. saeviora MS. Bodl. scaeco Ald.
- 21 *neque.* et neque MS. B.
- 22 *videntibus.* visentibus MSS. B. duo, Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. et Sallust. de Scylla. apud Sernium lib. Aen. : probante etiam Scheffero, et Heinsio d. l.
- 23 *10 inter se.* Sic Ven. Ald. et Iunt., probante Vossio. Sed in se Med. Paris. Bongars.
- 24 *in imum desiderare.* ac in imum desiderare MSS. B. decidere al. MS. B. Virgilius in imum desiderare al. MS. B. Virgilius in imum desiderare scribat al. MS. B. verticibus in im. def. al. MS. B. vergi et in imum def. al. MS. B. vorticibus in imum def. Edd. B. vorticibus mergi ac in im. def. al. Edd. B. Rom. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Priora verba glossema sapere, monuit recte post Bongarsium Graevius.
- 25 *in sublime.* sublime Edd. B. et Heinsius d. l.
- 26 *hic.* hinc MS. B. Bodl. et Ald.
- 27 *illic.* illinc MS. B. Bodl. et Ald.
- 28 *voraginem.* voragine Med. Paris. Ven. Col.
- 29 *desidentis.* decidentis MS. B.
- 30 *11 veluti.* velut Med. Paris. Ald. Col.
- 31 *ipsis vndis.* ipsis in vndis MSS. B.

- alatur. alitur *Parif.*
 12. tam aug. angustis *MS. B. et Col.*
 terminis. tertis *Ald.*
 faeculis. secula *Isidor.*
 humoris. et humoris *MS. Bodl. N. W. Med. Parif. Ven. Col. et Isidor. : probante etiam Scheffero. ex humoris Ald. vmoris MS. B.*
 13 Charybdin. Carybdim *Med.* Charybdim *Parif. Ald. Col. Bongarf.*
 peperere. reperere *MSS. B.* pacere *al. MS. B.*
 hinc. haec *Ven.*
 latratus. latratum *Isidor.*
 auditi. auditos *Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.* audicus *Bongarf.* auditis *MS. B.*
 monstri. monstrum *MS. B.* monstri incredita *Isidor.*
 quo Bongarf. faciebat monstrum.
 simulacra. simulachra *Parif.*
 verticibus. verticibus *MS. B.*
 desidentis. desidentes *MSS. B.*
 collidia. collidit *Med. Parif. Ald. Col.*
 15 ille. inde *MS. B.* mille *MS. Leid.*
 spiritum. sulphurem *MS. B.*
 [terrae dif. nutr.] Absunt vicini in *Med. Parif. Ald. Col.*
 Sed in *MS. Voss.* verba ipsa haec non legebantur
 incendat. incedat *MSS. B. : in quorum uno supra scriptum erat, succendat.*
 16 [iam]. Vcini absunt in *Med. Parif. Ald. Col.*
 promontorium. promontorium *MSS. B.*
 ipsa ita similis. ipsa ita sibi similis *Iunt.* ipsa ita sublimis *Ald.* ipsa ita simul est *MS. Leid. : quod Boxbornius probabat.*
 in se. inter se *Col.* ut coniecit *Heinsius ad Val. Flac. 1, 285.* In eodem libro *Col.* mox est et rursum.
 discedentibus. descendantibus *MS. B.* et concurrentibus ac disc. *MS. Oxon.*
 intercipi. intercidi *MS. Leid.*
 18 insipientibus. aspicientibus *MS. B.*
 arbitrere. arbitraris *MS. B.* In *MS. Leid.* deest. rd antea.
 Cap. II, 1 postea. praeterea *Edd. B. Med. Parif. Ven.*
 terra *MS. B.* *Schefferus* coni. post ex-Iberiae Sicano Sicania denominata est
 cognominata. denominata *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Iunt.*
 2. Cocalus. Aeolus *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*
 4 Anaxilaus. Anaxilaus *MSS. B.* Anauxilaus *al. MS. B.* Maxilaus *al. MS. B.* *Berneggerus* malebat e *Thucydide et Strabone*, Anaxilas.
 moderationis. moderatio *Edd. B. Med. Parif. Col.*
 haud. aut *MS. B.*

5 *Micytho*. Ita Ven. Ald. et Iunt., probante Vossio. *Midado MS. B. Micalo Bongarf. Metallo Med. Mich Col. in marg.*

6 *Carthaginienses*. *Carthagenenses MS. B. Med. Paris. Ald. Col.*

sententia. temptauere *Med. Paris. Ven.*

dimicatum. dimicarunt coni. *Freinshemius.*

7 *Hamilcare*. *Hamilchare Paris. Ven. Ald.*

visti. Deerat in vno MS. B., non repugnante Berneggero.

In aliis MSS. B. verba distincta erant sic: quiescere. Vici medio.

Cap. III, 1 *Rbegini*. regni *MS. B.*

akakalona. ex altera *Bongarf.* quod *Vossius* non arripuit.

ex alia *MSS. B.*: quod *Schefferus* probauit.

ab Himeria in aux. tab. metra in aux. *MSS. B.* ab *Himera*

vrbe in aux. *Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

et mox. et exinde *Edd. B. quidam, Ven. Ald. Col.*

2 *tyranne*. tyrannico *Iunt. Freinshemius* coni. nulli ty-

rannorum patrandum. *Vossius*: nulli tyranni compar. *Et*

Schefferus suspicabatur mox ante et quippe exidisse *paricidam*

tantum.

fuertis. fuerat *Edd. B. Ven.* *Et in Ald. et Iunt.* pro *me-*

lud fuerit *legitur* magis fuerit optandum.

3 *victoribus*. *authoribus Edd. B. quidam, Ven.* *autori-*

bus Col.

reliquisent. relinquissent *MS. B.*

4 *Casinenses*. *Cathenienses MSS. B. Cathanenses Edd. B.*

Ven. Catanenses Med. Paris. Ald. Catinenses Iunt.

petiuere. petiere *Edd. B. Med. Ven. Ald.*

5 *quo*. quod *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

occuparent. occupant *Edd. B. Ven. Ald. Col.* occupau-

rant *MS. Bodl. et C. et Bongarf. Acidalius* [ad Vell. 2,

330. 8] *coni.* occupatu itent.

oridem. nuper idem *MS. B.*

Casinensibus. *Catanensibus Med. Paris. Ald. Col.* *Catha-*

ne isibus Ven.

intarent. intenteret *malebat Berneggerus.*

6 *initia fr. caesis host.* iniqua frequenter caesa sit hostibus

MS. B.

maiore. *robustiore*. *maior*. *robustiori MS. B.*

Lachete. *Lacetheo MS. B. Lacheo al. MS. B.* *Lacetheo*

Med. Paris. Ven. et Col. in marg.

Chariade. Ita Ald. et Iunt. *Sed Cariathe MS. B. Cariathe*

Bongarf. et Med. Paris. Ven. *In Paris. tamen deest et etc.*

petiuere. petiere *Med. Ald.*

7 *Casinenses*. *Catanenses Med. Paris. Ald. Col.* *Cathanen-*

ses Ven.

cum Syracusanis. *cum Syracusanis MS. B.*

fecerunt. fecerant *Bongarf.*

Cap. III. 1 *promissis*. prolixis Edd. B. Ven. Ald. Col. prolixis Med. Paris.

squaloris. squaloris Ald.

commonendam acquisito conc. promovendam acquisitam con-
tionem MS. B.

acquisito. accersito Edd. B. quidam, Col. in marg. Scheff-
erus malebat adscito, vel potius accito. Graevius coni. con-
quisito.

3 *Nicias*. Niceas MS. B. Niceas al. MS. B. Nicaeus
Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. in marg. Et sic mox f. 4.

Lamachus. Lamachos Bongars. Lamacus Med. Paris. Ven.
Sic mox f. 4.

tantisque. constantisque MS. B.

4 *ad reatum*. ob reatum in uno MS. B. adscriptum erat.
Scheffero hic aliquid deesse videbatur.

5 *munitionibus* - intercludunt. Haec Sebisio aliena videban-
tur. Berneecerus aurem sic censebat legendum: *mun. d. cir-
cumdatos b. et. mar. com.* intercludunt.

intercludunt. prohibent Ed. Rom. et Burm.

6 *fracti*. factis MSS. B. faustis al. MS. B.
Syracusani auxilium. In Paris. deest *et* auxilium.
petierunt. petierunt Med. Ald.

7 *ab his*. his igitur MS. C. In MS. Leid. Boxbornius repa-
rit, ab his mittitur Gylippus classem Lacedaemoniorum so-
lus, sed in quo: *et supra et* solus scriptum erat a librario
vacat.

solus. solus quidem Edd. B. Col.

in quo. [in] quo Bongars. sub quo in uno MS. B. ad-
scriptum erat, qui Col., ut coniecit quoque Bongarsius. Sed
quidem Bechar, et Sicbard.: ubi *et* quidem corruptum Vorstius
putabat ex qui idem.

8 *in itinere*. Ita primi e MSS. referipserunt Oxonienses,
applaudente Scheffero, et Graevio. Sed genere Med. Paris.
Ven. Ald. Col. Bongars.

inclinato statu. inclinatum ita tum MS. B.

Graecia. Graeciam Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Mox in
iisdem libris est quoque Siciliam.

contractis. misere contractis Edd. B. Med. Ven. Ald.

opportuna. oportuna Med. Ven. opportuno MS. B.

bello. belli MS. B.

9 *deinde*. inde Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 *cum*. dum Med. Ven.

Gylippus. lippus MS. B. Gilippus Med.

Lacedaemone. a Lacedaemone MS. Bodl. et Edd. B. Med.
Paris. Ven. Ald. Col. Lacedaemoniam aux. MS. E. Lacedaemonicum aux. al. MS. B.

arcessit. accersit Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 *Eurymedonta*. Eurimedunta Med.

12 *Peloponessii*. Peloponessii MSS. B. Peloponnesii Paris.
Peloponnesii Med. Peloponneses al. MS. B. Peloponnesii Ald.
ciuitatum. ciuitatium Bongarsf.

Cap. V, 2 *tunt*. Deerat in vno MS. B.
consere. consulere MS. N.; *baud dubie* e glossate.
3 *perseuerandum*; *esse domi*. Ita Med. Ven. et Schefferus
volebat distingui. Sed perseuer. esse, domi Bongarsf. Burm.
bella. bella esse Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
in quae seruari. in quae reseruare MS. Medic. Oxon. et duo
Leidd. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col. in qua reseruare
MS. B.

urbis. orbis MSS. B.

4 *Nicias*. Nicaeas Med. Paris. Ven.

5 *reparatur*. reparatum MS. B. et C. Schefferus leg. re-
paratum ig. n. b. denuo et animi.

bellum. praelium Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col. plium Med.
et animi a. Ita primus locum emendauit Berneggerus: sed
legebatur sic iam in Ald. et Iunt. Sed et a nimia MSS. B. duo et
Edd. Med. Paris. Ven. Col. et animata Bongarsf. et MS. Leid.:
unde Boxhorn. conti. ab irata, aut animari.

6 *insidia*. insidia Med. inscientia MS. Leid. et Oxon.

qui inter Deerat rē qui in MSS. B.

futrant, facile. facile, omisso rē fuerant, MSS. B. et MS.
C. et Med. Paris. Ven. Col. Iunt, facile Ald.

7 *Eurymedon*. Eurimedon Ald. Eurilogus MSS. B. Eu-
rilocus al. MS. B. Eurylochus MS. B. et C.

triginta. vndecim Orosf.

8 *Nicias*. Nicaeas Med. Paris.

et ipsi. sed et ipsi MS. B. etiam ipsi Edd. B. Med. Paris.
Ald. Col.

itinere. In itinere MS. B. et C.

9 *centum triginta*. C et XXX Col. CXXX Ven.

insequitur: fugientes. insequitur fugientes: par. Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald. Col.

partim caedit. Ita MSS. B. Sed caedit partim Med. Paris.
Ven. Ald. Col. Bongarsf.

10 *Demosthenes*. Demosthenis MS. B.

Nicias. Nicaeas Med. Paris. Caeterum totus locus in
MS. N. ita legitur: Nicias vero, etiam Dem., vt sibi consule-
ret, exemplo cladem s. captiuitatis dedecore cumulauit.

quidem. Deerat in Edd. B.

11 *Nicias* - cumulauit. Nicias vero, etiam Demosthenis, vt
sibi consuleret, admonitus exemplo, cladem suorum captiuita-
tis dedecore cumulauit Angl.

LIBER V

Cap. I, 1 *dum*. cum Med.

Sicilia. Siciliam Med.

felicis.

- felicius.* foelicius *Parif.*
concor. conditor MSS. B. concitator *al. MS. B. et Med. Parif. Ven. Ald. Col.* consitor *al. MS. B.*
infimulatur. infimulat *Med.*
init. sacra. sacro initiorum *Ald.* Sed sacra *decerat* plane in uno MS. B. Berneccero, et post eum Fabro quoque, verba mysteria Cereris videbantur glossema reliquorum esse, assensiente Gracuo, Freinsbemiis distinguebat ita: mysteria Cereris Initiorum; sacra nullo magis. *Vorslius* verba censebat transponenda hunc in modum: mysteria Initiorum Cereris. *Schefferus leg. conit. myst. Cer. Initiorum; sacro nullo magis etc.*
2 a bello. bello, omisso τῷ a, *Med. Ven. Ald.*
indignatatem. indignationem MS. *Boad.*
sacra. damnatus MS. B.
3 diris. diis iras MSS. B. et C. diis iratis *al. MS. B.* probante *Scheffero.* diis *Edd. B. Parif. Col.* eis *Med.*
4 ibique. ibi et *Parif.*
inferre. inferre parant Lacedaemonii MS. B. eis parant Lacedaemonii MS. C. *Schefferus* constituere locum sic: ibique regem Lacedaemoniorum impellit turbatis Atheniensibus aduerso Siciliae praelio, ultro bellum inferre. Parent Lacedaemonii: Quo facto etc.
5 omnia Gr. regna. omnis ad Graeciae MS. B. omnis Gr. multitudo MS. N.
concurrunt. concurrat MS. B.: unde pro omnis ad Gr. Bongarsus coniciebat legendum omnis Graecia. *Vorslius* malebat, omnia Graeciae oppida. *Schefferus:* omnes ad Graeciae regnum.
6 odii. Ita Ald. et Iunt. Sed odium *Med. Parif. Ven. Col. Bongars.*
crudelitate. Haec erat lectio etiam duorum MSS. Mo. Sed cupiditate MS. B. et Col. in marg.: unde Berneccerus et *Vorslius* volebant legi: immoderata imperii cupiditate, *Schefferus* tamen et sic praeferebat τὸ immoderati.
contraxerant. contraxerunt Col.
7 Tiffafernem. Tisafernem MSS. Gron. *Med. Ven.* Tiffaphernem *Parif.* Tisaphernem *Ald.*
8 hic quidem. quidem hic *Ald. Col.*
timebat. timebant *Parif.*
ne victis Athen. ad se Laced. ne victis Lacedaemoniis, ad se Atheniensibus con. Gronovius anus.
9 fuisset. fuisse *Edd. B. Col.*
vires. vrbes *Med. et Parif.* in quo max legitur concurrerent, operarum sine dubio errore.
10 neque. nec MS. B.
vi victi. victi, omisso τῷ vi, *Bongars.*
11 ab his etiam. etiam ab his *Edd. B. Med. Col.* In *Parif.* τὸ etiam prorsus deest.
fortuna - fauor. fortunae - fauori MS. B.

Cap. II, 1 *imperatoris*. Ita MS. B. et libri editi nostri omnes, probantibus Berneccero, Scheffero, Fabro. *Sed ipse Bongarsius edidit imperatoriis; quae est etiam lectio Ven. adiuuat.* adiuuabat MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Col. 2 *quippe.* nempe Edd. B. Med. Paris. Col. *auctoritate.* auctoritate Ald. 3 *parataque.* parataque MS. C. et Bongars. *cum amissis.* cum amicis Edd. B. *pensabant.* Ita Col. *Sed pensaret MSS. B. et C.* pensare Bongars.: probante Gronouio quo. pensarent Med. Beccar. Paris. pensantem Ven. Ald. Iunt. Sicbard. et Col. in marg.: quod placebat Graeuio.

Agidis. Agildis MS. B. *Tiffafernem.* Tisafernem Med. Paris. Tisaphernem Ald. *Et sic ubique.*

Darii. Darei MSS. B. *cui se.* cui, omisso *et* se, Paris. *officii comitate.* officio comitante MSS. B. 6 *etiam inter.* inter, omisso *et* etiam, MS. C. 7 *conciliandis.* reconciliandis Edd. B. Med. Paris. Ven. *studiis.* studiosus MS. B. *quia morum vitia.* cui morum vita MS. B. *cui morum vitia* MSS. Leid. duo et Medic.

9 *muneris.* oneris coni. Sebifius. *perperam.* *Ionios.* Iones MS. B. Ionas Ald. Iunt. 11 *dissentibus.* Sic Angl.: quod genuinum putabat Schefferus. *Sed dissentientibus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. Gronou.* deficientibus MS. Bodl.

quos. quod MS. B. *possit.* posset MS. B. 12 *atterendam.* obterendam Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. *exercendam* MS. B.: quod primo vnice placuerat Scheffero: deinde idem praeferebat, cum Graeuio, *et* atterendam. *externis.* exterius Med. Ven. Col., *sed in marg. externis.* *exaequandasq.* exequandasq. Paris. *execandasq.* Ven. *exequandasq.* MSS. B. et Edd. quidam. *exaequandisq.* Ald.

13 *qui.* quia MSS. B. *sunt.* sunt Ven. Ald. Col. Bongars. 14 *totam.* Deest in MS. C. Bodl. et Ald. Bongars.: non repugnare Vorstio.

Cap. III, 1 *venditabat.* vendicabat Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.: quod verum censebat Schefferus. indicat Ald. Iunt. 2 *resp. a pop.* res a pop. MS. B. res populo al. MS. B. et Bodl. C. *Vnde etiam Scheffero videbatur expungendum et publica.*

3 *sperans ut aut.* sperans aut MS. B. *ordines.* omnes MS. Bodl. 4 *itaque.* ita Ald.

6 *genti. gentis Edd. B. Faber locum ita emendabat: imperium in senatum transfertur, qui cum, insita nobilitati superbia, crudeliter in plebem etc. Scheffero videbatur rā genti mutandum in gentili, et rā insita delendum.*

consuleret. consulerent MS. B.

tyran. sibi impos. tyrannides siue impos. MS. B. tyrannidis sibi potentiam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

vindic. vendicantibus Med. Paris. Ven. Col.

Alcibiades. Alcibiadjs MS. B.

classi. classis MS. B.

7 *mittis. scribit MSS. B. C. et Ald. Iunt., Scheffero non prorsus repudiante. Et quia id Gronovius nepos in suis quoque libris reperit, non dubitavit recipere.*

quadring. quadrigētis Paris.

8 *prodere. Deerat in vno MS. B.*

dein. deinde Med. Ven. Col.

nequissent. Ita MSS. B. et Ed. Ven. Sed nequiuissent Med. Bong. nequiuisset Paris.

9 *instruit. instituit MS. Bodl.*

ita. Deest in MS. C.

Cap. III, 1 *eam Sesto Mindarus. Ita primus rescripsit Vorstius. Sed iam Zestromindareus MSS. B. Lanzestromindarus al. MS. B. iam Zestromindarus Med. Ven. Ald. iam Zestrominidarus Paris. iam Zestromidarus Bechar. Iunt. Sichert. et Col. in marg. iam Mindarus Col. et Bongars. iam Sestli Mindarus Voss.*

Pharnabazus. Pharnabazus Med. Paris. Ven.

2 *in eo bello. in eo proelio Edd. B.*

4 *fracti. tracti MSS. B.*

petiere. petiuere MS. B.

praestabat. Ita MS. et Edd. B. Ipse edidit praebebat: quod extat etiam in MS. C. et Gronovius reperit in MS. Medic. Magliab. et Leidd. duobus. unde etiam recepit.

5 *illatum - reuocauit. propter inl. - reuocantur MS. B.*

domum. Deerat in MSS. B. et C. probante Scheffero.

6 *Asiam vastat; multis. plurimas ciuit. vastat, iam multis MS. B. et C. et Leidd. duo. vastat Paris. recipit. recepit Med.*

adiicit. adicit MS. B. addicit MSS. Mo. Ald. Bongars. reducit Paris. aducit Ven., baud dubie operatum errore pro adicit.

7 *vindicata. vendicata Med. Paris. Ven. Col. desideratus. desideratus Paris.*

8 *capta. captae sunt MS. B.*

9 *Alcibiadem. Alcibiaden Paris.*

mirantur. miratur MSS. Mo. Med. Ald.

10 *suspensa ora. vniuersa hora MS. B. vniuersa et ora MS. Bodl.*

- de caelo. deum de caelo MS. N. Non probabat Schefferus.
et ut. et velut MS. B.
- 11 laudant. laudantes MS. B. et C. laudans al. MS. B.
quae. que Paris.
contra gesserit. gesserit contra MS. B.
ipsi. ipsum Edd. B. quidam. iplis iratum Col.
- 12 recepti. incepti MSS. B.
auctor. author Ald.
- 13 omnibus. omnis [h. e. omnes] MSS. B. omnes MS. C.
verum et. verum etiam et MS. B. Med. Paris. Ald. Col.
honerant. honerant MSS. B.: quod probat Acidalius [ad
Vell. 2, 124. 6], dictumque ait pro honorant, quod erat in
Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
reuocauerint. reuocarint Paris.
- 14 ipsos illi. ipsos illos coni. Freinsbemi.
- 17 ore. hore MS. B. ora Col.
Graecinae. gratiae Col.
amissae. admissae MS. B.
Syracusarum. Syracusanorum Col.
Ioninae. Ioni MSS. B. ioheni ell. al. MS. B.
- 18 in offensa. in offensam MSS. B. Med. Paris. Ven. Ald.
funt. Col.
in fauore. in fauorem MSS. B. fauorem Med. Paris. Ven.
funt. Col.
exceptus. accepius Col.

- Cap. V, 1 a Lat. et a Laced. Bongarf.
belloque. bellicque MS. B.
- 2 in Asiam. Desunt in MS. C.
cum agros. dum agros Bongarf.
securius. securus Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. et MS.
Bodl. securus Med. Sed in MS. C. prorsus deest.
populatur. popularetur Ald.
habet. haberet MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Col.
- 3 caedes. caedis MS. B.
- 2 palantium. populantium MS. Bodl. pallantium Med. Paris.
- 4 erat. esset MS. B. et MS. I Voff.
- Conone mutarent. Conon mutarent MSS. B. Conone com-
mutarent al. MS. B. et Bodl. C. Conone duce commutarent
Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
- 5 valuisset. voluisset Col.
- 6 vicisse. fecisse MSS. B.
- eis. eius MS. B.
- venderet. vaenderet Med.
- 7 et morum. et vitiorum amos, et morum Edd. B. Med.
Paris. Ven. Col.

Cap. VI, 1 *habens*. habet MS. B.
exornat. adornat Edd. B. Col. in marg.

3 *aut imp.* ac imp. MS. Bodl.

4 *fecit imbellis*. fecit. Imbelles aut Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Col. imbelles autem MS. Bodl.

caeduntur. aut caeduntur Ald.
aut occiforum. -occiforum MS. C.

6 *ex qua colluv.* Ita MS. B. Sed eaque colluvione Edd. B.
 Med. Paris. Ven. Ald. Col. et MS. Bodl. eaque in colluvione
 Bongarf.

conscr. ex dom. ant. Gr. dom. antea Gr. conscr. exercitu
 Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Sed primus illa verba or-
 dini suo restituit Berneggerus.

8 *erat.* ut. fuit, ut MS. B.

desperauerint-victoriam. post sperauerint victoriam MS. B.
 desperauerint victoriam MSS. B. desper. vict. paulo post
 sperarent al. MS. B. In MS. Leid. Boxhorn. leg. ut paullo
 ante salutem, post sperauerint victoriam: quod Boxhornius
 probabat.

9 *neque is.* nequis MSS. B. neque his Edd. B. Paris.

eae vires. hae vires MSS. B. Med. Ven. Ald. Col.

quibus. quae MS. B.

confuerant. confueuerant Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col.

continuerant. continuerunt MS. B. et Ed. Paris. constitue-
 rant al. MS. B.

10 *eo praelio.* praelio MS. C. et Med. Paris.

superfuisse solus. superfuisset: solus Med.

Cyprium. Cyprum MSS. B. Cypro al.

concedit. contendit Edd. B. Ven. Ald. Col. concessit
 MS. C.

Euagoram. contendit. Euagoras autem dux MSS. B. et
 Bodl. C. Med. Paris. et Col. in marg.

Cap. VII, 2 *mittis.* immittit Ald.

Lacedaemona. Lacedaemonia Paris.

3 *ac tribut.* at tribut. MS. B.

metus. Deerat in vno MS. B.

belli. Deest in MS. C.

recepit. recipit Ald. et MS. C. Medic. et duo Leidd.: pro-
 bante Freinsbemio, ita ut etiam Gronovius nepos in contextum re-
 ceperis. Ven. receperis.

aliud. aliut MS. B.

ditionis. ditioni MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ald.
 Col.

reliquit. relinquit MS. B.: probante Freinsbemio., Rece-
 pit Gronovius nepos.

4 *sciscitari.* sciscitari Med.

5 *imbecillitas.* imbecillis Edd. B. quidam; Med. Paris.
 Col. in marg.

penetraverat. penetrarat Ven. Ald. Col.
6 questibus. quaestibus Med.
iterant. fuerant MS. B. onerant MS. N., ut Schefferus
coniecerat.

7 cogn. cariores. cariores cognatis Med. Col.
querelam. quaerelam Med.
8 iudicantes. iudicant MS. N.: quod non displicebat Vorstio.
9 proponentes. proponens Col. Faber legebat: et sup. vi-
ctorem proponentes, deletis verbis que hostem.
10 incendia. incendium MS. Bodl.
11 feliciores. foeliciores Paris.
prior. prioris Edd. B. Ven.
ducentes. dicentes MS. N. Ven.
ruina. ruinae MSS. B.
12 autem. auertere MSS. B.
seruati. superati MS. B.
extruere. instruere MS. C.

Cap. VIII, 1 *circumdatus. Ita Ald. et Iunt. Sed circum-*
datos obsessos Med. Ven. circumdatos et obsessos Edd. B. Paris.
Col. circumdata obsessos Bongarsf.
fame. famae Ald.

urgens. urgent Bongarsf.
2 copiis. Deerat in MSS. B.: probante Scheffero, sed tum
noua recte censebas reponendum pro nouae.
nouae. noua MS. C. nec nouae ad quæ ve i possent MS. B.
ne nouae aquæ possent al. MS. B.: cui supra scriptum leg. ne
noua aduehi poss.

3 malis. Ita MSS. B. Sed malis rebus Med. Paris. Ven.
Bongarsf. Alterutrum glossema videbatur Berneccero et Scheffero:
et huic quidem rē malis: illi rē rebus.

deliberatum. deliberatum est MS. et Edd. B. Ven. Ald. Col.

4 negarunt. negauerunt MS. B.
dimissa Pirae. dimissa in Pyrae. MS. B.

Piraeum. Ita Ald. et Iunt. Sed pyraeum Med. Paris.
Ven. Col. Pyteum Bongarsf.

muri brachia. miri braeci MSS. B.
deicerent. adiecerent MSS. B. delecerint Edd. B. Med.
Paris. Col.

7 et expugnatione. Ita MS. et Edd. B. Sed Bongarsf. tam-
en omisit in sua editione rē et.
regis. Deest in MS. C.

9 trig. rectores. rectores triginta Med. Paris. Ald. Col. tri-
ginta tyranni MS. B.

12 auspicantur. auspicatur MSS. B. et C. suspicantur Med
liberationis. liberatoris MS. B.

Cap. VIII, 1 *hoc vltoris. vltoris huius MS. N.*
exhauriunt. exauriunt MSS. B.

2 quod. quae MS. Bodl.

Therameni. Pyrameni MS. B. Pirameni MS. Bodl. Ty-
samini Ven.

ipf. qu. ad terr. o. ipsum quoque ad documentum cetero-
rum, et terrorem omnium Angl. Praeferebat hanc lectio-
nem Vulgatae Schefferus.

4 etiam ipsum - eriper. cum etiam i. a. vnicum miseris
erip. *Iunt.* cum et i. a. vnicum mis. erip. *Ald.* etiam ipf.
aux. vnic. a miseris eriper. *Col.* etiam ipf. aux. a miseris eri-
per. *Parif.* etiam i. a. a miseris eripitur *Edd. B. Med.* et.
ipf. aux. vnicum cum mis. erip. *Bongarsf.* etiam ip. aux. cum
mis. erip. *MSS. B. C. i. a. vnicum miseris eriper. al. MS.*
B. Ven.

ciuitates. ciuitatis Parif.

6 Phyllen. silen MS. B. fynen *al. MS. B. Finen Med.*
Philem Ven. Ald. Philen Col.

7 ciuitasium. ciuitatum *Med. Parif. Ald. Col.*

crudeles. crudelia MS. B. et Med. Parif. Ven. Col. Bongarsf.

casus mis. fauor. It. casui miserantium, Fauorem itaque
MS. B.

8 itaque Ismenias. cum itaque inmenias *MS. B.* Itaque
hismoenias *al. MS. B.* Itaque et Ismenias *Ald.* Itaque et
Hismenias *Ven. Col.* Itaque et his Menias *Med. Parif.* eos
Menias *Col. in marg.*

viribus. auxiliis Edd. B. quidam, Ven. Col.

9 exul tunc. exultans *MS. B. Schefferus coni. exul, tamen,*
militis. Deerat in MSS. B. et C.

10 securius. incurius *Edd. B. quidam, Sicbard. Col. in*
marg. Vnde Freinsbemiug leg. incuriosius.

11 refugium. Ita coni. Sebifius, et ediderunt quoque *Angli.*
Sed refugerunt Med. Parif. Ven. Ald. Col. Bongarsf.

caedibus suis etiam. Gronouius auus Ita distinguebat: cae-
libus, suis et. a. sp. Et sic est in Ven.

12 diruta. dirupta *MS. B.*

uentos. tuentibus MSS. B. et Bodl.

14 contigisset. contingisset *MS. B.*

accitis. acceptis coni. Sebifius. excitis malebat Schef-
ferus.

15 Critias. Eritias *MSS. B.*

Hippolochus. Hippolocus MSS. B. Ippolitus al. MS. B.
Hippolytus MS. Bodl. Hippomachus Edd. B. Col.: sed in lu-
ius margine est Hippolochus.

Cap. X, 1 pars. Deest in *Med. Gronouius auus* [ad Liu.
XXIII, 35] *coni. ex quibus m. p. Athenienses orant,*

victorem. victore MSS. B. et Med.

2 meminuerint. meminuerant *Col.*

adempta. adepta Parif.

inferre. Admonet de. infette admonens. De. MS. B. infette admonet. De. Med. Paris. Schefferus coni. Admonens deinde cognitionis etc.: quod recepit Gronovius.

3 *communium.* Deest in MS. C. et Med. Paris. Bong. *tum vetusti.* vetusti MS. B.: in quo etiam mox sic erat: commilitii orat. Misereantur.

misereantur. vt misereantur Ven. Ald. Col. *patienter - seruiant.* seruitutem pati nec eripi si seruiant MS. B. Schefferus coni. totum locum ita esse constituendum: si tamen seruitutem patiantur ipsi, non eripi se sinant, seruiant, reddant sibi patriam, aut patriae acceptam libertatem.

patriam. patriae MS. B.

promotum. permotum Ven.

4 *emigrare.* migrate Edd. nonnulli.

Eleusina. Eleusinam MS. B. et Bodl. Eleusin Edd. B. quidam. Eleusim Ven.

remp. rem MS. B.: probante Scheffero.

5 *dominationis.* dominatus MS. B.

6 *Lacedaemone.* Lacedaemonae Med.

bellum Athenis. Ita Britani e MS. primi reposuere. Sed in bellum Athenienses Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

7 *permotus.* motus MS. C.

patriam. set patriam MS. B. Bongarfus coni. et patr.: quae coniectura probabatur Scheffero.

Eleusina. Eleusinae MS. B.: vnde Bongarf. coni. leg. Eleusina emigrare: probante eodem Scheffero. Eleusinam Ven.

8 *statuta.* restituta MS. B.

diabus. rebus Paris. In Ven. desunt verba: quibus - statuta esset.

alios. missos MS. B.

indignantes. indignantur Edd. B. Col.

aliorum. aliena MS. Bodl.

bellum. etiam bellum MS. B. et bellum Edd. B. Med. Paris. Col.

Atheniensibus. Athenienses Med.

9 *comprehensi.* cumpraehensi Med. Faber leg. et per insid. compreh. In Ven. pro in urbem reuocatur est euocatur.

10 *dissipata.* diuisa MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. et Col. in marg.

tandem. Ita Ald. Iunt. Sichard. et Britani ex MSS. Fr Freinshemius sic leg. sponte iam, vt videretur, viderat. Sed tantum Med. Paris. Ven.

12 *Corinsbiiq.* Corynthiiq. Med.

13 *tantam iram.* tantum irae Ald.

posset. possent Paris.

Cap. XI, 1 *ferre.* forte MS. C. Bongarf.

Darius. Dareus MSS. B.

Artax. - relictis Deerant in MSS. B. et MS. Bodl. C.

- 2 *regnum Artaxi*: Artaxerxi regnum *MSS. B.*
 3 *occulsa*. occulto *M.S. B.*
 4 *arcessitum*. accersitum *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 5 *auxilia*. Schefferus putabat ante hoc vocabulum excidisse
 et, Faber coni. *auxiliis undique contractis*.
 6 *enixe se eius*. enixo eius *MSS. B. et Ed. Ven. Gronovius*
aus malebat enixa: quod reperit eius nepos in MSS. Oxon. et
Flavens.
velut. vel Bongars.
pararetur. paretur *MS. C.*
 7 *apud*. et apud *Edd. B. Paris. Col.*
 8 *fors*. sots *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Junta Col.*: quod
 probabat, sed, Graevio indice, perperam, *Vorslius*.
 — *praelii*. praelium *Paris.*
trumque. utrinque coni. *Schefferus*.
 10 *auxilio*. auxilia *MSS. B. et C.* *Schefferus malebat au-*
xilio sine rā in.
a tanto. tanto *MSS. B. et Med. Paris. Ven.*
neque. nec *Col.*
 11 *revertentesque*. revertentes *Ald.*
sos. Deerat in *MSS. B. et C.*
et barb. et et barb. *Ald.*
usque terminas. usque ad terminos *MS. B.*

LIBER VI

- Cap. I, 1 *Lacedaemonii*. Lacedaemoniorum *Paris.*
quo pl. hab. eo ampl. cup. Graevius post Boethornium male-
 bat, quo plura habes, eo amplius cupientis: in alia omnia
 euntibus Scheffero et Fabro.
 2 *Hercyllides*. Hercyllides *MSS. B. et Bodl. Med. Paris.*
Ven. Ald. Dercyllides *Edd. B. quidam.* Dercyllides *Col.*: sed
 in marg. Hercyllides. *Leopardus probabat et Dercyllides. MS.*
Medic. et duo Leid. Herculides.
Artaxerxis. Artax. regis *MS. N. et Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Bongars.
Pharnabazum. Pharnabazum *Med. Paris. Ven.*
Tissaphernem. Tisaphernem *Med. Ven.* Tyssaphernem *Paris.*
Tissaphernem Ald.
pacificari. pacificandum *Bongars. et MS. C.* pacificare
MS. Bodl.
 3 *quondam regis*. Haec verba ut glossēma inducenda cense-
 bat Gracivus: repugnante Gronovio nepote.
 4 *alueris*. adiuvet *MS. N.* *Schefferus habebat pro glos-*
semate.
 5 *quae differant*. Ita coni. Gronov. aus, et e *MS. Oxon.*
 recipere. Sed ut differant *MS. Bodl. C. W. et Edd. Med.*
Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. Probabat *Vorslius*. quae diff.
 potius *MS. B.*

quae gerant. Ita coni. Gronovius *avus*, et e MS. Oxonienses: et legitur sic in Ald. Iunt. *Sed* quam gerant MS. Bodl. C. W. et Bong. *quae gerantur* Edd. B. *quidam.*

perueniat. *perueniret* Paris. *Faber* coni. *merceturque* ab iis, ut differat potius ipse bella, quam ipse gerat.

6 *bella.* bellum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *a Tiffasferne.* Ita iidem Oxon. e MS. *Sed* Tiffasferni Med. Paris. Ald. Col. Bongars. Tiffasferni Cononem quæ MS. B.

locum eius. eius locum Paris.

eligat. eligant Edd. B. Paris.

Conona. Cononem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

amissa. amisso Edd. B. Placebat Scheffero.

Cypri. Cyprio Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Delendum* *ensebat* Schefferus.

8 *sunt.* sunt Med. Paris. Ven. Ald.

opes. res et opes MS. N. *Alterutrum glossema videtur esse.*

Cap. II, 1 *Hercynione.* mercimonii MSS. B. mercimoni al. MS. B. heresiniona al. MS. B. et Bodl. inercinioni al. MS. B. Hercymonem Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Hercynio Ald.

auxilia. in auxilium Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *sexcenta.* sexcentum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Sexaginta* MS. Bodl.

modiorum. modium Ald. Bongars.

3 *exercitui.* exercitu Paris.

4 *Agessilaum ducem.* Agel. regem MSS. B. Hagisilaum al. MS. B. *Etiam* in MS. C. *deest* vñ ducem. *Vnde ex glossa* *huc irrepsisse id arbitrabatur* Schefferus.

tunc. Deest in MS. C.

responsum. responsa MS. C.

deliberauerunt. dubitauerunt Ald. distulerunt Edd. B. *quidam,* Ven.

5 *regium.* rege MSS. B. et C. regum al. MS. B. *Schefferus* coni. in rege.

pede. pedes MSS. B. et C.

6 *incessu.* ingressu MS. B. *incessum* Paris.

regem. regis Ald.

7 *imperio regnum.* imperatore regnum MS. N. : *quod non* *placebat* Scheffero. imperio regem MS. Bodl.

posteaquam. postquam Paris. Bongars.

8 *utrique.* verumque MS. B.

9 *utrumque.* verumque MS. B. *idem.*

10 *fuerunt.* fuere MS. B.

11 *inspantius.* constantius Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

poscentibus. poscentium Ald.

quo grau. quod grauiorem MS. B.

12 frustra. Deerat in MSS. B.

13 a cuius. cuius Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

nolles. nolit MS. B. nolent Paris.

14 queritur. quaeritur Paris.

delabi. Ita MSS. B. Sed delabi Med. Paris. Ven. Col. Bongars.

15 dari sibi. sibi dari Ald. Col.

ministerium. ministerium Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

mandare. mandari Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

16 facit. fecit MS. B.

felicit. foeliciter Paris.

urbes. urbem Med. Paris. Ven.

17 Agefilaum. Hageselaum MS. B.

Cap. III, 1 Pisandrus. Ita MSS. B. omnes. Sed Lysander Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 nec non et Conon. nec non et ipse Conon Edd. B. Paris. Ald. Col. nam et ipse Conon al. Edd. B. Med. Ven.

magna cura. ex magna cura MSS. B. et C.; probante in primis Scheffero, et magna cura al. MS. B.

ordinas suos. suos ordinat Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 non tam ducum. Ita Maior et Bong. Sed non ducum tantum MSS. B. Mo. et C. et Edd. Med. Bechar. Paris. Ven. Ald. Iunt. non ducum MS. Bodl. Et sic conieceras legendum Modius. Sed in MS. N. deest r̄d non: quam lectionem secuti sunt Angli. Freinsbemi. non tam militum in eo praelio, quam ducum. Berneggerus malbat tam duc. in eo pr. quam mil., vel non tantum d. i. eo pr., sed et militum. Vorstius: omisso r̄d sed simpliciter etiam, mil. Schefferus: non magis tantorum ducum i. e. pr. quam mil. Boxbornius denique: non tant. duc. in e. p., etiam mil.

militum. vulgi MS. Bodl. et C.

aemulatio. aemulatus MSS. B. et MS. C.

4 et ipse. ipse Med. Ven. Ald. Col. ipse et Paris.

5 sicut. sicuti Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 imperii. proelii MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. alienis viribus praelio Ald. alienis viribus Iunt.

pugnaturus. et pugnaturus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

quam prior. plus quam priores MS. Bodl.

7 se Persas. Deerat r̄d se in Edd. B. Med. Paris.

8 Pisandrus. Lysander Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. pro coniunctione. propter coniunctionem MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

gloriae splend. deced. gloria et splendore disced. MS. Oxon. Gronovius avus coni. ne reb. g. e. et gl. splendori deced.

neue. neu MSS. B. ne ut al. MS. B.

brenis. brevissimi MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 eadem mil. et o. r. c. eadem et omnium regum c. MSS. B.:
e quo Bong. faciebat: eadem et omnium et regum c. In MS. C.
eadem et omnium cura. Ald. eadem mil. et ciuium omnium.
MS. N. et Iunt. ead. mil. et omnium ciuium. Sebifus pro
regum reponerat remigum, asplaudente Bernecero, et Grae-
vio. Receptit. Vorstius. Schefferus: eadem omnium gregario-
rum. Faber: eadem militum et omnium ducum. Angli cum
Iuntis: ead. mil. et omnium ciuium.

quos mai. etc. Bernecerus conl. quos n. soll. cr. ne ipsi, vel qu.
fol. cruc. non tam ne ipsi.

ne prist. vt pristinas Edd. B. Ven. Col. ne ipsi prist. Med.
pristinas Athenienses. Athen. pristinas Med. Ald.

10 et clarior. clarior MSS. B.

11 capeffunt capefferunt Bongars.

Athenis. Athenas MS. et Edd. B. Paris. Col.

conditio. condicio Med.

Cap. III, 2 velus. veluti Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 infimis. finitimis MSS. B. omnes et Bodl. C. infinitis
Med. Paris. Ven. Col. Schefferus conl. eximilis.

Epaminondae. Epaminundae Med. Paris. Ven. Ald.

Graeciae. Deest in MS. Bodl.

5 terrestre. terrestre Med.

6 in eo bello. in eo proelio MS. Bodl. et C. Sed in MS. N.
deest id bello.

duce. Deerat in MSS. B.

7 abiit. habuit MS. B.

8 victoriam. victoria MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

facilem. vt facilem MSS. B.

9 qui ibi. vbi MS. N.

gerabat. agebat MSS. B. et C.

arcessunt. accersunt Med. Paris. Ven. Ald. Col. accesserunt MS. B. accersunt al. MS. B.

10 alterius. Deest in MS. C. et MSS. B.

12 nec animus. animus Edd. B. nec animi Col.

13 igitur. itaque MS. B.

non difficulter. haud non diffic. MS. B.

Cap. V, 2 Boetiorum. Boetionum Paris.

per Iphicratem. per Iphictaten MS. B. Phiphicratem Med.

per Hyphicratem Ven.

5 imperatoriae. imperate MS. B.

et. etiam MS. Mo. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

artes. artes magnae MS. Mo. et duo Leidl.

6 depopulandos. populandos Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 gaudio. aegrae odio MS. B.

ipse. ipsi MS. B. ipsa al. MS. B. ipsi et ex Med. Paris.
ipse et ex Edd. B. Ven. Col.

diruta.

diruta. dirupta MS. B.

laetitiae. laeticiae Med. Paris.: in quo mox est coepit.

9 *praedarum.* pridem coni. Vossius: quod Faber probabat, non item Vorstius.

sumta. sumta MS. B.

et exerc. exercitu MSS. B. ab exercitu al. MS. B.

exercitu. exercituum Edd. B. Ven. Col. Caeterum in Ald. hic ordo verbarum est: restituit et ex. Persarum.

diruta. diruta fuerant Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. dirupta fuerant Ald.

reficit. refecit MSS. B.

10 *manibus.* manibis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Desfendis Rycquius Cent. II ep. 25

11 *versa quoque.* versaque MSS. B.

habuerant. habuerunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

artiffimis. karissimis MSS. B. catissimis MS. Bodl. C. 69 Ed. Med. Ven.

Cap. VI, 1 *geruntur.* Ita MSS. B. Sed ipse Bongarsius adidit gererentur. In MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. aguntur.

Artax. rex Pers. Artaxerxes Persarum Col. in marg.

2 *internecivis.* interne civis MSS. B. inter civis MS. Bodl. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. inter cuius MS. C. Schefferus coni. interue necivis.

3 *ne occupato sibi.* nec occupationis ibi MS. B.

Graecia. Graeciam Med. Ven.

distinerentur. Ita Iuntina. Sed detinerentur Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.: quod probabat Vorstius.

5 *tantum.* Deerat in MS. B.

tota. in tota Edd. B. Paris. Col.

6 *Lacedaemonii.* Lacedaemoniis MSS. B.

securis insidiantes. securi insidianter [f. insidiantes] Edd. B. securi insidiantes Col. secuti insid. Med. Paris.

Archadum. Archadum Med. Paris. Et sic quoque mox f. 6

7 *amissa bello.* amisso bello MS. et Edd. B. amissum bellum al. MS. B. et C. Schefferus inde coni. amissum bello.

8 *Arebidamus.* Argadamus MS. B.

9 *et victos.* Ita Angl. Ald. et Iunt. Sed vt victos Med. Paris. Ven. Col. Bong. et Gronovius nepos e septem MSS. Faber coni. cedere suos vt victos.

poscit. poposcit MS. Medic.

Cap. VII, 1 *paucis de. p. d.* post paucis diebus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

quasi tacito consensu. qu. consensu tacito Med. Paris. Ven. Ald. Col. quaeitata cito consensu MS. B. concurse ita cito consensu al. MS. B. qu. ex tacito MS. N. quasi consensu MS. Bodl.

adversus

- aduersus finitimos.* animi finitimis MS. B.
Epaminonda. Epaminunda Med. Paris. Ven. Ald.
ceperunt. coeperunt Paris.
 2 *Lacedaemona.* Lacedaemonis MS. B.
incautos. incaptos MSS. B.
 3 *praesensissent.* persensissent Med. Paris. Ven. Ald.
 4 *se offerunt.* Ita MSS. B. Ipse edidit sese offerunt.
 5 *penatium.* penatum Med. Paris. Ven. Ald. Col.
ministrat. sumministrat Ven. Ald.
tantoque. tantaque Col.
spiritus. spem Med.
 6 *videre, inter quae.* viderunt intra quae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 7 *ante diem.* ante dies MS. B. et Bodl.: probante Gronouio auo. ante die Ald.
uniuersa. sui versa MSS. B. In MS. Bodl. deest.
 9 *aduentu nuntiato.* aduentus nuntiatur Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. adu. nuntiaretur Ald.
 10 *teneri.* tenere Col. Mox Bongars. malebat verba sic distingui: decerneret, cum viſt. Theb. eſſet Epamin.
 11 *Epaminondas.* Epaminonda MSS. B. et Epamin. Med. Paris. Ven. Col.
 12 *quo audito, his.* quod audito et his MS. B.
illis. Ita ex coniectura Faber, quam conſtituant Ald. et Iunt.
Sed et illis Med. Paris. Ven. Col. Bongars.
incipitur. incipitur MS. B.
veluti. Deest in MS. Bodl. et Edd. Med. Paris.
ex placito. Berneccerus corrig. ex ſacſto. Sed Schefferus
 13 *placito, vt glosſema vt conſenſu,* cenſebat tollendum omnino.
diſcediſur. ceditur MS. B.

Cap. VIII, 1 quoque. Deest in MS. C. Gronouius auus paulo ante pro post p. d. d. Ep. volebat legi post paulo deinde Epam.

- 2 *telo.* taelo Paris. vbiq.
praefrigeris. Ita MSS. B. Sed perfrigeris Bongars.
reliquo ferro. relicto ferrum MS. B. Vtrumque et ferrum et ferro glosſema putabas eſſe Schefferus.
quoque. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 Caeterum Graeuſius volebat ita diſtingui, ablato duce, Thebanorum rei q. p. Sed Faber verba, velut mucrone ſeli, vt glosſemate orta, induci ducebat oportere.
interiſſe. interiſſe Med. Bong.
 3 *hunc ante.* ante hunc Edd. B.
 4 *eſſet.* Deerat in vno MS. B.
 5 *ſed patr. ſemper.* Ita Iunt. Sed ſemper, ſed patriae Med. Paris. Ald. Col. Bongars. Sebifius, probante Berneccero, conſ. leg. ſemper non ſibi, ſed patr. Schefferus: non ſibi, ſemper ſed patr. Faber: nec ſibi imper. vnquam, ſed patr. ſemp. quaſ.

6 *funeri.* *funeris* MS. B.
defuerit. *defuerint* MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col.

8 *honoresque.* *honores quoque* MS. B.
ornamentum. *ornatum* MSS. B.
ipsi dignitati. *ipsis dignitatem* MS. N. Unde leg. Schefferus
putabas simpliciter *ipsis*, *omisso* τὴ *dignitati.*

11 *semianimis.* *semianimus* Edd. B.

12 *allatum.* *allatumque* Bongarsf.: quod Vossius *postpone-*
bat *Vulgatae.*
veri. *verum* MSS. B.

Cap. VIII, 2 *siquidem.* *ut si quid* MSS. B.

cui. *quem* Col.

segnitiam. *segnitiem* Ven. Ald. Col.

3 *exercitusque.* *et exercitus* Bongarsf. *exercitus* Med.
 Paris.

reditus. *redditus* Med. Ald. *reditos* MS. B.

4 *actoribus.* *auctoribus* MSS. B. et Med. Paris.

nobilissimis poetisque. *nobilissimisque poetis* Iunt.

scenam. *scenam* Med. Paris.

versificatoresque mel. *versificatores oratoresque meliores*
 Edd. B. Paris. Ald. Iunt. Col.

5 *milites.* *ante milites* Med. Paris. Ven. Ald. Col. *antea m.*
 Bongarsf.

cum urbano pop. *urbano populo* Sebif., *probante Bernec-*
tero, et Fabio, sed non item Vossio.

coeptum. *coeptum est* Paris. Col. Bongarsf.

6 *otia.* *ocia* Med. *vitia* MS. B.

7 et Phil. *Philippus* MSS. B.

Pelopidae. *Pelopidarum* MSS. B. *omnes et* Edd. B. Med.
 Paris. Col.

velut. *veluti* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

LIBER VII

Cap. I, 1 *ante a.* Ita Sebifius leg. coniecit primus. Sed
 antea MSS. B. et Med. Paris. Ven. Ald. Col. *ante* MS. N. C.
 et Bongarsf. Schefferus *coni.* *ante e*, *ut Vossius ante ex.*

Emathia. *Emattia* MS. B.

ita. *et ita* MS. B.

3 *populus.* *populi* Paris.

Pelaggi. *Pelagis* MS. B. *Peläsgus* Bongarsf.

regio Poconia. Ita primus emendauit locum Peyraredus. Sed
 et regio regis Boetia MS. B. Et in uno MS. B. *crasa antiqua*
læliene *legebatur*: *Paeconius*, regio Boetia. Edd. Med. et Paris.
 regio Boetia. Ald. Bongarsf. regio Boetia. Col. et regio
 Boetia. Ven. et regio Boetia.

- 4 *subactis*. *subtrañtis* MSS. B.
vsque extremos. *vsque ad extremos* Edd. B. Col.
prolatum. *prolatum est* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
5 *Poconia*. *paconiae* Edd. B. Med. Paris. Ven. Iunt. *Pelagoniae* Ald. *Poconiae* Col.
Pelegonis. Ita e coniectura emendauit Leopardus [Emendatt. 17, 10]: quam confirmant quoque Edd. Ald. et Iunt. *Sed* *Telegonus* MS. B. C. Med. Paris. Ven. Col.
Asteropoei. *Asterorei* MS. B. *Astropoei* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
accepimus. *accipimus* MS. B.
6 *Europa*. *Europa coni. Vossius, assentiente Fabro*.
regnum Eur. nom. *Europus nomine regnum* Med. Paris. Ven. Ald. Col.
7 *Caranus*. *Ceranus* MS. B. et C. *Ceraunus al.* MS. B. *Caranaus* Col., et in marg. *Cranaus*.
cum in Emath. *cum Emathiam* MSS. B. Med. Paris.
Edessani. *Aedessani Bongars.* *Edessen* MS. B. *Edissan al.* MS. B. *Edyslam* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
secutus. Deest in MS. C.
regni. *ibi regni coni. Faber.*
9 *religios.* *relligios.* Med.
quas. *quos* Ven. Col.
10 *Edessam*. Ita Ald. Iunt. *Sed* *Edyslam* Med. Paris. Col. *Aedessam Bongars.* *Edyslam* Ven.
Aegeas. *egeam* MS. et Edd. B. *aegaeam* Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Aegeadas. *Aegeades* MS. B. Ven. Col. *Aegaeadas* Med. Paris. Ald. *Aegeatas Bernegger.*
11 *deinde Mida; nam is quoque.* *deinn cominadam is quoque* MS. B. *deinde mida namo qui quintam port.* al. MS. B. *deinde Mida nanus qui quint.* p. al. MS. B. *deinde Midanamis quoque* Med. Paris.
portionem. *quintam portionem* Paris.
pulsis. Deest in MS. N.: *quod iam Berneggero redundare visum erat, probantibus Scheffero et Graenio.*
Cap. II, 1 *Perdicca*. *Perdiccas* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
et vita. *vita* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.
mortis. *morientis coni. Berneggerus.*
2 *Argaeo filio monstr.* *Argeonlion monstr.* MSS. B. *Argeosylon al.* MS. B. *Archeo filio monstr.* Edd. B. *quidam.* *ibique* *Argaeo f. m.* Col.; *sed in marg.* *Archaeo.*
ibique. Deest in Col.
sed et. *sed etiam* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
regnum. *in regnum* MS. Bodl. C. et MSS. *Gronou. sex, et* Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. *Bong.*
3 *quoad ibi.* *ivb* MS. B.

posterorum. posteriorum *Med. Paris. Ven. Ald.*

reliquiae. reliquiae *Med.*

in familia. familiae *MSS. B.* familia *al. MS. B.* ei Camiliae coni. *Schefferus.*

4 hac superstitis. hanc superstitionem *MSS. B.* Putabat *Schefferus* aliena esse verba haec.

in Alex. stirpem. in Alexandri stirpe *MS. B.* quod idem *Schefferus* Vulgatae praeferebat.

5 Argacus. Argaeos *MS. B.*

moder. - successi. moderato regno successi. *MS. B.*

popularium. populi *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

reliquit. relinquit *MS. B.*

Aeropum. Ita *Ald. et Iunt.* Sed *Europum Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*

heredem. haeredem *Med. Paris. Ald.*

6 quotidiano. cotidiano *Ald.* quotidiano *Med. Paris.*

8 pone aciem. Ita *Ven.* Sed ante aciem *MS. Bodl. et Ald.* pugnae ante aciem *Paris. Col.* pugne ante aciem *Med.*

repetiuere. repetiuerunt *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 sibi. Deerat in vno *MS. B.* Sed in *Paris. et Ven.* mox deest rd sui.

11 miseratione eos. miseratione hos *MS. B.*

12 priore. priori *MS. B.*

14 omnium virt. natura. omnium natura *MS. B.* omnium virt. naturae *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *Faber leg.* ornamenta a natura data sunt.

Olympio. Olympico *MSS. B.*

contenderit. contenderet *MS. B.* contendit *Med. Ven.* vi-
tor contendit *Edd. B.*

Cap. III, 1 ab Scyth. 1 Scythia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* summotus. remotus *MS. B. et C.*

Megabyzum. Ita *Ald. et Iunt.* Sed *Magabazum MS. B.* Megabarum *al. MS. B.* Megabazum *Paris. Col. Bongarf.* Megabazum *Med.* Megabuzum coni. *Schefferus.* Nezabyzum *Ven.* subigendam. subiciendam *MS. B.*

2 in pignus. pignus coni. *Gronovius* pater, omissa praepositione.

dari sibi. sibi dari *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

3 adiciat. aditiat *Med.*

adbibisis. adhibitisque *MS. B.*

suis ac fil. vx. Ita *MSS.* duo *Modii.* Sed suis hac [*leg. Bong. ac*] filii vxoribus *MS. B.* suis filiis ac vxoribus *MS. Bodl.* suum filiis et vx. *MS. C.* sunt filiis et vxoribus et filiabus *Med. Paris. Ven. Col. Bong.* suis ac filii vxoribus et filiabus *Ald. Iunt.*

id apud. id enim apud malebat *Faber.*

hospitii.

hospitii. *hospiti* MSS. B.

4 *quae.* qui Edd. B. Med. Paris. Col.

petul. *Perfis* eas contr. *filios* Am. *petul.* contr. *filios* Am. MSS. B. *filiis* Am. al. MS. B. *Verba* *Perfis* eas *desunt* etiam in MS. Bodl. et Ald. *Et pro* *contrectantibus* in MS. Bodl. est *perrectantibus*.

abiret conu. *abire* e conuiuio Med. Paris. *abiret* e conu. MS. Bodl.

hospitum. *hospitium* Paris. et Ven.: non male, ut supra principium. Col. *hostium*.

temperaturum. *tentaturum* Edd. B. Paris. Ven. *pensaturum* al. Edd. B. *iocos* *temperaturum* Ald.

5 *quo digresso.* *quod ingresso* MS. B.

paullulum. *paulum* Edd. B. Ald. Col.

euocat. *euocatas* MS. B.: e quo Bongars. *faciebat* *euocat* eas.

exornaturus. *exornatas* MS. N.: *quod probabat* Schefferus.

reduturus. *rediturus* MS. B. *redituras* MS. N.

6 *bab.* *exorn.* *exornatos* habitu Med. Paris. Ven. Ald. Col.

supponit. *opponit* MSS. B.

7 *interfectis.* *interfectae* Col.

Megabyzus. *Ira* Ven. *Sed* *Megabazus* Med. Paris. *Megabazus* Col. Bongars.

foedae. *fordidae* MS. N.: *quae* *Scheffero* *genuina* *luttio* *videbatur*.

Bubares. *Bubaris* MS. B.

captus. *capt.* cui nomen erat *Gygea* MS. Magliab. et Ed. Rom.

Cap. III, 1 *adeo concil.* *conciliauit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inter. *intrus* Med. Paris.

3 *fratris.* *fratrem* Col.

filium. *Deest* in MS. C.

4 *imperatoris.* *imperatoris* MSS. B.

5 *Perdicam.* *Perdicam* Med. Paris.

Macedonis. *Fabro* *videbatur* *inducendum* *verbum* *hoc*.

Euryonem. *Eurynpem* Ald. Iunt.: *unde* *Graevius* *faciebat* *Eurynoen.* *Faber* *malebat* *Eurynomen*.

Gygea. *Ira* *rescripsit* *Vossius*, et *legitur* in Ald. et Iunt. *Sed* *ichea* MS. B. *cingea* al. MS. B., in quo *adscriptum* *eras* *ciunea.* Edd. B. Ven. Col. *Cygea.* Paris. *Cygea.* Med. *Cigaea.* Bongars. *Cygnaea*.

Archideum. *Arcideum* MS. B. *Archidaeum* Col. in marg. *Arideum* Med. Ald. Col. *Arideum* Iunt.

6 *cum.* *qui* *cum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

et cum. *cum* Edd. B. Paris.

7 *autem.* etiam MS. Bodl. C. *Ius*, etiam *Eurydicis* MSS. B. *generi.* *generis* MSS. B.

8 *decessit.* recessit MSS. B. Med. Ven.
ex filiis. filiis, omisso τῶ ex, Ald.

Cap. V, 2 *maxima incr. e. i. dedit.* ad max. i. e. ind.
fuit Edd. B. quidam, Col. max. i. e. ind. fuit Med. Ven. Ald.
In Paris. est egregie. Es in MS. B. uno erat graeciae ind.

3 *Thebis trien.* triennio Thebis Med. Paris. Ald. Col.
domo. modo MSS. B.

4 *Eurydicas.* Eurydicis MSS. B.

5 *deprehensae.* depræhensae Med. Paris.

6 *Perdicca.* Perdica Med. Paris. ubique.

7 *scelerum.* a scelerum leg. Sebifus, probante Scheffero:
quod et Britani repperunt in MS. Bodl. Vtrumque bene habet,
Fabro iudice.

suppliciis. suppliciis hoc Ald.

8 *hoc indignior.* hæc indignior Med. Paris. Ven. hoc in-
signior Edd. B. quidam. indignior, omisso τῶ hoc, Ald.

nec. ne Ald.

9 *non regem.* non se regem Edd. B. Med. Ald. Col. se
non regem. MS. Bodl. Schefferus coni. non regem se, sed.

Cap. VI, 1 *ut est.* ut, omisso τῶ est, Paris.

2 *fata.* facta MS. B.

cui spei. cuius spei MS. B.

3 *regni.* rerum MSS. B.: quod Scheffero magis placebat,
quam Vulgata.

continuis bellis. continui belli et Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Bongarf.: qui tamen etiam coni. leg. continuis bellis.

immaturam. et immaturam MSS. B. Med. Paris.

tironis. tyronis Med. Paris.

urgerent. virgerent Bongarf. virgeret Edd. B. Med. Paris.
In Ald. legitur: tironis bella, quæ virgeret.

4 *bella quæ.* Ita MSS. B. Sed bellaque Ven. Col. Bongarf.
velut. veluti Med. Paris. Ald. Col.

quo. Ita MSS. et Edd. B. Sed hoc Bongarf. et MS. C.

dispensanda. despensanda MS. B.

5 *redimit.* redemit Med. Paris. Col. Caeterum mox Bon-
garf. legi malebat: contemptum sui hostibus demeret.

7 *post hæc.* post hos MSS. B. omnes, et Edd. Med. Paris.
Col.

in Illyrios. ad Illyrios MS. B. in Illytiis Med. Paris.

Larissam capit. Hinc Theff. Larisæam cap. Hinc in Thef.
MSS. B. Larisæam, hinc in Thef. al. MS. B. Larissæam c.
H. Th. Med. Ven. Larissæam c. hic Th. Paris. Larissam in
Thesalia Ald. Iunt. et coni. Bongarf. Es in Paris. post Thef-
salam repetitur τὸ capit. Glareanus coni. Larissam: quam
eius coniecturam unice probabat Faber. Schefferus: nobilius,
Illyrici, Iliem capit.

8 *gestiebat. cupiebat MS. C.*
met. improu. exp. metuentem. Eam improu. exp. coni. Schefferus.

9 *facit. fecit Med. Paris. Ald. Col. Bongarf.*

10 *felicitet. foeliciter Paris.*

Olympiadem. Olympiada Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 *fratrepatruele altore. fr. patrueli auctore MSS. B. auctore al. MS. B. et Bodl. C. tutore MS. N. et Edd. B. quidam, Med. Ven. Ald. Iunt. Col.: in cuius tamen margine legitur altore: quod probabat Schefferus.*

Arruba. Sarraba MSS. B. Arysba Edd. B. quidam. Ariaba Med. Ven. Aryba Paris. Aryaba Ald. Arymba Col.: sed in marg. Acrisba. Becbar. Arryba.

Troada. Ita est in Ald. Iunt. et coni. Faber. Sed Troadam Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

matrimonium. matrimonio MSS. B. et C.

caussa - fuit. illi exitium, malo. o. causa fuit MSS. B. illi malorum omnium excium fuit al. MS. B.

*inidum. Deest in MS. C. et in Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Sed reperit additum in duobus MSS. Fulden-
 sibz Modius.*

12 *acqu. se sperat. Deest r̄d se in Bongarf.*

proprio. prius proprio MSS. Leidd. duo, et Ed. Rom.

13 *his ita. his itaque MS. B. Is ita Med.*

14 *Metbonam. Mothanam MSS. B. et C. Mothonam al. MS. B. Ed. Rom. et Oxon. Matonam al. MS. B. Matho-
 nam MSS. duo Gronou.*

praetereuntem. praetereuntis MSS. B. intereuntem al. MS. B.

sagista. sagipta Med.

LIBER VIII

Cap. I, 1 *Graeciae. Graeciarum MS. B. Graecorum MS. Bodl.*

2 *omnibus perire. ab omnibus viſtae periere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Pe. Pisboens coni. omnibus peruiſae: quod valde placebat Bongarfio.*

quod fing. Ita MS. B. Sed quid Ald. Col. Bongarf.

3 *rex Maced. velut e spec. ex Maced. veluti spec. Edd. B. quidam, Paris. Ven. veluti e spec. Med. Ald. Col. velut specula Paris.*

libertati. libertatem MS. B.

insidiatus. insidiatur MS. B.

ciuitatium. ciuitatum Med. Paris. Ven. Ald. Col. vbique.

ſabire. obire MS. B.

ſeruitutem. per virtutem MS. B.

5 *Thebanam. Thebarum MS. Bodl.*

Boeotiam. Boetiam *Med. Paris.*

7 *exerceretur.* exercetur *MS. B.*

8 *liberis.* Deerat in *MSS. B. et C.*

coniugibusque. coniugibus *MS. B.*

Philomelo. Philomene *Med. Paris. Ven. et Col. in marg.*

quodam. quondam *Med. Paris.*

velut. veluti *MS. B.*

irascetes. irascente *Med.* irasc. Apol. Delph. occup. *MSS. B.* irasc. templum Apoll. D. oc. *al. MS. B.*

9 *mercenario.* mercenario *Ald.*

10 *factum.* factumque *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 *his et ab.* his ab *MS. B.*

12 *Philomelus.* Philomenes *Med. Paris. Ven. Col. in marg.*

13 *cec. et sacr.* cec. sacril. *Ven.*

14 *Onomarchus.* Oenomenaus *MSS. B.* Oenomaus *al. MS. B. Bodl. et Med. Paris. Ven. Iunt. Col. in marg.* Oenomanus *Col. in marg.* Onomanus *Edd. B. quidam.* Euoemeneus *MS. C.*

Cap. II, 1 *Thebani.* cum Thebani *MS. B.*

Theffalique. Theffalia *MSS. B.* *Suspectum videbatur Scheffero.*

2 *timuerunt.* timuerant coni. *Faber.*

3 *ita.* Deest in *MS. C.*

in praelium. praelium *MSS. B.*

5 *quantum.* quantam - gloriam. *Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

6 *debut.* debuisset *MS. B.*

extitisse. Dignum itaque, q. d. pr. b. Ita primi distinxerunt locum Oxonienses e *MS.*, applaudentibus merito Scheffero et Graevio: qui posterior tamen pro *piacula* rescripsit *piaculum*, ob sequens *quod.* extitisse dignum. Itaque creditum est quia diis pr. habeatur *MSS. B.* ext. d. Itaque quasi diis pr. habebatur *al. MS. B.* ext. d. Itaque quia diis pr. habeatur *al. MS. B.* ext. dignum. Itaque diis prox. habetur *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* ext. d. Itaque a diis pt. habetur *Bongars.*

8 *Thermopylarum.* Thermopilarum *Med.*

ficusi - Persis. Vincinis inclusa sunt in *Ald.*

9 *vindices.* vindicem *Ald.*

10 *aguntque.* aguntque se *Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 *inierant.* finierant coni. *Schefferus.*

12 *ut quid posthac suc. i. b. p. n. b.* ut quis posthac succenseri iure barb. posset, non haberet *MSS. B.* ut quid posthac suc. barb. possit, *omissis verbis reliquis, al. MS. B.* ut quid vnde posth. succ. i. b. p. n. h. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. sed in his tamen omnibus habetur possunt; et in Col. in marg. quod posthac.*

Cap. III, 1 nec. ne MS. B.

melioris. meliori Col.

2 ante. Deerat in MS. B. vno.

victor. fuerant. vict. nactae fuerant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

3 vendidit. vaendidit Med.

4 penatibus. poenatibus MS. B.

6 Cappadociam. Thraciam Ald. Iunt. Cappad. et occisis finitimis MSS. B. Chalcidem coni. Bougarf. Chalcidicam Gronou. auus, et Faber. Cassopiam Henr. Valesius ad Harpocrat.

p. 38

traiecit. pergit MS. B.

uniuersam prou. vniuersa prouincia Ven. Ald.

imperio. regnō MS. B.

7 inuidiae famam. perfidiae famam, aut inuidiam famae, coni. Freinsbemiis: quam eius posteriorem coniecturam probabas Vorstius. inopite famam Ed. Rom.

abolendam. obolendam MS. B.

qua. quia Ven. Ald.

praeter caeteros. prae caeteris Med.

tunc. et tunc MS. B.

civitates. Addunt Edd. B. Med. Paris. Ven. hic: et phana ac templa.

8 qui opin. quae opin. MS. B.

et muros. muros Ald. Iunt.

fana. phana Med. Ald. fora MS. N. C.: quod probabas Schefferus.

et templa. ac templa Col.

susceptores. suscepturos Col.

solicitarent. sollicitarentur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. sollicitaret MSS. B.

9 dilationibus. delationibus MS. B.

proficisciebantur. profugiebant MS. N.: quod glossēma Vulgatae putabat Schefferus.

11 exscindit. excindit Med. Paris. excidit Ven. Ald.

destinato. destinatos MS. C.

tradit. tradidit MS. B. et C.

parricidii paricidii Ald.

12 quasi o. q: a. quasi quae agitasset, omnia Ed. Vien.

auraria auri MSS. Mo.: fortasse rectius ob sequens argenti, Vorstio et Berneggero indicibus.

Thessalia. Thessaliam - Thraciam MSS. B.

13 fas. phas Col.

praetermitteret. praetermitteretur Edd. B. praetermitterent Ven.

14 euenit. venit Med. Paris. Ven.

non cont. et non cont. Paris.

iustitiae. iusticiae Med.

15. *et regno.* regnoque MSS. B. regno Med. Paris.
ac scelere. aut scelere MS. C.

Cap. III, 4 *crudescente.* recrudescente Ald. Iunt.
Thebali. Thebani Edd. B. quidam, Ven. Col.: sed in marg.
Thebali.

Boeotique. boetique Med. Paris. Ven. Boeotii orant
MSS. B. Boeoti or. al. MS. B.

profissum. professum se Ald. Iunt.

7 *etiam nunc.* etiam tunc coni. Sebissus, non probante Gronovio aua, nec Vorssio, Boxhornius volebat deleri tã etiam, et
Schefferus tã etiam nunc.

sedibus. foribus MS. Oxon. et Ed. Rom.

rogantem. rogitantem Ven. Ald.

8 *vindices.* principes MS. Medic. Et vet. Edd. Gronovii
posi posuisse habebant τειλαίαν ἐν γυμν.

eoque. eo vique Edd. B. et Gronov. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

adulentur v. sordidam - partem. adulent vl. sordidae - parti
MSS. Ma.

9 *haec.* hoc MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

Lacedaemoniosque. Lacedaemoniis MS. B.

imperii. imperium Med. Paris. Col. imperium agitant
Edd. B.

Graeciae. gratiae coni. Altingius, probante Graevio. Vor-
sius adeo in contextum recepit. Faber autem, reiecta illa con-
iectura Altingii, malebat: nunc Graeciae seruitutis aemulos.

10 *venditatione.* inter haec vendicatione Edd. B. Med.
Paris. Ven. Ald. Col.

fastidium. fastigium Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
aestimât. estimat Med.

11 *utrisque.* Deerat in MS. B. vno.

Cap. V, 1 *Phoc. captos se.* Focensens captus in MS. B.
Phoc. se captos Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *ni fieret.* ne fieret MSS. B.

3 *dederunt.* dedunt Med. Ven. Ald. Col. dederunt MSS.
B. et Bongars. dederant al. MS. B.

4 *ante.* antea Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

5 *passim rapiunturque.* passimque rapiuntur MS. B.

7 *bibernos.* hybernos Med. Paris.

et urbes. ad urbes MSS. B. et Bodl.; quod Schefferus pro-
babat.

ut illi - videbantur. Inclusa sunt vncinis in Ald.: in quo
et ipso legitur derelinquenda.

9 *pavor.* fauor MSS. B.

bonorum. boum Med.

atque. aut Col.

10 *maeror.* maeror Med.

verentibus. verentium coni. Schisius, Versio non assensiente. lacrimae. lachrymae Med. ubique.

11 demissus. dimissus Med. Paris. Ven. Col.

12 sepulcra. sepulchra Med.

in quibusque. in quibus quae Med. quibusque MSS. B. et Bodl. C.

consider. consyder. Med. considerant MS. Bodl. C.

13 in eam diem. in eandem diem MSS. B. in eadem die al. MS. B.

nunc. fil. - effens. Deerant in MS. B.

Cap. VI, i alios. ab eis MS. B.

ipsis. Deerat in MS. B. vno.

regni terminis. Defunt in MS. C.

in supplementis. in supplementa coni. Freinsheimius, probante Fabro. Vossius malebat omitti id in.

2 regnum. regem MS. B.

constituit. statuit MS. B.

3 Macedonine. Macedonia MSS. B. in Macedonia Bongars. captos. deceptos coni. Schefferus.

4 manus. manu Col. in marg.

Arrybam. Aryban MS. B. et Paris. Arymbam Edd. B. Ald. Col. Attrymbam Iunt. Arisban Med. Ven.

innctum. vinctum Med. Paris. Ven. Ald.

5 atque Al. atque ita Al. MS. B.

uxoris. Deest in MS. C.

Macedoniam. Macedonia Med. Paris. Ven.

accessit. accessit Med. Paris. Ven. Ald. Col. accessit MS. B.

6 spe. in spem MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: non probante Scheffero.

simulato. stimulado MS. B. Schefferus volebat sic distingui: omnique studio sollicitatum, spe regni simulato amore, ad st. c. perp.

habiturus. habiturum Col.

sive - sine. sine - sine Med.

7 cum ig. ad vig. igitur cum viginti ad Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Arrybae. Arybae Paris. Arymbae Ald. Col. Arisbae Med. Ven. Caeterum Gronovius avus coni. leg. ereptum regnum Arybae filio, puero admodum Alexandro tradit. Scheffero suspensum erat id admodum.

in utroque. in utrumque coni. Sebifius, Versio non assensiente, probante tamen Berneggero.

8 nec. neque MS. B.

LIBER VIII

- Cap. I, 1 *sollicitatus*. *sollicitatum* MS. B.
ciuitatum. *ciuitatum* Med. Ald. Col. *vbique*.
vniuersarum. Deest in MS. Bodl.
 2 *ad cuius*. in cuius MSS. B.
emolumentum. *molumentum emend.* Ian. Meller. Palmerius
 [Spicileg. p. 220].
si Byz. *si sibi Byz. Edit. B. Med. Paris.* *sibi* MS. B.
terra. Deest in Ven.
fusuram. Ita MSS. B. *Sed futurum* Med. Paris. Ven. Ald.
 Col. Bongars.
 3 *namque*. Delendum censebat Sebifius, et Schefferus etiam
 haec *vbis*.
Spartanorum. *Spartharum* MS. B.
acinde. *dein* MSS. B.
exh. pec. - *mut.* *exhaustus pecunia commerc.* *de pirat.*
mut. con. Schefferus.
 6 *septuaginta*. *sexaginta* MS. B.
mercibusque. Ita MS. B. *Sed mercium et* Paris. Bongars.
mercium ex Med. Ven. Col.
anbelantem. *anhaelantem* Med.
 7 *ne vnus*. *ne in vnus* MS. Bodl. et C.
sereretur. *terreretur* MS. B. *sterneretur al.* MS. B. *tene-*
retur MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
Gronou. : *quod probabant etiam Graevius, Vossius, Schefferus.*
fortissimis. *fortissis* Med.
Chersonensium. *Chersonensis* MS. C. et B. *Chersonenses*
al. MS. B. et Bodl. *Chersonesi* MS. W. et N. *Chetronesi*
Iunt. *Cheronensi Ald.* *Cheronensium Col. in marg.*
 8 *filiumque*. *filium* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
tyrocinii. *tyrocinii* Med. Paris. Ven. Ald.
arcessit. *accerfit* Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 9 *est*. Deest in Ven. Ald. Col.

- Cap. II, 2 *Atheas*. Ita e MSS. B. vnus. *Sed Methaeas*
 MS. B. et C. *Matthaeas al.* MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Col. *vbique*. *Anteas Ald.* *vbique*.
Istrianorum. *Histranorum* MSS. B.
premer. *praemer.* Med. Paris. Ven.
Apollonienses. *Apollinenses* MSS. B.
successionem. *successione* MS. C. Bodl., et Edd. Med. Paris.
 Ven. Ald. Col.
eum. *thios eum* Ven.
 2 *decedens*. *recedens* MSS. B. et C. Bodl.
Sisybas. *Atheas* MS. B.
 3 *renuntiari*. *nuntiari* MS. C. et Bodl.
 4 *vindicta*. *vindictae* Ald.
Macedonum. *Macedoniæ* MS. B.

incolumi. incolome MS. B.

3 petentes. petens MS. B. et Bodl.

deser. bellum. bellum deserere Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 ne sumtum. nec sumptum Med. Paris. Ven.

pretia. praemia sunt.: quod Graenius non probabat.

7 inclementiam. inclaementiam Med. Paris.

vix. vt vix MS. B.

alimentis. alimenta Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

exhibeat. sufficiat MS. Oxon. et vet. Edd. Gronon. Hein-
sius [ad Val. Flac. 7, 229] emendat alimentis se exhibeat.

8 putare. putacer Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

10 derisus. irrisus MSS. B. N. et W.: quod glossema Vulgatae
putabat esse Schefferus.

Scythica bella. Scythicum bellum Ald.

11 vouisse se. vouisse, omisso τῷ se, Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Col.

ostio. hostio Med. Paris. Ven. Ald. Col.

venire, pacatum acc. venire pacarum, acc. MS. B.

12 ille si voto f. v. ille si tuto f. v. MS. B. his sibi vota
f. vellet is al. MS. B. i. f. v. f. velit Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Col.

statuam. statua Ven.

autem. Deerat in MS. B. et Bodl.

13 ac. at MS. B. hac al. MS. B. In Ven. deest τὸ si.
in acul. in tubos, vel in acul. MS. B.

sagittarum. sagiptarum Med.

14 numero. animo MS. C. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven.
Bechar. Col. Bongarf. numero animo praestatur MS. B.

astu. astutia Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Sed in
MS. B. deerant verba: Scythae a. Ph. vincuntur.

15 viginti. vinginti MS. B.

16 primum. praemium MS. B. fides primum Bongarf.

inopiae. inopia MS. B.

Scythicae. Atheae MS. B. Schefferus coni. eo primum f.
inopiae Atheae fuit.

vig. m. nobilium. XX nobil. MS. B.

equarum. aequarum Med. Schefferus malebat equorum.

Cap. III, 1 Trihalli. Tribelli MS. B. Tribali Med. Par.
Ven. Et in Med. Paris. Ven. Ald. est a Scythia.

accip. pr. praedae accipiant Bongarf. accipiunt pr. Ven.

3 poene. poene Med. penae Paris.

5 causae. causa MS. B. et Med. Paris. Col.

met. ne victis. ne victis metuentes Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.

bellum. Deest in Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

vicinum. vicium Ald.

incendium. Ita MS. B. Sed incendium belli Med. Paris.
Ven. Ald. Col. Bongarf. Primi e MS. ita, vt Grae-

uins edidit, rescripserant Okonienses, probante etiam Scheffero.

6 putant. petunt MS. B.

successerint. successerunt Ven.

8 quaedam. ut haec quaedam MSS. B. ut he aequae al. MS. B.

metus. iūctus MS. B.

9 commissio. autem commissio MS. B. et C.

indurata. indurati MS. B.

finiuit. finiit Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col. finit Med.

Cap. III, 1 calide. calide Paris.

est. Deerat in MS. B.

in conuiuio. conuiuio Med., omisso et in.

coronas. coronam suam MSS. B. et C.

aut vngu. non vnguenta MS. C.

3 tacitam. tantam MS. B.: quod Vulgatae praeferebat Schefferus.

14 corpora sepult. corporum secure MS. B. Unde Schefferus coni. corporum sepulturam dedit.

reliqu. relliqu. Med.: in quo etiam mox est sepulchra.

5 iungerent. iungeret Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.

6 porro. vero coni. Berneggerus.

vendidit. vaendidit Med.

7 redegit. egit MS. N.: quod probabat Faber.

8 ciuitati. ciuitatis MSS. B.

9 quique. quipe Med. quinque Paris. In MSS. B. erat: et apud quos secum potent. In al. MS. B. et ap. quo sec. pot. In al. MS. B. apud quos pot. quique cum rei.

se. ipsos malebat Faber.

fuerunt. fuerant MS. B. Ven.

repub. reip. Paris. re MS. Bodl.

10 iudicibus. ducibus MS. C.

quoniam. quam Ven. Ald. Iunt. Caesarum Faber volebat induci et vlcisci, quod et Schefferus censebat.

Cap. V, 1 ciuitatium. ciuitatum Med. Paris. Ald. Col. Et sic ubique.

Corinthum. Coryntum Med.

2 ciuitatium. Ita MS. B. Sed ciuitatum Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

statuit; concil. instituit, consiliumque MS. B. Etiam in Med. Paris. Ven. Col. est consiliumque.

legit. Ita MSS. B. Sed eligit Med. Paris. elegit Ven. Ald. Col. Bongarf.

3 et leg. et reg. Ita MSS. Mo. Sed et regem et leges MS. Bodl. et C. et Ed. Bongarf.

a victore. pro victore Sicbard.

4 illo bellum. illum Ven.

- 7 erat. erant MSS. B.
 confinis d. g. barb. confines d. g. barbariae MS. B. confinis d. g. barbarum al. MS. B. et C. et Ed. Ven. barbarium al. MS. B. barbarica al. MS.
 8 iuris. viris Med. Paris. Ven.
 Parmenionem. Parmenonem Med. Paris. Ven.
 receperat. acceperat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. In Ven. etiam est Amynta.

- Cap. VI, I et Alex. Alexandri Med.
 3 dum. cum Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. In Iuntina deest omnino. Angl. cum Philippus. Es Schefferus r̃d Philippus e glossmate putabat irrepisse.
 custodibus. custodibus corporis Ald.
 medius. mediis Paris.
 contenderes. concederet Edd. B. Med. Paris. Col.
 4 adol. nem. susp. nemini susp. adol. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Sed in vno MS. B. deerat r̃d adolescens.
 occupatis. occupatum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 angustis. Augustis Ven. Ald.
 5 hic. hic Pausanias MS. B. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Sed r̃d Pausanias natum e glossmate Scheffero videbatur.
 hic primis. hic primum MSS. B. Is primis al. MS. B.
 foeditas. feditas Ald.
 6 perductum. productum MS. B. et Ald.: quod etiam Bongarfus probabat, Modius non item.
 conuiuium. conuiujo Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. conuitia Ald.
 solutumque. sopitumque MS. Oxon.
 velut. veluti Col.
 vel. sc. vile. verum scortorum iure MSS. B. velut scorthorum iure al. MS. B. Vossius coni. conuiuarum lubricini, ebrum scortorum iure subiecerat.
 aequales. coequales Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 7 aegre. aegrae Paris.
 8 risu. ritu MS. B.
 differretur. deferretur Edd. B. quidam, Paris. Col.
 vltionemque. vltionem Ven.
 ab aduers. aduersario, omisso r̃d ab, Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Cap. VII, I nec ipsum Alex. Deerat r̃d Alexandrum in MSS. Mo.

- 2 Olympiadem. Olympiade Med. Paris.
 3 ex nouerca - vsque ad verba s. 9 praeparatos habuit, de-
 erant in plerisque libris MSS. Bongarfii et MS. Voss. Vnde ea et vncis inclusit in sua editione Bongarfus. In vno MS. Cuiac. reperiebantur.
 tenuisse. tenuisse Med.

allum. factum MS. N. et MSS. Mo.: quod probabant Modius, Sebifius, Vorfius. factam MS. B.

4 *aegreque.* aegraeque Paris.

exoratus. exortatus MS. B. reuocatus MS. Bodl.

5 *regem.* reges MS. B. et Med. Ven. Ald.

precibusque. Schefferus coni. *precibus*, aut *precibus quoque*.

7 *suum Alex.* Alexandrum deerat in MS. B. et Bodl.

peruiciss. perfecissique Ald.

8 *irarum.* iratum Edd. B.

utrique. utrisque MS. B. utique Edd. B. quidam, Ven. uterque Ald. Iuns.

querentem. quaerentem Med.

creduntur. credebatur MS. B. et Bodl.

9 *equos quoque praep. b.* etiam equos hab. praep. MS. B. In MS. Bodl. deest et quoque.

10 *ad exeq. cucur.* ad exeq. regis ecurrisset MSS. B. ad exeq. 'eadem nocte' conc. Edd. B. ad exeq. eadem nocte cucur. Med. Paris. Ven. ad exeq. ea nocte cuc. Col.

imposuit. imponit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

11 *super.* inter MS. Bodl.

mariti. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

tumulum. tumultum Paris.

eidem. eodem MSS. B.: in quorum uno inter parentarique, et eodem, spatium relictum erat scribendae voci.

quotannis. quot annis Med. Paris.

12 *filia interfecta.* filio interfecto coni. Vorfius.

ultionem posita est. ultio posita est MS. B. ultione posita est Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. ultio posita est Ald. eius pro ultione MS. Gron.

parricidium fest. parricid. illud fest. MSS. B. parric. illam destinauerat al. MS. B. et Gron.

13 *gladium.* gladium illum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

perc. est. perc. fuerat MS. B.

Myrtalis. Myrtalis MSS. B. Myrtales coni. Gronou. auns.

Recepit Gronou. nepos et Burm. Es reperit Abr. Gronou. in MS. Medic. aliisque.

ab ea. ab eo MSS. B.

Olympiadis. Olympiadi coni. Vorfius.

14 *probaretur.* proderetur coni. Schefferus.

Cap. VIII, I XXXX et VII. XXXXVI MS. B.

XXV. XX et V MS. B.: et in uno excelsa veteri lectione scriptum erat, VII.

2 *Aridaeum.* Haridaum MSS. B. Harideum al. MS. B. Aridaum MS. C.

3 *alios multos.* multos alios filios Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *fuit rex.* fuit tam rex MS. B. fuit autem rex coni. Schefferus.

apparatus. Deest in libris nonnullis.

5 *erant instr.* erant. Instr. Med. Paris. Et in hoc etiam legitur: cui maxime opes erat.

6 *quaestu.* quaestus MSS. B.

solertior. solertia Col.

quotid. cotid. Ald.

8 *insidiosus.* in gratiam offensam simulare insid. Paris. in gratia off. f. i. Edd. B. Bechar. Col. blandus per iram et in gratia ins. Bartbuis e MS. ad Claudian.

in seria et iocos. infereret iocos MS. B.

9 *in gratia o. sim.* Ita Ald. Iunt. Desunt autem verba haec in Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

utrumque. utrumque Ald.

sollennis in cons. Deerant in MS. B.

10 *insignis, or.* Ita Ald. Iunt. et Oxon. e MS. Sed et insignis oratio Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

solertiae. sollertia Med. Paris. Ven.

inuentio, nec inuentionibus. Ita Oxon. e MS. Malebat tamen Graeuus *inuentioni* pro *inuentionibus*. Sed *inuentionum* Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. *inuentionis* Sarisber.

5, 12

11 *filius.* Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *vincendi.* itaque vinc. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. *aperte.* aperta vi MS. N. et Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Bong. apta MSS. B. Schefferus coni. leg. vi. Graenius malebat, aperte et vi.

ille. illa Col.

tractabat, constabat Paris.

12 *gaudere,* gauderet MSS. B.

14 *etiam vincere* et vincere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

huic. hic Med. Paris. Col. Bongarf. hic vbi e. n. dilationem v. n. modum adhibere MS. N.

15 *pater de conuiuio.* Ita primi Oxon. e MSS. Sed patri mos erat et de conu. Med. Paris. Ald. Col. patri mos erat etiam de conu. Bongarf.

manum conferere. Ita MSS. duo et Edd. B. Sed desunt in Ed. Bongarf. et in MS. C.

saenire. saeuiebat Med. Paris. Ald. Col. Bong. In MS. N. est, Alexander in amicos hostium more saeuire.

16 *interfector.* interfectorum MSS. B. omnes. victor MSS. amicis interfectis MS. N.

17 *volebat.* Ita coni. Sebifius, probante Graeuio. Sed nolebat Med. Paris. Ald. Col. Bong.: quod probabant Vorstius et Faber.

18 *malle.* mallebat Ald.

20 *fili.* filii MS. B.

ille nec sociis abstinebat. Ita Ald. Iunt. Sicard. et Col.
 Sed desunt in Med. Paris. Ven. Bongars.
 21 imperii. et imperii Paris.
 iecit. fecit Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.
 totius. tantum MS. B.
 consummauit. consumauit Med. Paris. Ven. Ald.

LIBER X

Cap. I, 1 Ariarates. Ariatcus Ven. Ariarchus Ald. Iunt.
 Ariaractus Col. Aralratus, aut Aralractus MSS. B. omnes,
 praeter unum. Arirates eo chuius MS. B.

Oculus. Oechus Med. Paris. Ven. ubique.
 a rex. Deest in Col. Et in Med. Paris. mox deest et non
 ante nisi.

pater regum. Scheffero et pater glossema videbatur.

3 sibi abl. existimans. sibi aestimans MSS. B.

sinceriusque. sincerumque Edd. B.

capturus. capturum Edd. B. Med. Paris.

4 cepit. coepit Paris.

5 sceleratus, si. sceler. fuisset, si Edd. B. Med. Paris. Col.
 sceleratior quod Ald.

solus. populus MS. B.

quod in. in, omisso et quod, Ald. quanto in Med. Paris.
 Ven.

6 ubi - potuit. uti - potuerit coni. Freinsbemijs [ad Curt.
 8, 6. 12]. ut - potuerit coni. Schefferus.

a tanta. a tanta sceleris MS. Magliab. et Ed. Rom.

7 adeone. adeo MS. N.

numero. numeros MS. B.

debuerat. debuerit MSS. B.

Cap. II, 2 fraterno. fratre in Ald.

Aspasiam. Astatian MSS. B. Astaxiam al. MS. B. Asta-
 sian Med. Paris.

pellicem. pallacem Ven.

Artaxerxes. Artaxerxis MSS. B.

matrimonium. matrimonio MS. B.

3 cedere. credere mal. Sicardus, et Col. in marg.

sicut. sicut Bongars.

in liberos. Delenda censebat Schefferus.

4 sacerdotio. sacerdotium MS. B. In Ald. mox deest et
 praefecit.

5 hinc exae. in iurg. ut iuuenis hinc in iurg. MS. B.

in iurgia. iniuria MSS. B. iniuriam al. MS. B.

deprehensus. deprachenus Med.

6 *interfectae*. *interfectae sunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

7 *decedit*. *decidit MS. B. et Ed. Ven.*

felicior. *facilior Ald.*

Cap. III. *¶* *parem*. *Deest in MS. C.*

principum. *principium Paris. Schefferus habebat pro glossemate.*

non sexus. *sexus, omisso x non, MS. B.*

parricidis. *parricidiis Bongarf.*

2 *Cadufis*. *Ita Ald. et vnus MS. B. Sed Aduerfis al. MS. B. Adufis al. MS. B. Cadufcis al. MS. B. Armeniis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

3 *cum adu*. *aduerfus, omisso t cum, Bongarf.*

Codemannus. *Godomannus MS. B. Codomanus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. ubique.*

omnium. *cum omnium Paris. Bongarf.: quod Vorstio placebat. Freinsbemijs, probante Berneccero, leg. in eo adu. p. h. C. q. cum omnium fauore processit.*

hostium. *hostem Sebif. Schefferus malebat deleri.*

et prope. *et belli prope MS. Bodl.*

5 *eb memor*. *in memor. MS. Bodl.*

maiestati. *maiestatis MS. B. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. et Col. in marg.*

honoratus. *honoratur MSS. B. ornatus al. MS. B.: quod Vulgatae praeferebat Schefferus.*

Magno, diu variante. *Schefferus malebat: Magno diu, variante.*

7 *occifus*. *occillus Med.*

LIBER XI

Cap. I. 3 *taedio*. *tedio Ald.*

5 *haut*. *haut MS. B.*

ceperat. *ceperat Paris.*

6 *Thracas*. *et thracas Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

Dardanos. *et Dardanos Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.*

qui omnes po. si par. *omnis qui populis pariter MS. B.*

sisti. *Ita MSS. B. Sed resisti Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. res sisti coni. Schefferus.*

7 *queis*. *quibus Bongarf. his MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In iisdem libris editis est mox, velut.*

8 *demeret*. *demeretur Med.*

spe o. implet. *Ita MS. B. Sed in spem sui omnes impelleret MS. Medid. Leidd. duo, et Edd. Ienfon. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Gronou. in spem omnes impelleret MS. C. et Bodl., et Ed. Bong. Praeferebat Vulgatae Graevius cum Berneccero.*

9 *pollicitus est.* follicitus erat MSS. B. pollicitus al. MS. B.

plura. multa MS. B.

10 *facto.* pacto MS. B.

faurem. fauoris MS. Medic. et Ed. Rom.

Cap. II, 1 *illi.* illa MS. B.

caedis. cadis Med.

2 *Lyncistae.* Sic Ald. Iunt. Sed Lyncestiarum MS. B. MSS. Gronov. omnes, et Ed. Paris. Defendit Munquerus ad Hygin. fab. 225. Lyncestae Edd. B. quidam, et coni. Gronov. ausus, Lyncistarum Med. Ven. Col. Bongars., probante Scheffero. Lyncestae G. Ant. coni. Faber.

in eo. sane MS. B. sane MS. C. et Ed. Bong.

auspicium. auspicia MSS. B. auspicio al. MS. B.

primus. prius MS. Bodl.

3 *Caranum.* Canarum MS. B.

5 *ereclius.* ratus MS. B.

citato. tacito Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

gradu. gaudio MSS. B.

Corinthum. Corynthum Med. Paris.

euocatis. euocatus Edd. B. Paris. Col. in marg.

6 *Persicum.* ad Persicum Edd. B. quidam.

et Thebanos. Ita Ald. Iunt. Sed et Lacedaemonios Bongars. Ath. Thebanos et Laced. Edd. B. Med. Bechar. Paris. Ven. Col. Sicard. Angl.

8 *affirmaueris.* affirmauerat MS. N. W.

a *Triballis.* a Tribalis Med. Paris. Ven. ad Triballis MS. B. Bongars. leg. coni. ab Trib.

concionein. contentionem MS. B.

ceciderit. ceciderat MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *ciuitatium.* ciuitatum Med. Paris. Ald. Col.

praesidia. et praesidia coni. Faber.

10 *videre se.* euadere seu MS. B.

Cap. III, 1 *ab Aeac.* Sic Edd. nostri omnes, etiam Bechar. Iunt. et MS. B. Sed sub Aeac. Bongars. et MS. C. ob Ae. gentem coni. Schefferus.

2 *reditusque.* peditesque MSS. B.: quod non probabat Bongarsius. In Iunt. Ven. Ald. est redditusque.

3 *defecerant.* defecerunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *admirat.* admiratione Med. Paris.

vertentes. vergentes MS. B. conuertentes Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

5 *increpatis.* increpitis MS. B. Iunt.

7 *nec deprecatione.* Desunt in MS. N.

grauissimo. gruilima Med.

- 8 in conf. cum. cum in consilio Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 Plataenses. Plataenses Paris. Ven.
 Orchomenii. Orchemafni MS. Bodl. Orchemoenii Ven.
 excidia. excidium Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 9 in Persas. inpenſa Med.
 praesentia - vetera. praesentium - veterum MS. B. In
 Med. Paris. Ven. Ald. Col. pro et est etiam et.
 10 odium. odio Edd. B. quidam, Sicbard. odium in eos
 Ed. Rom.
 quod manifestari. vel ex eo manifestari posse Edd. B. qui-
 dam. quasi ex e. m. Ven.
 obstrinxerint. abstrinxerint Med.
 11 scenas. scaenas Paris.
 repleuerint. repleuerant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 repleuerunt Bongars.
 inuisi. inuicti MS. B.

Cap. III, 1 Cleadas. Cleades MS. B. Cliodas al. MS. B.
 Eleadas Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Imt. Col.

ſe. Deest in Bongars. Sed Angli receperunt ex quatuor
 MSS.

2 credulitatis. Ita Med. Ven. Ald. Sed crudelitatis MSS.
 et Edd. B. omnes, Paris. Col.

pendisse. pendisse Col. rependisse MS. B. Caeterum
 in Med. Paris. Ven. locus ita distinguitur: rependisse. Deleta ius
 ventute nunc etc.

3 quod ipsum. ipsumque Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 esse. elier MS. B.

unquam sint passi: nec. quam sint passi deprecantur. Nec
 MS. N., probante Scheffero, non item Graevio.

4 verum et. verum etiam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

5 geniti ap. i. Herculis. genitum ap. i. Herculem MS. B.
 atque - pueritia: atque - pueritiae MSS. B. Bodl. et
 C. et Leid. Voss., et Ed. Ald.: quod Bong. probabat omnino,
 non item Vorſſius. Pro pueritiae al. MS. B. pro pueritia Ven.

6 apud se genitos. apud genitos MSS. B.

7 venduntur. venduntur Med.

9 refugis. refugis MSS. B.

10 remisit. remisit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

roties v. totiens rebelles MSS. B. Et in uno ad rebelles
 adscriptum erat, extiterant. Etiam in Med. Paris. Ven. legitur,
 totiens.

11 ne cog. ne haec cog. MS. B.: quod probabat Gronovius
 auus, sicque distinguenda verba censēbat: paratisque Athenienſi-
 bus, ne haec cogantur, subire bellum, eo res etc.

12 viribus. vrbibus MS. B.

Cap. V, 1 interfecit. interfecit Med. Ven.

2 agente. agentem Paris.

3 *reges. regios Ald. regis Bong. Faber delendum arbitrabatur particulam et ante rd reges.*

conspetioris. suspetioris Ald. In Ven. operarum errore est suspectionis.

segniores. segniorem MS. B. seniores Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *adunato. Ita MS. et Edd. B. Sed adornato Bongarf. et MS. C.*

onerat. onerant Ven.

diuidit. diuisit MSS. B.

praefatus. praefatur MSS. B.

6 *excederet. cederet Ven. Ald. Iunt. Vnde Graenius faciebat litori accedebat.*

toties. totiens Med. Paris. Ven.

petisac. appetitae MS. B. et Bodl.

electus sit. relictus sit MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

7 *contigisse. contigissent Edd. B.*

esse. esset Edd. B.

acturos. aucturos MS. B.

8 *nec ex. neque exerc. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 *a domo. Ita MS. et Edd. B. et nostri omnes, etiam Iunt. Sed domo Bong.*

periculorumque. periculorum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 *tripudianti. tripudiantis MSS. Mo.*

profluit. profluuii MSS. B.

ita. Deerat in MSS. B.

12 *in Illo quoque. inibi quoque Edd. B. quidam. ibi quoque al. Edd. B., Col. in marg.*

beroum. Ita emendauit primus Sebisius. Sed eorum MSS. Gronou. omnes, Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

Cap. VI, 1 *milites. militem MSS. B. militum MS. Bodl.*

venerint. erant, venerint MS. B. venerant MS. C. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 *uniuersum. vniuersarum Ed. Ven.: in quo etiam paullo ante est possessura.*

utrum. Ita Ald. Iunt. et coni. Vorstius. Sed utrum sit Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.

4 *legeret legerit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

primum florem. primo flore Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

patruisque. usque Ald.

5 *ut non. non Paris.*

magistros. ministros Edd. B. quidam.

6 *nemo nisi sexag. nisi sexagintarios MS. B. sexagintarius Med.*

principia. principalia Med.

- reip. videre. rei pudere MS. B. rei ptauidere al. MS. B.
 8 nil astu. nihil astu MS. B.
 conuenire. Ita MSS. B. Sed non conuenire Ven. Ald. Col.
 Bongarf. In alio MS. B. deerat rō conuenire.
 9 reggi. a regni Edd. B. Ven. Ald. Col.
 in intimum. intra intimum MS. B. intimum Edd. B. Med.
 Paris.
 bellum. regna Ald.
 quam non. quam MS. C.
 10 Adrastiae. Ita Ald. Iunt. Sed Adrestis MSS. B. Adra-
 steis al. MS. B. Adresties al. MS. B. Adrastis MS. C. et
 Edd. Med. Paris. Ven. Adraistiis Col. Bongarf. Adrastris MS.
 Bodl. Adrastraeis emend. Faber.
 11 millia. millia militum MS. Bodl. C. et Edd. Med.
 Paris. Ven. Col. Bongarf. Pri. sexcenta Blancardus ad Ar-
 rian. [Exped. I] corrigebat sexaginta. Vossius coni. centum,
 aut ducentorum.
 caedes. caedis MS. B.
 12 nouem. noningenti Ald. Col. in marg. nongenti
 Edd. B.
 13 impense. impensae Med. Paris. Ven.
 exemplum. solatia Edd. B. Med. Bechar. Paris. Ven. Ald.
 Col. In vno MS. B. omnino deerat.
 humatos. a humatos MS. B.
 15 quos. in quibus MS. B.

Cap. VII, 1 indicio. inditio Med. Paris.

Lyncista. Lyncesta Ald. Iunt. Lyncistarum Med. Paris. Ven.
 Col. Bongarf.

Antipatri. Antipatris Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

3 Gordium. Gordieum Ald. Iunt. Gordin Edd. B. Med.
 Paris. Ven. Col. Gordien Bongarf. Gordion coni. Bongarf.

4 sed quod. quam quod coni. Faber.

audierat. audiuerat Ven. Ald. Col.

plaustris. Deest in Bongarf.

5 illa. illi MS. B.

Gordius. Gordias MS. B.

bubus. bobus Med. Paris. Ven. Ald. Col.

circumvolare. circumuolare Ald. circum volare Med.

6 vicinae. Telmisinae coni. Vossius. Telmissi coni. Blan-
 cardus [ad Arrian. Exp. II, 3]. Sed Vulgatam tuetur ad illum
 locum Gronouius pater.

habuit virginem. habita virgine MSS. B.

percontatus. percuntatusque Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
 percontatusque Col.

10 regem. rege MS. B. et Edd. B. Paris. Ven. Ald. regi
 Edd. B. Col. Caeterum rō discordiis Schefferus censebat, ut
 glossema, expungendum esse.

11 regis. Delendum putabat Schefferus, ut glossema.

templum.

templum. templo *Edd. quidam.*

reper. repperiſſ. *MS. B. et Ed. Pariſ.*

12 *Gordius.* Cordius *Ald.*

13 *vehenti regn.* veh. paſſiue regnum *MS. B.* rō paſſiue eſt gloſſa: ex qua deinde alii ficerunt, pax ſibi ſiue: alii, Afiae. In *MS. C.* veh. ſibi ſiue regn. In *MS. Medic. et Leidd.* duobus, vehente: ut conſi, *Schefferus.*

delatum. ei delatum *MS. B. et MSS. Leidd. duo cum Medic. delatum ei Ald.*

regiae consecr. Graeciae consecr. *MS. B. consecr. regiae Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

14 *Mida.* Midia *MS. B.*

religionibus. regionibus *MS. B.*

15 *Gordii.* Deaſt in *Med. Pariſ. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

16 *reperire.* repperire *MSS. B.*

viol. ut viol. *MSS. B.*

uſus. vniuerſa vris *MS. B.* Vnde *Schefferus* leg. violentius oraculo vniuerſa, uſus gladio, loram. c. Nimis dure, et contra ſimplicitatem orationis *Iuſtini.*

Cap. VIII, 1 *baec.* hoc *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col. illi. agenti. illo agente MS. B.*

aduenſare. aduenire *MS. B.*

2 *curſu.* curſum *MS. B. curſus Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Col.*

3 *Cydni.* Scithni *MS. B.*

vndam. nudum vndam *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Col. Bongarf.* malebat, ſervato rō nudum, rō vndam deleri.

4 *tum.* cum *MSS. B.*

intercluſa. intercluſa *MS. B. incluſa Col.*

non ſpes. nec ſpes *MS. B.*

inueneretur. interueniret *Med. Pariſ. Ven. Col.*

5 *polliceretur.* pollicetur *Bongarf. et MS. Bodl. : quod placebat Scheffero.*

6 *ignarus.* gnarus *Edd. B.*

caueret. ut caueret *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

7 *eſt ratus.* ratus eſt *Ald. ratus MSS. B. omnes, et Edd. Med. Ven. Col.*

indubitato morbo. indubitata morte conſi. *Schiſius:* quam eius coniecturam probant *Bernacerus et Vorſius,* repugnante *Scheffero:* cui poſius indubitate videbatur repouendum pro rō indubitato.

epiſtolas. epiſtolam *MSS. Leidd. duo. Medic. et Bodl. et Ed. Gronou. : quod Schefferus probat.*

9 *factus eſt.* fact Med. pro factus, quod excidiſ operarum fortaſſe peccato. Et *Schefferus* volebat *εργον τελευτην* poni poſſ conſpexit.

Cap. VIII, 1 *interca.* igitur Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

quadrang. mill. CCC milibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ac centum. et centum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

aciem. acie MSS. B.

a ista. tanta Col.

3 *suis cresceret.* succresceret mal. Graevius cum Scheffero. *circumuectus.* circumuectus Ald.

4 *internecinique.* internectique MS. B. aeternique Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

5 *inuentas.* inuentos Ald. Iuns. Bongarsf.

vires. viros Ald. Iuns. Bongarsf. Atque sic etiam Modius emendauerat [ad Curtium III, 14. 7], et praeferebat *Vorsius Vulgatae.*

8 *segnis.* regis MSS. B.

defuit. Sic et MS. B. Sed fuit Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. *Vorsio videbatur supernacum.*

datae possessionis. dati possessionis coni. Vossius.

9 *committitur.* committitur Med.

fugeret. fugerat Ven. Ald. Col.

10 *unum et sexag.* sexaginta unum MSS. B. Medic Thuan. et Edd. Med. Paris. Freinshemius coni. centum et sexaginta. Gronovius pater: sex et nonaginta millia [ad Arrian. II, 11]. MS. Oxon. octoginta millia. Mox pro centum trig. Loccenius malebat 300.

pedestres. pedites Edd. quidam.

12 *inter caps. castr.* inter captivos captiuorum MSS. B. Et in Paris. deest prorsus rō castrorum.

eademque. eidemque MS. B.

13 *hortandasque cum.* hortandasque in communi positas cum MSS. B. et C. hort. in commune posuit cum al. MS. B. *venisset.* veniret MSS. B.

amplexae. complexae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

edider. aedider. Med. Paris.

14 *mortem.* vitam Edd. B. quidam, Paris. Ald. Col. in marg. Probabat Bongarsf.

dum. ut Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

dilationem. dilatione Ven. Col.

mortis. Deerat in MSS. B.

15 *et sim.* timentibus MS. B.

demisit. deprestit MS. B. dimisit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

haberi. hab. et salutari MS. et Edd. B. et MS. Bodl. Med. Paris. Bechar. Ven. Ald. Col. Atque sic legit etiam e MS. Maffeano Rycquius [Centur. II ep. 43]. Sed et haberi MS. B.

Cap. X, 2 *primum.* praemium Med.

epularum. plurimum MSS. B.

Barfenen. Barfenae MSS. B. Barfene. al. MS. B. Barfinen Edd. B. quidam, Ald. Iunt. Berfinen Med. Berfanem Ven. Matinem Paris. Col. in marg. Barfenem Col.

a qua. e qua coni. Gronovius auct.

5 *victoriae.* ipsius. A victoriae ipsius Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

perfectis. praefectus Med.

6 *Syriam.* Scyriam Ald.

or. reges. reges orientis Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *regnum.* regna MS. B. et Ald.

loca. locis Paris.

8 *Abadonimus.* Abdatominus MS. B. Abdatonymus al. MS. B. Abattonimus al. MS. B. et Bodl. Abdolominus Edd. B. Ven. Abartomius al. Ed. B., Med. Paris. Col. in marg. Abdolonymus Ald. Abdolomius Col.

Sidoniae. Sidonae MSS. B. Sidone al. MS. B. Sidonis coni. Schefferus.

9 *operam.* Ita MS. B. Sed operas. al. MS. B. et Ed. Bongarf.

oblocare. locata MSS. B. ablocare Edd. B. Col. : quod Scheffero probum videbatur.

irrig. solius. insolitus MS. B.

exhibentem. exigentem Edd. B. quidam, Ald. Col. in marg.

10 *Herculi.* Herculis MS. B.

11 *rectius id eum in Tyro.* rectius dum tyro MSS. B. rectius id eum Tyro al. MS. B. Bongarfio eicienda videbatur particula et ante rā antiquiore, probante Fabro, qui etiam edidit Tyro - vetere.

in deprec. inde depr. Edd. B. Med. Paris. Col. dissuadentes MS. B. deprecantes, omisso rā in, Bongarf. et MSS. Med. Bodl. Reg. et Leid. quatuor. Gronovio nepos locus ita legendus videbatur : cum leg. rect. id eum in T. v. et ant. n. f. d., deprec. eius intr. : ita exarsit, vel tum ita exarsit.

12 *applicato.* adplicito MS. B. applicito Ald. Iunt. adplicate Col.

Carthaginens. Carthaginens. Med. Paris. Ald. ubique, animosis Tyriis. animi, Tyris MSS. B. animosos Tyrios al. MS. B. et C. Schefferus coni. a non minus animosis, excipitur, excipit MSS. B.

13 *ducentes.* dicentes MS. B. ducentibus corrig. Gronovius auct. fuisset. fuissent MS. B.

quaerendo. querendo Paris.

14 *Carthaginem.* et ex Carthagine MS. B. Carthagine et al. MS. B. et Ed. Ven.

arcessitis. accersitis Med. Paris. Ald. Col.

Cap. XI, 1 *inde Rhodum.* inter haec dum MSS. B. inter hōdum al. MS. B. interea al. MS. B.

Cilicidumque. Syriamque coni. Voss. Cyrenenque coni. Freinsbemb.

recipit. recepit MSS. B. Bodl. C. et Edd. B. Ven. Ald. Col.

2 ad. I. d. Hammonem. ad Iouem Ammonem MSS. B. Etiam in Ald. et Col. est, Ammonem.

3 nanque. nanque Paris. Ald. Olympias. Olympiadis MS. B. Philippo. Deest in MS. Bodl.

se. Deest in Ven. Ald. et Col.

2 suum. suum Alexandrum MS. B.

5 Olympidem. Olympiada Med. Paris. Ven. Ald. Col.

supri. supro MSS. B.

dimiserat. remiserat MSS. B. et C.

6 cupiens. cupidus Edd. B. quidam.

orig. diuinitatis. originis diuinitatem coni. Gronovius auns. praemissos. promissa MS. B.

velit. velint Paris. vellet Bongars.

7 ut. Delendum. censebat Sebifius.

Hammonis. hamonis Med. Ammonis Ald. Col. ubique.

9 an omnes. an homines MS. B.

parentis. patris Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

respondetur. respondent Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

plene. paene pera. MSS. B. plane Col.

esse. Deerat in MSS. B.

10 tertiam interrog. tertia interrogatione MS. B. et Bodl.

Mox pro poscenti Gronovius auns. legi volebat ponenti. Es.

Scheffero locus ita legendus distinguendusque videbatur. Tertia.

interrogatione poscenti videt. o. b. poss. tertiarum, dari resp.

dari. sibi dari MSS. B.

respondetur. respondent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 comitibus qu. s. resp. comitibusque resp. MS. B. com. qu. eius resp. MS. Oxon. et Ed. Rom. Atque sic coni. Gronovius auns in de Centes. ac Vsuris.

12 illi. illa Ven.

mirusque. mirus quoque MS. C.

animo. animi MS. B. Bodl. C.

tumor. timor MS. C.

13 colon. Macedonum. colon. Macedoniam MSS. B., excepto uno, omnes.

Cap. XII, 1 Babyloniam. Babylona Ald.

profugisset. persugisset MSS. B.: quod Scheffero placebat.

epistolas. epistulas MS. B.

deprecatur. Ita MS. et Edd. B. Sed precatur Ald. et Bongars. deprecatus al. Edd. B. Paris.

2 in pretium. pretium MS. B., quod probabat Gronovius auns. pretio. al. MS. B.

4 venire. veniti MS. B.

et regni.

et regni. regni MSS. B.

5 cum quadringentis. XL, omisso $\pi\phi$ cum, Edd. B. quidam, Med. Paris. Ven. Ald. cum quadraginta Col.

et centum. centum MS. B.

6 collisone. consilio re MS. B.

mortem. morte MS. Bodl. morti mal. Berneggerus.

7 tantum eam. eam tantum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Alexandro. ab Alexandro MSS. B. Bodl. C. et Ed. Ald.

fil. e. p. paruulæque filias eius Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Cuperus [Obseru. III, 10] coni. cum matr. filias, filiumque
eius paruulum. Gronovius pater [ad Attian. II, 11] corrigi
cum matrem filiasque eius pavidas consolaretur.

frequenter. frequentes Paris.

8 Darius. Deest in MS. Bodl. C. et Ed. Bongarf.

ratus. tatus est Ald. Max Schefferus coni. gratum, inquit,
sibi esse.

tot. Deerat in MSS. B.

etiam benef. et benef. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
In Ven. max est, nequeant.

10 usque flumen. usque ad flumen Ven. Ald. Col. usque
ad Euphr. Edd. B. In Med. et Paris. et Ven. scriptum est, Eu-
fratem.

triginta. XXXI MS. C.

talentum. talentorum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

11 ad hæc. ad hoc Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

superuacaneam. Ita MSS. et Edd. B. Sed superuacaneam
Bongarf. ex optimo MS. in quo et supra III, 6. 3 erat super-
vacuaneos.

12 adulationem. adulatione Med. Ven. Col.

13 qua. quia MS. B.

aduersus. aduersum MSS. B. fere ubique.

calamitates. calamitatem MS. B. et Bodl. Berneggerus
coni. caritates.

14 præstat. se. se præstat. Ven. Ald. Col. præsentaturum
se MSS. B. Unde Gronovius auus [de Pec. vet. I, 8] faciebat,
repræsentaturum.

15 posse duobus. sibi duobus MSS. B. sub duob, al.
MS. B.

solibus. consulibus MS. B.

16 dedit. in dedit. MS. B.

ea die. eadem die Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

posteram. posterum MS. B.

nec. et nec Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Cap. XIII, 1 sum. cum MSS. B. et Edd. Med. Paris.
Ven., probante Scheffero. tunc Col.

confectum. confectum Paris. confectum MSS. B.

somnus. sopnus Med.

2 aegre. rex aegre MS. Bodl.

ſomni. ſopni *Med.* Mox ante cauſas in *Ven.* add. vel.
cuius. Ita MS. Magliab. et Ald. Iunt. et con. Bongarf. Sed
 cum MSS. Gronouii octo, et Edd. *Med. Paris. Ven. Col. Bon-*
garf. cum etiam in otio ſomni parcus ſemper fuerit *Ed. Rom.*

parcior. paratior MSS. B. perpacior MS. Bodl. parcus
 ſemper *Edd. quidam.*

3 *ſe aëſtu.* aëſtu MSS. B. ſe metu MS. B. Bodl. et *Edd.*
B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ſomnumque. ſopnumque *Med.* ſomniumque *Edd. B.*
quod liceat. quod licet MSS. B. et *Med. Paris. Ven.* quod
 videlicet *al. MS. B.*

conſigere. conſigeret MSS. B. confugete *Ven.*
veritum ſe. veritumque ſe con. *Faber.*

4 *ſpectaculo.* ſpectaculum MS. Bodl.

5 *hominum.* hoſtium MS. Bodl.
Perſae a tam. Perſae autem a tam *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald.

6 *ſuos.* ſuos ſingulos MS. et *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Col.

7 *armatis.* Armeniis MSS. B. omnes. In uno tamen erat,
 Armeniis.

8 *nec corp.* Ita MS. B. Sed ne corp. *Med. Paris. Ven.*
Col. neue Ald.

9 *nec ſe mel.* tunc ſemel MS. B. Vnde Schefferus con.
 num ſe meliores factos putarent fuga?

caedium ſuarum. caedis ſuorum con. Gronouius auus. cladium
 ſuarum con. *Faber.*

tantum ſanguinis. tanti ſanguinis mal. Vorſtius.
duobus. de duobus *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

ferrent. perferrent MSS. B. et C. praefertent *Edd. B. qui-*
dam, Ald.

10 *virorum.* viuorum MSS. B. vitium *Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Col.

11 *ſpernant.* ſpernat Ald. ſperent MS. B. ſpeſcent
 MS. N.

armorum. ornamentorum *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. : quod probabas Gronouius auus.

Cap. XLIII, 1 *toties.* totiens *Med. Paris. Ven.*

2 *illo.* in illo MSS. B. et C. in nullo *al. MS. B.* etiam
 illo *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* in alio Ald. et MS.
 Bodl.

3 *ſuos.* ſocios *Med.*
mori voluit. voluit mori *Med. Paris. Ald. Col.*

4 *pons.* poſt MSS. B. Bongarſus con. ſcriptum fuiſſe poſ.
 Cydni. cygni MS. B. Lyci Ald. : quod magis placebat Aci-
 dalio.

intercideretur. Sic con. Acidalius, et eſt in Ald. Iunt. Sed
 includeretur *Med. Paris. Ven.* intercluderetur *Col. Bongarf.*

ita se salutis. ita se salutis MS. B. ita saluti Edd. B. Med. Paris. Col. Ven. Ald.

sociorum. suorum coni. Acidalius.

hosti. hostibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

et aliis. etiam et aliis MS. B.

5 ingerebat. mergebat MS. B. et MSS. Gronov. quatuor.

immergebat Bongars. et MSS. Reg. Magliab. et Leid.

periculaque. periculosaque Edd. B. quidam, Paris.

militum. militis MSS. B. C. et Bodl.

6 Asiae imper. Asia imper. Ald.

gnum. Macedoniae regnum MS. B.

7 tanta felic. felie, tanta Med. Paris. Ald. Col.

post. Deest in Paris.

ausus. etiam ausus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

acceperint. acceperunt Edd. B. Col.

8 XXXIII. XL Edd. B. Ven. Ald. Col. XXXIII Edd. B.

quidam, Col. in marg. XXXVII MSS. B. et C.

diebus. continuis diebus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

recognovit. Ita MS. B. Sed recognoscit Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 Susa. Ita coni. Bongarsius, et recepit primus Berneccorus. Sed Susa Ald. Iunt. et coni. Gronov. ausus, clausa Med. Paris. Ven. Col.

talentum. talentorum Med. Paris. Ald. Col. Et in Edd. B. quibusdam, et Ven., pro XL erat, XI.

10 expugnat et Persep. Expugnatam Persep. MS. B.

interitu. in interitu MS. B.

apparuer. apparuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 Grac. Deest in MS. C.

corporis parte. parte corporum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

hostium. hostis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 accipere. recipere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. XV, *1 catenisque.* catenisque Paris. Ven. Ald. Col. cathaenisque Med.

in vico. in visa MS. B. in vicio Med.

Parthorum. Spartanorum Ven.

Thara. Tanea Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Dara coni. Voss. et Oxon.

2 indicantibus. Ita MSS. B. omnes. Sed vindicantibus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. indicantibus coni. Freinsbemijs et Faber. indicantibus, qui successuri imperio essent, cum in terra eorum coni. Gronovius ausus. distitantibus, aut incitantibus coni. Schefferus.

successuri. cessuri MS. B.

3 ibique. ibi MS. B.

4 itaque. igitur MSS. B.

seu. septem Med. Ven. Col. VII Edd. B. Paris.

- facit. fecit Edd. B. Paris. Col.
 5 *plura*. Ita MSS. B. Sed multa Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 Bongars.
 reper. repper. Med. Paris.
 respirandi. strigandi coni. Gronovius auct. [ad Senec. Herc.
 Oct. 5].
 pergit. peregit Ven.
 6 applicito captivo. applicito capite coni. Bongarsius.
 saltim. saltim MS. B.
 solat. habere se. se hab. solat. MSS. B. se habere legitur
 etiam in Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 emissurus. emissurum MS. B.
 7 perferri, proferri Edd. B. quidam, Med. Paris. Col. in
 marg.
 illi. illi se MSS. B. et C. illis al. MS. B.
 debitorem. debitorum Col. Schefferus locum sic volebat con-
 stitui: sine vllis in e. m. o., maximorum ille se debitorem
 mori.
 felicius. feliciusque Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 cognatos. cognatos propinquosque MS. B. Bodl. et C. cogn.
 propinquosque Ald.
 8 matri et lib. et matri ac liberis Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col.
 regna. regnum MS. Bodl.
 9 illis. illi Med. Paris. Ald. Col.
 eam. esse MS. B.
 volet. vellet coni. Vorstius.
 10 gratiam. Glossema videbatur Scheffero.
 infernumque. et inferum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
 Col.
 uti. ut Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 11 iustam m. quam gravem. iustae magis, quam gravis coni.
 Vossius.
 veniam. impensam coni. Nic. Heinsius ad Ovid. Heroïd.
 7, 188.
 12 iam non suam. eam non suam coni. Gronovius auct.
 et peric. esse. esse et pericul. Med. Paris. Ald. Col.
 iustitiae. iustitia MS. B. et Leidd. tres. Gronovius nepos
 malebat, iustitiae vis: quod reperit in Ed. Rom.
 13 dexteram. dextram Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 se fer. a se fer. MS. B. et Bodl. ferendum coni. Scheffe-
 rus, ut referretur ad pignus.
 porrecta manu expir. portexit man. expiravitque. Vbi
 Alex. MSS. B. et C. portexitque m. exp. al. MS. B. por-
 rexit m. et expiravit al. MS. B.
 14 corpore. corde Med.
 15 reliquias eius. Inducenda censebat Blancardus [ad Ar-
 rian. III], dissentiente Vorstio.
 sepeliri. sepelire MS. B.

LIBER XII

Cap. I, 1 *persequ.* prosequendo MS. Bodl.

impensis. expensis MS. B.

tredecim. XV m. Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

talentum. talentorum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 superfluerant. supra fuerant MSS. B. Vnde Schefferus volebat: superauerant.

3 centum nonag. CLXXX Ald. CLIII Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. CXX MS. C.

talentum. talentorum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Ecbatana cong. ex Ecbatana nuper cong. MS. B. exhibita nuper cong. al. MS. B. et batanu cong. al. MS. B. haec batanus cong. al. MS. B. Ecbatana nuper cong. Bongars.: sed delendum tamen et nuper ipso censebat. Atque sic plane in suis MSS. innuit Modius. ex victoria nuper congesta Med. Paris. Ven. Ald. Col.

praepositus. praeficitur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 Antipatri a Maced. ei red. Antipatris a Macedonia red- duntur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. [in quo tamen est Antipatri]. Antipatri Maced. ei red. Bongars.

Agidis. Agedis MS. B.

Graecia. Graecia nuntiatur MS. Bodl.

bellum Alex. Alexandri Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. et Alexandri Ald.

bellum Zopyrionis. Deest et bellum in Ald.

Zopyr. Sophirionis MS. B. Soporionis al. MS. B. Zo- pyrionis Edd. B. Sophyrionis Med. Ven. ubique. Sopyrionis Bongars. ubique.

continebatur. mors, contineb. Ald. Iunt. continebantur Med. Ven. Schefferus coni. Scythia ac mors.

5 mortibus. motibus MSS. B. Ald. moribus Edd. B. Col. in marg.

regum. regium Ven.

suscepit. cepit MS. B. Bodl. C. MSS. Gron. quinque, et Ed. Rom.: quod recipiendum censebat Schefferus.

6 recuperandae. reciperandae MSS. Mo.

7 pacem. et pacem MS. B. N. W. C.

8 fuit. fuerat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 magna. et magna MS. B.

utrinque. utrimque Bongars.

caedes. caedis MS. B.

10 felicitate, non virt. si non fel. par, virt. Edd. B. Paris. si felic., non virt. al. Edd. B. Med. Ven. si non fel. par, virtute non MS. N. W. et Ed. Col.

inferior. infelicior MS. B.

tantam stragem. tantas strages Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

edidit. aedidit Med. Paris.

11 *postremum. extremum* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. *ess.* si MSS. B.

Cap. II, 1 *in Italiam a Tar. aux. adu.* in Italia auxilia Tarentinis adu. MSS. B.

Bruttios. Brutios Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. *veluti.* velut Ald. vt Edd. B. Med. Paris. Ven. [in quo mox corrupte legitur, Alexander] Col. velud MSS. B. *sibi occ.* et sibi occ. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. 2 *et in Persis.* et Persis Ven. Ald. Col.

3 *quod.* vt Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *circa urbem.* Ita Angli e MSS., et coni. Faber. Sed *ve-* *bem, omisso* rā circa, Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. *Pandosiam.* Spandosiam Paris. *praedixerat.* praedixerant Edd. B. Paris. Ven. Col. *cauen-* *dum praed.* MS. B. vt coniecerat Faber.

4 *in Epiro.* Epiro Paris. *cupidius.* cupidus Med. Paris.

5 *in Italiam.* Italiam Col. in Italia Med.

Appulis. Apulis MSS. B.

7 *Brundisium.* Brundisium MSS. B. omnes.

Aetoli. Eteoli MS. B. *Estuli al.* MS. B. *Esculi al.*

MS. B. *adum.* tum Bongars. Deest in Med. Paris. et Ven. In uno MS. B. dum: cui *suprascripto additum* du.

8 *quem repetissent.* qui repet. MSS. B. *quem reperissent* Edd. B. Ven. Col.

9 *cum belli.* sub belli Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 *sepelierant.* sepeliunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *sepelierunt* MS. B. et Bodl.

perpetuam. perpetuo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ibi. sibi MS. Bodl.

atque ita def. resp. vtque, ita, def. resp. coni. Faber. In Ven. est *responsio.*

11 *factum cum.* cum factum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Alexander. Alex. Epiri Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

fata. facta MS. B.

12 *Brutiis.* Brutiis MSS. B.

tum es. Desunt in MS. Bodl. G. et Ed. Ald. *tunc* Ven.

et Pediculis. et peditulis MSS. B. ac Rutulis Edd. B. et *retulis* MS. B. *unus,* rā e *suprascripto* u. Med. Paris. Ven. Ald. et rutulis. Col. et Rutilis.

14 *ibi.* vbi MS. B.

iuxta. iusta Ven. Ald.

Acheronta. Acherusium Edd. B. Med. Bechov. Paris. Col. in marg. *Achaeronta* Col.

mortem. sortem coni. Graevius.

15 *Tburii.* Turii MSS. B. Tyrii al. MS. B. et Edd. Med. Paris. Ven. Col. Thyrii Edd. B.

16 otioſum. occiſum *Edd. B. Pariſ. Col. in marg.*
 nihil et ipſe. nihil ipſe *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*
geſſiſſet. egiſſet MS. C.

millium. milium militum *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

17 caeſusque cum. caeſus cum *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

Cap. III, 1 *Parthiſ.* Parthia *MS. B. Bodl. et C.* Parthiam *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*
cognitionem. cognitionem Med. Pariſ.

triduum luſtum. triduo luſtum *MS. et Edd. B. Med. Bongarſ. Pariſ. Ald. Iunt. Col.* triduum luſtus *al. MS. B.* tridui luſtum coni. *Sebiſuſ.*

2 velut perp. velut Darii morte perp. *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

exſpectantibus. ſpectantibus *MS. B. et Bodl.* ſperantibus *MS. Magliab. et Leid.*

coniugesque ac lib. coniuges et lib. *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

animo. Deerat in *MS. B.:* et recte, vt. Vorſtius exiſtimabat.

3 ibi. ſibi *Ald.*

incolomis. incolomis *MS. B.*

barbaria. barbaries *Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.*

qui a regno. qui regno *MS. B.*

4 incitatis. excitatis *MS. B.* mutatis *MS. Bodl.*

animis. militum animis *Med. Pariſ. Ven. Ald. Col. Bongarſ.*

Mardoſque. et Medos *Edd. B. quidam.* Ardaſque *MS. Bodl.*

5 Thaleſtris. Thaleſtres *MS. B.* Et in alio deerrat verba, Thaleſtris ſue.

ſue Miniſthaea. Deſunt in Ald. et Iunt. Sed ſue Miniſthaea *Med. Pariſ. Ven. Col.* ſue Miniae *MS. B.* ſue Minithe *al. MS. B.*

CCC. Sic edidit Bongarſus ex vno *MS.*, et ita correxerat iam Modius [ad Curt. VI, 5. 36]. Sed CCC millium *MS. B. Col.* trecenta millia *al. MS. B.* CCC millibus *Med. Pariſ. Ven. Col. mulieribus.* mulierum *Col.*

XXV. XXXV *MSS. B. Bodl. et C.*

dierum. diebus *MS. B.*

inſeſſiſſimas. conſeſſiſſimas *Med. Ven. Bongarſ.*

quaſitura. conſeſſim quaſitura *MS. B.*

6 omnibus. Deerat in *Edd. B. Med. Pariſ. Ald. Col.* omnium *MS. B.*

inſolitum fem. inſolitus regibus Macedonicis *MSS. B.:* quae, vt 70 feminis, *gloſſema putabat Schefferus.*

7 tredecim. triginta *Ven. Col. XXX Edd. B. Med. Pariſ.*

otio a. r. datis. otio datis, a rege Edd. B. Ven. Ald. Col.
Sed in Med. et Paris. desunt verba, a rege.

ut visa. vbi visa MS. B. et Bodl.

8 *regum.* regnum Paris.

diadema. diadaema Med.

regibus. in regibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

9 *inuidiosus.* inuidiosus Paris.

in se. et in se Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

auratam. auream Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 *ut.* ac ut Ald. et ut cont. Gronovius auus.

Perf. imitar. imitaretur Perfarum Paris. Ald. Col. imitaretur, omisso hic rō Perfarum, Med.

inter. Perfarum inter Med.

pellicum, pellicum MSS. B.

vices. vice MS. B. vicem al. MS. B.

11 *destruēta.* testricta coni. Graevius.

conuiuiumque. conuiuium quoque Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

12 *tantas opes.* tanta super MS. B.

Cap. IIII, 1 *a Phil. illum.* illum a Philippo Med. Paris. Ald. Col.

nomen ciuaret. nomine iuraret MSS. B. Bongars. coni. scriptum fuisse nomin antique pro nomen. Al. MS. B. nomen patriae iurat. Bodl. et Edd. B. Paris. Ven. Col. patriae nomen euitaret. Med. Ald. nomen negligeret. Bongars. coni. patris nomen. Boxhornius malebat patriae morem; et verba, quos propter tales mores vicerat, a glossatoris manu esse suspicabatur.

2 *ne solus vit. eorum.* ne saltem victus eorum MS. B.

subegerat. subiecerat MS. B.

succub. subcub. Paris.

3 *larium.* larum MSS. B. omnes.

4 *et lab.* vxorum. ex labore militiae molliorem fore dulcedinem vxorum MSS. B.

5 *tyrones fil. suc.* tyrones succederent Edd. R. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *essent nati.* nati essent Med. Paris. Ven. Ald. Col.

verum et. verum etiam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *successores.* Ita MS. et Edd. B. et nostri omnes. Sed successoribus Bongars. et MS. C. Bodl. successores vsque coni. Faber.

8 *equorumque.* equorum quoque Col.

10 *inuietus.* inuicti Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. inuictis Ald.

11 *foboles.* subolis MSS. B.

nomen habuit. nominabit MS. B.

12 *domitis.* modicis MSS. B.

praefectas. praefectos MSS. B.

statuitur.

statuitur. *statuit MSS. B.* *nobilibus*. nobilissimis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. unde. Ita MS. et Edd. B. *habuere*. habuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. V. *Alexander non* et *Alex.* non MSS. B. non Alex. Med. Paris. Col.

odio. more MS. W. : quod *Schefferus* rectum putabat. Ed. Rom. non regio more, sed hostili odio.

2 *carpi se sermon*. carpi sermon. Med. Paris. Ald. Vindob. Col. carpere sermon. MSS. B. *Sebifus* coni. carpi sermonibus suorum, se patris. *Schefferus* coni. carpere serm., suorum mores subu. : *electis verbis*, Phil. patr. patriaeque.

Phil. patris. patris Phil. Med. Paris. Ald. Col.

3 *Parmenion*. Parmenio MS. B.

Philota. Fitota MSS. B.

interficatur. interficiuntur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *interdum*. interdumque MS. B.

5 *essent*. fuissent MS. B.

Macedoniam. Macedonia MS. B. Bodl. et Ed. Ald. : quod *Vulgatae* praeferebat *Schefferus*.

infuscaratur. offuscaratur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. obfuscaratur Col. In Ven. mox deest et simulat.

victoriae. victoriarum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *habitueros*. habituris MS. B.

7 *tacite ad se*. ad se tacite Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *in colonias*. incolumes MS. B.

9 *Drancas*. Dranchas MS. B. Dracas Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Drangas Ald.

Euergetas. Euergitas MSS. B. Med. Paris. Ven.

Parymas. Parimas Med. Paris. Ven. Ald. et MS. B. Berneccerus coni. Arimaspos.

Parapammenos. Paripammenos MS. B. *Pasipasmaras* al. MS. B. *Parapeciunmenos* al. MS. B. *Paropamisadas* Edd. B. Ald. *Paropamisadas* Col.

Adaspios. Hydaspios Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Caspios* al. Edd. B. Ald. *Bongarsius* coni. *Paropamisadas*, *Arios*.

10 *Bessus*. Bersus MS. B. et Edd. Med. Paris. *Persus* al. MS. B. *Bassos* al. MS. B.

verum et. verum etiam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 *Tanaim*. Tanain Med. Paris.

sept. dec. XVII Ven. Ald. Col.

muro - consummato. muros sex millia pass. consummatos MSS. B. muros sex millia pass. conf. Edd. Med. Paris. Ven. In aliis MSS. B. *deerat* et muros. In Ald. est, VI milibus.

consummato. consummato Med. Paris. Ven. Ald.

eo trium. earum MSS. B. *Praeferebat* *Vulgatae* *Schefferus*.

cinitatum.

ciuitatium. ciuitatum *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
quas. quos *Edd. B. quidam.*
 13 *Sogdian.* *Sorgian. MS. B.*
habebat. habet *Col.*

Cap. VI. 1 *vocat.* conuocat *MS. B. et C. et MSS. Mo.*
vocabat Col.

3 *e senibus.* ex senibus *Med. Paris. Ald. Col.*
Clitus. Clitos *MSS. B. et Gronou. quinque. Clytus Med.*
Paris. Col.

fiducia. ductus fiducia *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
memoriam. memoriamque *Med. Ven. Ald.*
telo. taelo *Med. Paris. ubique.*
obiektabat. abiektabat *MS. B.*

5 *postquam.* posteaquam *Med.*
conquieuit. quieuit *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
irae locum. locum irae *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
aestimatio. estimatio *MSS. B. omnes: quod probabas et*
Bongarsius, et recepit Berneggerus. In Rom. Med. Paris. Ven.
Col. Bong. existimatio.

6 *quippe.* qui *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
iracunde. iracundum *Ed. Ven. et Viudob.*
accepisse se. accepisset *Col.*
conuicia. conuiuia *MSS. B. conuiua al. MS. B.*
dolebat. ducebat *MSS. B.*

7 *eodem ig. fur.* eundem ig. furorem *MS. B.*
pridem. pridie *MS. B.: quod verum probabat Schefferus.*

8 *in fletus.* in plexus *MS. B.*
nisi. ni *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 10 *poenitentiae.* ad poenitentiam *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col. Verst.

sororis. et sororis *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.*
Cliti. Clyti *Med. Paris. Col.*

12 *reputabat.* reputare *Edd. B. quidam, Paris.*
deu. gentes. gentes deuictas *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

13 *non arm.* non tam arm. *MSS. B.*
conuiui. conuiuio sedens *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

14 *Parmenion.* Parmenio *Edd. B. quidam, Med. Paris.*
Ven. Ald.

Pbilotas. Philotas *Med. Paris.*
Eurylocbus. Eurilogus *MSS. B. Eutilocus al. MS. B.*
Eurylotus Med. Paris. Eurylocus Ven.
occurrabant. occurrerunt *MSS. B.*

15 *inedia.* inaedia *Med.*
precantis. precantes *MS. B.*
ita mortem. ita morte *MSS. B. in mortem Edd. B.*
Schefferus coni, ita morte in vnus.
perdat. prodat coni, Grononius auit.

- 16 bello gentes. gentes bello *Med. Paris. Ven. Col.*
 17 Callisthenis. et Callisth. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 condiscipulatu bellum. quondam discipulatu *MSS. B. Vnde*
Schefferus leg. quondam condiscipulatu.
rege. Delendum censebat *Faber.*
 18 bellum. bella *Bongarsf.*
Chorasmos. Carasmos *MSS. B. et C. Carosmos al. MS. B.*
Charasmos Med. Ven. Chorasmos Ald.
Dahas. Dachas *MS. B. Dracas Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Col. Sacas al. Edd. B. Ald.

- Cap. VII, 1 deinde. dein *MSS. B.*
 primo. primum *MS. Magliab. in primo MSS. B. et C.*
 et *Leidd. duo: quod defendit Gronovius avus, et Berneggerus.*
ne. ut Edd. B. Paris. Col.
invidiosiora. invidiosa *MS. B.*
 2 Callisthenes. Callisthenis *MS. B.*
 exitio. exitium *MS. B.*
insidiarum. insidiatorum *mal. Schefferus. sine causa.*
 3 a Maced. Macedonibus *Edd. B. Paris.*
mos. modus *MSS. B.*
explosa adorat. extossa oratione *MS. B. Schefferus mal.*
expulsa.
 5 phaleras. faleras *MSS. B. et Med. Paris.*
 militum. Deest in *MS. B. et C.*
 ab arg. clypeis. ob argenteos clypeos *MS. B. et Bodl. In*
Med. et Paris. scribitur clipeis, per i,
appellavit. appellat *Sebif.*
 6 religionis. Deest in *MS. Bodl.*
 verum et. verum etiam *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 7 sacri montis. Meri montis *Edd. B. quidam, Ald.: baud*
dubie e glossemate.
bonis - quam si. bonis magis mirabilem, quam si *MS. B.*
non aliter vest. vestiti non aliter *Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.
cultus. cultus magis mirabilem *MS. Bodl.*
colentiumque. colorumque *MSS. B. Bongarsius coni. colo-*
rumque. In al. MS. B. eras, edentiumque. Ven. colen-
tium.
 8 impetu mentis. mentis impetu *Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. instintu mentis MSS. B. inciru mentis coni. Vossius.
oppido se. oppidanis se *MSS. B. oppidanis Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Ald. Iunt. Bechar. Col.
exercitui suo consul. exercitui consuluisse *MSS. B. In al.*
MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. exercitui suo se
consul.
 9 Daedalos. Dedahos *MS. B. Dedachos al. MS. B. Da-*
dalos al. MS. B.

- Cleofidis.* Cleopidas MS. Bodl. et C. Cleophidis Paris.
Ald. Col. ubique. Cleophis coni. Vossius.
dedidisset. dedisset MSS. B. et Ed. Ven.
ei concubitu. eius concubitu Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.
virtute. armis MS. B. Bodl. C. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.
potueras. poterat MSS. B.
10 regnum. regna MS. B. Bodl. C. regno Edd. B. Ven.
Ald. Col.
positus est. positus MS. B.
11 Cleofis. Cleopis MS. B. Cleophis Paris. Ven. Ald.
ab Ind. ex. ap. est. exinde appellata est ab India Med. Paris.
Ven. Ald. Col.
12 peragr. Ind. peragr. Alexander India MS. B.
asper. et altit. altitudinis et asperitatis Ven. Ald. magni-
tudinis et asperitatis Edd. B. Med. Paris. Col.
peruenisset. peruenit MS. B.
cognoscit. cognouit MS. C.
prohibitum. prohibatum MS. B.
13 om. eius loci. eius omnes loci Med. Paris. Ven. Ald.
Col. Bongarf.

Cap. VIII, 1 nomine. Deest in MS. C.

2 bellum. in bellum MS. B.

parabas. se parabat MS. B. parauerat MS. Bodl.

3 Maced. inuadere. inuadere Macedonas Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

priuatum. priuatim coni. Schefferus.

4 pugnae moram. moram pugnae Med. Paris. Ven. Ald. Col.

in terram. terram MS. B. ad terram Bongarf.

decidisset. cecidisset Med. Paris. Ven. Ald. Col. Vorst.

seruatur. seruatus est Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 inuenisset. Ita MS. Bodl. N. W. et Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Iunt. Col. Sed accepisset Bongarf.

volueris. voluit MSS. B.

aegreque sit ab eo. neque ab eo MS. Bodl.

8 ibi. igitur Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Nicaeam. Niceam Ven. Ald. Iunt.

Bucephalen. Bucephalam MS. Bodl. Edd. B. Rom. Col. Bu-
cephaleam al. Edd. B. Bucephalean Col. in marg. Bucepha-
liam al. Edd. B. Ald. Iunt. Gronouius pater [ad Arrian. I, 19]
coni. alteram ex nomine equi Bucephalae, Bucephalam vo-
cauit.

vacans. nominauit MS. B.

9 Arestas. Ita MS. B. Sed Aretas al. MS. B. Andre-
stas Edd. B. quidam, Ald. : ut scribi volebat Schefferus. Adre-
stas Med. Paris. Ven. Col. Bechar. Bongarf. Andrastas
Iunt.

Gesteanes.

Gestanos. Gestanos MS. B. Satenos al. MS. B. Gestemas unus MS. B., sed *suprascripto* Cathenos. In Edd. B. Ven. Col. Strathenos: in al. Edd. B. Stathenos. In al. Edd. B. Ald. Inus. Aſtatenos. In Med. Paris. Bechar. Col. in marg. Stathenos. In MS. Bodl. Sateanos.

Praefidas. Praefidias MSS. B. Bodl. C. Praefideas al. MS. B. Paſidas Edd. B. Paſſidas Med. Paris. Ven. Bechar. Col. Paſdas al. Edd. B. Praſios al. Edd. B. Ald. Inus., pro quo scrib. Graevius, Praefios.

Gangaridas. Gangaritas Edd. B. Med. Paris. Ven. Bechar. Col. Gandarias al. Edd. B. Ald. Inus. Gantaridas MS. B. Cantaridas MS. Bodl. Gangaridas MS. C. Gandaritas scrib. Graevius.

10 *Cuphises.* Euphites Edd. B. Ven. Ald. Col. eufites Med. Paris. In MS. B. adſcriptum erat leg. conphites. venisset. venissent Paris.

eum duc. mil. equ. h. eum cum CC millibus equ. h. Inus. eum cum CC mill. hostium equitum Col. cum CC mill. hastium equitum Med. Paris. Ven. eum hostium ducenta millia equitum Bong. *Scheffero* deesse aliquid videbatur, vel alterutrum, aut equitum, aut hostium, delendum.

exercitus omnis. omnis exercitus Med. Paris. Ald. Col.

11 *finem.* ut finem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

belli. bellis MS. B. Bodl. C.: quod Gronovius nepos recepit.

12 *ostendere.* ostendebat MS. B. et Bodl. ostenderat al. MS. B. ostenderet al. MS. B.

canitiem. canicie MSS. B.

vulnera. vulnere MSS. B.

corpora. membra coni. Faber: et pro exhausta volebat legi distincta.

12 *tandem or.* saltem orantes, ut reliqu. tandem suas MS. B.

saltem. saltim MS. B.

non stud. Ita MSS. B. omnes praeter unum, et MSS. Mo.

Sed non tam studiis MS. W. et Ed. Bongarf.

deficiatur. deficitur Med. Paris. Ven. Ald. Col.

quam. an. sed annis Med. Paris. Bechar. Ald. Col. *Schefferus* coni. quorum non studiis deficiatur, ut annis.

15 *ac si.* at si MS. Bodl. Ald. Inus. Col.

ipse sibi. ipsi sibi MSS. B. Ald. Vorst. ipsi, omisso tñ sibi, MS. Bodl.

16 *bis tam.* tam, omisso tñ his, Edd. B.

munitionibus. munitionibus emend. *Schefferus.*

17 *hostibus.* hostiis MS. Bodl.: quomodo coni. *Sebisus.* *Schefferus* volebat: itaque ut caesis hostibus, cum gratul. in eadem castra reuertuntur. *Vossius:* indidem reuert. *Sebisus:* via eisdem. *Faber* volebat tñ in eadem, et malebat hostiis.

revertantur. reuertuntur MSS. B. reverterentur Ven.

2 Cap. VIII, † *Acesynem*. *Agisynem* MSS. B. *acesynem* Paris. *agesynem* Med. Ven.

per hunc. et per hunc Col.

in Ocean. ad Oceanum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *deuebitur*. *deuecheitur* MS. B.

2 a *Hiacensinas*. *Gacensinas* MS. B. *Agensinas* al. MS. B. et Bodl. *consinas* al. MS. B. † cui *adscriptum* leg. *gesinas*. Edd. B. *Gessinas*. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. *Gesonas*. *Bongarf. coni. Acesinas*.

Sileosque. *Syrosque* MS. B. *Alybosque* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. † *quomodo etiam unus* MS. B. *babebat adscriptum*. *Sibasque* al. Edd. B. Ald. Iunt. *Bongarf. coni. Sibosque*. *editionem*. *conditionem* MS. B. et C.

3 in *Ambros*. ad *Ambros* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Mandros* MS. B. et Bodl. *Manbros* al. MS. B. ad *Mallos* Edd. B. Ald.

et *Sugambros*. et *Sugambros* MS. B. et *Sycambros* Med. Paris. Ven. Col. et *Sahracas* Edd. B. et *Oxydracas* al. Edd. B. Ald. *Sabaracas* Col. in marg.

gentes. *gens* MS. B.

sum. *cum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

peditum. *pedibus* Paris.

et LX. Deest † et in Col.

4 *ducit*. *duxit* MS. B. et C. In Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col. ad urbem eorum exercitum *ducit*.

5 a *defensoribus*. *diebus* *tribus* MSS. B. et C. *deferens* *tribus* al. MS. B.

desiliit. *desiluit* MS. B.

6 *possunt*. *possent* MS. B.

7 *resistit*. Ita Ald. Iunt. et coni. Faber. Sed *resistit* MS. C. et Edd. Med. Paris. Ven. Col. *Bongarf.*

8 *dictu*. *dictum* Ven.

vis magna telorum. *magna telorum vis* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

tantus. *tantum* Med. Paris. Ven.

ceciderit ac fugauerit. *caederet ac fugaret* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *caecid. ac f.* *Bongarf.*

9 *obr. mult. se*. *se obrui* *multitudine* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

propter. *tum propter* MSS. N. W. C. *Bongarf.* *prope* MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Haud dubie e glossamata orta lectio*.

10 *quoad omnis*. *quo ad eum omnes* MS. B.

deiecit. *deiecit* Iunt.

12 *sagitta*. *sagitta* Med.

sub mamma. *sub dextra mamma* Edd. B. *quidam*.

Cap. X, † *Polyperchonta*. *Poliperconta* MSS. B. *Polyperconta* Ven. Ald. *Polysperchonta* Bechar. Paris. *Poliperchonta* Col.

Babyloniam.

- Babyloniam.* Babylonem Ald.
nauihus conscendit. naues conscendit, et Edd. B. Med.
Parif. Ven. Col.
peragrat. Cum. peragrata cum MSS. B.
2 Ambigeri. Ambigari MS. B. Ambiregis al. MS. B. et
Bodl. Ambisari coni. Vossius. Ambi, vel Sumbi regis coni.
Blancardus [ad Acrian. VI]. Ambiani Edd. B. quidam, Ald.
sagittas. sagiptas Med.
gemino mortis vulnere. geminae mortis vulnere coni. Acida-
lius [ad Vellei. II, 68. 4]
muris. muro MS. Bodl.
3 vulneratus. letaliter vuln. Edd. B. Med. [in quo scribitur,
letaliter] *Parif. Ven. Ald. Col.*
etiam. Deerat in Edd. B. Ven. Ald. Col.
Ptolem. esset. esset Ptolemagus Edd. B. Ald. Col. In Med.
et Parif. deest et esset. Ven. esse Ptolem.
iam iam. iam Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.
berba. haerba Med.
liberatus est. est liberatus Med. Parif. Ven. Col.
ferunt. ferunt est MS. B.
4 naues. nauim MS. B. nauem al. MS. B.
5 curru circa m. a. curru certauit tam acto MSS. B. curru
certamen iam peracto al. MS. B. curru certamen peracto al.
MS. B. curru certamine acto al. MS. B.
quatenus. Ita primus emendauit Freinshemius, primusque
recepit Bernécéus. Sed qua fuit MS. Bodl. C. et Edd. Med.
Parif. Ven. Ald. Col. Bongarf.
aestu. hactu MS. B.
ostio. hostio Ven. Ald.
Indi inuehitur. Indiam vehitur MS. B. Iadiae inueh. al.
MS. B. Indii inu. Med. Parif.
6 ibi. Deest in Med. et Parif.
in mon. monumenta, omissa praepositione, leg. Gronovius
auus.
Batcem. Batcem Med. Parif. Ven. Ald. Col. Bongarf. Ba-
racen coni. Salmasius.
7 praecipit. praecipit MS. Bodl. C. et Edd. Med. Parif.
Ven. Ald. Col.
Babyloniam. Babylonem MS. B. ut supra
8 gentes. gentis Ald.
9 fil. p. b. D. reg. post haec Dat. reg. filiam Med. Parif.
Ven. Ald. Col.
Statiram. Statiram MSS. B. Med. Parif. Statiram Ven.
Col.
10 sed et ops. sed optimat. Med. Parif.
tradidit. tradit MS. B. Bodl. C.
Cap. XI, 1 hinc. tunc MS. et Edd. B. Med. Parif.
Ven. Col.

exercitum. exercitus Bongars.

integra domos. integrè domum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *munificentia.* magnificentia MS. Bodl.

tantum. tantum commendata MS. N.

excepta. accepta MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

utrisque. utriusque MS. B.

difficilis erat. difficiles erant MS. Bodl.

3 *XX millia talentum.* XXIII millia talentorum Edd. B. Med. Paris. tria et viginti millia talentorum Ven. Ala. Col.

sumtus. usus MS. B. spiritus Ven.

4 *iunioribus.* ex iunioribus MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

5 *millitiam.* militia Edd. B. Paris. Ven. Col.

6 *Hamnone.* Ammone Ald. Sed in MS. B. deeras.

inire. Ita primus; ut videretur reposuit Modius [ad Curt. III, 16. 39]. finire Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

bella. bellum MS. Bodl.

quatenus. quatinus Bongars. ut Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

7 *monere.* admonere MS. Bodl.

8 *verbis nihil profic.* nihil profic. verbis Med. Paris. Ald. Col.

defiliis. defiliis MSS. B. defiliis al. MS. B.

ad supplicia. in supplicium MSS. B. Bodl. C. Probaban Schefferus.

9 *huic.* huc Ven.

exigendi. exigenti MSS. B.

supplicia. supplicia Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. XII, 1 *concione.* concionem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *tum in se.* cum in se MS. B.

commemorat. memorat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

habueris. habuerat MSS. B.

se in il. se illi Col.

gentis. genitis Paris.

morem. mortem Col.

miscuisse. commiscuisse Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 *nunc.* hoc MS. Bodl.

verum et. verum etiam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *auxiliorum quoque.* auxiliorumque MSS. B.

formatam. armatam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

disciplinam. disciplina MSS. B. Unde leg. Schefferus, for-

matam disciplina Macedonum.

5 *a rege subiectos.* regi subiectos MS. B. a rege subactos

Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Vien. Freinshemius coni.

subiectos. Gronovius auns, suffectos, aus subfectos.

6 *orant*, *suppl.* orant, vt supplicius *Edd. B. Med. Paris.*
Ald. Col. et orant, vt *sup. Ven.*

suppl. suis pot. 'suppl. potius *MS. B.* Sed in *MSS.* quibus-
 dam *Mo.* deeras et potius.

7 *qua mod.* qua modeste *MSS. B.* qua oratione modeste
al. MS. B. qua modesta *al. MS. B.*

exauctoraret. exauthoraret *Ald.*

8 *sed ex.* sed et ex *Bongarf.*

Polyperchon. Polypercon *Med. Paris.* Polyperconta *Ven.*

Clitus. Clutus *al. MS. B.* Glytos *al. MS. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Col. glutos *al. MS. B.* Dutos *al. MS. B.*

Amadas. Amadas *MS. B.* aminadas *al. MS. B.:* supra
 scriptum Aminthas, eadem manu. Amamdas *MS. Bodl.* In
Med. Paris. Ven. Ald. Col. deest. Amyntas con. Vossius. Sed
 Blancardus [ad Arrian. VII] librarios repetiisse putat postero-
 res syllabas et Polydamas.

Antigenes. Antigines *MS. B.* Antigonus *Edd. B. Ald.*
Antigonas Med. Paris. Ven. Col.

9 *dimissis his Cras.* dimissis Crateros *MS. B.* In *Med. et*
Paris. est Crateris.

Auripatri. Antipatris *MS. B.*

euocat. vocat *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

11 *dum.* cum *Med. Paris. Ven. Col.*

Ephaestion. efestion *Med.* Ephestion *Paris. Ven.*

pueritiaeque. peritaeque *MS. B.*

12 *XII millium talentorum.* XII millia tal. *Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Ald. Col. XII millium talentum *Bongarf.*

Cap. XIII, 1 *Babyloniam.* Babylonam *MS. B.* Babylō-
 nem *Ald.*

nuntiatur. nunciantur *Med. Paris.*

sed et. scilicet *Med. Paris.*

Hispaniarum. Spaniarum *MS. B.:* quod *Bongarsius* et in
 optimis *Curtii* exemplaribus scriptum reperit.

Sardiniae. Sardiniae *Med.* Sardine *Paris.*

Babyloniae. Babylone *MS. B. Ald.* Babylonia *Ven.*

2 *cunctae g. vel. dest. fi. r. ad.* cunctae velut gentes, per
 destinatos regi ad. *MS. B. et C.* cunctae velut g. destinatas
 regi *MS. Bodl.* Pro sibi in *Med. et Paris.* est ibi.

3 *Babyloniam.* ad Babylonam *MS. B.* Babylonem *Ald.*

veluti. velut *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

aeturo, qu. ex. aeturo, quidam ei *MS. B.*

4 *hoc.* haec *MS. B. et Bodl.*

Babylonia. Babylone *Ald.* Babylona *MS. B.*

Borsippam. Ita con. Vossius, et leg. *Ald.* Iunt. Sed byr-
 sium *Med. Paris. Ven. Col.* Bursiam *Bongarf.* Brusiam *MS. B.:*
 et in uno *MS. B.* adscripta erat syllaba ba, quasi leg. Burbe-
 sium.

Euphratem. Eufraten *Bongarf.*

- 5 *Anaxarcho.* Anaxarco *Med.*
ut falsa et inc. ut incerta *Edd. B. Ald.* ut falsa ut incerta
Med. Paris. Ven.
fatis. *fatis Burman.*
at si nas. ac linat. *MSS. B. Ven.*
6 *Babyloniam.* Babylonem *Ald.*
datis. deditis *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
instituit. constituit *MS. B. et C.*
7 *effusus.* fusus *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
diei noct. peru. iunxisset. diei noctem peruigilando iunxisset
MS. B. et Ald. diei noct. vigilando iunx. *MS. Badl.* diei
noctem coniunxisset peruigilem *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
recedentem. Deerat in *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
Medius. Ita rescribere Leopardus [Emendat. 17, 10] et
Bongarsius, et est in lunt. *Sed medicus Med. Paris. Ven. Col.*
in marg. Bongarf. Midius *Ald.*
8 *telo conf.* telo Alexander conf. *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.
9 *elatusque e conu.* elatusque conuiuio *MSS. B.* elatus e
conu. *Col.*
semiao. t. d. cruc. semianimis reuocatus est *MS. B.* se-
mian. ita cruc. est *al. MS. B.* semian. sic excruciatu est *al.*
MS. B.
indolesceret. Deerat in *MS. B.*
10 *causam.* causas *Bongarf.*
ebrietatis. ebrietatem *Col.*
disseminau. dissaeminau. *Med. Paris.*
oppressis. suppressit coni. *Gronovius auus.*

Cap. XIII, 1 *insid. Aatip.* insidiarum quis aut quare
Antipat. *MS. C.* quare verba quis aut [leg. et] quare mani-
feste irrepere e *margine.*

qui cum car. qui cariss. *Ald. Iunt.* q. c. karissimos *MSS. B.*
idque cum car. coni. Vorstius.

Lyncistam. Lyncestarum *MS. B.* generum suum Lyncista-
rum *Edd. B. Med. Paris. Col. in marg.* Lyncistarum gen. f.
Bongarf. Lyncisten gen. su. *Ald. Iunt.* gen. f. Lyncestem
Ven. Col.

a matre. et a matre *Ven.*

3 *Olympiade.* Olympiada *MS. B.*

variis se crim. Td se tollendum censebas *Schefferus.*

4 *accedebant.* accedebat *MS. B.* accidebar *al. MS. B.*

paucos. perpaucos *MS. B.*

5 *ex quibus se.* ex quibus rebus se *Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Bong. Gronou.

enocatum. vocatum *MS. B.*

7 *cuius veneni.* eius veneni malebas *Bongarf.* huius ve-
neni *Scheffer.*

ne alii,

ne alii, quam. ne aliquo MS. B. ne aliis quam MS. Bodl.
et Edd. B. Med. ne alias qu. Ven.

8 igitur ex caussa. igitur caussa MS. B.
conuiuium est. est conuiuium MS. B.

9 praeg. ac temper. temperare et praeg. Ald. praegustare,
omissis rore ac temperare, Edd. B. Med. Paris. Ven.

praegustatae. praegustatam Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
praegustata MS. B. praegustatam etiam al. MS. B.

Cap. XV, 1 maiorum suorum. domus suae coni. Faber.
Vulgatam glossam putabat esse.

intra. inter Med. Paris. Ven. Col.

2 milites militis Ven.

inf. perisse. Ita MS. B. Sed insidiis perire Edd. B. Med.
Paris. Ven. Col. insidiisque perire Ald. Bong.

osculand. osculandumque MSS. B.

dextram. dexteram Med. Ven. Ald. Col.

3 verum etiam sine. verum sine MS. B.

consol. sit, quib. consolatus, quibusdam MS. B. consola-
tus sit, quibus al. MS. B. et Ed. Bongars.

dederis. Ita Ed. Vindob. Sed dedit Med. Paris. Ven. Ald.
Col. Bongars.

4 sicuti. sicut Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inuictus animus. inuictus animi coni. Berneggerus.

5 percontatur. percontatur Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 tum ipse. tunc ipse Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ut hoc. ut ipse hoc, ita illud MSS. B.

paene. poene Med. poenae Paris.

quantis. quantisque Edd. B. Med. Ven. Ald.

7 Hammonis. Ammonis Ven. Ald. ubique,

templo. templum MSS. B. Bodl. et C.

8 faciat. facit Col.

9 Aridaeum. Arideum Med. Paris. Ven.

cum Rox. et cum Roxanem Med. Paris. Ven. Ald. Col. in
quo postremo tamen scribitur Rhoxanen.

nuncuparet. nuncuparit MS. B. C. et Bodl.

10 tanti regni. tanti regis MS. B. C. et Bodl.

velinquit. relinquere MS. Bodl.

11 bellicum. bellum Ven.

ita. ita coni. Boxbornius.

tacitum. tanti cum MS. B. Sebif. coni. ambit tacita vulgi
fau. Vorstius: ambitione, vulgi mil. tacitum fau. quær.
Schefferus: amb. vulgari tanti cum fau. Graeuus coni. amb. v.
tacite fau. Boxbornius: ambitione multi etc.

12 sexto. sexta Bongars.

praeclusa. perculsa MS. B. perclusa al. MS. B.

exemum. exemplum Med.

digito. digyto Med.

tradidit: quap. tradeditque Paris.
 13 iudicio. indicio *Edd. B. Ald. Probabant Sebifus et Schefferus.*

Cap. XVI, 1 *mensum unum, annos tres et tr. mense vno, annis tribus et tr. MS. B. mense vno annos tres et tr. Med. Paris. MS. C. et Bodl. mense vno et annos tres et tr. al. MS. B. mense vnus Ven. Schefferus coni. demto mense vno, annos.*

2. *voluptari, voluptari MSS. B. Iunt. voluptuari Ald. nec dec. nec dei dec. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. somnio. sopnio Med. opus. onus coni. Grauius: quam coniecturam probabant Schefferus et Faber.*

3 regna. regnum *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. fratris. Deerat in MS. B. illustrauerint. illustrauerit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4. *eius in ipso. eius ipso MS. B. apparuer. apparuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col. 5 perperas. Ita MSS. Mo. Sed per pedes MSS. B. praepetes Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*

6 eadem quoque. eademque *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

alterius belli II., alterius. altera b. I., alterius MSS. B. alterae b. I. et. MS. B. Gronquius auus coni. nuntios - alterum - alterum.

Olympici. Olympiaci Med. Paris. Ven. Ald. Col. quadrigarum. quadraginta Ven. victoriam. victorias Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. inf. portendebat. inf. cedebat MSS. B. infantior cedebat al. MS. B.

7 acerrimis. accertimus *Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. 8 inlyeo. inclito Med. Mox et omnium philosophorum pro glossmate habebant Schefferus et Faber.*

9 accepto. et accepto *MSS. B. imperio. indetio Paris.*

10 sui. suis *MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 congr. est. quem congressus, quem *MS. B. et Ed. Paris.*

12 ad post. est. est ad postremum *Med. Paris. Ald. Col. fiducia est. ad post. Ven.*

LIBER XIII

Cap. I, 1 *tota Babylone. tota Babylonia MS. B. et Ald. totamque Babyloniam Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

2 *habuerunt. habuere Med. Paris. Ven. Ald. Col. Sed Ven. habet etiam, in nuncio.*

a immort. esse. sic immort. cum Edd. B. Med. Paris. Ven.
Col. Post rē regem Faber volebat inferi. rē senescant
gnante Graevio.

quoties. quotiens Med. Paris. Ven.
orte. morti Edd. B. Med. Paris. Ven.
o amisso. ferro amisso MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris.
Col. amisso MS. B.

adfuit. affuit Med. Paris. Ven. Ald.
paullo ante ab eo den. gentes ab eo denitae MS. B.
hostem; sed. ut hostem eius, sed MS. B. ut hostem, cum,
Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

quam, amisso. quae amisso MSS. B. quem emissā
is.

idellam. redacta MSS. B. seductam Col.
quem ut hostem. quem hostem Edd. B. Med. Paris. Ven.
Col.

contra. Delendum, ut glossema, coni. Schefferus. Sed
eo potius rē versa vice tollendum videbatur.

missum. amissum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
euerit. et seueritatem MS. B.

excrantes. execrantes Bongars. e MSS.
spectabant. sperabant Inut.

quinqu. mil. tal. C millia talentorum Med. Paris. Ven.
Etiā in Ald. est talentorum

innuo. anno MS. B. Med. Paris.
vestigali. vestigabili MS. B.

tricens. CCC Med. Paris. triginta Ald. Inut. ut etiam
i. Budaus in de Asse [lib. 4 p. 429 edit. Gryph. a. 1550].

centa Edd. B. Scheffero aut rē vestigali, aut rē tributo, vide-
tur delendum.

sed nec amici. Ita MSS. Mo. quinque, et MS. Voss. et
d. nostri omnes. Sed sed amici Bongars.

spectabant. expectabant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Be-
tr. Col. et Acidalius coni. [ad Vell. II, 14. 5].

ac venerat. erant. erant ac venerat. Med. Paris. Ven. Ald.
l.

II quippe ea formae. quippe formae MS. B.
orbe, el. orbe antea el. MS. Bodl.

12 Macedonia. Macedonica MSS. B. Et in MS. Bodl.
est rē ante, ante rē Macedonia. In Med. Paris. Ven. Ald.

l. legitur, antea.

13 primo. primum Med. Paris. Ven. Ald. Col.
legerat. legerant MS. B. et Ven. Ald.

14 tot. a tot Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.
15 reperissens. Deest in Med. et Paris. reperiri Ven.

pro uno. prouineis MSS. B. omnes et C. et Bodl.
Alexandros. Alexandro Med. Paris. Ven.

aemulat. ex aemulatione Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- Cap. II. *et caeterum ac...* idem occiso MS. B. *laeti, ita* laetitia Paris.
unum. in vnum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
competentibus. capientibus MS. B.
inuicem se. Ita MS. B. Sed inter se Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Ald. Col. quam inuicem se Bongars.
 3 *augebat.* auegbat Med.
aliquis se summitteret. aliquis summitteret Med. Paris. Ven.
 aliquis summitteretur Ald. Ians. Col. summitteretur Paris. vt
 ei se alius summitteret MSS. Mo. Scheffero utrumque videba-
 tur coniungendum, hoc modo: vt ei aliquis se alius subm.
 4 *Reglam.* regia Paris. Ven.
formandum. Ita MS. et Edd. B. Sed firmandum Bongars.
 5 *Perdicca.* Perdiccas Med. Paris. Ven. Ald.
Roxanes. Roxanis Med. Paris. Ven. Bongars. ubique. Rho-
 xanes Ald. ubique.
iam ex Alex. iam Alexandro MSS. B.
patri. Mel. neg. patri negat. Mel. neg. Col. Paulo ante
 pro quae ex. Scheffer. vol. cui ex.
 6 *differenda - consilia.* Ita MS. et Edd. B. et nostri omnes.
 Sed differendum - consilium Bongars.
nec exsp. neque exsp. MS. B. nec esse expect. Edd. B. Med.
 Paris. Ald.
reges nasc. reges sibi nasc. MS. Bodl. et Edd. B. Med.
 Paris. Ven. Ald. Col.
liceret. liceat MS. B.
 7 *seu puer.* seu si puer. Edd. B. Edd. Med. Paris. Ven.
Pergami. Pergamo MS. B.
Basine. Basinisse MSS. B. Basine al. MS. B. Basanisa
 al. MS. B. Basinisse MS. C. Arline Edd. B. Col. Marling
 Paris. garbinæ Med. Garbine Ven.
nomine. nominæ Med.
 8 *Aridæum.* Arhideum MSS. B. Arideum Med. Paris.
 ubique.
coment. comitom Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. com-
 memorat MS. B.
verum et p. verum patris Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 9 *Roxanen.* Roxanem Med. Paris. Col. Bongars. Rhoxanen
 Ald.
vt Maced. vti Maced. MSS. B.
voluisse. noluisse MS. B.
 10 *habuisse.* fecisse Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 11 *recusabat.* recusat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
scorto. scurto Paris.
valitudinem. valitudinem Ald. Bongars. inualitudinem
 Edd. B. Med. Ven. Col. inualitudinem Paris.
teneret. gereret MS. B. et Bodl.
 12 *melius esse.* et melius esse Edd. B. Med. Paris. Ald. et
 melius etiam Ven. Col. melius, omisso tñ esse, Ald.

fuerius.

fuertint. fuerunt *Parif.*

pro virt. praeuirt. *MSS. B.* per virtutem *MS. Bodl.*

13 confensu. concessu *MS. B.* ex consensu *Edd. B. Med. rif. Ven. Ald. Col.*

14 partum, et si. partum. Tamen ut si coni. *Schefferus.*
Leonatum. Leonnatum *Ald.*

Perdiccam. et *Perdicam Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Crateron. grateronem *MS. B. et Bodl.* Craterum *Ald.*

Cap. III, 1 equites. enites *Parif.*

tribu. turba *MS. B.:* quod etiam *Bongarsius* probabat. *Idem*
eris Modius in MSS. tribus. *Recepit Berneggerus.* *Vulgatam*
tur Grononius auus Obseruatt. IIII, 10.

2 mitigandum. mitigandos *Bongarf.*

x vulgi ad. et vulgi adulationem *Edd. B.*

nilitibus. peditibus coni. *Faber. perperam.*

1 ad delendum equit. ad deligandum equitatum *MSS. B.*
te Schefferus faciebat, territandum. *Sed* ad delendum equitem
MS. B. ad equitatum *al. MS. B.* atalicandum equitatum
MS. B.

3 ut ipsi ped. terrere. Ita *MSS. B.* *Sed* et ipsos equites ter.
al. MS. B. ip. ped. terreri *Med. Ven. Col. Bongarf.* ip.
1. tertiri Parif.

7 partis alterius. alterius partis *Med. Parif. Ven. Ald.*

1 vocantem. prouocantem *MS. Bodl. N. W. et MS. et Edd.*
Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.

vocatos. euocatos *MS. et Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.*

loceret. edoceret *Med. Parif. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gro-*
Atque recepit Grononius nepos e MSS. Lidd. quatuor,
dic. Oxon. et Magliab.

1 non illos. nullos *MSS. B.* nullas *al. MS. B.*

Aacedonas. Macedones *Med. Parif. Ven. Col.*

ostes, sed ciu. hostes, ciues *MSS. B.*

erte commil. certe et commil. *MS. et Edd. B. Med. Parif.*
Col.

orundem. eorum *MS. B.*

e peric. et peric. *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

iclos: edituros de, egr. sociole dedituros dein *egr. MS. B.*

o mutuis. se mutuis *Parif.*

Cap. IIII, 1 mouit. permouit *MS. B.*

tum equ. tum etiam equ. *Edd. B. Med. Parif. Ven.*

igni. regi *Ven.*

haec agebant. haec agebantur *MS. B. et Bodl.* hoc
ant Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

5 *ita comp.* itaque comp. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

exercitus. et exercitus Bongarf. Atque sic edidit e MSS. Gronovius nepos. Faber coni. castrensium rerum et exercitus cura.

6 *Arid. rex corp.* Aridaeus corpus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Hammonis. Ammonis Ven. Ald. Col.

deducere. diducere Col.

7 *seditionis.* seditionum MS. B.

castrorum. castrorum Med.

8 *postquam.* posteaquam Med. Ven. Ald. Col.

constit. *conf. vniu. en.* constituit, vbi vniuersis euocatis MS. B. Etiam in MS. Bodl. deest vñ consentientibus: pro quo Freinshemius malebat, non sentientibus. Gronovius nepos in plerisque MSS. reperit: ibi vniuersis euocatis, dum transit, de etc. Unde cōni. ibi vniu. euoc., duntaxat de sing. manipulis seditiones supplicio tradi occulte iubet.

dum transit. duntaxat MSS. Gronovii quidam, Med. Ven. Ald. duntaxat Paris.

de sing. singulis Ald.

9 *inde.* deinde Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inter princ. in principes MS. B. per principes al. MS. B.

diuidit. diuisit Ven. Ald. Col.

ut et remou. ut remoueret Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. ut et aemulos amoueret MS. B.

10 *prima.* Sic MSS. B. Col. in marg. Sed primo Ven. Ald. Col. Bongarf.

Ptolemaeo. Ptolomaeo Paris.

Aegyptus. aegyptus Med.

Afr. Arab. pars. Africae, Asiae Libiaeque pars MSS. B. omnes, praeter unum. Asiae Libiaeque pars MS. C.

venit. *uenit coni.* Berneggerus: *applaudentibus Vorfio et Scheffero.*

quem. que Med.

11 *tradendam.* tradendum Paris.

Cleomenes. Deomenes Med. Ven. Caeterum Schefferus suspicabatur hic deesse aliquid.

12 *Laomedon.* Laomedon Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Mityl. Mitil. Col.

Philo. Filo MS. B. cum philo al. MS. B. Vni superscriptum hiolcas, eadem manu crassa lectione inferiori. Filotas in Illyr. al. MS. B. cum filio et Il. MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. cum Philoxeno et Illyrio al. Edd. B. Ald. cum filio Illyrio coni. Glareanus.

accipiunt. recipiunt Edd. B. Col.

13 *Medias.* Moedias Ven. Armeniae coni. Glareanus.

Atropatus,

Atropatus. Acetropatos MSS. B. Adtropatos MS. B. Acto-
nos Med. Paris. Ven. Bongarf. Atropates mal. ex Arriano
ungarfus: quod probabat Graevius.

minori focer. min. focce MSS. B. minori frater MS. C.
inori Alcetae frater Paris. Ald. Col. minori Alocta Med.
inori Alceta Ven. Vossius leg. coni. Mediae maiori Atropa-
s focer, minori {quod expungi volebas Freinsbemi ad Curt.
10. 1} Alceta frater Perdiccae praepositur.

14 Sufiana. Sufania Med. Paris. Ven.

Scyno. Syno Edd. B. Med. Paris. Cino Ald. Syno Ven.
110 MS. B. et Iunt.: quam scripturam tuetur Perizonius [Anima-
uerff. hist. c. 10]. Coeno Scalig. ad Euseb. a. DCXGLII.

15 Pamphyliam. Pamphiliam Med. Paris. Ven. Ald. Bong.
Nearchus. arcus MSS. B. artus al. MS. B. Learcus Med.
n. Learchus Paris. Nearchus Ald. Bongarfus totum locum
ebat ita: Phrygia maior Ant. Phil. filio assignatur, cum Ly-
et Pamphylia: Cariam etc.

Cassander. Caxander MS. B.

16 evenit. venit MS. C.

Paphlagonia. Paphlagonia Med. Paphagonia Paris.
data. datur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

17 Antiocbi. Anthiochi Paris.

18 regis. regis MS. B. et Ald. Max in Ven. est, satelli-
sque.

19 et Indiae. et Indi Col.

praef. res. Ter. praefecti decentis et eras MSS. B. praef-
ti qui sub Alexandro esse coeperunt permanserunt decenti
as al. MS. B. praefecti decenti seras al. MS. B. praefecti
enti. Sed res Edd. B. Col. praef. detenti. Seres al. Edd. B.
ris. Ven. Col. praef. retenti. Seres Ald. Iunt. praef. de-
ti. Seras Med. Graevius coni. sedes.

10 amnes. amnes duos Edd. B. Med. Ald. Col. omnes
is Paris.

Taxiles. Tufiles MS. B. et C. Taxilles Med. Ald. tal-
is Paris.

11 Indis. Indiis Edd. B.

Pitbon Agenoris. pitonageronis MSS. B. pitontagenoris
MS. B. Phython Agen. Edd. B. Phyton Med. Paris.
Ald. Col.

Paropamisos. Paropamenos MS. B. Parapamenas al. MS. B.
upamenos Edd. B. Paropamisadas al. Edd. B. Ald. Pa-
misadas Iunt. Parapomenos Med. Paris. Col. Parapame-
Ven. Bongarf. Glareanus coni. Paropamisados fines Cau-
montis Oxyartes accepit. Daas et Arios Satagenos.

et fines. fines, omisso rā et, Med. Paris. Col. Bongarf.
m MS. B. fine al. MS. B.: et in uno erat additum in.

Extarches. Exarches MS. B. Extarges al. MS. B.: et uni
ascriptum leg. Oxyarthes. In Edd. B. Med. Paris. Ven.
Col. Axiarches. Vossius corrig. Oxyarches.

accepit.

accepit. *Arac. Gcdr. Sib. trad. Dr. et Ar. Staf.* accepit. Dracas et *Ar. Edd. B.* accepit. Draicas et Argaeos Statanor *Med. Paris. Ven.* acc. Dracos et Argaeos Statanor *Col.*
 22 *Aracossi Gedrosique Sibyr.* Aracossi Cerosique Subircio *MS. B.* Aracossi cerdosique Siycio *al. MS. B.* Aracos sacerdos Scithae, si quae subirtio *al. MS. B.* Arachi drachoi- que Sibyrrio *al. MS. B.* Arathosii [sic et *Iunt. et Gronovius recepit*] Gedrosique Sybirtio *Edd. B.* quidam, *Ald.* Arathosi *MS. Magliab.* Arathosii *Ed. Rom.*

Drancas et A. Staf. Drangas et Arios Statanor *Edd. B.* quidam, *Ald.* Dracas et Argaeos Statanor *MS. B.*

Arei Statanori. Araei Stantanori *MSS. B.* Araeis tatanor *al. MS. B.* Arei Antenori *MS. Bodl.* Arei Statanori Bon- garf.

23 *Amyntas.* Amicas *MSS. B.* *Freinshemius* [ad Curt. X, 10. 1] *totum locum ita confusuebat:* Baetrianos Amyntas fortitur; Sogdianos Philippus, Stagnor Parthos; Hyrcanos Phratafarnes; Armenios Tlepolemus; Persas Peucestes; Ba- bylonios Archon Pellaeus; Arcefilaus Mesopotamiam.

Sogd. - haec diu. sordianus fulceos [al. *MS. B.* Sicheus] stagnos, parthos, philippos hircanio eufates. Sernes arme- nios. Neptolemus Persas. Peucestes Babilonios. Argos pel- las. Arcefilaus Mesopotamiam. Haec diu. *MS. B.* Soc- dianos Sulceos. Staganos parthos, Phil. Hyrc. Eufates per- nes Armenios, Tleptolemus Persas Peucestes Babylones, Olargo Pelasgos. Archefilaus [al. *MS. B.* Archelaus] Mesop. haec diu. *al. MS. B.* Sordianos fulceos stagnos parthos *MS. Voss. 1.* Socdianos fulceos staganos, parthos *MS. Voss. 2.* *Vnde Gronovius ams leg.* Sogdianos Solius Statanor, Par- thos etc.

Sogdianos. Sagilianos *Med. Paris. Ven. Col.*

Phratafarnes. Fratafarnes *Med. Paris.* Phratafarnes *Col.* Fratafarnes *Ven.* Phrataphernes *Ald. Palmerius* [Exercitatt. p. 139] *leg.* Phrataphernes Armenios, Tlepolemus Carmanos, Persas Peucestes, Babylonios Archon Pellaeus.

Armenios. Medos coni. Glareanus.

Tleptolemus. Neoptolemus *Med. Paris. Ald. Iunt. Col.* Ne- ptolemus *Ven.*

Peucestes. Peutestes *Med. Paris.*

Archos. Archous *MS. B. et Ald.* Arthous *Edd. B. Med. Ven. Iunt. Col.* Arthous *Paris.* Archon *mal. Vossius.*

Arcefilaus. Archefilaus *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* Arce- laus *Iunt.*

Mesopotam. Mesopothamiam *Paris.* Caeterum post Meso- potamiam additum legitur adepti sunt in *MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

24 cum haec diu. haec divisio cum *Med. Paris. Ven. Ald. Ed.* cum hac divisione coni. Gronovius ams. contigisset. contingisset *Paris.*

materia.

materia. memoria MSS. B. omnes et C.
 verum etiam. verum et Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 posteris. prae temporis MS. B.

- Cap. V, 1 *dum*. cum Med. Paris. Ven. Col.
 2 *causae b. erant*. causa belli erat MS. B.
reversus. Deerat in MS. B.
scripserat. miserat MS. B.
damnati. damnatis MS. B. damnatos Edd. B. Med. Paris.
 Ald. Col.
 3 *praesente*. praesenti MS. B. praesentae Med.
mercatorum. mercato MSS. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Olympiatis. Ita MS. Leid. unus. Sed Olympico MSS. B.
 on. Medic. et Leidd. duo.
fecerunt. fecerant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 4 *in rep. fierent*. in rem fient MS. B.
 5 *vindic.* vendic. Med. Paris. Ven. Col. ubique.
 6 *tamen*. tantum Med. Paris.
 7 *Alex. esset*. esset Alexander Med. Paris. Ven. Ald. Col.
imperari. imperii Med. Paris. parari MS. Bodl.
excursurusque. excursusque Ven. operarum errore.
valida. inualida Edd. B.
 8 *XXX millium ex.* triginta millium militum exerc. Edd.
 Med. Paris. Ven. Ald. Col.
gerunt. gesserunt MS. C.
detrahentem. detraherentem Med. Paris. Ven.
Heracleae. Heraclaeae Med. Heraclae Paris. Lamiae
 end. Berneggerus.
cingunt. cinxerunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. cinxe-
 nt Col.
 9 *Atheniensis*. Atheniensibus MS. B.
Harpalo. Harpago Med. Paris. Arpago MSS. B. omnes,
 ieter unum, in quo erat Arpago.
crudelitatem. crudelitate Ven.
quod ciuit. quod cum ciuit. MSS. B. quo ciu. corrig. Fräns-
 nius.
 10 *qui vs.* qui cum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
Peloponneses. Peloponnesion MS. B. Peloponnesum
 MS. B.
societatem. societates Paris.
solicitare. sollicitarent Ven.
Sicyona. Sycionem Ald. Siciona Paris. Sycona Ven.
Corinthum. Corinthum Med. Paris.
 11 *obuiam naue*. obuia naue MS. B. obuam naui Med.
 ris. Ven. Ald. Col.
 12 *iacso*. iactato MS. B.
 13 *vallum resc.* aud. Aux. bellum rescinderet. Aux. MSS. B.
 l. rescinderent, Aux. al. MS. B.

14 *Leonato*. *Leonnato* Ald. *ubique*. *per leg. perit*. *perit perlegatos* Med. *Parif. Ven. Ald. Col.*
cum ex. nuntiat. esset. *nunciaretur cum exercitu* Edd. B.
Med. Parif. Ven. Ald. Col.

15 *tamefsi*. *etfi* Edd. B. *Med. Parif.*
victa. deuicta Edd. B. *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
Leonati. Leonnati Ven.

17 *finibus*. *a finibus* MS. *et Edd. B. Med. Parif. Ven.*
Ald. Col.
dilapsae. dilapsae sunt MS. *et Edd. B. Med. Parif. Ven.*
Ald. Col.

Cap. VI. 1 *bello Ar.* *bello innoxio Ar.* MS. N. *et Edd. B.*
Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.

Ariarathi. Ariarathi MSS. B.
victo. victor Med. *Parif. Ven. Ald. Col. Bongars. Granou.*
Burman.
retulis. rettulit Med.

3 *congestis etiam.* *congestis et* MSS. B. *congestis etiam*
Med.

seruitiis et semetipfos. *opibus semetipfi* Med. *Parif.* *opi-*
bus et semetipfos praecipitant Ven. *opibus et semetipfos* Col.
seruitiis semetipfos Ald. *seruitiis semetipfi* Iunt. *eod. cong.*
eti. opibus, seruitia et semetipfos praecipitant *coni. Scheff-*
ferus.

victor suarum rerum. *victor rerum* MS. B.
praeter. praeterquam Ald.
incendi. vincendi Med.

spectaculo. *spectaculum* MS. B. *et MSS. Mo. plerique et*
Ed. Col.

6 *supplementum.* *supplementi* Ven.

8 *Pendiccam.* *Perdicen* Parif.

9 *Craterus.* *Crateros* MSS. B. *Med. Parif.*

Polyperchonta. *Polyperconta* Med. *Parif. Ven. Ald. Col.*

10 *alienatis rebus.* *alienatis reliquis* *coni. Schefferus.*

Aridadeum et Alex. *Arhideum Alex.* MSS. B.

Cappadocia. *Cappadociam* Edd. B. *Med. Parif. Ven.*

belli in consil. *belli consil.* MS. B.

11 *ubi et Olymp.* *ubique et Olymp.* Parif.

13 *profectis.* *profectus* Col.

Ptolem. *Ptolomaeo* Med. *Parif. ubique.*

14 *Paphlagonia et Caria.* *Paphlag. et Car.* Med. *Paphlago-*

niam ac Cappadociam, Caria, Lycia, Phrygia *coni. Gla-*

reanus.

Lycia et Phrygia. *Liciae et Phrighiae* MS. B. *L. et Phygia*

Med. Glaureanus pro Phrygia malebat Pamphilia.

15 *ibi Cras. et Antip. op. iub.* *ibi Craterone et Antipater*

operiri iubebantur MS. B. *In Med. Parif. Ven. et Ald. est*

operiri iubentur.

Craterum.

aterum. Crateron MS. Leid.
ercit. frat. exercitibus suis frater MSS. et Edd. B. Med.
f. Ven. Ald. Col.
radicans. Percidicae Paris.
optolemus. Nephthemus MS. B. Neoptolemaeus Med.
f.
Philoxeno. Filoxeno Med. Paris. Ven.
discurrentibus. distrahentibus coni. Schefferus.
llo. Deerat in MS. B.
a ipsa caef. sua caefura MS. B.
timeret, quam. timetet hostes, quam Edd. Med. Paris.
Ald. Col. Bongarf.

ip. VII, I autem. antoum MS. B.
islaeo. Aristotele legendum censebas Schefferus post Bochar-
Ionsum, et alios.
istro. Baetos MSS. B. et Ed. Med. Baccos al. MS. B.
de Paris. Ven. Ald. Bongarf.
Grinus. Cyrenus MSS. B. et Edd. Med. Col. Circinus
MS. B. Cyrenus Edd. B. Ven. Ald. Citrus MS. C. et
Paris. Bongarf. Crinus leg. Vorstius.
berae. Ita Ven. Ald. hum. et coni. Bongarf. Sed Thera-
is Med. Paris. Bongarf.
opter ded. adol. propter adul. MSS. B. propter decus
al. MS. B.
rept. accepitur Ven.
itus. Baetus Med.
irenen. Cyrenem Med. Ven. Bongarf. ubique. Et in Ven.
ite est Aphricam, et ubique.
accepturus. Cum resp. acceptutum. Resp. MSS. B.
itudinem Theras. similitudinem Theramenis Edd. B. Med.
f. Ven. Col. solit. Theramenis Bongarf.
istae. longinquae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
oficisci tempore propicisci MS. C.
pestilentia. ex pestilentia Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
pulser accolls. pulsi ab aecolis MS. Badl.
iram. Cirram MSS. B. Chyeram al. MS. B. Cyran
arf.
ntium vb. fontis hub. Med. Etiam in Paris. Ven. Ald.
Bongarf. est fontis.
ertatem. vberem copiam MS. N.
Battus. Baetus Med. Paris.
recepta. praecepta Col.
opinionem vet. opinione vet. MSS. B.
heffalina. Tessaliae Paris.
elia. Phelio MS. B.
cupauerant. occupauerat Edd. B.
deo. adeo Med. Paris.

Nomium - *Missos*. Numiniaris, theuma, ad hoc cumagra
ed. missos MS. B.

Autbocum. Eutocum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Autu-
chum Ald.

Argatum. Argeum MS. B. Agaeum Edd. B. Med. Ven. Col.
ageum Paris. Agreum Ald. Agrium emend. Berneggerus.

8 *missos*. amissos MS. B.

Hypsoo. Ita Ald. Iunt. Bechar. et con. Vossius. Sed Spheo
MS. B. Speo Bongars. Hispero Med. Ven.

loci. terrae MSS. B.

resedisse. redisse Paris.

9 *recepisse*. Ita MSS. B.: quod et Bongarsius probabat.
Sed cepisse Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

10 *apium*. apum Edd. B. Ven. Ald. Col.

lactin. lactua MS. C.

ad *coagula*. et coaguli Med. Ven. Col. coaguli Paris.
et coaguli MS. B. coagulandi Ald. Iunt. lactis adeo coagu-
la con. Acidalius [ad Vellei. lib. 130. §]. Schefferus volebat
ut lactis et coaguli.

solstitial. solsticial. Ald. solsticialisque Paris. solstitialis-
que Med. Ven. Col. Bongars.

ortus sideris. ortus et siderum Edd. B. Med. [in quo est sy-
derum] Paris. Ven. Ald. Col. et solstitialis ortus finetis, aut
solstitiales ortus sicut con. Salmasius.

11 *Batus*. Batus Med.

ex resp. ex dei resp. Edd. B. quidam, Ald. et MS. Bong.
Mox delendum suspicabatur idem rē agnito.

Cap. VIII, 1 *orbis*. Deerat in Edd. B.

aduentum. aduentu Med. Ven.

2 *arrogantiae*. et arrogantia MS. B. Vnde Schefferus fa-
ciebat ex arrogantia.

nocebant. nocebat MS. B.

quam *exosi*. quo exoso MS. B. quem exosi Edd. B.

gregationi. certatim corrig. Faber.

profugiebant. confugiebant Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Edd.

3 *Neoptolemus*. Neoptolemeus MS. B. Neoptolemaeus
Med. ubique.

quoque. Deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col.

partium exercitum. partem exercitus con. Peyraredus.

4 *quam rem cum*. quam cum rem Ven.

proditore. proditorem Ven.

praelio. proelium MSS. B.

5 *victus*. victusque Edd. B.

Polyperchonsa. Crateron emend. Berneggerus.

profugit, *bisque persu*. profugus, periuadet MSS. B. pro-
fugus, peruadit al. MS. B.

bisque. eisque MS. B. eique al. MS. B.

transonibus. transitionibus *coni.* *Maion:* sed inapte, ut
*zarsua Bernecca*que existimabant.

perueniant. superueniat *Med. Paris. Ven.*

igo sua. fugae suae *MS. B.*

Eumeneni. Eumeni *MS. B. et Magliab.* cum duobus aliis
rouii.

fidiatores. infidiatorem *Edd. B.*

curis in itin. securis itinere *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

is iis, et *itin. coni. Faber.* iis securis in itinere *mal.*
fferus.

ruigilio. peruigilia *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* *perui-*

Ald. per vigiliam *MS. Bodl.,* per vigilia *coni. Scheffer.*

Polyperchon. Poliperchonta *MS. B.* Poliperconta *Ven.*

eros emend. Bongarsius.

colluct. est; in *f.* colluctatus, in summa *Ald.* coll. est:

f. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

transfitione. transatione *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

cum Pithone et Ill. cum Phéone et inloetio *MS. B.*

Phyloxeno et Ill. Ald. Iunt. cum Phytone et *Ill. Med.*

f. Ven. Col. Bongars. *Glareanus* totum locum ita consuevit

as: ad post. tamen *Perdicca* occiso ab exercitu, hostis

Pithone, Illyrio, ac altero fratre Perdiccae appellatur, hel-

que aduersus eos Antigono decernitur.

pellatur. rex appellatur *Edd. B. Med. Paris. Col.*

LIBER XIII

p. I, I se hostem. se ut hostem *MS. Bodl. et Edd. B.*
Paris. Ven. Col.

indicauit. iudicauit *Med. Paris. Ven.*

sim; ut quomodo circa se. simul an circa se *MSS. B.*

ut an contra se Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. si-

ut circa se Bongars. simul ut, ut circa se *coni. Schefferus.*

tamen. tum *Edd. B. quidam.*

cedendi. dicendi *Edd. B. quidam, Med. Paris.*

induxit. inducit *Paris.*

in omnes. bellum omnes *MSS. B. et C.:* quod tuetur
uius ad Senec. Ep. 12

Aetoliam. Aetuliam *MS. B.:* quod probabant *Vossius, Vor-*

Faber. aetholiam *Med. Paris.* Acoliam *coni. Gla-*

us.

Sardis. Sardas prof. ad Cleop. *MSS. B. Ven.*

incipesque. principalesque *MS. et Edd. B. Med. Paris.*
Col.

firmaret. Ita *MS. B. Ald. et Iunt.* Sed confirmarentur

Bodl. C. et Edd. Med. Paris. Ven. Bongars.

iffimatueros. existimatueros *Edd. B. Med. Paris. Ven.*

rti. veriti *Med. Paris.*

flaret. extaret MSS. B.

9 abiectae. adiectae MSS. B. et C. adductae MS. Bodl.

caput ad Antigonom. caput Antigono MSS. B.

desinieb. diffiniebantur MS. B. et Ed. Col. diſinieb. Ven.

10 his. iis Med. Ven. Ald. Col. Is Paris.

esset. sit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

sacramenti. Ita MSS. B. et Mo: Sed sacramento Med.

Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. sacramentis MS. C. et Bodl.

11 deinde. tum deinde MS. B. et Ald. tamen deinde

Edd. B. Med. Paris. Col.

has a se. a se has Med. Paris. Ven. Ald. Col.

experiundos. experiendos Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 caeterum sal. C. neque salut. in uno MSS. B. additum erat, sed manu diuersa.

in omn. neque in omn. MSS. B.

ut ipse. ut ille Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

13 in praesenti. in praesens mal. Faber.

retinuit. Ita Ald. et Iunt. Sed deterruit Med. Paris. Ven.

Col. Bongarf.

providit. providet Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

ab d. ce. a duce Med. Paris. Ven. Ald. Col.

sens. arbit. tentari milites arbit. MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. II, 1 cum interim. interim, omisso tñ cum, Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

qui victus. quo victus mal. Schefferus.

grauaretur. grauetetur Paris.

4 qui solus. quod solus Bongarf. q. solum Med. et Col. in marg.

5 metu. motu Paris.

6 circumspicienti. circum inspicienti MSS. B. circumspicienti Ald. Col.

optim. vis. optimum factum vis. leg. Pricaeus [ad Apul. I Metam. p. 37].

est ad Al. est Alex. MSS. B.

7 Argyraspides. Argyraspidae MSS. B.

existimantes. existimabant MS. Bodl.

8 suppliciter singulos. singulos suppliciter Edd. B. aliquot, Med. Ven. sing. suppliciter Paris. Ald. Col.

nunc patr. nunc tuos patronos Col.

nunc pericul. et op. Or. periculi et opum Or. MS. B. et Bodl.

pericul. et operum Or. Edd. B. Med. Paris. Ven. periculorum orientalium Bongarf. periculi et operum placebat Scheffero.

9 superarint. superauerint Med. Ven. Ald. Col. superuenerint Paris.

10 consequutum. consequuntur Paris.

13 *corrig.*, *vsurpat*; *nihil*, *corrig.*, *vsuciam* *nihil* MSS. B.
corrig. *vsuciam*, *an nihil*, *al.* MSS. B. *corrig.* *vsuciam*, *nihil*, *al.* MSS. B.
corrig. *vsurpat*. *Iam nihil in castris coni.* Schefferus.
illius. *cius* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. III, 1 *nunt. esset.* *esset nunt.* Med. Paris. Ven. Ald.
Col.

compellit eos in. *compellit in* MSS. B. *Vnde Schefferus leg.*
etiam pellit in aciem desc.

ibi dum duc. *ubi cum duc.* MSS. B. *Etiam in MS. Bopl.*
est ubi.

3 *cum coniug.* *vorum etiam cum coni.* Edd. B. Med. Paris.
Ald. Col.

sed et. *Desunt in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

longa militia. *longae militiae* MS. *et Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Col.

paria. *parte* MSS. B. *partem* *al.* MSS. B.

4 *sed Eum.* *Ita* MSS. B. *Sed sed et Eum.* Med. Paris. Ven.
Ald. Col. Bongarf.

5 *quinque millia.* *duo millia* MSS. B. *et C.*

6 *victos putent.* *putent victos* Med. Paris. Ald. Col.

7 *Argyraspides.* *Argyraspidae* MSS. B.
patrimon. *Ita Ald. et Iunt.* *Sed matrimoniorum.* Med.
Paris. Ven. Col. Bongarf.

et post coniuges amissas. *A manu interpolatoris esse suspi-*
batur Berneccerus,

8 *ab ipsa miss.* *ab ipsa amissa.* Ald.

9 *laribus iam quod.* *laribus quod* Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.

limine. *limite* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Mox in Ven.*
est manibus pro inanibus.

10 *miseria.* *miseria* MSS. B. *imiseria et inopia* Ven.

11 *is red.* *lis ted.* Med.

Cap. III, 1 *prol. sic. e. cat. man.* *prolatam manum sicut*
erat cathenatus Paris. Ven. Ald. *In Med. est cathaenatus; et*
in MS. C. manus.

ostendit. *ostentat* MSS. B. *et C.*

2 *cernitis.* *cernite* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

mibi. *Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

quisquam. *quisque* Edd. B.

solatio. *in solatio* MSS. B. *et Oxon. Leid.* *mibi solatio*
MS. Magliab.

victum. *vinctum* Ven.

4 *sed ipsa omitto.* *Ita emendavit Acidalius [ad Vellei. II,*
130. 8]. et ista mitto Med. Paris. Ven. Ald. Col. *In MS. B.*
erat obmitto.

6 *nam neq. il. inter.* *nam illius inter.* MS. B. *namque il-*
lus inter. *al.* MS. B.

etiam in MS. B. et Oxon. Leid.

- ego fuero. eo fuerim MSS. B.
 7 soluo vos iureiur. soluo iureiur. MS. B. *Schefferus delendum censēbat rē iureiurando.*
 quo toties. quo totiens *Med. Paris. Ven.* quotiens MSS. B. qui toties leg. *Gronovius auit.*
 sacramento. sacramentum MS. B.
 8 hac date. huic date MS. B. hunc date *al. MS. B. in quo superscriptum erat hoc. Al. MS. B. quāto date. Al. MS. B. ferrumque date.*
 10 ralesque. vilesque MSS. B. *Vnde Schefferus faciebat amilesque.*
 11 iidem. idem *Med. Paris. Ven. Col.* moliti. conati MS. B.
 12 maximum. proximum *emend. Frainsbemijs [ad Flq. II, 6. 8].*
 14 agatis. agitetis MSS. B. et C. vestra. ista MS. N.
 15 irae. ira MSS. B. et C. et MSS. Mo. praecedere. procedere *Ald.* coepit. praecepit *Edd. B. Ven. Ald. Col.*
 16 prodito imper. suo. proditor impetatoris sui *coni. Faber. Schefferus ita censēbat distinguendum: sequi exercitus prodito imperatore suo et ipse captivus.*
 captivus. captivum MSS. B. triumphumque de se. triumphum de se *Ald.* se ipse ad. se ipse ad *al. MS. B. de se ad al. MS. B. sui. Deerat in MS. B. et Edd. Med. Paris.*
 17 tradens. tradentes *Med. Paris. Ven. Col. Bongars.*
 19 pulchrior. pulchriora *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. hic etiam eos. hic eos Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* victus fuerat, super. victus, super. *Edd. B. victus fuerit, super. Med. Paris. Ven. Col.*
 20 redditis, quae in vict. redditus eorum quae vict. MS. B. redditus eorum quae in vict. MS. C. Bodl. et Ed. Bongars.
 21 vero. Deerat in MSS. B. assignari. custod. praecipit. asseruari custod. praecipit *coni. Schefferus.*

Cap. V, 1 *artefectam. accersitam Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Olympiadem. Olympiada Med. Paris. Ald. Olympiadam Ven. Col.

2 valetud. valitūd. *Med. Paris. Ven. Ald. Bongars.*

3 *Afiam. Asia MSS. B. et Ed. Ald.*

4 gerit. gessit *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 deinde. dein MSS. B.

6 sum. tunc *Ald.*

veterem. veteram MS. B. veterum Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. Sed ipse Bongarsius tamen in libello

VV. LL.

IV. LL. probat id veterem, quod in quibusdam MSS. reperit.

7 degenerauisse. degenerasse Ald.

urki. urbis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

tunc. Deest in Med. et Paris.

9 magni. Deerat in MSS. B.

Epiro. Ita MSS. B. Sed ab Epiro MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Acacide. Acacida Med. Paris. Ald. Col. In Ven. est prosequentem.

10 rei. regni MS. B.

Olympiadem. Olympiada Med. Paris. Ald. Iunt. Col. Olympiadam Ven.

et rex occid. sex. occiditur et rex Aridaeus, sex Ald. Iunt. in quo mox est potitur.

Cap. VI, 1 Olympias. Olimpias Ald.

principum. principium MS. B.

sui. suum Col. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 nuru. nuro Col.

Hercule. Alexandro coni. Vorstius. Sed Scheffero indutendum videbatur.

in Pydnam. in Pignam MS. C. in Piouam Edd. B. Ven. Col. Piouam, omisso *u* in, Med. Paris. Piouium al. Edd. B. Col. in marg. Pitheum coni. Glareanus.

concedit. concecit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. conscendit Ald.

3 Deidamia. Dedania MS. B.

regis. regi Med. Paris.

Thessalonice. Thessalonica MSS. B. Ald. et Iunt. Thessalonicae Med. Paris. Ven. Col.

comites fuere. fuere comites Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 Pydnam. Pignam MS. B. Piouam Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

statim. Scheffero videbatur esse glossema sequentium verborum citato gradu.

cingit. cinxit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

5 urgeretur. cingeretur MS. C.

tradidit. tradit Edd. B. Ven. Ald. Col.

6 sed Cass. sed tunc Cass. Edd. B. aliquot, Ald. sed cum Cass. Med. Ven. sed cum Cassandri Paris.

velint. vellent Med. Paris. vellet Ven. Ald. Col.

lugubri. virili MS. B. Bodl.

8 filium eius, vir. filium, virumque MS. B.

9 vidit, veste regali. videt, veste regia MS. B. vidit, in veste MSS. Leidh. duo, Oxon. Medic. et Edd. Ald. Iunt. videt, in veste MS. C. Bodl.

10 in ea memoriae, in ea memoria MS. B. in eam memoriae Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

2. *confoderent.* confoderunt Ven. confunderent Med.
refugientem. refugientem Med.
gladium. gladios MS. Bodl.
nec vulnera, aut. sed et vulnera, haut MS. B. sed nec
vuln. haut MS. C. nec ante vulnera muliebr. Ald. Iun.
Esiam in MS. Bodl. pro aut est haut. Schefferus mal. sed nec
ad vulnera muliebrites.
etiam in mor. etiam moriente Edd. B. Med. Paris. Ven.
Col.
matre. patre et matre MS. B. et C. Vnde coni. Vossius:
in moriente, vt pariente, matre cognoscere.
cognoscere. conspicere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
12. *inf. expir.* - *contex.* complisse insuper expirans capil-
los et crura contex. MSS. B. et Bodl. in quo tamen pro com-
plisse legitur composuisse. Vnde Schifus leg. composuisse insu-
per expirans capillos. In al. MS. B. cooperuisse insuper expir.
cap. et veste et. cont. In al. MS. B. conpreffe insuper etc.
confixa insuper etc. MS. Magliab. comfissa insuper capillos
MS. Thuan. confissa insuper etc. Ed. Rom. Schefferus cani.
cooperuisse insuper expirans capillis os, veste etc. Graevius:
expirans papillas veste et crura cont. fertur. Gronovius ne-
pos: confossa insuper et spirans, capillos, vel capillis os, et vo-
ste crura cont. fertur.
13. *Aridaei.* Philippi putabat Iustinum scripsisse Vossius.
ducit. duxit Ven. Ald. Col.
matre. matrem Paris.

LIBER XV

- Cap. I, 1. *eius, Eumene.* eius Alceta Edd. B. eius Alceta
Med. Paris. Ven. Ald. Iun. Col.
Polyparchonte. Polyparchonta MSS. B.
discordia est. discordia, omisso tñ est, Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Col.
2. *capta.* A glossatore profectum putabat Schefferus.
praemia. Deest in Med. Paris. Sed in Ven. Ald. et Col.
extat praedam.
periculum. pericula MS. N.
10. *descenderis.* descenderat Med. Paris. Ven. Ald. Col.
3. *velle, et Alex.* velle, Alexandri MS. B.
4. *inita.* vnita MS. B. Es in MS. C. desunt mox verba et
Seleuco.
enixe. inixe Paris.
11. *instruunt.* irruunt MSS. B. instruebant Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.
5. *Phoenice.* Phoenicae Paris.
6. *partes.* Ita MS. B. et MSS. Mo. Sed partem Med. Paris.
Ven. Ald. Col. Bongarf.

Galamam. Ita sunt. *Gamalan* coni. Vossius. *Sed Galmam* MS. B. *Calamam* Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. *clamam* Paris. *Galaman* Ed. Bongars. *Gazam* leg. coni. Bongarsius.

7 *viſtoriae.* *viſtoria* Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

8 *rebus.* *rebus dimisit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Sed in Ven. deest* rō cum.

dimisit. *honorauit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Iunt. Col.

9 *propter praedam, sed.* *Deerant* in MSS. B.

indignatum. *sed indignatum* MSS. B.

communis viſt. *viſtoriae communis* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. II, 1 *Apollonia.* *Appolonia* Ven. Col.

Alderitas. *Audariates* MSS. duo Abr. Gronovii. *Et in vno* MS. B. *additum erat* leg. *Atienatas.* *Freinsbemiſ leg.* *Auto-riatas, probante* Graculo. *Gronovius nepos recepit.*

muriumque. *murumque* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

patriae. *patrio* MS. C. Bodl. et Ald.

2 *recipit.* *recepit* Med. Paris. Ven. Col. Bongars.

iis vltimis Mac: aff. *his vlt. Mac. aff.* MSS. B. *in vltimis* Mac. *finibus aff.* Col. *iis vltimis* Mac. *finibus aff.* Med. Paris. *iis in vltimis* Mac. *finibus aff.* J'en. Ald.

3 *ſire.* *Deest* in MS. C. Bodl. et Ald. *per* Med. et Paris.

Barſue. *Barſene* Med. Paris. Ven. *Barſina* MS. B.

ne caed. ſepult. *ne de ſepult.* MSS. B. *ne res ſepule.* al. MS. B.

5 *interficiſ.* *interfecit* Med. Ven.

ſcilicet. *Deerat* in Edd. B. Col. *ſed* Med.

ſcelere. *fraude* MS. B.

poſſet. *poſſit* Med. Paris. Ven. Col.

7 *Leontiſcum.* *Leuticum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Leontichum* Ald.

pari prouoc. *prouoc. pari* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *mittit: et vt.* *mittit, vt* MSS. B. et Bodl.

odio. *odii* Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars. *Sed in li-bello* VV. LL. *probat ipſe* Bongarsius rō odio, *quod reperit* in MS.

9 *quam.* *quanto* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

columtur. *locantur* MS. B. *loquuntur* al. MS. B. *Scheſ-ferus totum locum ſic conſtituebat:* *Aegyptum remittit, vt appa-reret - accenſos. Donis muneribuſque - contendebant, tan-to etc.*

12 *vindicau.* *vendicau.* Med. Paris. Ven. ubique.

13 *filii regis ſui.* *filii reſidui* MSS. B.

14 *ſuit.* *erat* Ald.

ber. ſuit. *heres foret* MS. Bodl.

15 *carpiſſe.* *carpere* MSS. B.

priuant. ſing. *priuatim ſing.* MSS. B.

ferre. *inferre* MSS. B.

- volens, voluit MSS. B. et C. Bodl.
 16 et locum. locumque Ald. locum, omisso et, Med.
 Paris. Ven. Col. Bongarf.
 bellumque. bellum Ven.
 17 posset. posset Ven.

Cap. III. 2 philosophia ipsa. philosophiam ipsam MSS. B.
 C. et Bodl.

virumque. virumque Paris.

3 iratus fuisse. ratus finxisset MSS. B. ratus esset
 Edd. B. ratus fuisset Med. Paris. ratus vinxisset leg. Grono-
 vius auct. [Obseruat. III].

finx. cumque tr. crud. finxisset, crudel. MSS. B.

4 crud. omnibus membris. crudeliter membris Edd. B. Med.
 Paris. Ven. Ald. Col.

abscissisque. abscissisque Paris.

5 cauea. caueam MS. Bodl.

6 virtutis accipere. recipere virtutis Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Ald. Col.

miseratus. miseratus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

non culpa. non modo culpa Ven. Col.

remedium. remedia Bongarf.

7 ferocissimo. perferocissimo MSS. B. et C. perferoci con-
 Schefferus.

8 concisatus. concitus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

amiculo. manipulo Edd. B. Med. Paris. Ven.

arreptraque. arreptaque MSS. duo Voss. et Ald.

tantae virtutis. Schefferus volebat haec verba poni post 7
 satisfactionem.

10 contum. tulit. tulit opotum, Med. Paris. Ven. Ald.
 Col.

11 exturbata. extirpata MS. B. conturbata MS. C. ex-
 turpata Paris.

turba. custodia MS. Oxon.

defertus. digestus MS. Oxon.

arenar. harenarum Col.

curfus. cursu MS. Baul.: quod placebat Scheffero.

13 defiliens. cadens MS. B.

cludi. claudi B. Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col. restringi
 MS. B. Gronovius auct. con. sanguis ante cludi non posset.

posset. posset Paris.

quam diadema. quam si diadema con. Vorstius. quam vt
 diad. con. Schefferus.

demsum. ademtum Edd. B.

13 sed et post. et post Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

eius. Alexandri Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

ferociss. gentes. ferocissimae ei gentes MS. Bodl. et Ald.
 fortissimae gentes MS. B.

- Cap. III. 1 *adversus* *adversum* Paris. 2 *virtus*. *virtutis* Col. 3 *Laodice*. *Laodice* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *Antiocho*. *Antiocho* Med. 4 *minus*. *minus* Paris. *anulum*. *annulum* Ald. ubique. *a deo*. ab eo MS. Bodl. *in cuius*. *cuius* Med. Paris. Ven. Ald. Col. *iussuque don. filio*. *iussuque id don. fil.* Ald. Col. *iussuque donum id fil.* MS. B. *iussuque id donum fil.* Med. Paris. *iussuque in domum filio* Ven. *iussuque con.* Faber. 5 *admir. f. huic visum*. *admirabile f. hoc visum* Ald. Col. *sculpturae*. *scripturae* Edd. B. *figura*. *figurae* Col. 7 *feminae*. *gemmae* Ven. Col. 8 *vocavit*. *cognominavit* MS. B. et C. *vicinos urbi Apoll.* *vicinos Apoll.* MS. B. 9 *etiam in posteris*. *etiam posteris* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *ancorae*. *anchoram* Med. ubique. 11 *Babyloniani*. *Babyloniem* Ald. *antist.* *antus* Ven. 12 *victoria*. *victoriae* Paris. *Bastrian*. *Bastrianos* Paris. *expugnauit*. *expugnat* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. 12 *veluti ceru.* *veluti a ceruicibus* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. 13 *Sandrococtus*. *Sandrococtus* MSS. B. *Sandrococtus* Ald. *ubique*. *Andrococtus* Freinsheim. 14 *externa*. *eterna* Paris. 15 *humili genere natus*. *humili loco generatus* MS. B. *numinis*. *ominis* MSS. B. *nominis* al. MS. B. 16 *procat. sua Alex.* *procacitate Talenauandrum* MS. B. *procacitate suanandrum* al. MS. B. 17 *profluentem*. *profulgentem* Paris. *deterfit*. *terfit* Edd. B. *reliquit*. *relinquit* MS. B. 18 *ad nou. regni*. *Td regni irrepsisse aliunde putabat* Schef. *ferus*. 19 *infinitae*. *infinitus* Paris. *domita mansa*. *domitus a mansuet. con.* Schefferus. 20 *iciebat*. *iacebat* Paris. *possid.* *possebat* Col. 22 *adunatis igitur*. *adunatisque* MS. B. 23 *proflig. host. bello*. *profligato bello* MSS. B. *verterant*. *vertunt* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *conuenirent*. *conueniunt* Med. Paris. Ven.

alducuntur. Ita MSS. B. Ald. Iunt. *Sed deducuntur Med.*
Parif. Ven. Col. Bongarf. diuiduntur al. MS. B.
 24. *ingitur.* iungitur *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
filius. filius eius *MS. B.*
succedit. succedit *MS. B.*

LIBER XVI

Cap. I. *1 Theſſalonice.* Theſſalonice *Ven.*
uber. hubera Med.
 2 *poſt mortem.* poſtquam mortem *Parif.*
fratres regni, prop. fratres prop. *MS. B.*
Alexandro. pro Alexandro *Bongarf. in Alexandum vel.*
Faber.
 3 *omnibus.* Deſt in *MS. Bodl.*
materna fraudis. maternis fraudibus *MS. B.*
 4 *quaq. in par.* quaq. parricid. *Edd. B.*
nulla ſatis iuſta c. Ita *Ald. Iunt. et Angli e MSS.* *Sed*
nulla cauſa MS. B. et C. nulla ſatis cauſa al. MS. B.
 5 *ob haec.* poſt haec *MSS. B. omnes, etiam C. et Bodl.*
olrionem. vitione *Med. Ven. Col.*
 9 *ſpe.* ipſe *MS. Bodl.*
 7 *culuſ aduſ.* eius adu. *Edd. B.*
graciam. agraſtiam *Med.*
hoſtem. honeſtum *Parif. Mox pro Macedoniam in Ven. Ald.*
q. Macedoniam.
 8 *interfecit.* interficit *Edd. B. Iunt. Col., et MS. N. W.*
Bodl.
 9 *in.* Deſt in *Oxon.* et delendum coniecerat *Faber.*
 19 *vocat.* ibi prior. vocat. *Apud prior. MSS. B. vocat.*
Prior. al. MS. B.
ut ſecur. nil ſec. *MS. B. et C.*
 12 *in omni militia.* domi militiaeque alii, auctore *Modio.*
amariorem. amatorem *MS. B. ac maiorum al. MS. B.*
a maiorem Ven.: in quo ipſo paullo ante deſt et auum.
 15 *ſobolis.* ſubolis *Bongarf. ubique.* ſtirpis regiae ſobolem
MS. Medie. et Eaid. primus.
translatam. tranſiſſe *MS. C.*
 17 *Alexandrumque.* et Alexandrum *Med. Ven. Ald.*
ſi quis. quia ſi quis *Med. Pro eſt Faber malebat eſſet.*
non interf. Deerat et non in *MSS. B.*
 19 *Lyſim.* ſed Lyſimachus *MS. B.*
bello. Deſt in *Patif.*
Doricetis. Dromichetis *Edd. B. aliquot. Ven. Ald. Col.*
Eſiam Gronauis [Obſeruat. III] ſuſpectum erat et Doric-
ectis.

- adu. cum. adu. Demetrium etiam MSS. B. et Bodl. et MSS.
 Gron. tres. Adm. Demetrium Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 aduersus Demetrium et eum MS. Magliab. *obuenerat*.
 obuenerat. eueniat Med. euenerat Ven. Ald. Col. *in marg.*
 Cap. II. 1. Macedoniae. 2. Macedonici MSS. Med. Ald.
 Oxon. et Leid. et Ed. Ald. *statuisset*.
 statuisset. iter. Prop. statuisset iterato. Procl. mala. Schef-
 ferus. *essent concordias*. *essent*. concordi Med. Ven. *concordiaez*
 essent Paris. *essent*. essent Col. *adunatisque*.
 adunatisque. adiunctisque Edd. B. quidam Paris. *Mac-*
cedoniam. Maced. amittere Med. Paris. Ven.
 Ald. Col. *acquiserat*.
 acquiserat. acquisuerat Ven. Ald. Col. *frustra*.
 frustra. frustra MSS. B. *exercitus*.
 exercitus. Med. Paris. *occupant*.
 occupant. occupat Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *3 dum*.
 3 dum. deinde dum Men. Ald. *interfici*.
 interfici. Ita Ald. Jun. *Sed interfecit Med. Paris. Ven.*
Col. *Eurydicem*. Eurydicem Ald. *querellarum*.
 querellarum MS. B. *Alexandro*.
 Alexandri Magni MSS. B. *seu necis ipsius*.
 seu uicini ipsius MSS. B. *partim caede*.
 Desunt in MS. Bodl. et B. *partim parricidio*.
 Deerant in Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col. *6 Seleuco maluit*.
 Seleucus tam mal. MS. B. *7 moritur*.
 In nostra. Ita Edd. nostri omnes, etiam Iunti-
 nus. *Sed moriturus*. contra Bogars. *8 regno*.
 regnum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *9 exempla*.
 exemplis MSS. B. *etiam ea res amorem*.
 etiam pares am. MS. B. *etiam pa-*
rem amant. MS. B. *etiam ea res amorem patrem*.
 Med. Ven. Ald. *etiam ea res amorem patrem Paris. Col.*
conciliauerat. conciliauerant MS. B. *quod. pat.*
 et pater Med. Paris. Ven. Col. *priuatus*.
 priuatum Edd. B. aliquot. *priuatum Med. Paris.*
dixerat. *dixerat*. Edd. B. Med. Paris. Col. *Cap. III.*
 1 adu. Demetrium. Deerant in MSS. B. *discordias*.
 discordia Edd. B. Mtd. Paris. Ven. Ald. Col. *2 victor*.
 auctor. MS. B. *3 inde Thr.* interea Thr. MSS. B.
 Heracleae. Heracleae Ven. Ald. *admirabiles*.
 mirabiles Edd. B. Paris. Col. *mirabilis*
 Med. Ven. Ald. *4 Bocotius*. Bocotia MSS. B.

- 5 *possidentia*. per Mentell. MSS. B. *ad peric.* et pericul. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
patria. patriam Med. Paris. Ven. Col.
transcripta. cum scripta Med. Paris.
in Pontum. Ita Bongarsius rescripsit e MS. Cuiac. Sed in
 Metapontum MSS. et Edd. B. Edd. Med. Ven. Ald. Col. me-
 trapontum Paris.
Heracleum. Heraciam MS. B. et Ald.
in eas sedes. inter eas sedes MSS. B. et C. Vnde Schefferus
 confutabat. in terram illas; delero et sedes. in sedes Oxon.
brevi temp. breui post tempore Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col.
multa etiam. multum etiam MSS. B. multa etiam
 Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
dissensiones. dissensiones multa belli fuere MS. B. dissen-
 sionis mala fuere al. MS. et Edd. B. Paris. Ven. Ald. Iunt.
 Col. dissentionis mala fuere Med. Schefferus totum locum ita
 legebat: multa deinde huius urbis aduersus finitimos belli,
 multa etiam domesticae sedis mala fuere
Heracleenses. Heracleenses MS. B.
ob amic. regum Pers. sub am. regis Persicorum MS. B. ob
 am. regum Persarum al. MS. B.
abnuerant. obnuerant Col.
 10 *Lamachus*. ita reposuit Bongarsius e MS. Cuiac. Sed
 Malachus MSS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 11 *posset*. posset Edd. B. Ven. Ald. Col.
amici. amicis Paris.
auderet. auderent Ven. Ald.
occasionem. caccasationem MS. B.
 12 *populationem*. postulationem Edd. B. Col.
impensam. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 Cap. III. 2 *novas*. etiam novas Med. Paris. Ven. Col.
 Bongars. Faber deleri volebat et etiam
 3 *diuitem*. Et hoc verbum inducendum consedit Faber. Sed
 Gronovius aius legi volebat *divites*.
flagitaret. flagitarent MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald.
 4 *tractata*. tracta MS. Mo.
inveniretur. invenirentur Edd. B. Med. Paris. Grono-
 vius aius coni. diuque re in senatu tractata, exitus non inue-
 niretur.
postremum. Ita MS. B. Sed ad postremum Med. Paris.
 Ven. Ald. Col. Bongars.
Timotheo. Thimotheo Paris. Ven.
 5 *calamitatum*. calamitatum Med. Paris. Ven. Ald. Col.
aeclanantium MS. B. Schefferus coni. auxilia vocantum, aut
 lamentantium.
renocarent. vocarent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- 6 *diffenson.* diffention. Col.
tacitus. tacite MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
 Ald. Col.
Misbridate. Mithriadae Paris.
 7 *paciscitur.* pascitur Paris.
 8 *verterat.* vertit Ald.
 9 *namque.* nanque Ald. Col.
de exilio. ab exilio Edd. B.
captumque ac. captumque ac. MSS. B.
 10 *in illo.* illi Ven. Ald.
defensore. defensione Ven. Col.
 11 *reuocatus in patr.* reuocatus fuerat in patr. Ald. reu.
 fuerit in patr. Ven. In MS. Bodl. desunt mox verba, per quos
 in arce collocatus.
nefandiss. nephandiss. Col.
 12 *concionem.* contionem Paris. et Bong. ubique.
gr. in pop. sen. Desunt in MS. Bodl.: in quo etiam est
 dicit pro ait.
intercessurum etiam. non intercessurum, contra affuturum
 etiam Edd. B. Paris. et intercessurum etiam MS. Bodl.
 et Ald.
seruitia. seruitia MSS. B.
 13 *quod si.* et si Med. Paris. Ven. Col.
pares se. par esse MS. B. et Edd. Med. Paris. par esset
 Ven. parem se al. MS. B. et Ald.
arbitrarentur. arbitretur Ald. arbitrentur coni. Faber.
 14 *si vero.* si vero Ven. Col.
vindicte. vindicem Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 15 *sibi ipsi.* sibi ipsa Bongars.
se, an malint. se, an sibi malint MSS. B. si malint
 Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
causae pop. soc. vel causae populari soc. Bongars. vel soc.
 causae popularis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. socium
 causae popularis Ald. Iunt. c. p. eis socium MS. C. Scheffer
 us coni. proinde conf. sibi ipsi. lubeant abire se, aut si ma-
 lint, causae popul. soc. rem. Vorstius coni. lubeant abire se,
 vel, si malint, causae populari soc. remanere?
remanere. se manere MS. B.
 16 *summum.* summam Paris.
 17 *comprehenfos.* comprehensos Med. comprenfos Paris.
 caeteri. caeteri Med.
in fugam. in fuga MSS. B. C. et Bodl.
 18 *laetari.* laetatur MS. B. Bodl. et Ald.
potissimum. potissimo Col. in marg. In MS. C. deest.
auxilium. auxilia MS. Bodl.
eorum in exit. eorum exit. Paris.
esset. esse Bongars.
 19 *eorum.* Suspectum erat Scheffero.

- Cap. V, 1 *manumittis. manumitti Col.*
 2 *ne quid mali af. ne quid in af: Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
honeſtiſſimis. honeſtiſſis Med.
propoſita. praepoſita Ven. Col.
fidiores. fidelioreſ MS. B.
 3 *ſam lug. iam lug. MS. B.*
gravioreſ. maioreſ Edd. B. Paris.
 4 *ipſis. ipſi Med.*
 5 *per ora ciuium. per oracium MSS. B. per oracium al. MS. B.*
 7 *crudelitati. crudelitate Paris.*
 8 *int. ex ſucceſſu. int. enim ex exceſſu MS. B. interdum enim ex ſuc. Paris. Ven. Bongarſ. int. enim ex ſuc. Med. int. enim ex ſucceſſui Col. Schefferuſ leg. et diſtinguebat ita: accedit ſaevitiae inſolentia, crudelitati arrogantia interdum. Dum enim ex ſucceſſu.*
obliu. ſe boni. obliu. hominem Paris.
Iouiſ ſe filium. Iouiſ filium MSS. B. Iouiſ filium ſe Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 11 *filium. filio Paris.*
deos. deis MS. B.
 12 *facere. facientem MS. B.*
Cbion. Cion MSS. B. tion al. MS. B.
Leonideſ. Ita omneſ MSS. Gronouii. Sed Leon cont. Voſſiuſ.
 13 *Platonis. Deerat in MSS. B. quotidie. quotidie Med. Paris. cotidie Ald. praecceptis. perfeſtis praecceptis MSS. B. et Edd. Med. Paris. Col.*
clientes in inf. clientēſ inſidiis Paris.
veluti clientēſ. Gloſſema videbatur Sebiſio et Berneccero.
 14 *veluti ad regem. Et haec a gloſſatoriſ manu eſſe Bernecceruſ cum Sebiſio putabat.*
 15 *qui - admiſſi. quibuſ - admiſſiſ conſ. Gronou. auns. obtruncatur: occupatur MS. C. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
 16 *ſed et ipſi. ſed ipſi Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. ſed et ipſiſ MS. B.*
 18 *via. vi conſ. Schefferuſ. Heraclienſeſ. Heraclenſeſ Med. Paris. ſub regno. ſub regnum Col. regnum, ſimpliciter, omiſſo rā ſub, MSS. B. Medic. Oxon. Leidd. duo et MS. Bodl. C. et N.: in quo poſtremo nec rā tyrannorum habetur: et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Receptit Gronouiuſ nepoſ. Schefferuſ volebat ſub regno ſuere, omiſſo rā tyrannorum.*

LIBER XVII

Cap. I, 1 *tempus in Hel.* tempus *Hel. Med. Ven. Ald.*
Cbersonefi. Chersonessi *Med. Paris. Ven. Col.*
terrae motus. terrae motus *Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*
ubique.

2 *fuit: maxime tamen.* fuit maximus. Tantum *Edd. B.*
Col. fuit: maxime tantum *Med.* fuit: maximae tantum
Paris.

Lyfimachia vrbs. vrbs Lyfimachia *Paris. Ald. Col.* vrbis
Lyfimachia Ven. vrbs Lyfimachus *Med.*

regs. Deerat in *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

3 *portentum.* portenta *Med. Paris.* portenti *Ven. Col.*
prodigium coni. Gronovius auus.

ac regni ruin. ad regni ruinam *MSS. B.* ac ruinam regni
Med. Paris. Ven. Col.

portendebat. protendebat *MS. B.* portendebant *Med.*
Paris.

4 *patrium.* patrum *MS. B.* patriae *al. MS. B.* ultra pa-
trium Ald.

Arfinoz. Arlyrice *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
interfecit. interfecit *Col.*

5 *impendentis.* pendentis *Med. Ven.*

6 *principium.* principis *MS. B.:* in quo et mox erat debe-
bat: sed verba sequutae c. f. l. f. deerant.

7 *et hi, qui caed. superf.* Deerant in *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Col.

deficiunt. deficiebant *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

8 *compellunt.* contendunt *MS. C.*

10 *annos natus erat.* annos erat *MSS. B.*

septem et. sex et *MSS. B. et C.*

11 *utrique animi:* uterque animos *Ald.*

iuueniles. iuuenales *MS. quidam.*

erant. seruabant *Ald.*

12 *angustiis sibi metis incl.* angustis sibi metis *incl. Ald.*
lunt.

Cap. II, 1 *ante.* antea *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
instrenue. strenue *MSS. B. omnes, et Edd. Med. Ven. Iunt.*
Col. strenue *Paris.*

ruinae. Deest in *Med. Ven.*

2 *remanfisse.* mansisse *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
esse opus. opus esse *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* Sed in *Ven.*
mox deest et sed.

3 *multo.* multum *Med. Paris. Col.*

fragilitatis humanae. fragilitate humana *MSS. B.*

4 *a Ptolemaeo.* ibi a Ptolemaeo *MSS. B. et C.*

matrimonio. matrimonium *Edd. B. Paris.*

6 in grat. - *vsq.* cum et gratia memoriae magni Ptole-
maci patrie, tum fauore vltionis *coni.* Gronovius *auns.*

apud pop. ad pop. MSS. B. *omnis*, et MS. Bodl. et Edd.
Med. Ven. Ald. Iunt. Col.

7 *Arfinoes.* Arsynoes Med.

8 *patrie.* Deerat in MSS. B. Med. Paris. Ven. Col.

9 *erepti pat. regni.* ereptae partis pat. regni MS. Medic.
primus, et duo Leidd. et Ed. Ald. exempti pat. regni MS. Bodl.
In MS. C. *deest* *et* paterni.

quaesitum. *quaesitum Ven.*

10 *Eumeni et Ant.* Eumeni, Antig. Med. Ven. Sebifius
coni. adul. Antiocho filio Sel. ne Eum. et Antig. D. f. cum
quibus etc. Gronovius *auns leg.* adul. Nicomedi, ne cum An-
tigono Demetrii, Antiocho Seleuci filiis bellum habituro, ter-
tius sibi h. acc.: *quam loci emendationem probabant Gracivs,*
Vorsius, Faber. Sed Gronovius *nepos emend.* omnique arte
adulatur ei, [*fratri, regi Aegypti*] ne Antigono Demetrii, An-
tiochoque filio Seleuci, cum quibus bellum habiturus erat, ter-
tius sibi hostis accederet.

11 *Epiri.* Epyri Col. *ubique.*

12 *venditabas.* vendicabat Med. Paris. Ven. Col.

13 *in Italiam.* in Italia MSS. B. Sed in Edd. B. Med.
Paris. Ven. Col. *desunt omnino.*

a Ptolem. ab Ptolem. MSS. B.

14 *cui nulla.* cum *nulla coni.* Sebifius. vt cui *nulla coni.*
Schefferus.

dilationis ex infirm. dilectionis ex infirm. MSS. B.

elephantos. elefantos Ald.

quam in bien. usum. quam biennio usum MS. B.

15 *ne abducta.* *relinqueret.* Deerant in Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col. Sed in Ald. *locus totus legitur sic:* reliquit, pacifi-
catus cum omnibus finitimis, ne abd. in Ital. iuvent. praedae
host. tegn. relinquit. Verba pacif. c. o. finit. etiam in Rom.
Iunt. reperiuntur, et in MSS. Mo., Florentinis et Leid.: e
quibus verba illa recepit Gronovius nepos,

abducta. adducta MS. B.

Cap. III, 1 *Epiri.* Pyri MS. B. Pyrrhi MS. Bodl.

2 *Achillis.* Achyllis Col.

Troianis temporibus. Vincinis inclusa sunt in Bong.

paterno. Deest in MS. C.

Pyrrhidæ. Pyrridae Col. In eodem mox est Epirotæ.

3 *templum.* templo MSS. B. et C.

Iouis ad consulend. Iouis consulend. MSS. B.

Lanassam. Anassam Edd. B. Med. Paris. Anassam Ven.
Col.

5 *nuptam.* nuptu Med. Paris. Ven. Col.

tradidit. tradit Med. Ven.

affinitatum. affinitatum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *ſingul. regnum.* ſingularem vaticinandi, regn. Edd. B. *Parif. Ven. Ald. Col.:* in quo tamen eſt, operarum errore, pat-
ticipandi.

Chaonum. Chanonum *Parif.*

Andromachen. Andromacham *Med. Ald. Col. Andromi-
cham Ven.*

Heſt. quam. et ip. matr. Heſtoris e matrimonio ſuo quos
in diuiſionem MSS. B.: et in vno legebatur quam pro quos:
quod Bongarſius rectum putabat. Atque haec iſſis eſt lectio Ald.
et Iunt.: niſi quod pro diuiſionem [ſic legitur et in *Med. et
Ven.*] ibi reperitur diuiſione. Gronovius auns conſtituebat lo-
cum ſic: Androm. Heſtoris e matrimonio ſuo, quos in diuiſio-
ne Troianae praedae acceperat, vx. tradidit. Schefferus vero
ien: Androm. Heſt. e matr. ſuo [in diuiſione Troi. pr. acce-
perat] vxorem tradidit. *Faber hoc modo:* Andr. Heſt., quam
ipſe in matrimonium poſt diuiſionem Troianae praedae acce-
perat, vx. tradidit.

tradidit. reddidit Edd. B. *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

7 *brevique poſt.* breui poſt MSS. B.

Oreſtae. Oreſtis Edd. B. Col. et MSS. *Florentini duo cum
oſto aliis Gronou.*

Agamemnonis Agamemnonis *Parif.*

dei. deorum MS. Bodl.

8 *Piaſis.* Piales *Med. Parif. Ven. Pylades* Edd. B. *Pi-
lades Col. Pielus al. Edd. B. Ald. Iunt.*

9 *Arrybam.* Thribam MS. B. hitibam al. MS. B. tar-
ribam al. MS. B. Thyribam al. MS. B. Arymbam Edd. B.
et MS. C. Arydam *Parif. Ariſbam Med. Ven.*

10 *intentiore.* intentione MSS. B. omnes, et Ed. *Med.
Ven.*

12 *itaque leges.* itaque et leges Edd. B. *Med. Parif. Ven.
Ald. Col.*

13 *Arryba.* Aryba *Parif. ariſba Med. Ven. Atymba Ald.
in Italia. Italia Parif.*

15 *poſt eum.* poſterum *Ven.*

16 *Aeacides.* Aeacida MS. B. Aeacida al. MS. B.

17 *binum.* Ita coni. Bongarſius, et habetur in Ald. Iunt.: et-
iam in Med. eſt binum, hand dubie librarium errore, pro bi-
num. Sed vnum erat in MSS. B. vnicum MS. Leid. primus:
e quo id recepit Gronovius nepos, vinum MS. C. et Ed.
Bongarſ.: pro quo Freinsbemiſ reponi volebat, ſuum. Bongar-
ſius praeterea inducendum cenſebat ꝓd. parvulum. *Aſſentieban-
tur Schefferus et Faber: qui poſterior tamen pro eo putabat et
puerulum legi poſſe.*

18 *ad necem.* in necem MS. B. *Mox in Ven. eſt ſubtractum
Illyr. pro ſubtractus in Illyr.*

furtim. Deſt in MS. C.

19 *Beroae.* Beroc *Med. Parif. Ven. Boroae MS. B.*

Glaucia. Ita Ald. Iunt. Col. *Sed Glauci Med. Paris. Ven. Bongarf.*

genus. Ita MSS. B. *Sed generis Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

20 *infantilibus.* *infantibilibus Paris.*

eum sub belli. *eum belli Edd. B. Med. Paris. Col. sub belli, omisso tñ eum, Ven.*

diu. *eiu Paris.*

auxilium. *auxilio Med. ad auxilium coni. Faber.*

21 *vsque adult.* *vsque ad adult. Col. Bong. vsque in adult. Iunt. in quo etiam deest tñ eius.*

tuerentur. *tenerentur Paris.*

22 *solus.* *Deerat in MSS. Mo.*

LIBER XVIII

Cap. I, 1 *Samnitium.* *Samnitum Med.*

auxilio. *auxilium MS. B. Bodl. et Ald.*

indigentibus. *pollicentibus MS. B. Bodl. et Ald. quod probabant Gronovius auus et Schefferus. Receptis Gronovius nepos e MS. Florentino, Regio et Leidd. duobus.*

2 *exempla.* *exemplo Col.*

subegit. *subegisset leg. Faber.*

3 *XV nato.* *XII nato MSS. B. et C.*

exponit. *expedit MSS. B.*

filiis. *Deerat in MSS. B.*

solatia. *solatio MSS. B. et C.*

secum expedit. *expedit, secum Ald.*

adductis. *abductis emend. Bongarsius.*

4 *Laeninus.* *Levinus Ven. Ald. Col.*

prius. *primus Med. et MSS. B.*

educit. *deducit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

6 *Romanos.* *Romanos milites MS. C.*

inuitata ante eleph. *inuitata elephant. MS. B. in vtitata a. el. Med. inuitata corrig. Gronovius auus: quam emendationem et Graevius et Faber probabat.*

cogit. *cogit Med. Paris.*

iam nova Maced. m. r. vic. *iam viam novam Machaëdonibus repente monstraerunt verum MS. B.*

repente. *deropente MS. Gronovii.*

9 *cacteras.* *caeteros Edd. B. Ven. Ald.*

10 *CC capt.* *ducenta millia capt. MS. B.*

Romam gratis. *gratis Romam Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 *par fort.* *par vel fort. MSS. B. Mox taber tollendum censebat tñ bello, ut glossa.*

Cap. II, 1 *Maga.* *Magno MSS. B. Hanno al. MS. B. Et sic etiam infra.*

rege.

rege. Deerat in MSS. B. et C. *Atque Schefferus quidem et* *rege, et* *re* a peregrino, *deleri volebat.* *Faber mox maleb.* *ab exterioris hoste.*

4 tacitus. Deest in MS. Bodl.
adis. adiit *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.* adut MS. C.

consilia. concilia *Parisf.*

arcessiri. arcessi MSS. B. *accerfi Med. Parisf.* *accerfiri* *Edd. B. Ven. Ald. Col.*

5 auxilii. auxilia MS. B. et *Med. Parisf. Ven. Ald. Col.* *Sebifius leg.* nam Carthaginiensibus eadem causa mittendi auxilii Romanis fuerat. *Berneccero* *re* Romanis *glossima videbatur,* et *Schefferus suspicabatur deesse quaedam post* *re* Romanis.

transf. pos. Pyr. *Pyrrh. transf. posset Med. Parisf. Ven. Ald. Col.*

6 Lucinus. Lucius MS. B. et C. *Luscus al. MS. B.* *Luscinius Med. Parisf. Ven. Bong.* *Luscinius Ald.*

composuit. componit MSS. B. et *Ald.*

7 Cyneas. Cineas *Med. Parisf.:* *quam scripturam Vulgatae praeferebat Graevius, non item Faber.*

9 missi a senatu in Aeg. legati. missa a sen. in Aeg. legatione *Edd. B. Ven.* missa a senatu Aeg. legatione *Med. Parisf.* missa e sen. in Aeg. legatione *Col.*

legati, cum ing. sibi. legati cum exercitu ingenti, cum in Graecia sibi MS. Bodl. legati cum exercitu ingenti sibi MS. B. *Post* *re* spreuissent quaedam excidisse videbantur *Scheffero.*

aureae coronae missae sunt. aureas coronas misit MSS. B. aureas coronas miserunt MS. C.

bonoris. hominis MSS. B. : *unde Freinsheimius faciebat ominis.*

11 quae aff. quia aff. MSS. B. et *Med.* qui aff. *Ven.*

Carthaginiensium. Carthaginiensibus MSS. B. et Bodl.

12 sociorum. Deerat in Edd. B. Med. Ven. Col. et in MS. Bodl. In eodem MS. Eadl. est *confirmatisque.*

Cap. III, *1 fuerunt.* fuerant Edd. B. Med. Parisf. Ven. Ald.

2 gens. res MS. B. : *recte, iudice Scheffero, cui* *re* *gens a glossatore profectum videbatur.*

3 patriae. patrio MS. quidam.

Assyrium. ad Syriam MSS. B.

4 ubertate. hubertate *Med.*

Sidona. Sidoniam MS. B. *Syndon al. MS. B.*

nauibis appulsi. nauibus appulsi con. *Gronovius auus.* *Mox Schefferus post Tyron, non post appulsi, comma volebat poni.*

6 bellis. velis MS. B. *Pro Persarum Faber leg. Assyriorum.*

varieque. variaequ Med. Paris.

7 *coniuges ducunt. Deerat in MSS. B.*

quod ip. non erant. Includa sunt vncinis in Ald. Faber leg.
atque ita temp. inuadunt, lares dominorum occupant, coniu-
ges eorum ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos creant.

8 *ex tot mil. ex millibus MSS. B.*

mitti. mitti Med.

senis. cum senis Edd. B.

feritate, sed. feritate trucidauit, sed Edd. R. Med. Paris.
Ven. Col.

piae misericordiae humanis. resp. pia misericordia ac huma-
nitate respexit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *alienasset. Suspectum erat Scheffero, fortasse sine*
caussa.

acceptissimum. placitissimum MSS. B.: quod probabat Gron-
ouius auus. pacatissimum al. MS. B.

occultae. occultae Med.

10 *formatus. informatus MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.

caeteris in orient. caeteris orient. MS. B.

11 *id primum. is primum coni. Gronouius.*

occidente. occidenrem Med. Ven.

splendere; expell. splenderet, spectant. MSS. B. et C.
splendere, et spectantibus Edd. B. aliquot.

12 *solis in summo. solis summo Edd. B.*

13 *requirantibusque auctorem. requirantibus auctorem MSS. B.*
requirantibusque auctorem Paris.

14 *qu. ingenua seruil. ing. praest. quantum dominorum in-*
genia praestantur MS. Bodl. qu. dominorum ingenia seruil-
ibus praestarent MS. N. Scheffero rē dominorum videbatur
glossima esse rē ingenua.

malitiaque. militiaque MSS. B.

16 *transit. transit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

18 *cum interiecta. cum interim eo MSS. B.*

securitatis. seruitutis Edd. B. aliquot.

19 *ingenuis et innox. incolis inf. attr. ing. innoxiiisque ino-*
inf. attr. MSS. B. innoxii et incolis insulae et ingenuis attr.
Paris.

genus. Deerat in MS. B.

Cap. III, 1 *parsimonia. parcimonia Bongars. vbiq.*

conualuere. coaluere Ald.: ut coni Bongarsius.

2 *cum et op. et mult. ab. cum ex opibus et mult. haberent*
MSS. B.

3 *cum interim. tum interim MS. B.*

7 *rex Tyro. rex multo Tyro MS. B. Interim rex Multo*
Tyro decessit leg. Iob. Episc. Gerund. Paralip. Hisp. lib. 3. Bon-
garsius malebat Tyri. Sed rex multo Tyro decessit MSS. Gronouii
tres. Vossius coni. rex Mutgo Tyro. Recepit Gronouius nepos.

decedit.

decedis. reedit MSS. B.

Elissa. Elisa Med. Ven. Ald. Col. ubique.

inignis. et insignis Paris.

heredibus. haec edibus Paris.

instituis. Deest in Ald.

5 *Acerbae.* Sichaeo Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Aceruae Ald. Aceruae MS. Bodl. In uno MS. B. adscriptum erat *Iarbae.* In aliis libris Bong. erat *Acheruae.* Eadem ubique *varietas.* Sicharbae coni. Faber.

bonos. honore MS. B.

nubit. nuplit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *non testis.* nun testis Paris.

8 *qua inc.* quia inc. Paris.

generum, sine. generum iuum, sine Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

9 *auerfata.* aduerfata Med. Paris.

tacito. tacito Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

assumptis. assumptisque Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. absumptisque Paris. In MS. C. omnino deest.

quibusdam. quibusque MSS. B.

societatem. societate Ven.

quibus. in quibus Ven. Ald. Mon. rē par deerat in MS. B.

10 *cupidae obliuionis.* cupidae obliuionem MSS. B. cupida obliuione al. MS. B. cupidae obliuionum coni. Schefferus.

renouet, nec. renouatet, neuue Med. Paris. Ven. Col. Bongarf. renouet, neuue Ald. Iunt.

11 *Acerbae.* Aceruae Ald. Sichaei Med. Paris. Ven. Col.

12 *cum omnibus opibus.* cum opibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inuolucris. inuoluclis MS. B. inuolucris Edd. B. Ven. Col. in volucris Paris. In Med. omnia abest, ut coni. Schefferus. Sed Fabro Iustinus videbatur scripsisse segestribus, aut segestriis: et Vulgatam pro glossemate habebat.

deicere. deiecere Ven.

13 *Acerbam ciet: orat.* Sicharbam exorat Edd. B. quidam, Col. in marg. Sichaeum exorat al. Edd. B. Col. Hiarbam exorat Med. Aceruam ciet: orat Ald. Adherbam coni. Gronouius [Obsequat. III, 10]. ciens coni. Berneggerus et Faber. ciet et orat coni. Schefferus. Etiam in Ven. pro ciet, orat est exorat.

habuerit. habuerat Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

causam. cā Med. causa Ven. Col., sed in marg. causam.

14 *acerbos cruc.* amaros cruc. MS. B. et Bodl.

qui Acerbae. quia Ac. MS. B. Sichaei Med. Col. Sicharbae Paris. Aceruae Ald.

subtraxerint. subtraxerunt Paris.

15 in eam noctem. in ea nocte Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In MS. Medic. est iunguntur ei senat. in eam noctem etc.

Acerbas. Aceruas Ald. Sichaeus Med. Ven. Col. Sycharbas Paris. et Col. in marg.

Cap. V, 1 primus illis appulsus. primo illis appulsus MS. B.

Cyprus. Citus MS. B.

2 Iouis. Iunonis emendab. Schefferus e Servio [ad Aen. 1, 447].

deorum monitu. dei monitu Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. deae communitu voleb. Schefferus.

Elissae. Elysa Col.

fortunae. Deest in Bongarf. Mox pro praebuit in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. est offert. Britani etiam, e duobus MSS. et fortunae receperunt.

sacerdoti. sacerdoti Ven.

4 Cypriis. Cypris Paris.

statutis. statis coni. Gronovius auus.

libamenta. libamina MS. B.

3 raptas. rapi et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. hab. posset. hab. possit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Fakker malebat posterius hoc posset deleri, et pro rescere rescitū resciceret.

6 pararet. parasset MSS. B.

7 cui. Deest in Ven. Ald.

hoc modo. et hoc modo Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 sinum. finibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. finus Ald.

9 deinde emto loco. deincepto loco MS. B. Vnde Schefferus Iustinum scripsisse putabat dein capto loco.

posset. possit Med. Paris. Ven. Ald. Col.

velut instat. Vorstius et velut induci volebat.

12 urbem ibi conder. ut urbem conderent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. et Angli. urbem sibi conder. MSS. B.

13 Afros. affros Paris. ubique, non minus, quam Affrica. cepit. coepit Med. Paris. Ven. Vbiq. fere duo haec verba in his libris confusa sunt.

15 bubulum. bubalum Med. Paris. bubali MSS. B.

quidem fruct. fructuosae quidem Ald. et MSS. B.

terrae. Deerat in al. MSS. B. et C, et Bodl.

vrbs. urbis Paris.

16 equi caput. caput equi Med. Paris. Ven. Ald. Col.

populum. Deerat in MSS. B.

17 gentibus. Deerat in MSS. B.

facta. facta est Edd. B. Med. Ald. Col.

- Cap. VI, 1 *Maxitanorum*. Maurorum MSS. B. Muxitanorum al. MSS. B. Massitanorum MS. Bodl. 1. tanorum Edd. B. Paris. Ven. Col.
- Hiarbas*. *Hiarba* Med. *larbas maleb*. Berneggerus. *Poenorum*. *Maxitanorum* MSS. B.
- arcessitis*. *acceritis* Med. Paris. Ald. Col.
- 2 *postera*. *petere* MS. C.
- culs. villus*. *cultiores mores vilis*que Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
- Afrosque perd*. *Astros perd*. Med.
- 3 *quem. inu. posse*. *quenquam inueniri non posse* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
- 4 *si pro*. *qui pro maleb*. Schefferus. *Max Faber* id esse poss. id facienda *deberi* volebat.
- res. rex* Med. Col.
- 5 *Acerbae*. *Aceruae* Ald. *Sicharbae* Paris. *Sichaei* Med. Ven. Col.
- suae. sua* et MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
- 6 *exstrueta*. *instrueta* MSS. B. et C.
- 7 *praeceperant*. *praeceperat* Med. Paris. Ven. In Ald. *verba* sicut *praecep. inclusa sunt* *vincinis*.
- 9 *annis*. *annos* MSS. B.
- Roma*. *Alba* MS. Bodl.
- 11 *etiam*. *Deest in Iunt.*
- scelere*. *scelerum* MSS. B. *scelere tum* *coni.* Schefferus.
- 12 *immolabant*. *immolebant* Ven.: *in quo et mox est* *admo-*
vebat.
- expofcentes*. *poscentes* MS. C.
- dii*. *diu* Ven.

- Cap. VII, 1 *aduersis*. *auerfis* Edd. B. aliquot, Col. in marg. *scelere*. *sceleri* MS. B. et Bodl.
- feliciter*. *infeliciter* MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
- 2 *Maleum*. *Mazeum* MS. B. et Bodl. *Machaeum* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Mazeum* Ald. *Malchus* [quod et *Gracius probabat, et recepit Gronovius nepos*], vel *Malcus* *coni.* *Vossius*.
- superfuerat*. *superfuerant* Paris.
- exulare*. *exultare* Paris.
- 3 *petant*: *tum denunt*. *petant, denuntient* Edd. B. Paris. Col. *tum denunciant* Ven.
- quod prec*. *quod si prec*. Med. Col. *quod sibi pr.* Ven.
- 4 *cum et preces*. *cum preces* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
- 5 *ibi deos*. *vbi deos* MS. B. et C.
- testari*. *testantur* MS. B. et Bodl. *testati* Bongarf.
- reciperat*. *recuperat* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- obsessaque vrbe. obsessamque urbem MS. B.*
Cartalo. Chartalo MS. B.
alei. Marci MS. B. Machaei Edd. B. Med. Paris. Ven.
Mazaei Ald.
ulius ducis. ducis exulis Med. Paris. Ven. Ald. Col.
patriis a Tyro. a patriis Tyro Ven.
Herculis. Herculi Oxon.: quod et Faber malebat.
ceperat. coeperat Col.
arcessitusque. accersitusque Med. Paris. Ven. Ald. Col.
a patre. a patria Edd. B.
prius publicae se. publicae se prius Med. Paris. Ven. Ald.
Col. prius se publ. MSS. B.
prinata. Ita est in Graeu. et Burm. Sed priuatae Med.
Paris. Ald. Col. Bongars. Gronou.
8 indigne. aegre Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. egre Paris.
afferre. inferre MSS. B.
religioni. religionis Paris.
9 tunc in secr. abducto pater. rum in secreto pater adducto
Med. Ven. cum in secretum pater adducto Paris. Ald. tunc
in secreto pater abducto Col. In Graeu. est abductus: opera-
rum pnto, errore. unde et Burmannus et Gronovius cum Bong-
correxere abducto.
10 quietae. quiete Col.
aliis. alii Edd. B. aliquot.
11 aliis. alius Ven.
patriis, et exil. patriis, exil. MSS. B.
12 quid, quod. quid et Med. Ven.
ciuium thor. sup. ciuium sup. MSS. B.
13 quid porro. et quid porro Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.
in purpura ista. in purpuram istam Med.
14 patre. patrem Med. Ven.
nihil. nichil Paris.
imper. me magis. imperat. magis Paris.
iudicabo. indicabo Edd. B. Ald. Col.
patriis. patrem Paris.
15 ita eum cum. ita cum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
suffigi. affigi Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. crucifigi
MS. C.
16 contentumque vict. sua. contemptumque victoriarum sua-
rum Edd. B. Paris. contemptusque victoriarum suarum Ven.
contentusque victoria sua al. Edd. B. Ald. contentumque vi-
ctoriarum suarum Med. Col. contentumque victoria sua, pu-
nitis auctoribus, misertum ciuium leg. Peyraredus: quam eius
coniecturam verissimam iudicabat Vossius. auctoribus miseriae ci-
uium mal. Vossius. auctoribus miseriarum, ciuium ini. exil.
coni. Schefferus. Contentumque victoria, punitis auctoribus
miseriarum ciuium, iniuriosi exilii omnibus se veniam dare
dicit coni. Faber,

iniurijs.

iniuriosi. incuriosi Paris.

- 18 *post ipse. post tempore Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Etiam in Iunt. abest vñ ipse.*
et in patria parricid. parricidii et in patria Paris. Col.
 19 *Mago. Magno MSS. B. gloriae laudes. gloriae primo laudes MS. B. et. Bodl.*

LIBER XVIII

- Cap. I, 1 *Mago. Magno MSS. B. Hanno al. MS. B. Mago al. MS. B. diem fungitur. defungitur MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
Hafdr. et Hamil. Asdr. et Amilcare Col.
 2 *magnitudini. magnitudinis Paris. Max pro patris in MS. B. eras pares.*
 3 *bis. Is Med. Paris. Ven. Col.*
 7 *cum luctus. tum luctus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 8 *vires Poen. Poenorum vires Med. Paris. Ven. Ald. Col. cecidissent. concidissent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*
concurrentibus. decurrentibus coni. Graevius.
 10 *venerunt. veniunt Edd. B. editum. editum Med. canina vestii. canina carne vesci Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
 11 *mortuorumque corpora. mortuorum corpora Med. Paris. Ven. Col. mortuorum quoque corp. MSS. B. Iob. Kirckmannus [de fun. Rom. I, 2] verba traiecta suspicabatur, ita restitucunda: mortuorum corpora terra potius obruere, quam cremare, a rege iuebantur. Gronovius ams leg. mortuorumque corpora cremare, quae potius terra obruere a rege iuebantur, Freinsbemijs [ad Curt. III, 13. 15] tantum verba postrema, a rege iuebantur, censebat delenda, ut glossema.*
 12 *Graeciam, cui. Graecos, quibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 13 *cupide. ut cupidi coni. Schefferus,*

- Cap. II, 1 *Imilcone. Almicone Med. Paris. Ald. Amilcone Col. Himilcone MS. B. Amilchone al. MS. B. Ven. Hannoue. Annone Med.*
 2 *Hafdrubali. Asdrubali Col.*
Annib. et Hafdr. et S. Hannibal, Hafdrubal et Sapho MSS. B. Pflapho coni. Vossius: quod Graevius probabas. Sapho etiam in Ald. et Iunt. est.
 3 *gerebantur. regebatur Med. regebantur MSS. B. et Edd. Paris. Ven. Ald. Col.*

- 4 itaque et M. itaque Mauris *Parif.*
 5 deinde. dein *Parif. Bongars.*
 ipsi. Deerat in Edd. B. Med. *Parif. Ven. Col.*
 deliguntur. deleguntur *MS. B.*
 6 ita in bello. ita bello *Parif.*
 cogitarent. agitarent malebas *Ge. Maior. non male, Bongars.*
 no iudice.
 ut domi. et domi *Ald.*
 iudicia. iustitiam *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*
 7 Sicilia. Siciliam *Parif. Col.*
 Hamilcaris. Hamilcharis *Med.*
 Imilco. Hamilco *MS. B. Amilco Parif. Ald. Col. Anti-*
 cho *Med.*
 multisque cin. cepisset. Deerant in Edd. B. Med. *Parif.*
Ven. Col.
 pestilentis. pestilentiis *Parif.*
 sideris. syderis *Med. Parif. Col.*
 8 Carthagini. Carthagine *MSS. B.*
 vrbs ipsa. ipsa vrbs *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
 person. miserabiliter personabant *MS. B.*
 clausae. clusae *Ven.*
 10 portum. portam *Med. Parif. Bongars.*
 percontantur. percuntantur *Med. percuntantur Parif.*
Ven. Ald.
 11 eluxit. elusit *MS. B. illuxit al. MS. B. illuxit Edd.*
B. aliquos.
 fleb. quer. quaerelae fleb. *Med. quer. fleb. Parif. Ven. Ald.*
Col. Et in Ven. quoque est et vlulatus.
 Cap. III, 1 e naui sua imp. e nauibus imp. *MS. B. naui*
sua imp. al. MS. B.
 imperator. imperator Imilco *MSS. B. imperator Amilcho*
Med. imperator Amilco Parif. Ven. Ald. Col.
 discinctus. distinctus *Med.*
 2 manus. manum *MS. C.*
 3 tot ornam. ornamenta, omisso tñ tot, *MS. Bodl.*
 viribus. viribus *Parif. Col.*
 totiesque. totiensque *Med. Parif. Ven. ubique.*
 4 tamen. inde *MS. C. Pro deferre Berneggerus malebas*
referre.
 possent. possint *MS. B.*
 5 quippe cum neque. quippe neque *Edd. B. Med. Parif.*
Ven. Ald. Col.
 reuerfi sunt a se. reuerfi a se *MS. B.*
 6 praedam, quam relictis. praedam relictis *MSS. B. sed*
praedam quamquam rel. al. MS. B.
 occuparint. occupauerint *Med. Parif. Ven. Ald. Col. Gro-*
nontus auus leg. quam possessione vacuam f. d. m. sicuti cadu-
eam occuparint.

7 *pestem, victos.* pestem pertinet, victos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

9 *reliquias.* reliquias *Bongarsf.*

10 *ideo.* id *Med.*

inter. intra *Edd. B.*

relictos. legatos *MSS. B. et C.* relegatos *coni. Schefferas.*

11 *ingressus, ut ad.* ingressus, ad *Ven.*

velut. vel ut *Ven.*

12 *ad se.* ad sese *Edd. B.*

ne filiis. nec filiis *MSS. B.* Et in *Ed. Med.* in fine huius libri haec leguntur: IUSTINI HISTORICI IN TROGI POMPEII HISTORIAS LIBER DECIMVS NOVVS FELICITER EXPLICIT

LIBER XX

Cap. I, 1 *Dionysius.* Dionisius *Med.*

2 *Sicilia.* ex Sicilia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Carthag. *pulsis.* pulsus Carthaginens. *Med. Paris. Ven. Ald.*

occupatoque tot. occupato tot; *Ed. Graev. a. 1694*

2 *ut milit.* ut et militum *MSS. B. et Florent.* uterque.

acuerentur. auerentur *MS. B.*

3 *prima mil.* prima illi militia *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. et MSS. N. W. C.* Florentini utriusque, Magliab. et Leid. duo.

proxima. proximi *MS. B.*

4 *duicilis.* diuis *Paris.*

hostes. hosteis *Col.*

7 *Tuscorum.* Thuscorum *Ald. Col.* ubique.

oram inferi. ora inferi *MS. B.*

8 *Venetos.* Bunetos *MS. B.*

quos. qui *Paris.*

9 *Graeca vrbs.* Graeciae vrbs *Paris.* dedit. Graeca vrbs est et Apros *Edd. B.*

10 *Arpos.* Apros *Col.* Harpos *Paris. et Col.* in marg.

Diomedes. quam Diomedes *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

11 *Tarquinii.* Tarquina *MSS. B.* Tarquini *Edd. B. Paris.*

Tarquinia Thess. *Med.* Tarquinia a Thess. *Ven. Glareanus*

coni. Tarquinii a Thessalis, et Spina et Rauenna. *Bongarsfus*

malebat et Spina vrbs.

Spina in Vmbris. Ita primus emendauit Vossius. Sed et in Spinambris *MS. B.* et Spinambris *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.*

12 *Ceren.* cheren *MS. B.* caeren *al. MS. B.* Cere

Edd. B. Paris. Col. Caere *Bechar. Ald. Iunt.* Cerem *Med. Gerem Ven.*

13 *Falisci.* Phalisci *Ald. Iunt.* Et in uno *MS. B.*, veteri scriptura *crasa, lapygi.*

- varioque. variaequē Med. Paris.*
7 coniuges ducunt. Deerat in MSS. B.
quod ip. non erant. Includa sunt vncinis in Ald. Faber leg.
atque ita temp. inuadunt, lares dominorum occupant, coniuges eorum ducunt, et; quod ipsi non erant, liberos creant.
8 ex tot mil. ex millibus MSS. B.
mitti. mitti Med.
senis. cum senis Edd. B.
ferisita, sed. feritate trucidauit, sed Edd. R. Med. Paris.
Ven. Col.
piae misericordiae humanis. resp. pia misericordia ac humanitate respexit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
9 alienasset. Suspectum erat Scheffero, fortasse sine causa.
acceptissimum. placitissimum MSS. B.: quod probabat Gronovius auus. pacatissimum al. MS. B.
occulte. occultae Med.
10 formatus. informatus MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
cacteris in orient. cacteris orient. MS. B.
11 id primum. is primum con. Gronovius.
occidente. occidentem Med. Ven.
splendere; expect. splenderet, spectant. MSS. B. et C.
splendere, et spectantibus Edd. B. aliquot.
12 solis in summo. solis summo Edd. B.
13 requirentibusque auctorem. requirentibus auctorem MSS. B.
requirentibusque actorem Paris.
14 qu. ingenua seruil. ing. praest. quantum dominorum ingenia praestantur MS. Bodl. qu. dominorum ingenia seruilibus praestarent MS. N. Scheffero rē dominorum videbatur glossema esse rē ingenua.
malitiaque. militiaque MSS. B.
16 transit. transit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
18 cum interiecta. cum interim eo MSS. B.
securitatis. seruitutis Edd. B. aliquot.
19 ingenuis et innox. incolis inf. attr. ing. innoxisque ino. inf. attr. MSS. B. innoxii et incolis insulae et ingenuis attr. Paris.
genus. Deerat in MS. B.

Cap. III, 1 *parsimonia. parcimonia Bongars. ubique.*
conualuere. coaluere Ald.: ut con Bongarsus.

2 *cum et op. et mult. ab. cum ex opibus et multitudine haberent MSS. B.*

3 *cum interim. tum interim MS. B.*

rex Tyro. rex multo Tyro MS. B. Interim rex Multo Tyro decessit leg. Ioh. Episc. Gerund. Paralip. Hist. lib. 3. Bongarsus malebat Tyti. Sed rex multo Tyro decessit MSS. Gronovii tres. Vossius con. rex Mutgo Tyro. Recepit Gronovius nepos.

decedit.

decedis. recedit MSS. B.

Elissa. Elisa Med. Ven. Ald. Col. *ubique.*

insignis. et insignis Paris.

heredibus. haec edibus Paris.

influitis. Deest in Ald.

5 *Acerbae.* Sichaeo Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *Aceruae* Ald. *Aceruae* MS. Bodl. In quo MS. B. adscriptum erat *larbae.* In alijs libris Bong. erat *Acheruae.* Eadem *ubique* *varietas.* *Sicharbae* coni. Faber.

bonos. honore MS. B.

nubis. nuplit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *non testis.* nun testis Paris.

8 *qua inc.* quia inc. Paris

generum, sine. generum ium, sine Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

9 *auersata.* aduersata Med. Paris.

tacito. tacite Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

assumptis. assumptisque Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. *ab-*
sumptisque Paris. In MS. C. omnino deest.

quibusdam. quibusque MSS. B.

societatem. societate Ven.

quibus. in quibus Ven. Ald. *Non* et par deest in MS. B.

10 *cupidae obliuionis.* cupidae obliuionem MSS. R. *cu-*
pida obliuione al. MS. B. *cupidae obliuionum* coni. Schefferus.

renouet, nec. renouaret, neue Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.
renouet, neue Ald. Innt.

11 *Acerbae.* Aceruae Ald. Sichaei Med. Paris. Ven. Col.

12 *cum omnibus opibus.* cum opibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

inuolucris. inuoluculis MS. B. inuolucris Edd. B. Ven. Col. in volucris Paris. In Med. omnia abest, ut coni. Schefferus. Sed Fabio Iustinus videbatur scripsisse segestribus, aut segestriis: et Vulgatum pro glossmate habebat.

delicere. deiecere Ven.

13 *Acerbam ciet: orat.* Sicharbam exorat Edd. B. quidam, Col. in marg. Sichaeum exorat al. Edd. B. Col. *Hiarbam* exorat Med. *Aceruam ciet: orat* Ald. *Adherbam* coni. Gronovius [Obscuat. III, 10]. *ciet* coni. Berneggerus et Faber. *ciet et orat* coni. Schefferus. Etiam in Ven. pro *ciet*, *orat* est exorat.

habueris. habuerat Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou.

causam. ca Med. causa Ven. Col., sed in marg. *causam.*

14 *acerbos cruc.* amaros cruc. MS. B. et Bodl.

qui Acerbae. quia Ac. MS. B. Sichaei Med. Col. *Sichar-*
bae Paris. *Aceruae* Ald.

subtraxerint. subtraxerunt Paris.

- Cap. VI, 1 *Maxitanorum*. Maurorum MSS. B.
Muxitanorum al. MSS. B. Massitanorum MS. Bodl.
tanorum Edd. B. Paris. Ven. Col.
Hiarbas. *Hiarba Med. Iarbas maleb. Berneccerus.*
Poenorum. *Maxitanorum MSS. B.*
arcessitis. *acceritis Med. Paris. Ald. Col.*
2 poscere. *petere MS. C.*
cult. victus. *cultiores mores victusque Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Iunt. Col.
Afrosque perd. *Afros perd. Med.*
3 quem. inn. posse. *quenquam inueniri non posse Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Ald. Col.
4 si pro. *qui pro maleb. Schefferus. Max Faber id esse*
post id facienda deleri volebat.
res. rex Med. Col.
5 Acerbae. *Aceruae Ald. Sicharbae Paris. Sichaei Med.*
Ven. Col.
suae. *sua et MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Iunt. Col.
6 exstructa. *instructa MSS. B. et C.*
7 praeceperant. *praeceperat Med. Paris. Ven. In Ald. ver-*
ba sicut praecep. inclusa sunt vnicinis.
9 annis. *annos MSS. B.*
Roma. Alba MS. Bodl.
11 etiam. *Deest in Iunt.*
scelere. *scelerum MSS. B. scelere tum coni. Schefferus.*
12 immolabant. *immolebant l'en.: in quo et mox est admo-*
uebat.
exposcentes. *poscentes MS. C.*
dii. *diu Ven.*

- Cap. VII, 1 *aduersis.* *aueris Edd. B. aliquot, Col. in marg.*
scelere. *sceleri MS. B. et Bodl.*
feliciter. *infeliciter MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.
2 Maleum. *Mazeum MS. B. et Bodl. Machaeum Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Col. Mazaeum Ald. Malchus [quod et
Graenius probabat, et recepis Gronovius nepos], vel Malcus
coni. Vossius.
superfuerat. *superfuerant Paris.*
exulare. *exultare Paris.*
3 petans: sum denunt. *petant, denuntient Edd. B. Paris.*
Col. tum denunciant l'en.
quod prec. *quod si prec. Med. Col. quod sibi pr. Ven.*
4 cum et preces. *cum preces Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.
5 ibi deos. *vbi deos MS. B. et C.*
testari. *testantur MS. B. et Bodl. testari Bongars.*
reciperas. *recuperat Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

iniuriosi. incuriosi *Parif.*

18 *post ipse. post tempore* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.* *Etiā in Iunt. abest rō ipse.*

et in patria parricid. *parricidii et in patria* *Parif. Col.*

19 *Mago. Magno* *MSS. B.*

gloriae laudes. *gloriae primo laudes* *MS. B. et Bodl.*

LIBER XVIII

Cap. I, 1 *Mago. Magno* *MSS. B. Hanno al. MS. B. Matgo al. MS. B.*

diem fungitur. defungitur *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Hafār. et Hamil. Afdr. et Amilcare *Col.*

2 *magnitudini. magnitudinis* *Parif. Mox pro patris in MS. B. erat pares.*

3 *bis. Iis* *Med. Parif. Ven. Col.*

7 *cum luctus. tum luctus* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

8 *vires Poen. Poenorum vires* *Med. Parif. Ven. Ald. Col. cecidissent. concidissent* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.*

concurrentibus. decurrentibus coni. Graevius.

10 *venerunt. veniunt* *Edd. B.*

editum. editum *Med.*

canina vesti. canina carne vesci *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*

11 *mortuorumque corpora. mortuorum corpora* *Med. Parif. Ven. Col. mortuorum quoque corp. MSS. B. Iob. Kirchmanus [de fun. Rom. I, 2] verba traicta suspicabatur, ita reſtituenda: mortuorum corpora terra potius obruere, quam cremare, a rege iubebantur. Gronovius aus leg. mortuorumque corpora cremare, quae potius terra obruere a rege iubebantur, Freinsbemiſius [ad Curt. III, 13. 15] tantum verba poſtrema, a rege iubebantur, conſeabat delenda, ut gloſſema.*

12 *Graeciam, cui. Graecos, quibus* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

13 *cupide. ut cupidi coni. Schefferus,*

Cap. II, 1 *Imilcone. Almicone* *Med. Parif. Ald. Amilcone Col. Himilcone MS. B. Amilchone al. MS. B. Ven. Hannoue. Annone Med.*

2 *Hafdrubali. Afdrubali* *Col.*

Annib. et Hafār. et S. Hannibal, Hafdrubal et Sapho *MSS. B. Pſapho coni. Voſſius: quod Graevius probabat. Sapho etiam in Ald. et Iunt. eſt.*

3 *gerebantur. regebatur* *Med. regobantur* *MSS. B. et Edd. Parif. Ven. Ald. Col.*

- 4 itaque et M. itaque Mauris *Parif.*
 5 deinde. dein *Parif. Bongarf.*
 ipsi. Deerat in Edd. B. Med. *Parif. Ven. Col.*
 deliguntur. deleguntur *MS. B.*
 6 ita in bello. ita bello *Parif.*
 cogitarerent. agitarerent malebas *Ge. Maior. non male, Bongar-*
fo iudice.
 ut domi. et domi *Ald.*
 iudicia. iustitiam *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*
 7 Sicilia. Siciliam *Parif. Col.*
 Hamilcharis. Hamilcharis *Med.*
 Imilco. Hamilco *MS. B. Amilco Parif. Ald. Col. Almi-*
cho Med.
 multasque cin. cepisset. Deerant in Edd. B. Med. *Parif.*
Ven. Col.
 pestilentis. pestilentiis *Parif.*
 sideris. syderis *Med. Parif. Col.*
 8 Carthagini. Carthagine *MSS. B.*
 vrbs ipsa. ipsa vrbs *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
 person. miserabiliter personabant *MS. B.*
 clausae. clusae *Ven.*
 10 portum. portam *Med. Parif. Bongarf.*
 percontantur. percuntantur *Med. percuntantur Parif.*
Ven. Ald.
 11 eluxit. elusit *MS. B. illuxit al. MS. B. illuxit Edd.*
B. aliquot.
 fleb. quer. quaelaelae fleb. *Med. quer. fleb. Parif. Ven. Ald.*
Col. Et in Ven. quoque est et vlulatus.
 Cap. III, 1 e naui sua imp. e nauibus imp. *MS. B. naui*
sua imp. al. MS. B.
 imperator. imperator Imilco *MSS. B. imperator Amilcho*
Med. imperator Amilco Parif. Ven. Ald. Col.
 distinctus. distinctus *Med.*
 2 manus. manum *MS. C.*
 3 tot ornam. ornamenta, omisso *tp tot, MS. Bodl.*
 urbis. viribus *Parif. Col.*
 totiesque. totiensque *Med. Parif. Ven. ubique.*
 4 tamen. inde *MS. C. Pro deferre Bernaccerus malebas*
referre.
 possent. possint *MS. B.*
 5 quippe cum neque. quippe neque *Edd. B. Med. Parif.*
Ven. Ald. Col.
 reuersi sunt a se. reuersi a se *MS. B.*
 6 praedam, quam relictis. praedam relictis *MSS. B. sed*
praedam quamquam rel. al. MS. B.
 occuparint. occupauerint *Med. Parif. Ven. Ald. Col. Gro-*
noulus unus leg. quam possessione vacuam f. d. m. sicuti cadu-
eam occuparint.

7 *pestem, victos.* pestem pertinet, victos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

9 *reliquias.* reliquias *Bongarsf.*

10 *ideo.* id *Med.*

inter. intra *Edd. B.*

relictos. legatos *MSS. B. et C. relegatos coni. Schefferus.*

11 *ingressus, ut ad.* ingressus, ad *Ven.*

velut. vel ut *Ven.*

12 *ad se.* ad sese *Edd. B.*

ne filiis. nec filiis *MSS. B. Et in Ed. Med. in fine huius libri haec leguntur: IUSTINI HISTORICI IN TROGI POMPEII HISTORIAS LIBER DECIMVS NOVVS FELICITER EXPLICIT*

LIBER XX

Cap. 1, 1 *Dionysius.* Dionisius *Med.*

2 *Sicil.* ex Sicilia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Cartag. pulsus. pulsus Carthaginens. *Med. Paris. Ven. Ald.*

occupatoque tot. occupato tot; *Ed. Graev. a. 1694*

2 *ut milis.* ut et militum *MSS. B. et Florent. uterque.*

acuerentur. augetentur *MS. B.*

3 *prima mil.* prima illi militia *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. et MSS. N. W. C. Florentini utrique, Magliab. et Leidd. duo.*

proxima. proximi *MS. B.*

4 *denicilis.* dictis *Paris.*

hostes. hosteis *Col.*

7 *Tuscorum.* Thufcorum *Ald. Col. ubique.*

oram inferi. ora inferi *MS. B.*

8 *Venetos.* Bunetos *MS. B.*

quos. qui *Paris.*

9 *Graeca vrbs.* Graeciae vrbs *Paris. dedit. Graeca vrbs est et Apros Edd. B.*

10 *Arpos.* Apros *Col. Harpos Paris. et Col. in marg.*

Diomedes. quam Diomedes *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

11 *Tarquinii.* Tarquina *MSS. B. Tarquini Edd. B. Paris. Tarquinia Theff. Med. Tarquinia a Theff. Ven. Glareanus coni. Tarquinii a Thessalis, et Spina et Rauenna. Bongarsf. malebat et Spina vrbs.*

Spina in Umbris. Ita primus emendauit Vossius. Sed et in spinambris *MS. B. et Spinambris Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.*

12 *Ceren.* cheren *MS. B. caeren al. MS. B. Cere Edd. B. Paris. Col. Caere Bechar. Ald. Iunt. Cerem Med. Gerem Ven.*

13 *Falisci.* Phalisci *Ald. Iunt. Es in vno MS. B., veteri scriptura crassa, lapygi.*

varieque. variaque Med. Paris.

7 *coniuuges ducunt. Deerat in MSS. B.*

quod ip. non erant. Includa sunt vncinis in Ald. Faber leg. atque ita remp. inuadunt, lares dominorum occupant, coniuges eorum ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos creant.

8 *ex tot mil. ex millibus MSS. B.*

mitti. mitti Med.

9 *senis. cum senis Edd. B.*

feritate, sed. feritate trucidauit, sed Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

piae misericordiae humanis. resp. pia misericordia ac humanitate respexit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *alienasset. Suspectum erat Scheffero, fortasse sine causa.*

acceptissimum. placitissimum MSS. B.: quod probabat Gronovius auus. pacatissimum al. MS. B.

occulte. occultae Med.

10 *formatus. informatus MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

caeteris in orient. caeteris orient. MS. B.

11 *id primum. is primum coni. Gronovius.*

occidente. occidentem Med. Ven.

splendere; exspect. splenderet, spectant. MSS. B. et C. splendere, et spectantibus Edd. B. aliquos.

12 *solis in summo. solis summo Edd. B.*

13 *requerentibusque auctorem. requirentibus auctorem MSS. B. requirentibusque auctorem Paris.*

14 *qu. ingenua seruil. ing. praest. quantum dominorum ingenia praestantur MS. Bodl. qu. dominorum ingenia seruilibus praestarent MS. N. Scheffero tamen dominorum videbatur glossa esse tamen ingenua.*

malitiaque. militiaque MSS. B.

16 *transit, transit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

18 *cum interiecta. cum interim eo MSS. B.*

securitatis. seruitutis Edd. B. aliquos.

19 *ingenuis et innox. incolis inf. attr. ing, innoxiiisque ino. inf. attr. MSS. B. innoxii et incolis insulae et ingenuis attr. Paris.*

genus, Deerat in MS. B.

Cap. III, 1 *parsimonia. parcimonia Bongars. ubique. conualuere. coaluere Ald. i. ut coni Bongarsius.*

2 *cum et op. et mult. ab. cum ex opibus et multo, haberent MSS. B.*

3 *cum interim. tum interim MS. B.*

7 *rex Tyro. rex multo Tyro MS. B. Interim rex Multo Tyro decessit leg. Ioh. Episc. Gerund. Paralip. Hist. lib. 3. Bongarsius malebat Tyri. Sed rex multo Tyro decessit MSS. Gronovii tres. Vossius coni. rex Murgu Tyro. Recepit Gronovius nepos.*

decedit.

decedit. recedit MSS. B.

Elissa. Elisa Med. Ven. Ald. Col. ubique.

insignis. et insignis Paris.

haeredibus. haec edibus Paris.

instituit. Deest in Ald.

5 *Acerbae. Sichaeo Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Acer-
vae Ald. Aceruae MS. Bodl. In uno MS. B. adscriptum erat
larbae. In aliis libris Bong. erat Acheruae. Eadem ubique
varietas. Sicharbae coni. Faber.*

bonos. honore MS. B.

nubit. nuplit Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *non tēssit. nun testis Paris.*

8 *qua inc. quia inc. Paris.*

*generum, sine. generum iuum, sine Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.*

9 *auersata. aduersata Med. Paris.*

tacito. tacire Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

*assumtis. assumptisque Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. ab-
sumptisque Paris. In MS. C. omnino deest.*

quibnsdam. quibusque MSS. B.

societatem. societate Ven.

quibus. in quibus Ven. Ald. Mon. et par deest in MS. B.

10 *cupidae obliuionis. cupidae obliuionem MSS. B. cu-
pida obliuione al. MS. B. cupidae obliuionum coni. Scheff-
ferus.*

*renouet, nec. renouaret, neue Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.
renouet, neue Ald. Iunt.*

11 *Acerbae. Aceruae Ald. Sichaei Med. Paris. Ven. Col.*

12 *cum omnibus opibus. cum opibus Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Col.*

*inuolucris. inuolucris MS. B. inuolucris Edd. B. Ven.
Col. in volucris Paris. In Med. omnino abest, ut coni.
Schefferus. Sed Fabro Iustinus videbatur scripsisse segestribus,
aut segestriis: et Vulgatam pro glossmate habebat.*

delicere. deiecere Ven.

13 *Acerbam ciet: orat. Sicharbam exorat Edd. B. quidam.
Col. in marg. Sichaeum exorat al. Edd. B. Col. Hiarbam
exorat Med. Aceruam ciet: orat Ald. Adherbam coni. Gro-
nonius [Obsequat. III, 10]. ciet coni. Berneggerus et Fa-
ber. ciet et orat coni. Schefferus. Etiam in Ven. pro ciet,
orat est exorat.*

*babueris. habuerat Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.
Gronou.*

causam. ca Med. causa Ven. Col., sed in marg. causam.

14 *acerbos cruc. amaros cruc. MS. B. et Bodl.*

*qui Acerbae. quia Ac. MS. B. Sichaei Med. Col. Sichar-
bae Paris. Aceruae Ald.*

subtraxerint. subtraxerunt Paris.

Cap. VI, 1 *Maxitanorum*. Maurorum MSS. B.
Muxitanorum al. MSS. B. Massitanorum MS. Bodl.
tanorum Edd. B. Paris. Ven. Col.

Hiarbas. Hiarba Med. Iarbas maleb. Berneggerus.

Poenorum. Maxitanorum MSS. B.

arcessitis. accersitis Med. Paris. Ald. Col.

2 *poscere*. petere MS. C.

cult. victus. cultiores mores victusque Edd. B. Med. Paris.
Ven. Ald. Iunt. Col.

Afrosque perd. Afros perd. Med.

3 *quem. inu. possē*. quenquam inueniri non posse Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *si pro. qui pro maleb.* Schefferus. Max Faber rē esse
pos. rē faciēda deleri volebat.

res. rex Med. Col.

5 *Acerbae*. Aceruae Ald. Scharbae Paris. Scharaei Med.
Ven. Col.

suae. sua et MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Iunt. Col.

6 *exstructa*. instructa MSS. B. et C.

7 *praeceperant*. praeceperat Med. Paris. Ven. In Ald. ver-
ba sicut praecip. inclusa sunt vicinis.

9 *annis*. annos MSS. B.

Roma. Alba MS. Bodl.

11 *etiam*. Deest in Iunt.

scelere. scelerum MSS. B. scelere tum coni. Schefferus.

12 *immolabant*. immolebant l'en.: in quo et mox est admo-
vebat.

expofcentes. poscentes MS. C.

dii. diu Ven.

Cap. VII, 1 *aduersis*. auersis Edd. B. aliquot, Col. in marg.
scelere. sceleri MS. B. et Bodl.

feliciter. infelicitex MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

2 *Maleum*. Mazeum MS. B. et Bodl. Machaeum Edd. B.
Med. Paris. Ven. Col. Mazaeum Ald. Malchus [quod et
Graenius probabat, et recepit Gronovius nepos], vel Malcus
coni. Vossius.

superfuerat. superfuerant Paris.

exulare. exultare Paris.

3 *petant*. tum denunt. petant, denuntient Edd. B. Paris.
Col. tum denuntiant l'en.

quod prec. quod si prec. Med. Col. quod sibi pr. Ven.

4 *cum et preces*. cum preces Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

5 *ibi deos*. ubi deos MS. B. et C.

testati. testantur MS. B. et Bodl. testari Bongars.

reciperat. recuperat Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- iniuriosi. incuriosi* *Parif.*
 18 *post ipse. post tempore* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.*
Col. Etiam in Iunt. abest et ipse.
et in patria parricid. parricidii et in patria *Parif. Col.*
 19 *Mago. Magno* *MSS. B.*
gloriae laudes. gloriae primo laudes *MS. B. et Bodl.*

LIBER XVIII

- Cap. I, 1 *Mago. Magno* *MSS. B. Hanno al. MS. B.*
Matgo al. MS. B.
diem fungitur. defungitur *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Parif.*
Yen. Ald. Col.
Hafdr. et Hamil. Asdr. et Amilcare *Col.*
 2 *magnitudini. magnitudinis* *Parif. Mox pro patris in*
MS. B. erat pares.
 3 *bis. Iis* *Med. Parif. Ven. Col.*
 7 *cum luctus. tum luctus* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.*
Col.
 8 *vires Poen. Poenorum vires* *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
ceciderunt. conciderunt *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.*
Iunt. Col.
concurrentibus. decurrentibus coni. Graecius.
 10 *venerunt. veniunt* *Edd. B.*
editum. editum *Med.*
canina vesti. canina carne vesci *Edd. B. Med. Parif. Ven.*
Col.
 11 *mortuorumque corpora. mortuorum corpora* *Med. Parif.*
Ven. Col. mortuorum quoque corp. MSS. B. Iob. Kirchma-
nus [de fun. Rom. I, 2] verba traelia suspicabatur, ita re-
situenda: mortuorum corpora terra potius obruere, quam cre-
mare, a rege iuebantur. Gronovius auns leg. mortuorumque
corpora cremare, quae potius terra obruere a rege iuebantur,
Freinshemius [ad Curt. III, 13. 15] tantum verba postrema, a
rege iuebantur, consuebat delenda, ut glossema.
 12 *Graeciam, cui. Graecos, quibus* *Edd. B. Med. Parif.*
Ven. Ald. Col.
 13 *cupide. ut cupidi coni. Schefferus.*

- Cap. II, 1 *Imilcone. Almicone* *Med. Parif. Ald. Amil-*
sone Col. Himilcone MS. B. Amilchone al. MS. B. Ven.
Hanno. Annone *Med.*
 2 *Hafdrubali. Asdrubali* *Col.*
Annib. et Hafdr. et S. Hannibal, Hafdrubal et Sapho *MSS. B.*
Plapho coni. Vossius: quod Graecius probabat. Sapho etiam in
Ald. et Iunt. est.
 3 *gerebantur. regebatur* *Med. regebantur MSS. B. et Edd.*
Parif. Ven. Ald. Col.

- 4 itaque et M. itaque Mautis Paris.
 5 deinde. dein Paris. Bongars.
 ipsi. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 deliguntur. deleguntur MS. B.
 6 ita in bello. ita bello Paris.
 cogitarēt. agitarēt malebas Ge. Maior. non male, Bongars.
 suo iudice.
 ut domi. et domi Ald.
 iudicia. iusticiam Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 7 Sicilia. Siciliam Paris. Col.
 Hamilcaris. Hamilcharis Med.
 Imilco. Hamilco MS. B. Amilco Paris. Ald. Col. Anti-
 cho Med.
 mulesque cin. cepisset. Deerat in Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Col.
 pestilentis. pestilentiis Paris.
 sideris. syderis Med. Paris. Col.
 8 Carthagini. Carthagine MSS. B.
 vrbs ipsa. ipsa vrbs Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 person. miserabiliter personabant MS. B.
 clausne. clusae Ven.
 10 portum. portam Med. Paris. Bongars.
 percontantur. percuntantur Med. percunctantur Paris.
 Ven. Ald.
 11 eluxis. elusit MS. B. illuxit al. MS. B. illuxit Edd.
 B. aliquot.
 fleb. quer. quaelaelae fleb. Med. quer. fleb. Paris. Ven. Ald.
 Col. Et in Ven. quoque est et viulatus.
- Cap. III, 1 e navi sua imp. e nauibus imp. MS. B. navi
 sua imp. al. MS. B.
 imperator. imperator Imilco MSS. B. imperator Amilcho
 Med. imperator Amilco Paris. Ven. Ald. Col.
 discinctus. distinctus Med.
 2 manus. manum MS. C.
 3 tot ornam. ornamenta, omisso τῶ tot, MS. Bodl.
 viribus. viribus Paris. Col.
 totiesque. totiensque Med. Paris. Ven. vbiq.
 4 samen. inde MS. C. Pro deferre Berneggerus malebat
 referre.
 possent. possint MS. B.
 5 quippe cum neque. quippe neque Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Ald. Col.
 reuersi sunt a se. reuersi a se MS. B.
 6 praedam, quam relictis. praedam relictis MSS. B. sed
 praedam quamquam rel. al. MS. B.
 occuparint. occupauerint Med. Paris. Ven. Ald. Col. Gra-
 monius acus leg. quam possessione vacuam f. d. m. sicuti cadu-
 eam occuparint.

7 *pestem, victos.* pestem pertinet, victos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

9 *reliquias.* reliquias *Bongarsf.*

10 *ideo.* id *Med.*

inter. intra *Edd. B.*

relictos. legatos *MSS. B. et C.* relegatos *coni. Schefferus.*

11 *ingressus, ut ad.* ingressus, ad *Ven.*

velut. vel ut *Ven.*

12 *ad se.* ad sese *Edd. B.*

ne filiis. nec filiis *MSS. B. Et in Ed. Med. in fine huius libri haec leguntur: IVSTINI HISTORICI IN TROGI POMPEII HISTORIAS LIBER DECIMVS NOVVS FELICITER EXPLICIT*

LIBER XX

Cap. I, 1 *Dionysius.* Dionisius *Med.*

e Sicilia. ex Sicilia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Carthag, pulsus. pulsus Carthaginens. *Med. Paris. Ven. Ald. occupatoque tot, Ed. Graev. a. 1694*

2 *ut milis.* ut et militum *MSS. B. et Florent. uterque.*

acuerentur. auerentur *MS. B.*

3 *prima mil.* prima illi militia *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. et MSS. N. W. C. Florentini utrique, Magliab. et Leid. duo.*

proxima. proximi *MS. B.*

4 *duellis.* duellis *Paris.*

hostes. hosteis *Col.*

7 *Tuscorum.* Tuscorum *Ald. Col. ubique.*

oram inferi. ora inferi *MS. B.*

8 *Venetos.* Bunetos *MS. B.*

quos. qui *Paris.*

9 *Graeca vrbs.* Graeciae vrbs *Paris. dedit. Graeca vrbs est et Apros Edd. B.*

10 *Arpos.* Apros *Col. Harpos Paris. et Col. in marg.*

Diomedes. quam Diomedes *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

11 *Tarquinii.* Tarquina *MSS. B. Tarquini Edd. B. Paris. Tarquinia Theff. Med. Tarquinia a Theff. Ven. Glareanus coni. Tarquinii a Theffalis, et Spina et Rauenna. Bongarsf. malebat et Spina vrbs.*

Spina in Umbris. Ita primus emendauit Vossius. Sed et in Spinambris *MS. B. et Spinambris Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.*

12 *Ceren.* cheren *MS. B. caeren al. MS. B. Cere Edd. B. Paris. Col. Caere Bechar. Ald. Iunt. Cerem Med. Cerem Ven.*

13 *Falisci.* Phalisci *Ald. Iunt. Et in uno MS. B., veteri scriptura crasa, lapygi.*

iam Falisci, Nol. item Falisci, Iapygii, Nol. Edd. B. iam Falisci, Apygii, Nol. Med. iam Fal. Iapygii, Nol. Paris. iam Fal. Iapygii, Nol. al. Edd. B. Col. Phalisci, Hyapengi, Noli Ven.

Abellani. Abelani Med. Paris. Ven. Col. Nola vixabellani MS. B.

Chalcidens. Chalcidienf. Med. Paris.

14 omnis. omnes Med. Ven. Col.

15 Lacedaemone. Lacedaemonia Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

16 Thuriorum. Thuriorum Ald.

urbem. urbes Paris. et MS. Bodl.

Agittae. Agypse Med.

Cap. II, 1 Epeus. Epeos MS. B. et Ed. Paris. epheos Med. Mox pro ostentant in Ven. est ostenta.

2 appellata est. appellatur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 originum. Suspectum erat Scheffero.

4 Sirim. Sirum MSS. B. Syrim Med. Paris. Col. vbiq. cepissent. coepissent Paris. in quo fere vbiq. duo haec verba permutantur. Pro primum Gronovius [Observat. 1, 7] leg. primam.

expugnatione. expugnationem Paris. Ven. expurgatione Edd. B. nonnulli.

ornamentis, inter. ornamentis deorum, inter MS. Bodl. et Ed. Ald.

5 ob haec. ob hoc Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 numen. nomen Paris.

7 deorum. eorum Ald.

manum et deae pacem rati. et manum pacem et deae rati Edd. B. Col. manum et pacem deae rati Med. Paris. Ven. Col. in marg.

inuenibus. Deest in MS. Bodl.

ponunt et deam. ponunt, deam Ald.

panificiis. panificiis MS. B. pacificiis Paris.

8 vtrubique. vtrubique Bongars.

certassent. tardassent Paris.

10 itaque indign. ita indign. MS. B.

latum. illatum MS. Bodl.

longinqua militia. longinquam militiam corrig. Gronovius aus. Graevio et Fabio applaudentibus [Diatr. Stat. 23].

13 resp. soc. urbis. sociae urbis responsum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

14 ut rebantur. Inclusa sunt vncinis in Ald. In MSS. B. erat utebantur.

aneffuri. Ita et MSS. Mo. Sed adnecturi Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

profecti omnibus. profectioibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

- Cap. III, 1 *bis cogn.* iis cogn. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 3 *Locrenses.* Locranfes *Paris.*: et mox voti, pro voto.
eam rem. tantam rem *MS. B.* istam rem *al. MS. B.*
 4 *constitissent.* constituissent *Paris.*
circumspicientes. circumspectientes *Med. Paris. Col.*
nam - babebant. Inclusa sunt vnicinis in *Ald.* Pro sola in
ed. Med. est solum.
centum vig. mil. duodecim mil. *MSS. B.* XX mil. *al.*
MS. B.
designatam. destinatum *Col.*
 5 *inulti morentur.* multi morerentur *Med.*
 6 *feliciter.* feliciter *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
vicerunt. vixerunt *coni. Fr. Pisboeus.*
 7 *ab acie.* a facie *Ald.*
 8 *duo.* diu *Ven.*
et albis. ex albis *Ald. Inunt. et MS. Medic.*
et coccin. paludam. chlamydis paludari *Ald.*, omisso *et.*
 9 *pugn. est et Cor.* pugnatum et *Cor. Edd. B.*
Corintheo. Cotinthei *Ald.* Atque sic scribendum censebat *Gronovius auct.*
 Cap. III, 2 *mutass.* mutuass. *Med.*
philos. fuisset. venisset philosophus *MSS. B.*
 3 *Demarato.* Marmaco *coni. Vossius, probante Fabro.*
negos. natus. negotiatore patre natus *MS. Bodl. et Ven.*
Ald.
formatus. Ita *MSS. B.* et ex *Edd. nostris Med. Paris. Col.*
Sed firmatus Edd. B. ornatus *Ald. Bongars.*
spectandum. spectandum *Edd. B.*
 4 *incltyas.* inclitas *Paris.*
 5 *Crotonam.* Crotonem *Ald. Col.* Pro populumque in *Ven.*
est populum.
 6 *laudabat.* laudabile *Paris.*
quotidie. cotidie *Ald.* quotidie *Med. ubique.*
luxuriae, cas. luxuriae contemnebat, *cas. Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Col.
casusque. casumque *MS. B. et Bodl. et C.*
ea peste. hac peste *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 7 *ad frugal. multiind.* multitudinis ad frugalitatem *coni.*
Faber.
luxur. incred. luxuriatos in optimam frugem conuersos
fuisse, incred. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
modestiam. modestias *Paris.*
 11 *disput. assid.* assiduit, disputat. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
caeteraque. caeterasque *Paris.*
 12 *prae se ferentes.* praeterens *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Col.
 13 *iuventute.* iuventutem *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
profligatum. profectum *Ald.*

manifestant. manifestabant *Ald.*

14 *iunibus cum sodal.* iunibus sodal. *MS. B.*

inris. Ita *MSS. B.* et tuetur Grönouius [Obseruatt. III, 17].

Sed iure Med. Paris. Ven. Col. Bongars. iure velut fact. *coni. Faber.* Schefferus *ad* iure volebat *delevi.*

nexi. nisi *MSS. B.* nixi *al. MS. B.*

cact. ciuibus. ciuibus caeteris *Med. Paris. Col.* *Max pro* exercerent *Iob. Saresbrianfis* [Polist. VII, 4] *leg.* agerent.

coctum. caetum *Paris. Ald.* In *Ven. deest:* in quo *max pro* conuerterunt *habetur* conuertunt.

15 *voluit.* voluerit *Med. Ven. Ald.*

LX ferme per. LX ferme homines per. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* XL ferme hom. per. *Paris.*

17 *Crotonae.* Crotone *Paris. Ven. Ald. Col.*

Metapontum. Metapontium *Ald.*

migravit. emigravit *MSS. B. Medic. Magliab. et Leidd. duae.*

Cap. V, 2 *paucitati.* paucitate *Edd. B.* potestati *Col.*

4 *qui ante mensis.* qui paucos ante menses *Edd. B. Col.* qui ante mensem *Ald.:* ut *coni. Vossius.*

mensis Romam. messes Romanorum *MSS. B.* Romam messes *al. MS. B.* messes Romam *al. MS. B.* Schefferus *coni.* menses sex.

incenderant. incenderunt *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 *gentem suam.* gentemque suam *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

vsui ei futurum. vsui eius fut. *MSS. B.* vsui fut. *al. MS. B.* vsui eius fut. *al. MS. B.* vsui ei futurum *Med. Paris. Ven. Col.*

vel in acie. vel ante in acie *Ald.*

vel de tergo. vel tergo *MS. B.*

6 *ita passa.* itaque passa *MS. B.*

ex integro rest. bis a. G. ex integro relinquit [*al. MS. B.* reliquit]: Restantatis autem Gal. *MSS. B.* Vossius emendab. auxiliis Gallorum auctus belli, velut ex integro, reliquias restaurat. Iis autem etc.

7 *bis autem.* iis autem *Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.* Is autem *Med.*

8 *taedio.* tedio *Ald.*

Mediolanum. Mediolanium *Ald.*

Comum, Br., Ver. Cum Brixia, Verona *MS. B.* Bruxiam *al. MS. B.* Cumum *MS. Bodl.*

Bergomum. Ita *Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. et Edd. B.* *Sed* Cergomum *Col.* Vergamum *Bongars.*

Tridentum. Tridentium *Ven.*

Vicentiam. Vincentiam *MS. B. et Bodl. Ven. Col.* Vicientiam *MS. Medic.*

9 *duae.* duci *Col.*

Rhaeto,

Rhaeto. *Rheto Ven. Ald. Col. Bongarf. Reto Med. Paris. et ex nomine. et nomine Edd. B. Med. Paris. Col. et e nomine Ald.*

gentes Rhaetorum. gentem Rhetiorum *Edd. B. Ven. Ald. gentem retiorum Med. Paris. gentem Rhetorum MS. Bodl. et Col. gentes Rhetorum Bongarf.*

10 *reparato*. recuperato *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. lue. Deerat in MSS. B. et C. lues al. MS. B.*

12 *Suniatus*. Suniator *MS. Bodl. et B. Med. Paris. Ven. Col. Suniacus Ald.*

segnitiem. segnitiam *MS. B. et MSS. Mo. et Ed. Ven. Ald. segniciam Med. Paris.*

ducis. regis *MS. C.*

prodit. damnatur. prodit. eius damn. *MSS. B. eius damnatur al. MS. B., omisso. rā preditionis. Sed Ald. prodit. reus damnatur.*

senatus consulto. senatusconsultu *MSS. B.*

13 *aut litteris Gr. aut form.* aut litteras Graecas aut sermonem *MS. B. Medic. Leidd. duo, et Ed. Ald. aut litteris Gr. aut Graeco sermoni Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

14 *non Italia*. *Vacinis inclusa sunt in edit. Bongarf.: et absunt in MS. C.*

insidiis postremum. ad postremum insidiis *Med. Paris. Ald. Col. insidiis ad postremum Bongarf. Gronou.*

LIBER XXI

Cap. I, 2 *naturae ius*. maturam aetatem eius *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. naturam eius Bongarf.: ex quo lac. Cuiacius prius fecit naturae ius:*

et quod. eo quod *MSS. B.*

firmius. infirmius *Col.*

futurum. Deest in *Col.*

esse. esset *Med. Paris. Ven. Col.*

filios. Deest in *Ald.*

arbitrabantur. arbitrantur *MSS. B. et Edd. Med. Paris. Ven. Col. arbitrarentur MS. Bodl. et C.*

3 *veluti*. velut *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

imperii sui, hort. imperii hortat. *Ald.*

4 *quare*. quem con. *Gronovius avus. Gronovius nepos scribat et distinguebat cum optimo, ut ait, libro: qua re paulisper dissimulata, animum prius ad fauorem popularium conciliandum intendit.*

5 *millia e carc.* millia carcere *MSS. B.*

remittit, et quibusc. remittit, quibusc. *MSS. B. remittit, fratres reuocat, et quibusc. Ald. luns.*

6 *iplos interfecit*. ipsos fratres interfecit *MSS. B. ipsos fratres interfecit Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. ipsos interfecit MS. C.*

7 *spiritus.* *sp̄s. Med.*
confortium relinquit. confortii relinqueretur *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Col. Td confortium expungi volebat *Schefferus.* Etiam
Faber putabat *Infinum* scripsisse ne spiritum quidem.
exteros. externos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* Et in
quatuor MSS. B. aberat td prius ante td quam: ut con-
fossus.

Cap. II, 1 *oculorumque.* oculorum quoque *Ven. Col.*
valetudinem. valitudinem *Med. Paris. Ven. Ald. Bong.*
puluerem. fulgurem *MS. Leid.;* pro quo *Boxhornius* legebat
fulgorem.

2 *grassatur.* crassatur *Med. Ven. Ald.*
ut pater. Inclusa sunt vncinis in *Ald.*
carcerem nexis. carcerem modo nexis *MS. B. et Bodl. Medic.*
et duo Leidd. carcerem noxiis *Paris.*

4 *imperium.* an imperium *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

5 *et urbis.* urbisque *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

6 *victus.* coactus *MS. B.*

quibuscum sibi. cum quibus *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

7 *nec quicquam.* nequicquam *Paris.*

8 *arcis.* argis *MSS. B. regis al. MS. B.*

9 *tacitus.* Exul a *Loer. f. exc.* tacitus exul a *Loer. f. ac-*
ceptus Ald. tacitus. Ex. *Loerenf. f. acceptus MS. B.* Etiam
in Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. est acceptus.

iure. ubique con. *Schefferus.*

10 *rapi.* trahi *MS. C.*

abducebat. adducebat *Med.*

sponsis. procis *MSS. B. Edd. Med. Paris.* proceribus *al.*
MS. B. sponsis procis *al. MS. B.* *Schefferus* veram lectio-
nem existimabat esse td procis.

quosque. quoque *Col.*

imperabas. iubebat *MS. B. et C.*

Cap. III, 1 *dein.* deinde *Med. Ven. Ald. Col.* dehinc
MSS. B.

circunuenis. circunuenit *Med. Paris.*

2 *Reginor.* Reginorum *Med. Ald.*

Leophronis. Leoprophinis *MSS. B. et C.* Sed in vno *MS. B.,*
antiqua lectione erasa; ita legebatur: Cum reginarum: cui su-
proscriptum erat: ergo, tyrannide eius et finitimorum bello
Loc. pr. In Med. et Paris. Leophronis. *In Ald.* Leophronis.
vouerant. vouerunt *Med. Paris. Ven. Col.*

1 *eneris.* Veneti *MSS. B.*

3 *cum Luc.* ad Lucanis *Paris.*

4 *forte.* forte *Col.*

ductae centum. centum ductae *Med. Paris. Ald. Col.*

uno stent. honestent *MSS. B.*

ante.

ante. autem Med.

iuratis. iurati MSS. B. iurantibus MS. Bodl.

attamenet. attrahebet MS. B.

5 maritis. vitis MS. B.: quod Scheffernus praestare putabat
Vulgate.

6 quo et. et quo Med. Paris. et quae Ven.

7 spoliat. expoliat MS. B.

8 interficit. interfecit Ven.

10 intercapedinem. inter capidinem Paris.

per proditionem. proditione MSS. B. per conditionem
Edd. B. Med. In Paris. est. condicionem, omissa prae-
positione.

recipit. recepit Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

Cap. III. 1 vires reip. super. reip. superabat vires Med.
Paris. Ven. Ald. Col.

ad occup. in occupandam MSS. B.

2 nefanda commenta. nefanda committeret et nefanda com-
menta Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

prodita. tradita MS. C.

5 contenti itaque cobib. constanter itaque communi Edd. B.
quidam, Ald.

decreto. decretum MSS. B. decretis al. MS. B.

observari. servari MSS. B.

sed. Ita Edd. nostri omnes, etiam Becharii liber, et Iunt.
correcta. correpta esse Edd. B. Med. Ven. Ald. correpta
Paris. Iunt. Col.

6 armatis. armatus Edd. quidam.

7 Maurorum. Mauritaporum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Col.

effossis. effolis Med.

corp. verb. lac. corpus lacerum MS. B.

lacerum. laceratum MSS. B.

cruce. crucem Bongarf.

8 scelus. facinus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

nefaria. nefartia Med.

Cap. V. 1 Syracusis receptus. Syracusis receptis MS. Me-
dic. et Thuan. Atque sic conieceras etiam Gronovius pater.
tradit. tradidit Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

3 ibi. vbi MS. Bodl.

4 potare. putare MSS. B. putari al. MS. B.

desidere. residere Edd. B. quidam, Med. Ven. Ald. Col. in
marg.

5 cum perditissimo. cum perditissimis Med. Paris.

disceptare. disertare MSS. B.

pannosus. Ita MSS. B. Sed pannosusque Med. Paris. Ven.
Ald. Col. Bongarf.

squalidus. squalidus Ald.

- 6 *perslare.* prestare *Parif.* perspeclate *MS. Bodl.*
quod em. quae emere *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
- 7 *lenones.* leones *Parif. Col.*
iurgari. iurgare *MSS. B. Bodl. et C. et MSS. Mo.*
ista fac. Ita *MSS. B. et Edd. Ald. Iunt.* Sed ita facere
Med. Parif. Col. Bongarf.
- 8 *ludimagistrum.* se ludimag. *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
ludimagistrum se *MSS. B. ludimagisterium MS. Bodl.*
aut a non. aut non *Col.*
- 9 *tyrannicis.* tyranni *Edd. B. quidam, Col. in marg. tyran-*
us MS. B.
abundares. abundant *Col. in marg.*
naturae. natura maleb. *Frainsheimius.*
- 10 *circumspiciebat.* circuminspiciebat *MS. Medic. et Leid.*
circumspiciebat Ald. Col.
- 11 *simulationum.* dissimulationum *Med. Parif. Ven. Ald.*
Col. Bongarf. dissimulationis Col.
insimulatus. ter insimulatus *MSS. et Edd. B. Med. Parif.*
Ven. Ald. Col. quoddam esse ex posteriore syllaba rā artes, suspi-
cabatur Bongarfus.
- Cap. VI, 1 *regno et Afritam.* regnum et Africum *MSS. B*
vellet adi. vell adiungere *Parif.*
Hamilcarem. Hamilcharem *Ald. ubique.*
Rhodanum. Ita *MS. Medic.* Sed Rhodonem *MSS. B. et*
Ed. Rom. Rodonum al. MS. B. Ronannum al. MS. B. et
Bodl. Rhodium maleb. Schefferus e Frontino.
- 2 *Tyrus.* Tyros *MSS. Gronouii.*
auctor. auctorum *MSS. B.*
- 3 *Parmenionem.* Parmenonem *Med. Parif.*
obtenso. optentu *MS. B.*
profugisse. perfugisse ad reg. *MSS. B.*
patria fing. patriam fing. *MS. B.*
- 6 *vacua desuper cera.* desuper caera vacua *Med. Parif. Ven.*
Ald. Col.
- 7 *patriam.* patria *Ven. Ald.*
venditasset. vendicasset *Edd. B. Med. Parif. Col.*
inuideo. Deest in *Med. Parif. Ven. Col. Bongarf.* Sed *Ald.*
et Iunt. habent: unde recepit Graenius, ut non opus iam sit
coniectura Schefferi, qui deleri volebat rō etiam.

LIBER XXII

- Cap. 1, 2 *patre.* Deerat in *MSS. B. et C.*
- 3 *patientia.* patientem *Ald.*
- 5 *utrumque.* utrumque *Col.*
- 6 *adscitusque.* accitusque *Med. Parif. Ven. Col. Bongarf. asci-*
tusque Ald. Iunt. et con Gronovius aut et Schefferus.

civitatem.

ciuitatem. ciuitate Ald.

8 quam antea turpi. quanturpi MS. B.

9 et in concion. et concionibus Col.

11 Aetnaeos. Aethiæacos MS. B. aennacos Paris. Enneacos, aut Ennenses coni. Berneggerus.

experimenta - demortui. experimenta, cum demortui MSS. B. exper. cum in locum demort. al. MS. B. exper. dedit, cum de [cui suprafer. loco] mortui al. MSS. B. Unde et Bongarsius in sua editione verba, sui in locum, incluse uincis.

12 Campanorum. Campano leg. Gronovius auus.

demortui ducis. dimortuoducis MS. B.

Damascenis. Damascenis Edd. B. quidam, Ven. Ald.

16 Syracusanum. Ita legitur in ed. Graeu. a. 1701 et in Gronou. Sed in Graeu. a. 1694, nostrisque reliquis omnibus, etiam in Burmaniano, habetur Syracusurum.

Cap. II, 1 Murgantinis. Mirgantinis MS. B.

creatur. In eo bello. creator in eo bello: Col.

et patriam suam Syrac. et urbem Syrac. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

4 uno eodemque temp. vno eodem temp. Med. Ven. Ald. vno et eodem temp. Paris. Col.

5 appugnari. expugnati Med. Ven.

internuntias. internuncium Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

se et Syracus. se Syracus. Paris.

officia sua. officia sui MSS. B. omnes, Reg. Leidd. duo, et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

6 foc. cum eo m. pot. foc. cum eo mutuae potentiae iungit MS. Medic. et Magliab.

ad incrementa. ad crementa MSS. B.

reciperaret. recuperaret Med. Paris. Ven. Col. reciperet Ald.

7 Agath. conciliatur. Agathocli cum ciuibus conciliatur MSS. B.

Syracusis. Sirachusis Paris.

8 cereis. caereis Med. Ald. Ceteris coni. Sebifus: probante Gronouio [Obsern. III, 4], et Fabro. Reperit sic in MS. Medic. Gronovius nepos. sacris coni. Payraredus. Schefferus locum ita constituebat: tunc Ham. aris positis ignibus Ceteris tactisque. Nic. Heinsius emend. tunc Ham. aris rex positus insigni ceremonia tactisque in obs. P. i. Boxhornius coni. tunc Ham. expositis conditionibus foederis pactisque, in obs. Poen. iurat: vel pacisque pro pactisque.

9 potentissimos. potissimos MSS. B. et Mo. Mox in Ven. ast quoque.

interficit. interfecit MS. Bodl.

10 formaturus. firmaturus MS. Bodl.

in gymnasio. in gymnasium leg. Faber.

- 11 *obsidet.* insidet *Edd. B. quidam.*
 12 *quoque.* Deest in *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
promtissimos int. peritissimos quosque interf. *Med.* prom-
 tissimos quosque interf. *Paris. Ven. Ald. Col.*

- Cap. III. 1 *his ita.* *his ita Med. Col.* *his ita Paris.*
 2 *foede vexat.* foede iniuriis vexat *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Iunt. Col. foedis iniuriis vexat *MS. N.*
Hamilcare. Hamilchare *Med. ubique.*
 3 *illum.* nullum *Paris.*
passione. factione *MSS. B.*
 4 *sicut ab initio Syrac.* sicut *Syrac. MSS. B. et C.* si cui
 ab in. *Syrac. al. MS. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
tit. pacis. pacis titulo *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
additas. additas *MS. B.* traditae sunt *Edd. B. Paris. Ven.*
Ald. Col. additae sunt *MS. Bodl.*
 5 *sensuros.* sefuros *MS. B.*
malum. mali *MSS. B. Medic. et Edd. Med. Ven. Ald. Col.:*
ut emend. Gronovius *anns.*
attulerint. aluerint *MS. Medic.* attulerunt *Paris.*
 6 *dum.* donec *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* Mox pro a *Sici-*
lia Freinsheimius leg. in *Siciliam.*
 7 *sententias inauditas mors.* sententias, audita mors *MS. B.*
sententias, inaudita mors Bongarf. sent. inauditas audita mors
coni. Schefferus. Faber leg. sed callida Poenorum commenta
 mors Hamilcaris praevenerit, liberatusque est sati m. q. f. p.
 i. c. i. d.
per ini. ciu. ciu. per ini. *Ald.* Pro per est propter in
 marg. *Col.*
inauditum. inauditam *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 9 *mole.* dolo *MSS. B. et C.* Pro maiore in *Med. Paris.*
Ven. Ald. Col. Bongarf. est maiori.
reparaturus. recuperaturus *Edd. B. nonnulli, Med. Paris.*
paraturus MS. Bodl.

- Cap. IIII. 1 *Syracusas.* Syracusanas *Paris.*
Agathoclesque se nec. Agathocles quod se neque *MS. B.*
Agathocles cum se neque Bongarf.
super. et super *Ald.*
 2 *mira.* inita *Paris.*
quibus. quiquis *Paris.*
et qui. et quia *MSS. B. et qua Ald.*
sueri. statuere *MS. B.*
 3 *vel se cui status.* vel cui status *MSS. B.* vel eis si status
MS. Bodl. status praesentis fortuna *coni. Gronovius anns.*
ei. eis *MS. Bodl.*
discedendi. discendi *Paris.*
 4 *ad obsid. necess.* Ita *MS. et Edd. B. et nostri omnes.*
Sed ipse Bongarfus edidit obsidionis necessitate.

- quinquag.* L. *Med. Paris.*
auferet. transfert MS. C. affert *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
5 adigit. adigit MS. Bodl. cœgit *Paris.*
eosque et mai. partem. eos ex maiori parte MSS. B. et C.
exaequata. ex aequata *Med. Paris. Ald.*
relinquit. reliquit *Col. Bongars.*
- Cap. V, 1 *Archagatbo.* Archagato *Bongars.* chagato
 MS. B. Arditigoro al. MS. B. Bodl. et C. arregatho *Med.*
 Aregatho *Ven.*
Heraclida. Heraclide *Paris.*
veberetur. veheretur *Ven. Ald. Col. Burman.*
 2 se aut - *exposito.* se primum aut in Sard. i. c. *exposito*
 MS. Bodl.
primum. primo *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 3 *Syracusae.* Syracusanæ *Paris.* in quo ipso mox desunt
 verba quibus al. - faciant.
supereffet. superesse *cons. Gronovius anns.*
quae. quaeque *Paris.*
patiantur. paterentur *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
quae patr. Tā quae deest in *Paris.*
diurni. diuini *Paris.*
extera. externa *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*
sum. tunc *Med. Paris.*
 5 *cinctae.* cincta MS. B.
positae. posita MS. B.
perlici. pellici MS. B. perduci *Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.
 6 *maius.* magis *Col.*
ab ipsa Afr. de ipsa Afr. MS. B. ex ipsa Afr. *Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Ald. Col. In *Paris.* pro exarsurum est exten-
 surum.
sunt. sepult. *Paris.*
 7 *nec in rep.* et in rep. MSS. B.
sunt. sunt *Med. Paris. Ven.*
 8 *et villarum.* ei villarum *Edd. B. nonnulli.*
 9 *sensient.* sensuros *emend. Gronovius anns.* sentirent
Ven. Ald.
 10 *solum.* solos MS. B.
nec. haec *Paris.*
sua urg. in sus urgentur MS. B. vrgueantur *Bongars.*
ubique.
 11 *nusquam igitur.* Aberant in MSS. B.
 12 *bonestae.* honestam MSS. B. Mox in *Col.* deest tā
 tantam.
serminari. determinari *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
oblimione. obliuionis MSS. et *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
Sed in marg. Col. est, forte obliuio. Faber *cons.* nulla temporis
 obliuione.

- 11 *obsidet.* insidet *Edd. B. quidam.*
 12 *quoque.* Deest in *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
promissimos int. peritissimos quosque interf. *Med. prom-*
tissimos quosque interf. Paris. Ven. Ald. Col.

- Cap. III, 1 *bis ita.* *lis ita Med. Col. 1s ita Paris.*
 2 *foede vexat.* foede iniuriis vexat *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Iunt. Col. foedis iniuriis vexat *MS. N.*
Hamilcare. Hamilchare *Med. ubique.*
 3 *illum.* nullum *Paris.*
passione. fustione *MSS. B.*
 4 *sicut ab initio Syrac.* sicut *Syrac. MSS. B. et C.* si cui
ab in. Syrac. al. MS. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
vis pacis. pacis titulo *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
additas. additas *MS. B.* traditae sint *Edd. B. Paris. Ven.*
Ald. Col. additae sint *MS. Bodl.*
 5 *sensuros.* fessuros *MS. B.*
malum. mali *MSS. B. Medic. et Edd. Med. Ven. Ald. Col.:*
ut emend. Gronovius anus.
attulerint. aluerint *MS. Medic.* attulerunt *Paris.*
 6 *dum.* donec *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* Mox pro a *Sici-*
lia Freinshemius leg. in Siciliam.
 7 *sententias inauditas mors.* sententias, audita mors *MS. B.*
sententias, inaudita mors Bongarsf. sent. inauditas audita mors
coni. Schefferus. Faber leg. sed callida Poenorum commenta
mors Hamilcaris praeuenit, liberatusque est sati m. q. si p.
i. c. i. d.
per ini. ciu. ciu. per ini. *Ald.* Pro per est propter in
margin. Col.
inauditum. inauditam *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 9 *mole.* dolo *MSS. B. et C.* Pro maiore in *Med. Paris.*
Ven. Ald. Col. Bongarsf. est maiori.
reparaturus. recuperaturus *Edd. B. nonnulli, Med. Parisf.*
paraturus MS. Bodl.

- Cap. IIII, 1 *Syracusas.* Syracusanas *Paris.*
Agathoclesque se nec. Agathocles quod se neque *MS. B.*
Agathocles cum se neque Bongarsf.
super. et super *Ald.*
 2 *mira.* inita *Paris.*
quibus. quiquis *Paris.*
et qui. et quia *MSS. B. et qua Ald.*
tuere. statuere *MS. B.*
 3 *vel si cui status.* vel cui status *MSS. B.* vel eis si status
MS. Bodl. status praesentis fortuna *coni. Gronovius anus.*
ei. eis *MS. Bodl.*
discedendi. discendi *Paris.*
 4 *ad obsid. necess.* Ita *MS. et Edd. B. et nostri omnes.*
Sed ipse Bongarsius edidit obsidionis necessitate.

quinquag.

quingag. L. Med. Paris.
aufert. transfert MS. C. affert Med. Paris. Ven. Ald. Col.
5 adigit. adigit MS. Bodl. coëgit Paris.
eosque et mai. partem. eos ex maiori parte MSS. B. et C.
exaequana. ex aequata Med. Paris. Ald.
relinquit. reliquit Col. Bongars.

Cap. V, 1 Archagatho. Archagatho Bongars. chagatho
MS. B. Arditigoto al. MS. B. Bodl. et C. arregatho Med.
Aregatho Ven.

Heraclida. Heraclide Paris.

veberetur. veheretur Ven. Ald. Col. Burman.

2 se aut - exposito. se primum aut in Sard. i. c. exposito
MS. Bodl.

primum. primo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 Syracusae. Syracusande Paris. i. in quo ipso mox desunt
verba quibus al. - faciant.

superesset. superesse cons. Gronovius ams.

quae. quaeque Paris.

patiantur. paterentur Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

quae patr. Td quae deest in Paris.

diurni. diuini Paris.

extera. externa Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

sum. tunc Med. Paris.

5 cinctae. cincta MS. B.

positae. posita MS. B.

perlici. pellici MS. B. perduci Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

6 maius. magis Col.

ab ipsa Afr. de ipsa Afr. MS. B. ex ipsa Afr. Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Paris. pro exarsurum est exter-
surum.

sums. sepult. Paris.

7 nec in rep. et in rep. MSS. B.

sint. sunt Med. Paris. Ven.

8 et villarum. ei villarum Edd. B. nonnulli.

9 sentient. sensuros emend. Gronovius ams. sentirent
Ven. Ald.

10 solum. solos MS. B.

nec. haec Paris.

sua vrg. in sua vrgentur MS. B. vrgueantur Bongars.
ubique.

11 nusquam igitur. Aberant in MSS. B.

12 honestae. honestam MSS. B. Mox in Col. deest et
tantam.

terminari. determinari Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

obliuione. obliuionis MSS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
Sed in marg. Col. est, forte obliuio. Faber cons. nulla temporis
obliuione.

mortalium, immortalium MSS. B. immortales al. MS. B.
Pro ut dic. Schefferus et Faber voleb. et dic.
vltique. vtroque MSS. et Edd. B. vltroque MS. C. et
Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Schefferus
leg. vltroque vlti vlt. In Paris. est transulerunt.

13 *uber. huberius Med. vbiq.*
monum. monim. Med. Ven. Ald. Col.
dare. dari Edd. B. Ven. Ald.

Cap. VI, 1 *religio. vilio Edd. B. Med. Paris. Ven. Iunt.*
Col.

cis. Aberat in MS. B.

2 *factum esset. factus esset MSS. B. factam esset al. MS. B.*
patratum esset MS. Bodl.

creditarum. credi Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

profelluros. profecturis emend. Gronovius auns.

esse. esset Ald.

3 *naturalium. naturales coni. Faber. naturae luminum*
coni. Schefferus, ita ut rā siderum esset glossema.

certumque. certum itaque leg. Faber.

esse flor. esset flor. MSS. B. se esso MS. Bodl. esse et si.

MS. Gron.

opibus, adu. opibus, laboribus, adu. Iunt. et MS. Gronov.

4 *adento. ablato Edd. B. Med. Paris.*

5 *deinde. dein MSS. B.*

quacunque. quaecunque MSS. B. Med. Ven. Ald.

prosernerent. proticerent coni. Gracius.

eis fuit. ei fuit MSS. B. omnes. his fuit Edd. B. nonnulli.

Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *XXX mil. XX mil. MS. B.*

Paganorum. Paganorum MSS. B. C. et Bodl.

Hanno. Hanno dux Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *sed pr. et praelio MS. et Edd. B. Med. Ven. Ald. In*
Paris. abest.

8 *in quinto. Ita MSS. B. et Iunt.: quod firmat Gronov.*
[Pec. V, 1. 3]. Sed quinto Bongars. in quintum lapidem
al. MS. B. et Ed. Ald.: quod probabat Schefferus.

et iuc. Td et abest a Ven.

9 *diuulgatur. deuulgatur MSS. B.*

omnes. omnis Med. Ven.

10 *tanto. et tanto Med. a tanto Paris.*

11 *contemptum. contemptu Paris.*

Afri. Africa Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

urbes nobiliss. urbes tributariae nobiliss. Ald. Iunt. Videtur

tribut. huc translatum esse e c. 7 f. 3

instruxere. adiungere Edd. B. extruxere al. Edd. B. Med.
Ven. Col. extruere Paris.

Cap. VII, 1 *quidam. quidem Paris. Ven.*

2 *Antandro. Antando MSS. B. Adrando al. MS. B. Au-
tando MS. C.*

occisione. occisione MS. et Edd. B. Med. Ven.

4 *Apbellas. Affellas MSS. B. Opheltas Ald. Iunt. ubique :
et emend. Leopardus [Emendat. XVII, 10]. Qphellas Edd. B.
ubique, Paris. Offelas Med. Ven., Offellas Col. ubique.*

cederet. accederet MSS. B.

5 *adoptatusque fil. e. ab Aph. e. inc. interf. quia filius eius
ab Ophella adoptatus esset, incautum eum interfecit Edd. B.
Col. adoptatus quia ab Of. e. inc. eum interfecit Med. Paris.
Etiam in Ven. et Ald. s. inc. eum interfecit.*

6 *cientes. struentes Edd. B. Paris. Col. in marg.*

7 *fuisset. esset Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Bomilcar. Vonilcar MS. Bodl. Hamilcar MS. B.

rex Poen. dux Poen. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *noxam. noxiam Col.*

monum. munum. Med.

ante fuer. orn. orn. ante fuerat Med. Paris. Ven. Col.

9 *concion. contion. Bongars. ubique.*

10 *obieclans - innoc. obiectans innoc., omisso cacteris,
MS. B. obiectans illis nunc innoc. al. MS. B.*

patrum. patrem MSS. B.

socium. propicium MS. B.

illis. illius MSS. B.

maluerit. maluerint Edd. B.

Cap. VIII, 1 *rebus. regibus voleb. Schefferus. temera.*

Archagatbo. Archatho MS. B.

3 *Sicil. omnes Sic. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*

5 *vocatos. vocatis MSS. B.*

panlum. paululum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

reliquiae. reliquae Paris. reliqua leg. Schefferus.

6 *spes. spem MS. B.*

8 *concubla. concubina Paris.*

Archagatbo. Archagoto MS. B. Archagato Paris.

fuerit. fuerat Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 *redulloque. Deerat in MSS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
Col. et in MS. C.*

11 *reuerfus a Sic. f. fuerat a Sicilia regressus Edd. B. Med.
Paris. Ven. Ald. Col. regr. a Sicil. fu. Iunt. reuerterat a Si-
cilia MS. Florent.*

13 *liberis. filiis MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.*

14 *Arcefilao. Archefilao Bongars.*

*antea patris. Antipatri Edd. B. nonnulli, Paris. Antipatris
Med. ante patri leg. Schefferus.*

15 *persequendum. persequendi MSS. B. persequendas
Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

LIBER XXIII

- Cap. I, 1 *diffidentium*. *diffidentem Med. Paris. Bongarf.*
 2 *dein*. *deinde Med. Ven. Ald. Col.*
 3 *qui et fortiss. tum*. *qui fortissimi Edd. B. Med. Paris.*
quia et fortiss. Ven. Ald. Col. qui fortissimi videb., omisiss
rois et opulentissimi, MS. B.
 4 *Ital. expulerant*. *Ital. extruserant MS. B. in Ital. ex-*
truxerunt al. MS. B. Italiae expul. Med. Paris. Ven.
 6 *tanta feritas*. *tanta enim feritas MS. B.*
 7 *foliti*. *folliciti MS. B.*
 8 *habebantur*. *alebantur Ald. Iunt.*
quam induerent. qua induerentur MS. B. Pro sine veste
coni. Grauius una veste.
 9 *aut lactis*. *mellis et lactis Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Col. mellis aut l. Ald.
aut font. et font, Med. Paris. Ven. Col.
 11 *fatigatus*. *fatigatur Col.*
 12 *expugnauerunt*. *expugnauerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 13 *suae*. *Deest in Col.*
 14 *qua victor*. *qui victoria Edd. B. nonnulli, Col. quo*
victoria coni. Schefferus. cuius victoria MS. Medic.
subegerunt. subierunt MS. B.
breni. in breui Med. Paris. Ven.
 17 *a Sicil. in Ital. trai.* *a Sicilia traiecit MSS. B. et C.*

- Cap. II, 1 *eius opinione*. *Ita emend. Gronovius auus. Sed*
opinionis eius Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.
 2 *in poster.* *et in poster. MSS. B. omnes.*
consensu naue. Ita MSS. B. omnes. Sed consensu nauib.
Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.
 4 *grassi. etalli. Med. Ven. Ald. Mox pro velut in Col. est*
veluti.
 5 *eius. ortum eius Edd. B. Med. Paris. Ven.*
vindicantes. Ita Ald. Iunt. Sed vindicantibus Med. Paris.
Ven. Col. Bongarf.
oritur. Aberat in Edd. B. Med. Paris. Ven.
occisoque filio. Ita Ald. Iunt. Sed occiso filio Med. Paris.
Ven. Col. Bongarf.
 6 *cura et aegrit.* *cura, aegrit. MSS. B. cura et aegritudi-*
nis al. MS. B. cum belli cura et aegritudo leg. Glareanus.
cum morbo cura et aegritudo rescrib. Freinshemius. cum mor-
bis cura et aegritudine ingraueſceret leg. Gronovius auus. cum
morbis, cura et aegritudo gr. e. coni. Grauius. cum orbi cu-
ra etc. coni. Schefferus: aut cum morbo orbi cura etc.
alterum. et alt. Med. Ven. Col.
Texenam. Theonexam MS. B. et Bodl. Theogenam Edd. B.
Med. Ven. Ald. Iunt. Col. Theogenem Paris. Theoxenam
coni. Bong. Thexenam, aut Theuxenam reponeb. Faber.
 7 *discessus*

7 *discessus suus.* discessu suo MSS. B. Pro aegro in Col.
est eo.

deservisse. disceuvisse Col. Pro impugnasse in Ven. et Ald.
est impugnasset.

8 *prosperae tantum, sed omnis fort.* prosperorum, sed hominis fort. MS. B. Pro prosperae in Med. Paris. Ven. est prospere.

spiritus. Abest in MS. C.

et exequ. ut exsequ. MSS. B.

impleret. implere Paris.

9 *descendentes.* descendentes MS. B.

amplexi. complexi MS. B.

10 *stebant bi mor.* stebant mottem Ed. Bongarsf. Sed ipse Bongarsius coniebat scrib. stebant hii mottem, ut reperit in suis MSS. omnibus. A. ii mort. Med. Paris. Ald. Col.

aegri senis. senis aegri Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

11 *tam crud.* quam crud. Med.

disfidii. dissidii Ald. Col. disidii Paris.

resonabat. Deest in Med.

12 *fin. lacr.* lachrymis fin. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

insequuta est. sequuta est Edd. B. Med. Ven. Col.

13 *multasque ciu. subigunt.* Deerant in MSS. B.

Cap. III, 2 *Siculis.* Sicilia MS. C. Siculia MSS. B.

multasque ciu. subeg. Deerant in MS. B. et Ed. Paris.

subegissent. subigunt MSS. B.

sicut Epiri. sicut et Epiri MS. B.

appellatur. appellabatur Edd. Ven. Ald. Col. Bongarsf. Sed Bongarsius in libello Varr. Lest. censet scribendum e MSS. appellatur. Supra verba, sic, dict. est, in Ald. inclusa sunt unius.

3 *laetus.* laetatus Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.

Siciliae. Siciliam Paris.

regis. Abest in MS. Bodl.

7 a *Sicilia - usque ad n. 10, defecerunt.* Haec desunt, hic in Paris. sed loco eorum inseritur hanc e Li. XIII cap. I haec: si cui haec terrori - magnitudinis Alexandri,

bi. ii Med. Ven. Ald. Col.

8 *aestu.* actu MSS. B.

decernere. decertare MSS. B. et C. Ven. Ald. Col.

transponere. transmittere Edd. B. quidam, Col. in marg.

9 *abiret, pro.* abire et pro MS. B. Col. Etiam in Med. Ven. Ald. est et pro.

11 *Italia.* Italiam Ven.

in exemplum. inter exempla coni. Gronovius aus.

12 *adstruxerat.* struxerat MS. B. attraxerat Edd. B. Ven. adtraxerat Col. attraxerat Med. astruxerat Ald.

Siciliensis. Siciliensi Ald.

et fordam. Td et deest in Paris.

Cap. III, 3 *ipsa inf. educ.* ipsa educatio infanti MSS. B. ipsa infantilis educatio Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. In Col. est infantilis.

4 *Hierocle.* Hieroclyto MS. B. hieroclyto Med. Paris. Bong. Hierodityro Ald. Col. Hierodito Ven. Schefferus coni. Hierocle inclyto, inducto vñ nobill. Hierocle primus corrig. Leopardus (Emendatt. XVII, 10).

Gelone. Geathico Sic. MS. B. In vno MS. B. adscriptum erat leg. 2 Aeolo. Gelo Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.

5 *aseo pudendum.* admodum pudibundum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

pudendum. pudibundum Bongarf.

7 *egentem.* indigente Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *arusp.* harusp. Med.

recolligit. collegit Iunt. recollegit Med. Paris. Ven. Ald.

Col.

9 *eidem.* idem Med.

coaequales. aequales Bong.

turba. turbam MSS. B. Med. Paris.

rep. consp. erip. repente e conspectu erip. coni. Schefferus.

10 *adolefcenti.* adulescente MS. B.

prima b. in. primo bella ineunte coni. Schefferus.

11 *et consil.* et in consilio Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

significabat. significat Ven.

14 *ei.* Aberat in MSS. B.

in homine. vt in hom. seg. Faber. Britani volebant plane, deleri.

15 *alloquio.* colloquio Edd. B.

moderatus. moderatus erat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

pr. regn. vider. vid. pr. regn. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

LIBER XXIII

Cap. I, 1 *dum haec.* cum haec Edd. B. Paris. Col.

interim in Graecia. interim Graecia MSS. B.

Cerauno. Cerauni MSS. B. et C. Ceraunio al. MS. B.

Ceraunico Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

et Antigono. et Antiocho et Antigono Med. Paris. Ven.

Ald. Col. Bong.

2 *in faciet. foed. alligar.* in societate foederis ligar.

MS. B.

aligarentur. allegarentur MSS. B.

3 *regno.* bello Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. imperio

Col. in marg.

4 *Cirraeum.* Cyraeum Edd. B. Col. Cirrenum MS. C.

Cyrraeum Med. Cyreum Ven. Cythaeum scribeb. Gronovius

annus,

5 *deligunt.*

5 *deligunt.* diligunt MS. B. eligunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Arcan. Arcan MS. B. Aran Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Dyeon MS. Bodl.

urbem, sataque. Ita MS. B. Sed vrbes sataque Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong. urbem in his campis positam al. MS. B. urbem itaque in his c. p. al. MS. B. In Ed. Ald. absunt verba in his camp. posita.

posita. deposita Edd. B. In Ven. mox est depopulantur.

6 *admod. quing.* Aberant in MSS. B. Scheffero suspectum erat id admodum. temere.

ignorantesque, quant. ignorantes, quanta Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *non libert.* Graeciae. Graeciae non libertatem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *totius.* Abest in MS. C.

Pyrrho data. Pyrrho rege, data MSS. B. C. et Bodl.

Cap. II, 1 *exinde.* et exinde MSS. B.

Arfinoae. Arfinoe MS. B. Arfinoe Ven. Paris. Bongars.

forari. sororis Ven. Paris.

Cassandreae. Cassandriae Edd. B. Paris. Ald. Iunt. Col. Cassandrae Med. Ven.

possessione. Deerat in MSS. B.

2 *soror. matrim.* sororem in matrim. MS. Bodl. et Ed. Med. In Paris. Ven. etiam est in matrim.

4 *eripere.* eriperet Ald.

5 *in hoc.* in haec Ven. Ald.

arbitrum. arbitrium MSS. B. et Ed. Col. Mox in Ven. est iusiurandi.

praesente. praesenti Paris. Mox pro obsecrationibus Gronovius auus con. execrationibus.

7 *se.* et se Ven.

Chodionem. Dionem MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. et MS. Bodl. Quodionem MS. B.

8 *veterrimae.* veterrime Med.

manus. manibus MS. C. Bodl. et Ed. Paris.

9 *sincera.* sincera Med. Ald. Col.

10 *postquam et spe.* postquam spe MSS. B. postquam et spe Med. Ven. Ald. Col.

blandientes. blandientis Ven. Col. Mox in MS. B. deeras cum.

Ptolemaeo. Lyfumacho Edd. B. aliquos, et e nostris Ald.

concedis. consentis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Cap. III, 2 *diadema.* diadaema Med.

3 *quod - amiserat.* Inclusa sunt vocinis in Paris.

in urbem suam Cass. in urbem Cassandream Edd. B. quidam. in urbem Cassandriam Ald. in urbem suam Callan-

dram

drum *Med. l'en.* in urbem suam, *Callandriam Col.* in urbem suam *Callandriam Paris.* In *Ven.* ubique est *Arlynoe.*

4 *praegressa.* *progressa Med. Ven.*
domos. de more *MSS. B.*

5 *ubique.* *utique MSS. B. N. et C.*
sedecim. *sedecim Med. Paris Ald.*

6 *celandam.* *celebrandam MSS. B. caelandam Med. Par. Ald.*

8 *proclumante.* *proclamans emend. Faber.*

quod tantum. *quid tantum MSS. B. et C.* qui tantum
coni. Schefferus.

contraxisset. *contraxissent MSS. B. contraxisset? Et pro*
fil. coni. Schefferus.

saepse se. *le saepe Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

percussoribus. *persecutoribus MS. C.*

frequ. corp. *frequ. se corpore Col.*

intendebantur. *intentabantur Col. in marg.*

9 *etiam spoliata.* *spoliata etiam Med. Paris. Ven. Ald.*

scissa. *exscissa MSS. B. et C. et cissa al. MS. B.*

sparsis. *pallis corrigeb. Graevius.*

protracta. *proiecta MS. Bodl.*

Samothraciam. *Samothraciam Med.*

10 *tot.* *et tot MSS. B.*

regno. *a regno Med. Paris.*

ut meruerat. *Inclusa sunt vncinis in Ald.*

Cap. III, 1 *ver sacrum.* Sic primus emendavit Pe. Pi-
thoeus [Adnerf. 1, 6]. *Sed pueri agrum MS. B. peregrina-*
tum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *bis.* *iis Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

concedit. *concedit Paris.*

Romanam. *Romam MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

3 *et portio.* *portio, omissio tñ et, Burman.* *Mox pro du-*
cibus in Ven. est duobus.

callent. *clarent maleb. Bongars.* *calent coni. Schefferus.*

4 *inuicta.* *inuia coni. Berneggerus et Faber.*

intractabilia. *tractabilia MSS. B.*

9 *prosterentes.* *prosternentes MSS. B. et Ed. Med.*

mercar. *ab iis mercar. coni. Faber.*

8 *solus rex.* *solus autem rex MSS. B.*

aduentum. *aduentus Ven. Col.*

bisque. *isque Edd. B. Ald. Col. iisque Med.*

9 *viginti millia.* *XXX millia MS. B.*

in auxilium. *Defunt in MS. C.*

cum tot. or. soli dom. *qui tot. or. sibi dom. MS. Bodl.*

finium. *ciuium Paris. Ven.*

10 *rege.* *regia MSS. B.*

11 *quae.* *Deerat in MSS. B.*

regi. *rege Paris.*

Cap. V, 1 *velit*. - *vellent* MS. B.

3 *fer. se leg.* *feror.* *legatis* MSS. B.

deder. et a. tr. *darent*, et arma traderent *coni. Gronovius anus.*

4 *renunt.* *legatione.* *renuntiata* *legationem* MS. B. et C.

6 *viſſique.* *viſi* Med. Paris.

amputatum. *amputatur* Edd. B. Med. Ven. Col.

9 *Alexandri, Philippique.* *Alex. et Philippi*, qui MS. B. Alexandria Phil. Col.

ſuorum. *ſuum* MS. B.

numina. *numinum* *coni. Gronovius anus.*

11 *perdidiffet.* *perdiderat* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 *ratus.* *fatus* *coni. Schefferus.*

viſſor. *exult.* *exultantes* *viſſoria* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

populatione. *depopulatione* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

14 *ducis.* *in ducis* Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

compulſit. *coëgit* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. VI, 1 *Macedones.* *Macedonas* Ald. Col.

parta viſſor. *opimam.* *partam opimam* MS. B. p. v. *tant opimam* Med. Pro *opimam* in Edd. B. *erat optimam*: *quod etiam in marg. Col. reperimus.*

reſiſſam. *quaſitam* *coni. Faber.*

ipſe. Deest in Paris. et Col.

irrupit. *erumpit* Col.

2 *popularetur.* *popularentur* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *terrena iam.* Deerant in Edd. B. Med. Col. In Ven. Ald. et Paris. abest tantum *et iam.*

locupletes. *locatos* MS. B.

5 *vertit.* *conuertit* MS. C.

religioni. *religionis* Med. Paris. Ven. Col.

ut qui c. l. h. ſol. *Suſpecta* *erant* Scheffero.

6 *Parnaſe.* *Parnafſo* Ald. Col. *Pernaſo* Paris.

fecit. *facit* Med. Ven. Col. Bongarf.: *in quo libro poſtremo etiam verba vndique - maiestatis incluſa ſunt vncinis.*

ad affirmationem. *admiratione* MS. Bodl. Ald. *ad admirationem* *Iunt.*

7 *et ciuitatem.* *ciuitatemque* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

proſus ut inc. *proſus incertum* MSS. B.

utrum. Deest in Paris.

dei. *deorum* MSS. B. *templorum* al. MS. B.

hic. *illic* Edd. B. *nonnulli.*

reſeſſit. *ceſſit* MSS. B.

8 *et bom.* *et* *deest* in Col.

si qu. accedit. Inclusa sunt vncinis in Ald. *Accidit* erat in Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.

subarum. Abest in MS. C. *Turbarum* Col.

respondentibus. resonantibus MSS. B. et C. et Edd. B. Med. Paris.

multiplex. et multiplex Med. Paris. Ven. Col.

et admir. Td et deest in Med. et admiratione MS. Medic. et Leid.: vt conl. Faber.

9 *in hoc rupis.* in huius rupis MS. B.

foramen. Deerat in MSS. Mo. duobus.

in oracula. in oraculo MSS. B.

vi quadam, velut vento. sui quodam velamento MS. B. in quodam velut vento Edd. B. Med. Ven. Col.

impletasque. impletosque Col.

deo. decorum MS. Bodl. oo Ald. In MSS. B. *decras* prorsus.

cogit. coëgit Med. Paris.

10 *quasque.* quae Ven. Ald.

Cap. VII, 1 *an conf.* aut conf. Col. Gronovius *anus* *de-*
leri volebat *rd an.*

via. suis MS. B.

2 *Emanus.* Aemanus MS. B. Eumanus al. MS. B. Eri-
danus Edd. B. Eurydanus Med. Ven. Ald. Euridanus
Paris. Col.

Thessalorus. Thessalonius Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.

iubent. iubebant MSS. B.

terrori. terret conl. Freinsbemiis. et recens aduentu sui
territi essent conl. Schefferus.

4 *ubi pr. vino - inuenit.* ibi pr. vinum - inueniens
MS. B.

6 *agrestes oraculis formitur.* agræcis orac. fer. MSS. B.
agræces orac. fer. al. MS. B. agrestes Græcis orac. fer. Edd. B.
agr. a græcis orac. fer. Med. Paris. Col. agr. orac. fuerant
Ald. a Græcis orac. fuerant Ven.

7 *obiecta.* abiectu Med. Paris.

8 *permuninere.* praemuniuere Edd. B. Col.

incubantes. incumbentes MS. B.

9 *sexaginta.* quinquaginta MS. C.

quatuor millia. quatuordecim m. Edd. B. Col. in marg.
XV mil. Ald.

milium. milites MSS. B. et Bodl. Schefferus pro *glosse-*
mate habebat.

10 *ubert.* hubertatem Med.

procul. Deest in MS. C.

specie hab. specie in se habere Med. Ven.

Cap. VIII, 1 *asseueras. incit.* asseueratione et animaduersione incit. Edd. B. asseuer. vel animaduersione incit. Col.
afflu. confortati et inc. MS. Bodl.

2 *reponen.*

2 *reponentes*. *ponentes Iunt.* *reputantes MSS. B.* *spem*
ponentes Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
scandentesque. *cadentesque MSS. B.* *candentesque al.*
MS. B.

saxo. *saxis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

3 *ipfi*. *ipsae MSS. Mo.*

sparsis. *sparsi MSS. B.*

vecordesque. *vecordelue Med.*

4 *desilientem*. *salientem MS. B.*

5 *iuenem*. *Iunonem MS. B.*

6 *audisse*. *sed audisse Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

7 *ne*. *nec Ven. Col.*

antesignanis. *antesignis MSS. B.* *ante signariis Med.*

9 *stranis*. *Stradi Paris.*

confertiss. cunei. *conferti multi MS. B.*

10 *frigore*. *fulgure Edd. B. Ven. Iunt. Col.* *fulgore Med.*
fulgere Med.

absumpfit. *adsumsit Col.*

12 *punitis*. *positis MSS. B.*

belli. *bellum MS. B.*

sauciorum. *faciorum Ven.*

Graecia. 2 *Graecia Edd. B. Med. Ven.*

13 *fugient*. *fort.* *fugient. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

nulla sub. *nullis sub MSS. B.*

14 *super haec*. *et super haec Ven. Ald. Col.*

maximum. *maxime MSS. B.*

peruigiliae. *peruigilii Ven. Iunt.* : *quod recepit Vossius.*

obterebant. *obterebant Med.*

15 *palantes velut praed.* *gaudentes velut praedam vagos*
fugientes Med. Ven. *gaudentes velut praedam palantes Ald.*

In Paris. scriptum est pallantes.

scilabantur. *spectabant MS. B.*

16 *virium*. *vitum Paris. Col.*

aduersus d. contend. *contra deos cont. MS. B.* *In aliis*
MSS. B. aberat vñ contra. *Edd. B. Paris. Ald. Iunt. et MS.*

Boet. *deos contemnebat.* *Al. Edd. B. Ven.* *deos spolians con-*
tendebat. *Col.* *deos spolians contemnebant.*

vel ad. *velut ad Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

LIBER XXV

Cap. I, 2 *profisceretur*. *profiscerentur Med. Paris. Col.*
Bongars.

armauerunt. *armauerant Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *Sed*
ante pro fuerant in Ven. est fuerunt.

3 *Triballor*. *Tribalor. Med.*

4 *munificentia*. *magnificencia MS. B.*

inuitauit. *inuitat MS. C.*

- 5 *expositum*. appositum *Med.*
ubertate. hubertate *Med. ubique.*
 6 *elephantos*. elephantas *Edid. B. Med. Paris. Ven. Col.*
inuisitatas. inuilitatas *MS. Oxon. : ut conl. Grononius auns.*
et naues. *Id et deest in Med. Paris. Col. Ven. naues et on.*
 7 *iniicere*. iniecere *MS. B.*
regis. Pro glossemate habebat Schefferus.
 9 *castra*: *sed*. castra esse, et neque *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
intermisisse. intermisisse *Med.*
ferri. Deerat in *MS. B.*

Cap. II, 1 *incisab*. nunciabantur *Paris.*

2 *tamen et*. tum *Edd. B. Paris. Col.* tamen *Ven. Col.*
in marg.

Belgii. Belgii *Ven. Paris. Col.*

3 *praesentiens*. praesentientes *MS. B. et Med. Paris.* praesentientibus *al. MS. B.*

dederat. dederant *Med. Paris.*

proxima filius. proximas filias *MS. B.* proximam filiam *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

quod. Abest in *Med. Paris. Col.*

4 *vacantias*. vacua *MS. B.*

5 *scrutantes*. seruantes *Edd. B. nonnulli.* Mox in *Ven.* desunt verba potius quam diripientes.

6 *tunc*. nunc *MS. B.* Mox pro quae eo Grononius auns voleb. qui eo.

et liberis. Absunt in *MS. G.*

confugerant. confugerat *Med. : quod maleb. Schefferus.*

7 *opinio h. viſi*. huius viſi. opinio *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

8 *fecunditatis*. foelicitatis *Med.*

9 *gesserunt*. gesserint *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

confugerunt. confugerint *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *et arm*. siue armorum *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Ald. Col.*

tutari. Ita *Ald. Iunt.* Sed tutam *Med. Paris. Ven. Col.*

Bongarf.

reciper. recuperare *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.*

sine Gall. nisi Gallica *MS. B.*

11 *inuocati*. vocati *MSS. B. et Ed. Med.*

Cap. III, 1 *petis*. pet legatos petit *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

3 *fugis*. indicat, aut instituit, professionem conl. Schefferus.

4 *arcis*. et arcis *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

6 *accipit*. accepit *Med. Paris. Ven. Ald.* In *MS. B.* omnino aberat. Pro deditioem Grononius auns leg. ditionem.

arceſſit.

arcessit. accersit *Med. Paris. Ven. Col.*

7 euentum. euentus *Paris.*

9 funditus. funditur *Ald.*

iam. Aberat in *Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

reciper. recuper. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

solitudines. solitudinisque *MSS. B. et C. Schefferus imple*
coni. fugae, solitudinesque captat.

Cap. III, 2 neque illi. nec illi *Ven. Ald. Col.*

quam ex bello. quam bello *MS. B.*

quisquam. quidquam *MSS. B.*

impetum. imperium *MSS. B. et C. impetus eum coni.*
Schefferus.

3 carebat. excidebat *MS. Medic. et Oxon.*

4 Cherronesso. Cherronesso *Ald. Gheronesso Ven. Cherro-*
neio Col. Peloponneso Oxon. et coni. Glareanus. Cherron-
son coni. Gronovius auus.

Achaeorum. Achiuorum *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 Graecia omnis. Graeci omnes *Edd. B.*

admiratione. admirationem *Med.*

gloria. Deest in *MS. G. et Bodl. et in Edd. Med. Paris.*
Ald. Col.

attonita. attoniti *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

expectabat. spectabant *Med. Paris. expectabant Ven. Col.*

6 ubi. Deerat in *MSS. B.*

exceptus. exceptum *MSS. B. excipitur Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Col.

Ptolem. Tunc Ptolem. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. et*
Ptol. Ald.

amisit. misit *Med. Paris.*

7 verecundius. verecundus *Paris.*

recederet. rediret *MS. B.*

8 tradunt. traditur *MS. C.*

Corcyram cum. Corcyram plus cum *Ven. Ald. Col.*

sexaginta. sexagesima *MSS. B. Bodl. et Edd. Med. Paris.*

idem. item *Bongarf.*

quinqueremem. triremem *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

septem. septimo *MSS. B. Bodl. et Ed. Med.*

insuluerit. insuluerit *Paris.*

9 usque. Aberat in *MSS. B.*

equo. cum equo *Edd. B. Ven. Ald. Col. cum aequo Med.*

10 patri est, dix. patrem dix. *Edd. B. Col. patri, dix*
Ven.

occisum. occisum *Med.*

Cap. V, 1 conatur. cogitat *Col. cogitur Paris.*

issus. iactato *MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. en. Ald.*
Col.

- 2 *mitlus vsus.* *miti osus MS. B.*
Epirotis. *Epiro MS. B.*
adeditum. *debitum Edd. B.*
remisit. *dimisit Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Pro patris*
in Ven est patris.
non inter. *Td non abest in Med. Ven.*
 4 *fuisse.* *fuisset Ven.*
ut cum Lyfim. *ut Lyfimacho Col. ut ut Lyfim. Ven.*
Paris.
tantis. *cum tantis Ven. Paris. Col.*
gerens. *gerit MSS. B. omnes, et MSS. Mo. et Edd. Med.*
Paris. Ven. Ald. Col.: quae Modio vera lectio videbatur.
fuert. *extiterit Edd. B. Med. Ven. Ald. Col. extitit*
Paris.
 5 *Siculorum.* *Deest in Ed. Paris. Etiam in MS. Bodl. ab-*
sunt verba quoque, Siculorum.
Romanorumque. *Romanorum Med. Paris.*

LIBER XXVI

- Cap. I. 2 *Peloponnesii.* *Peloponhesii Med. Paris. Ven.*
proditionem. *traditionem MS. B.*
traditi. *sunt traditi MSS. B. et Ed. Med.*
 3 *hominum.* *homines rescrib. Gronovius auns. Schaeffer*
glossam videbatur.
dolore. *metu MSS. B.*
metus fastin. *more subsisterant MS. Bodl. in marg.*
 4 *Epirotum.* *Epirotorum MS. B. Epyrtorum al. MS. B.*
Epyrtorum Paris. Epirotarum Edd. B. quidam. Epidaurio-
rum leg. Glareanus. Eliorum emend. Bongarsius et Gronovius
auns [Observatt. III]. Epiorum coni. Faber.
 5 *primoribus occisi.* *primor., qui forte ad eum confugerant,*
occ. Ald.
conjuges. *ut coniuges Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 7 *exalaturae.* *exsulatae MS. C.*
profecturae. *Abest in MS. C.*
exspoliatae. *spoliatae MS. C. et Bodl.*
carcerem. *carcere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
gremio. *gremiis Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*
direptis. *abreptis coni. Gronovius auns.*
 8 *ad tam saeu. domiu.* *hac tam saeva domin. MS. B.*
hanc tam saeuam dominat. al. MS. B. Edd. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.
Hellanicus. *Helematus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Hel-*
lanico Ald.
ut qui. *et qui MSS. B.*
pignoris resp. *pigneris resp. Bongars. pignorum respectum*
Edd. B. Med. Col. pignorum respectu Ven. Ald.

contractos domum. conuocatos domi Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *cumstant. constantibus Paris.*

periculo. periculum MS. Bodl.

arcessitis. accersitis Med. Ald. Col.

obserari. obseruari MS. B. et MSS. Leid. duo, et Ed. Paris. Gronouius anus legob. atcessitos seruos iubet obserare fores tyr. nuntiare.

singulis. illis MS. Bodl.

quia. qui Iunt. Max in eodem libro pro futurum est fore. Schefferus pro liberandae malebat liberatae: quod est in MS. Medic.

10 *viam. vitam Med.*

quinto postqu. quinto quam MS. B. et MSS. Gron. quinque. quinto posteaquam Med. Ald. Col.

tyrannidem. urbem Edd. B.

Cap. II, 1 *Gallograeciae. Gallograecia maleb. Schefferus. Gallograecus exercitus coni. Cuperus. [Obseruatt. IIII, II]. adfluxisset. adfuisset Col. affuisset Ven.*

2 *praelio parat. praelia parat. Col. praelio parer. Paris. omnium. Deest in MS. C.*

3 *parricidio. parricidio MSS. B. omnes, C. et Bodl.*

4 *internecium. interneciuium MS. B. internecinum et natalitium Edd. B. Paris. Col. interne ciuium et natalitium Med.*

5 *itaque. ita Med.*

scel. vit. victor. red. sceleris victoriam redemissent Edd. B. cruenti. cruentam MS. B. Max pro caede in est in Ven. eadem.

6 *circumuenere. circumuenere Ald. Col. circumuenire Med. Paris.*

obuersant. obseruant. Med. Paris.

occisione. occisione MS. B. Med. Paris.

7 *ut pariter. ut dii pariter Med. Paris. Ald. Col.*

dii. Deest hic in Med. Ald.

exitium. excidium Med. Ven. Ald. Iunt. Col. Pro consensisse in MSS. B. erat coisse.

parricidarum. parricidiarum Med.

8 *ardore. bellum. ardore belli, bel. MSS. B. Vnde Vossius legi voleb. ardore bellandi, bellum.*

9 *amittit. admittit Paris.*

10 *deparato. parato MSS. B. recipit. recepit Med. Paris. Ven. Ald.*

Cap. III, 1 *Acarnanas. Acarnanison MS. B. Acarnas al. MS. B. Acarnanos al. MS. B. Carnanos MS. Bodl. Archadas Edd. B. Med. Paris. Ald. Col. Archadas Ven.*

2 *Agas.* Isfangas *MS. Bodl.* Magas *leg. e Pausania Leopardus* [Emendatt. VII, 20]. *Sed Magius MS. Oxon. Agys*
Edd. B. quidam, Col. in marg.

Beronicen. Berenicen *Ald.* Beronicem *Col.* Beronice *Parif.*

eius despond. eius, qui vocatus est Gallinicus, desp. *MS. B. et C: quod probabat Gronovius auus.*

3 *regis.* Antigoni regis *Edd. B. Med. Ven. Col.*
solueretur. solueret *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
arcesserent. accerferent *Med.* accerititent *MS. B. Parif.*
Ven. Ald. Col.

4 *socrui.* socrus *MSS B.*

5 *suspecta.* spectata *Edd. B. Med. Col.*

dein. deinde *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

6 *comparantur.* componuntur *MS. Voff.*

cui. qui *Parif.*

5 *parceretur.* patcerent *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

8 *Beronice.* Berenice *Ald. ubique.*

stupra. stuprum *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

secuta. subsecuta *Ven. Col. in marg. secuta est Parif.*

LIBER XXVII

Cap. I, 1 *filius.* Deest in *MS. Bodl.*

Seleucus. Seleucum *Parif.*

hortante. orante *MSS. B.*

Laodice. Laodice *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

prohibere. inhibere *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

2 *Beronicen.* Berenicen *Ald. Iunt.* Beronicem *Parif. Col.*
et MSS. B.

interficat. interfecit *MS. B. C. et Bodl. et Ed. Ven. Ald.*

4 *interficiendam.* interficiendum *MS. B.*

Daphnae. paternae Daphnae *Edd. B. Col.* paternae dafne
Med. paterne Daphne *Parif. In MSS. B. erat Dafne. In*
Ven. Claternae.

claudit. clausit *Med.*

5 *Asiae ciuitat.* ciuitatibus Asiae *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

eius, dignit. dignitatis eius *Med. Parif. Ven. Col.*

casum. et casum *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.* Pro in-
dignae Gronovius auus reponet. indignum.

6 *exterritus.* excitus *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

7 *circumuenta.* circumuenta *Parif. Ald. Col.* circumuenta
Med.

8 *defens. erant.* defensuri fuerant *MSS. B.*

10 *seelus.* Deest in *Parif.*

preemptae. interemptae *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Cap. II, 2 *resduos*. *residui Ald.*

3 *transferant*. *defecerant Edd. B.*

naufragii. *naufrazi coni. Schefferus et Faber.*

4 *veluti*. *velut Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 *tantum*. *tantae MS. B.*

comitator. *comitior MS. B. comitator Paris.*

Antiochiam. *in Antiochiam Edd. B. Med. Ven. Antiocheam MS. B.*

6 *facit*. *fecit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

finet. *finem MSS. B. omnes et C. Bodl. Propter inter Bongarsius e MSS. reponi iubebat intra: quod etiam est in MS. C. et Bodl.*

laetae opis. *laetae opes MSS. B.*

8 *Hierax*. *hic Hierax Ven. Col. Hieraxes cognom. MS. Bodl. Schefferus delet. rō ritu. Freinshemius contra induci posse putabas rō vitam, et rō ritu mutari in ritum.*

9 *Euergetes*. *Ira MSS. B. Sed deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*

cum Anti. *cum audisset regem Antio. Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

cognouisses. *Abeſt in Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *pax*. *pace MSS. B.*

decem. *X Med. Paris. Ven. Col.*

mercenario. *mercennario Med. ubique.*

implor. *ſe imploratus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Ald. non eſt exhibuit.*

11 *vertere*. *verterunt Med. Ven. Ald.*

12 *redimis*. *redemit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Cap. III, 1 *Euſmenes*. *Nicomedes leg. Gronovius auus.*

vacantem. *vagamtem Edd. B. Med. Ven. Col.*

viſtorem. *auſtorem MS. B.*

3 *namque*. *nanque Med. Ald. Col.*

vi. *et vi Ald.*

5 *Bithynus*. *Bithynius MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Bithinius Col.*

humiliorum ſ. m. manus. *humilior ſ. m. m. Edd. B. humilior ſ. mercenarii manus Med. Paris. Col. in marg. ſemper merc. manus Ven. Ald. Col. humiliorem ſ. m. manu MS. B. humiliore ſ. m. manu al. MS. B. horum omnium ſ. m. ma. coni. Boxhornius.*

cum interea. *interea, omiſſo rō cum, Ald.*

6 *reparant*. *reparabant MS. B. baſium mihi reparant leg. in uno Ed. B.*

7 *viſtus*. *et viſtus Paris.*

Ariamenem. *Arimenem MS. B. et Bodl. Ariamenem coni. Voſſius.*

prouehitur. *peruehitur Ald. Bongars.*

8 *exceptus*. *ſuſceptus Med. Ven. Ald. Col.*

insidias sibi. sibi insidiae Ven. Ald. Col.

9 *tutus locus. locus tutus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Pro locus erat solus in MSS. B.*

10 *non amicus dedito, qu. hosti. non tam amicus ei deditus, quam hostis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. non amicus ei dedito, quam hosti Ald. non amici debito, quam hostis Bongars. non amici debito, quam hosti MS. B. Pro quam hostis in al. MS. B. quod hostis. Berneggerus coni. non amicus dedito quam hostis factus. Gronovius anus leg. non tam amicus dedito, quam hostis fratri. Vossius coni. non amici debito, quam hostis functus.*

artissima. arctissima Med. Ven. Ald. Col.

11 *nouerat. agnouerat Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. cognouerat Ald.*

labitur. labitur MSS. B. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald.

12 *finitur. finit coni. Berneggerus, Mox pro germanis Bongarsius maleb. germani.*

quasi et. et quasi Edd. B. Ald.

exules. exulantes MSS. B. exultantes al. MS. B.

LIBER XXVIII

Cap. I, 1 *in se. ipsa Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Aetolis. Sic MSS. B. Sed ab Aetolis Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

pater. mater Edd. B.

2 *Ptiām. Pithiam MS. B. Phythiam Edd. B. Paris. Col. Phytiam Med. Pythiam Ven. Ald. Iunt. et MS. Bodl. Phitiam Burman. Phthiam emend. Bongars.*

tradit. tradidit Med. Paris. Ven. Ald. Col.

cognitionis. cognitionis Paris.

3 *Acarñanes. Acharnanes Med. Paris. ubique. Sic max Acharnaniae.*

6 *qui soli. quod soli MS. B.*

miserint. miserunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. II, 1 *audiere. audierunt Med. audierunt Paris. Ven. Ald. Col. audire MSS. Mo.*

bellis occisione caesi sint. bellis vexati totiens occisione sint caesi Med. Ven. bellis vexati toties occisione sint caesi Col. Etiam in Paris. est occisione. vexati toties occisione sint caesi Ald. Iunt.

dicentesque. dicentes Paris.

2 *adu. Cartagin. Schefferus delenda censebat. Idem volgebat mox induci et defendisse.*

3 *qui. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 *eos suam. suam eos Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 *maiore. maiori Med. Ven. Ald. Col.*

nullis. vllis MSS. B. In Med, et Col. abest.

totis.

- totis. testis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 sepulchris. sepulchris Med. ubique.
 praebuisset. dedisse MS. C.
 orbibus. Ita MSS. B. et MSS. Mo. Ald. Iunt.: quod ipsi Bon-
 gatio placebat. Sed viribus Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.
 proposuerant. praeposuerant Med. Paris. Ven. Iunt.
 6 ferme a Gal. ferme Gallis MSS. B.
 7 igitur illis Gallos. igitur Gallos MSS. B.
 priusque. priusquam Paris.
 descendenda. descendisse MS. B.
 aliena appet. aliena defendi appet. Med. Paris. Ven. Col.
 In Bongarf. absunt verba quam aliena appetenda.
 8 nempe. nimphe MSS. B.
 ademptum sol. ten. adempta teneant MSS. B. et C.
 9 uxores. uxoris Med. Paris.
 non inuen. nec inuenit. Med. Ven.
 10 ipsam. suam Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 12 solos denique. solos. Denique Med. Paris.
 florentes. semper florentes MSS. B. C. et Bodl.
 timuerint. timuerunt Paris.
 nomen. nomine Med. Paris.
 14 regni. Deleri volebat Faber.
 et Acarn. Deest rd et in Med. Ven. et Col.

Cap. III, 3 Olympias. Olympias Med.
 non magno post tempore. Deetant in MSS. B. C. et in
 Ed. Ald.

- aegrum. aegre Col. in marg.
 4 Laudamia. Laudemia MS. B. Laudamea al. MS. B. Lao-
 damia Edd. B. Ald. ubique. Laodomia Ven. Col. ubique.
 Laydomia Med. Paris. ubique. Deidamia coni. Ian. Parrha-
 sius [Quaestit. pet. epist. 41].
 regis. tyranni MSS. B. C. Bodl. et Ed. Ald.
 6 assiduus. assidue Med. assidue Paris.
 cladibus. clabibus Med.
 8 Miloque. Milo quoque MSS. B. et Ed. Ald.
 duodecima. XII Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 9 bis. iis Med. Paris. Ven. Ald.
 10 constitui. constituere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 laborabat. laborarat Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 12 proc. proi. in vulg. diad. processit in vulgus sine diade-
 mate MSS. B. omnes, praeter unum, et MS. C.
 nesciat. sciat Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.: quod recepit
 Vorstius. Schaefferus utrumque tenebat tollendum.
 14 compeueris. compensauerit Med. Ven.
 Macedonum. Macedenum Ald.
 15 depon. se imp. deponere imper. Med. Paris. Ven. Col.
 Bongarf.

ipsi reg. quia *reg. MSS. B. et Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Iun. Col.* Vnde Bongars. coni. quare r. *Vossius ansem leg. quin.*

16 *quoad.* donec *Med. Paris. Ven. Ald. Col.:* haud dubie a glossemate.

traderentur. tractarentur Paris.

Cap. IIII, 1 *contemserant.* contemserunt *Med. Ven. Col.* conuerterunt *Paris.*

2 *vetere.* veterum *MSS. B. C. et Bodl.*

4 *mortem.* mortes *MS. Bodl.*

filii. filiae *Med. Ven. Ald. Col.*

ipsi. et ipsi *Ald.*

concidissent. occidissent *MS. B.* decidissent *Ven. Col.*

5 *patentibus.* Ita *MS. B.* vnus: caeteri *petentibus.* parentes *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

vulnera. vulneratos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

lassos resciebant. lapsos resciebant *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *luxos, aut luxatos ref. Col. in marg.* In *Edd. Graeu. a. 1694 et a. 1701 absunt.*

6 *inter haec.* Scheffero delenda videbantur.

magis. magisque *Bongars.*

7 *Cleomenes.* Deomenes *Med.*

corpore. corde *Med. Ven.*

suo. Aberat in *MSS. B.*

9 *acclinis.* accliuus *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *Mox Grononius auus legeb. hort. vt f. a. m. r. t. referuarent, cum coniuge et etc.*

10 *sum.* Tamen *Med. Ven.*

susceptus. exceptus *MSS. B. et Bodl.*

in sum. et in sum, *Med. Ven. Ald. Col.*

dignasione. dignitate *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* et *MSS. Gronou. plerique.*

12 *occidione.* occisione *Med. Paris.*

13 *eius.* Abest in *MS. Bodl.* iam Schefferus pro glossemate habuerat.

14 *Lacedaemon.* Lacedaemonia sit, quam si capta prod: *Edd. B. Paris. Col.* Lacedaemonia: quo f. c. f. prod. *Med. Ven.*

16 *pupillo.* Deerat in *Edd. B. Med. Paris. Ven.*

LIBER XXVIII

Cap. I, 1 *iisdem.* Hisdem *Paris. Eisdem Col.*

2 *nam et in.* nam in *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* *vitrico.* vitrico *Ven. Ald.*

annorum quatuord. XIII annorum cum esset *Ald. XIII annorum Med. Paris. Ven. Col.*

3 *impubes.* impubis *MSS. B.*

Antiochus.

Antiochus, Antiochus Paris.

4 quoque regnum *Ariar.* regnum quoque *Hariararhi Med. Paris. Ven.* In MSS. B. erat *Hariaraqi: et in Ed. Graec. a. 1694 deest* rō quoque.

5 *pātre ac mat.* *patre matre Paris.*

cognom. Philopatori f. *cognom. Philopater ex contrario* fuit *Edd. B. Paris. Col.* *cognomento Philopater ex contrario* fuit *Med. Ven.* *cognomentum Philopatori ex contrario* fuit *Ald.* *Etiam in Iunt. est Philopatori. Sed cognomentum Philopator* fuit *Bongarsf.*

6 *sed et Spart.* *sed Spartani Med. Paris. Ven.* In *Ald.* *deest* rō *sed et.*

7 *Carthaginenses quoque aet. immat.* *Carthaginem aetate* adhuc *imatura Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* *Carthaginenses aet. adhuc immat. Ald.* *Mox Gronovius auct. ita distingui* voleb. sciebat; fatale non etc.

8 *his reg. pueris.* *Deerant in MSS. B. omnibus, vno excepto.* *Schefferus voleb. in his regibus.*

etsi nulli. *licet nulli Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*

quibusque. *Ita Iunt. Sed quisque Bongarsf. cuiusque MS. quidam. Gronovius auct. coni. tamen in iis, in suorum quēisque* maiorum *vestigia intentis.*

vestigia nitentibus. *Ita Ald. Iunt. Sed vestigia intenti* MSS. B. *vestigia intentis Paris. Ven. Col. Bongarsf. vestigiis* tētis *Med.*

emittit. *emittit MS. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 *sicut scel.* *scelestus sicut Med. Paris.*

segnis. *signis Paris.*

10 *omnes.* *Deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col. et in MS. Bodl.*

immortale. *Deerat in MSS. B. et in MS. C.*

11 *ulso.* *Deest in Med. Paris. Ald. Col.*

Cap. II, 1 *Paullo.* *Populi Col. in marg.*

Rom. *Romano Med. Paris. Ald. Col.*

precibus. *praecibus Med. Et mox in eodem libro est quaerens.*

2 *gerant.* *ferant Med. Paris. Ven.*

3 *denique.* *deinde Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Annib. *hannibale Paris. Ven. ubique.*

4 *finisimus.* *finitimis Med. Paris.*

5 *promptius.* *proprius MS. B. et Edd. Med. Paris. Ven.* *propius Edd. B. Ald. Col.* *proximius coni. Freinsbemi.* *pro-* *sperius coni. Schefferus.*

6 *super haec.* *super hoc Med. Paris. Ven. Col.*

cedere. *caedere Med.*

gratius. *gratias MSS. B. et Ed. Burman.* *Mox pro habi-* *turus Gronovius auct. coni. habiturum.*

posseffione. *possessionem Med. Paris.*

hostes

hostes. *hostem* Med. Paris. Ven. Ald.

7 huiusmodi. *huiusmodi* Paris.

victos ab. *victos* eos ab Med.

Traffamentum. *Transimentum* Med. Ven. *Transumentum* Paris. *Thraffimentum* Ald. *Burmau.* *Traffimentum* Col. *Bongarsf.*

8 ne. Deest in Paris.

cod. temp. multis b. *multis bellis* cod. temp. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

detineretur. *grauaretur* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. *distineretur maleb.* Graenius, cum Fabra.

facit. *fecit* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 ab occid. et occid. Paris.

atque Asia. et Asia Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. III, *1 se itaque ait.* *se atque ait* MSS. B. *se ita ait* Paris.

Italia. *Italicam* MS. B.

2 frequ. Gr. ing. mor. *frequentes* Graeciam inter se motus MS. Bodl. et Medic.

indum. *leuia* Bongarsf. et MSS. Mo. *Vulgatam* firmat Gronovius [Obseruat. III, 10].

n. in Italia concurrat. *nunt* Italiam concurrat MSS. B. : unde Gronovius aus facieb concurrat.

3 viribus. et viribus Med. Ven. Ald. Bongarsf.

finiri solo. solo finiti Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 quia et remot. *quia remotior* Med. Paris. Ven. Ald. *promtior* legeb. Faber.

in vind. sui rob. *inuida* et rob. MSS. B. Bodl. et C.

5 extiterint. *extiterunt* Med. Paris. Ven. Ald.

6 praetextu. *praetexto* MSS. B.

7 tametsi. quibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 quippe. nam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

virtus et. Absunt in Bongarsf.

in bello. ad bella Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. in bello MS. B.

cognouerant. *cognouerunt* Med. Paris. Ven. Col.

Cap. III, *1 cum.* tum Ven.

victos a Poenis Rom. *victores* Poenos didicisset ap. h. se Romanis prof. MS. B.

traiceret. *traicert* Ald.

2 mittit. *mittet* Ven.

3 comprehensus. *compraensus* Paris.

perductus. *productus* Paris. Col.

4 Laenium. *Leuinium* Med. Ven. Ald. ubique.

5 traiecisset. *venisset* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

multis prom. *promissis* multis Med. Paris. Ven. Col.

impellit. *impulit* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Achaesi.

Achacos. acetos *Med. Paris. Ven. Col.*

6 fines. partes *MS. B.*

abduſtiſque. abduſtis *Med. Ven. adduſtis Paris.*

ad tuendum. Deerant in *MSS. B. et C.*

reuocauerunt. reuocarunt *Ven. Ald. Col.*

7 Laeuinus. Leuinius *Med. Paris. Ven. Ald.*

iuncta. inita *Med. Ven. Ald. Iunt. Col. initia Paris.*

Aſſalo. Athalo *Med.*

8 percuſſae. percuffae *MS. B.*

Illyriorum rex. Illyriorum reges *Med. Ven. Bongarf. Illy-*
zicorum reges Paris. ab Illyriorum rege Col. Schefferus puta-
bat veram leſionem fuiſſe legationes.

eius. eorum *Ald. Iunt.*

haerens. haerentes *Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*

exigebat. exigebant *Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*

9 rebus obſ. obſeſſus rebus *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

primum. primo *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 mole. more *MS. B. mora al. MS. B.*

11 contentis. contentus *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.*
Sed in libello Varr. Leſt. Bongarfius iubet e MSS. ſcribi con-
tentia.

quem ad Rom. quem Romanos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

fociorum. sociorumque *Edd. B.*

diſcedere. deſciſcere *MS. B. Modius reſcribet.* quibus illi
cogn. vitat. deſciſcere ab eo Ach. auct. ſua cogit.

LIBER XXX

Cap. I, I in Aeg. Ptol. Ptolem. in *Aeg. Med. Ven. Ald. Col.*

2 quippe. nam *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

parto. obtento *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

adiuncta. adſtructa *MSS. B. omnes, Bodl. et C.*

velut. veluti *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

ſe. ſeſe. *Ven.*

omnis. omnes *Ald.*

regia. regio *MS. C. et Edd. B. Ald. Col.*

5 trepidare. trepidat *Edd. B. Ven. Ald. Col.*

legat. m. qu. vir. par. morari. et per legationes quouſque
vires paret, rogat mor. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

quoad. quibus *Ald.*

pararet. paret *Ald.*

6 Graecia. Graeciam *Med. Ven. et MS. Bodl.*

regno. Deest in *MS. C. Pro ſpoliaſſerque in l'am. eſt ſpo-*
liaſſet.

fort. virt. fortuna virtutem *MS. B.*

inuifſet.

2 *Agas.* Isangas MS. Bodl. Magas leg. e Pausania *Leopardus* [Emendatt. VII, 20]. Sed Magius MS. Oxon. Agys Edd. B. quidam, Col. in marg.

Beronicen. Berenicen Ald. Beronicem Col. Beronice Paris.

eius despond. eius, qui vocatus est Gallinicus, desp. MS. B. et C: quod probabat Gronovius auus.

3 *regis.* Antigoni regis Edd. B. Med. Ven. Col.

solueretur. solueret Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

arcesserent. accerferent Med. accersirent MS. B. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *socrui.* socrus MSS. B.

5 *suspecta.* spectata Edd. B. Med. Col.

dein. deinde Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *comparantur.* componuntur MS. Voss.

cui. qui Paris.

5 *parceretur.* parcerent Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *Beronice.* Berenice Ald. ubique.

supra. stuprum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

secuta. subsequuta Ven. Col. in marg. secuta est Paris.

LIBER XXVII

Cap. I, 1 *filius.* Deest in MS. Bodl.

Seleucus. Seleucum Paris.

hortante. orante MSS. B.

Laodice. Laodice Med. Paris. Ven. Ald. Col.

prohibere. inhibere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *Beronicen.* Berenicen Ald. Iunt. Beronicem Paris. Col. et MSS. B.

interficit. interfecit MS. B. C. et Bodl. et Ed. Ven. Ald.

4 *interficiendam.* interficiendum MS. B.

Daphnae. paternae Daphnae Edd. B. Col. paternae dafne Med. paterne Daphne Paris. In MSS. B. erat Dafine. In Ven. Claternae.

claudis. clausit Med.

5 *Asiae ciuitas.* ciuitatibus Asiae Med. Paris. Ven. Ald. Col.

eius dignit. dignitatis eius Med. Paris. Ven. Col.

casum. et casum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Pro indignae Gronovius auus reponet. indignum.

6 *exterritus.* excitus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *circumuenta.* circumuenta Paris. Ald. Col. circumuenta Med.

8 *defens.* erant. defensori fuerant MSS. B.

10 *scelus.* Deest in Paris.

premissae. interceptae Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- Cap. II, 2 *residuos*. *residui Ald.*
 3 *transierant*. *defecerant Edd. B.*
naufragii. *naufragi coni. Schefferus et Faber.*
 4 *veluti*. *velut Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 5 *santum*. *tantae MS. B.*
comitator. *comitior MS. B. comitator Paris.*
Antiochiam. *in Antiochiam Edd. B. Med. Ven. Antio-*
cheam MS. B.
 6 *facis*. *fecit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
finis. *finem MSS. B. omnes et C. Bodl. Propter inter Bongar-*
fius e MSS. reponi iubebas intra: quod etiam est in MS. C.
et Bodl.
laetae opis. *laetae opes MSS. B.*
 8 *Hierax*. *hic Hierax Ven. Col. Hieraxes cognom. MS.*
Bodl. Schefferus delet. rō ritu. Freinshemius contra induci
posse putabas rō vitam, et rō ritu mutari in ritum.
 9 *Euergetes*. *Ita MSS. B. Sed deest in Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Bongarf.
cum Anti. *cum audisset regem Antio. Edd. B. Med. Ven.*
Ald. Col.
cognouisses. *Abest in Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 10 *pax*. *pace MSS. B.*
decem. *X Med. Paris. Ven. Col.*
mercenario. *mercenario Med. ubique.*
implor. *se imploratus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
In Ald. mox est exiit.
 11 *vertere*. *verterunt Med. Ven. Ald.*
 12 *redimis*. *redemit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

- Cap. III, 1 *Eumenes*. *Nicomedes leg. Gronovius auus.*
vacantem. *vagamtem Edd. B. Med. Ven. Col.*
victorem. *auctorem MS. B.*
 3 *namque*. *nanque Med. Ald. Col.*
vti. *et vti Ald.*
 5 *Bisbrynus*. *Bithynius MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Bithinius Col.
humiliorum f. m. manus. *humilior f. m. m. Edd. B. hu-*
milior f. mercenarii manus Med. Paris. Col. in marg. semper
merc. manus Ven. Ald. Col. humiliorem f. m. manu MS. B.
humiliore f. m. manu al. MS. B. horum omnium f. m. ma-
coni. Boxbornius.
cum interea. *interea, omisso rō cum, Ald.*
 6 *reparant*. *reparabant MS. B. basium mihi reparant*
leg. in vno Ed. B.
 7 *victus*. *et victus Paris.*
Artaemenem. *Arimenem MS. B. et Bodl. Ariamenem coni.*
Vossius.
pronebitur. *peruehitur Ald. Bongarf.*
 8 *exceptus*. *susceptus Med. Ven. Ald. Col.*

insidiae sibi. sibi insidiae Ven. Ald. Col.

9 *tutus locus. locus tutus Med. Paris. Ven. Ald. Col. Pro locus erat solus in MSS. B.*

10 *non amicus dedito, qu. hosti. non tam amicus ei deditus, quam hostis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. non amicus ei dedito, quam hosti Ald. non amici debito, quam hostis Bongars. non amici debito, quam hosti MS. B. Pro quam hostis in al. MS. B. quod hostis. Berneggerus coni. non amicus dedito quam hostis factus. Gronovianus leg. non tam amicus dedito, quam hostis fratri. Vossius coni. non amici debito, quam hostis functus.*

artissima. artissima Med. Ven. Ald. Col.

11 *nouerat. agnouerat Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. cognouerat Ald.*

elabitur. labitur MSS. B. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald.

12 *finitur. finit cavi. Berneggerus, Mox pro getmanis Bongarsius maleb. germani.*

quasi et. et quasi Edd. B. Ald.

exules. exulantes MSS. B. exultantes al. MS. B.

LIBER XXVIII

Cap. I, 1 *in se. ipsa Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Aetolis. Sic MSS. B. Sed ab Aetolis Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*

pater. mater Edd. B.

2 *Pthiam. Pithiam MS. B. Phythiam Edd. B. Paris. Col. Phytiam Med. Pythiam Ven. Ald. Iunt. et MS. Bodl. Phtiam Burman. Phthiam emend. Bongars.*

tradit. tradidit Med. Paris. Ven. Ald. Col.

cognitionis. cognitionis Paris.

3 *Acarnanes. Acharnanes Med. Paris. ubique. Sic max Acharnaniae.*

6 *qui soli. quod soli MS. B.*

miserint. miserunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. II, 1 *audiere. audierunt Med. audierunt Paris. Ven. Ald. Col. audire MSS. Mo.*

bellis occisione caesi sint. bellis vexati totiens occisione sine caesi Med. Ven. bellis vexati toties occisione sint caesi Col. Etiam in Paris. est occisione. vexati toties occisione sint caesi Ald. Iunt.

dicentesque. dicentes Paris.

2 *adu. Carthagin. Schefferus delenda censebat. Idem volgebat mox induci et defendisse.*

3 *qui. Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 *eos suam. suam eos Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 *maiore. maiori Med. Ven. Ald. Col.*

nullis. vllis MSS. B. In Med. et Col. abest.

totis.

- totis. testis Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
 sepulcris. sepulchris Med. ubique.
 praebuisset. dedisse MS. C.
 urbis. Ita MSS. B. et MSS. Mo. Ald. Iunt.: quod ipsi Bongarsio placebat. Sed viribus Med. Paris. Ven. Col. Bongars. proposuerant. praeposuerant Med. Paris. Ven. Iunt.
 6 ferme a Gal. ferme Gallis MSS. B.
 7 igitur illis Gallos. igitur Gallos MSS. B.
 priusque. priusquam Paris.
 defendenda. defendisse MS. B.
 aliena appet. aliena defendi appet. Med. Paris. Ven. Col.
 In Bongars. absunt verba quam aliena appetenda.
 8 nempe. nimphe MSS. B.
 ademptum sol. ten. adempta teneant MSS. B. et C.
 9 uxores. uxoris Med. Paris.
 non inuen. nec inuenit. Med. Ven.
 10 ipsam. suam Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 12 solos denique. solos. Denique Med. Paris.
 florentes. semper florentes MSS. B. C. et Bodl.
 timuerint. timuerunt Paris.
 nomen. nomine Med. Paris.
 14 regni. Deleri volebat Faber.
 et Acarn. Deest r̄d et in Med. Ven. et Col.

Cap. III, 3 Olympias. Olympias Med.
 non magno post tempore. Deerant in MSS. B. C. et in Ed. Ald.

- aegrum. aegre Col. in marg.
 4 Laudamia. Laudemia MS. B. Laudamea al. MS. B. Laudamia Edd. B. Ald. ubique. Laodomia Ven. Col. ubique. Laudomia Med. Paris. ubique. Deidamia coni. Ian. Parrhasius [Quaestit. per epist. 41].
 regis. tyranni MSS. B. C. Bodl. et Ed. Ald.
 6 assiduus. assidue Med. assiduae Paris.
 claudibus. clabibus Med.
 8 Miloque. Milo quoque MSS. B. et Ed. Ald.
 duodecima. XII Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 9 bis. lis Med. Paris. Ven. Ald.
 10 constitui. constituere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 laborabat. laborarat Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 12 proc. proi. in vulg. diad. processit in vulgus sine diademate MSS. B. omnes, praeter unum, et MS. C.
 nesciat. sciat Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.: quod recepit Vorstius. Schefferus utrumque tenebat tollendum.
 14 compesueris. compensauerit Med. Ven.
 Macedonum. Macedenum Ald.
 15 depon. se imp. deponere imper. Med. Paris. Ven. Col. Bongars.

ipſi reg. quia *reg.* MSS. B. et Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Unde Bongarſ. coni. quate r. *Voffius* autem leg. quin.

16 *quoad.* donec Med. Paris. Ven. Ald. Col.: haud dubie *gloſſemate.*

traderentur. traſtarentur Paris.

Cap. III, 1 *contemſerant.* contemſerunt Med. Ven. Col. conuerſerunt Paris.

2 *vetere.* veterum MSS. B. C. et Bodl.

4 *mortem.* mortes MS. Bodl.

filii. filiae Med. Ven. Ald. Col.

ipſi. et ipſi Ald.

concidiffent. occidiſſent MS. B. decidiſſent Ven. Col.

5 *potentibus.* Ita MS. B. vnus: caeteri *petentibus.* parentes Edd. B. Med. Paris Ven. Col.

vulnera. vulneratos Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

laſſos reſiciebant. lapſos reſiciebant Med. Paris. Ven. Ald. Col. *luxos, aut luxatos ref.* Col. in marg. In Edd. Graeu.

a. 1694 et a. 1701 *abſunt.*

6 *inter haec.* Scheffero delenda videbantur.

magis. magiſque Bongarſ.

7 *Cleomenes.* Deomenes Med.

corpore. corde Med. Ven.

ſuo. Aberat in MSS. B.

9 *acclinis.* accliuſis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Mox Grononius *auus legeh.* hort. vt ſ. a. m. r. t. reſeruarent, cum coniuge et etc.

10 *ſum.* Tamen Med. Ven.

ſuſceptus. exceptus MSS. B. et Bodl.

in ſum. et in ſum, Med. Ven. Ald. Col.

dignatione. dignitate Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. et MSS. Gronou. plerique.

12 *occidione.* occiſione Med. Paris.

13 *eius.* Abeſt in MS. Bodl. Iam Schefferus pro *gloſſemate* habuerat.

14 *Lacedaemon.* Lacedaemonia ſit, quam ſi capta prod: Edd. B. Paris. Col. Lacedaemonia: quo ſ. c. ſ. prod. Med. Ven.

16 *pupillo.* Deerat in Edd. B. Med. Paris. Ven.

LIBER XXVIII

Cap. I, 1 *iſdem.* Hiſdem Paris. Eiſdem Col.

2 *nam et in.* nam in Med. Paris. Ven. Ald. Col. *vitrico.* vidrico Ven. Ald.

annorum quatuord. XIII annorum cum eſſet Ald. XIII annorum Med. Paris. Ven. Col.

3 *impubes.* impubis MSS. B.

Antiochus.

Antiochus. Antiochus Paris.

4 *quoque regnum Ariar.* regnum quoque Hattarathi *Med. Paris. Ven.* In MSS. B. erat Hattarathi: et in Ed. Graec. a. 1694 deest rō quoque.

5 *patre ac mat.* patre matre *Paris.*

cognom. Philopatori f. cognom. Philopater ex contrario fuit *Edd. B. Paris. Col.* cognomento Philopater ex contrario fuit *Med. Ven.* cognomentum Philopatori ex contrario fuit *Ald.* Etiam in *Innt.* est Philopatori. Sed cognomentum Philopator fuit *Bongarf.*

6 *sed et Spars.* sed Spartani *Med. Paris. Ven.* In *Ald.* deest rō sed et.

7 *Carthaginenses quoque aet. immat.* Carthaginem aetate adhuc immatura *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* Carthaginenses aet. adhuc immat. *Ald.* Mox Gronovius auct. ita distingui voleb. sciebat; fatale non etc.

8 *his reg. pueris.* Deerant in MSS. B. omnibus, vno excepto. Schefferus voleb. in his regibus.

etsi nulli. licet nulli *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*

quibusque. Ita lunt. Sed quisque *Bongarf.* cuiusque MS. quidam. Gronovius auct. coni. tamen in iis, in suorum quēisque maiorum vestigia intentis.

vestigia nitentibus. Ita *Ald.* lunt. Sed vestigia intenti MSS. B. vestigia intentis *Paris. Ven. Col. Bongarf.* vestigiū rētis *Med.*

emittit. emicuit MS. Bodl. et *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 *sicut scel.* scelestus sicut *Med. Paris.*

segnis. signis *Paris.*

10 *omnes.* Deest in *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* et in MS. Bodl.

immortale. Deerat in MSS. B. et in MS. C.

11 *ultero.* Deest in *Med. Paris. Ald. Col.*

Cap. II, 1 *Paullo.* Populi *Col. in marg.*

Rom. Romano *Med. Paris. Ald. Col.*

precibus. praecibus *Med.* Es mox in eodem libro est quaerens.

2 *gerant.* ferant *Med. Paris. Ven.*

3 *denique.* deinde *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Annib. hannibale *Paris. Ven. ubique.*

4 *fnitimus.* fnitimis *Med. Paris.*

5 *promptius.* proptius MS. B. et *Edd. Med. Paris. Ven.* propius *Edd. B. Ald. Col.* ptoximius coni. Freinsbemi. prosperius coni. Schefferus.

6 *super haec.* super hoc *Med. Paris. Ven. Col.*

cedere. caedere *Med.*

gratius. gratias MSS. B. et Ed. Burman. Mox pro habiturus Gronovius auct. coni. habiturum.

posseione. possessionem *Med. Paris.*

hostes

hostes. hostem *Med. Paris. Ven. Ald.*

huiusmodi. huiusmodi *Paris.*

victos ab. victos eos ab *Med.*

Thrasymenum. Transimenum *Med. Ven.* Transumentum *Paris.* Thrasimenum *Ald. Burman.* Trasimenum *Col. Bongarf.*

8 ne. Deest in *Paris.*

ead. temp. multis b. multis bellis eod. temp. *Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*

detineretur. graueretur *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.* distineretur maleb. *Graecius, cum Fabro.*

facis. fecit *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 ab occid. et occid. *Paris.*

atque Asia. et Asia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Cap. III, 1 se itaque ait. se atque ait *MSS. B.* se ita ait *Paris.*

Italia. Italicam *MS. B.*

a frequ. Gr. ing. mor. frequentes Graeciam inter se motus *MS. Bodl. et Medic.*

indum. leuia *Bongarf. et MSS. Mo.* Vulgatam firmat *Gronovius* [Obseruat. III, 10].

n. in Italia concurrat. nuntius Italiam concudat *MSS. B.* unde *Gronovius* aures facieb. concutiat.

3 viribus. et viribus *Med. Ven. Ald. Bongarf.*

finiri solo. solo finiri *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 quia et remot. quia remotior *Med. Paris. Ven. Ald.* prom-
tior legeb. *Faber.*

in vind. sui rob. inuicta et rob. *MSS. B. Bodl. et C.*

5 extiterint. extiterunt *Med. Paris. Ven. Ald.*

6 praetextu. praetexto *MSS. B.*

7 tamen. quibus *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

8 quippe. nam *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

virtus et. Absunt in *Bongarf.*

in bella. ad bella *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* in
bello *MS. B.*

cognouerant. cognouerunt *Med. Paris. Ven. Col.*

Cap. III, 1 cum. tum *Ven.*

victos a Poenis Rom. victores Poenos didicisset ap. h. se Ro-
manis prof. *MS. B.*

traiceret. traiceret *Ald.*

2 mittis. mittet *Ven.*

3 comprehensus. compraensus *Paris.*

perductus. productus *Paris. Col.*

4 Laenium. Leunium *Med. Ven. Ald. ubique.*

5 traicisset. venisset *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

multis prom. promissis multis *Med. Paris. Ven. Col.*

impellit. impulit *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Achates.

Achaeos. aetolos *Med. Paris. Ven. Col.*

6 *fines.* partes *MS. B.*

abduclisque. abduclis *Med. Ven. adduclis Paris.*

ad suendum. Deerant in *MSS. B. et C.*

reuocauerunt. reuocarunt *Ven. Ald. Col.*

7 *Laeninus.* Leuinius *Med. Paris. Ven. Ald.*

inicta. inita *Med. Ven. Ald. Iunt. Col. initia Paris.*

Astalo. Athalo *Med.*

8 *perculsae.* percussae *MS. B.*

Illyriorum rex. Illyriorum reges *Med. Ven. Bongarsf. Illyricorum reges Paris. ab Illyriorum rege Col. Schefferus putabat veram lectionem fuisse legationes.*

eius. eorum *Ald. Iunt.*

haerens. haerentes *Med. Paris. Ven. Col. Bongarsf.*

exigebat. exigebant *Med. Paris. Ven. Col. Bongarsf.*

9 *rebus obs.* obsessus rebus *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

primum. primo *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *mole.* more *MS. B. mota al. MS. B.*

11 *contentis.* contentus *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. Sed in libello Varr. Lest. Bongarsius iubet e MSS. scribi contentis.*

quem ad Rom. quem Romanos *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

sociorum. sociorumque *Edd. B.*

discedere. desiscere *MS. B. Modius rescribet. quibus illi cogn. vitat. desiscere ab eo Ach. auct. sua cogit.*

LIBER XXX

Cap. 1, 1 in *Aeg. Ptol.* Ptolem. in *Aeg. Med. Ven. Ald. Col.*

2 *quippe.* iam *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

parro. obtento *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

adiuncta. adstructa *MSS. B. omnes, Bodl. et C.*

velut. veluti *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

se. sese. *Ven.*

omnis. omnes *Ald.*

regia. regio *MS. C. et Edd. B. Ald. Col.*

5 *trepidare.* trepidat *Edd. B. Ven. Ald. Col.*

legat. m. qu. vir. par. morari. et per legationes quousque vires pareret, rogat mor. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

quoad. quibus *Ald.*

pararet. pareret *Ald.*

6 *Gracia.* Graeciam *Med. Ven. et MS. Bodl.*

regno. Deest in *MS. C. Pro spoliassetque in l'ou. est spoliasset.*

fort. virt. fortuna virtutem *MS. B.*

iuuisset. iuuasset *Parif. Mox deerrat et sed in Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

7 *reciperat. recuperatione Med. Parif. Ven. Ald. Col. facta. factaque Med. Parif. Ven. Ald.*

anide. eandem MS. B. et Bodl.

Euryd. Burydice Col. Euridice Parif.

Agathocliae. Agathocleae Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

8 *omnem magnitud. omni magnitudine MS. et Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*

consumit. consumit Parif.

9 *crepundia. tripudia Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*

iam spectator. iam expectator MS. Bodl. iam spectatur Parif. etiam spectatur MSS. B.

10 *laborantis reg. tac. p. et oc. labentis regiae tacita pestis et occulta mala MS. B. et Bodl. et Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col. In Edd. Graeu. a. 1694 et a. 1701, etiam in Burman., legitur regis. Gronovius auct. leg. hae primo laborantis etc. Graevius com. haec prima labantis regiae tac. pest. et occulta mala fuerunt. Schefferus deleb. verba et occulta.*

Cap. II, 2 *quotidiana. cotidiana Ald.*

3 *accedebar. accendebat MS. B.*

Oenanthe. Euanthe Edd. B. Parif. Ven. Col. Euanthae Med. Ald. Cenanthe MS. Bodl.

quae. qua Col.

comitantur. Suspectum erat Scheffero.

5 *ciuitatem. ciuitates MS. C.*

6 *quinguenni. quinquennii Med.*

inica. inigia Parif.

occultata. occulta Ven. Ald.

7 *re sament cognita. recognita tandem MS. B.: quo adiun- tur coniectura Schefferi, qui volebat legi re tandem cognita.*

multis. et Ag. multis, Agath. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

Eurydices. Eurydieis Ven. Col.

8 *supplicio. et supplicio Ald. supplicium MSS. B.*

misere. miserunt Med. Parif. Ven. Ald.

Cap. III, 1 *causam. causas MSS. B. et C.*

adu. Phil. quær. quærentibus adu. Philippum Med. Parif. Ald. Col.

eis. Deest in Parif.

2 *superato. superatis MSS. B.*

3 *itaque. igitur Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

denuntient. Deerrat in Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.

regno. ut a regno Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

abstineant. abstineant nuntient Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.

- 4 *Lepidus*. *Laepidus Med. Paris.*
pupilli. *Philippi pupilli MS. Bodl.*
administret. *administraret Ven. Ald.*
 5 *legationes*. *legati Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
Attali. *Athali Med. ubique.*
regis, et. *regis Pergami et Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*
Philippi. *Philippi regis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
querentes. *quaerentes Med.*
 6 *statim ig. titulo*. *statim praetextu Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Col.
fac. auxilii. *auxilii sociis Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.
legionesque. *legacionesque MSS. B.*
cum consule. *Ita MSS. B. duo. Sed cum conditionibus pa-*
cis MSS. B. reliqui. cum conditione pacis MS. C.
 7 *erecta*. *erepta Med. Paris.*
urgeretur. *vergueretur Bongarf.*
 8 *deinde*. *dehinc MSS. B.*
 9 *concedebat*. *contendebat MS. Bodl.: ut coni. Acidalius*
[ad Vell. Paterc. II, 130. 8].
veluti. *velut Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
seruit. ratio. *ratio seruit. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
vindican. *vindicanda Med. Paris. Ven. Col.*
 10 *petente eo*. *eo petente Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
inductiae. *indutiae Bongarf.*
datae. *sunt datae Med. Ven. Ald.*
Romat. *Deest in Med. Paris. Ven.*

Cap. IIII, 1 *Theram. et Theras*. *Theremenem et Theras.*
MSS. B. et C. tamen et terras in al. MS. B. Teramen et
Teras in MS. Bodl. Theramenē et Theras. Med. Thera-
menen et Theras. Paris. Ald. Col. Bongarf. Theramene et
Therasia Ven.

naugantium. *habitantium coni. Freinsheimius.*

3 *in Af. qu. ead. die id. mot.* *in Asia vero eodem die mo-*
rus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Sed res posteriores re-
tiunt rō idem.

labē. *mole Edd. B. Ven. Col.*

absorbuit. *obsoibuit Med. Paris.*

4 *vetus*. *votis MSS. B.*

voraturum. *venturum MS. B. vota daturum al. MS. B.*

5 *Nabin*. *Nabim Ven. Ald. Nabyn Med. Paris. Nabidin*
MSS. B. et C. Nauin al. MS. B. Gnauin al. MS. B. Ona-
bin Col. in marg.

6 *Bactros*. *Bactrosque Med. Paris.*

finem. *fine MS. et Edd. B. MSS. Leidd. duo, Medic. et Ed.*
Rom. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Schefferus coni. in Orien-
tis finem.

7 *sustinendum*. *substinendum Ven. Ald.*

8 *Flamininus Rom.* Flaminius Romanorum *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

inde Ital. et Hisp. cum Italia et Hispania *MS. Bodl.* inter Italiam et Hisp. *Ven. Col. in marg.*

perdonitas. perdominatas *MS. B.*

9 *nec Annib.* ne Annib. *MSS. B. omnes.*

quid Alex. Alex. quidem *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

10 *aestimandos.* existimandos *Med. Paris. Ven. Col.*

11 *inu. audierant.* inu. audierant *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* deuictum audiant *MS. B.* Gronovius auus coni. qui inuictus audierit.

qui tot. or. deuicerat. quo tot. or. deuicerit *MSS. B.* Iam Gronovius auus leg. deuicerit.

12 *puero.* Pro glossmate habebat Schefferus.

his Mac. iis Mac. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

qui non ita prid. qui non ita ut praede pridem *Dard. fuer. Med.* qui non ita praedae ut pridem *Paris.* qui non ita ut pridem etc. *Ven. Col.* In *Ald.* est Dardanis praedae. Et in *MSS. B.* erat hisdem *Dard. fuerint.* Iam Freinshemius coni. fuerint. Schefferus pro Dardanis volebat reponi iisdem.

13 *decora se suor.* decora esse. Non *MSS. B.* decora perdidit. Non *al. MS. B.* decora Romanos se suorumque militum com. Non *Edd. B.* dec. Romanos se suorum mil. com. *Med. Paris.*

14 *his.* iis *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

habeat. habebat *Med. Paris. Ven.*

16 *Macedonas.* Macedones *Ven. Col.*

17 *a Flaminio.* a Flaminio *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* In *MSS. B.* aberat *qđ a.* In *al. MS. B.* erat pacem a Flam. petita, nom. q. r. ret. petit, nomen q. r. tenuit *MS. B.*

Graeciae. Ita *MS. Guic. Ven. Ald. Iunt. Col.* Sed Thraciae *MSS. B. reliqui, et Edd. Med. Paris. Col. in marg.*

18 *quod.* quia *Med. Paris. Ven.*

LIBER XXXI

Cap. I, 1 *Philopatore.* Philopatro *MSS. B.* Philopatre *Med. Paris. Ven. Col.* Antipatro *MS. Bodl.*

contemtaque. contemta leg. Gronovius auus.

regni. etiam regni *Med. Paris. Ven. Col.*

praedae etiam. Ita *MSS. B.* Sed praeda *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* praeda etiam Bongars.

2 *Phoenicen.* Phoenicem *Med. Paris. Ven. Col. Bongars.*

Aegypti. Aegyptii coni. Schefferus, applaudente Graevio, abstinere regno. abstinere a regno *Med. Paris. Ven.* abstinere a regno *Edd. B. Ald. Col.* abstinere imperio *MS. C.* In *Med.* etiam est mox pupili.

3 *populi Romani.* populi reipublicae *MSS. B.*

4 *dennun-*

- 4 *denuntiatur*. denuntiatur Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.
 5 *Nabis*. Nabys Paris.
 6 *ne uno temp.* ne eodem tempore Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Caeterum et hic pro detinerentur Gracius censabat rescribendum distinerentur.
Flaminio. Flaminio Med. Paris. Ald. Col. ubique.
liberer. liberaret Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 7 *pror. est*. Terrib. prorog. Terrib. MSS. B.
aem. eius, occ. aemuli occult. eius Ven.: in quo mox est criminabatur, neg. cum aequo.
inisse. emisse MS. B.
 8 *militari*. militare Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. in marg. Vorstius coni. immoderatae licentiae militari.
circumspicere. circum inspicere MSS. B. circumspicere Med.
falsa. Schefferus coni. falso nuntiata f., aut falsa, inducis rōis nunt. fuisse.

- Cap. II, I *perculsus*. percussus MS. B.
speculandos. speculandum MS. B.
Cnaeum. Aberat in Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Cnaeum Bongars.
praecipit. praecepit Med. Paris. Ven. Col. praecipitur MS. Bodl.
si. ut si Med. Paris. Ven. Ald. et MS. C.
Romanum. Aberat a MSS. B. et MS. C.
 2 *paratum*. Ita MSS. B. omnes, et MSS. Angl. tres. Sed peritum Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.
 3 *principum*. principium Paris.
legatique. lactantibusque MSS. B. lactatique al. MS. B.
Carthaginiensum. Carthagenensum Ald.
obuersatus. obseruatus MSS. B. et Edd. Med. Paris.
in supr. fu. fuisset in supremum Ald. Gronovius auct. et Gracius coni. in supremam.
urbanum. suburbanum MS quidam: ut coni. Freinsbemi.
propter. prope Med. Paris. Ven. Col.
ad portum. ad portum Edd. B. quidam.
revert. diuertentem Med. Paris. Ven. Ald. Col. devertentem MSS. B.
 4 *habebat*. hēbat Med.
erat et grandis. erat etiam grandis Med. Paris. Ald. Col.
facultas. difficultas coni. Graevius.
inopia. inopiam Med. Paris.
 5 *navem*. naues coni. Schefferus.
 6 *postera die*. postera autem die Med. Ven. Ald.
temporis. Abest ab Ven. Ald.
exspectabas. expectabatur MS. B.
 7 *ominati*. minati Paris.

8. *regreditur.* reuertitur *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
refert. infert *Paris.*

Cap. III, 1 *in Graec. Flam.* Flaminius in Graecia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

grau. fractum. grauibus fractum *MSS. B. Bodl. et C. Thuan.*
et Leidd. tres. grauibus vulneribus *fr. al. MS. B.* praeliis et
 grauibus fractum subegit, vel. *al. MS. B.* Pro exsanguem
Faber coni. aeguem. Gronovius nepos. coni. grauibusque pacis
 legibus fractum velut exsanguem in regno reliqu.

2 *deductisque.* eductisque *Bongarsf.* Sed in libello *Varr.*
Leffr. inbet scribi e MSS. omnibus deductisque. In *Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Ald. Col. est *reductis, omisso tñ que.* In *Ven.*
etiam est libertatis pro libertate.

3 *rebus.* Aberat a *MSS. B.*
vicinum. vicinale *MS. Medic. et Leidd. duo.*
juum. Aberat a *MSS. B.* In *Paris. et Ven.* mox est *Phi-*
loponemem.

4 *Flam. R. imp. comp.* compar. *Flamini* Rom. imper.
Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 *aduentu.* aduentus *Col.*
regis. Abest a *Ven. Col.* In *Iun.* est animo: et in *MS.*
Mullieb. animum regis accendit.

7 *in.* Abest a *Col.*

8 *mille equites.* mille equitum *MSS. B. Bodl. et C.* tria
 millia equitum deposc. *MS. B. unus, in marg. edit. vet. Iob. Pelérini.*
quam. quod *MS. C. et N.*

gesserit. gesset *MS. N.* Max in *Ven.* pro restauraturum
 est instauraturum.

9 *Asiam.* Asia *Ald.:* ut *coni. Gronovius auus.*
condit. condiciones *Med. ubique.*

10 *fuisse.* fuisse *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.*
se ei. ei se *Med. Paris.* In *Ven. Ald. et Col.* abest *rd ei.*

Cap. III, 1 *partibus.* patribus *Ald.*

2 *relata Carthag.* perlata *Carthag. MS. B. et Bodl.* laeta
Carthaginienfibus al. MS. B.: quod *lunas coniecturam Schefferi,*
qui legi volebat lata. Sed *relata Carthaginienfibus Med.*

Punico ingenio. Punico vsus ingenio *Ald.*

3 *purgandam.* pugnandam *Parisf.*
vlro rem Rom. per leg. def. statim *Romam legatum def.*
Edd. B. Med. Ven. Col. statim *rem Rom. per leg. def.*
Parisf. Ald.

4 *Specie.* spē *Med.*
redderent. facerent *Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

5 *Ephefi.* Ephesum *MS. B.*
conu. ad Antioch. conuenissent *Antiochum Ald.:* ut
coni. Freinshemius. Schefferus legeb. cum *Ephesum venissent*
ad Ant.

ad Ant. mand. ei sen. Antiocho mand. senatus MS. Florent. et Leid. duo.

6 *affili.* Abest a MS. Bodl.

circa Annibalem fuer. cum Annibale fuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

rep. eius, quam. rep, quam Med. Paris. Ven. Ald. Col.

7 *debeatur.* debebatur Med.

8 *quorum.* quare MSS. B. quarum al. MS. B. et Ed. Ald.

colloquebatur. colloquitur Med. Paris. Ven. Ald. Col.

quod fam. quod pro famil. Edd. B. Ven. Col. quid pro Med. Ald.

9 *tam af.* iam af. Col. In eodem libro abest mox rē colloquio.

eius. Deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col.

eius cum Rom. eius Rom. MSS. B.

10 *gratiam.* gratiam Med. ubique.

sicuti sol. Inclusa sunt vnicinis in Ald. In eodem et Med. et Ven. est sicut.

11 *referre.* referebat MS. B.

veluti. et veluti Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 *ne.* nec Paris. Ven. Ald. Col.

statuit. statuisset, sed inf. dicitur. Quum frequ. Edd. B. Med. Paris. Col.

Cap. V, 1 *dicitur, quum.* dicitur enim, quum MSS. B.

tandem. In Edd. Graeu. a. 1694 et a. 1701 est *tantum*: haud dubie operarum errore. Omnes nostri, etiam Gronou. et Burman., habent *tandem*. Sic mox quoque operarum peccato in Ed. Graeu. a. 1694 irrepluit *vocare* pro *vocari*. In Burman. tamen non est correctum.

interrogasse. interrogasse se Ven. Ald.

2 *edifferturum.* non deserturum MSS. B.

3 *libertati praef.* libertatis deprecatus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

praesentium. Deerat in Edd. B.

neque sed. nec sedem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

belli. Abest a MS. Bodl.

uberior. huberior Med.

4 *et bom.* Ita Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronou. Sed in Graecianis et Burman. abest rē et. Caeterum in Med. Paris. Ven. Ald. Col. ordo verborum hic est: *et belli genus et hominum*.

5 *aliquam.* aliquem MSS. B.

diripuisse. rapuisse MSS. B. omnes, Bodl. et C. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Romano. Romanis MS. B.

aliqua. aliqua ratione Med. Ven. Ald. Col.

sumetiā. tamen etiam MS. *Bodl. Medic. uterque, et Leid.* duo. *Schaefferus coni.* viceris tu, etiam victo, vel etiam tunc victo. *temere.*

luct. esse. luct. est *Med. Paris. Ven. Col.*

6 laceffat. lacefferet *Ald.* lacefferit *Ven. Col.* laceffisset *Paris.*

vincere. vinci *Col.*

7 fin. finit *Paris.*

vir. cess. cesserit virium *Med. Paris. Ven. Col.*

perinde. proinde *Med. Paris. Col. in marg.*

exficcare. exciccare *Paris.* exciccare *Med.*

8 haec. hoc *Med. Paris. Ven. Ald.* *Sed in Paris. abest* et ante *secreto.*

utroque. vitroque *Med.*

foris. fortis *Paris.*

9 nam prius illos. prius namque eos *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Cap. VI, 2 *Et Ant.* At *Ant. Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.*

non tam. non tantum *MSS. B.*

sua. regis *MS. Bodl.: haud dubie e glossmate.*

3 assentantium. Ita *MS. in marg. edit. vet. Pelerini,* qua vsus est *Bongarsius.* *Sed assentationum Med. Paris. Ven. Col. Bongars.* assentatorum *Ald. Iunt.*

quotidie. cotidie *Ald.*

4 Acilius. Attilius *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

bello. belli *MSS. B. et C.*

summa ind. summa ope et ind. *Ald. Iunt.*

illiciebat. alliciebat *MS. B.*

exitus. excitus *Med.*

5 congressione. conditione *MSS. B. et Mo. Vnde Modius coni.* coitione. *Schaefferus maleb.* confusione. *Max Faber coni.* castraque praeda ditia.

6 agere. agere velle dicit *Med. Paris. Col.* agere vellet dicit *Ven.*

7 nuntiatur. nunciatur ei *Med. Paris. Ald. Col.*

Aemilium Rom. Ita *MS. in marg. edit. vet. Pelerini.* *Sed* *Vitium Rom. al. MSS. B.* *Einilium MS. Cuiac.* ei *Lipium Menemum Rom. Ven. Ald. Col.* ei *Linium Neuium al. Edd. B. Paris. Col. in marg.* ei *liuium Neneuium rom. Med.*

cum octag. Ita *Editi nostri omnes, etiam Gronouianus.* *Sed in Graevianis, et Burmaniano, abest et cum. Ven. tamen cum octuaginta.*

rastratis nau. Haec verba vsque ad et *Romanis c. 8 f. 1 in Med. traiecta, operarum errore, sunt post et terribilem, Li. XXXII, 1. 3*

specm restit. fort. restit, fort. specm *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

8 *victoris.*

- 8 *victoria*. *victoriae gloria* MS. B. *Medic. Oxon. et Leid.*
 9 *trad. ig. An.* *Annib. ig. tradita* Med. *Parif. Ven. Ald.*
Col.
 10 *Ahani.* *aliā Med.*
 10 *idcirco.* *iccirco* *Parif. Ven. Ald.*

Cap. VII. 1 *melior.* *melius* MSS. B. *Pro ducem Gronovius* *aus maleb. dux.* *Pro crearetur in Ven. et Col. est creatur.*
Scipionum. *Scipioni* MS. C. *Scipionem* *Parif.*
esser. *sit* *Med. Parif. Ven.*
 2 *Lucius.* *Aberat a* MS. C. *Aemilius* MS. *Bohl.* *Publius*
Col. in marg.
 3 *secreta esse.* *segregata* *Med. Ven. Col.* *segregata esse*
Edd. B. Parif. Ald. *In MS. Bohl. est beneficia* *rebus publicis*
privata esse. *Mox in Ven. duxit est pro dixit.*
 6 *gratum.* *grate coni.* *Vossius.* *privatum maleb.* *Schefferus.*
decidi. *diduci* MSS. B. *decedi* *Ven.*
 7 *filium.* *Aberat a* MS. B. *et C.*
 8 *captivos.* *captivas* *Ven.*
 9 *ea ir.* *ei irrit.* MSS. B.

Cap. VIII. 1 *cum ab utrisque.* *dum* *ab utroque* *Edd. B.*
Med. Parif. Ven. Ald. Col.
ingressique. *et ingressi* *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
venissent. *peruenissent* MS. *Bohl.*
Iliens. ac Rom. fuit. *Inclusa* *vicinis* *sunt in Bongarf.*
cum eo. *Aberant ab* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
se ab. *sese ab* MSS. B.
 3 *Asiam.* *et Asiam* *Med. Ven.* *In Ven. ante Africa* *omissum*
est *et.*
vindicare. *vendicare* *Med. Parif. Ven. Col.*
 5 *auxil. occurris.* *auxiliis Romanis* *occurrit* *Edd. B. Med.*
Parif. Ven. Col.
cum. *et cum* *Med. Parif. Col. in marg.* *est cum* *Ven.*
Ald. Col.
 6 *pulsa.* *Aberat a* MS. B.
M. Aemilius. *M. Aemilius* MSS. B. *Memmius Aemilius*
al. MS. B. M. aemilius *Med.*
tribunus militum. *Abfunt ab* *Ed. Parif.:* *sed a* *Med. tan-*
tum *et* *militum.* *In utroque tamen ante* *et* *ad* *addita* *leguntur*
haec: *triginta millia.*
relictus. *relictis* *Med. Parif. Ven. Col.*
arm. se mil. *arm. milites* *Col.* *armari mil.* *Imo.* *animare*
coni. *Schefferus.*
dicens. *Scheffero* *aut delendum* *videbatur,* *aut legendum*
discentes.
 7 *nam ambiguo.* *tanto* *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*
legio. *legatio* MS. C.

comitaneibus. Abest in Paris.
edita. aedita *Med. Paris.*
 8 *quinqu. mil.* L. millia *Med. Col.*
vnde im. XI millia *Med. Ven. Ald. Col.* vndecim milia
Paris.

Romanis. Romanos *Med. Paris.* Romanos neque si vincantur animis [quod legitur etiam in *Edd. Med. et Paris.*] minui *MSS. B.*: quam lectionem in primis probabant *Schefferus et Faber.*

6 *Romani.* muneris Romani apt. Asiam, quam *MS. et Edd. B. Med. Col. in marg.* muneris Romani, apt. gloriam *Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. Graevius coni. Ca. civ. int. soc. diu.* Romanis aptiorem glor. quam poss. volupe. iud. *Porssius maleb.* muneris Romanis aptiorem Asiam: aut muneris Romanis apt. gloriam. *Schefferus coni. diuisere muneri Romani, potiorem gloriam, quam poss. volupt. iud. Faber leg. aptiorem sibi gloriam.*

voluptarias. volutarias *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Sed Gc.* Maior malebat legere violentas, aut voluptarias.

vindic. vendicandam *Med. Ven. Col.*

LIBER XXXII

Cap. I, 1 remanserunt. remanserant *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

2 tot. Abest in *Ven. Ald.*

3 amar. illis, illis amarior *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* senior. *MSS. B.*

quae glor. quae sola glor. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

magis, maius *Med. Paris. Ven. Col. Bongars. Gronovius auus coni. maiorum. Schefferus maleb. in maius.*

4 dissensio. contentio *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

5 imper. *Philop.* Ita *MSS. B.* Sed *Philopoemenes* imperator *Col. Bongars. Philopomenes* imperator *Med. Paris. Ven. Etiam in MS. Badl. est Philopoemenes: sed in MS. C. Philopaemenon. Schefferus delendum censebat rē Philopoemen.*

pepercerit. parceret *Med. Paris. Ald. Col.*

6 sen verec. vel verec. *Med. Paris. Ven. Col. Bongars.*

7 itaque vel. itaque laeti velut *Rom. Ald. Iunt. et MSS. Leidd. duo, Medic. et Malliab.*

suos. suos *MSS. B.*

8 vidissent. audissent *MS. C.*

omnes cont. Td omnes a *Ven.* abest.

9 inde. deinde *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

ducto. deducto *Med. Paris. Col. educto Ven. Ald. Iunt.*

venen. deder. venen. ei dederunt *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Lycortas.

Lycorias. Ligurias MSS. B. Lycorias al. MS. B. Ligo-
rias Med. Paris. Bongarf. Licorias Col. in marg. Lygunas
MS. C.

rei militaris. militari MS. Bodl.

dicens. ducons MSS. B.

expiravit. expiravit Med. Ald. fuspiravit MSS. B.

10 *Philopoemenis.* Philopomenis Med. Ven. Philomenis
Paris.

Cap. II, 1 *victus.* praemeretur et victus MS. Bodl. et
Edd. B. Med. Paris. Col. *Vorsius* coni. *vinctus.*

oneratus. oneratufque MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Col.
Bongarf.

qua sper. qui sperabat MSS. B. quia sper, Med. Paris.

tributariae. Abest a Ven.

excusatus. excusatum MSS. B.

Elymaei. Dodonaei MSS. B. et Ed. Ven. Col. Dindy-
maei Edd. B. Med. Paris. Col. in marg. Didymaei Bongarf.

2 *insularium.* Ita MS. B. Sed *incularum* MS. Bodl. et
Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. *insularum* Bongarf.

milizia. milite Ald. et MSS. Florent. Matliab.

3 *de iniuriis.* iniurias Ven. Ald. Iunt.

Macedonum. Abest ab Ven. Ald. et Col.

pater. Abest a Paris.

confusus. confusus Col. In MSS. B. erat, etiam in MS. C.
querelarum conceitata est. At confusus,

repente. repenti Paris.

4 *quae pr. est. ant. cum.* qua priuatim etiam antea Edd. B.
Med. Paris. Ven. Col.

esset, omn. esset, carus omn. Med. Paris. Ven. Col.

modestia sua. Delenda censebat Schefferus.

5 *ipsum.* ipsi Edd. B. Med. Paris. Col.

senatus. senatu Med. Paris.

appareret. apparet Paris.

6 *obtr. compar.* obtreit., causa offensae fuit MSS. B.

7 *nam et ap.* nama apud Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

Perseum. Persem Ven. Ald. Iunt. Persea Col.

nosa. Abest a Ven. Ald. et Iunt.

offensae. offensa Med. Paris. Col.

8 *Perseus.* Perfes Ven. Ald. Iunt. ubique.

quotidie. cotidie Ald.

9 *indices.* iudices Med. Paris. Col.

admisit. confirmat Edd. B. Col.

10 *comp. ad parric. patre.* patre compulso ad parricidium
Med. Paris. Ven. Ald. Col. pater compulso ad par. MS. B.
facit. fecit Ald.

Cap. III, 1 *non negligensiar.* non neglectimentior MSS. B.
non clementior al. MS. B. *nonne clementior al.* MS. B.

non negligent Ald. Vossius coni. negligentior: quod est in Ven. Vorstius coni. negligentior habentior. Schefferus maleb. aequi timentior. Faber legeb. irreuerentior.

etiam contumac. etiam et contumac. Med. Ven. Ald. Col. regem se ger. regem ger. Ald.

2 insid. se circumu. insid. circumu. Bongars.

3 indic. iudic. Med. Paris. Col.

3 Persci. Persae Ald.

innoxii. Ita MS. B. Sed innoxia Med. Paris. Ven. Col. Bongars. et MS. C.

nisi morte praeu. nisi praeuent. Med. Paris. Ald. nisi praeuentus esset Ven.

4 animi. Abest ab Edd. Med. Paris. et MS. C.

5 Scordiscos. Cordiscos Paris. Scordiscos Col.

decessisset. discessisset MS. B.

7 qua ven. quae MS. B. quibus al. MS. B.

8 manus quaed. pars quaedam Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Saui. Sai Edd. B. Paris. Col. Sabii Med. Sabi Bongars. falsi Ven.

Scord. Cordiscos Paris. Scordic. Ven.

9 Tetosagi. Tetosagi Med.

patriam. Abest a MS. C.

pestis. lue essent. peste tabuissent MSS. B. et C. peste intabuissent al. MS. B.

reciper. recuper. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In MS. C. abest et sanitatem.

bellis. bello Med. Paris. Ven. Col. de bello Ald.

10 Caepio. Coepio Col.

fuere a. arg. c. d. m., auri p. fuere auri pondo c. d. m., argenti pondo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Ven. tamen, Ald. et Col. scriptum est per numeros CX, atque max C mil. Et in MS. Bodl. verba: auri pondo qu. dec. c. m., absunt. Budaens [in de Ase III p. 395 ed. Gryph.] laudat locum sic: Auri autem fuere centum et decem millia pondo: argenti quinquies decies centena millia. In verbis posterioribus maleb. quindecies centena millia.

11 Caepioni. Coepioni Col. Seruilio Col. in marg.

Cimbrici. Cymbrici Med.

ultor. ultio MSS. B. Thuan. Leid. et Ed. Rom.: ut coni. Gronovius auus.

12 Tetosag. Tetosagorum Med.

reperit. petiuit Ven. Col. Mox in MSS. B. erat Histris.

13 Istrorum. Istriorum Med. Ven. Mox in Edd. quibusdam est missos.

Aeta. Aetha MSS. B. Eta al. MS. B. Beta al. MS. B. Aeceta Edd. B. Oeta Paris. Aeta Ald. Col. Bongars. Aceta Col. in marg.

raptoreque. raptoremque Paris. Ven. Ald. Col.

Sani. Sabii *Med.* Sabi *Bongarf.* Sai *Parif.* Col. falsi
Ven. Et in MSS. B. erat *salbeo.*

idem. *idem* *Parif.* *Ven.*

pr. magnitudinem navis. propter naues MSS. B. et Bodl.

pr. magnitudinem navis Edd. B. *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*;
quod nanis pro navigationis accipis. *Bongarf.* in libello *Varr.*
Leit. Atque ita legeb. *Schefferus.*

15 *auectos.* aduectos Edd. B. *Ven.* *Col.*

reperiunt. repererunt MS. Bodl. et C.

sine taed. suae taed. *Med.*

Aquileiam. *Aquilegiam* *Med.* *Ven.*

quo a mari. qua mari MSS. B. qua e mari al. MS. B.
quo amari *Med.* *Cluverius* [Ital. Ant. 1, 21] pro concesserant
coni. recesserant. *Voffius* maleb. quo a *Narico* concesserant.

16 *Orole.* *Oloie* Edd. B. *Med.* *Parif.* *Ven.* *Col.* *Orode*
Ald. *Iunt.* *Boerebista coni.* *Voffius.*

ad ult. obultionem Edd. B. *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

capturi. *captum* *Parif.* Et in *Med.* est *topnum.*

ipsis. ab ipsis *coni.* *Faber.*

virtute. *Abest* a MS. C.

Cap. IIII, 3 *namque.* *nanque* *Med.* *ubique.*

ab. *Abest* a MSS. *Gronou.* quatuor. Sed tum *Gronovius*
nepos legeb. *Antiochum.*

deposcerent. poscerent MSS. B. *Medic.* *Malliab.* et *Leidd.*
quatuor.

4 *ibi.* *vbi* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

5 *deponit.* *deposuit* *Med.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

idea. *Abest* a *Med.* In *Ven.* *Col.* est *ita.*

tenebat. *tenebant* *Med.* *Parif.*

in statuis. *Vorssius* *coni.* *statuis,* aut *in statuas.*

vitae noc. *vitae* suae nocerent *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

6 *dein.* *deinde* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

et praelium. *praeliumque* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

quip. o. serp. gen. nam omne serpentinum g. Edd. B. *Med.*
Parif. *Col.* nam omne serpentum g. *Ven.* *Ald.*

lagenas. *lagoenas* coici MS. B. *laguenas* al. MS. B.

mitti. *mittit* *Med.* *Parif.* *Col.* *Bongarf.*

8 *Romam.* *Romae* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

legasi sunt. *sunt legati* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

9 *oro.* *Abest* a MS. Bodl.

mortibus fuit. *fuit mortibus* *Med.* *Parif.* *Ven.* *Ald.* *Col.*

An. et Phil. *An.* *Philop.* *Med.* *Ven.* *Ald.* *Col.* Et in *Med.*
et Ven. est, ut supra, *Philopomenis.*

10 *nec cum cum Rom. s. b. I. t.* *nec cum Italia* *cum Rom.*
ton. *imperio* *contr.* Edd. B. *Med.* *Parif.* *Col.* *nec cum Italia*
Romano *tonante* *bello* *conte.* *Ald.* *sunt.* *nec cum Ital.* *Rom.*
tonante *imperio* *contr.* *Ven.*

sumum. *suum* MS. B.

quam. Abest a Med. Paris. Ven. Ald. Col.
indulſiſſe. depulſiſſe MSS. B. In uno erat ſupra ſcriptum,
ſcil. ſitum.

11 captiuas. captiuos Edd. B.

quius. quis Paris. Col.

12 certe. certae Med. Ven. Sed in Ven. deſt. v. cum ante
diuerſ.

exercitus, exercitum Ven.

LIBER XXXIII

Cap. 1, 1 quippe. nam Med. Paris. Ven. Ald. Col.
cum glor. or. dom. cum gloria domita tum MSS. B. cum
glor. Or. domitum al. MS. B.

sum. Abest in Med. Paris.

tum et aux. tum auxiliis Ven. Ald. Col.

2 legiones. legationes Col. Graenius coni. legionis plures
numeros.

auxilia. auxilio MS. C. et Bodl.

acciperunt. acceperunt MSS. B. Ven. Col.

Bithyniae. Bityniae Med. Paris. Pergami coni. Gronouius
puns.

denuntiatum. denuntiarunt maleb. Bongarsius; ut legitur
in Iunt.

3 inu. opin. exerc. exerc. inu. opin. Med. Ven. Ald. Col.
decennis. decentis MSS. B. ducentis al. MS. B. decenti
al. MS. B. decennii al. MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
et horreis. et in horreis Med. Paris. Ven. Ald. Col.

oblitus f. p. v. Al. gl. conf. et fort. pat., vet. Al. gl. con-
ſyderare oblitus Med. Paris. Ven. Ald. Col. In MSS. B. et
in MS. C. abest v. patrinae.

iubebat. videbat Med.

4 equ. congr. congressio equitum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

5 legatos. legationem MS. C.

qui pac. peterent. quae pacem peteret MS. C.

victi. victus MS. C.

Sulpitius. Nomen hoc putabat Bongarsius irrepiſſe huc ex
ora libri, quod poſuiſſet aliquis ad verba, luna nocte defecit.
Schefferus voleb. ſupplici, aut ſuperiori.

6 tam. tamen MSS. B.

Aemil. Aemyl. Med.

7 prael. confer. confer. bellum Med. Paris. Ven. Col. con-
ſer. prael. Ald.

luna nocte. nocte luna Col. vna nocte luna Ven.

triste. Aberat a MSS. B.

ostentum. portentum MSS. B.

Perſeo. Perſeo poſſe MS. C.

praefagientibus. praefagantibus MSS. B.

portendi. portandi Paris.

Cap. II,

- Cap. II, 1 *M. Cato*. Memmius Cato MSS. B. et C.
 m Cato al. MS. B. In MS. Bodl. abest r̄ Cato.
Catonis. Abest a MS. C.
delapsus. dilapsus MS. B.
 2 *veluti*. velut Med. Paris. Ven. Ald. Col.
collecto. recollecto Ven. Col. in marg. Schefferus coni. cor-
 recto, aut recorresco.
edidis. aedidit Med. Paris. Col.
 3 *undique*. vndecunque Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
glad. ei e man. el. glad. manu elapsus Iunt.
 4 *reciper*. recuper. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
inter mucr. se h. im. hostium mucronibus se imm. MS. C.
suos. socios Ven. Bongars. In Ven. abest r̄ exceptis,
clamore hostium. clamore omnium Edd. B. Med. Paris.
 Ven. Ald. Iunt. Col.
 5 *cum dec. mil.* cum paucis et dec. MS. Bodl.
talensum. tantum MSS. B.: quod compendium r̄ talentum
 putabas Schefferus.
Cnaent. Cneus Med. Ald. Col. Gneus Paris.
duxit. adduxit MS. B.
 6 a Carano. a Grano MS. B. a Garano Ven. Agarano
 Med.
in eai in eo Med.
vsque Persen. Ita MSS. B. Sed vsque ad Perseum Med.
 Paris. Col. Bongars.
trig. reges. reges trig. Ald. In Ven. vsque ad Perseus reges
 habuit, omisso r̄ triginta.
sub regno. suo regno Med.
nong. et vig. tribus. nongentis triginta quattuor MSS. B.
 DCCCCXXIII al. MS. B. et Bodl.
cent. nonag. du. CLII MSS. B. CL al. MS. B. centum
 quinquaginta MS. Bodl. Medic. et Tbuat.
 7 *ita*. itaque MSS. B. et C. Schefferus coni. quae cum.
in dicionem. idicionem Med.
 8 *Paullo*. e Paulo Paris.
 9 *nouaret*. nouare Med. Paris.
detentus. tentus MSS. B. omnes et MS. Bodl.
per multos. post multos Ald.

LIBER XXXIII

- Cap. I, 1 *subactis*. superatis MS. B. et C.
 2 *per membra*. per singula membra MS. Bodl.
viribus. periculis Edd. B.
 3 *caussas*. causant al.
tempestine. tempestiui Med. Ven.
querelas. querelas Paris.
 4 *ad iniur*. ob iniuriam Col.

5 *occulta.* occulte Edd. B. Ven. Col. Max in MSS. B. aberat rō data.

obsequia. obsequium MS. C.

frangerentur. trahicerentur MSS. B.: vnde Schefferus faciebat ruina dilicerentur.

6 *legatis.* legatio MS. B.

Cor. euoc. euocatis Corinthum Paris. In Med. est Corynthum: et sic scriptum est ubique.

recitans. recitat MS. B.

quid conf. quod consilii Ald. Col.

7 *sua i. et s. l.* leges suas et iura sua Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 *ubi.* vt Ven.: in quo mox est vniuersorum.

Cap. II, 1 *Romae.* Romam MSS. B.

Mummio. Mumio Med. In MSS. B. erat statim Mummio E. B. A. decernitur: et in al. MS. B. scriptum erat Nummio.

2 *Achaei.* ac eis Paris.

ita apud eos. Absunt in Paris.

3 *et vehic.* rō et abest in Edd. Ven. Ald. Col.

ad spect. cert. ad spectanda certamina Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *spectac.* et. spectaculum sui et Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.

5 *liberique.* et liberi Med. Ven. Ald. Col.

spectatoribus. spectacionibus Paris.

hoc exemplo. ex hoc ex. MSS. B. vt et hoc ex. al. MS. B.

imponeretur. incuteretur MS. Malliab. et Ed. Rom.

7 *maioris for. suae.* maiori [sic et Col.] for. eius Med. Paris. Ven. Etiam in Ald. est eius.

quotid. cotidiana Ald. Sed in Ven. est ex quotid. pro et quotid.

marcenti. marcescenti MS. B. marcido Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

sagina. fegnitia Ven.

8 *Alexandriam.* Alexandream MS. B.

legatos Romam. Romam legatos Med. Ven. Ald.

auxilia. auxilium MSS. B. et C.

preces. praeces Med.

Cap. III, 1 *itaque.* igitur Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Popilius. P. Popilius Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. 1 ubique Poppilius.

illum. cum Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Aeg. - excedere. Aegypto, Asia excedere MS. B.

2 *Popilium.* Lucium Popilium MS. B. P. Pop. Ven.

facessere. fassellere Med.

3 *cum vid.* regem vid. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ut et amic. ut amicos *Med. Paris. Ven.* amicos *Ald. Iunt. Col.*

caperes. capere et *Edd. B. Ald. Iunt. Col.*

iuber. eos iubet *MSS. B.* eum iubet *al. MS. B.*

4 asperitas. Ita *MS.* et *Edd. B.*, et nostri. Sed austeritas *Bongarsf.*

5 filio. filio, nomine Eupatore *MSS. B. et Anglie. tres.*

6 cum. cui cum *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf.*

adiit. adit *MS. Bodl.*

obsidemque. obsidem *MSS. B. C. et Bodl.* obsidem inquires *coni. Berneggerus. Schefferus maleb.* obsidem inquit.

7 petendum. repetendum *MS. B.*

aequum. equum *Ald.*

quod. qui *MSS. B.*

scuti. Aberat in *MSS. B.*

deberi. Fabet addendum *coni. dicebat.*

8 Hostiae. hostis *MSS. B. et Edd. Med. Paris.* hostis *al. MS. B.* In aliis *MSS. B.* aberat.

a tutoribus. et tutoribus *coni. Graenius.*

Cap. III, 1 eodem fere temp. eodemque fere temp. *MS. Bodl.* eodem tempore fere *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

filii etc. filii, quem a se ablegatum, studens min. fil., quos ex nouerca eius susceperat, Romae hab. *MS. Gronou.* filii, quem a se ablegatum, dum etc. susceperat, Romae habebat *Ed. Rom.* In *Med.* pro consulere est consulem: et in *Bongarsf.* verba et Romae - susceperant inclusa sunt uncinis.

2 retorqueat. torqueat *MS. Bodl.*

redditis. redditur *Med. Paris. Ven.* in quo superius est *Drusias pro Prusias.*

5 quam fil. quam quo fil. maleb. *Faber.*

LIBER XXXV

Cap. I, 1 nouitati. nouitatis *MSS. B. C. Bodl. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

odium. odium *Edd. B. Col.* ocium *Ven.*

ampl. fines regni. ampliores vites regni *MSS. B.* ampliare vites reg. *al. MSS. B. Bodl. et C.* ampl. fines regni statuit *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* In *Edd. Graeu. a. 1694 et a. 1701* abest rō regni: sed in *Gronou. et Burman.* habetur.

et opes. etiam opes *Med. Paris. Ven. Col.*

statuit. Abest hic in *Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

infestus. infensus *MS. B. et Bodl.*

Orofernem. Orophernem *Ald. ubique.* Holofernem *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. ubique.*

restituere cum. eum restituere *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

statuit. statuit *Ald.*

3 ingrato. ingrati Col.

Antiochenfibus. Antiochenfes Ven.

Demetrio. a Demetrio Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald.

reflituebatur. refituebantur Col.

cepit. accepit Med. Parif. Ven. Col.

4 vitae quidem. quidem vitae Med. Parif. Ven. Ald. Col.

vinctum. vinctumque Ald.

5 Antiochenfes. Antiochienses Ald.

indicio. indicione MS. B. iudicio Col.

6 adiuantibus. Ita legitur in Edd. noftris omnibus, etiam in Graeu. a. 1701 et Gronou.: fed in Ed. Graeu. a. 1694 et Burman. eft iuuantibus.

Cappad. rege Cappadociae Med. Parif. Ven. Ald. Col.

laceffiti. laceffitis Edd. B. Med. Parif. laceffitus fubornat MS. Bodl.

Balam. Ita primus refcribendum docuit Gronouius [Obferuat. III, 10]. Sed Propalam Bongarf. Prompalum Med. Parif. Ald. Col. Prompalum Parif. Propalam MS. B. Propalam MSS. quidam. Schefferus coni. pro Eupatore Balam, aut pro filio Antiochi Balam, aut pro pupillo Balam,

reg. vel. pat. vel. pat. regn. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

7 inditur. indicitur Med. Parif. induitur Ven.

9 rerum variet. varietate rerum Med. Parif. Ven. Ald. Col.

victumque. vinctumque MSS. B. et C.

10 nec Demetrio. Demetrio nec Med. Parif. Ven. Ald. Col.

in ac. cecid. cecidit in acie Med. Parif. Ald. Col. caec. in ac. Ven.

11 confert. fortiff. confertiffimos hostes fortiffime Edd. B. Ven. Ald. Col.

Cap. II, 1 Gnid. hofp. fuum. hofpitem fuli Gnidium Med.: fed littera l buc translata eft ex bella, quod ibi fcriptum eft bela. hofpitem fuum Gnid. Parif. Ven. Ald. Col. Gnidium fcribet. Gronouius aut.

commendauerat, vt belli. demandauerat, vt et a belli Edd. B. Ald. Iunt. Col. Etiam in Med. et Parif. eft demandauerat: et in Med. bela eft pro belli.

fors. fors MS. Bodl. et Ed. Ald.: in quo verba ſi ita ſ. tul. vinctis incluſa ſunt.

pat. vltioni. vltioni paternae Med. Parif. Ven. Ald. Col.

2 captum. captium Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.

3 Antiochenfes. Antiochienses Ald.

ad Demetr. ad ad Demetrium Ald.

4 deſtructus. diſtractus MS. B. deſertus Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.

deditque poenas. deditque ei poenas MSS. B.

et Demetrio. et de Demetrio MSS. B.

LIBER XXXVI

Cap. I, I *reciperaso.* recuperato *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

corruptus. corruptis *Col.*

segnisiam. segnitiam *Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Med. tamen scribitur per c.*

habuerat. Delendum, ut minus Latinum, censebat Graevius.

2 *itaque cum ab.* itaque ab *MS. B.*

3 *off. noui pop.* noui pop. assueti *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

4 *Elymaeorum.* Elimiorum *MSS. B. Elimaeorum Ed. Med. Bongarsf. Elymeorum Col.: in quo etiam mox scribitur Hircaniam. aelimaeorum Ven.*

5 *desciuerant.* descierant *Med. desierant Parisf.*

6 *habetur.* habebatur *MS. Bodl.*

7 *Trypho.* Trifo *Med. Parisf. Ven. Col.*

Demetrii priu. Alexandri filio *MS. B. et C.*

8 *exolefcente.* exadolefcente *MS. B.*

9 *et pater.* etiam pater *Med. Ven. Ald. Col.*

segnisiam. segnitiam *Med. Parisf. Ven. Ald. Col.*

recepta. accepta *Edd. B. Med. Parisf. Ven. Ald. Col.*

vitio. initio *Med. Parisf. Ven. Col. Bongarsf.*

adiicit. adiecit *Med. Parisf. Ven. Col.*

10 *Iudaeos quoque.* Iudaeosque *Bongarsf.*

vindic. vendic. *Med. Ven. Col.*

subigit. subegit *Col.*

post hunc. post haec *MSS. B.*

Cap. II, I *namque.* fuit nāque *Med. Ven. Ald. Col. Etiam Bongarsius ita videtur voluisse ab operis scribi in sua editione. nam in Libello Varr. Lectr. monet, in suis MSS. legi infestauerint. Nāque. Sed operae omiserunt id fuit.*

Damascena. Damascoena *Ven. vbique.*

Syriae nob. ciu. quae Syriae nobil. ciu. est *Edd. B. Med. Parisf. Ven. Ald. Col.*

Affyriis. a syriis *Edd. B. Med. Parisf. Ven. Ald.*

Semiramī. Semiramide *Edd. B. Col. Semyramide Med. Parisf. Ven. Semiramidi Ald. et reginae Semiramis MS. B. et reginae Semiramidi MS. Bodl. et Ed. Iunt.*

2 *in cuius.* Id in abest in *Parisf.*

honorem. honore *Ven. Col. Med.: in quo etiam scribitur sepulchrum.*

Arathis. Marathis *MSS. B. Arates al. MS. B. Ariathis Med. Astarae, vel Atharae al. Athares con. Faber et Schefferus.*

pro templo. extimplo *MSS. B. ex templo al. MS. B. et C. Unde Schefferus voleb. eius exemplo.*

3 post Dam. - fuere. post Damascum Abraham, Moses, Israel r. f. Edd. B. Med.: sed scriptum ibi est Habraham et Iſrahel. post D. Abraham, Moyses Iſrahel r. f. Ven. post Dam. Az. m. Ad. Habr. Moses, Iſraël r. f. Col. post Dam. Az. m. Ad. Habr. Iſrahel r. f. Ald. post Dan. Az. m. Ad. et Habr. Moses, Iſrahel r. f. Paris.

Adores. Adoleres MS. B. et Bodl.

Abr. et Iſr. Abrahamus, et Iſrahel MSS. B. In MS. Bodl. est Abrahames.

4 Iſrahelem. Iſraelem Med.

5 decem. duodecim MS. Malliab.

cuius portio. eius portio Edd. Med. Paris. Ven. Col. Bongarf. Freinshemius coni. nam eius p. Schefferus maleb. ut eius p.

6 minimus. minimusque Med. Paris. Ven. Col.

aet. i. fr. inter fr. aetate Med. Paris. Ven. Ald. Col.

vendid. vaendid. Med.

7 regi. Pharaoni Col. in marg.

8 somniorum. sopniorum Med.

primus. prius MS. B.

9 ut etiam ster. ut steril. MS. Medic.

perissetq. periissetque Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 Moses. Moyses Ven. Ald.

quem pr. quem etiam pr. Med. Paris. Ven. Col.

bered. haered. Med.

etiam for. formae etiam Ald. In Med. Paris. Ven. Col. abest rō etiam.

12 Aeg. c. scab. cum scab. Aegyptii Med. Ven. Ald. Col.

vitiliginem. pruriginem Edd. B. Med. Paris. Col.: quod firmat Turnebus [Aduerſar. XIII, 17]. Sed porriginem al. Edd. B. Ven. Ald. Iunr.: quod probabat Graevius. vliginem MSS. B. et Mo. Pro Aegypti in Ven. est Aegyptii.

13 compulsi. compulsi Med.

14 Moses. Moyses Ven. Ald.

ant. patria. patria ant. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Synae. Syna MS. B. Syneum Edd. B. Ven. Col. Synaeum Med. Paris. Synan Bongarf. Burman.

quo. in quo MSS. B. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

venisset. finisset Edd. B. quidam.

diem. dierum Edd. B. Med. Paris. Ald.

sabbatum. sabbata MS. B.

illa d. ille dies Med. Ven. Ald. Col.

15 pulſos. plurimos Med.

ne ead. nec eadem Col.

communicarent. conuiuerent MSS. B. Mo. et Bodl. conuiuerent al. MS. B. et C.

ex caussa. ea caussa coni. Faber.

16 Mosen. mortem MSS. B. et C. Mosem Med. Paris. Moysem Ven. Ald.

filius

filius eius. eius filius *Ald. Col.*

Arnas. Artuans *MS. B. Arnan. legeb. Schefferus.*

reges. et reges *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

coaluere. conualuere *coni. Freinshemius: quam eius conie-*
cturam certissimam Graecius esse putabat.

Cap. III, 1 quod in bis. quod his *MS. B.*
tantum. Abest in *MS. C.*

2 namque. nāque *Med. nanque Ald. Col.*

ad instar. cincta ad instar *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
castrorum. hortorum *Edd. B. Ven. Col.*

spatium. spacium *Med.*

ducenta iug. ducenti iug. *MSS. B. ducentia iug. at. MS. B.*
ducenta millia iug. MS. Bodl. et Edd. B. Med. Ven. Ald.
Iunt. Col. Bongarsius coni. viginti iugerum Hierichus dicitur.
Salmasius emendab. ducentum iugerum Iericus dicitur.

Hierichus. hyerico *Ven. Hierico Edd. B. Med. Paris.*
Hiericho Ald. Iericho Col. Aricus MS. Bodl. Arcus MS. C.
et Ed. Bongarf.: probante Fabro.

3 valle. Abest a *Paris.* Vnde Gronovius avus pro in ea
volebat legi in eo.

ubers. hubertate *Med.*

amoen. inf. amoen. arborum *inf. MS. Bodl. et Ed. Ald.*

opobalsameto. opobalsameta *MS. B. opobalsamo Med. Ven.*
Col. Bongarf.

4 arbores. et arbores *MSS. B. et Edd. Med. Paris.*

piceis arbor. specie arb. *MSS. B.: unde Salmasius faciebat*
piceae. Sed puniceis Ed. Rom. pyceis arbor. Med. pineis
arb. Col. in marg.

humiles. homines *Paris.*

morem. more *Med. Paris. Ven.*

hae. haec *Med. Paris.*

anni temp. tempore anni *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 apricisatis. Ita *MSS. B. omnes. Sed opacitatis Med.*
Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.

ubert. hubert. *Med. ubique.*

tepidi. tepida *Med. Paris. Ven. Col.*

apricitas. Ita *MS. B. Sed opacitas Med. Ven. Ald. Col.*
Bongarf.

6 lacus. latus *Ven. latus lacus MSS. B. et Bodl. et Edd.*
Med. Paris.

Asphaltites. Abest ab *Edd. Med. Paris. Ven. Col. Bong.* et
MS. Bodl. In MSS. B. quibusdam erat Non longe est lacus
Asphaltites.

est Aspb., qui. inest. Qui *MS. B.*

7 alumine illinatur. lumine illustratur *MSS. B. a lumine*
illustratur Med. a lumine illustratur Paris. lumine lustratur
MS. Bodl. alumine illutatur Edd. B. quidam, Ven. Ald. Iunt.
Col. in marg. alumine illustratur MS. C.

8 *primum Xerxes.* primus Xerxes *Med.* primus Xerxes
Ven. Ald. Td Xerxes abest in *Iunt.*
potestate. potestatem *Med. Paris. Ven.*
subi. Syr. regno. Abest in *Edd. B. Med. Ven. Col.*
 9 *receperunt.* acceperunt *MS. Bodl. et C.*

Cap. III, 1 *ab Eum.* et ab Eum. *Med. Paris. Ven. Col.*
Bongarf. Sed in libello *Varr. Laët.* Bongarsius e *MSS.* leg. ab
 Eumene, omisso τῷ et.

patruo. patre *Ald.* Freinsbemiſius legeb. a patruo, et τῷ Eu-
 mene putabas aliunde irrepsisse.

matrem anum, nunc. matrem suam, nunc *MSS. B. et C.*
 matrem nam nunc *al. MS. B.* matrem manu nunc *al. MS. B.*
 matrem nunc *al. MS. B.*

Beronicen. Beronycē *Med.* Beronicem *Ven. Col.*

neatatas. neatatam *MS. C.*

2 *squalidam.* squalidam *Ald.*

domi. Abest in *MS. Bodl.*

laetiora. laetitiae *MS. B.* Vnde Schefferus legeb. ostende-
 re. Non domi laetitia, Conuiuia etc.

prorsus. prorsum *MS. B.*

3 *seminabat.* serebat *MS. Bodl. et MSS. Mo. duo.*

4 *tradit.* tradidit *Med. Paris. Ven. Col.*

cerisque. caerisque *Bongarf.* caeterisque *MSS. et Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Ald. Col.

procudendoque. procundendoque *MS. B.* procludendoque
al. MS. B. In *al. MS. B.* aberat.

oblectabatur. oblectatur, *MS. Bodl. C. et Edd. Med.*
Paris. Ven.

5 *facere.* parare *MSS. B.* In *al. MS. B.* aberat, utrumque.
furore. ardore *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

et sept. quo sept. *Paris.*

6 *citbaristae.* Aisthe *MSS. B.* accltharistae *al. MS. B.*
Citharistae Med.

As. inuasit. inuasit Asiam *Med. Paris. Ald. Col.*

7 *tradere se.* se tradere *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

ei. eidem *MSS. B.*

8 *conseruisset.* commisisset *MSS. B.* consciuisset *al.*
MS. B.

auaritiae. auariciae *Med.*

9 *huius loc.* cuius loc. *MS. C.* In *Fast. Capitol. et MS.*
Florent. leg. Perperna: quod recepit Gronovius.

pop. Romani. a populo Romano *MSS. B.*

10 *successor.* successor *Med.*

M. Sic rescripsit e *Fastis Capitolinis* Graevius. Sed *Marchus*
Med. Machus Paris. Marcus MS. C. et Edd. Ven. Ald. Col. Bong.

Aquilinus. Aquilinus *MSS. B.*

Perp. vel. Perp. prene vel. *Med.* Perp. petinde vel. *Edd. B.*

12 *Rom. facta.* facta Romanor. *Med. Paris. Ald.*

LIBER XXXVII

Cap. I, 1 *Massilienses*. *massilēses Med.*

Phocensibus. *Phocæensibus emendab. Gronovius auus.*

quod et - tulerant. *Inclusa sunt vncinis in Ald.*

quod et tunc. *quod tunc Ven. Col.*

antea. *ante Med. Paris. Ven. Ald.*

populum Romanum. *Aberant a MSS. B.*

tulerant. *sumserant MS. Medic.*

deprec. misere. *misere deprec. Ald. misere deprecantes*

Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

bis. *iis Med. Ven. Ald. Col. hiis Paris.*

2 *Mithridati*. *Mithridato MS. B.*

Phrygia maior. *Syria maior Bongarf. Sed in notis ad b. l.*

ipse probat τὴ *Phrygia maior. At Syria minor Med. Paris. Ven.*

Col. Syriae, et maiori ex filiis MS. B.

occiderat. *occiderant MS. B. ceciderat Edd. B. Med. Paris.*

Ald. Col.

3 *fidel. etc.* *fides melior populo Rom. in f. f. q. matri*

MS. Leid. tertius. fidiorque MS. Medic. uterque et Leidd.

duo.

socij. *sociorum MS. B. et Medic. uterque et Leidd. duo.*

hinc parvulis. *huic paruulo Med. Paris. Etiam in Ven.*

Col. et in Edd. B. erat paruulo.

inde vita. *hinc debita MS. B.*

adempta. *adempta Med. Paris. Col.*

4 *namque*. *Nāque Med. Nanque Col.*

Laudice. *Laodice Med. Paris. Ald. Col. ubique.*

sex. *Aberat a MS. B.*

Ariarathe rege fusc. *Ariarathe fusc. MS. C.*

ne non diut. etc. *ne non diutina regni administratione MS. C.*

et Ed. Paris. Ald. ne mora diutina regni administrationem

MS. Bodl. ne diutina administratione regni Edd. B. ne diu-

tina regni administratione Med. Ven. Col.

posiretur. *patetetur MSS. B. Vnde Schefferus voleb. pate-*

rentur. daretur MS. Bodl.

5 *sceleri matris*. *sceleris matri Paris.*

nam pr. *quam propter MSS. B. et C.*

6 *Mithridates*. *Methridates MSS. B.*

7 *ea postea*. *tanta postea MSS. B.*

superauerit. *praeierit MSS. B. Pro. reges in Ven. est regia.*

8 *cum eum*. *quem Edd. B. Ven. Ald. Col.*

Cn. Pomp. *Gneus quoque Pomp. MSS. B. Cneus P. Med.*

Bong. Gneus P. Paris.

vicerint. *vicerit MSS. B. vicerunt Med. Paris. Ven. Col.*

in restaur. b. ref. *resurg. instaurando praelio Med. ref. in*

rest. praelio Ven. Col. ref. in rest. bello Paris. Ald.

redderetur. *videretur MS. Bodl.*

9 *denique.* Faber deleri volebat, recte repugnante Schef-fero.

hostili, sed. hostili victus, sed *Med. Ven. Col. Bong.*

in auito. in aucto *MS. B.* in habito *MS. Bodl.*

Cap. II, 1 *magnitudinem.* nauigationem *Col.*

2 *et eo quo.* Ita *MSS. B.* Sed et quo *Med. Paris. Ald. Col. Bongarf.*

eo quo. eo quod *Edd. Med. Paris. Ven.*

septuaginta. septem *Ald.*

luxit. eluxit *Lupus.*

flagrare. Ita *MSS. B. et Lupus.* Sed conflagrare *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. et MS. Bodl.*

3 *sui.* sua *MS. Medic.*

fulgore sui. fulguris sui radiis, omisso τῷ solis, *Lupus.*

nitorem. pitorem solis *Lupus.*

et cum. τὸ et abest a *MS. Medic.*

occumberetque. occideretque *MS. Medic.* occumberet *Ven.*

fero equo. τὸ equo glossema τὸ fero videbatur Berneccero.

5 *sefellissent.* sefellisset *MS. B. et Edd. Ven. Ald. Col.*

Mitridate. Mithridatae *Med.*

6 *antidota.* Anpidota *Med.*

exquisitoribus. exquisitis rutoribus *Bongarf. et MS. qu.*

stagnauit. stannauit *coni. Gronouius auius, probante Graenio.*

7 *potuerant.* potuerat *Med.*

quo p. f. annos. quapropter quatuor annos *Edd. B. Paris. Col.* quod propter quatuor annos *Med.* quo per quatuor annos *Ven.*

8 *vagatus diu.* vagatus est et diu. *Edd. B. Med. Paris. Col.*

fugere. fugare *Col. Bongarf.*

9 *omni. pat.* omnem virtutis patientiam *Med. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

durauit. indurauit *MS. B.*

Cap. III, 1 *sed de augendo.* Aberant a *MSS. B.*

2 *Sopyriona.* Zopyriona *Paris. Ald.* Zopytona *Col.*

duc. mil. truci. ducentis millibus armatorum trucid. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

fugauerant. fugientem ceperant *MSS. B.*

quoque. Aberat a *MS. B.*

4 *cum de As. tract.* Absunt a *Paris. Ven. et Col.*

tac. c. qu. am. regno. cum qu. am. a regno *tac. Med. Paris.*

Etiā in Ald. et Iunt. est a regno. Vnde *coni. Graenius e regno.* In *Edd. B. Ven. Col.* est Asiam cum quib. *am. tac. a regno.*

uniuersam. Aberat ab *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

sciente. sentiente *MS. C. Bodl. et Ed. Ald.*

situm. situs *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

§ inde

5 *inde Bithyn.* inde in Bithyn. *MSS. B.* deinde Bithyn. *al. MS. B.* In *Parif. scriptum est* Bithimiam. *quasi dom.* quasi iam dom. *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

suas. Absent in *Ald.*
metatus est. meditatus est *Edd. B. Ven. Col.* metitus est *MS. B. et Ed. Ald.*

6 *perisse.* petiisse *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
Laudice. Laodice *Med. Parif. Ven. Ald. Col. ubique.*

7 *grat. adu.* gratul. post longam peregrinationem adu. *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

tegere. deleri *MS. Florent.:* in quo etiam est maiori.

8 *ancilla.* ancila *Med.* ancillis *MS. B. et Bodl. Mon pro* auctores *Schefferus coni. auctore.* In *Ven.* est auct. ut vindic.

Cap. IIII, 1 *bieme.* hyeme *Med. ubique.*

appetente. imminente *Med. Parif. Ven. Ald. Col.* adueniente *MS. Bodl. Vtrumque glossema videtur Vulgatae.*

non in vacat. Hanc lectionem tuetur Lipsius [ad Tacit. Ann. I not. 90]. nec in aduocationibus *MS. C.* non in aduocationibus *Bongarsf.* nec in vocationibus *MS. Bodl.:* ut leg. *Modius et Ian. Gulielmus* [Vetisim. I, 18].

sed in exerc. Absunt a *MS. C. et Bodl.* Vnde non male ea vncinis inclusa sunt in *Ed. Bongarsf.*

aequales. coaequales *Bongarsf.*

curfu. curru *MSS. B. et C.*

2 *parem.* patrem *Med.*

patient. patientiam *Med.*

quotid. quottid. *Med. Parif. cotid. Ald.* In *MS. Flor.* est quotidiano exercitio indurabat.

3 *Paplag.* Passag. *Med. ubique.*

cum soc. Td cum aberat a *MSS. Gronou. melioribus.*

5 *cum se.* cu se *Med.*

iam parem. parem iam *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Romanorum. Romanae *Col. Ro. Ven.*

mirarique se quod quae ei. mirari quoque cum ei *MS. B.* mirarique quod cum ei *MS. Bodl.* mirarique se quae ei *Edd. B. Glarean. Med. Parif. Ven. Col.* mirarique se quod ei *Bongarsf.* mitarique se quoque cum ei *Ed. qu.*

rel. controu. controu. rel. *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

referatur. referant *Med. Parif. Col.* reterantur *Ven.*

7 *potuerat.* poterat *Ed. Graeu. a. 1694 et coni. Faber.*

8 *mutato nomine.* Tollenda, ut glossema, censibat *Schefferus.*

Pylaemenem. Ita legendum docuere Glareanus et Reinesius. Sed Philomenem *Edd. B. Med. Ven. Col.* Philamenem *MS. Bodl.* Philaemenem *Ald. et Iunt.* Philomenae *Col.* Philamenem *Bongarsf.*

reg. nom. ap. regem appellat MS. Bodl.
et qu. stirpi reg. etc. et stirpi reg. reddidisse r. f. n. men-
tus est MS. B.

LIBER XXXVIII

- Cap. I, *i parr. a nece. parricidia nece Med. Bongarf.*
Laud. Laodices Med. Paris. Ven. Ald. Col. ubique.
actum. auctum MS. B.
2 cogitationibus. occupationibus Edd. B. Med. Paris. Col.
3 expellendum. pellendum Med. Paris. Ven. Ald. Col.
5 Cappadocia. Deerat in MSS. B.
ni. nisi Med. Paris. Ven. Ald. Col.
6 mensibus. diebus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
7 quod ubi. Td quod aberat in MSS. B. Gronovius auus
coni. quem ubi. Schefferus coni. quem id ubi.
grauiter. indigne Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.: quae
vera videtur lectio. Altera glossēma sapit.
potissimum. potissime Med. potissime Ven. Paris. Col.
8 decem millia. X m. Ald. Col. decem, omisso rñ millia,
MSS. B. XC al. MS. B.
DC, nec. donec Ven.
Ariaratbi. Ariarathis MS. C.
minores. minoribus Ven.
belli. bellum Edd. B. Ven. Col. Pro incertum Freinsbemi
malebat incerta.
9 fascias. fasces Med. Paris.
scrutatori. scrupatori Med.
inum. vnum Med.
pertrahenti. pertrahenti Bongarf.
telum. taelum Med.
10 seuocatum, vocatum MSS. B. euocatum Med. Paris.
Col. in marg. Bongarf.
velut. veluti Paris.
ad secr. in secretum Med. Ven. Ald. Col.
inspeclante. spectante Med. Paris. Ven. Ald. Col.
otto an. VIII an. Ven. Ald. Col.
imposito. posito MSS. B.
tradidit. tradit Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Ven. etiam
est Ariarathes.

- Cap. II, *i praefellorum. praefatorum Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Col. Pro reuocant Schefferus maleb. euocant.
2 adol. ex aegr. ex aegr. adol. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
3 accessione. velut accessionem coni. Gronovius auus.
4 trium. Abest in MS. C.
filiorum. Aberat a MSS. B et C.
5 asseuerat. Ita MSS. B. Sed assereret Med. Paris. Ven. Ald.
Bongarf. adsereret Col. asseueraret voleb. Schefferus.

Aristonici.

Ariftonich. Ariftonico *Med. Parif.* In *Ven.* eſt belli.

6 *ſtudio reg. intellecto.* ſtudia reg. intelligens *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

furantium. dare noluit *Med. Parif.* dare voluit *Col.* fur. dare noluit *Ven. Ald.* fallentium *MS. B.* fallentium noluit *MS. Bodl.*

7 *dar. aliis.* aliis daretur *Med. Parif. Ven. Ald.*

libertate. libertati *Med. Parif.*

8 *atque ita.* itaque *MS. C. Bodl. et Ed. Ald.*

conſtituitur. ſtatuitur *MS. Bodl.*

Cap. III, 1 *eo temp.* eodem tempore *MSS. B.*

Parthis a. m. t. a Parthis ante non m. tempus *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Iunt. Col.* Etiam in *MS. Bodl.* eſt tempus: ſed in *MS. C.* temporis. *Schefferus* legeb. obies P. a. m. tempus datus, ſed nec olim etc.

ſed olim. nec olim *MSS. B. C. et Edd. Med. Parif. Ald. Iunt. In Ven. Col. abeſt* rō ſed.

mire. Abeſt a *Med. Parif. Ven. Col.*

olim. Abeſt ab *Ed. Bechar.*

a ſentientem. ſentiente *MSS. B.*

inferat. imperat *Parif.*

videretur. videatur *MSS. B.*

ſuam. Abeſt a *Ven. Ald.*

ei Cleop. Cleop. ei *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

tradit. tradidit *Med. Parif. Ven. Col.*

3 *igitur.* ergo *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Tigranis. Trigranis *Ald.*

4 *etiam.* Abeſt ab *Ald.*

Romam. Abeſt a *MS. C.*

regnum reſtit. regnum ſuum reſtituatur *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

in quod t. m. in quam rem miſſi *MS. Bodl. Medic. et Malliab.*

ſum. tamen *Edd. B. Med. Parif. Ald. Col.*

Aqu. et Manl. Malt. Aquilius Mallius et Malthinus *Med. Parif.* Aquilius Manlius et Manius Attilius *Ald. Iunt.* Aquilius Mālius et Malthinius *Edd. B. Col.* Malius et Malthynius *Ven.*

Manlius. Mallius *MSS. B.* Marcus Alcinus *al. MS. B.* Manius Aquilius et M. Attilius *leg. Bongarſius.* Aquilius et M. Acilius *leg. Reineſius* [Ep. XXIII ad Rupertum].

5 *aufferri.* auferre *Med. Parif. Ven. Col.*

6 *intellecto.* Ita *MS. B. Ald. Iunt.* Sed intelligens *Med. Parif. Ven. Col. Bongarſ.*

Cimbros. Cymbros *Med.* Cimmericos *coni. Freinshemius.*

ad Gallogr. rō ad abeſt a *Med. et Parif.*

Baſarn. Baſtran, *Med.*

auxilium, auxilia *MS. Bodl.*

7 *Rom. meditat.* cum Romanum meditaretur *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

illuxerat. *illuxerat Paris.*

ab Scyth. a Scythia *Med. Ven. Ald. In. MSS. B. aberat*
 7) *ab.*

8 *magno igitur.* *igitur magno Med. Paris. Ald. Col.*

Maltinum. *malthinum Med. Mallium Maltinum MSS. B. Bodl. C. - Man. Attilium Ald. M. Altinium al. MS. B. m.*
Maltinum al. MS. B. Malthinium Ven. Col.

vincit. *vicit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 *prinataque.* *et priuata Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
quinquennii. *quinaque vnio Edd. B. quinquennio Med.*
Paris. Ven. Ald. Col.

11 *dignam.* *dignum Med. Ven.*

duxi. *duci Paris.*

cuius ex. *in ex. Ald. eius ex. Med. Ven.*

infererent. *inferere Med. Ven. Ald.*

et in Sall. *et Salustio Med. Paris. Ven. Ald.*

repreh. *repreh. Med. Paris.*

conc. dir. *conc. ac orationes dir. Edd. B. conc. direptas*
Paris.

pro f. orat. *ac orationes Ald.*

Cap. IIII, 2 *quin.* *quando Ald.*

resistendum. *insistendum Edd. B. Ald. Col. in marg.*

nec eos. *ne eos legeb. Gronovius aaus: et max pro agitur.*
coni. agatur.

qui spe. *quin spe Ald.*

latronem. *latrones Med. Ven. Ald. Col.*

3 *eact.* *quia. caeterumque Med. Paris.*

praelio congr. *proelii congressu MSS. B. et Leid. Buxbornii.*
praelio congressus Paris.

consulendum. *consulere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

qua rat. *quia rat. Paris.*

4 *autem.* *tamen Edd. B. Med. Ald. Cpl.*

qui et in B. *qui in Bithyn. Ald. Col.*

Maltinum. *M. Altinium MS. B. Man. Attilium Ald. Mal-*
thinium Med. Paris. Ven. Col.

5 *at si quem.* *at si quidem MS. C. et Edd. B. Ven. Col.*
ac si quidem Med. Paris.

6 *sedecim annis.* *sedecim annis MSS. B. omnes. sedecim*
annos Med. XVI annos Ven. Ald. Col.

ipsam. *ipsa Med.*

obstitisse. *restitisse MSS. B.*

7 *plurimisque.* *pluribusque MS. Bodl.*

aliquanto. *aliquando Paris.*

finium. *Scheffero non videbatur Infini esse.*

quam in Asia. *quam Aña MSS. B. quam in Asiā Med.*
Paris.

imbellis.

imbellis. in bellis *Med. Paris.* ¹ *inbellis Bongarf.*
eosd. G. occup. idem Galli occupassent *MSS. B.* iidem
 Galli occupassent *MS. Bodl. et C.*

8 *sibi.* Abest a *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
illis. illi *Ald.*

9 *ipse numeret.* ipse habeat *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Gronovius auus malebat legi: in parte vir. suarum ipsum
 numerare. *Schefferus volebat tolli verba semper Rom. terruit.*

10 *sant. - longiori.* Aberant a *MSS. B.*
fugaciora. acriora *MSS. B. et Bodl.:* cuius glossema putabat
Vulgatam esse Schefferus.

qu. il. ingen. ingenia quam illis *Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

qu. long. ac diff. qui longiore ac difficiliore *MSS. B.*
prodierint. prodierunt *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
pene. poene *Med.*

operosius. operiosius *Med. Ald.* periculosius *MS. B.*
eorum finibus. illorum fin. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* il-
 lorum sedibus *Edd. B.*

11 *aliis.* contra alios *MSS. B. et Ed. Ald.*
quosdam. contra quosdam *MSS. B. Edd. Med. Paris. Ven.*
Col. Bongarf. Sed in aliis *MSS. B.* aberat verumque contra:
 et recte quidem, ipso *Bongarf.* iudice.

iure. vice *MSS. B. Bodl. et C.:* quam lectionem *Vulgatae*
praeferebat Gronovius auus.

12 *et a multis.* quod a m. *Edd. B. Paris.* quod a m. *Med.*
Ven. quos a m. *Col.*

ferro. ferri *MSS. B. Med. Paris. Ald. Col. in marg.*

13 *immoretur.* immoremur *Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*

14 *nec grau.* et grau. *MSS. B.*

vicinae. vicino *Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.* In *Ven.*
 etiam mox est *Italiam.*

premi. praemi *Med.* proemi *Ven.*

accessisse. esse *Bongarf.*

15 *Cimbros.* Cymbros *Med.* Cymbro *Paris.*
immensa millia. immensam illam *MSS. et Edd. B. Med.*
Paris. Ven. Col.

proc. inund. proc. illuuiem inund. *Edd. B. Col.*

16 *putet.* putent. *MS. et Edd. B. Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.

Cap. V, 1 *rapienda incr. vir.* rapienda marnica virium
MS. Leid. Boxhornii.

babeant. habent *Paris.*

2 *quaeri.* quaeritur *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*

ademerint. ademerit *Med. Paris.*

aduersus. aduersum *Med. Paris. Ven. Ald. Col.* Pro dati
Graevius coni. lati.

gentem. gentemque Med. Paris. Ven. Col.
Seleucus Callin. Seleuchus Callimachus Med. Etiam in
Ven. Col. est Callimachus. Sed in MS. Bodl. abest et Calli-
nicus.

4 *quid cum. qui cum MS. B.*
decedere. cadere MS. Florent. Gronovius nepos voleb.
discedere.

iusserunt. iusserint MSS. Gronou. quinque.
adoptione. optione MS. B. Schefferus coni. sed adoptione,
testamento, et r. d. interitus.

5 *cum inter hanc d. a. cum hac de cr. amaritudine MS. B.*
et Edd. Ald. Iunt. cum interea huic de cr. amaritudini paren-
do, non t. e. mitigarit legeb. Graevius. Schefferus verba non
tam e. mit., delenda videbantur; aut leg. non t. e. mitig. Quin
acerbius si gerant non obt. Faber coni. cum inter h. d. a. p.,
non tantum eos non mitigasset, quin, ne acerb. se in d. g.,
non obtinuisset.

mitigarit. mittigarit Med. Paris. Ven. Col. mitigari Ald.
mitigare Bongarf.

quin. et quin Ven. Ald.
se. Aberat a MSS. B. In MS. Florent. est in dies circum-
cideretur.

non obt. et non aberat a MSS. B. Gronovius avus coni. de-
lenda verba non obtinuisse. Neque ea reperiri Gronovius nepos
testatur in MS. Florent.

6 *quam. quem Paris.*
7 raptam - victoriam eius. raptum - victoriae ius MS.
Bodl. et Edd. Ald. Iunt.

8 *Creston. Creston Med. Creston Paris. Col. Cerson*
MSS. B. Cherfon al. MS. B. Bodl. et C.
faciat. faciant Ven. Ald.

9 *pop. Cappad. populo Cap. Med. Paris. Bongarf. po-*
pulo optione Cap. MSS. B. Schefferus maleb. populum -
otantem.

orantes. Ita e coniectura rescripsit Graevius. Sed otant
MSS. B. orantem Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. orante
Bongarf.

tantum qu. am. tanquam amicus Edd. B. Med. Paris. Ven.
Ald. Col.

10 *quia ult. ierit se. quia inultus ierit Mithridates Edd. B.*
Med. Paris. Ven. Col. qu. ultum se ierit Ald. quia ultimi
erit se MSS. B. qu. ultimi erat se al. MS. B. quia ultum
ierit se Mithridates MS. Bodl.

obuiam, et. obuiam in eo et Ed. Bongarf. Schefferus coni.
ab ipsis ventum obuiam. Eo et nunc. Faber pro in eo legeb.
tunc.

illis caus. causam illis Med. Paris. Ven. Ald. Col.
lac. salt. filio. salt. filio lac. Ald.

Cap. VI, *Uno. vnum coni. Schefferus.*
semper. saepe MSS. B.

2 *Pharmacem. Farnacem Med. Paris.*
cognat. cognit. Med. Paris.

succedaneum. succidantem Med. Paris. Ven. Ald. succedentium MS. B.

3 *Asiam. Asia Med. Paris. Ven. Col.*
transuelli. traieci MS. B. transieci al. MS. B.
Persen. Persem Paris. Ven. Ald. Persē Med.

5 *Masinis. Massinissae Med. Paris.*
huic imp. Hinc imp. Med. Ven. In iisdem mox hinc capt.
et hinc Carth.

hunc inter. huic inter Edd. B. Paris. hinc Med. Ven.
illos. Aborat a MSS. B. et C.

6 *referri. Aberat a MSS. B.*
ani. patris MS. qu. et Ed. Bong. Gronou.
donarent. donaret Paris.

7 *reg. omn. omnibus reg. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
Aboriginum. aborigine MS. B.

arusp. harusp. Med.
Corinth. Corinth. Med. Ven.

Tuscorum. Tuscorum Med.
aut quod. aut et quod Med. Paris. In Ald. verba quod
hon. nom. f. i. hos [sic enim ibi legitur pro haec] vncinis sunt
inclusa.

haec. hos Edd. B. Paris. Ven. Iunt. Col. hoc Med.

atque ut ipsi. atque ut, ut ipsi coni. Schefferus. aut quod
ipsi MS. Florent.

uberibus altos. huberibus alitos Med.

8 *an inexpl. animos habere inexpl. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

habere. Abest hic a Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. VII, 1 *Nicare. Nicanore Med. Paris. Ven. Col.*
populas eor. conf. suo. populis eorum conferat suos Edd. B.
Med. Paris. Ven. Ald. Col. Post gentium Faber addi iubebat
regem.

2 *nullam n. A. nullam Alex. MSS. B.*

quispiam. quisquam Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.
quisque Edd. B.

3 *unquam. Abest a Ven. Ald.*

tantum. Abest a MS. Bodl.

aegre. aegrae Med.

fugam. fuga MS. B. In al. MS. B. aberat et sibi.

4 *tyro. tyro Med. Ven. Bong.*

Scythas. Scythiae Med. Paris. Col. Bong. Scythae Ven.
instructos. instructae Med. instructae Paris. Ven. Col. Bong.
instructos Ald. Graenius coni. etiam Scythiam instructam.
Schefferus maleb. Scythia instructa.

per quae. praeter quae MS. B.

5 hoste. doſte Med.

pec. ſ. et ſ. inope. pecuniae ſedis inopiae MSS. B. Etiam in Med. et Pariſ. eſt inopiae: ſed in Ald. et Col. inopi.

6 temperatus. temperantius MS. et Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.

vberi. huberi Med. vbere MSS. B.

7 modo aut prox. modo prox. Ven. Ald. .

Ioniaeque. Romae Ven.

audierint. adierint MSS. et Edd. B. Col. audierit Ven.

8 ſe auida. Td ſe abeſt a Med. Pariſ. In Ajd. legitur auide. Pro tantumque Faber coni. tamque.

incuffit. inuſſit coni. Gronouius auus.

expeſſet. Abeſt a Med. Pariſ. expeſſet auida Col. exſpe. Elent auida Ven. expeſſat Bong.

ſeſſio. exaſſio Edd. B. Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.

9 ſequantur. conſequantur MS. C.

ſuam et vnus. ſua et vnus MSS. B. et Ed. Med. ſua to- tiens al. MS. B.

quam nemo. quae nemo maleb. Schefferus.

pacauerit. pacauit Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.

10 nam. nanque Med. Ven. Ald.

nec ipſos. ne ipſos Med. Pariſ. Ven. Ald. Col. Bongarſ.

qui exper. quin exper MSS. B.

refugere. effugere Med. Pariſ. Ven. Col.

indic. iudicia Med. Pariſ.

ſolut regnum. ſolum regnum MSS. B.

omnium. Aberat a MSS. B.

Bosporum. Boſphorum Med. Pariſ. Ven. Ald. Col. Bongarſ.

Cap. VIII, 1 excitatis. exercitatis MSS. B.

tres et vig. XXIII Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.

2 at in Aeg. arque in Aeg. MSS. B. Edd. Med. Pariſ. tunc in Aeg. Edd. B. Ven. arque tunc in Aeg. Col.

Cyrenis. Cyreneis Ven. Col.

3 in quod. itaque quod MSS. B. Bodl. et C. quod, omiſſo vñ in, Med. Pariſ. Mox in Col. abeſt vñ et poſt ſubornari.

fratris. ſatis fratris MSS. B.

inſeſtus. inſeſtis Edd. B. Ven.

ſauctores. fauctores MS. B.

4 torum. thorum Med. Pariſ. Col. Bongarſ.

5 vocauerant. mouerant MSS. B. promouerant al. MS. B.

quotidie. quottidie Med. coridie Ald.

ipſam quoque. ipſamque Med. Pariſ. Ven. Ald. Col.

virgine. Aberat a MS. B.

per vim ſupr. primum ſupr. MSS. B. et C. puera ſupr. al. MS. B.

6 territus. deterritus Ven. Ald.

7 aedium. vrbium MS. Bodl.

8 *Mummio.* numio *Parif.*

et *L. Met.* et *Metello MSS. B.*

9 *ciuibus, iam.* ciuibus omnibus, tam *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*

similis. siluis *Parif.*

10 *perlucidae.* et *perlucida Edd. B. Med. Parif. Ven. Col.*
astu insp. arte *inspis. MS. B. et C.*

11 *post disc. etc.* In *MS. B.* locus sic legebatur: *Africanus*

• d. i. u. f. A. f. *Post disc. d. leg. Ptolemaeus iam etc.*

inspicit. alpicit *Med. Parif. Ven. Col.*

iam. Ptolemaeus iam *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

peregrino. abest a *MS. C.*

12 *arcess.* accers. *Med. Parif. Ven. Ald. Col. ubique.*

Cyrenis. Syrenis *Parif.*

Alexandriini. Alexandrinis *Med.*

13 *ex ea.* ex sua *Med.*

compos. impositum *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Vnde Vossius voleb. in cistam impositum.

natali. natalis *Ald. Col. Bongars.*

offerri. affecti *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

14 *res.* rex *Parif. Mox in Med. scribitur maerorem.*

fcilissimmo. funestissimo *MS. B.*

15 *lacera.* § lacerata *Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

debeant. possent *MS. Bodl.*

caede dem. caedes demonstrauit *MS. B.*

Cap. VIII, 1 *urgeri.* urgueti *Bongars.*

Dem: - ipfius. Dem. petit *S. r. p. 1.* eius, cuius *Edd. B. Med. Parif. Ven. Col. Etiam in Ald. leg. hoc ordine Dem.*
pet. Syr. r. p. leg.

ipfius. ipſi *Med. Parif. Sed in Col. est ipfius.*

uarii et mem. variis memor. *Col.*

2 *namque.* nanque *Med.*

ut f. d. est. Includa sunt vncinis in *Ald.* In *Med.* est *disſum.*

infid. circumu. circumu. *infid. Med. Ven. Ald.*

3 *Arſac. Parth. - in Hyrc.* Arſacides pat in *Hyrc. MSS. B.*
Vnde in Bongars. verba Parth. r. m. et r. a. miſſo incluſa ſunt
vncinis. Faber voleb. Arſaces.

in Hyrcaniau. in Bithyniam *Edd. B. in bithynia Med.*
Parif. Col. in marg. in hyrcania Ven.

Trypbo. Triſo *Col.*

reſtituturum. reſtitutum *Parif.: in quo ipſo libro et Ven. eſt*
permittit.

4 *pertaſus.* perteſus *Ven. Ald.*

5 *illi et.* illi ac *Med. Parif. Ven. Ald.*

Gallimander. Calimander *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*
ubique.

Syria. Syria, ducibus *MS. C.*

Babylonem. Babyloniam *Med. Ven. Col.*

6 *Phrabates*. *Phrates MS. B. Phrahartes Edd. B. Ven. Col. Phraates Ald.*

Arfacidae. *Arfacide Col. Arfaci voleb. Faber. per compend.* In Ed. Graeu. a. 1694 deest rō *per.*

7 *datum*. *datur MSS. B.*

et grauior. Tō et abest ab Ald.

artior. custodis. *acrioribusque custodiis MS. B. et artioribus custodiis Ald. Col. in marg. et artioribus custodibus Med. Paris. Ven. Col. In Bongarf. scribitur artioribus.*

8 *deinde*. *Aberat a MSS. B.*

reprehenditur. Ita MS. B. Med. Paris. Ald. Graeu. a. 1694 et Burman. et Acidalius [ad Vellei, II, 130. 8]. *Sed reprehenditur. Col. Bongarf. Graeu. a. 1701 et Gronou.*

9 *poen. f. ciu.* *poen. ciu. sibi donatam Edd. B. Col. poen. sibi ciu. donatam Med. Paris. poena sibi donata al. Edd. B. Ven. Ald.*

10 *Parth. tam.* *tam Parth. Med. Paris. Ven. Col. clem.* *clauementia Med. Pro mitem Schefferus coni. miram. faciebat.* *faciebant MS. B. nec resp. cogn. fac. Ald. nec respectu cogn. fac. Med. Paris. Ven. Col.*

Cap. X, 1 *occupandum.* *occupandum Paris.*

2 *luxuriae.* *per luxuriam MSS. B.*

apparatus. *apparatu Paris.*

LXXX. VIII *Med. Paris. Ven. Col.*

CCC. *ducenta MS. Medic. XXX Ven. Ald. Col. trecenta Med.*

coquorum. *coccorum MS. B.*

pistorum. *pistorumque MSS. B. et C.*

scenicorumque. *Aberat a MSS. B. et C. scaenicorumque Med.*

3 *figerent.* *fingerent Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. facerent MS. B. et C. fierent al. MS. B. iuerent al. MS. B. Schefferus coni. olim scriptum fuisse configerent.*

4 *bella.* *bellum MS. B. C. et Bodl.*

5 *Particae.* *Partichae Med.*

6 *cum Babyl.* *Babyl. cum Med. Paris. Ven. Col. cum Babylonem Ald.*

pop. defic. *defic. populis Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

reliqui. *reliquum MS. B. reliquum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

patrios. *patriae MS. Bodl.*

7 *Phrabates.* *Phrates Med. vbiq. Phraates Ald. vbiq. Phrahartes Ven. Col. vbiq.*

8 *exerc.* *omnem exerc. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

hiberna. *hyberna Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.*

diuiferat. *dimiserat MS. B.*

praeibitione. *exhibitione MS. B.*

ciuitates vid. ad. *ciuitates per quas in hiberna diuiferat egre ferrent ad MS. B.*

9 *hiem.* hyemabat *Med.*

obuium. obuiam *Col.*

aduersus. aduersum *Parif.*

10 *ad post.* sed *post.* *MSS. B.*

vincerent. vinceret *legeb. Schefferus cum Freinshemio.*

suorum. Abest a *Col.*

exsequias. exequiis *Edd. B. quidam.*

Demetrii. Demettriam *MS. B. Bodl. et C.*

adduxerat. aduexerat *MSS. B. Pro duxit in Ven. est duxerit.*

11 *coepit.* cepit *Ald.*

festinato. festinanter *Edd. B. Med. Parif. Ven.*

miss. misisset *Med.*

LIBER XXXVIII

Cap. I, 1 *Parthorum.* Abest a *MS. C. et N.*

liber. ac restit. liberatus dein ac restit. *MSS. B.*

2 *cessissent.* gessissent *MSS. B. Med. Parif. pro quo iam Bong. leg. cessissent. In al. MS. B. euenissent. In MS. Bodl. egissent. Ven. Col. Bongarf. gessisset. Mox rē ita Gronouio quo redundare videbatur.*

pretium. praetium *Med.*

3 *ut ass. fieri.* Inclusi sunt vicini in *Ald.*

per defect. *Syr.* defectione suorum *MS. B.*

Antiochenfes superb. Antiocentes superb. *MSS. B. Ant. proptet sup. al. MS. B. In Ald. est Antiochieneses.*

Tryphone. Triphone *Med. Col.*

Particque. Partichae *Med.*

Apamenii. Apameni *Ald. et MS. Bodl. Apameenii Parif. Col.*

cacteraeque. ceterorum *MSS. B.*

abs. eius. Ita *MS. B. Sed absent. regis Med. Parif. Ven. Ald. Col. Bongarf.*

4 *quoque rex.* vero rex *Edd. B. Med. Parif. Ven. Ald. Col.*

Protarchi. Proturci *MS. B.*

armis. Abest ab *Ed. qu.*

5 *comp.* Et *comp. Med. Parif. Ven. Col. Bongarf.*

quemlibet. quidemlibet *MS. B. Vnde Schefferus voleb. quidem quemlibet.*

regem. Abest a *MS. C.*

Alexandri. Alexander *Med. Parif. Ven. Ald. Col. Gronouius nunc emend. Alexandro.*

6 *ad sepult.* in sepult. *Med. Parif. Ven. Col.*

superuenit. peruenit *Med. Parif. Ven. Col. Bongarf.*

firmandam. affirmandam *MS. B.*

in eo, sed ver. in eos aduersus *MSS. B.*

lacrimas. lachrymas *Med.*

8 *relictus.* relictis *Col.*

Tt

9 *alter,*

- 9 alter, cui. alter ex filiis, cui *Med. Paris. Col.*
magnitudinem. altitudinem coni. Faber.
 Grypo. Gryphos *MS. B.* Grypho *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Col. ubique.
nomen regis. cognomen regis MSS. B.
penes. poenes Med. ubique.
vis autem. Ita MS. B. Med. Ald. Sed ius putem Paris. Col.
Bongarsf.
penes. apud MS. Bodl.
- Cap. II. 1 *successu. ex successu Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
suborn. in: regnum. in regno ornatus Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col. in regnum suborn. Ald.
 2 *opibus. operibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
 3 *igitur. ergo Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
ingentia Grypo. in Graeciam Grypho Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.
Tryphaenam. Tryphenam Bongarsf. Gryphinam Edd. B.
Med. Ven. Ald. Col. Gryppinam Paris. In MSS. B. aberant
verba Tryphaenam Grypo. In al. MS. B. erat Trifinam.
et affinit. etiam affinit. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
solicitarer. sollicitet MSS. B.
 4 *Grypum. Grippum MSS. B.*
Aegypti. Aegyptiis Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 5 *deinde. Ita Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarsf. Gronou.*
Sed denique Edd. Graeu. et Burman.
inter reges. inter eos Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.
templo. in templo MSS. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt.
Col. e templo MS. Bodl. et Florent.
commodatam. commendatam MSS. B.
ab Ioue. a Ioue Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 6 *tacite. Abest a MS. C.*
ess. in fug. in fugam esset Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 7 *reciper. recuperato Med. Paris. Ven. Ald. Col. ubique.*
altero filio. altero marito MS. C.
factam. Abest a MS. C.
exercitatione. exercitu maleb. Vfferins [Annal. Aet. VI
p. 124].
poc. veneni. ven. poculum Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 8 *praedictis iam ante. praescitis iam ante MS. B. praed.*
ante iam Med. Paris. Ven. Col. Ald. proditis coni. Schefferus.
prolato. praelato MSS. B. Med. Paris. Ven. Col.
exing. Parta ig. r. sec. extinguatur tegni securitatem
MSS. B.
 9 *parta. parata Col.*
quietem. quietam MSS. B. et Ed. Col.
regno praest. regno suo praestitit Med. Paris. Ven. Ald.
regno praesuit Col. in marg.

10 *Cyzicenus*. *Cyricoenus* Edd. B. Med. Paris. ubique.
Cyriceus Col. ubique. *Cyticaeus* Ven. ubique.
sed ex Ant. sed Ant. MSS. B.
armis cum eo. cum eodem armis Med. Paris. Ven. Ald.
Col. In MS. Bodl. desunt verba de regno.

Cap. III, 1 *Aegypti*. Abest a MS. Bodl.
ex filiis. filio Med. Paris. Ven. Ald. Col.
regnum esset. futurus esset coni. Gronovius auus.
2 *Seleucen*. *Seleucen* Edd. B. Med. Paris. Ven. ubique. *Se-*
leucem Col.
3 *sed Cleop.* *Cleopatra vero* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
Col.

vx. nomen. nomen vxoris Med. Paris. Ven. Ald.
Grypi. *Grippi* MSS. B. *Cypri* Med. Paris. Ven. Col.
Bongarf.

4 *igitur vir.* igitur iam vir. MS. Bodl.
fratris Cyz. iam factus *Cyric.* Med. Paris. Ven. fratris
iam fact. *Cyr.* Ald. Col.

vertitur. conuertitur Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Antioch. venit. Aberant a MSS. B. C. et Bodl.

5 *tunc.* hinc MS. B.
in qua Cyz. Ita Edd. Graev. et Burman. *Sed* in qua erat
Cy. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. Gronov. In MS. B.
erat in qua erat *Cleopatra*.

Tryphaena. *Tirsaena* MS. B. *Gryphina* Edd. B. Med. Ven.
Ald. Col. ubique. *griphina* Paris. *Tryphena* Bongarf. ubique.
quam for. ante quam for. MS. B.
instit. Ita Med. Paris. Ven. Col. Bongarf. Graev. a. 1701
et Gronov. *Sed duxit* est in lunt. Graev. a. 1694 et Burman.
sui aemulatione. sibi aemulata MS. B.

6 *tum rep.* cum repud. Med. Paris.
contra matris. et contra matris Edd. B. Ven. Ald. Col.

7 *contra Gryp.* At contra Gr. MS. B.
tot ext. bella. bella tot externa Med. Paris.
post victor. post victum hostem Ven. Ald. Col.

8 *fas.* nefas Edd. B. Med. nephas Paris.
quae tam cr. cui tam cr. Ald. - *Mox pro* sororem equidem
Modius volebat legi sororem; et quidem.

9 *necessitudinibus.* necessitatibus MS. et Edd. B. Med.
Paris. Ven.

sibi deos. deos sibi Med. Paris. Ven. Ald. Col.
neque occ. illa se vir. neque ab illa vir. MSS. B. neque
ad illa vir. al. MS. B.

servas. reddita. reservaturum tradita MSS. B.
10 *tanto for. m. pert.* tanto mulieris pertin. MS. Bodl. *Mox*
Gronovius auus leg. coni. itaque vocatos ipsa milites mittit.

11 *auellere.* auellere legeb. Gronovius auus.

amplexantis. amplexantes Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Pro execratione Gronouius auus legib. cum execrat. mandata. mundata Med. Ven.
ultione sui. ultionis vi MS. B. in ultionem sui Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
decedit. decedit Med. Paris. Col. in marg. et MS. B.
12 quae p. impie namque p. MSS. B. impium quae p. al. MS. B.

Cap. III, 1 *at in. vt tuac in MSS. B. Pro socio Graevius cum Gronouio auo maleb. socium. incitat. excitat MS. B. grauaretur. gr̄staretur Ven. minore. minori Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 2 *eum e man. eum man. MS. Bodl. C. dimisisset. emisisset MS. B. C. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col. in marg. quanquam - recessisset. Defunt in MS. Bodl.*
 3 *reliquit. relinquit MS. C. et Bodl.*
 4 *mittit. dedit MS. C.*
 5 *occultis. occultatis MSS. B.*
 6 *viduas. induas Ven. erepto. adempto MS. Bodl.*

Cap. V, 1 *scelere. per scelus Med. Paris. Ven. Ald. Col. regnum. in regnum Med. Paris. Ven. Ald. qui neque. quod neque MS. B. et Bodl. quia neque coni. Schefferus. possed. possedisset Ald.*
 2 *dum haec etc. Igitur Alexander regni Cyrenis quod ei pater testam. rel. MS. B. In eiusdem Bong. MSS. plerisque haec manca erant. instituto. Abest ab Ald. decedit. decessit Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
 3 *Ital. term. Italiae quoque terminis MS. B. Libyae. lybiae Med. Creta Cilic. Creta Siciliaque Paris.*
 4 *facto. pacto MS. B. fato maleb. Schefferus. Rom. vicin. ars. vicin. Rom. arcata Med. Paris. Col. cum vnitare Romana arcata Ven. Ald. Col. in marg. quae incr. et quae incr. Edd. B. Col. bellis. bello coni. Gronouius auus. mutuam. suam Med. Paris. Ven. Col.*
 6 *Erotimus. Hierotinus MS. B. Hierotimus Col. Herotimus Med. Paris. Ald. sepring. sexcentorum Edd. B. Med. Paris. Col. LXX Ven. fil. quos. quos fil. Med. Paris.*

diuifis.

diuifis. diuerfis MSS. B.
infeftabas. vastabat MS. B. deuastabat al. MS. B.
finitimorum. finitimis est in Graeu, a. 1694
exfanguib. exanguibus Med. ex sanguinibus MSS. B.

LIBER XXXX

Cap. I. I et mox. mox et Ald.
filis. filiorum Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.
Schefferus coni. filiorum, iis inimicitis par. succed.
parentum. Abest ab Ald. et Iunt.
concurrit. decurrit MS. Florent.
circumspicere. circuminspicere MS. B.
2 occurreretque. accideritque Col. in marg.
quod Mithr. et Mithr. Med. Paris.
f. host. f. Syr. host. Syr. semper fuisset Paris. Ven. Ald.
Col. gestis Syriae superfuisset Med. Sed et gestis ex hostis,
et super ex semper, quin orta fuerint, non est dubitandum.
3 consensere. consenserunt Med. Paris. Ald. Col.
vires et Parth. vires Parth. Med. Paris. Ven. Col.
4 XVIII an. decem et nouem an. MS. B. et C.
inferre. inferri Ven.

Cap. II. I cent. seps. CLXX Med. Paris. Ven. Ald. Col.
millia hominum. millia militum MSS. B. hom. mil. Med.
Paris. Ven. Ald. Col.
arusp. harusp. Med. hautisp. Paris.
3 XVIII an. X et VII an. MS. B. XIX an. MS. C.
Tigr. Trigr. Col. ubique.
4 ademit. adimeret legeb. Schefferus.
quo cess. quod gesserit MSS. B.
daturum, quod. daturum se regnum quod MS. Bodl.
5 redegit. redigit Med. Paris. Ven. Bongarsf.

LIBER XXXXI

Cap. I. I fuere. fuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.
3 orientis. orientales Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
6 cuius. cuius Med. Ven.
felic. prou. Ita Ald. et Iunt. Sed felic. per virtutem prou.
Med. Paris. Bongarsf. felic. per virtutem prof. Col.
7 trinis. binis maleb. Berneggerus.
gentibus non. non gent. MSS. B.
par. sol. solum pares Med. Paris. Ven. Ald. Col.
8 gloriae sit. gloria est MSS. B.
Assyria et Med. Assyriaca et Moed. Ven.

opul. mille vrb. *opul. illud mille vrb. Med. Ald. Col.* *opul. illud vrb. MSS. B.* *opul. illud. vrb. m. al. MSS. B.*

bella. bello coni. Schefferus.

9 Scythicis. Scithis MSS. B. Scythis Ven.

affidue. affiduis Edd. B. Ven. Col.

varii. variique Edd. B. variisque Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 bi. ii Edd. B. Mox in Med. est folliculadines.

Dabas. Dacas Edd. B. Ven. Ald. Col. Dachas Med. Paris. Sachas MS. B.

Arios. areos Med. Paris. Ven. Col. Bongarf.

Spartanos. Arianos leg. Bongarfus e Strabone, Ptolemaeo et Plinio. Sparnos MS. Florent. : quod firmat e Strabone [XI p. 508] Gronovius nepos.

Margianos. Maianos Edd. B. Paris. Ven. Ald. Col. magianos Med. Maggianos Bongarf.

occup. Fines d. occup. fines D. Edd. B. Med.

11 non interc. Abest ab Med. rē non.

tantum ac. tantum iam ac Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ac profunda. et porrecta leg. Pricæus [ad Apul. Met. I].

occupauerint. occupauerunt Paris.

12 pleraque. pleraque Med. Td finium Schefferus glossema ducbat esse.

montes nix et camp. montes et campos MSS. B. montes frigus et campos al. MS. B. In Bongarf. rē nix inclusum est vncinis.

Cap. II, 2 populorum. optimatum emend. Gronovius auns.

habent. habentur Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 sermo bis inter. sermo inter Med. Paris.

Medicumque. Medumque Edd. B. Paris. Col. medum Med. Medicum Ald. Mooedumque Ven.

et ex utr. mixtus. et vtriusque mixtus Med. Paris. Ven.

ex utroque Edd. B. Col. et vtrisque Ald. Col. in marg. Bong.

ex vtrisque coni. Freinsbemiis. et vtrinque coni. Gronovius auns.

4 Scythicus. Scythius Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

5 servitiorum. Ita MS. B. Ald. Iunt. Graev. a. 1694. Sed servitorum Med. Paris. Ven. Col. Bongarf. Graev. a. 1701, Gronau.

ac lib. f. cura. cura ac lib. suos Med. Paris. Ven. Col. In MSS. B. deorat mox rē habent.

fugittare. fagiptare Med.

6 ut quisque. ut quique MSS. B.

quinqu. L. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

occurrerent. occurrissent MS. B.

CCCC lib. CCG lib. MS. B. DCCC Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. CCCCL al. Edd. B.

7 cominus. hominus Med. Paris. Ald.

aut obsess. exp. v. nesci. nesciunt obseffaque exp. vrbes *Med. Paris. Ven. Med. Ald.*

aut proc. ita vt proc. MS. B. autem proc. *Paris. Bong. Graeu. a. 1701, Gronou.*

simulantibus. simulent MS. B. In al. MSS. B. erat simulant, et verba saepe etiam - habeant decaut.

aduersum. aduersus *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

8 bis in pr. Ita *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong. Gronou. Burman.* Sed in *Graeu. a. 1694* et a 1701 deest *vd his.*

praelio. proelium MS. B.

qn. b. imp. e. vis t. quanta his in impetu vis, tanta MS. *Leid. Gronou.* quanta est his in impetu vis tant. MS. *Bodl.*

9 pler. pler. *Med. Ald.*

vt, cum. et cum *Med. Paris. Ven.*

10 loricae. luricae MS. B. lotice *Paris.*

plum. sunt. sunt plum. *Ven. Ald. Col.*

utrumque. utrinque *Ald.*

Cap. III, 1 *adulterip.* adulteriis *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

2 conuiuia. connubia MS. *Bodl.*

virorum. zelouirorum *Edd. B. quidam, Med. Ven. Ald.*

4 liber est. liber esse *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

5 canum. carniū *Paris.*

obruunt. obruuntur *Med. Paris. Ven. Col.*

6 atque cura. et ad curam MS. B. ad curam MS. *Medic. et Leid. Gronou. et Edd. B. Med. Ven. Ald. Col.* a cura *Paris.*

amnis. Ita rescribendum docuit Gronouius [*Obseruatt. III, 10*]. omnis *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong.* omnis *Edd. B. quidam.*

cibum. cybum *Med.*

10 quatenus. quatinus MS. B.

Cap. III, 1 *dignante.* dignitate *Paris.*

Stasanori. Staganori MS. B. Satagenori *Edd. B. Paris. Stagēori Med. Ven. Stagnori Ed. Bongarf. Sed ipse coni. Statanori.*

traditur. Hi post. trad. Postea MSS. B. Td externe suspectum erat Scheffero.

2 diductis. seductis *Edd. B. quidam, Med. Paris. Col. in marg. deductis Ven. Ald. Bongarf. Pro transire in Ven. est transire.*

3 Nicatore. Nicanore *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. et MS. C.*

L. Manlio Vulf., M. Att. R. L. Manilio Pifone, Attilio R. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Etiam in Ald. est Manilio: ante At, abest, etiam in MS. Bodl., vd M.: et pro consulibus ibi legitur coff. In MS. Bodl. est Manilio Pulfione. In Bong. L. Manl. Bulsone.*

consul. *consil.* MS. B. Ven.

4 *regum.* *regnum* Edd. B.

5 *Theodotus.* *Diodotus* MS. Florent.

Ballrianarum. *Baſtianorum* MSS. et Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

7 *hic.* *his* Paris.

Partbos ingr. *Parthos aggr. coni.* Faber.

Andragoram. *Mandragorum* MSS. B. *Mandragoram* MS. C. Bodl. et Ed. Med. Ven.

8 *metu Sel. etc.* *metu cum Sel. etc.* MSS. B. *metu rum Sel. etc. al.* MS. B. *metu belli cum Seleuco et Theodato B. rege al.* MS. B.

9 *cito.* *cita* Ven. Ald.

liberatus. *liberatur* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Theodoto. *Theodo* Med.

10 *quem d.* *quam d.* MS. B.

ſolennem. *ſollemnem* Med. Bongarf.

Cap. V, 1 *deinde.* *itaque* MS. B.

2 *Daram.* *Barā* MS. B. *Darā* non in monte Aparteno al. MS. B. *Datam* Ven. Ald. *Darē* Col. *claram* Med. Paris. Bongarfus aliquando coni. e Plinio Choaram. Hermolaus [ad Plin. VI, 16] leg. *Dafan.* *Schicardus*, auctore Voffio, leg. *Aſca.*

Zapaortenon. *Taborreno* Edd. B. *thaborteno* Med. Paris. *thaborteno* Ven. Ald. Col. *Aparteno* MS. Bodl. *Zapaortenq. coni.* *Gronovius ams.* *Apouartenon* leg. Luc. Holſſenius.

3 *loci.* *Abeſt a* MS. G. *Atque Schefferus* quidam verba *ſutela loci* gloſſema putabat eſſe.

vbertas eſt, vt. *huh. eſt, vt* Med. *vbertas, vt* MSS. B.

4 *iam font.* *Nam font.* MS. Bodl. Ald. Iunt. Ab MSS. B. N. et C. *aberat rō iam.*

5 *Perſis.* *Perſicis* Med. Paris. Ven.

7 *cent. mil.* *C. mil.* Med. Paris. Ven. Col.

inſtrūctum. *inſtrūctus* Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ſocietatem. *ſocietate* Med. Paris.

8 *Priapatius.* *Pricipatius* MSS. B. *Pampatius* Edd. B. Ven. Col. *Pampacius* Med. Paris. Ald. *Phriapius, aut Parapitus* leg. *Gronovius* [Obſervatt. III, 10].

ſic. ſ. d. eſt. *Incluſa ſunt yncinis* in Ald.

cognominare. *cognominaverunt* Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 *hic aſſis.* *his aſſis* Med. Paris. Ven.

quindecim an. *XII an.* Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. *duodecim an.* Ald.

reliſtis - deceſſis. *Deſunt* in MS. Bodl.

Pbrahate. *Phrate* MS. B. *Pharnace* Edd. B. Med. Paris.

Ven. Col. *ubique.* *Phraate* Ald. *ubique.*

more g. *morae g.* Med. *more gentium* coni. Bongarfus.

multis ſil. *pluribus ſil.* Ed. qu.

10 regio. Ita etiam MS. Malliab. Sed regno Edd. B. Col. regali MS. Florent. deberi. debere se Med. et MS. Florent.

Cap. VI, 1 sicuti. sicut Med. Ven. Ald. Col.

2 perduxit. duxit MS. B.

3 Sogdian. et Drang. Sogd. et Arachatorum et Drang. MS. B. Sogd. Arachotorum et Drangianorum Ald. Sogd. et Arachot. et Drangian. Iunt. Sogd. et Aracatorum et Dr. MS. Bodl. Sogd. et Dranganitanorum Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. Sogd. et Drangaritanorum Bongarsf.

exangues. exsanguines MSS. B.

4 attritus. attritis. Ven.

LX mil. sexaginta mil. Ald.

5 et per sangu. equum der sangu. eius circumegit MS. B.

6 geruntur. aguntur MS. Bodl.

inferim. Deest in MS. Bodl.

7 Bacasum praep. Bachasum in regno praep. Edd. B. Med. Paris. Baccasum in regno pr. Col. Bicas pr. MS. B. Vagafum pr. MS. Bodl. Baccasum pr. Ald. pacusum in r. pr. Ven.

8 Elymaeorum. Elimaeorum Med. Bongarsf. Elimeor. Ven. Velimaeorum MS. B. Idumaeorum al. MS. B.

Euphr. Euftrat. Med. Parisf.

9 atque ita. A MS. B. aberat rō atque.

valetud. validud. Med. Paris. Ven. Ald. Bongarsf.

corruptus. Ita MS. B. Ald. Iunt. Sed atreptus Med. Paris. Ven. Bongarsf.

decedit. decessit Med. Ven. Col.

LIBER XXXII

Cap. I, 1 Phrabates. Phraatus MS. B. Max in MSS. B. erat filius rex statuitur.

Scytharum. scytarum Med. In MS. B. et Scyth. - reuocaretur, neque Scythae.

2 n. Scythae. nāque scithae. Med. nanque Scy. Ald. Col. itaque Scythae MS. B.

et cal. in cal. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

iis. eis Med. Col. sibi coni. Faber.

emensum. mensum Edd. B. Med. mensum Parisf.

3 adu. gos. adu. Scythas Med. Paris. Ven. Ald. Col.

proficisceretur. proficiscitur Parisf. Col.

regni. Deerat in MSS. B.

Humerum. Humerum MS. B. Hymerum Med. Parisf. Ven. Ald. Bongarsf. Hymurum Col.

importune. importunae Med.

4 f. crud. crud. superbeque Med. Ven. Ald. Col.

iniuriarum. iniuriam MS. Medic.
 5 *cum incl. Parth. ac.* cum inde iam Scytharum ac. MS.
Bodl. et Ed. Ven.
transulera. transfulerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

- Cap. II, 1 *huius.* cuius MS. Bodl.
Artab. Arthab. Med. vbiq.
victoria. victoriae MSS. Mo.
depopulata. populata Ven. Ald. Col.
 2 *sed Artab.* sed et Artab. MSS. B. Bodl. et C.
Thogariis. Colchataris Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
Theogariis MSS. B. Thocaris al. MS. B.
 3 *magni.* magnum Med. Paris. Ven. Col.
 6 *Ortoadissi.* Arthoadissi MS. B. Artoadissi Med. Paris.
 Ven. Ald. Iunt. Col. Artauasdi e Strabone et Plutarcho leg.
 ostendit Bongarsius.
 7 *in Armen.* ad Armen. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.
 Col.
 8 *fines eius post.* fines post MSS. B. Vnde Gronovius auus
 coni. cuius fides post P.
 9 *vsque mare etc.* vsque vnd. centena millia ad mare Ca-
 spium patet Med. Paris. Ven. Col. Etiam in Ald. est vsque ad
 mare: et centena.
millia patet. millia passuum patet MSS. B. et C.
in latitudinem. latitudine, omisso π in, Ald. in latitudine
 Med. Paris. Col. in altitudinem MS. Bodl. altitudine Ven.
passuum septingenta. passus septingentos MSS. B. passus
 septingenti al. MS. B.
 10 *perditum.* perdere Med. Paris. perditum inuenire MSS.
 B. et C.: pro quo Bongarsius coni. leg. interire.
insignem. indignam MSS. B. et C.
Pelias. Peleas MS. B.
periculis. periculo Med. Paris. Ven. Ald. Col.
 11 *orbis.* vrbis MSS. B. omnes, Bodl. et C. Graeciae coni.
 Faber. temere. nam orbis est hic Graecia.
 12 *rursus a Pel.* rursus Pel. MSS. B.
quotidie. quotidie Med. Paris. cotidie Ald.
Medea. Media MSS. B. medaea Paris. Medeo Ven.
rursum. rursus Ven. Ald. Col.
Medio. Medo MS. B. Med. Paris. Ald. Col. Medem
 Edd. B.
Aegeo. aegaeo Med. Paris. Bongarf.
repetiuit. petiuit Paris.
etiam. Aetam rescribb. Gronovius auus et Faber.

Cap. III, 1 *milisiae.* miliciae Med.
qua et fil. qua filiam Med. Paris.
f. Aegialium. fil. oetae Aegialium Edd. B. fil. oetae
 Aegialeum Ven. fil. Actae Aegialium al. Edd. B. fil. Actae
 Aegialium

Aegialum Col. fil. aegaei *aegialum Med. Paris.* f. *Aegialeum Ald.* filium eius *Aegialeum MS. Medic. et Ed. Rom.*

2 *primusque humanorum.* primus humanorum *Med. Paris. Col.* primusque hominum *Ald.* primus qui oīs human. *Ven.*

Liberum, qui. Liberum patrem, qui *MS. B. et Bodl.*
caeli. soli con. *Freinsbemi.* *Sceffero* rō caeli videbatur,
ut glossema, delendum.

3 *Recam et Amphistratum.* Rhecan et Amphistr. *Ald.* Fraudium et Amph. *MSS. B.* Fandium et Amph. *al. MS. B.* Frudium et Amph. *Bongarf.* Franium et Amph. *MS. C.* phrygium et Anisistratum *Med.* Phrygiam et Anisistr. *Ven.* phrygium et Anisistratum *Edd. B. Paris. Col.* Rhecium et Amph. con. *Salmasius.*

4 *quinque mem.* quippe mem. *MSS. B.*

fratres. ut fratres *MSS. B.*

6 *Medius.* Medus *MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ald. Col.*
Moedus Ven. Mox in *MS. Bodl.* est virtutum.

matris Med. matris Medeae Medeam *Edd. B. Rom. et Ven. Col.*

Medeam. mediā *Med. Paris. et MSS. B. omnes, et Bodl. et MSS. Gronou.* quatuor.

ex nom. a nom *Col.* e nom. *Ald.* et nom. *Med. Ven.*
fuor. fuorum *Ven. Col.*

orientis. omne orientis *Ald.* omne *Ven. Col.* in marg. constituti Or. *MSS. B.*

7 *Alb. vic. Amazones.* Albani vicini Amazonum *MS. Medi.*

8 *condit.* condidit *MS. Bodl. C. et Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

9 *a cuius.* rō a aberat a *MSS. B.* a quibus *MS. Bodl.* e cuius con. *Scefferus.*

spatio. spacio *Med.*

terras. terra *MS. B.*

qu. et vig. XXV *Med. Paris. Ven. Col.*

Sophene. Sofoene *MSS. B.* Sophone *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.* Sophenes *Ald.* Sophena *MS. Bodl.*

emergit. mergitat *MS. B.*

Eupbrat. Eufratis *Med. Paris. ubique.*

Cap. III, 1 *regno.* bello *Med.*

2 *Orodes.* Horodes *MS. B. et Edd. Med. Ven. Col.* ubique. *Hetodes Edd. B. et MS. Bodl.* *Horodis Paris.*
obsidet. obsedit *Ven. Ald.*

4 *iussit, et postb.* iussit posth. *Ven. Ald.*

bellum. bella *Med. Paris. Ven. Col.*

5 *suspectus.* susceptus *Med. Paris.*

duc. trucid. deletur *duc. MS. B.*

6 *ita.* itaque *Med. Paris. Ven. Col.*

partibus. parthibus *Med.*

non dubit. non deliberabant MSS. B. et Medic; Oxon. Leid; Gronouii.

7 *init. c. Lab. cum Lab. inita Med. Paris. Ven. Ald. Col. vastancere. vastauerit Ven.*

castraque Ventidii. castraque ducis Vent. MS. Bodl. castra quoque Venr. Ald.

Parib. Partichum Paris.

8 *cont. se. se continuit Med. Paris. Ven. Ald. insultare. exultare MS. B.*

9 *Pac. cum. Pacorus autem cum Edd. B. Ven. Ald. Col.*

10 *tum Vent. tunc Vent. Med. Ven. Ald. Col.*

acceperunt. acceperant MSS. B.

11 *in P. nunt. nunc. in P. Med. Paris. Ven. Col.*

vict. Pac. victorem Pac. Paris.

gloriab. aeque gloriab. MS. B.

fil. m. m. filii Col.

in fur. ad furorem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

12 *mittere. emittere MS. Medic. Malliab. et Leid. Gronouii. ut etiam m. ut mutus Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

13 *videri, Pacorus audiri. videri, auditique MSS. B. cum illo loqui. Defunt in MS. Bodl. et C.*

14 *trig. fil. XXX fil. Med. Ald. Col.*

Pacori. Pacoro Med. Paris.

destinet. constituat Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

15 *quaeque. quoque quaeque Med. Paris.*

16 *fecit. fuit cont. Gronouius auns.*

habere. haberi Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.

Phrabates. Phrabartes Edd. B. Ven. Col. ubique.

rex. Abest a Med. et Paris.

Cap. V, 1 *mori, pa. mori naturaliter, pa. Edd. B. Ven. Col.*

interfecit. interficit Ald.

qu. XXX tr. qu. omnes triginta tr. MSS. B. et Bodl. et Ed. Ald. quoque omnes trucidat MS. C. : ita ut eo confirmetur Bongarsii coniectura, qui putabat, id triginta esse ex inoperta glossa.

sed. sed Med.

2 *ne esset etc. nec esset, qui nominatim rex posset creari, ad. Edd. B. Col. in marg.*

adultum. adultu Ald.

3 *sedecim. sexdecim Ald. XVI Col.*

5 *magno temp. magno post temp. MS. B.*

fnit. ob id finit. MS. B.

ad post. et ad post. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Scythas. Scythias Med. Paris.

maximo. maxime legeb. Freinsbemiuss, probante Scheffero.

6 *Tiridatem. Tyridatem Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong. ubique.*

adu. Scyth. Scyth. *adu. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
cum magna. Tā cum deest in *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
in Hispaniam. in Hispania *coni. Faber. sine caussa.*
profugit. confugit *MS. C.*

7 *mittit, seru.* mittit et seruū. *voleb. Schefferus.*

8 *nam et - fuisset.* In *Med.* inclusa sunt vncinis.

Romanorum. Romani *Col.*

dediturum. redditurum *Ald.*

9 *p. om. nib. a Caes.* a Caes. nihil [*Paris. nichil*] per omnia *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

Phrab. et Phraati *MSS. B. Bodl. C.* Etiam in *Med.* est rō et: sed ante Tiridati deest ibi rō et.

10 *Hispaniensis.* Spanienti *MS. B.* Hispano *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

venisset. peruenisset *Edd. B. Med. Paris. Ald. Col.*

incussit. iniunxit *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*
Recepit etiam Vorstius.

11 *Crassiano.* Cassiano *Edd. B. Med.*

12 *nom. sui.* sui nom. *Paris. Ven. Ald. Col.*

alius. Deest in *MS. C.*

LIBER XXXXIII

Cap. I, 1 *expeditis.* Ita, praeter *Med.* et alios libtos editos, Graeu. Gronou. et Butman. Sed explicitis *Bongarf.* explicatus *MS. C. et Bodl.*

officium. Schefferus delendum censebat.

illustr. Iustrauerit *Med. Paris.*

de sola patria. de sola tantum patria *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf.* desolatam patr. *MSS. B.*

3 *traditur.* dicitur *Med. Paris. et MSS. C. Bodl.*

neque quidquam. neque ius quicqu. *Ven. Ald.* neque quicquam *MS. B.* In al. *MSS. B.* deerat rō quidquam.

5 *Italia.* Italiae *Ven.*

in quo habit. quem inhabit. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.* In *Med. Paris. Ven. Col.* etiam Saturnus legitur pro Saturnius.

fuit. Abest a *Paris.*

6 *regnasse.* Deerat in *MS. B.* In *MS. Florent.* erat post hunc Picus; tertio loco tegn. F. ferunt.

Arcad. Archad. *Med. Paris.*

Palatium. Ita legitur in *Bongarf.* Graeu. a. 1701, et in Gronou. Sed Palantium Graeu. a. 1694. Pallantium *Burman.* Palatinum *MS. B.* Palatinum *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col. et MS. C.*

Lyceo. Lycaeō *Med. Paris. Ald. Col. Bong.*

8 *spiritu.* Deerat in *MSS. B.* In al. *MS. B.* etat diuino impleta numine.

praemone-

praemonebat. praecinebat MS. B. et C.

fatuari. fatuarii MS. B. In MS. Bodl. verba vnde adhuc, q. i. f. dicuntur defunt.

10 bello exc. praelio exc. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.

ad colloqu. et ad colloqu. Med. Paris. Ven. Col.

ut et in soc. ut in soc. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Lauinia. Labinia MSS. B.

ei data. data ei Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 post haec. Ita libri nostri omnes, etiam Gronou. et Burman. Sed in Graeu. deest rō haec.

utriusque. Ita Med. Paris. Col. Bong. Graeu. a. 1701, Gronou. Sed utriusque Ald. Iunt. Graeu. a. 1694 et Burman.

Rutulor. Rutulorum Med. Ven. rotul. Paris.

12 Lauinium. Ita Ald. Iunt. Sed Lauinae Edd. B. Med. Ven. Col. Lauiniam Bongarf.

13 Etrusc. Etrusc. Med. Paris. Col. Bongarf.

occidisset. cecidisset Ven. Ald.

Cap. II, 2 cum aet. prior. cum in aetatem potiore
Med. Ven. cum in aetate potiore Paris. cum aetate po-
tiorem Ald. Col. Bong. cum vi aetate potiore MS. B. et
MS. C. Bodl. cum vi aetate prior. Grononius auus ex MS.

ex gente ex genere Edd. B. Med. Paris. Ven.

demersit. demisit Ven. Col. in marg.

add. ini. spec. bon. addita iniuria, vel additae iniuriae spe-
cie honoris coni. Vossius. Prius et Graeuo probabatur.

3 Marti. Martis Med. Paris. Ven.

an ex Marte. an Marte Ven. Ald.

4 prouentu. pro euentu Med. praeuentu Ven.

5 vbera. hubera Med.

6 pecorum. porcorum MS. B. Pro inter in Ven.
est in.

7 Martios. Ita libri nostri omnes, etiam Graeu. a. 1701
et Gronou. Sed Martis Graeu. a. 1694 et Burman. Martis
eos coni. Schefferus.

sive quod in l. M. e. sunt. Absunt a Paris.

quod a lupa. quod lupa Col. qu. e lupa Ven.

Martis. matris Med.

velut. veluti Med. Paris. Ven. Ald. Col.

creditum. creditum est Med. Paris. Ven. Ald. Col.

8 adultis. adulti Edd. B. Ven. Col. in marg.

quotid. cotid. Ald. quotid Med.

pernicit. pernecit. MS. B.

9 industrie frequ. industria frequenter MS. B. industriae
frequenterque Med. Paris.

veluti. et veluti Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. In iis-
dem Edd. B. mox aberat rō regi.

esset.

asset. fecisset emend. Graevius.

crimini datur. criminatur MS. Mo. alter.

Num. in vlt. in vlt. Num. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

10 adolescentia. adolescentiam Paris. Ven.

lineam. lineam Med. Paris. Ven.

anx. tenerent. anx. teneret Edd. B. Med. Paris. Ald.

Col.

sen. rep. rep. teneret Paris. Ven.

cogn. orig. orig. cognita Med. Paris. Ald. Col.

erepti. capti Med.

Cap. III, I et vrbs. et ibi vrbs Edd. B. Med. Paris. Ven. et vbi vrbs MS. B.

2 tunc et sen. - constituitur. Deerant in MSS. B.

constituitur. constituti MS. B.

tunc et vir. Tunc deest in Ald. Schaefferus etiam id delendum censebat.

connubia. coniugia MS. C.

et mox. - Tunc et deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 diadem. diadaem Med. Pro pro diadem. Seb. Mugius rescribi voleb. cum diademate.

scptra. αυρηρα Col.

4 Tarquinii. Tarquini Med.

Phocaens. Phocensium Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. ubique.

Tiberis. Tyberis Paris. Ven. Ald. Col. Bongarf. thyberis Med.

dum vltro. cum vltro Col.

5 exiguitate. ex ignauitate Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

macie. maciae Med.

exercuere. exercuerunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

plerumque. Abest a MS. Bodl.

gloriae. gloria Edd. B. Ven. Col.

solicitauiere. sollicitare Ven.

classis etc. clarissimos et Protis [al. MS. B. Protis] fuere MSS. B. clariss. qui se Proto iunxere al. MS. B. clariss. et patris se iunx. al. MS. B. clariss. Proti faueret al. MS. B. clariss. et Protis se iunx. al. MS. B. classi Furius et Peranus fuere Edd. B. Med. Ven. Col. classi Furius et Peranne f. Paris. classi Furius et Protis fuere Ald.

regem. ad regem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Segobrigiorum. Segobrigorum MS. B. Segobriorum al. MS. B. lociorum MS. C. Segoregiorum Edd. B. Med. Ven. Col. Segoergiorum Paris. Segouellaunorum a Plinio coni. Bongarfius.

Nannum.

Nannum. senannum MS. B. senanum MS. Bodl. et Edd.
B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

9 Gyptis. Cyptis Paris.

illic. illi Edd. B. Ven. Col. ille Iunt. illico coni. Schesferus.

10 proci essent. Ita Ven. Ald. Iunt. Col. Sed processissent
Med. Paris. Col. in marg. Bongars.

rogantur. vocantur maleb. Graevius.

etiam Gr. et Graeci Med. Paris. Ven. Ald. Col.

11 aquam por. aquam manibus por. MS. Mo. alter.

Proti. Proto MS. B. Perano Edd. B. Med. Paris.
Ven. Col.

12 Rhodani. Rhodiani Ven.

13 incrementis. incremento MS. Bodl.

pericula. periculum MSS. B. et C.

in captiuis. in captis MS. B. et Ed. Iunt. in capertiniis
Edd. B. Med. Paris.

Cap. III, 1 cultioris. cultoris Med.
mansuefacta. mansueta facta MS. Bodl.

2 ferere. facere Paris.

magnus. et magnus Med. Paris. Ven.

3 Nanno Segobrig. Segobriorum meranno MS. B. Sena-
no Segobriorum MS. Bodl. Etiam in MS. C. est Segobrio-
rum. In Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col. Senano Segore-
giorum. Faber repoueb. Mortuo Sebobrig. rege Nanno.

Comanus. Commanus Edd. B. Med. Col.

successisset. successit Com. Col. succ. Cōmanus Med. Paris.
Ven. Ald.

affirm. Lig. quid. Ita Ald. Iunt. Sed affirmante regulo quo-
dam Med. Paris. Ven. Col. Bongars.

in ipso. et ipso Med. Paris.

ortu. exortu Col.

4 petisse. petiisse Col. bis.

eodem in. in eodem Med. Paris. Ven. Ald. Col. In MS.
Bodl. deest eodem.

vind. vendic. Med. Paris. Ven. Col.

5 qui nunc. inquil. quam inquil. MS. B.

6 incitat. inlitat. Med.

insidias. incidias Med.

exstruit. instruxit MS. Bodl. instruit MSS. B. instituit
al. MS. B. struit coni. Gronovius auus.

itaque. ita Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Floraliorum. Foraliorum Ven. Col. in marg.

in urb. misit. misit in urbem Med. Paris. Ven. Ald. Col.

scirpis. scirpiis MSS. B. scirpis Edd. B. Ven. Col. scirpis
Med. Paris. Ald. scirpiis Bongars. ubique.

vehiculis.

vehiculis. vehiculus *Med.* Pro superteros *Nis. Heinsius*
[ad Ouid. Fast. 6, 680] *maleb. superiectis.*

7 *nocte a praed.* nocte praed. *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. n. a praemissis MS. Florent. nocte praedicta legeb. Gronovius anus.

adesset. adessent *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

somno. somno *Med.*

arm. inuaderet. armati inuaderent *Edd. B. Med. Paris.*
Ven. Ald. Col. armis inuad. Oxon.

8 *adulterare.* adulterari *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald.*
Col.

solita. assolita *MS. Bodl.*

formae. Ita Bongars. Graeu. uterque, et Gronov. Sed for-
mam *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Burman.*

aperit. aperuit *Med. Paris. Col. Bongars.*

9 *cuncti.* Abest a *Med. Paris. Ven. et Edd. B.*

compreh. comprah. *Med. Paris. Col.*

firpis. stirpis *Med. stirpis Paris. scirpis Ven. Col.*

10 *regi.* regni *Ven.*

tenduntur. praetenduntur *MS. Florent.*

septem m. VII m. *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

11 *stationem. i. m.* stationes in muris *MSS. B. et Bodl.*
stationes iniunctas *al. MS. B. Mox Schefferus legeb. curae ha-*
bere. Faber coni. excubias agere.

12 *seruantur,* seruatur *Paris.*

Cap. V. 1 *magna illis.* illis magna *Med. Paris. Ven.*
Ald. Col.

3 *custodierunt.* constituerunt custodieruntque *MS. Bodl.*

industrie. industriae *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

4 *tum ig.* tum igitur *Ven. Ald.*

virente. nitente *maleb. Schefferus, aut rō virente omnino de-*
lendum censebat.

5 *Catimandus.* Catimandos *MS. B. Carimandus Edd. B.*
Catamandus Med. Paris. Ven. Ald. Col.

toruae. Toruae *Med. Paris. Ven.*

6 *intr illi- liceret.* intrare - liceret *MS. B. Etiam in Med.*
Paris. Ven. Ald. Col. deest rō illi.

illam, quat. illamque *Med. Paris. Ven. Col. illumque*
Ald.

iussisset. iussisse *Med. Ven. Ald. Col.*

7 *torque aureo.* torquae aurea *Med. Ven.*

8 *audierunt.* audiuerunt *Ald. Col. audiuerant Med. Paris.*
Ven.

Romanam. Romam *Ald.*

9 *quam rem.* quate *MS. B.*

domi nuat. nūciat domi *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

publico funere. publico luctu *coni. Faber.*

- priuatumque.* et priuatum *Med. Paris. Ven. Ald.*
 11 *Vocontiiis.* Ita MS. B. *Sed uocantiis Ald.* Volscie
Edd. B. Ven. Col. Volscis *Paris. uolscis Med.*
huum. prouum MS. Bodl.
a Cn. Pomp. Td a deest in *Med. Paris. Ven. Col.*
 12 *epistol. et legat.* epist. ac diuitiarum et legat. MS. B.
epularumque et legat. MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. epi-
stolarumque ac diuitiarum, legat. Ald.

LIBER XXXXIII

- Cap. I, 1 *Hispania.* Hispaniae *Ven.*
 2 *Ibero.* hybero *Med. Ven. Col.*
Iberiam. hyberiam *Med. Ven. Col.*
Hispano. Hispalo MSS. B. et *Edd. Med. Paris. Col.* Hi-
spali Ven. Ald.
Hispaniam. Spaniam MS. B.
 4 *utramque.* utrumque MSS. B. *utranque Med. Ald.*
Col.
in o. fr. gen. omni frugum genere MS. Bodl.
abundantiam. Ita MS. et *Edd. B. abundantia MS. C. Bodl.*
 et *Edd. Med. Paris. Bongarf.*
sufficiat. suppetat *Col. in marg.*
 5 *mag. cop.* cop. magna *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
et vini. etiam vini *Med. Paris. Ven. Ald. Col.*
solum. quae sola MSS. B. quae solum mat. pr. sed
 et equ. al. MS. B. *Pro praecipua Schefferus maleb. pretiosa.*
temere.
 6 *nec sum.* sed nec summae MSS. B. sed nec summa
MS. C. et Bodl. Etiam in Edd. Med. Paris. Ven. Ald. Col.
est summa. Td bona Faber censebat delendum.
abstrusorum. Deest in MS. Bodl.
 7 *irrigui etc.* irrigua est, variis [al. MS. B. viuariis]
 quoque Oceani aff. piscosis MS. B.
in balucibus. Ita Graeu. et Burman. e coni. Salmasii. *Sed*
in laudibus Edd. B. Ven. Col. a paludibus MS. B. in palu-
dibus Med. Paris. Ald. Bongarf. Gronou.
 8 *uno. vni Col. in marg.*
part. in orb. part. vndique in orb. *Med. Paris. Ven. Ald.*
Col. Bongarf.
mari. mare MSS. B.
 9 *terrae.* terre *Med. In Paris. deest.*
artant. aruant. *Med. Paris. Ven. Ald. Col. In Ven. max*
est fluoribus pro lictoribus.
Pyrenaeum. Pirineum MS. B.
coit. cogit MS. et *Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.*
passum DC. M. passus MSS. B. h. e. Scheffero interprete
sexcentis mille passus.

10 *aegu. quia aër. aequalisque aër. Edd. B. Med. Ven. Col.*

paludium. palludum Med. paludum Paris. Col.

versus. aduersus Edd. B. Med. Paris. Ven. aduersi status assidui MS. B. aduersi et assidui fl. maleb. Bongarsius. et undique secus reponeb. Acidalius in Lectt. Velleia. -

hominibus. omnibus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

Cap. II, 1 *adstricta. stricta Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

parcimonia. parsimonia Med.

3 *fortior. potior MS. Bodl.*

4 *vitae. Celebr. etiam. vitae celebratur. Eadem Edd. B. In MS. Bodl. et Edd. Med. Paris. Ven. Col. est eadem etiam et in Ald. eadem et b.*

vlus. vlto Med.

5 *inquies. inquietus MS. B. et C.*

ipforum. sui ipforum Edd. B.

6 *in f. dies. nisi festis diebus Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.*

aqua. nec aqua MSS. B. In iisdem libris deerant verba post sec. b. P. a R. didicere.

7 *Viriatum. Veriatum MS. B.*

annis dec. annos dec. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

propiora. propiora Med.

ing. gerunt. ingenia sunt Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Iunt. Col.

8 *gestis. Deerat in MSS. B.*

opul. etiam opul. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

Cap. III, 1 *venso equ. f. conc. equ. vento concip. Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

prodidere. prodiderunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

fabulae ex e. f. n. f. quae fabula ex e. f. - nata est MS. B. et Ed. Ald.

Gallaecia. Gallicia MSS. B. Gallitia Med. Paris. ubique, Gallecia Ven. Col. Bongars.

et Luf. ac Luf. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

ac tam. et tam Ald. Sed in Med. Paris. Ven. Col. deest et ac. In MS. B. erat Lufutania.

vento i. ipso vento Med. Paris. Ven. Ald. Col.

2 *Gallaeci. Gallicii MSS. B. Gallici Med. ubique. Cal-laeci Paris. Galleci Ven. Col. Bongars. ubique.*

Telamoni. Thlamoni Ven.

Salaminam. Salamina Paris. Ald. Iunt. Salaminem Col.

3 *Euryface. Euriste MS. B. Eurice al. MS. B. et Edd. Med. Col. Eurisce al. MS. B. Eytyce Ven.*

et positis. positisque Med. Paris. Ven. Ald. Col.

4 *Amphilochi*. Ampiloci MSS. B. *Amphiloci Med. Ven. Ald.*

ac plumbi. et plumbi *Med. Ven. Ald.*

uberr. huberrima *Med. Paris.*

tum et minio. tum minio *Med. Paris. Ven. Ald. Col. Faber leg. minii. Schefferus ita distingui verba volebat: nomen dedit, auro quoque ditissima, ita ut rē minio penderet a ditissima.*

5 *ut et.* et eti. *Paris.*

aratro. aratra MS. B. et C.

excitant. excitant MSS. B. et C. *Ed. Ven. excitent MS. Bodl. et Ed. Ald.*

6 *gentis.* gentibus *Col.*

quae in his. quod in hiis MSS. B.

colligere. colligi *Ald.*

administrant. administrat *Ven. Ald.*

8 *eos.* cum *Paris.* ad eos *Ed. qu.*

aelum. taelum *Med.*

Bilbili fl. aut Chal. Byrbili flant Calibi MS. B. *Birbili fluuio aut calybe Med.*

9 *Chalybes.* calybes *Med.*

ferraque. acie ferroque coni. *Schefferus. temere.*

Cap. IIII, 1 *Tartefiorum.* Tartesiorum MS. B. et *Ed. Ald. Tarcelhotum al. MS. B. tarchesiorum Med. carchesiorum Ven.*

Cunetes. Ita [Cynetes] rescrib. docuit If. Vossius. *Sed Cuntetes Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bongars.*

Gargoris. Targoris *Edd. B.*

2 *ex fil. supra nep. prou.* ex filia aestu [al. MS. B. efeta: Al. aceta: al. aefaea: al. estu: cui supra scr. coitu] pronepos [al. MS. B. nepos] prouenisset MSS. B. ex filiae incestu coni. Grauius.

gen. extingui. generibus mortis ext. MS. B. et *Ed. Ald.*

sed per omnes. sed ad omnes MS. B.

miseratione. admiratione *Ald. Iunt.* iteratione coni. *Schefferus.*

3 *et post - misiff. t.* Deerant in MS. B.

4 *iniulatus.* non violatus maleb. *Schefferus.*

alimentis. alimentis *Edd. B.*

cruciatis. crutiatis *Med.*

obicit. obiici iubet *Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.*

6 *noceretur.* Sic MSS. Mo. *Sed nocerent Edd. B. Med. Paris. Col. necaretur Ald. Iunt.*

uber. huber. *Med. ubique.*

abiici. proijci MS. Bodl.

7 *aestus.* aestu *Ven.* aestas *Paris.*

reciprocantes. reciprocandas *Paris.*

naue, non fl. naui cum fl. MSS. B.

8 saltusque. saltusque Med.

9 dono datus. datus dono Med. Paris. Ven. Ald. Col. dono donatus MSS. B.

tunc et lineam. sim. et n. tunc ad lineam. similitudinem, et ex n. Edd. B. Col. Etiam in Med. Paris. est liniam. similitudinē: et in Ald. ex notis, In Ven. ad lineam. similitudinem ex notis corp,

quae iniustae. quae visae MS. B. quae iniunctae al. MS. B. In MS. Bodl. deest r̄d iniustae.

nepos. naepos Med. nepos est Ald. Col.

11 Habidis. Habetis MS. B. et C. Havidis al. MS. B. Habido al. MS. B. Abius MS. Bodl.

tot peric. T̄d tot deest in Med. Paris. Ven. Ald. Col.

primus. primo Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

quaerere. serere Edd. B. Med. Paris. Ven. Ald. Col.

mitiora. mitiore Ald. micioribus MS. B. melioribus Edd. B. Med. Paris. Ven. Col.

12 nisi. ni MSS. B.

13 hoc est minis. Ita Med. Paris. Ven. Ald. Col. Bong. Gron. Sed in Graeu. et Burman. deest r̄d et.

14 Habide. Abide Med. Paris.

a success. rite ab success. MS. B. rite sub success. MS. C.

res. est. In. ret. In MSS. B. et C.

et quae. ea videlicet quae MS. B. In Ald. deest r̄d et. ea quae coni. Bongarsius.

penes. poenes Med

santa pab. pabuli tanta Med. Paris. Ven. Ald. Col.

interpellata. interpolata MS. B.

rumpantur. corrumpant MS. B. corrumpantur al. MS. B.

Mox pro tantae famae in Ven. est tanta fama.

16 ut fal. prod. Vncinis inclusa sunt in Ald.

fratres. Deerat in MS. B.

vno animo. vna anima MS. Bodl.

regi. regere Col. in marg.

Cap. V, I regna. Delendum putabat Schefferus hoc non minus, quam quod sequitur r̄d provinciae.

2 Gaditani. Gadgetani MS. B.

Carthaginiensibus. Catthaginiensium Med. Paris. Ven. Ald. Col.

urbemque i. cond. Deerat in MSS. B. et C.

miserere. miserunt Med. Paris. Ven. Ald. Col.

3 ibi fel. Vbi fel. MS. B. sibi fel. al. MS. B. sic fel. al. MS. B.

4 Hamilcar. Hamilcharē Med. ubique.

magna. maiore MS. Bodl.

miserere. miserunt Med. Paris. Ven. Ald. Col. emisere MS. B.

3 qui et i. Tò qui deest in Ven. Ald.

vlciscente. vlciscentis Med. Paris. Ven. Ald. Col.

6 maior. Et maior MS. B. Bong. inde coni. Ei maior.

utr. res g. res gest. utr. Med. Paris. Ald. Col.

sedecim. sedecim Med. Ven. Col.

8 perd. prou. etc. perdomitae prouinciae, quam Caesar MS. B. perdomitae prouinciae iug. Hispaniae accip. Edd. B. Med. Paris. Ven. Col. perdomitae prouinciae iug. Hispani accip. Ald. perdomitae prouinciae iug Hispaniae capere MS. Bodl. Faber delenda censebat verba perdom. prouincia, applaudente Graeui.

Hispani. Ita MSS. B. Sed Hispaniae Bong.

uictoria ad eos arma. uictoriae arma MS. B. uictoriae ad eos arma MS. C.

FINIS. Pompei Trogi epitoma historiarum Philippicarum libri numero XLIII. expliciunt feliciter MSS. B. Pompeii T. epit. histor. liber XLIII. explicat feliciter. exceptos es Iustini super Pompeiū Trogum al. MS. B. Vidit olim Bongarsius Manuscriptum, in quo hic auctor Iustinus Frontinus dicebatur.

[Et haec quidem hactenus, sunt verba Bongarsii, curiose fortasse nimis, sed non sine magnorum et doctissimorum virorum consilio, atque etiam exemplo. In Prologis non est, quod eandem quis a me diligentiam requirat. Nam et me res aliae meae vocant: et in iis nihil adeo dignum notatione visum est. Hoc solum monebo, praeponi eos Iustino, in omnibus libris nostris, praeaeque in uno Pe. Pirboci, in quo sub titulo argumentorum singulis libris Iustini singuli Prologi praefiguntur. BONGARSIVS].

ADDITAMENTVM
AD
LECTIONIS VARIETATEM
PROLOGG. HISTORR
TROGI

LECTURES ON THE HISTORY OF THE

UNITED STATES

OF AMERICA

- P**ROL. I, 1 *baec.* Abest a MS. C.
Sardanapallum. Sardanapalum Gron. Burm.
 2 *Astagen.* Astyagen Gron.
 3 *Cyro.* Abest a MS. N.
 4 *Ionicarum.* Romanarum MS. N.
 5 *Cambyfes.* Cambyfis Mod.

- Prol. II, 1 *Tisafern.* Tisaphern. Gronou.
tenuere. sustinuerē recepit Gronou.
 2 *qua extincta rat.* quam extinctam, qua ratione MS. C.
Pro ratione recepit Gronou. Marathone.

- Prol. III, 1 *pulso interf. p. Art.* pulsus interfectorem patris
 Artabanum MS. C.
Accbaem. Achaemenes Gronou.
 2 *sint.* sunt Graeu. Gronou. Burman.
 4 *Messianid.* Messeniaca recep. Gron.
Sicron. et Cor. Sicyoniae et Corinthi recep. Mod. Sicyonii
 et Corinthii rec. Gronou.

- Prol. V, 3 *Griffum.* Cyrum rec. Mod. et Gronou.

- Prol. VI, 1 *Herculide.* Derculide MS. C. Dercyllide rec.
 Gronou.
Cnido. Cnidi MS. C.
 2 *eultrix et M.* Leuſtris et Mantinea rec. Mod. et Gronou.
 3 *Epirei.* Pheraei rec. Gronou.
 4 *Phodiis.* Rhodiis Mod. Burman.

- Prol. VII *Poenum.* Modius iam rec. Paenonum.

- Prol. VIII, 1 *interfect.* intēiectumque rec. Mod. Gronou. et
 Burman. *Idem Modius mox rec.* Chalcidoniis,
 2 *ab eo.* Absunt a MS. C.
subactae. Ita Bong. Mod. Gron. *subacta* Graeu. et Bur-
 man.
electo. electo rec. Mod. Gronou.

- Prol. VIII, 2 *in qu. ill. pr. f.* in qu. illas pr. finieramus
 quae ad MS. C.
victusque. victorque Mod.
filiae oc. filie die oc. Gronou. *Operarum errore supra in no-*
tis ad b. l., inter filiae et occisus, omissum est rō die.
 4 *nemone.* Mnemon Mod. Gronou.

- Prol. X, 1 *Annemon.* Mnemon Mod. Gronou.
efflores. deflores Mod.

2 *deinde in Syr.* *deinde Syria Gronou. : operarum dubio procul errore.*

in omnib. *τὸ in deest in Ed. Mod. et Gronou.*

3 *Sidon.* *Sidona iam rec. Mod.*

4 *deinde reus.* *dein Dareus Mod.*

Prol. XII, 1 *Molossoque.* *Molossoque rec. Mod. Graeu. Gronou. Burman.*

Prol. XIII, 2 *Lamsacum.* *Lamiacum Mod.*

Prol. XIII, 1 *maiore.* *minore rec. Gronou.*

3 *Polyperchontere, cap.* *Polyperconthe receptaque a desotore Munichia Mod.* *Polyperchonte, receptaque a Nicanore Munichia Gronou.*

Olympiadanae. *Olympiadem MS. C.*

Prol. XV, 1 *Antiochi fil.* *Antigoni fil. MS. C. Receptum Modius et Gronouius.*

2 *Polyperconutes.* *Polyperchontes Mod.* *Polypercontes Gronou.*

7 *Leonimidiae.* *Leonidae Mod.*

Prol. XVI, 2 *Filad.* *Philad. Graeu. Gronou. Burman.*

Andromache. *ab Dromichaete Mod.*

4 *et Heracleot.* *Ita Bong. et Mod. Sed τὸ et om. Graeu. Gronou. Burman.*

Prol. XVIII, 3 *Carthaginumque.* *Carthaginiensiumque iam rec. Mod.*

Prol. XVIII, 1 *Africam.* *Africa Mod.*

Siciliam. *Sicilia Mod. Gronou.*

Selinum. *Selinuntem Mod.*

Temetog. *et Agrigentum Mod.*

Gamer. *Camerinam Mod.*

2 *Poeni per Hom.* *Poeni per Imile. Mod.* *Poeni per Hinnile. Gronou.*

Prol. XX, 3 *Anno.* *Hanno Gronou.*

Prol. XXI, 1 *a patre.* *τὸ a deleuit Gronouius.*

2 *per Dion. iectus.* *vt per Dionem iectus Mod.*

statim oleontbe. *secessit. Vt a Timoleonte Ed. Mod.*

abiit; vt a Timoleonte Gronou. Supra in notis ad b. l.

pro Corinthum successit leg. Corinthum secessit.

quam ad bella. *ad bellum Mod. Etiam Gronouius pro ad*

bello edidit ad bellum.

nactus. *nactus Mod.*

Prol. XXII,

ProL. XXII, 1 *nañsus*. *nañsus Mod.*

Opellam. *Ophellam etiam Graen, et Burm.*

2 *subiecit*. *iecit MS. C.*

ProL. XXIII, 1 *bellaque*. *bella quae rec. etiam Gronou.*

3 *viñsus*. *viñsusque Mod.*

ProL. XXIII, 1 *contin. b*. *continentur haec. Bellum MS. C.*

Gonatham. *Deest in Ed. Mod.*

et Antioch. *Tò et abest a Burman.*

2 *Menio*. *Mytilo rec. Gronou.*

4 *occuparant*. *occupauerunt Mod.*
sunt. *sint Mod.*

ProL. XXV, 2 *Antigono*. *Antiocho MS. C.*

Bisbunio. *Bithannio MS. C.*

ProL. XXVI, 1 *Gonatas*. *Abest a MS. C.*

2 *Lacedaemoniorum*. *Lacedaemonium Mod.*
Area. *Arean rec. etiam Gronou.*

3 *Antigono*. *Antiocho rec. Gronou. : et max Callinicus.*

ProL. XXVII, 2 *Hieracem*. *Antiochum Hieracem MS. C.*
Recepit etiam Gronouius.

3 *ab Atal. lamb.* *ab Attalo Zielam Bithynum Gronou.*

4 *prona*. *Oprona MS. C.*

Gallin. *Callinico Gronou.*

Artamenem. *Ariamenem Gronou.*

5 *Epacorios*. *Apaxurius Gronou.*

ProL. XXVIII, 3 *Macedonia*. *Macedonica Burman.*

3 *mortuite KC.* *mortuo tutelam Mod. et Gronou.*

Antigon. Tb. in A. *Antigonus qui Thessaliam, Moesiam Mod. Gronou.*

coepit. *cepit Mod. Gronou.*

Spartanos. *Spartanus Mod. Gronou.*

confus. *confugit Mod. Gronou.*

ProL. XXVIII, 1 *Aetulos*. *Aetolos Gronou.*

ProL. XXX, 1 *Vtrufph*. *Vtruppone MS. C.* *Vtruphone Mod.*

Philopater.

Philopater. Philopator Gronou.

rapi ei poëam. vtque captus amore *Mod.* *rapi ei poëta*
maro gathoclea MS. qu.

2 *quibus.* a quibus *Mod.* Gronou.

victus. victis *MS. C.*

3 *Maccheum.* Achaeum *MS. C. et rec. Gronou.*

Prol. XXXI, 1 *Flamininus.* Flaminius Gronou.

Achaicorum. Achaeorum *Mod.* Gronou.

2 *Acilium.* Acilium *Mod.* Gronou.

3 *ab Carth.* ad Carthaginem *MS. C.*

4 *Acholis.* Aetolis *Mod.* Gronou.

Acil. Acilium *Mod.* Gronou.

Prol. XXXII, 2 *ducem ambo.* duce Manlio *Mod.* Gronou.

G. Ortiagonem. Gallum Ortiagontem et Pharnacem *Mod.*

Prusiana. Prusiam *Mod.* Gronou.

Prol. XXXIII, 2 *rursum.* rursus *Mod.*

seu Phil. Pseudophilippo *Mod.* Gronou.

Prol. XXXIII, 1 *Macel.* Marcellum *Mod.*

2 *Pis. cum Seleg.* Pisidia cum Selgensibus *Mod.* Gronou.

3 *Ptolem.* Ptolemaeus Epiphanes *Mod.*

4 *Epiph. vt m. Ps.* vt mortuo Ptolemaeo Epiphane Gronou.
In Mod. deest et Epiphane.

Filom. Philometor Gronou.

5 *Ariar.* et Ariar. *Mod.*

6 *Ariar.* et Orph. Ariarathem et Oroph. *Mod.* Gronou.

7 *Seleg.* Selgensibus *Mod.* Gronou.

Prol. XXXV, 1 *Ripar.* Piraticum *Mod.* Gronou.

Chid. Cnidiorum Gronou.

aduersum. aduersus *Mod.*

2 *Alexandrom.* Alexandrum Gronou.

Filomet. Philomet. Gronou.

3 *Diotoro.* Diodoto *Mod.* Gronou.

4 *Asac.* Phartum. Arsacen Parthum *Mod.* Gronou.

Prol. XXXVI, 1 *Cypro*. Vt Trypho *Mod. Gronou.*

captaque. captoque Mod. Gronou.

sed vs. sedete. Vt Mod. Sidete. Vt Gronou.

4 *Philom. r.* Phil. Aristonicus *r. Mod.*

qua pactus. quo captus Mod. Gronou.

Prol. XXXVII, 1 *Mithr. neup.* in Mithr. Eupatora *Mod.*
Etiā in Gronou. est Euparora.

3 *excessu. excursu MS. C.*

regnum. regum Mod. Gronou.

Bosphoran. Bospor. Gronou.

Prol. XXXVIII, 1 *eupatore.* Eupator *Mod. Gronou.*

Aratbe. Ariarathe Mod. Gronou.

2 *Phil. ac fr.* Philometore, frater *Mod.*

Ascon. Physcon Mod.

1 *accepto regno. accepit regnum Mod.*

Prol. XXXVIII, 1 *Gryppos.* Grippos *Mod. Grypos Gronou.*

2 *Yzigeno.* Cyziceno *Mod. Gronou.*

3 *Lathyros.* Lathyros *Mod. Gronou.*

Alexandrome. Alexandro donec Mod. Gronou.

4 *Laphyrum.* Lathyrum *Mod. Gronou.*

6 *Antonium.* Ita et MS. C. *Sed Antigonom Buz-*
man.

7 *eracleo.* Heracleo *Gronou.*

Prol. XXXX, 1 *Cypro.* Grypo *Mod. Gronou.*

Cyzic. Cyzic. Mod. Gronou. ubique.

eius. Abest a Gronou.

2 *Hii.* Hi *Gronou.*

esebe. Eusebe Mod. Gronou.

regubi. regum Gronou.

3 *quo m.* cui mox *Mod.*

6 *Alexandriam.* Alexandriae *Mod.*

Latirii. Lathyri Mod. Gronou.

eius filia. eius filii: Mod.

Alex. Rom. Alexandria Romam Gronou.

5 *regem. tegnum Mod.*

Prol. XXXXI, 2 *partilis.* Parthicis *Mod. Parthis Gronou.*

- 3 *Diudoto.* Diodoto *Gronou.* Diodoto regnum *Mod.*
const. est. constitutum est *Gronou.*
Asiani. Arriani *Mod.*
Socdian. Sogdianos *Gronou.* et Socdian. *Mod.*
 6 *Apollodotum.* Apollodorum *Gronou.*

- Prol. XXXXII.* 2 *Seleucinisse.* Seleucienses *faciis;* utque
Phraati Gronou.
Armenis. Armeniis *Mod.*
 4 *Grassum.* Crassum *Gronou.*
 5 *Phraates.* Phrahates *Gronou.*

SEGIM. FRIDER. DRESIGII

EPISTOLA

AD

IACOBVM HENRICVM
BORNIVM

LIPSIENSEM

VIRVM NVNC PRAETORIVM

QVA

IUSTINVM

QVIBVSDAM LOCIS

EMENDAT

JACOBUS BENJAMIN

FOUNDED

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1215 6TH AVENUE

NEW YORK

1888

VIR CLARISSIME

Quo maiore animi inductione eruditionem Tuam, Vir clarissime, a publicis praecconibus dilaudatam adhuc prosequutus sum, eo iucundior mihi nuntius ille accidit, qui me de summis honoribus in Philosophia abs Te proxime capeffendis praeter spem omnem fecit certiore. Equidem non sum nescius, sapientiam, Cicero-
ne iudice, non aliunde pendere, nec extrinsecus viuendi suspensas habere rationes, sed conscientia recte factorum conquiescere. Cum vero summam, quam amplissimus Philosophorum ordo distribuit, dignitatem sapientissimo consilio maiores litteris ab humanitate dictis propriam esse voluerunt, tum Te, doctissime Borni, et humanitatis scientissimum et scientia humanissimum his non affici honoribus, eo ferebam aegrius, quod hanc rem communem optimarum artium despiciatū interpretabar. Cum primum igitur ad me delatum est, Te lauro iamdudum promerita proxime coronaturū iri, nihil gratius mihi et antiquius putavi, quam hac Tua dignitate publico, ut ita dicam, nomine gaudere, quae quidem ratio cum unicuique, licet nullis Tibi nominibus obstricto, tum mihi maxime satis esse poterat ad summos, quos capeffis, in philosophia honores Tibi gratulandos, ne amplam mihi et voluptatis viderer et honoris materiam praecidisse. At vero quum accedat Illustris Tui Parentis, Patroni ac Maecenatis mei Excellentissimi, inaudita gratia,

quam et votis expertus sum et meritis maiorem
 meis, quod humanitatis tantum videbatur, reli-
 gionis iam esse intelligo hoc minus negligendae,
 quo testator est Tuae in me benevolentiae, no-
 straeque amicitiae a multis iam annis significa-
 tio. Quemadmodum igitur humanissima Tuae,
 Vir Clarissime, doctrina, quam eruditorum ta-
 bulae quasi publicae maiorem in modum praedi-
 cant atque extollunt, facile caret praeconiis meis,
 sic et singulari Tuo in me amori, et meo item
 officio mihi videbar fecisse satis, laetitiam, quam
 ex collata Tibi dignitate capio, scriptione qua-
 dam publice testatus. Cuius mei officii partes
 agere Iustinum iussi quibusdam locis a me emen-
 datum, quem ne moleste feras, communis iure
 humanitatis, cuius et se non plane nullam iudicat
 portionem, postulat.

Lib. I cap. 5 n. 5 *Et quoniam defunctus sibi somnio videretur, agitato inter pastores regno, animum minacem duntaxat in illo fregit.* Negotium hoc in loco Viris doctissimis facellit vox *minacem*. hinc quoniam vetustae editiones prae se ferunt *minatione*, hanc lectionem et Vorkius probat et Schefferus, ita, ut *minatione* pro *comminatione* positum censeatur, hoc sensu, *fregit animum, id est, minuit iram minatione, id est, comminatione, qua Cyrum ab ulteriore conatu satis deterrere posse sibi visus est, duntaxat in illo, id est, eatenus saltem, quatenus iratum habuit animum erga Cyrum.* quam lectionem minime sequendam ducit Graevius, cui *animus minax est ira percitus, qui exitium minabatur et Harpago et Cyro*, hac sententia, *Astyagen iram illam minacem, si non erga Harpagum, saltem erga Cyrum compressisse.* quia teste Herodoto Astyages cum Magis deliberavit, tollendusne Cyrus esset propter somnium, an vero servandus. At ista mihi quidem nondum faciunt satis, propterea quod sic non apparet, quid sibi velint verba in illo. aliud enim est *frangere animum minacem in aliquem*, aliud vero *frangere animum minacem in aliquo*. Itaque si quid mihi cernere datur, existimarem Astyagen hoc loco dici *animum minacem non suum, sed in illo*, hoc est, *Cyro tantum fregisse*. Optime haec sententia orationis ordini et rei respondet. *animus Cyri minax* positus est partim in eo, quod referente Herodoto Lib. I c. 115 Cyrus apud Astyagen accusatus de filio Artembaris verberibus indignis affecto vultu liberiore iure se id fecisse contendit, partim in eo, quod animus Cyri excelsior exitium ipsi Astyagi et eius imperio minabatur, quod somnium a Magis explicatum portendebat. quare *duntaxat* non notabit *saltem, minimum*, ut Graevio visum est, sed *tantummodo*, cuius notibnis exempla ubique facile sunt obuia. Ipse autem modus, quo Astyages in Cyro animum

minacem fregit, ex Herodoto Lib. I c. 120 seq. pater, vbi in Persiam missus dicitur, ne quid contra Astyagen moliretur. Atque id ipsum indicat quoque Iustinus n. 8 scribens, *ut ablegatus in Persas ab auo fuerit*. vbi quidem loco *ablegatus*, quod Gronouio debetur, Maior, Becharius et alii ediderunt, *relegatus*, quod Vorstio magis placet, et sine dubio e MSS. haustum videtur. Sed displicet Scheffero *relegatus*, quia illa Cyri dimissio in Persas non dici possit eiectionis infamis e patria. Quamuis autem libenter largiar, *ablegatus* satis commodum huic loco esse, non tamen possum non monere, rationem Schefferi, cur *relegatus* ferri nequeat, esse nullam. nam *relegare* non semper notare eiectionem infamem, sed minime raro etiam significare idem, quod *dimittere* et *separare*, cum alia, tum vel haec testimonia confirmant. Caesar Gall. V, 30 *nec reiecti ac relegati longe a caeteris aut ferro aut fame intereant*. Cicero Offic. III, 31 *Criminabatur etiam, quod Titum filium, qui postea est Torquatus appellatus, ab hominibus relegasset, et suri habitare iussisset*. quid? quod *relegatio* mitior omnino fuit, quam exilium, fatente Ouid. Trist. II, 135 sqq.

*Adde, quod edictum, quamuis immane minax-
que,*

Attamen in poenae nomine lenè fuit.

Quippe relegatus, non exal dicor in illo.

Lib. II c. 6 p. 16 *Erant inter Athenienses et Dorienses simultatum veteres offensae, quas vindicaturi bello Dorienses de euentu praelii oracula consulerant. ad quem locum sic commentatur Modius, de euentu belli, alii, quod prabo. aliud enim longe est vincere bello, aliud vincere praelio. illudque prius est, de quo fere oracula consuli solent, quum victus*

victus praelio saepe victorem postea vincat, victus bello in victoris sit potestate. sed non erat, quod lectionem vulgatam Vir doctissimus sollicitaret. praelium enim et bellum hic faciunt paria, quemadmodum bellum minime raro pro praelio Graecis et Latinis ponitur. Sic ipse Iustinus Lib. III cap. 6 n. 7 interiecto deinde tempore post reditum suorum aucti et classis et militum robore praelium reparauere. Dictys Lib. I c. 15 tum communi consilio super conditione praelii iusurandum interponi hoc modo placuit. vid. Cortius ad Iulium Exsuperantium de bello civili c. 3. Atque hanc quidem significationem nominis praelium, qua est bellum, frustra in Fabri thesauro quaesiuers.

Lib. II c. 10 n. 10 *Et iucunda quoque inter se, non solum credula, conuiuia habuerint. Male in hoc loco interpretes habet adiectiuum credula. pro quo Freinshemius maluit crebra. qua de re Graevius ita, Pedibus ego quoque in hanc irem sententiam, et emendationem eruditissimi Freinsbemii amplecterer, si libri veteres annuerent. Sed quum in omnibus, quos Bongarsius, Modius aliique euoluerunt, nec non in Iuntina, melioribus editionibus aliis constanter legatur credula, non puto id reiiciendum, quamuis translationis huius ad res exempla in ista voce vix alibi occurrant. Schefferus vero sic, Scio, quomodo hic credula conuiuia, ut vulgati habent, accipiant. sed an sic Latini vnquam vsurpauerint, hoc vero nescio. Itaque ex sententia Virorum summorum credulus de rebus vix ac ne vix quidem reperitur. Ar humani hic quid passi videntur homines eruditissimi. nam credulus duplicem habet significatum, proprium et improprium seu Metonymicum. proprie de hominibus, qui facile credunt, dicitur. improprie autem et per Metonymiam effecti pro causa de rebus, quae faciunt, ut homi-*

pes credent facile, vsurpatur. atque hunc improprium sensum tametsi Lexica pro more suo ab illo proprio non distinguunt, tamen omnino ita se rem habere exempla clarissima declarant. Tibullus II, I, I, non vers. 19, vt habet Fabri Lexicon,

Finiſcent multi leto mala. credula vitam

Spes fouet, et melius cras fore ſemper aſt.

quid hic *ſpes credula* aliud, niſi quae facit, vt homines credant, fore aliquando melius? Ouidius Heroid. VII, 21

Credula res amor eſt, utinam temeraria dicar

Criminibus falſis inſimulaſſe virum.

quem locum iterum male Fabri Lexicon dicit inueniri apud Ouidium Metam. 7, 831, vbi ne minimum quidem huius rei apparet veſtigium. quemadmodum vero apud Ouidium amor ideo *res credula* vocatur, quod facit, vt homines credant, ſic eadem eſt ratio loci, de quo agimus, Iuſtini, vbi *credula conuiuia* ea dicuntur, quae faciunt, vt credamus illi et fidamus, quo cum conuiuiamur.

Lib. II cap. 10 n. 13. quod vbi primum didicit Demaratus, rex Lacedaemoniorum, qui apud Xerxem exulabat, amicioꝝ patriae poſt fugam, quam regi poſt beneficia, ne inopinato bello opprimerentur, omnia in tabellis ligneis magiſtratibus perſcribit, eademque cera ſuperinducta delet, ne aut ſcriptura ſine tegmine indicium daret, aut recens cera dolum proderet. Copioſi in hoc loco explicando fuerunt viri doctiſſimi Voſſius, Vorſtius, Graeuius, Faber, et lectionem, quam dedimus, ſatis aſſeruerunt.

runt. Vnicus tamen scrupulus restare videtur, quem lectionibus iniecit Schefferus, qui ad verba aut recens cera dolum proderet, ita commentatur, *Hic locus, licet aliis intactus, mihi admodum suspectus est. quid enim recens cera? num recenter inducta? atqui talis fuit, qua scriptura tegebatur, et tamen ea tegi dolum debuit. quid igitur hic eum dicitur prodere? certe velle hoc videtur potuisse ceram sic recenter inductam praebere occasionem suspicandi, quod videlicet non gratis ita sit. inducta. quam rem qua euitauerit arte Demaratus, apud nostrum non ostenditur. an ergo abest aliquid? num potius in voce recens latet vitium aliquod? dignus sane locus est, quem ingeniosiores examinent. haftenus ille. Et sane unicuique locum curatius pensantem fiet manifestum, lectionem, quae habetur a nobis etiam expressa, sensum fundere fere nullum. neque tamen haftenus cum Scheffero faciendum puto, qua ille in voce recens vitium aliquod latere suspicatur. si coniecturae locus relinquatur, mendum, potius in nomine cera statuerem. nam quemadmodum cera hanc ob causam tabellis ligneis superinducta fuit, ut scriptura tegeretur, sic ea dolum, quem omnino tegere debebat, prodere non potuit, videatur omnino Faber. Iam vero res omnis a Demarato suscepta duplici ratione prodi potuisse videtur, vel scriptura, quod cera superinducta euitatum fuit, vel ipsis tabellis, nouis scilicet ac recentibus, vsuque nondum tritis. quo posito, leuimutatione pro recens cera, scribendum, auguror, recens ora scilicet tabellarum, ita quidem, ut non solum scriptura seu litterae insculptae, verum etiam extremitates tabellarum lignearum recens confectarum cera superinducta. deletae et testae ab auctore dicantur. Licet enim scriptura fuisset cera abscondita, nisi tamen ipsae quoque tabellae recenter factae, nouitatis speciem cera inducta vitassent, dolum omnino prodidissent, quum*

Perfæ nouas tabellas frustra confectas fuisse viri credidissent.

Lib. VI c. 3 n. 3 *Summa igitur non tam ducum in eo praelio, quam militum æmulatio fuit.* Ita Maior, Bongarsius, alii ediderunt. Sed recte iam obseruauit Vorstius, lectionem eam neque his, quæ antecedunt, nèque his, quæ sequuntur, consentaneam esse. pluribus enim auctor exponit, quantam curam duces adhibuerint. qua de causa Berneggerus legendum suspicatur, *summa tam ducum, quam militum æmulatio fuit*, vel *non tantum ducum, sed et militum.* quod posterius etiam mallet Graeuus, si MSS. eo inclinarent. Eodem spectat Vorstius, nisi quod pro *sed et* malit *sed etiam*, vel pro *quam*; modo *etiam*, omisso *sed*. Schefferus ita legendum suspicatur, *summa igitur non magis tantorum ducum in eo praelio, quam militum æmulatio fuit.* Freinshemius legit *non tam militum in eo praelio, quam ducum*, cui Faber suffragari videtur. Angli, *summa igitur in eo praelio tam ducum, quam militum.* Sed omnes hæ legendi rationes rem acu tetigisse mihi non videntur. Testatur Modius et Bongarsius in MSS. omnibus, quos viderunt, ita legi, *non ducum tantum, in eo praelio, quam militum.* quoniam autem Modio illud *tantum* adiectum ab eo videtur, qui alioquin parum plenam hanc locutionem putabat, legit ipse *summa igitur non ducum in eo praelio, quam militum æmulatio fuit*, ita vt subaudiatur *tam.* Atque ita iuntas habere, testatur Graeuus. quæ si lectio admittatur, vt admittenda videtur, parua quadam mutatione loco obscurissimo lucem afferri posse crederem. Totius capitis argumentum docet summam, et ducum in eo praelio et militum æmulationem fuisse, quod recte viri, quos laudauimus, annotarunt. at miror iisdem non esse obseruatum,

eo

eo in sequentibus spectare, Iustinum, ut exponat diuersam fuisse ducum et militum aemulationem. Conon patriae studebat, non Persis, n. 4, quo Persas victores faciendo restitueret patriam n. 7. Pisander autem contendebat, ne tot bellis ac saeculis quaesitum imperium brevis momenti culpa subverteret n. 8: milites autem tam regios, quibus praeerat Conon, quam Lacedaemonios sollicitudo cruciabat, non tam ne ipsi quaesitas opes amitterent, quam ne pristinas Athenienses reciperent, n. 9. Quis igitur dubitabit, auctorem in verbis controuersis hanc diuersam ducum et militum aemulationem nobis indicasse? quae quum ita sint, verba Iustini sic legenda, coniectura ex allatis facta, arbitror, *summa igitur non ducum in eo praelio, quae militum aemulatio fuit.* nam pronomen *quae*, facile a scriba mutari potuit in *quam*, propter primam litteram sequentis verbi *militum*. Sensus vero hic erit, *summa quidem in eo praelio et ducum et militum fuit aemulatio, sed non eadem*, quum duces imperium patriae aut restituere, aut conseruare contenderent, milites autem id spectarent, ne Athenienses imperium pristinum recuperarent.

Lib. VI c. 4 n. 4 *quae ciuitas, Thebanorum putata, ex infimis incrementis virtute Epaminondae ducis ad spem imperii Graeciae erecta est.* ita quidem impressum legitur, quod recte iudicat factum Bongarsius, quamuis alii pro *infimis* habeant *infinitis*. vbi Schefferus ita, *Locus hic mihi quidem admodum suspectus est, nec scio satis, an infima incrementa recte dicantur. Sane ubicunque incrementa, ibi factus iam processus est ex infimo, adde, quod MSS. omnes consensu miro pro infimis habeant finitimis. quid autem commode possit substitui, quod ab illo finitiuo non longe recedat, haecenus me fateor*

non excogitasse. nisi hoc obstarct, malle pro ex infinis facere, eximiis incrementis. Certe non est nullius momenti dubium, quod de hoc loco movet vir doctissimus, praesertim quum Bongarsius quoque testetur, MSS. prae se ferre *finitimis*. Videamus ergo, annon lectio MSS. retineri, et comoda inde sententia, mentique auctoris conveniens erui possit. Quid vero obstat, quo minus *finitima incrementa* intelligantur de imperio Atheniensibus per victos Lacedaemonios a Conone Persarum copiis restituto? Ita sane Iustinus, commemorato praelio, quo Lacedaemonii a Conone, regii exercitus duce, prostrati fuerunt cap. 3, pergit cap. 4. *n. 1 hoc initium Atheniensibus resumendae potentiae et Lacedaemoniis habendae finis fuit.* en incrementa Atheniensium. iam vero Geographia docet, Athenienses Thebanis finitimos fuisse. nonne igitur *finitima incrementa* significant initium resumendae potentiae Atheniensibus? Tum hoc ipso capite *n. 3* primi Thebani, auxiliantibus Atheniensibus, bellum Lacedaemoniis intulisse memorantur. quod profecto nec Thebani ausi fuissent, nec Athenienses, nisi horum imperium, victis, ut modo demonstravimus, Spartanis, creuisset. Itaque Thebanorum ciuitas finitimis incrementis Atheniensium adiuta Lacedaemoniis bellum fecit; et duce Epaminonda ad imperium Graeciae adspiravit, quae si quis attente cogitauerit, non dubito, quin lectionem MSS. *ex finitimis incrementis* ipsa narrationis serie confirmatam antepositurus sit coniecturis, quibus Viri acutissimi aut *infinis*, aut *infinitis*, aut *eximiis* substituerunt.

Lib. XV c. 2 n. 8 *Et ut appareret eos non odio, sed dignitatis gloria accensos, donis vuneribusque inter ipsa bella contendebant.* quae quidem verba tamen ex Grammatices praeceptis stare nulla ratio

ne

ne possunt, tamen ab interpretibus sicco, quod aiunt, pede praetermissa sunt, si vnum exceperis Schefferum, in minimis accuratissimum. Quamobrem haec annotavit, *MSS. coniunctionem et non agnoscunt, sed et in caeteris distinctio videtur parum apta, vellem eam fieri hoc modo, Aegyptum remittit, ut appareret, eos non odio, sed dignitatis gratia accensos. donis muneribusque inter ipsa bella contendebant, tanto honestius tunc bella gerebantur, quam nunc amicitiae coluntur.* Eatenus quidem Viro doctissimo adstipulari non dubito, qua coniunctionem et, fide MSS. adductus, delet. At nouam, quam ipse tradidit, distinguendi rationem non possum non reiicere. nam primo durius nescio quid sonare videtur omissum verbum *esse*, post *accensos*. deinde verba *contendebant*, et *gerebantur* nullo modo coniungi possunt, sed illud respicit ea, quae in superioribus exposita in praesenti fuerunt. Denique epiphonemata in Iustino semper, quod sciam, praecedente puncto reperiuntur. e. g. L. II cap. 10. n. 11 *tanto moderatius tum fratres inter se regna maxima diuidebant, quam nunc exigua patrimonia partiuntur.* Lib. XII cap. 11 n. 9 *tantam vel illis moriendi patientiam metus regis, vel huic exigendi supplicii constantiam disciplina militaris dabat.* Quid? quod in hoc ipso capite, ex quo verba dubia desumpta sunt, simile reperitur exemplum n. 14 *tanta in illis verecundia fuit, ut cum opes regias haberent, regum tamen nominibus aequo animo caruerint, quoad Alexandro iustus heres fuit.* Ut igitur coniecturam meam de hoc loco paucis aperiam, suspicor verbum *contendebant*, mutandum esse in *contendere*, propterea quod rudis scribe facile existimare potuit infinitiuum hic pro imperfecto positum esse more historicis perquam vitato, deceptus forsitan voce, quae sequitur, *gerebantur*. Hac enim ratione omnia erunt plana, nec quicquam vel in

in orationis seriem, vel in Grammaticen offensum reperietur.

Lib. XXXI c. 8 n. 9 *Captas ciuitates inter socios diuisere Romani, aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias iudicantes.* ita quidem hic locus in vulgatis editionibus et in nouissima, quam curauit Cl. Abr. Gronouius, legitur. At testibus Bongarsio et Graeuio codices MSS. et Iuntina veteresque aliae editiones ita legunt, *Captas ciuitates inter socios diuisere, muneris Romani aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias iudicantes.* Vnde Graeuus censet scribendum, *Captas ciuitates inter socios diuisere, Romanis aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias iudicantes*, quia sensus postulet, vt exprimatur, quibus aptior fuerit gloria, quam possessiones voluptariae, dicitque in antiquo libro scriptum fuisse *Romani*. quod quum ab alio correctum esset superscripto *Romanis*, natum inde esse apud alios descriptores, non exputantes, quid *Romani* et *Romanis* sibi veller, *muneris*. Vorflius, quoniam Becharii et Maioris editiones sic habent, *muneris Romani aptiorem Asiam*, legendum coniecit, *muneri Romanis aptiorem Asiam*, vt sensus sit Asiam Romanis in munus aptiorem fuisse. vel si *gloriam* retinere malueris, *muneris Romanis aptiorem gloriam*, vt sensus sit, muneris gloriam Romanis aptiorem fuisse, quam possessiones voluptarias. Scheffero sic scripsisse distinxisseque Iustinus videtur, *Captas ciuitates inter socios diuisere muneri Romani, aptiorem gloriam, quam possessiones voluptarias iudicantes*, et illud *muneri diuisere* sic est dictum, vt donarunt victum memoriae patris apud eundem nostrum XXXVIII, 6, pro diuiserunt in munus, vt esset munus, vt haberent pro munere. Sed si dicendum, quod mihi videtur, nodum, quod

quod aiunt, in scirpo Viri alioquin maximi quae-
 sisse videntur, quum lectio MSS. et veterum edi-
 tionum optimum et rei aptissimum sensum habeat,
 si verba recte distinguantur. Sic ergo lego, ac di-
 stinguo, *Captas ciuitates inter socios diuisere mu-
 neris Romani, aptiorem gloriam, quam possessiones
 voluptarias iudicantes.* Verba muneris Romani con-
 ditionem et modum diuisionis captarum ciuitatum
 continent. Scilicet diuiserunt Romani inter socios
 captas ciuitates ea tamen lege, vt eas muneris Ro-
 mani agnoscerent, et has ciuitates Romanis in ac-
 ceptis referrent. Ita vocem *munus* posuit Tacitus
 Annal. XV c. 52 in fine, *Plerique Vestini quoque
 consulis acre ingenium vitauisse Pisonem crediderunt,
 ne a libertate moueretur, vel dilecto imperatore alio
 sui muneris Remp. faceret.* quid? quod ipse Iusti-
 nus in simili negotio eadem ratione loquitur Lib.
 XXXXII c. 5 n. 8 *nam et ipse restitui in regnum
 desiderabat, iuris Romanorum futuram Partibiam
 affirmans, si eius regnum muneris eorum fuisset.*
 Quo quidem loco quid clarius ad explicandum no-
 strum locum afferri possit, equidem non video.
 Frequentissime hoc sensu ponitur nomen *benefi-
 cium*, vid. Liuius Lib. I c. 35. Suetonius Tib.
 c. 12. Atque hanc sententiam, quae proxime se-
 quuntur, verba omnino postulant, quippe *victoriae
 gloriam Romano nomini vindicandam, opum luxu-
 riam sociis relinquendam.*

¹ Lib. XXXVIII cap. 2 n. 5 *Quod vbi Mitbrida-
 tes cognouit, et ipse pari impudentia Gordium Ro-
 mam mittit, qui senatui assereret.* Suspectum
 hic Viris summis videtur verbum *assereret*, vt Gro-
 nouius legendum praecipit, *asseueret.* Quod etiam
 Bongarsiana MSS. exhibent. Hinc Schefferus, quam-
 vis concedat *asserere* pro *affirmare* vsurpari a vete-
 ribus,

ribus, dubitat tamen, *asserere quid alicui* an reperiatur. unde putat nostrum *asseueraret* scripsisse. Graevius vero ita, *Verissima est scriptura librorum Bongarsianorum, qui asseueret legunt, pro asseueret. nam asserere pro affirmare nusquam apud meliores scriptores veteriores reperitur. asserere in libertatem frequens est, sed asserit hoc hic aut ille deterioris temporis.* unde nouissime sic edidit Cl. Abr. Gronovius. Ut initium dicendorum faciam a Graeuio, argumentum, quod affert pro stabilienda lectione *asseueret*, existimo nullum esse. nam quemadmodum Vir summus per *meliores scriptores veteriores* sine dubio Ciceronem reliquosque aureae aetatis auctores intelligit, sic nullum est dubium, quin Iustinus pertineat ad scriptores deterioris, quod Graevius dicit, temporis. quamobrem licet concedam *asserere* pro *affirmare* vix aureae dici aetatis posse, tamen argentea atque adeo Iustini aetate frequentatus iam fuit significatus verbi *asserere* pro *affirmare*. Sic habet Tacitus *Annal. Lib. II c. 83 asseruit Tiberius, solitum paremque caeteris dicaturum.* idem lib. XVI c. 2 *nec missis visoribus, per quos nosceret, an vera asseuerentur.* vid. Cellarii *Cur. Poster. pag. 205.* Huc accedit, quod Iustinus alias quoque utitur verbis, quorum usus ex aurea aetate non potest vindicari. e. g. *restaurare*, Lib. XX cap. 5 n. 6. Lib. XXXI c. 3 n. 8 alibi: *impossibile* Lib. II c. 4 n. 18: ubi euoluatur Faber: *adunare* Lib. II c. 12 n. 18 ibique Vorstii annotationes. Sic etiam significatio praepositionis *iuxta*, qua idem sonat, quod *secundum*, sine dubio ad deterius tempus est referenda, quam nemo antiquiorum iudice Cellario d. 1. pag. 249 usurpauit, et tamen ita posuit Iustinus Lib. II c. 12 n. 25 *quum anceps praelium esset, Iones iuxta praeceptum Themistoclis pugnae se paulatim subtrahere coeperunt.* Si ergo eiusmodi verba

verba in Iustino toleranda sunt, non sane video, cur verbum *asserere* pro *affirmare* pariter ferri non possit, praesertim quum argenteae aetatis scriptoribus minime raro frequentetur. Quod ad Schefferum attinet, dubitat ille, an reperiatur *asserere* quid alicui. At ne id quidem Auctoribus posterioris, cuius etiam Iustinus est, temporis plane inauditum. Palladius Lib. III c. 17 n. 6 *Mibi asseruit diligens agricola omne insitum sine dubio comprehendere.* Accedit denique, quod Gronovianum *asseret* huic loco vix conveniat, quum omnino, vt Scheffero iam suboluit, deberet esse *assereretur*. Nam verbum, quod praecedat, *mittit*, requirit imperfectum tempus, quod dum sequentia verba indicant, tum ratio loquendi alias Iustino celebrata. Sic Lib. XXXI c. 1 n. 2 *legatos ad eum senatus mittit, qui denuntiarent ei: c. 2 n. 1 Senatus Cnaeum Servilium mittit, si posset, eum per aemulos eius interficeret.* Lib. XXXIII c. 3 n. 1 *mittitur itaque legatus Popilius ad Antiochum, qui abstinere illum Aegypto, aut si iam incesisset, excedere iuberet.* quum igitur dicendi modus, et tempus, quo Iustinus vixit, verbum *assereret* huic loco asserant, illud omnino sine merito reiectum suo loco restituendum putamus.

*S*ed redeat oratio, unde exorsa est. Ego vero illos, qui a Sapientibus urbis nostrae Tibi, Vir clarissime, conferuntur, honores quemadmodum certissima eruditionis Tuae egregiae puto praemia, sic felices Tibi esse volo, deum precatus immortalem, ut non minus his, quam reliquis, quibus abundas, bonis perpetuitatem addat, et omnia Tibi euenire iubeat, quibus veram et felicitatem et laudem vera sapientia metitur. Vale. Scr. Lipsiae a. d. VIII. Kalend. Mart. A. C. CIOCCXXXVIII

ADDENDA ET EMENDANDA

- Praefat. Editor. P. XXX post Vorstius adde: atque etiam Abr. Gronovius. Mox post Prologos insere haec: ante Gronovium, qui et ipse tribus Codicibus Anglicanis, quatuorque Leidenfibus, in his maxime Perizoniano, usus est.*
- Cacterum Editio Mediolanensis, quam a nobis consultam esse diximus, est in bibliotheca Senatus Lipsiensis. Primus eius dominus fuit Iohannes Camerarius de Dalburg, Episcopus Vormatiensis.*
- P. 8 in notis ante I vix pat. insere: tractare Tac. II Ann. 67 qui regnum interim tractaret. et Lucret. V, 930 tractare vitam. Gronovius.
- P. 11 v. 1 leg. vbi extracta.
- P. 12 v. 15 dele rō infantis.
- P. 15 v. 17 leg. securibus esse.
- P. 20 v. 5 leg. fortuna.
- P. 22 v. 13 leg. dolet.
- P. 27 v. 17 leg. ne moenibus.
- P. 34 v. 12 leg. regnum trepidus se. Ibid. v. 18 leg. denuntiantibus.
- P. 40 v. 12 leg. reperta est, in c.
- P. 44 v. 24 leg. instauraret. P. 46 v. 10 leg. magistratibus: quod etiam p. 47 v. 3 reponi oportet.
- P. 49 in notis ante Mibi quoque etc. insere: Hanc lectionem confirmat Lucan. II, 135 Aut Collina tulit stratas quoque porta caernuas. et Liu. VII, 26 Circa iacentem ducem sterne Gallorum caernuas. Gronovius. Mox p. 50 v. 8 leg. tutum est: et v. 9 inh. remis. P. 53 v. 10 bestiae escae illec.
- P. 59 in notis ante 2 magistratibus etc. insere: 9 principes ad off. imp. form.] Vt nihil iniusti ab populo exigent. nec aliter Flamininus apud Liu. XXXIII, 18 Non cogitavit modo, imperavitque quae in rem essent, sed pleraque per se ipse transigit; nec in quenquam omnium gravius seueriusque, quam in semetipsum imperium exercuit. Gronovius

P. 64 v. 27 *leg.* iam et.

P. 66 v. 15 *leg.* si ipsi ap. *Et p. 67 in notis ante 1 maiore etc. adde: direptam velut a corp.* Quidam Codices *direptam* praeferunt, quod probō. Nec aliter Liu. XXIII, 9. *Hispania angusto direpta freto.* Gronovius.

P. 68 v. 3 *leg.* inter se: p. 68 v. 23 *leg.* ab altera.

P. 73 in notis ante *Adsentior etc. inferere:* Retinenda omnino lectio vulgata, *Mysteria Cereris Initiorum.* Ut supra II, 6 *simulacrum offensae.* Loquitur enim auctor pleonastice. Gronovius.

P. 74 v. 24 *leg.* vi victi.

P. 75 in notis ante pro aequare *inferere:* pro cogitare. Sed. *Mox p. 76 v. 5 scribe.* dissidentibus: et v. 9 atterendam.

P. 82 v. 8 *leg.* Piraeum: p. 83 v. 23 *leg.* refugiunt: p. 84 v. 18 *dele* τὸ in, et lege Athenis.

P. 87 v. 7 *dele* τὸ regis: p. 88 v. 11 a Tisphaerne: p. 93 v. 16 distinerentur: p. 94 v. 1 et victos.

P. 95 v. 9 *dele* τὸ et, et in notis ante 2 velut etc. *inferere:* 1 post paucos d. dies] Lege post paulo deinde Epaminondas etc. Nec ullus erit auctoris nostri ab alijs dissensus. Eademque locutione utitur Liu. XXII, 60 *Annibalem post paulo audisti.* Gronovius.

P. 96 v. 8 mil. scientia hom.: v. 13 allatum, velut: v. 25 *dele* τὸ antea; et v. 26 *dele* τὸ est.

P. 104 v. 1 Troada.

P. 108 in notis ante Iuntae Thrac. *inferere:* Omnino ex Diodoro lege, *Chalcidicam*, nempe Thraciae partem, ubi olim floruit Diomedes. *Cappadocia* enim in Asia minore sita est, quō nunquam penetrauit Philippus. Gronovius.

P. 116 v. 5 alimentis: p. 120 v. 4 dum: v. 9 *dele* τὸ Paufanias: p. 122 v. 18 inuentio nec inventionum; p. 123 v. 5 pater de conu., *deletis verbis* mos erat etiam: v. 8 fauere: v. 11 volebat.

P. 124

P. 124 v. 5. honestior, ille nec fociis abstinebat. Frugal.

P. 130 v. 5 *pro* Lacedaemonios *leg.* Thebanos: v. 10 ab Aeacid.

P. 133 v. 16 a domo: p. 134 v. 17 Adraestiae.

P. 136 v. 8 plaustrum Gordii requ.

P. 140 in notis *post* Gronovius *adde*: 10 *tert. interrog. posc.*] Videtur auctor scripsisse, *tertiam interrogationem ponenti*: ut Cic. I de Orat. 22 *Mibi nunc vos, inquit Crassus etc. quaestiunculam, de qua meo arbitratu loquar, ponitis?* Idem VIII Ep. Fam. 26 *Quod tu unum ζήτημα Dioni philosopho posuisti.* et Phaedrus fab. 53 *Nec quaestionis positae causam intelligit.* Gronovius.

P. 145 v. 7 plura millia.

P. 149 v. 10 circa urbem: v. 19 dudum fama.

P. 151 v. 16 *dele* τὸ militum.

P. 155 in notis *post* Gronovius *adde*: *vulnera tractare*] Id enim censebant officium esse erga defunctos et vulneratos. Stat. III Theb. 154 — *Quae vulnera tractem, Quae prius ore premam?* Idem XI, 624 *Hei! mihi quos nexus fratrum, quae vulnera tracto?* Idem.

P. 156 v. 3 *dele* τὸ et: p. 157 v. 25 dedidisset: p. 158 v. 18 in terram: v. 21 inuenisset: p. 160 v. ult. resistit: p. 161 v. 5 *dele* τὸ tum: p. 165 v. 15 *dele* τὸ rebus: p. 168 v. 8 perperes.

P. 173 v. 31 ex tribu sua: p. 174 v. 5 in regiam: p. 175 v. 2 equites in conc.

P. 179 in nota I *leg.* Iuntis quoque.

P. 181 v. 4 *dele* τὸ hostes: et v. 20 fontium vbert: p. 180 v. 13 qui solus.

P. 196 v. 17 remedium: p. 203 v. 13 in eas sedes: p. 206 v. 16 *dele* τὸ enim.

P. 212 v. 16 itaque leges: p. 213 v. 8 genus Aeac.

P. 240 v. 17 ista facere.

P. 246 in notis *ante* 1 quo veher. *insere*: 3 *status praesentis fortunae*] Forte, *status praesentis fortuna*. Gronovius.

P. 256 v. 6 occisoque filio.

P. 269 v. 23 lassitudo, super haec.

P. 277 in notis *ante* se quia etc. *insere*: *arc. servis iub. obserari*] Lege, *arcessitos servos iubet obserare foves, tyrannoque nuntiare*. Gronovius.

P. 315 v. 25 perpulerat.

P. 335 v. 9 Hae certo: p. 337 v. 4 potitus est: p. 350 v. 17 aui donarent: p. 370 v. 16 omnibus.

P. 464 v. 10 *dele* rō Mo.: v. 14 *dele* rō Col.: *sed post* siue *adde* quae siue exagger. Col. v. 24 *post* Rhiphaeis *adde* Mo. *Pro Magliab. rescribe ubique Malliab.*

203

I N D E X

I N I V S T I N V M

A V C T O R E

I O H. F R E I N S H E M I O

C V I

I O H. S C H E F F E R I

E T

A L I O R V M A N I M A D V E R S A

A C C E D V N T

И Ч И И
И Ч И И И

И Ч И И И
И Ч И И И И И

И Ч И И И И И
И Ч И И И И И И И

И Ч И И И И И И И
И Ч И И И И И И И И И

И Ч И И И И И И И И И
И Ч И И И И И И И И И И И

И Ч И И И И И И И И И И И
И Ч И И И И И И И И И И И И И

I N D E X I N I V S T I N V M

PRIMVS NVMERVS LIBRVM SECVNDVS
CAPVT CVIVSQUE LIBRI TERTIVS
TMEMATIA SEV SECTIVNCVLAS A
CAPITVM DENOTAT

- A** tergo ponere partem exercitus 1, 6. 10: *pro quo mox* post terga: A frontibus 1, 6. 11. a principio Sicilia patria Cyclo-
pum fuit 4, 2. 1. a fastigio maiestatis in servitu-
tem redacta 13, 1. 5
A castris profugus 22, 8. 8.
a Sicilia abire 23, 4. 9
Ab hostibus, quam a filio
tutior 10, 1. 7
Abdalonimus ex hortulano
Sidoniae rex 11, 10. 8
Abderitae fugati a ranis 15,
2. 1
Abelani Chalcid. colonia
20, 1. 13
Abesse paulum a capienda
vrbe 2, 8. 5. abest metus;
non times 2, 10. 23
Abiectus partus 11, 12. 6.
abiectae epistolae totis
castris 14, 2. 1
Ablegari. ablegatus ab auto
in Persas 1, 5. 8
Abnuere totum 9, 2. 8. col-
lationem 16, 3. 9. munus
libertatis 38, 2. 8
Abolere inuidiae famam 8,
3. 7. cladem acceptam 31,
6. 8. maculam tegnitiae
36, 1. 2. iniuriam 42, 3. 1
Abire in diuersa 42, 4. 8
Aborigines primi Italiae
cultores 43, 1. 4
Abraham rex Damasci 36,
2. 3
Abrupte agere, *hoc est, cali-*
de, inconsideranter 2, 15. 4
Abstinere manus 8, 6. 4.
abstinere bello alicuius
12, 2. 11
Abstinentia alieni 2, 2. 12
Abydenus pons 2, 13. 5
Acarnanes Alexandrum Pyr-
rhi, in regnum restituunt
26, 3. 1
Romanos implorant con-
tra Aetolos 28, 1. 5
soli Graecorum auxilia
contra Troiam non mi-
serunt 28, 1. 6
Accedere ad montem 12, 7.
8. accessit exercitui ani-
mus ingens 1, 6. 12. accef-
serat quotidiano labori
fames 2, 13. 12. accedunt
hae vires Lacedaemoniis
4, 3. 5: accessura illis
a 2 *(quae*

I N D E X

- (*quae subigerentur*) pro ignobili momento Macedonia 7, 3. 1. accedere viribus alicuius 8, 3. 14. accessere viribus Persarum non mediocriter momentum 11, 4. 12. accessit tantus ardor animis regis aduentu alicuius 31, 3. 6
- Accendere animos in spem** 13, 7. 6: *boc est, spe implere, ut auctor loquitur* 11, 1. 8. accendi, *subaudi* ira 14, 6. 8: *sic et* 2, 8. 9. accensus incredibili ardore mentis 11, 5. 4. accendere aliquem ostentatione diuitiarum, *pro excitare* 11, 9. 4. non odio, sed dignitatis gloria accensum esse 15, 2. 8. querelis accenditur senatus in aliquem 22, 3. 6. accensus favore iuuenis 35, 2. 3. accendi pertinacia 39, 3. 10. aemulatione virtutis 42, 2. 3
- Acceptissimus, boc est, gratissimus** 13, 2. 8. 18, 3. 9
- Accipere in manum, boc est, brachiis excipere**, Germ. *auf die Arme nehmen* 1, 4. 12. non accipere pacem, *non est recusare, sed non posse consequi* 5, 4. 4. accipere veniam ab aliquo 12, 8. 6. prouinciam 13, 4. 12 et 21. *pro consequi*. Accipere pro admittere 11, 6. 9. *pro audire* 3, 7. 7. accipere herbam, *pro adbibere, siue sumere, quod Plinio frequens est*, 12, 10. 3. accipere exercitum, *id est, regendum accipere* 1, 6. 9. vulnus, *id est, cladem* 1, 8. 10. 5, 5. 5. *contrarium* dare vulnus, *ibid.* accipere nuntium 1, 9. 9. parvam manum, *i. e. paruum exercitum* 1, 10. 21. cuius inter clarissimos vindices urbis nomen accepimus, *i. e. audiuius, aut legimus* 7, 1. 5. accipere patienter iugum seruitutis 11, 14. 8. responsum 12, 2. 8. iracunde laudes paternas 12, 6. 6. in deditio-nem 12, 6. 18. 12, 7. 13. praecepta virtutis ab aliquo 15, 3. 6. partem regionis in portionem belli 28, 1. 1. in matrimonium aliquam 28, 3. 10. cladem 31, 6. 8. ignominiam bello 32, 3. 16. accipere opinionem veteris fabulae 13, 7. 7
- Acclinis parieti** 28, 4. 9
- Accusari affectati regni** 18, 7. 18. 21, 5. 11. accusare tarditatem alicuius 2, 15. 6. crudelitatem alicuius 14, 6. 6
- Accusatiuus cum infinitiuo ut aliquid subaudiendum sit.** Tantam in eo virtutem fuisse 2, 9. 15. tantam famae velocitatem fuisse 2, 14. 9. tantum in vno viro fuisse momenti 5, 4. 12. tantum facinus admisisse ingenia 8, 2. 12
- Accusatiui Graeci.** Zopyri-
na 2, 3. 4. Ionas 2, 12. 1. Lacædaemona 5, 1. 3. Eleu-
sina 5, 10. 4. Conona 6, 1.
9. Ma-

9. Macedonas 7, 2. 7.
Phrygas 11, 7. 9

Acer. acerrimis litterarum
studiis eruditus 12, 16. 7

Acerba et luctuosa res 38,
8. 14

Acerbas Elissæ maritus, a
Pygmalione occiditur 18,
4. 8

Acelines amnis 12, 9. 1

Achaia 3, 6. 13

Achæi Perusinorum condi-
tores 20, 1. 11. a Philippo

ad Romanos desciscunt
24, 4. 16. bellum gerunt

cum Nabide 31, 3. 3. cum
Messenis 32, 1. 5. cum Ro-

manis 34, 2. 1

Achæorum inter se conspi-
ratib, fides, potentia 34,
1. 1

Acheron amnis Italiae 12, 2.
14. Epiri 12, 2. 4. ubi

Acherusius amnis dicitur

adiectus ab Acheronte de-

ducto: quod non aduertit
Ortelius in voce Ache-

ron.

Acie[m] rumpere 1, 6. 12. in
acie Persarum plus prae-

dae, quam periculi 11, 13.

11. in aciem procedere
14, 2. 1. in aciem descen-

dere 14, 3. 1

Acilius cos. Rom. Antio-
chum vincit 31, 6. 5

Acquirere. acquisiti viro
regni termini 1, 2. 8. ac-

quirere inimicis suis ho-

stes 3, 6. 11. acquirere ali-
cui periculum ex inui-

dia, infamiam ex suspi-
cione prodicionis 3, 7. 8.

habitus squaloris ad mi-

sericordiam commouen-
dam acquisitus 4, 4. 1

Acropatos in diuisione im-
perii Alexandri maiorem

Mediam consequitur 13,
4. 13

Acta, pro rebus gestis 12, 6.
17

Actus, hoc est, actiones 31, 2.

1. Ita in orat. quae fertur
Ciceronis in Sallust. 4:

item in secunda Agraria
sub finem.

Acuit animos iniuria, et
indignitas 3, 5. 4. vires

milieum labor 20, 1. 2. ad
acuendos suorum animos

24, 7. 10

Aculei sagittarum ex aere
9. 2. 13

Ad libidinem, hoc est, pro ar-
bitrio 8, 9. 7. meliora pa-

triae tempora se reserua-

re 2, 10. 5. 28, 4. 9. po-

stremum 6, 2. 13. 13, 8. 10.

14, 3. 1. 16, 4. 3. 24, 3. 9.

30, 3. 13. 44, 4. 4. pugnam,
hoc est, ut pugnaretur 11,

13. 2. sepulturam redime-

re 2, 15. 19. sua tuenda 38,

10. 8. ad sua tuenda dilabi

2, 12. 19. Ita Tacitus A. 1,

73. 1 ad sua tuenda digredi.

Ad terrorem omnium in-

terficere aliquem 5, 9. 2.

ad metum caeterorum 15,

3. 5. ad conspectum alicu-

ius, dum aliquem conspiciat

15, 3. 8. ad solatium alte-

rius alicui aliquid adimo-

re 38, 2. 6. ad reatum re-

vocatus 4, 4. 4. b. e. ob

reatum, ut tanquam reus

accusaretur.

I N D E X

Adaspii subiguntur ab Alexandro 12, 5. 9

Addere. adduntur vocibus lacrimae 2, 8. 9. 4, 4. 2

Addiscere, *pro intelligere ex relatu aliorum* 2, 3. 13

Adduci in spem regni 3, 1. 2. eo usque desperationis adducere aliquem 3, 5. 6.

adducere in summam desperationem 18, 7. 6. in suspicionem 43, 2. 10

Adesse senatui grassanti in populum 16, 4. 12

Adhibere, *pro adiungere* 8, 4. 6. in auxilium 3, 6. 2. 6, 6. 7. in conuiuium 7, 3. 3.

adhibere Lacedaemonios, *ut deprecentur pro aliis* 8, 4. 6. adhibere ludos 9, 4. 1. aliquem in consilium 13, 6. 10. vim 14, 4. 8

Adigere alicui ferrum 1, 9. 22. aliquem iureiurando 8, 4. 11. sacramento 22, 4. 5

Adiicere. imperio adiicere regionem, ciuitatem 1, 2. 8. 1, 9. 1. 5, 4. 6. adiecta laude terrestris belli 5, 4. 7

Aditus. omnes aditus obsidere 1, 5. 10. aditum regis obtinere 21, 6. 5

Adiungere Africam Persico regno, *id est, post subiugatum regnum Persicum et Africam subiugare* 21, 6. 1

Adiurare, *pro iurare* 24, 2. 8

Adiuuare bellum non gregarii militis opera, sed imperatorii virtutibus 5, 2. 1

Administrare tutelam 3, 2. 7. regnum 4, 2. 5. maiestas regni per seruum administrata ibid

Administratio reip. Spartaenae 2, 2. 14. gentis 41, 2. 2

Admirabiliter 1, 8. 14. admirabile 2, 2. 14

Admiratio est alicui seruitutis virginittatis 2, 4. 17. admiratio tanta eius fuit 20, 4. 18

Admittere facinus, *pro committere* 15, 2. 4. subaudiendum autem in se: quod interdum diserte additur.

V. Ind. Nepotis. admittere, subaudito ad regem 1, 3. 2. admittere equum equae 1, 10. 7. admittere ad conspectum suum milites 12, 15. 2

Admodum, *hoc est, circiter* 11, 14. 11. 17, 2. 4. 18, 5. 5. 24, 1. 6 et 7

Admodum puer 3, 1. 3. 8, 6. 7. 36, 1. 8. Παντελῆς νέον dixit Strabo lib. 17 pag. 548 lin. 10, et Diod. 20. 24. Sic Florus 2, 6. 10

praetextatus admodum filius. item Nepos 21, 1. 1 admodum adolescentulus: *pro quo idem alibi peradolescentulus* 18, 1. 4

Admoneri. dolore orbitatis admonitus 1, 5. 8. admoneri libertatis, recuperandae puta, virtute alicuius 2, 9. 5. admoneri exemplo alicuius, ut tibi consulas 4, 5. 11. admonere aliquem cognitionis, sacro-

sacrorum communium 5, 10. 3. 11. 3. 1
Adolescencia vitiosa 36, 1. 1
Adoptare aliquem in successione regni 9, 2. 1
Adoptio testamenti 38, 5. 4
in testamento sine per testamentum facta
Adorari soliti Persarum reges 6, 2. 1. *se iubet Alexander* 12, 7. 1
Adores Damasci rex 36, 2. 3
Adrastii campi 11, 6. 10
Adrestae superantur ab Alexandro 12, 8. 9
Adria vrbs Italiae Graecae originis 20, 1. 9
Adficere in matrimonium aliquam 38, 8. 5
Adstricta parcimonia 44, 2. 1
Adstruere, pro struere, hoc est, cumulare 23, 3. 13
Aduentare 11, 1. 8. *aduentat dies* 18, 3. 12
Aduersis vulneribus cadunt Athenienses 9, 3. 10. *ex aduerso stant classes* 2, 14. 8. *aduersis numinibus tanto scelere* 18, 7. 1
Aduersus aliquem mitis 7, 6. 16. *aduersus hostes iracundus* *ibid.* *aduersus alios melioris fidei esse* 8, 2. 3
Adulari aliquem 8, 4. 8. *adulatio hostis, hoc est, qua hosti adulari* 11, 12. 12. *ita vulgi* 13, 3. 2. *magnitudinis alicuius* 30, 4. 18
Adulationis effectus 31, 6. 3 *et seqq.*
Adulta aetas 2, 6. 16. *ad adultam aetatem peruenire* 3, 2. 5. *vsque adultam eius aetatem* 17, 3. 21

Adulterium Alcibiadis 5, 2. 5
Adulteria grauitur apud Parthos punita 41, 3. 1
Adulterare 43, 4. 8
Adunare, pro coniungere 2, 12. 18. 7, 1. 12. 15, 4. 22. 16, 2. 1. *pro colligere* 5, 9. 6. 11, 5. 4. 12, 2. 16. 24, 1. 5. 24, 6. 2
Aduocare concionem 2, 8. 8
Aeacidae Herculis Thebani progenies 11, 4. 5
plerumque intra XXX annos defuncti 12, 15. 2
gens antiquissima 12, 6. 3
Aeacidas Moloss. rex 14, 5. 9. *regno pellitur* 17, 3. 17
Aedessa, vrbs Macedoniae 5, 1. 7
Aediles Corinthii 21, 5. 7
Aegae vrbs Macedoniae, quae prius Aedessa 7, 1. 10
Aegeus, Thesei pater 2, 6. 14. 42, 2. 13
Aegialus, Medae frater 42, 3. 1
Aegre, pro vix 2, 4. 32. *aegre ab eo obtentum* 12, 8. 6. *aegre quieuit precibus victus* 18, 5. 6
Aegritudo, pro moerore 32, 2. 8. 38, 2. 2. *aegritudo animi* 32, 3. 4
Aegyptus a Cambyse subacta 1, 9. 1. *secundissima* 2, 1. 8. *Hinc illud Augusti decretum apud Tac. A.* 2, 59. 5. *magna impensa regum munita* 2, 1. 20. *occupatur ab Alexandro* 11, 11. 1. *in diuisione imperii Alexandri Ptolemaeo cedit* 13, 4. 10. *temperata semper fuit* 2, 1. 6.

I N D E X

- structa magnis molibus
 aduersus vim incurren-
 tium aquarum 2, 1. 20.
 fossis conficiis ibid. eius
 paludes prohibuerunt ab
 ipsa Scythas 2, 2. 14
 Aegyptiorum superstitio-
 nes 1, 9. 2. cum Scythis
 contentio de vetustate
 generis 2, 1. 5. studia.
 Astronomia 20, 4. 3. et ma-
 gia 36, 2. 7. foedus cum
 Romanis 30, 2. 9
 Aegypti rex Laedaemonios
 iuvat 6, 2. 2. ideoque bel-
 lo a Persis petitur 6, 6. 3
 Aegyptium mare 2, 1. 19
 Aemilius Annibalem naua-
 li praelio vincit 31, 6. 9.
 eius pulcrum facinus 31,
 8. 7. Persecum vincit 33,
 2. 6. leges Macedonibus
 dedit 33, 2. 9
 Aemulari cui 6, 9. 2: ubi
Modium vide.
 Aemulatio inter Cononem
 et Pisandrum 6, 3. 3. vi-
 rium inter Athenienses
 et Lacedaemonios 3, 2. 4.
 virtutis et animorum in-
 ter Lacedaemonios et
 Messenios 3, 5. 31. mulie-
 bris 14, 5. 2. gloriae bello-
 rum causa 17, 1. 8. aemu-
 latio gloriae *praef.* 1.
 aemulatio mutua 3, 5. 13:
ut mutui amor.
 Aemulator virtutum Agefi-
 lai Pisandrus 6, 3. 8
 Aemuli inter se Lacedaemo-
 nii et Thebani 8, 4. 9.
 aemulorum odia 5, 2. 5
 Aemulos remouere 13, 4. 6.
 aemulus regni 9, 7. 3: *hoc*
est competitor, et ut supra
 8, 3. 10 *particeps* 11, 12. 3.
 aemulis impetii, gratiae
 imperantis (*sic enim le-*
gendum arbitror) 8, 4. 9
 Aeneas Latinos condidit,
 20, 1. 12. in Italiam venit
 43, 1. 17. pugnans contra
 Mezentium occubuit 43,
 1. 21
 Aeolides insulae natiuis
 ignibus frequentes 4, 1. 11
 Aeolus Siciliae rex 4, 2. 2
 Aequales, qui sunt eiusdem
 aetatis 9, 6. 6. 37, 4. 1
 Aequalitas difficilem ele-
 ctionem facit 1, 10. 2. dif-
 cordiam parit, vel auget
 13, 2. 3. patrimoniorum
 apud Spartanos 3, 3. 3
 Aequare conuexa vallium
 2, 10. 22. aequare patri-
 monia 3, 3. 3
 Aequo Marte, *hoc est, pari*
fortuna belli 3, 6. 9. aequis
 conditionibus pacem fa-
 cere 22, 8. 5. aequis le-
 gibus pacem facere 23, 1.
 5. aequo iure pacem fa-
 cere 23, 1. 14
 Aestimare, *pro delibexare*
 8, 4. 10. vtros potius, di-
 gnetur, aestimat 8, 4. 10.
 aestimare aliquos non
 veteri fama, sed praesen-
 tibus viribus 30, 4. 10
 Aestuaria, *vel pro ipsa ex-*
aestuatione, vel locis, per
quae in flumina exaestu-
ans mare incurrit 44, 1. 17.
 Aestu, subaudi curarum 11,
 13. 3. aestus, *pro ni-*
mio calore 12, 1. 2. *pro*
fluxu maris 12, 10. 6. ae-
 stus periculorum 22, 3. 8
 Aestua-

- Aestuaris**, h. e. *angi, dubitatione torqueri* 1, 10. 15
- Aceta Colchorum rex** 32, 3. 15
- Actatis privilegium** 2, 10. 2.
- actatis gradus** 3, 3. 9. *actas militaris pro actatis militaris hominibus* 5, 6. 5.
- supra actatem virtus eius admirabilis est** 6, 5. 3. *actas imbellis pro hom. imbell.* 6, 7. 1. a paruula
- actate** 12, 4. 9. *effetae actatis viri* 6, 7. 4. *actatis senioris rectores* 29, 1. 8.
- Aethiopia** 1, 2. 8. *eam imperio adiecit Semiramis* *ibid.*
- Aetna Siciliae mons ignifer** 4, 1. 5. *eius rei causa* 4, 1. 14 et 15
- Aetnaeorum bellum cum Syracusanis** 22, 1. 18
- Aetoli Brundisium condunt** 12, 2. 7. *bellum in Graecia mouent* 13, 5. 1.
- Chiorum exules recipiunt** 26, 1. 5. *partem Acarnanise Epirotis eripere conantur* 28, 1. 1. *Romanis intercedentibus superbe respondent* 28, 2. 1. *bellum cum Philippo gerunt* 29, 1. 13. 29, 4. 5.
- Antiochum in Romana bella impellunt** 30, 4. 19. 32, 1. 1. *libertatem amittunt* 32, 1. 2. *Aetolorum 500 pastores, 9000 Lacedaemoniorum caedunt* 24, 1. 6. *Aetolorum ciuitatibus pecuniam imperat Pyrrhus* 14, 1. 6. *earum vniuersus senatus Romanam missus* 33, 2. 10
- Aeuum, pro actate, vita** 24, 4. 17. 18. *omne aeuum* *ibid. : ut Graeci et alij αἰῶνα τὸν ἀπ᾿ αὐτῶν : et omnia praepositione, omne aeuum* 14, 4. 14
- Affatim** 1, 3. 5
- Affectare imperium** 6, 1. 1. *regnum* 2, 15. 14. 18, 7. 18. 24, 5. 14. *tyrannidem* 28, 1. 10. 3. 11
- Affectus varie his** 12, 1. 5
- Afferre fauorem vel odium, pro conciliare** 27, 1. 10. *vim, pro inferre* 18, 7. 8.
- afferre magnum malum Siciliae** 24, 3. 5
- Affici seruilibus verberibus** 1, 5. 2. *verberibus voluntariis* 24, 7. 7
- Affirmatio, fidem facere affirmationi suae** 1, 7. 17. *ad affirmationem maiestatis* 24, 6. 6
- Afflictae partes, hoc est, debilitatae** 13, 8. 9. *res, h. e. inclinatae, siue ut Lilius amat loqui, acculae* 4, 5. 2.
- afflicta gemino vulnere funerum** 28, 3. 3. *ubi vulnus pro dolore.*
- Afluere, pro accedere** 26, 1. 1
- Affinitates connubiorum** 12, 12. 2
- Afri legatos ad Alexandrum mittunt** 12, 13. 1. *bella cum Carthaginienfibus gerunt* 19, 1. 4. *Carthaginienfibus stipendium remittunt* 19, 2. 4. *ad Agathoclem deficiunt* 22, 6.

13. Dionysio militante 23,
 Africae vasta regio 13, 7. 3.
 castella et vrbes in planis
 absque moenibus 22, 5. 5.
 descriptio 44, 1. 3. tertia
 pars mundi 30, 4. 9
 Africanus Scipio 31, 7. 1.
 Africani egregia vox 31, 7.
 15. moderatio in recipien-
 do filio 31, 7. 5
 Agas Cyrenarum rex 26, 3. 2
 Agathocles Lysimachi, a pa-
 tre occiditur 17, 1. 4
 Agathocles ex humili ge-
 nere factus Siciliae ty-
 rannus 22, 1. 1. bis exul 22,
 1. 16. Syracusas obsidet
 22, 2. 2. cum Poenis bel-
 lum gerit 22, 3. 8. in Afri-
 cam traiecit 22, 5. 1. nau-
 bus incensis spem fugae
 sustulit 22, 6. 4. Poenos
 caedit 12, 6. 6. Cyrena-
 rum regem interficit 22,
 7. 5. Poenos Sicilia pel-
 lit 22, 8. 3. ex Africa fu-
 git 22, 8. 8. in Italiam tra-
 iecit 23, 2. 1 et 19. morbo
 corripitur 23, 2. 3. obit 23,
 2. 12. Agathoclis diuitiae
 23, 2. 6
 Agathocles Ptolemaei Phi-
 lopatoris scortum 30, 2. 2
 Agathoclia meretrix eius
 soror 30, 1. 7
 Agenor Pithonis pater 13,
 4. 21
 Agere procul, *pro esse* *et*
degere 11, 5. 2. *pro pellere*
 9, 4. 9. *ita agere* in fu-
 gam 16, 2. 3. in exilium 2,
 9. 6. 16, 4. 4. 17, 3. 17. 20,
 1. 5. 22, 1. 16. 39, 5. 2. 39,
 4. 10. ad naues 2, 9. 17.
 currum circa metam 12,
 Agere omnem vitam hester-
 no labori similem 1, 6. 6.
 agere primos annos in
 luxuria, in laboribus 3, 3.
 6. actis quindecim annis
 in regno 45, 5. 9. curum
 exilium alicubi agere 5,
 9. 5. agere pueritiam ali-
 cubi 11, 4. 5. agere ani-
 mum alicuius praecipi-
 tem 18, 1. 2. agere prae-
 das 22, 6. 8
 Agere exilium, *pro degere*
in exilio 3, 5. 12. conuen-
 tum 12, 13. 3. praedas, *Beu-*
te machin 22, 6. 8. nepo-
 tem, *h. e. gerere se nepo-*
tem 1, 6. 17. tutorem 7, 5.
 9. nepotem magis quam
 victorem agere in aliquo
 1, 6. 16. propugnatorem
 secleris 22, 8. 2. 11
 Agere, *pro irascere*, *ban-*
deln 2, 14. 10. *pro degere*
 3, 3. 6. *agi*, *pecudum pro-*
prium, *tergiuer sanibus*
militibus nec inepte attri-
buitur 2, 1. 6. 10
 Acta res, *h. e. gesta* 4, 5. 4.
 Vide l. 19 et 58 de V. S.
 male acta res, dicitur ibi
 pro male gesta res. Ni-
 mirum agere saepe est gere-
 re. Actum melius cum re-
 publi 9, 4. 9. nihil actum,
pro frustra 12, 3. 3. acta
 Alexandri, *pro rebus ge-*
stis 12, 6. 17. Vid. et 12, 7.
 13. nihil actum 38, 1. 1
 Actor, *pro bistrione* 6, 9. 4
 Agesilaus claudus altero pe-
 de 6, 2. 5. Agesilai res
 gestae 6, 4. 9
 Agge-

I N D E X

Aggerationes, pro aggerum confellationibus 2, 1. 2

Aggredi rem magni et animi et operis, praef. 1. aggredi orbem terrarum *descriptione* ibid. 2. eadem aggredi 1, 6. 1. aggredi aliquem, *de eo qui hortaturus est* 2, 13. 1. aggredi aliquem dolo 3, 1. 2. aggredi eandem viam crudelitatis 5, 10. 5. aggredi bella Scythica 9, 2. 10

Agis rex Laced. 5, 2. 5

Agidis alterius bellum cum Antipatro 12, 1. 9

Agitare, pro agere 1, 5. 5. *pro cogitare* 2, 12. 3. *agitare animo, idem* 3, 3. 14. *pro tentare* 14, 4. 12. *pro concutere, iactare* 18, 6. 10. *agitare conuiciis* 14, 3. 8. *agitatus, status urbis variis discordiarum casibus* 13, 6. 10. *agitatus parricidiorum furis* 24, 4. 8

Agitare fastigium magnarum urbium, hoc est, comparare inter se et quasi librare, earum dignitatem, opes, potentiam 2, 4. 10. *sicut similit fere Phrafi Suet. Caes. 47, 1* *exigere pondus dixit. Legendum potius agitare fastidium, uti editum est.*

Agitare imperia, b. e. agere 19, 2. 6. *Sic in Sueton. Vesp. 1, 6 est agere publicum, pro quo alii male, publicanum. Similis Phrafi est in Tacito Germ. 26, 1* *agitare foenus, et Linio*

1, 23. 7 *agere regnum. Haec ex Cl. Berneggeri, praecceptoris mei, Notis ad Suetonium.*

Agmen, pro exercitu 2, 4. 12. 2, 10. 1. *Sic Lin. 28, 7. 16 et auctores passim. Vid. Barth. Aduers. 72 f. 1111*

Ajax 44, 2. 4

Alba Longa conditur 43, 1. 23

Albani ab Hercule conditi 42, 3. 4. *Meminit eorum et Florus* 3, 5. 46.

Alcetas Perdicces frater 13, 16. 15. *ab exercitu hostis appellatur* 13, 8. 10

Alcibiades dux Atheniensis in Cilicia 4, 4. 3. *reducitur ad reatum* 4, 4. 005, 1.

2. *Elidem in exilium proficiscitur* 5, 1. 20. *Lacedaemonios ad bellum contra Athenienses instigat* 5, 1. 4. *ipse eorum diuites ad defectionem compellit* 5, 2. 2. *adulterata*

Agidis vxore, ad Darii praefectum confugit 5, 2. 5. *pulcer et eloquens* 5, 2. 6. *ad Atheniensium partes redit* 5, 3. 1. *ab exilio reuocatur* 5, 3. 6.

Lacedaemonios bello petit 5, 3. 9. *mari* 5, 4. 1. *terraeque vincit* 5, 4. 3. *ingenti ciuium fauore excipitur* 5, 4. 9. *vincitur* 5, 5. 2. *denuo in exilium abit* 5, 5.

8. *interficitur* 5, 8. 12

Alere, alitur ipsis vadis incendium 4, 1. 11. *alere contentiones ciuium*

8, 1. 3

Alexander Amyntae 7, 2. 13. **Persicorum legatorum libidinem**

bidinem vleiscitur 7, 3. 4.
regnum Macedonicum
egregie ampliat 7, 4. 8.
Alexander alterius Amyn-
tae 7, 4. 5. Philippum fra-
trem Illyris obsidem dat
7, 5. 1. insidiis matris oc-
cumbit 7, 5. 4.
Alexander, Olympiae fra-
ter, Epiri rex 8, 6. 7.
Cleopatram Philippi du-
cit 9, 6. 1. bellum in Italia
gerit 12, 1. 4. 12, 2. 1. occi-
ditur 12, 2. 14. cum omni-
bus copiis 23, 1. 17.
Alexandri M. dux Sopy-
rion, cum omni exercitu
a Scythiis deletur 2, 3. 4.
12, 1. 5. 37, 3. 2. Alexan-
der M. cum Amazone
concumbit 2, 4. 33. suae
stirpis yleimus, et quare?
7, 2. 4. Alexandri prima
rudimenta 9, 1. 10. Athe-
nas proficiscitur 9, 4. 5.
caedis paternae conscius
9, 7. 1. comparatur cum
patre 9, 8. 13. incipit re-
gnare 11, 1. 2. dux Grae-
corum fit 11, 2. 5. Thebas
diruit 11, 4. 7. ab Athe-
niensibus duces et ora-
tores petit 11, 4. 10. Ty-
rum capit 11, 10. 14. lo-
vis Hammonis filius, sa-
lutatur 11, 11. 7. Alexan-
driam condit 11, 11. 13.
Darium tertio vincit 11,
13. 1. Persis iugum serui-
tutis imposuit 11, 14. 7.
Persepolim capit 11, 14.
10. illacrimatur defun-
cto hosti 11, 15. 15. laeta-
tur morte aemulorum re-
gum 12, 1. 5. habitum Per-

sicum sumit 12, 3. 8. sae-
vit in suos 12, 5. 1. Cli-
tum interficit 12, 6. 3.
inedia mori vult 12, 6. 15.
vult adorari 12, 7. 1. 11, 11.
saxum, quod Hercules
non poterat, expugnat
12, 7. 13. Potum vincit 12,
8. 5. in urbem hosticam
solus desilit 12, 9. 5. vul-
neratur 12, 9. 12. Statiram
Darii F. ducit 12, 10. 9.
aes alienum militum sol-
vit 12, 11. 1. eorum seditionem compescit 12, 11.
8. satellites ex Persis le-
git 12, 12. 4. Ephaectionem
sepelit 12, 12. 12. venenum
bibit 12, 13. 8. militibus
valedicit 12, 15. 2. mori-
tur 12, 16. 1. eius elo-
gium 12, 6. mortem eius
consequentia 13, 1. et
seqq. corpus ad Hammo-
nem delatum 13, 4. 6.
Alexandri etiam mortui
reuerentia apud suos 13,
4. 4. 15, 2. 14. Graecorum
exules restituit 13, 5. 2.
Athenas deleturus erat, si
vixisset 13, 5. 7. Alexandri
fauor 13, 6. 12. 14, 1. 8. ter-
ror apud Carthaginien-
ses 12, 6. 1. post eum omnes
duces fastidiunt. Argyra-
spides 14, 2. 7. Alexander
militum opera magnus
factus 14, 2. 10. Alexan-
drum mortali manu cade-
re, fas non fuit 14, 4. 12.
Lysimachum leoni obicit
15, 3. 7. Sandrocottum in-
terfici iubet 15, 4. 16. eius
tota domus a Cassandro
sublata 14, 6. 12. 15, 2. 3.
16, 1.

I N D E X

- 16, 1. 15. eodem modo vindicatur 16, 2. 6. Alexandri nomen, quasi numen in auxilium vocatur a Macedonibus 24, 5. 9
 Alexandri M. filius Indorum rex 12, 7. 10
 Alexander Lyncestarum frater 11, 2. 2. *Hic Curtio est Alexander Lyncestes* 7, 1. 6. propter insidias Alexandro paratas in vincula conicitur 11, 7. 2. occiditur 12, 14. 1
 Alexander Cassandri 16, 1. 5
 Alexander Pyrrhi 17, 1. 3. eadem parentis vlciscitur 26, 2. 11. Macedoniam occupat 26, 2. 12. et amittit 26, 2. 13. restituitur 26, 3. 1. sororem suam in matrimonio habet 28, 1. 1
 Alexander Persei cum patre capitur 33, 2. 6
 Alexander falsus, ΒΑΛΛΗΣ dictus Iosepho, Demetrium Syriae regno, et vita exuit 35, 1. 9 et seqq. 29, 1. 6. occiditur 35, 2. 4
 Alexander, Zebina Iosepho dictus, a Ptolemaeo Physcone in regnum Syriae subornatur 39, 1. 5. occiditur 38, 2. 7
 Alexander Ptolemaei matrem interficit 39, 4. 7. propterea in exilium pel- litur 39, 5. 2
 Alexandri multi, *pro simili- bus Alexandri* 13, 1. 15
 Alexandria Aegypti condi- tur 11, 11. 13. Carthagini- aemula 21, 6. 3. aedifica- ta a Cleomene 13, 4. 11. Alexandrini regi suo tu- torem a Romanis petunt 30, 2. 9
 Alexandria ad Tanaim con- ditur 12, 5. 12
 Alias. nusquam alias 4, 1. 9: *ubi alias pro alibi, alio lo- co. Sed usitatus est pro alio tempore*
 Aliena qui affectat, propria saepe amittit 39, 1. 3
 Alienare, *pro occultare* 18, 3. 9. alienatis rebus, *hoc est, recedente fortuna et mu- tato priore rerum statu* 13, 6. 10. alienare a se ali- quem 1, 7. 18. alienatus vocibus alterius 6, 1. 7
 de Alieno largiri, facile 36, 3. 12
 Aliquantisper in Scythiam processit 2, 7. 4
 Allegare, *hoc est praetexere*, Germ. *vorwenden* 16, 1. 10. *Vid. l. 9 de procur.*
 Alligare vulnus, *pro obliga- re* 15, 3. 13. alligari in so- cietatis foedera per lega- tos 24, 1. 2
 Alloquio postremo aliquem dimittere 19, 3. 11
 Alludere. infans veluti ad notam allusit 1, 4. 12: *quod risu cognoscere eleganter dixit Virgilius Eclog. 4 in fin.*
 Alpes a Tuscis occupatae 20, 5. 9. post Herculem a Gallis superatae 24, 4. 4. *Falso igitur hoc sibi ad- scribit Annibal apud Ap- pian. in de Bell. Syriac. pag. 91 in fine.*
 Altera, *pro alterutra* 11, 12. 10: *non pro alia, meo qui- dam animo: τὴν ἑτέραν τὴν*

I N D E X

- bet Diod. 7, 54. Ita infra*
19, 5, 15
Alternare, b. e. variare 36,
4, 1
Altius, pro longius 42, 2, 7
Amadas amicus Alexandri
12, 12, 8
Amarior minister regni,
quam ipse rex, hoc est
asperior, immisior, officio-
rum, tributorumque exactor
16, 1, 14. amarum ac tri-
ste consuetum 12, 6, 13
Amaritudo 38, 5, 7
Amazones Scythae 2, 1, 3.
earum origo 2, 4, 1 et 27.
mores 2, 4, 4. quare ita
dictae 2, 4, 11. durant ad
Alexandrum usque 2, 4,
32. ad quem earum regi-
na proficiscitur 2, 4, 3 et
13, 37. Amazonum regio
2, 4
Ambigere de regno 1, 10, 1.
ambigere cui rei primum
occurras 29, 4, 9
Ambiguum periculum 31,
8, 7
Ambigeri regis subditi, tela
veneno tingunt 12, 10, 2
Ambitio vulgi, sicut supra
adulatio vulgi 12, 15, 11.
Vide quae notauit Cl. Ber-
neggerus ad prolog. pag. 1.
ambitio popularis 1, 1, 1.
magna ambitione aegre
obtinere 13, 2
Ambitiosae pulcritudinis
scortum 30, 2, 2. ambi-
tiosus apud populares
17, 2, 6
Ambri superantur ab Alex-
andro 12, 9, 4
Amici, b. e. consilarii, pro-
ceres 34, 3, 3. Ita forte 37,
3, 8 (quamvis et hic spe-
cialius pro amasis accipi
posset) et 38, 9, 5 et 42, 5,
6. Vide Cl. Berneggeri
Notam ad Sueton. Caes.
72, 4. Ita 9, 4, 5 et 12, 12,
8. Amicos Alexander ad
recipiendas Asiae ciuita-
tes mittit 11, 10, 4. ami-
cos longam vestem su-
mere iubet 12, 3, 9. vnus
ex amicis Darii 12, 5, 10
Amicior 2, 10, 13
Amicitiam iungere 9, 4, 5.
43, 5, 3. facere 12, 7, 6
Amicitiae regiae fragilitas
12, 6, 3. amicitiae iure pa-
tet alicui regia 3, 1, 2.
amicitiae regiae fiducia
aliquid facere 12, 6, 3
Amicitias vtilitate, non fide
colere 9, 8, 9. amicitia-
rum iura, successu a ple-
risque, non fide, ponde-
rantur 22, 7, 3
Amittere spem pacis 11, 12, 5
Ammonis templum 1, 9, 3.
11, 11, 7. Reliqua vide in
Hammon.
Amor memoriae iuste im-
perantium 4, 2, 5. amor
tantus Croesi apud omnes
vrbes erat 1, 7, 10
Amouere aetatem imbel-
lem, pro alio mittere n,
10, 14
Amphilochi Gallaeciae po-
pulus 44, 3, 6
Amphipolitana arx 4, 6, 15
Amphistrarus Castoris et
Pollucis auriga 42, 3, 3
Amphictyon rex Athenien-
sium 2, 6, 9
Amplecti spe improba re-
gnum

- gnum totius Africae 22, 7. 4. 29, 1. 2
- Ampliare regnum virtute, liberalitate Persarum 7, 4.
1. terminos imperii acquisita vrbe aliqua 13, 6.
- 20
- Amplitudine rerum gestarum inuidia superatur 1, 2. 5
- Amplius, *tam magnitudinis est, quam continuam vocant, ut alibi, quam numeri: ut* 3, 3. 5. non amplius vna veste, *pro non pluribus quam vna veste* 3, 3. 5. non amplius centum viri 6, 7. 4. non amplius quam in biennii vsu 17, 2. 4. *Vid. et Ind. in Nepos.*
- Amputare moras 24, 7. 2: *quod Virgilio est rumpere Aeneid. 9, 13 et alibi.* dextram amputare 2, 9. 18. 19
- Amulius fratrem regno pel- lit 43, 2. 2. interficitur a Romulo 43, 3. 1
- Amyntas Macedoniae rex 7, 2. 13
- Amyntas alter Menelai filius 7, 4. 3
- Amyntas dux Philippi in Asia 9, 5. 8
- Amyntas Alexandri conso- brinus ab eodem inter- fectus 12, 6. 14. *Videtur autem fuisse idem cum superiore.*
- Amyntas Alexandri prae- fectus, in diuisione im- perii eius Bactrianos for- titur 13, 4. 23
- Anaxarchus Philosophus 12, 13. 5
- Anaxilaus tyrannus Sicu- lus, insignis iustitia 4, 2. 4
- Anceps certamen, *hoc est dubium* 2, 3. 11. 11, 9. 11
- Ancora, Seleuci et generis eius naturalis nota 15, 4. 9
- Andragoras regii Partho- rum sanguinis auctor 12, 4. 12. ab Arsace oppres- sus 42, 4. 9
- Andromache Hectoris, mox Heleni coniux 17, 3. 6
- Angustiae Thermopylarum 2, 11. 2. 8, 4. 12. Salaminii freti 2, 12. 18. angustis sibi met inclusis videban- tur 17, 1. 12
- Anhelans inopia, *hoc est summa* 9, 1. 6
- Animus ingens 1, 6. 12. ani- mus non deest alicui in auxilium sui 11, 9. 20. ani- mum nubendi omittere 2, 4. 5. animi plus alicui est, quam alii 11, 10. 13
- Animis, *pro animo* 31, 3. 6. animorum, *pro animi et hoc pro audacia* 11, 5. 13. animos, *pro animum et hoc pro consilio* 11, 6. 1. animos iniuria et indigni- tas acuit 3, 5. 4. animos extollit nobilitas 1, 4. 4. animorum alacritas ma- gna est aliquibus 2, 9. 11. tantis animis concursum est 3, 5. 13. tantum ani- morum 6, 7. 5. hostiles animos deponere 7, 3. 9. animi iuueniles vtrique erant 17, 1. 11. animi mi- nores, quam 18, 1. 2
- Animatus sic 3, 5. 12. circa aliquem animatus 14, 1. 3
- Annibal Hasdrubalis 19, 2. 2
- Anni-

I N D E X

Annibal alter, siue magnus,
dux Carthaginiensium 29,
1. 7. Romanos vincit 29, 1.
7. iterum 29, 4. 1. ad An-
tiochum fugit 31, 2. 8. cui
Romanorum fraude su-
spectus redditus 31, 4. 14.
sententiam tamen suam
candide dicit 31, 5. 5. vin-
citur ab Aemilio 31, 6. 11.
ad Prusiam profugit 32, 4.
5. per serpentes victo-
riam procurat 32, 4. 7.
venenum haurit 32, 4. 12.
cuius encomium 32, 4. 10.
res gestae 44, 5. 2, 5. Alex-
andro non postponendus
30, 4. 9. annis XVI Italiae
victor immoratur 38, 4. 8
Anno eodem, quo Roma a
Gallis capta, pax tota
Graecia extitit 6, 6. 9. an-
no eodem tres summi
imperatores mortui 31, 4.
13. anno vno eodemque
Athenae expugnatae, Da-
rius mortuus, Dionysius
exul 5, 8. 7
Antandrus, Agathoclis fra-
ter 22, 7. 2
Ante diem, *pro ante dies,*
hoc est, aliquod tempus 6,
7. 7. *nisi est eodem die, ut*
ante Kalendas in l. 13 et
l. 56, 5 de V. O. ante ex-
perimentum belli ni-
mium suis viribus fidit
Xerxes 2, 10. 24. ante ia-
ctum sagittarum ad ho-
stem veniunt Athenien-
ses 2, 9. 11. ante annum
Troianae cladis, *pro anno*
ante Troianam cladem 18,
3. 5
Ante omnia, *für allen Din-*

gen 11, 2. 1. *Loquitur ita*
Marcianus in L. 23 de
probat. et Valens L. 22
de alim. legat. et Sueton.
in Calig. 21, 5

Antecedere aliquos nobili-
tate 33, 1. 1. aliquem ae-
tate 34, 3. 7

Anteire omnes feminas
mollitia corporis 1, 3. 2:
sic in malam partem usur-
patur. Alibi in bonam, ut
anteire viros virtute 1,
2. 6

Anteponere spem praemii
fidei sacramenti 14, 1. 10.
periculoso regno secu-
ram et tutam vitam 39,
4. 3

Antelucanum tempus 1, 6. 2

Antenor Venetorum con-
ditor 20, 1. 8

Antigenes amicus Alexan-
dri 12, 1. 18

Antigonus in diuisione im-
perii Alexandri maiorem
Phrygiam consequitur 13,
4. 14. bellum cum Per-
dicca gerit 13, 6. 8. Eu-
menem vincit 14, 2. 2.
iterum et Argyraspidas
14, 3. 2. a quibus tradi-
tum 14, 3. 11. in custodia
habet 4, 4. 11. sociis prae-
dae partem negat 15, 1.
2. rex appellatur 15, 2. 10.
occiditur 15, 4. 22. Phi-
lippo et Alexandro regi-
bus, in omni militia so-
cius 16, 1. 12

Antigonus modo dicti ne-
pos 17, 2. 10. a Ptolemaeo
Macedonia pellitur 24, 1.
9. reuertitur 25, 1. 1. Gal-
los caedit 25, 2. 10. pelli-

tur

- rur a Pyrrho 25, 3. 5. Peloponneses subiugat 26,
 1. 2. Gallos caedit 26, 2.
 8. bellum Atheniensibus
 infert 26, 2. 10. Macedo-
 niam amittit 26, 2. 12
Antigonus ultimus Philippi
 tutor 28, 3. 10. diadema
 proicit 28, 3. 12. iussu po-
 puli regnat 28, 3. 16. La-
 cedaemonios vincit 28, 4.
 3. et Spartam capit 28, 4.
 12. moritur 28, 4. 16
Antiochia a Seleuco, ex no-
 mine patris condita 15,
 4. 8. a Grypo capitur
 39, 3. 7. contra Deme-
 trium conspirat 35, 1. 2.
 39, 1. 4. ad filium eius
 deficit 35, 2. 3
Antiochus, Seleuci pater 13,
 4. 17. clarus inter Phi-
 lippi duces 4, 15. 3
Antiochus Soter, Seleuci
 filius 17, 2. 11. pacem
 cum Ptolemaeo facit 24,
 1. 9
Antiochus Deus 27, 1. 1
Antiochus Hierax 27, 2. 9.
 ab Eumene Bithyno vin-
 citur 27, 3. 2. a latroni-
 bus interficitur 27, 3. 12
Antiochus Magnus Asiae
 rex adhuc impubes 29, 1.
 3. Aegyptum aggreditur
 30, 1. 4. 30, 2. 9. ab Aeto-
 lis in Romana bella im-
 pellitur 29, 4. 19. Aegy-
 ptum occupare statuit 31,
 1. 1. vincitur ab Acilio 31,
 6. 5. donat Scipioni filium
 31, 7. 4. debellatur a Sci-
 pione 31, 8. 9. interfici-
 tur 32, 2. 2
Antiochus Epiphanes, Ma-
 gni F. a Popilio circum-
 scribitur 34, 3. 3
Antiochus Deus, Pseud-
 Alexandri filius a tutore
 Tryphone occiditur 36,
 1. 7
Antiochus Soter, Demetrii
 frater Tryphonem regno
 exuit 36, 1. 8. Iudaeos
 subigit 36, 1. 10. in Par-
 thos ducit 38, 10. 1. Baby-
 loniam occupat 38, 10. 6.
 occiditur 38, 10. 10. cor-
 pus eius remittitur a
 Parthis 39, 1. 7
Antiochus Grypus qui et
Philometor, Demetrii fi-
 lius 39, 1. 12. *Reliqua vide*
in Grypus.
Antiochus Cyzicenus modo
 dicti frater vterinus 39,
 2. 14
Antiochus Asiaticus Cyzi-
 ceni F. regno Syriae,
 quod Lucullus dederat,
 a Pompeio priuatur 40,
 2. 2
Antiope Amazonum regina
 2, 4. 10. captam ab Her-
 cule sororem traditis ar-
 mis liberat 2, 4. 25
Antipater inter amicos Phi-
 lippi 9, 4. 5. Macedoniae
 praefectus 1, 7. 1. Agidem
 et Spartanos vincit 12, 1.
 12. cum supplemento ti-
 ronum ad Alexandrum
 euocatur 12, 12. 9. auctor
 necis Alexandri et quare
 12, 14. 1. nascendo regi
 tutor constituitur 12, 2. 1.
 Graeciae praepositur 13,
 5. 8. Antigonum contra
 Perdiccam iuuat 13, 6. 9.
 Eumeni auxilia mittit 14,
 2. 4.

2. 4. Macedonum insidiis petitur 14, 4. 11. amarior semper minister regni fuit, quam ipsi reges 6, 1. 14
- Antipater, superioris nepos, matrem occidit 16, 1. 1. regno exiit 16, 1. 19. interficitur a Lysimacho focero 16, 2. 4
- Antiquitas 12, 2. 11. Siciliae fabulosa, *haec est, antiquorum de Sicilia narrationes* 4, 1. 8. omnis antiquitas fabulosa 2, 6. 7
- Antiquum 39, 3. 6: *pro eo, quod alicui maxime curae est, Angelegen. Aliter tamen exponit Barth. Advers. p. 338 pr. Ita in L. 19 §. filius de captiv. et postlim.*
- Antistites, *pro sacerdotibus* 11, 11. 9
- Antonius bellum Parthis infert 41, 2. 9. a Parthis vincitur 24, 5. 3
- Annulus cum insculpta ancora inuentus in lecto matris Seleuci 15, 4. 5. annuli curam sub C. Caesare Trogi pater habuit 43, 5. 35. annulum suum Perdiccae tradit moriturus Alexander 12, 15. 12
- Anxie, *boc est, diligentissime* 1, 4. 11
- Apamenii a Demetrio deficiunt 39, 1. 4
- Aphellas Cyrenarum rex 22, 7. 4
- Aperire portas refugiis aliorum 11, 4. 9. aperire portas aduersus aliquos 28, 2. 2. aperire mandata regis 18, 6. 4. consilium suum omnibus 22, 5. 1
- Aperito praelio dimicare 3, 7. 15
- Apes Hieronem nutriunt 21, 4. 7. apium usus inventus 13, 7. 10
- Apis Aegyptiorum deus 1, 9. 2
- Apollo Seleuci pater creditur 15, 4. 3. virginum raptor 13, 7. 7. pro Delphis suis contra Gallos pugnat 24, 8. 4. Apollinis templum 2, 12. 8. spoliatur a Phocensibus 8, 1. 8. Apollini consecratur gladius Pausaniae, quo Philippum occidit 9, 7. 13. campi Antiocheni dicantur 15, 4. 8. munera a Massiliensibus mittuntur 43, 5. 9. Apollinem legum suarum auctorem facit Lycurgus 3, 3. 10
- Apollonia 15, 2. 1
- Apollonienses pro Scythiis auxilium a Philippo petunt 9, 2. 1
- Appellare regem, *pro facere, aut declarare* 13, 3. 1. hostem 13, 10. 8. servitutem appellantes, *pro servitute habentes* 2, 4. 5
- Apparare. apparatus epulis inuitare aliquem 1, 6. 5
- Appetere aliquem veneno 37, 2. 5
- Appetitus insidiis, *boc est, petitus* 7, 5. 4
- Appius Claudius. Vid. C.
- Applicuit ad Littus, *boc est, appulit. Er ist angetandt* 2, 4. 21. applicitum 2, 12. 2. ap-

I N D E X

2. applicare, *assue*, pro
admonere 11, 15. 6
- Appulorum bellum cum
Alexandro Epirota 12, 2.
5. fatum 10, 2. 10
- Apricitas loci 36, 3. 5
- Aptus regno 11, 5. 2
- Apud eum nulla ratio vin-
cendi turpis 9, 8. 7. apud
eum cupiditas non ter-
minatur villo modo 21, 6.
4. apud aediles iurgari
aduersus lenones 21, 5. 7.
apud aliquem condisci-
pularus 12, 6. 7
- Aquilae duae in culmine
domus nascente Alexan-
dro 12, 16. 2. aquila au-
rea Clearcho in publi-
cum prodeunti praelata
16, 5. 9. aquila in acie Lo-
crensium contra Croto-
nenses 20, 3. 7. in clypeo
Hieronis 23, 4. 10
- Aquila in auspiciis quid
significet 23, 4. 11
- Aquileia ab Istris habitata
32, 3. 7
- Aquilus Cos. 36, 4. 10
- Aquilus Romanorum lega-
tus a Mithridate vinci-
tur 38, 2. 8 et 14. idque
in Bithynia 38, 4. 6
- Arabiae pars in diuisione
imperii Alexandri Pto-
lemaeo cedit 13, 4. 10.
Arabes Erotimi virtute
nobilitati 39, 5. 8
- Aracossi in diuisione impe-
rii Alexandri Sibyrto
cedunt 13, 4. 22
- Aracus iuuentutem ad so-
bolem generandam do-
mum remittendi auctor
Spartanis 3, 4. 8
- Aræ XII a veniente in
Asiam Alexandro statuae
11, 5. 4. ad ostium Indi
12, 10. 6. aræ in iuramen-
to tactae 24, 2. 8
- Aratio inuenta ab Arhe-
nienfibus 2, 6. 5
- Arathis sepulcrum pro tem-
plo colunt Syri 36, 2. 2
- Araxes fluuius 1, 8. 2
- Arbactus Mediae prae-
fectus 1, 3. 2. rex fit 1, 3. 6
- Arbiter pacis et belli Grae-
corum quomodo factus
Persarum rex 5, 2. 11. *Ar-
bitrium autem hic potestas
est, ex sola arbitri volun-
tate dependens, ut et alias
arbitrium vitae et necis,
et similia. contra arbi-
trium pacis suscipere est
interponere se pro media-
tore* 22, 2. 5. arbiter, pro
teste 24, 2. 5. pro iudice
27, 2. 4. sine arbitris in-
terficere aliquem 21, 4. 3.
arbiter iurisiurandi 24,
2. 5
- Arbitria principum pro le-
gibus 1, 1. 2. *Ita* 2, 7. 3 li-
bido regum pro legibus.
arbitria, pro imperiis 1, 1. 2.
*Ita Tacit. A. 6, 51. 5 et
aliis locis, quae demon-
strat Ind. in voce Arbitr.*
- Arbitria regni permitte-
re victori 11, 12. 4. arbi-
tria pacis suscipere inter
aliquos 22, 2. 5
- Arcadiae regnator Aristaeus
mellis vsum primus in-
venit 13, 7. 10. *Vid. Vir-
gil. in Georg.* Arcades
Spartanos vincunt 6, 6.
10

I N D E X

- Arcanorum regis particeps**
 Harpagus 1, 4. 6. *Ita apud*
Curt. 6, 8. 14. arcanorum
 regis arbiter Philotas.
Arcefilaus in diuisione imperii
 Alexandri Mesopotamiam sortitur 13, 4. 23
Arcessere 1, 4. 5. arcessere
 auxilia 11, 10. 14
Archagathus Agathoclis 22,
 5. 1. occiditur 22, 8. 14
Archelaus Amyntae 7, 4. 5.
 occiditur a fratre Philippo
 8, 3. 11
Archesilaus Archagathum
 occidit 22, 8. 15
Archidamus Lacedaemoniorum
 dux 6, 6. 8
Archidaeus Amyntae 7, 4.
 5. occiditur a fratre Philippo
 8, 3. 11
Archos in diuisione imperii
 Alexandri, Pelasgos
 consequitur 13, 4. 23
Arctare, pro circumscribere,
definire 39, 5. 7
Arctus. arctissima cognatione
 iunctus alicui 8, 6. 4
Arcus locus Iudaeae, ubi
 balsamum nascitur 36, 3.
 2. *Sed legendum videtur*
 Hierichus.
Ardent terrae nimio feruore
 solis 2, 1. 6. ardere tanto
 odio alicuius 8, 4. 5
Ardor Spartanorum ex
 carminibus Tyrtaei 3, 5. 10.
 ardores aestiui solis 2,
 1. 6
Ardui laboris opus, praef.
Areas Spartanorum dux
 contra Aetolos 24, 1. 5
Arei in diuisione imperii
 Alexandri Stasanori cedunt
 13, 4. 22
Argaeus rex Macedoniorum
 7, 2. 2
Argaeus Apollinis ex Cyrene
 filius 13, 7. 7
Argentifodinae in Thracia
 8, 3. 14
Argenteis clypeis ornati
 Alexandri milites 12, 7. 5
Argi receptaculum exulum
 Atheniensium 5, 9. 4.
 eloquentia Demosthenis
 persuasi Atheniensibus
 iunguntur 13, 5. 10. obsidentur
 a Pyrrho 25, 5. 1
Argonautae 42, 2. 12. nauem
 suam humeris per montes
 transportant 32, 3. 16
Argumentum, pro signo,
indicio 12, 13. 3. 15, 4. 9.
 16, 5. 19. argumentis superari
 2, 1. 21
Argyraspides 12, 7. 5. vincuntur
 ab Antigono 14, 3. 2
Archaismi, glandem vesca
 2, 6. 5. nihil frui 8, 2. 11.
 vltionem potiri 9, 7. 12.
Cuius generis plura vide
in potiri.
Ariarathes Artaxerxis 10, 1. 1
Ariarathes Cappadocum rex
 13, 6. 1
Ariarathes Armenis, puer
 adhuc, Cappadocum rex
 29, 1. 4
Ariarathes Cappadocum rex
 fratrem Orofernem regno
 pellit 35, 1. 2. contra
 Demetrium Syrum conspirat
 35, 1. 6. Romanos iuuat
 contra Aristonicum 37, 1. 2.
 interficitur 38, 1. 1
Ariarathes, superioris F. ab
 auna-

- auunculo Mithridate interficitur 38, 1. 11
- Ariarathes. modo dicti frater, a Mithridate vincitur 38, 2. 2
- Ariarathes Mithridatis 38, 1. 12
- Aridaeus Philippi Alexandro succedit 9, 8. 2. quamvis ab ipso praeteritus 12, 15. 9. nominatur pro successore a Meleagro 13, 2. 8. recusatur a Ptolemaeo 13, 2. 11. rex appellatur a militibus 13, 3. 1. necatur ab Olympia 14, 5. 10
- Ariobarzanes rex Cappadocum 38, 2. 12. a Tigra ne pellitur 38, 3. 4
- Aristaeus Cyrenen condit 13, 7. 1. mellis vsum inuenit 13, 7. 10
- Aristides prodicionem Pausaniae detegit 2, 15. 16
- Aristonicus Eumenis naturalis 36, 4. 6
- Aristoteles Alexandri Callisthenisque praeceptor 12, 6. 17
- Aristoteles doctor inclytus omnium Philosophorum 12, 16. 8
- Aristotimus Eliorum tyrannus 26, 1. 4
- Arma Amazonum inter Herculis stipendia 2, 4. 18. arma Parthorum 41, 2. 5
- Armis, non pretio summo- vendus hostis 6, 1. 6. ar- mis, non muris, defensa Sparta 14, 5. 6
- Arma mouere 2, 8. 1. arma, *pro bellis* 7, 2. 7. arma con- vertere ab externis bel- lis velut in viscera sua 3, 2. 1. arma transferre ad hostem 42, 1. 5
- Armare sagittas veneno, *hoc est, tingere, imbuerere* 12, 10. 2. *Ita* ferrumque arma- re veneno, et calamos ar- mare veneno. *Virg. Ae- neid.* 9, 773 et 10, 140. ar- mat aliquos fortuna in perniciem mutuat 13, 1. 15
- Armati conueniunt Alexan- dri amici 13, 2. 4
- Armenii in diuisione impe- rii Alexandri Phrataferni cedunt 13, 4. 23. Armenii regni descriptio 42, 2. 7
- Armenius Iasonis comes 42, 2. 10
- Arpi a Diomede conditi 20, 1. 10
- Arripi aduersa valetudine, *pro corripi* 41, 6. 13. arri- pit aliquem somnus 11, 13. 1. arripere occasionem 17, 2. 7. materiam quie- tis 30, 1. 7
- Arrogantiae effectus 13, 8. 2
- Arruba a Philippo regno exuitur 7, 6. 12. 8, 6. 7. regnum suum notis legi- bus instruit 17, 3. 12
- Ars bellandi 19, 1. 1. *Ita Flor.* 1, 3. 2
- Arte quaesitis remediis lo- corum vitia molliuntur 2, 1. 6. artes, *pro dolis* 42, 1. 18. artes imperatoriae, oratoriae 6, 5. 5
- Arfaces omnes Parthorum reges dicti 41, 5. 6
- Arfaces Parthorum rex 35, 1. 3
- b 3 Arsinoë

I N D E X

- Arfinoë** Cyrenae regina cum genere concumbit 26, 3. 6
Arfinoë Lyfimachi vxor priuignum veneno tollit 17, 1. 4. a fratre in matrimonium petitur 17, 2. 7. 24, 2. 1. in exilium abit 24, 3. 9
Artabanus Xerxem obtruncat 3, 1. 3
Artabanus Parthorum rex 42, 2. 1
Artamenes Cappadociae rex 27, 3. 7
Artaphernes Darii frater, litem inter Xerxem ac fratrem eius dirimit 3, 10. 9
Artaxerxes *Longimanus* 3, 1. 4
Artaxerxes *Mnemon*, Persarum rex 5, 8. 13. Darii F. 5, 11. 1. bellum cum fratre gerit 5, 11. 5. Conona classi suae praeficit 6, 1. 9. Graecos ab armis discedere iubet 6, 6. 1. filios 115 habet 10, 1. 1. ex quibus multos insidias sibi struentes interficit 10, 2. 5. *Artaxerxes Persis idem quod μάγας ἀρχιός*, magnus bellator, ut docet *Hierodotus* 6, 90: *sive, ut Ammian. Marcell.* 19, 4, bellorum victor.
Artemenes cum fratre Xerxe de regno disceptat 2, 10. 2
Artemisiae, reginae Halicarnassi, audacia 2, 12. 23
Artifex in seria et iocus 9, 8. 8
Aruas Mosis F. 36, 2. 17
Ascalonii cum Phoenicibus bellum gerunt 18, 3. 5
Ascanius Aeneae frater 43, 1. 22
Asciscere, pro adsumere 42, 1. 18
Asia subacta a *Cyro* 1, 8. 1. a *Scythis* 2, 3. 1. iis per 1500 annos vectigalis 2, 3. 17. in ditione Atheniensium, 4, 3. 5. affertur a Spartanis 6, 1. 1. 6, 2. 7. vastatur ab *Alcibiade* 5, 4. 6. Gallorum plena 25, 2. 11. Asia Persarum iuris 9, 5. 8. Romanorum facta, eos corrumpit 36, 4. 12. Asiae ciuitates quaedam ab Amazonibus subactae 2, 4. 14. quaedam motu terrae absorptae 30, 4. 3. Asia intra Taurum 27, 2. 6. Asiani milites Romanis impares 31, 2. 12. Asiaticae deliciae 38, 7. 11. Asia maior 15, 4. 1
Aspasia Cyri pellex 10, 2. 2
Asphaltites lacus 36, 3. 8
Asper. caelum asperum 2, 1. 13. gens laboribus et bellis aspera 2, 3. 7. asperum praelium 5, 9. 10
Aspergi sanguine alicuius 14, 4. 11. aspergere fundamenta murorum sanguine 28, 2. 10
Aspernari, hoc est, dedignari 1, 6. 4
Assentari 12, 6. 2
Assequi. virtute assequi, ne *segnior videare* 2, 4. 27
Asserere senatui quid 38, 2. 5. sibi

5. sibi originem Graecam 44, 3 2
- Affiduum** inter pares discordiae malum 16, 3. 1
- Assignare** alicui prouinciam, *pro decernere* 15, 4. 14. 15, 3. 15. custodibus, *pro dare in custodiam* 14, 4. 21. Assignare etiam proprie significat speciatim diuidere, *ut in coloniis* 42, 3. 1. 43, 1. 1. Ita Liu. 4, 11. 9 et saepius: *Frontin. de re agrar. cap. de Agror. Qualitat. in princ. Plin. 10, 50 f. Vide etiam Calu. Lexicon lurid. in voce Ager subsec.* Assignare copias ducibus, *tradere perducendas aliquo* 2, 13 11. assignatur alicui cura castrorum 13, 4. 5. assignare violentiam viris, mansuetudinem mulieribus 41, 3. 7
- Assistere** inter caeteros, *stare, consilere* 3, 1. 8
- Assuetus** imperio, et immoderata licentia militari 31, 1. 8
- Assumere** socium coeptis, (*quod in societatem adsciscere Curt. 8, 6. 12 dixit*) 1, 6. 1. assumere in matrimonium, *hoc est, ducere* 2, 4. 24. in societatem consilii 3, 1. 6. ducem 3, 4. 8. assumere, *pro sumere* 12, 3. 8. assumere comitem 1, 6. 3. assumere aliquem ducem 3, 4. 8. assumere aliquem in societatem facinoris 10, 1. 5. assumere habitum Persarum, diadema 12, 3. 8: *pro quo mox simplex sumere* 12, 3. 9. assumere mores Persarum 12, 4. 1
- Assyrii** 1300 annis imperarunt 1, 2. 3. *post Syri disti* ibid.
- Assyriorum** rex Ninus 2, 3. 18 Assyriorum stagnum a Phoenicibus habitatum 18, 3. 3. Assyriorum regum origo Damascena 36, 2. 1
- Asteropaeus** pro Troianis pugnat 7, 1. 5
- Astyagis** somnium 1, 4. 2. crudelitas in Harpagum 1, 5. 6. bellum cum Cyro 1, 6. 10
- Atheas** Scytharum rex 9, 2. 1. Philippi astu vincitur 9, 2. 16
- Athenae** veluti templum litterarum 2, 6. 6. patria communis eloquentiae 5, 9. 9. Mineruae sacrae 2, 6. 9. ex integro conduntur 2, 15. 1. capiuntur a Spartanis 5, 8. 5. a Persis dirutae, Persicis spoliis, a Lacedaemoniis Laconicis restituantur 6, 5. 10. alter oculus Graeciae 5, 8. 4
- Athenienses** Amazones vincunt 2, 4. 2. Atheniensium origo 2, 6. 1. laus 8, 2. 12. cupiditas imperandi 2, 3. 5 5, 1. 6 nomen vnde 2, 6. 9. bellum cum Dario 2, 9. 7. 200 naues fabricant 2, 12. 12. primam gloriam ex victoria Persica reportant 2, 14. 10. Xerxem vincunt 2, 15. 20. bellum cum Laceda-

I N D E X

- daemoniis gerunt 3, 2. 1. classem in Aegyptum mittunt 3, 6. 6. Syracusas obsident 4, 4. 5. statum mutant 2, 7. 1. iterum 5, 3. 5. omnem ditionem amittunt 5, 7. 3. tyrannos exigunt 2, 8. 6. 5, 10. 4. ab omnibus odio habentur 5, 1. 10. vincuntur a Philippo 7, 6. 7. 9, 3. 10. bellum *Lamiacum* in Graecia mouent 13, 5. 1. bellum cum Antigono gerunt 26, 2. 10. Athenienses eloquentes 5, 2. 6. superbi 5, 3. 6. periti rei nauticae 6, 1. 8. Atheniensium virtus cum Epaminonda extincta 6, 9. 1. similtas cum Dorienfibus 2, 6. 16. bellum cum Antipatro 13, 5. 6
 Athis, Cranai filia, Atticae nomen dedit 2, 6. 8
 Attalus dux Philippi in Asia 9, 5. 8. Pausaniae illudit 9, 6. 6. ab Alexandro interficitur 12, 6. 14
 Attalus alius, Alexandri dux 13, 3. 2
 Attalus Pergami rex 29, 4. 8. P. R. heredem inftituit 36, 4. 5
 Attaminare, *pro contaminare, pollueret* 2, 2. 12. 21, 3. 5
 Attis, Cranai filia, Atticae nomen dedit 2, 6. 8
 Attonitus fortuna maiestatis prioris 14, 6. 10
 Attritae vires 16, 3. 6. attritus bellis 41, 6. 4
 Auaritia bellorum inater 2, 2. 12
 Auctor, *pro Historico praef. Ita Liu. 29, 25. 1: pro fuafore 2, 9. 10 et 21. 2, 12. 15. 3, 3. 10. 3, 4. 8. Ita Curt. 4, 7. 39. Quamuis auctor auguftius quid fit. Vid. Sueton. Tiber. 27, 5: pro duce 3, 4. 9. Ibid. fic ipfum fpei fuae; fcil. au- florem. nameodem loco na- fcendi auctorem pro fuafore ponitur: pro cauffa 5, 4. 12. 14, 3. 4, 14: pro tefto 11, 2. 8. Ita apud Flor. 1, 16. 20: pro inuentore 5, 14. 1. auctores, pro conditoribus 18, 1. 11. Obferuanda et conftitutio auctor non ex- pectandi auxilii 2, 9. 10. auctor maximi imperii fubuerfi et rurfum rece- pti 5, 4. 12. auctor nun- tii 5, 7. 4. auctor confi- liorum 8, 2. 11
 Auctor capra 7, 1. 9. auctor originis vrbs 21, 6. 2
 Auctoritate nominis fui ci- vitates ad defectionem compellere 5, 2. 2
 Aucupari abfentiam alicu- ius 29, 4. 10
 Audacia muliebris. Vid. M.
 Audendum aliquid pro pa- tria, vel cum periculo 5, 9. 6.
 Audire. audita regis fuga, *audito regem fugiffe* 2, 13. 5. quibus auditis, *de his qui ad reges admittuntur* 11, 3. 5
 Auerfis tanto fcelere nu- minibus 18, 7. 1
 Auferre. confpectum aufert metus et fumus 26, 1. 6
 Augere. praemiis 2, 15. 1. augeri*

I N D E X

- augeri praemiis belli et gloria 2, 15. 1. augere gloriam patriae 2, 14. 10. augere cladem suorum dedecore captivitatis 4, 5. 11. aucti viribus 5, 5. 2. auget alicui animos exemplum alicuius 11, 10. 13. hinc aucta illi insolentia 11, 11. 15. auctus auxiliis Gallorum 20, 5. 6. auget metum haec res 21, 6. 3
- Augurium 17, 7. 5. augurandi studium apud Gallos 24, 4. 3
- Augusto signa militaria remittuntur a Parthis 43, 5. 12. Augustus Hispanos perdomuit 44, 5. 13
- Augusti omnes Romani imperatores dicti 41, 5. 9
- Auidi praedarum Galli 25, 2. 1. auidus vini 9, 8. 15
- Auitus mos 1, 1. 4
- Auraria, *hoc est, auri fodinae* 8, 3. 12
- Aurata vestis Persarum proceribus 12, 3. 9
- Aureis compedibus vincti reges 5, 11. 4. 11, 15. 1
- Aureum vellus 42, 2. 11
- Aurum argentumque scelerum materia 3, 2. 12. auri et argenti nulla cupido Scythis 2, 3. 7. nullus usus Parthis in armis 41, 2. 16. auri ferax Hispania 44, 3. 8
- Aurum Tolosanum 32, 3. 9
- Auspiciari rem ab aliquo, *pro incipere: e veteri more quo plerumque auspiciato incipere solebant* 5, 8. 12. 21, 1. 7. 38, 1. 1. *Hinc*
- Auspicium *pro incipio* 27, 1. 1. 44, 5. 5. *auspicium pro quouis omine* 15, 3. 15. *felix auspicium domino equus emisit* 1, 10. 8. *audito auspicio, binnitu equi puta* 1, 10. 9. *non virtute, sed auspicio superari* 1, 10. 17. *bellantibus auspicia tui regis desunt* 7, 2. 9. *sub auspiciis alicuius militare* 8, 3. 2. *auspicia omnia regis Alexandri Antigono tradunt* Argyraspides 14, 4. 17. *auspicia belli a parricidio incipere* 26, 2. 2. *in auspicia pugnae hostias cadere* 26, 2. 2. *auspicia regni a parricidio coepit* 27, 1. 1
- Auspiciatissima toto orbe vrbs, *id est, felicissima* 18, 5. 16
- Auspiciatum male bellum 4, 5. 3
- Auspicato vrbes condere 8, 2. 11
- Authocus Apollinis F. 13, 7. 7
- Auxilia, *sam pro propriis viribus, quam sociorum, insuper pro machinis, pecunia et quidquid bello gerendo est* 1, 6. 10. *Vide Flor.* 2, 8. 22. *auxilium, pro refugio* 5, 9. 4. *auxilium ferre* 13, 6. 9. *in auxilio alicuius esse* 5, 11. 10. *mitti in auxilia quorundam* 4, 4. 3. *auxilia contrahere in Graecia, in Sicilia* 4, 4. 8. *instar omnium auxiliorum in illo est* 4, 4. 7. *auxilium* b 5 *alicui*

I N D E X

alicui eripitur 5, 9. 3. auxilia deprecari aduersus aliquem 12, 2. 1
Azelus Damasci rex 36, 2. 3

B

Babylon conditur 1, 2. 7. vincitur a Cyro 1, 7. 4. capitur a Seleuco 15, 4. 11. ab Orode 42, 4. 2. in diuisione imperii Alexandri Peucesti cedit 13, 4, 23. Babylone mortuus Alexander 12, 15. 16. Babyloniorum studium astronomia 20, 4. 3
Babylonia, *pro Babylone* 1, 2. 7. 12, 10. 1. 12, 13. 6. *Vid. Salmas. in Solin.* p. 122 D, 2
Bacabafus Artabani confilia prodit 3, 1. 6
Bacafis Mediae praefectus 41, 6. 11
Bactriani Scytharum progenies 2, 1. 3. 2, 3. 6. a Seleuco expugnantur 1, 4. 11. libertatem et omnia amittunt 41, 6. 3. Bactrianorum imperium 1000 vrbium 41, 1. 8. Bactriana vltior in diuisione imperii Alexandri priores praefectos retinet 13, 4. 19. citeriorem Amyntas sortitur; *nifi forte hic pro Bactrianos, Barcanos, ut apud Curt.* 3, 2. 9, *legendum fit* 13, 4. 23
Balsami historia 36, 3. 1
Barba et capilli promissi ad mouendam misericordiam 4, 4. 1. reorum habitus 36, 4. 2. *Adde Liu.* 27, 36. 4 et 44, 19. 5

Barbaria, *pro regionibus barbarorum, sicut hodie dicimus, dic Barbarem.* Thucydidi 1, 1. 31 et alibi est το βαρβαρικόν 12, 6. 16: *pro rudi et agresti vinendi ratione* 43, 4. 1. Barbaries *pro barbaris* 9, 5. 7. culti mores incultae barbariae collatione superantur 2, 2. 14. barbaria orientalis 12, 3. 3. barbaria profunda. *Vid. prof.*
Barce 1, 7. 7. alia ab Alexandro condita 12, 10. 6
Barsene Alexandri coniux 11, 10. 2: *haec etiam Barsene per i scribitur* 13, 2. 7. iussu Cassandri occiditur 15, 2. 3
Bastarnae Getas vincunt 32, 3. 16. Mithridati contra Romanos auxiliantur 38, 3. 11
Battus Aristaei muti cognomen 13, 7. 1
Belgius Gallorum dux 24, 5. 1
Bellicum canere, *hoc est, classicum* 12, 15. 11
Bellum, *pro praelio* 2, 4. 29. 2, 12. 23. 9, 4. 4. 15, 4. 1. 18, 1. 11. 22, 8. 8. 24, 8. 1. bella longinqua finitima 1, 1. 7. bellum est alicui cum aliquo 1, 1. 9. bellum Graeciae, *quod Graecia inferi* 1, 7. 10. bellum Antigoni 15, 4. 21, *b. c. quod geritur contra eum.* Armeniae 42, 4. 1. profundae barbarici 42, 2. 10: *quod est contra eam.* bella patrata non modo vltra spem gerendi, verum etiam

- iam ultra gesti fidem 2,
6. 1. haec Xerxi belli caus-
sa nobiscum est 2, 12. 5.
bella domestica, externa
5, 2. 12. bellum non diu
dilatatum, *pro praelio* 6, 7.
9. bellum deferere, repe-
tere 20, 5. 10
- Belli certamen anceps 2, 3.
11
- Belli tempestas 3, 6. 12. *Ita*
Flor. 2, 6. 16 et 4, 2. 4
- Beneficia priuata a publicis
secreta 31, 7. 5
- Beneficio fides obstringitur
2, 15. 14. beneficiis qui
vincitur, vere victus est
11, 12. 8
- Beneficii grata memoria 3,
4. 18. quam ultionis ho-
nestior occasio 16, 3. 11.
beneficio alicuius serua-
tus 1, 5. 8. beneficii sui
facere munus imperii
13, 4. 9
- Beroë Pyrrhi nutrix 17,
3. 19
- Beronice Cyrenaica Deme-
trium sponsum interficit
26, 3. 7
- Beronice a Seleuco priui-
gno interficitur 27, 1. 2
- Beronice Attali sponsa 36,
4. 1
- Bessus Darii interfector ex-
cruciatur 12, 5. 10
- Biformis Cecrops, et quare
2, 6. 7
- Bilbilis Hispaniae fluu. du-
rando ferro aptus 44, 3. 13
- Bithyniae pars Gallo Grae-
cia 2, 2. 14
- Bitumen ex quo muri Ba-
byloniae 1, 2. 7. bitumi-
ne stratum intrinsecus
solum Siculum 4, 1. 3. bi-
tumen apud Babylonem
e terra exæstuat 1, 2. 7
- Blande expergesactum reli-
quit 15, 4. 17
- Boeotia 2, 14. 3. vetus Ma-
cedoniae appellatio 7, 1.
2: *modo vera fis lectio, et*
non potius Poëonia legen-
dum. Boeoticum impe-
rium perdunt Thebani 3,
6. 10. Boeotii Heracleam
condunt 16, 3. 7
- Boeotii, *pro Thebanis* 8, 4. 4
- Bomilcar Carthaginienſium
dux cruci suffixus 22, 7. 8
- Bouis corio tectum Cartha-
ginienſium solum 18, 5. 9
- Brachia muri, *hoc est partes*
in longitudinem, brachio-
rum instar, porrectae 5, 8.
5. 5, 9. 12. *Ita Liu.* 31, 26.
8. *Τὰ οὐλά, crura, sunt*
Graecis.
- Brennus Gallorum dux 24,
6. 1. mortem sibi consci-
scit 24, 8. 18
- Breui post tempore 1, 7. 19
- Brixia a Gallis condita 20,
5. 8
- Brundisium 3, 4. 12. ab Ae-
tolis conditur 12, 2. 7
- Bruttia mulier nomen dat
genti 23, 1. 12
- Bruttii cum Tarentinis bel-
la gerunt 12, 2. 1. Alexan-
dram Epirotam caedunt
12, 2. 14. Graecorum so-
boles 20, 1. 14. Bruttio-
rum gesta 23, 1. 5
- Brutus et Cassius Parthicus
auxiliis adiuti 42, 4. 10
- Bubares Persa Amyntae
Macedoniae regis filiam
ducit 7, 3. 9
- Bubulum

I N D E X

Bubulum caput in funda-
mentis Carthaginis 18, 5.

Bucephale vrbs ex nomine
equi 12, 8. 2

Bulfo Cos. 41, 4. 4. *Apud
Liu. 33, 10. 1. 33, 28. 6. 35,
9. 7. 40, 59. 4 cognomen
hoc Manliorum Vulso, per
V scribitur, sed hoc fit ex
cognitione litterarum, de
qua vide Lips. de pronunt.
ling. latin. Ita 32, 3. 8
nostro est Sabus, qui aliis
Sauns.*

Bursia vrbs trans Euphra-
tem 13, 13. 4

Byrsa quare dicta 18, 5. 10

Byzantium obsidetur a Phi-
lippo 9, 1. 3. obsidio sol-
vitur 9, 2. 10

C

Cacumen summum mon-
tis 2, 11. 5

Cadere, *pro perire in prae-
lio frequentissimum.* ceci-
derunt cum hoc vires rei-
publicae 6, 8. 1. cadere,
*de eo qui quocunque modo
interficitur* 14, 4. 6 et 12.
regnum cadit temeritate
alicuius 24, 4. 11

Caduca bona 19, 3. 6

Cadusii 10, 3. 4

Caedem edere 2, 11. 3. cae-
dere hostias, *pro immola-
re* 11, 5. 6 alibi

Caelum asperum 2, 1. 22.
caeli temperamentum 2,
1. 10. eum si queant in
caelo posuisse cupiunt 5,
4. 15

Caepio Cos. Rom. propter

ablatum aurum Tolo-
sanum punitur 32, 3. 12

Caesaris bellum cum Pom-
peio 42, 4. 8

Caesares omnes Romani im-
peratores dicti 41, 5. 9

Calcare gentem quam adeas
12, 16. 11

Calida lauare a Romanis
Hispani docti 44, 2. 7.

Callent, *hoc est, solertes sunt
in eo genere* 24, 4. 3

Callisthenes Alexandrum a
morte reuocat 12, 6. 17.
interficitur 12, 7. 3. 15.

Calumnia, *pro falsa et ca-
ptiosa interpretatione* 42,
1. 3. *Ita capiendum est ver-
bum calumniari in L. pen-
ff. ad exhib. calumniae
litium* 38, 7. 8

Cambyfes Astyagis gener 1,
4. 4

Cambyfes Cyri F. 1, 9. 1

Campani a Graecis conditi
20, 1. 14. bellum gerunt
cum Syracusanis 22, 1. 12

Campi Themiscyrei 2, 4. 2.

De his Sallust. Incer. 25, 21.

Marathonii 2, 9. 9. Adra-
stii 11, 6. 10. Campus Cir-
rhacus Apollini sacer
24, 1. 3

Candaules rex Lydorum 1,
7. 14

Canere hellicum 12, 15. 11.

Apollo cecinit, *id est,
praedixit* 3, 4. 14. fata ce-
cinerant 7, 6. 1. oracula
cecinerunt 11, 7. 4

Canina vesci solitum Car-
thagine 19, 1. 10

Canis femina 1, 4. 10. Per-
sis Spacos 1, 4. 14

Canis

I N D E X

Canis cum Callisthene ca-
veae inclusus 15, 3. 5
Capere, *pro recipere, ample-*
cti 20, 10. 19. 2, 13. 10: *pro*
occupare, metaphora ab
urbibus etc. ad animum 2,
9. 10. *Ita fere* 2, 14. 7:
pro recipere 15, 7. 9: *pro*
decipere 8, 5. 1. 13, 6. 5. ca-
pere arma 2, 11. 15. gau-
dium 10, 1. 3. praedam 5, 4.
8. spem 6, 7. 1. consilium
34, 4. 1. 10, 1. 4. 36, 1. 3:
ubi cap. consilium pellere,
pro pellendi. animum vin-
cendi 7, 2. 10. *Ita fere*
imperum moriendi Suet.
Oth. 9, 6. *Senec. epist.*
78 saepe imperum cepi
abruptendae vitae. *Vide*
indic. Taciti in capere.
capi amore 7, 3. 9. cupi-
dine 12, 7. 13. capere ex-
emplum ex amicis, quid
hostibus cauendum 1, 10.
18. omnium animos cape-
re 2, 1. 3. capere tristitiam
ex incensa, laetitiam ex
recuperata patria 6, 5. 8.
capere spem occupandae
urbis. 6, 7. 1. captus frau-
de alicuius 8, 5. 1. captus
dolo 18, 6. 5. capit ali-
quem fiducia 2, 9. 10. ae-
quor non capit aliquem,
non sufficit alicui 2, 13. 10.
Sicilia, Italia non capit
aliquem 20, 5. 14. capit
aliquem luxuria divitia-
rum 2, 14. 6. capit ali-
quem merus 11, 1. 5. cu-
pido urbis potiundae 11,
7. 4. captus amoenitate
fluvii 11, 8. 3. capi admi-
ratione rerum 11, 10. 1.

captus somno 15, 4. 17.
capit aliquem amor fa-
ciendi aliquid 18, 5. 13.
capit aliquem tantus ar-
dor 20, 3. 4. capere bel-
lum cum aliquo 24, 1. 3.
somnia 32, 3. 16
Capessere fugam 6, 3. 11. 8.
2. 4. pugnam 2, 11. 2. prae-
lium 12, 2. 21
Capillus et barba promissi
ad mouendam misericor-
diam 4, 4. 1. reorum ha-
bitus 36, 4. 2
Capital, *hoc est, capitale fa-*
cinus 2, 7. 8. *Ita Plaut. in*
Menacchm. tametsi capi-
tal fecerit.
Capitolium Iouis templum
43, 1. 9
Cappadoces absque rege vi-
vere non possunt 38, 2. 8.
a Perdicca victi, coniu-
ges, seque ipsos et omnia
sua perdunt 13, 6. 2
Cappadocia 2, 4. 2. a Phi-
lippo occupatur. 8, 3. 6.
a Mithridate 37, 3. 3. 38, 1.
12. in diuisione impe-
rii Alexandri Eumeni
cedit 13, 4. 16. Armenii
regni limes est 2, 42. 9
Caprae pro ducibus ante
signa 7, 1. 9
Capriuae naues 5, 7. 2. clai-
sis 2, 8. 3
Capriuitas 3, 5. 2. 11, 3. 7. 11,
14. 11. capriuitatis ius 4,
3. 3. dedecus 4, 5. 12
Captare risum 21, 5. 5. ca-
ptare non recuperandi
regni spem, sed salutis
latebras 25, 3. 8
Caput Cyri in utrem san-
guine plenum conicitur
1, 8. 13.

I N D E X

- 3, 8. 13. Ptolemaei, lancea fixum in acie circumfer-
tur 24, 5. 6. Pyrrhi ad An-
tigonum desertur 25, 5. 2
- Caput, *pro homine* 12, 9. 6:
pro duce 1, 3. 3. loramenti
pro extremo apice 11, 7. 16.
*pro principe urbe aut me-
tropoli. Ita caput Aegy-
pti Alexandria* 11, 11. 13.
Persici regni Persepolis
11, 14. 10. totius orbis Ro-
ma 43, 1. 3. Latinorum
Alba 43, 1. 23. *Similia in
indice Floriano.* imperii
Alexandri Macedonia 13,
6. 11. caput bubulum,
mox equinum inuentum
in fundamentis Cartha-
ginienfium 18, 5. 15 et 16.
nefandissimum caput, *pro
nefandissimo homine* 18,
7. 10
- Caranus 7, 1. 7. primus Ma-
cedoniae rex 7, 1. 11. 33,
2. 7
- Caranus Philippi, ab Alex-
andro fratre interficitur
11, 2. 3
- Carere omni feruorum mi-
nisterio 2, 13. 10
- Caria 13, 4. 15. 13, 6. 14
- Cariades dux Atheniensium
in Sicilia 4, 3. 6
- Carmina Tyrtaei 3, 5. 9
- Carpere, *hoc est, paulatim
debilitare* 1, 2. 15. carpi
sermonibus suorum 12, 5. 1
- Cartalo Carthaginiensis a
patre in crucem tollitur
18, 7. 15
- Carthaginienses Siculum
imperium tentant 4, 2. 6.
5, 4. 5. 18, 2. 11. 20, 5. 10.
pelluntur 22, 8. 3. red-
cunt 23, 2. 13. legatos ad
Alexandrum mittunt 12,
13. 1. Persis parent 19, 1.
13. Graecas litteras Scito
prohibent 20, 5. 13. du-
cem suum Hannone-
m cum tota familia inter-
ficiunt 21, 4. 1. Hamilca-
rem tacitis suffragiis da-
mnant 22, 3. 6. Bomilca-
rem patibulo affigunt 22,
7. 8. Hamilcarem Rho-
danum iniuste interfici-
unt 21, 6. 7. Romanis
auxilia mittunt 18, 2. 1.
Syracusas obsident 22, 4.
1. bellum cum Pyrrho
gerunt 23, 3. 4. vincun-
tur a Massiliensibus 43, 5.
2. imperium Hispanicum
primi occupant 44, 5. 1.
homines immolant 18, 6.
12. 19, 1. 30. canina ve-
scuntur 19, 1. 10. consulem
habent 1, 2. 9. et dicta-
torem 19, 1. 7
- Carthaginiensium origo 18,
3. 1. 18, 5. 14. aetas 18, 6. 9.
Carthago capitur 18, 7. 16
- Carthago noua in Hispania
44, 3. 5
- Carus. carius alicuius pre-
tium facere 16, 4. 19
- Cassander Antipatri vene-
num ad necem Alexandri
habet 12, 14. 6. in diui-
sione imperii Alexandri
satellitibus praeficitur 13,
4. 18. regni administra-
tor fit 14, 5. 3. Olympiam
necat 14, 6. 12. bellum
contra Antigonum in-
struit 15, 1. 4. omnem
Alexandri familiam in-
terimit 15, 2. 3 et seqq.
16, 1.

I N D E X

- 16, 1. 15. rex appellatur
15, 2. 12. moritur 15, 4. 25.
Cassandri domus Alexandro poenas luit 16, 2. 5
Cassander, forte alius, Cariae praeficitur 13, 4. 15
Cassandrea urbs 24, 2. 1.
24, 3. 3
Castigare, pro increpare 2, 15.
11. castigare milites 12,
11. 7. Sequitur nunc lenibus verbis monere. pertinet ergo et castigare ad verba. a regina castigati 18, 6. 4
Castigatio, pro increpatione 1, 6. 15
Caspium mare. Vid. M.
Cassius Parthos caedit 42, 4. 7
Castor et Pollux Locrensi-
bus adsunt 20, 2. 12
Castra Alexandri solito magnificientiora 12, 8. 16.
castra amittere 45, 1. 22.
pere 2, 14. 6. irrumpere
2, 11. 15. metari 1, 8. 4.
ponere 14, 2. 1. castrorum
lustratio apud Macedones 13, 4. 8. tribunatus
13, 4. 17. castrorum eorundem homines 3, 2. 2
Castrense exilium, pro perpetua militia 14, 4. 14
Casus quasi germani, hoc est, admodum similes 27, 3. 14.
casus tam indignae fortunae 27, 1. 5. casus varius utriusque populi fuit 41, 6. 6
Catinienses, contra Syracusanos implorant Athenienses 4, 3. 4. 4, 4. 1
Catonis fortitudo 33, 12. 1
Catumandus Massiliensis obsidet 43, 5. 6
Caucasus regni Parthici limites 41, 6. 13. Caucasi accolae subiguntur ab Alexandro 12, 5. 9. in diuisione imperii Alexandri Extarchi cedunt 13, 4. 2
Causa belli Graecorum cum Persis 2, 12. 5. causas belli aduersus potentes quaerere, Romanis vitatum 30, 3. 1. 34, 1. 3. causa et origo bellorum Cyro quae res fuerit 1, 7. 2. causa non Darii, sed exempli, communisque omnium regum 11, 15. 12. in altero iustitiae eius, in altero utilitatis causa versatur ibid. causa occidendi alicuius 12, 6. 5. virtutis causa aliquem prouehere 13, 4. 11. causa veniendi in Italiam intestina discordia fuit 20, 5. 7
Causari inclementiam caeli 9, 2. 7
Cautum est, ut recumbant serui cum dominis 43, 1. 4
Cecrops Atheniensium rex biformis 2, 6. 7
Cedere alicui regnum, pellicem 10, 2. 3. imperium 22, 7. 4. regno 29, 2. 6. Ita 1, 10. 12. cedere Italia, fonte 21, 5. 7. terris ibid. cedit alicui tribunatus castrorum, id est, euenit, datur 13, 4. 17. cessit admiratio in satisfactionem 15, 3. 9. cedere alicui victoriam 32, 4. 7

I N D E X

4. 7. in ditionem alicuius 33, 2. 7
 Celebrare theatra, *id est*, *frequenter ire ad theatra* 6, 9. 4
 Celeritas equi Alexandri 15, 3. 11. Sandrocotti Indi 15, 4. 16
 Censeri 9, 2. 9. 11, 11. 8. *Ita Tacitus O. 39. 8. Vide Notas et Caluini Lexic. Iurid. in voce censere.* censere, vt abeat Sici-
 lia 2, 5. 2: *ubi censere idem quod suadere.* cen-
 serī virtute, duritia cor-
 poris, opibus, *pro aesti-*
mari 9, 2. 9. hoc se patre
 censeri iubet, *pro eius*
filio haberi se. 11, 11. 8.
 censeo expectari aliquid 13, 2. 5
 Cera superinducta delere 2, 10. 13
 Ceraunus Clearchi Heta-
 cliensis F. 16, 5. 11. Pto-
 lemaei cognomen 24, 1. 1
 Cere in Italia, Graecae ori-
 ginis 20, 1. 12
 Cereris sacra initiorum 5, 1. 1
 Cereos ignes tangere in
 iuramento 22, 2. 8
 Certare iustitia cum alio-
 rum crudelitate 4, 2. 4
 certant secum ipsi vtrum, 5, 4. 13
 Certamina, *pro bellis* 7, 2. 6.
 7, 6. 6. 29, 3. 5: *pro prae-*
lio 22, 7. 7. certamen
 Olympium 7, 2. 14. cer-
 tamen (*de regno*) defer-
 tur ad iudicem 2, 10. 9.
 certamen Olympicum 12, 16. 6
 Certior quandoque inspe-
 rata victoria, quam spe-
 rara 20, 5. 3. certio-
 rem alicuius rei facere ali-
 quem 2, 13. 7
 Cerua puerum alens 44, 4. 10
 Ceruicibus Asiae et Grae-
 ciae, regnum Macedoni-
 cum imponitur 6, 9. 7.
 esse in ceruicibus, *sicut*
nos quoque dicimus, Auf-
dem Halse liegen 29, 3. 7.
 ceruicibus iugum serui-
 tutis excutere 15, 4. 12
 Cessare. non cessare quoad
 aliquid facias 16, 1. 15
 Cessim ire, *pro cedere* 2, 12. 7
 Chalcidonenſes aliquot po-
 pulorum Italiae condito-
 res 20, 1. 13
 Chalybs fluuius Hispaniae
 durando ferro aptus 44, 3.
 8. *Hinc Sidon. carm. 2*
vers. 46.
 Chalybes huius accolae 44, 3. 9
 Charillus Lycurgi ex fratre
 nepos 3, 2. 5
 Charybdis fabula vnde orta 4, 1. 13
 Cherſonenſium ciuitates a
 Philippo expugnatae 9, 1. 7
 Chion et Leonides tyran-
 nicidae 16, 5. 12
 Chodion Arsinoës legatus
 ad Ptolemaeum 24, 2. 7
 Choraſini ſubiguntur ab
 Alexandro 12, 6. 18
 Chreſtus Bithyniae rex 38, 5. 8
 Cibus Scytharum 2, 2. 8.
 Bruttiorum 23, 1. 10. Par-
 thorum 41, 3. 3
 Ciere

Ciere bellum, *pro praeliari*
2, 12. 23. *Ita cientes prae-*
lium *Liu.* 10, 28. 8: *et pu-*
gnam ciens *Tacit.* *A.* 3,
41. 5: *et belli simulacra*
ciere, de ludicra et imagi-
naria pugna, Virg. Aen. 5,
585 et 674: *quod ex Lucre-*
tii quarto excerptum dicit
Macrob. 6, 1. *ciere bellum,*
pro instruere 22, 7. 6

Cilicia occupatur ab Alexan-
dro 11, 1. 11: *quauis suspe-*
cta sit haec mihi lectio.
Bongarsius Rhodum suspe-
ctum habet. iniuria for-
sassis. in diuisione im-
perii Alexandri Philo-
tac cedit 13, 4. 12. *mox*
Philoxeno 13, 6. 16

Cimbri Mithridati auxilian-
tur contra Romanos 38, 3.

11. Cimbri Germani 38; 4.
18. Cimbricum bellum rap-
ti a Romanis auri To-
losani poena 32, 3. 13

Cimon Atheniensium dux
2, 15. 19

Cingere obsidione 9, 1. 2. 13, 5.
8. 14, 6. 22. *moenibus* 43, 4. 1

Circa se, *pro in se, erga se*
14, 1. 3

Circumdata obsidio 5, 8. 1.
munitio 4, 4. 5. *circumda-*
re murum vrbi 1, 2. 7. *cir-*
cumdata viae sylua 1, 6. 4

Circumfluentibus quietae fe-
licitatis insignibus, *id est,*
abundantibus 18, 7. 10

Circumire suos, *dicuntur du-*
ces in acie 11, 13. 6

Circumscribere sacrilegium,
hoc est, palliare, tegere 39,

2. 6
Circumspicere, *subaudi ani-*

mo, hoc est, consideram,
perpendere 14, 2. 6. 21, 5. 10.
peregrinos reges, sicut
Germani: Sich nach frem-
der Hülfe umsehen 40, 1. 1.
latebras 1, 3. 4. *fugam* 2,
12. 26. *externa auxilia* 22, 5.
4. *nouas causas belli* 31, 1. 8

Circumstrepit vndique for-
mido belli 6, 5. 7

Circumuehi exercitum, *scil.*
equo 11, 9. 3

Circumuenire, *hoc est, deci-*
pere 1, 8. 13. 27, 1. 7. *cir-*
cumuentus insidiis alicu-
ius 10, 1. 7. *a tot exerciti-*
bus circumuentus 16, 2. 6.
incipiti periculo circum-
uentus, 26, 1. 10. 32, 4. 7.
circumuentus dolo 27, 1. 7

Circumuolant aliquem aues
11, 7. 5

Cirrus Aristaei pater 13, 7. 2

Cirrhacus campus Apollini
sacer 24, 1. 4

Citato gradu, *hoc est, celeriter*
11, 2. 5. *curfu, idem* 2, 9. 11.
11, 15. 3. 14, 6. 5. *impetu* 4,
1. 9. *itinere mittere* 5, 8. 13.

citato agmine 24, 8. 12

Ciuile bellum Caesaris et
Pompeii 42, 4. 8

Ciuili fraude, *hoc est, ciuium*
(Florus 3, 22. 14 *appellat*
domesticam) 12, 6. 12

Ciuis, *pro conserraneo* 11, 4. 4.
11, 15. 6: *ein Landsmann.*

ciues rui 18, 7. 12

Ciuitas in ciuibus, non aedi-
ficiis posita 2, 12. 14. *Et hoc*
praetenderunt Romani, cum
Carthaginem delere vellent,
auctore Appian. de bello
Pun. pag. 52 f. Vid. et
Strabo lib. 8 pag. 246, qui

I N D E X

- poëtas citat, qui totas regiones urbis nomine appellant.*
- Ciuitates, pro populis** 32, 1. 2. 41, 4. 10. 42. 5. 5. *Ita Caes. 2 Bell. Gall. sub fin. Carnutes, Andes, Turones, quae ciuitates etc. et alibi saepius. Vide Scalig. in Euseb. p. 136, 1. ciuitatem percipere, hoc est, ius ciuitatis accipere* 43, 5. 13
- Clarere. clarent** Scythae virorum imperio, feminarum virtutibus 2, 1. 2
- Clarus domi Alcibiades, hoc est, notus, nobilis, etiam potens** 5, 2. 3. *Caeterum hic Alcibiades, si hoc nomen pro Scauri ponas, a Sallustio lug. 15, 6 planissime describitur. Porro elegantius hoc loco eloquitur Iustinus, quam ipse fortasse crediderat. inter claros enim magis erat hic Alcibiades, quam inter bonos, ut loquitur Tacit. H. 2, 10. 2. Sallust. Ingueth. 2, 1. Liu. 27, 8. clara femina patris nomine* 14, 6. 3
- Classis Xerxis** 2, 10. 20. *classem facere* 4, 3. 5
- Claudere alicui portas** 9, 1. 2. *claudere se Daphnae* 27, 1. 4
- Claudius pacem cum Pyrrho dissuadet** 18, 2. 10
- Claudus pede** 3, 3. 5. 6, 2. 5
- Claudicare incessu** 6, 2. 6. *claudicat regnum imperio* ibid.
- Clausum vehiculum, hoc est, undique tectum** 11, 15. 3. *claudi, pro obsessis* 6, 5. 7.
- clausus in cauea** 15, 5. 5
- Cleadae Thebani oratio ad Alexandrum** 11, 4. 1
- Clearchus Heracliensium tyrannus** 16, 4. 4. *occiditur* 16, 5. 10.
- Clementia Cyri in Croesum, vtrique utilis** 1, 7. 8. *clementia mitis* 18, 9. 10
- Cleofis regnum concubitu Alexandri redimit** 12, 7. 11
- Cleomenes rex Spartanorum** 28, 4. 7
- Cleomenes Alexandri iussu Alexandriam aedificat** 13, 4. 11
- Cleopatra Philippi coniux superinducta Olympiadi** 9, 7. 2. *ab ipsa necatur* 9, 7. 12
- Cleopatra Philippi, Alexandri Epirotae vxor** 9, 6. 1. *a Perdicca in matrimonium petitur* 13, 6. 4. *eius apud Macedones auctoritas* 14, 1. 7
- Cleopatra Demetrii Nicatoris, mox fratris eius coniux.** 36, 1. 9
- Cleopatra Michridatis Tigranis vxor** 38, 3. 3
- Cleopatra Aegyptia duorum fratrum vxor** 23, 8. 2. *a posteriore repudiatur* 38, 8. 9. *ad genus suum confugit* 39, 1. 5
- Cleopatra proximae filia, matris pellex** 38, 8. 16. *regno praeponitur* 39, 3. 1. *maio-rem fratrem pellit* 39, 4. 1. *a minori necatur* 39, 4. 7
- Cleopatra huius filia Cy- ziceno nubit** 39, 3. 4. *fororis iussu interficitur* 39, 4. 6
- Clientela, pro clientibus** 8, 2. 10. *clientela* 12, 4. 8
- Cliticus**

- Elitus ab Alexandro inter pocula occiditur 12, 6. 3
- Cludere sanguinem, *pro sistere* 15, 3. 13
- Clytus amicus Alexandri dimittitur 12, 12. 8. *Hic etiam Clitus per I scribitur* 13, 6. 15
- Coaequales 23, 4. 9
- Coagulum quis inuenerit 13, 7. 10
- Cocalus primus Siciliae rex 4, 2. 2
- Coccinea paludamenta 20, 3. 8
- Cocto latere murus 1, 2. 5
- Codomannus, qui postea Persiae rex et Darius 10, 3. 7
- Codrus rex Atheniensium 2, 6. 19
- de Coelo missus 5, 4. 10
- coelo tenus extollere, *hoc est, ad coelum usque* 12, 6. 2. *Vid. et caelum.*
- Coepi *per pleonasmum*. cum prohiberi coepisset, *pro cum prohiberetur* 14, 5. 9. *Vid. et Ind. in Nep.* coepit censere 4, 5. 2: *h. e. censuit.*
- Cogere aliquos in pacem 32, 4. 8
- Cogitata res 21, 4. 4. *Vid. Berneccer. Caes. Suet.* 75, 8
- Cogitare imperia 19, 2. 6. *Ita fere hostem, fratrem* 42, 4. 4: *quamuis alii prior loco agitarent rescribunt: nec male, ut opinor.* cogitare non minus in secundis aduersa, quam in aduersis secunda 31, 2. 2. non cogitare rei utilitatem 31, 6. 1
- Cognatio Dario iuncta cum pristinis regibus fuit 1, 10. 13. cognatio Bubaris, *pro affinitate* 7, 4. 1. arctissima cognatione iunctus alicui 3, 6. 4
- Cognitio virtutis, ignorantiae vitiorum, minus proficua 2, 2. 13
- Cognito, *hoc est, ubi cognitum est* 2, 5. 13. 27, 3. 8. 32, 1. 12. 32, 3. 16. *Similia vide inf. in petito et quaesito.*
- Cognominare, *pro nominare* 4, 2. 1. 7, 1. 1. 15, 2. 11
- Cognoscere, *pro rescire* 3, 5. 4. cognoscere adulterio aliquam 5, 2. 5. 22, 1. 13
- Cohors regia, *die Leib-Garde* 5, 11. 9. cohors Alexandri 17, 2. 2
- Coire cum aliis, *pro societatem inire* 5, 1. 8: *pro conuenire* 9, 6. 1. in hunc locum res tot coire mirae 4, 1. 7
- Colchi lstrorum conditores 32, 3. 15
- Colere amicitias utilitate, non fide 9, 8. 9
- Collatio, *pro comparatione* 2, 2. 14: *pro contributione seu indictione* 16, 3. 9
- Colligere infamiam, *probaurire, trahere* 3, 4. 10. vocem et spiritum, *hoc est, recipere* 6, 8. 11. corpus 33, 2. 2. infirmitatem ex acgritudine 38, 2. 2
- Collisio. ex collisione partus abiecti mortua 11, 12. 6
- Collocare filiam, *pro elocare* 9, 6. 2
- Colluties populi passim collecta 2, 6. 4
- Colluuium hominum 5, 6. 6. *Sic et alluuium dicitur.*
- Colonia Macedonum in Aegyptu

I N D E X

- gypto 11, 11. 13. in Indis 13, 4. 21. Herculi sacra 16, 3. 4. coloniae erga conditores suos amor 28, 1. 6. 31. 8. 1. 37, 1. 1
- Comanus Regulus Gallus 43, 4. 4
- Commessatio, *Schlaftrunk* 12, 13. 7. *Vid. Bernegger. Domitian. Sucton.* 21, 4
- Cometes 1, 9. 7
- Cometes insignis magnitudinis apparet 37, 2. 2
- Comitari, *passive* 30. 2. 4
- Comitate et obsequio gratiam Tissaphernis demeretur Alcibiades 5, 2. 5. *Adde Curt.* 8, 8. 12
- Comitator, *hoc est, qui plures habet comites* 27, 2. 7
- Commeatus. marinis commeatibus hostes intercludere 4, 4. 5. commeatus maligne praebere 5, 2. 14. *Ante dixerat stipendia praebere. commeatibus instruere aliquos* 16, 3. 11. prohibere commeatus 18, 7. 6. commeatum a populo petere, *id est, abundi licentiam* 18, 7. 9
- Commendare aliquem apud alterum, *hoc est, fidei eius committere, siue deponere (ut explicat Vlp. in L. 186 d. V. S.)* 35, 2. 1. commendat eum pulcritudo formae 36, 2. 11
- Commentum, *pro arte, inuento* 23, 3. 1. 32, 3. 8. 32, 4. 7: *pro consilio, ein Anschlag* 21, 4. 2: *pro inuentione, siue modo inueniendi* 22, 4. 3
- Commercium pecuniae petere de piratica 9, 1. 5
- Commilitium 5, 10. 3. *Vid. Sauaro in Apollin. p. 462. in Flor.* 4, 4. 3
- Committere bellum, *pro pugnam* 5, 4. 1. 22. 8. 8. praelium 2, 12. 9: *et pro incipere* 2, 12. 7. 15, 4. 22. 22, 6. 6. *Adde Flor. Ind. iia Virg. Aeneid.* 5, 113. committere alicui summam belli 1. 6. 8. iudicium de se religioni et fortunae 1, 10. 3. salutem nauibus 2, 12. 15. tutelam filiorum alicui 4, 2. 5
- Commouere misericordiam 4, 4. 1
- Communicare cum peregrinis, *neutraliter* pro conuersari 36, 2. 15
- Commune Graeciae concilium 8, 1. 4. communis eloquentiae patria Athenae 5, 9. 9. communis libertatis vindex adiuuandus 5, 10. 1. communis hostis communibus viribus summouendus 9, 3. 7. communi facto leuantur crimina 12, 10. 10
- Commutare cum aliquo lorica 3, 1. 8
- Comparatio Epaminondae cum telo 6, 8. 2. Cononiscum tempestate 6, 2. 16. item Xerxis 7, 4. 7. Aetolorum cum Romanis 28, 2. 4. Philopoemenis cum Flaminio 31, 3. 4. Romanorum cum Mithridate 38, 7. 1. in comparatione damnatorum pluris fuit ultio quam iniuria 3, 7. 6
- Comparare. fortunae Candaui nullus comparandus 1, 7. 14.

- 1, 7. 14. facinus nulli tyranno comparandum 4, 3. 1
- Comparatius pro positivo. Vid. *infra* dexterior, petulantius 7, 3. 4
- Comparatum par ducum 6, 2. 7. *Verbum gladiatorum.* Vid. *Lipſii Saturnalia* 2, 19, et *Berneccer. ad Caes. Sueton.* 10, 3. *Iſta Liu.* 30, 28, 6 Scipio et Annibal, velut ad supremum certamen comparati duces. *Componere* vocat *Petron. in Satyr.*
- Compedibus aureis fratrem suum vincit Artaxerxes 5. 11. 4. Darium duces sui 11, 15. 1
- Compellere in fugam, *propellere* 4, 4. 9. ad defectionem compellere ciuitates 5, 2. 2. compulsus a populo regnum suscepit 7, 5. 10. compelli ad hanc necessitatem 8, 1. 10. compulsus precibus amicorum redire 9, 7. 6. 12, 13. 5
- per Compendium ducere maria ad nauigationis commodum 2, 10. 24
- Compensatio mercium, *boc est, permutatio*, in vſu Lacedaemoniorum 3, 2. 11
- Comperit, *audit, discit, Sie erfährt es* 2, 4. 29
- Comperta stupri, *boc est, manifesta et quasi conuicta* 11. 11. 5. *Iſta Liu.* 22, 57. 2
- Compescere petulantiam alicuius ferro 7, 3. 6
- Competere, *pro simul petere, et hinc competitores* 13, 2. 1
- Compingere in vincula 16, 4. 17
- Complecti animo coniugem et liberos 12, 3. 2
- Complorationem edere 11, 9. 16
- Componere, *pro diuerſa colligere* praef. *historiam, pro conscribere* praef. *insidias in montibus* 1, 8. 17. non compositum hoc est in dulcedinem fabulae ab antiquis, *pro confictum* 4, 1. 17. compositis ordinatisque Macedoniae rebus 8, 6. 3. componere leges, senatum, annuos magistratus, reipublicae formam 17, 3. 12. pacem cum aliquo 18, 2. 6
- Comprehendere epistolas, *pro intercipere* 20, 5. 12. comprehensus morbo toto corpore 23, 2. 4. lue pestifera 32, 3. 9
- Comprimere bellum 5. 10. 6
- Comum Italiae, Gallorum colonia 20, 5. 8
- Concedere aliquo, *boc est, proficisci* 3, 4. 12. 5, 6. 10. 12, 13. 4. in imperium alicuius, *boc est, venire in potestatem* 4, 2. 3. concedere alicui vitam, patrimonii partes, et urbem aliquam 1, 7. 7. alicui victoriam 15, 2. 6. concedere in matrimonium alicuius 24, 2. 10. in lectum alicuius 26, 3. 7. concedebat adduci se posse, vt Romanis pateat 30, 3. 9. concedere vacationem, quinquennii 38, 3. 9
- Conceptio per plures viros maturior, ex sententia Spartanorum 3, 4. 6. *Ad-*

I N D E X

de Strabonem lib. 6. p.
 193
Conciliare, preparare 5, 2. 7.
 conciliat aliquem alicui
 cognatio alicuius 7, 4. 1
Concilium Graeciae 8, 1. 4.
 a Philippo lectum 9, 5. 2
Concio. ad concionem voca-
 re 14, 1. 10. in concionem
 vocare 16, 1. 9
Concipere iram animis 5, 10.
 13. concepit Olympias
 Alexandrum non ex Phi-
 lippo, sed ex serpente 11,
 11. 3
Concitot belli 9, 6. 21. Ita
 concire milites *Liu.* 3, 53.
 4: *quamvis in reliquis edi-*
tionibus concitator reperia-
tur, proximior ad Iustini
genium formula, ut et 5,
 1. 1
Concordare 1, 10. 1. 27, 3. 7:
A Musica petita translatio,
sicut apud nos, libere instim-
men.
Concordiae vires 16, 2. 1. 34,
 1. 1. concordiam alicuius
 deprecari, *id est, consensum*
 17, 2. 9
Concubia nox 22, 8. 9
Concurrere 3, 5. 14. 29, 3. 2.
 et 5. *Proprie est praelium*
aspicari, quod cursu fere
fieri solebat, ut telorum ia-
ctum anteverterent, ut 2, 9.
 11: *quale exemplum extat in*
Tacit. A. 6, 3. 5, Appian.
de bello Parth. p. 159, 2, et
aliis: vel aliquando, ut ci-
tius ad gladios, tanquam
certiora grauiorque tela,
deuenirent, quae verba fere
sunt Taciti, alio quodam
loco. Tertia ratio est Ap-

piani, de bello civili, lib. 2
p. 477. b: vel quoniam pro
cursu plurimum concitan-
tur tela, teste Liu. 4, 38. 3.
 concurrere ad arma 3, 5. 3.
 12. 1. 6. concurrunt vires
 totius Orientis ad vnā
 vrbis oppressionem 5, 1. 9.
 concurrunt omnia regna
 Graecorum ad commune
 incendium extinguendum
 5, 1. 5. concurrere inter se,
pro praeliari 13, 1. 15. po-
 puli concurrunt ad ali-
 quem, *id est, decurrunt,*
opem implorant 19, 11. 9.
 praelio concurrere 30, 4. 15

Concursus. barbarorum con-
 cursu interficiuntur Ama-
 zones 2, 4. 16

Condere, pro occultiare 24,
 6. 4. Ita *Virg. Aeneid.*
 4, 177: *pro sepelire* 7, 3. 1:
pro reformare, et quasi ex
integro condere (ut noster
 2, 15. 1 *loquitur)* 18, 4. 1.
 19, 1. 1. Ita accipiend. *Plin.*
 6, 14. condere regna 2,
 1. 3. vrbes 2, 4. 14. condi-
 tum dicitur genus homi-
 num a Deucalione 2, 6. 11.
 velut nouam ciuitatem le-
 gibus condere 2, 7. 4. con-
 dere moenia 2, 12. 4. vr-
 bem ex integro 2, 15. 1.
 condere corpus alicuius in
 templo 12, 15. 7. coloniam
 16, 3. 7. conditur genus
 vrbis ex integro 18, 3. 19.
 condere imperium Poeno-
 rum 19, 1. 1. condere in-
 telligentiam somniorum
 36, 2. 8

Condicere inducias, pro fa-
 cere

- cere* 3, 7. 14. tempus, locum
coëundi 15, 2. 16
- Condiscipulatus 12, 6. 7
- Conditio, *pro statu, ratione
viuendi* 6, 3. 12. conditio-
nem proponere 1, 6. 6.
conditio regionum 2, 1. 12.
conditio naturalis factorum
2, 2. 13. statutis conditioni-
bus, *pacis puta* 6, 1. 3. cum
conditionibus pacis ali-
quem mittere aliquo 8, 4.
2. conditionem accipere
18, 5. 4. conditiones pacis
exponere 30, 3. 8
- Conditor imperii Persici Cy-
rus 2, 10. 7.
- Conducere militem 9, 1. 9
- Conferre in historiam, *boc
est, historice conscribere*
praef. conferre se ali-
quo, *boc est, proficisci* 3, 4.
12. in aliquem aliquid, *boc
est, dare alicui aliquid* 10.
1. 3. regnum septem vi-
rorum virtute quaesitum
in vnum collatum est 1,
10 11. collatis viribus prae-
lium capessere 2, 12. 21. pe-
cunia collata ab vniuersa
Graecia in stipendium bel-
li 3, 6. 4. conferre cupide
ad praesidium salutis suae
16, 3. 9. studium placendi
a virgine in matrem 26,
3. 4
- Confertissimi, *boc est, densis-
simi* 8, 1. 13. 11, 14. 5. 12,
3. 5. 24, 8. 9
- Conficere bellum, *boc est,
finire* 2, 14. 10. confici cu-
ris 11, 13. 1. conficere iter
12, 3. 5. omne bellum in
aliquo 32, 1. 7
- Confidere propriis viribus
3, 2. 3
- Configere telo 12, 13, 8
- Confirmare sua voce ali-
quem, *pro in officio con-
sinere* 14, 11. 7. se inuicem
15, 2. 16
- Conflagrat caelum omne 37,
2. 2
- Confluere. confluunt auxilia
ad commune incendium
extinguendum 1, 7. 9. con-
fluunt bella velut con-
spiratione quadam ad op-
primendam Macedoniam
7, 6. 4
- Confluens Danubii et Sabi
32, 3. 8
- Confluentia auxilia *sunt vn-
dique conuenientia* 1, 7. 9.
*bella, sunt undique ingru-
entia* 7, 6. 4
- Confossus multis vulneribus
11, 11. 5
- Confugere, *pro fugere* 14, 2.
2. *Et hoc frequens est La-
tinis, adde et nostratibus,
compositum pro simplici
poni. Vid. etiam Senec.
epist. 58. confugere ad
arma* 8, 5. 1
- Confundere. confusa corpo-
rum lineamenta spatio
temporis 3, 5. 11. confu-
sus turba querelarum, *id
est, perturbatus* 32, 2. 3
- Congredi praelio 4, 4. 9.
15, 2. 6
- Congressio, *pro praelio* 6, 4.
12. 8, 1. 3. 11, 16. 10. 22,
3. 9. 27, 3. 2. 33, 1. 6. con-
gressio naualis praelii 2,
12, 8. naualis certaminis
4, 5. 1. prima belli con-
gressione, *boc est, primo
statim*
c 4

I. N. D. E. X.

- statim conflictu* 15, 1. 6. 31.
 6. 7. congregari cum hoste
 12, 16. 11
 Coniicere aliquem in carce-
 rem 2, 15. 19
 Coniunctio, *pro affinitate* 6,
 3. 8
 Coniuratio 7. Persarum ad-
 versus Magos 1, 9. 19
 Conon Atheniensium dux 5,
 5. 4. victus Cypri exulat 5,
 6. 10 et 6, 1. 7. classi Persa-
 rum praeficitur 6, 1. 9.
 Xerxem adorare noluit 6,
 2. 13. Athenas restituit 6,
 5. 9
 Conquieuit animus caede sa-
 tiatus 12, 6. 5
 Consalutare aliquem regem
 11, 7. 12
 Conscientiae vis 8, 2. 4. con-
 scientia delictorum terre-
 ri ibid. conscientiam pu-
 blicam purgare 31, 4. 3
 Consciscere sibi mortem,
boc est, se ipsum interimere
 13, 1. 5. 19, 3. 12
 Conscissa fossis terra 2, 1. 20
 Conscribere exercitum ex
 colluvione hominum 5,
 6. 6
 Consectari, *pro insectari* 2,
 12. 20. 9, 7. 4. aliquem
 stricto gladio ibid.
 Consentire in aliquem re-
 gem 13, 4. 2
 Consequi Graeci praeceptis
 Philosophorum nequeunt,
 quod Scythis natura dat
 2, 2. 14. consequi ultio-
 nem 2, 4. 8. gratiam 6, 3. 6
 Conferere praelium 7, 2. 12.
 24, 5. 5. manum 9, 8. 15
 Considerare in regione aliqua
 2, 4. 2. *Nostri; Sich nieder-
 lassen zu wohnen.*
 Consilium, *boc est mentem,
 seine Meynung* 2, 10. 16,
 consilii dubius 2, 13. 1.
 consilium in futura for-
 mare 1, 10. 16. consilia bel-
 li deteguntur 2, 10. 18. con-
 silium inire pontis inter-
 rumpendi 2, 13. 5. consi-
 lio vincere aliquem, *per-
 suadere alicui* 2, 13. 7. in
 consilio deliberarunt, *in
 ipso coetu consultantium*
 11, 3. 8
 Consistit in eo propositorum
 alicuius summa 24, 4. 5
 Consolatus, *passive* 22, 6. 4
 Consortium regni, spiritus
 21, 1. 7
 Conspectioris ingenii, *boc est,
 alacrioris, erectioris* 11, 5. 3
 Conspirare in necem alicuius
 16, 5. 12. in destinatam
 mortem 12, 7. 4
 Conspiratio, *pro concordia*
 34, 1. 1
 Conspiratus, *boc est, arden-
 tius et magis unanimi con-
 sensu* 3, 5. 3
 Constare. constat apud ali-
 quem ratio otii alicuius
 praef. constant satis prae-
 dicta 12, 13. 5
 Constans fama 25, 5. 4
 Constantia morientis Olym-
 piae 24, 6. 12
 Constantia, *pro animositate*
 13, 3. 8. 14, 1. 4. 15, 3. 9
 Constituire templum, *pro
 statuere, aedificare* 43, 1. 12.
 constituta dies 1. 10. 7.
 constituere aliquem regem
 1, 10. 10. constituere se-
 des in aliqua regione
 2, 4. 11.

- 2, 4. 11. constituere fundamenta incrementorum crescenti regno 7, 1. 12. constituere vnum regnum ex multis gentibus 8, 6. 2. constituitur rex a populo 10, 3. 5. constituere diuinos honores et templa alicui 42, 3. 6
- Consuescendi, *hoc est, assuescendi*, legibus taedium merus religionis euincit 3, 3. 10
- Consuetudo stupri 8, 6. 6. consuetudo solennis 9, 8. 9
- Consules Carthag. 31, 2. 9
- Consulere, *pro deliberare* 2, 15. 3. 34, 3. 3; *pro statuere* 1, 7. 10. 2, 15. 8. 5, 3. 6: *pro consilium petere* 3, 3. 11. 3, 1. 4: *pro mederi* 6, 6. 2: *pro facere* 42, 5. 4. oracula, *hoc est, interrogare* 11, 11. 2. in rem, *hoc est, consilia, operumque rei accommodatam praeberere* 2, 15. 16. consulere quid crudelius in aliquem 1, 7. 10. grauius in aliquem 2, 15. 8. laboribus Graeciae, *curare, ut labores Graeciae desinant* 6, 6. 1. consultum velle salutis suae 11, 14. 4. consulere multa crudeliter 42, 5. 4
- Consulto cedere hostibus 1, 10. 22
- Consumere, *pro sensim conficere* 12, 5. 8. consumi, *pro perire, confici* 5, 1. 10. 5, 6. 5. consumti bello, *pro praelio caesi* 9, 4. 4. praelium consumit omnes 3, 5. 11. urbem incendio 5, 8. 4. consumta aetate corpora 12, 8. 12
- Consumere, *pro perficere* 2, 15. 6. 12, 5. 12. operis totius gloriam 9, 8. 21
- Consurgere in aemulationem 12, 15. 11
- Contemnere infantiam regis, *id est, regem tanquam infantem* 7, 2. 7. legem et regem contemnere 9, 5. 2. praedicta magorum 12, 13. 5
- Contentum hostium sibi demere 7, 6. 5
- Contemplatio liberorum, *pro consideratione, respectu* 7, 5. 7. contemplatio iustitiae 8, 3. 14
- Contendere, *hoc est, ire* 2, 8. 3: *pro proficisci* 5, 2. 2. 11, 2. 5. Ita contendere rus 1, 2. 6: *pugnare* 5, 5. 5: *nisi* 6, 3. 8: *affirmare* 9, 4. 9. contendit manere in Sicilia 4, 5. 4. contendebat ne 6, 3. 8. contendere vario ludicrorum genere 7, 2. 14. contendere aduersus vires hostium, non aduersus calamitates 11, 12. 13. donis inter se contendere 15, 2. 8. contendere armis cum alijs quo 24, 2. 4. equo, cursu, viribus 37, 4. 2
- Contentio inter Xerxem et Artemenem admodum fraterna 2, 10. 10. contentio est inter aliquos de aliqua re 2, 1. 5
- Contentus. non contenta regni terminos tueri 1, 2. 8. contentus praesenti statu 3, 1. 6. non contentus summouere bella 7, 6. 13
- Continens, *terra, quae insulis*

I N D E X

- sulis opponitur. Thucyd. 1, 1. 10. ἡμεῖς vocat: nostrates Das veste Land.*
- ex Continenti, continuo 1, 9. 19. 5, 3. 7. 5, 5. 3. *Hinc bo- dierni Galli habens suum incontinent.*
- Continentia morum bono- rum mater 2, 2. 20. conti- nentiae Romanorum ex- empla 18, 2. 7 et 9. conti- nentia Viriathi 44, 2. 11
- Contingere. quod cum non contigisset, *pro non factum esset, non fieri potuisset* 5, 9. 14. sorte alicui contig- git Occidens 12, 2. 1
- Continere. continentur eius libris omnium saeculorum res gestae praef. quos vincula, non castra, conti- nuerant 5, 6. 9. parvus ad continendam ciuitatem ex- ercitus 5, 8. 11. quibus epi- stolis bellum Agidis con- tinebatur 12, 1. 4. conti- neri meretricis audacia non potest parietibus re- giae domus 30, 2. 1. conti- nere se, *id est, non ag- gredi quos possis* 42, 4. 8
- Continuae mortes, *hoc est, paruo interuallo altera al- teram subsequentes* 16, 1. 1. *Ita continua praelia* 31, 3. 1. frigora 2, 2. 9
- Continuare. non tantum bellorum continuaretur 2, 2. 12. continuatis mansio- nibus 13, 8. 5
- Contio, *pro coetus, Versamm- lung* 22, 7. 11: *pro audito- ribus* 2, 8. 8. 2, 15. 9. 4, 4. 1. 11, 2. 8. 12, 11. 8.
- Contionari 22, 7. 9
- Contra decus regium, *pro secus quam regem decebat* 12, 12. 12. contra verba vice 13, 1. 7
- Contrahere periurium, *pro committere* 3, 7. 15. *Ita ne- fas* 24, 3. 8. auxilia, *pro congregare et conuocare* 1, 6. 10. 4, 4. 8. 8, 5. 2. 12, 2. 13. *Ita milites* 12, 1. 9, exercitum 13, 3. 8. odium, *pro parere* 5, 1. 6. *Ita in- vidiam* 5, 2. 4. offensam 28, 1. 3. morbum ex dolo- re, *pro incurrere* 10, 2. 7. *Ita offensam* 17, 3. 16. contemptum 39, 1. 1. con- tacta Graecia 2, 12. 19. in- opia multorum dierum contrahit pestem 2, 13. 11. contrahere minus periur- rii 3, 7. 15. plus inuidiae quam gratiae contrahit virtus alicuius apud alios 5, 2. 4. contrahere exerci- tum et naues 13, 5. 7. fagi- nam corporis, oculorum- que valetudinem ex luxu- ria 21, 2. 1. senatum in gy- mnasio 22, 2. 10. fidissimos amicorum domum con- trahere 26, 1. 8. matrimo- nium contrahere 26, 3. 3
- Contremerè aliquem 32, 4. 14.
- Contribuere in vnam cohor- tem, *hoc est, coniungere* 12, 5. 8. *Vid. Lipsii nota 37 in Senec. 6 de benef. Adde Liu. 31, 30. 5. 23, 5. 5. 23, 15. 4. 33, 20. 8. 36, 35. 9. 39, 26. 2, et Curt. 5, 3. 26*
- Controuersia inter Xerxem et Artemenem de succes- sione 2, 10. 3. controuer- siam referre, *pro mouere* 37, 4. 5.

I N D E X

- 37, 4. 5. *Sic et controuersiam refert de aliqua re* 2, 10. 3
- Contumelia regis, vt parentis, aequo animo ferenda** 15, 3. 10. *Simile dictum extat in Liu. 27, 36. 12*
- Contumeliosus** 5, 4. 13
- Conualescere, pro adulescere, robur acquirere** 3, 2. 7. 3, 4. 1. 13, 4. 1. 36, 2. 18. *conualescere ex vulnere* 5, 3. 4
- Conuenire, pro complacere** 9, 5. 3. *pax non conuenit, pro de pace non conuenit* 30, 3. 13. *Vide etiam Nonium in conuenire. Conueniunt vultus similitudo, et expositionis tempora et pastoris confessio* 1, 5. 4. *quae pax non ipsis ciuitatibus conuenit, sed a victore fertur, non pax, sed seruitus habenda* 9, 5. 3. *non conuenire de praeda* 15, 4. 23. *conuenit alicui cum aliquo de pace* 21, 2. 6. *conuenerunt legati ad Antiochum* 31, 4. 3
- Conuertere, pro vertere** 3, 2. 1. *conuertit, pro vertit, hoc est, versum est* 36, 2. 16. *Ita Sallust. in Catil. 6, 10. oculos, suspensa ora in aliquem conuertere* 5, 4. 10. *conuertit exercitum Thebas* 11, 3. 6. *conuersum est auxilium eorum in exitium* 16, 4. 18. *conuertere ad destinatum facinus, pro conuertere se* 21, 1. 6. *conuertere animum ad templum, scilicet spolianda* 24, 6. 4. *conuertit hoc in disciplinam religionemque* 36, 2. 15.
- conuertere vires suas in perniciem mutua* 39, 5. 4
- Conuexa vallium, pro concauis, hoc est, cauae valles** 2, 10. 24. *Ita videtur usurpare Virg. Aeneid. 1, 314 et 4, 451*
- Conuicia non decent miseros** 14, 4. 4
- Conuiciis agitare, pro incessere** 14, 3. 8
- Conuiuia publica Sparta** 3, 3. 4. *conuiuia credula habere inter se* 2, 10. 10
- Conuulnerare, pro vulnerare** 2, 6. 20
- Copia, pro facultate** 2, 12. 2. 34, 2. 1. *pro numero* 2, 3. 2. *copia, pro commensu, cibariis* 5, 8. 2. 38, 10. 8. *Ita Caes. de Bell. Gall. 4, 4. Frontin. Strateg. 3, 4. 3. Veget. de re militari. 3, 3. pro exercitu* 12, 2. 17. 15, 2. 17. 23, 1. 17. *pro substantia, bonis* 13, 6. 2. *copiarum praebitio (Commiss)* 38, 10. 8
- Corcyra a Ptolemaeo Pyrrhi, cum 60 tantum viris capitur** 25, 4. 8
- Corinthii Lacedaemoniis irati et quare** 5, 10. 13. *Demosthenis eloquentia persuasi fauent Atheniensibus* 13, 5. 10
- Corinthus, concilium totius Graeciae** 9, 5. 1. 11, 2. 5. *exulat Dionysius* 21, 5. 2. *Corinthus diruitur* 34, 2. 9
- Cornu, pro acie** 5, 11. 10
- Corona aurea gratulationis ergo offertur Alexandro a Tyriis** 11, 10. 10. *Et hoc frequens fuit apud veteres. Apud*

I N D E X

- Apud Curt. vnum inuevies exemplum* 4, 5. 19, et *Diod.* 17, 84 f. 17, 49 p.: *apud Livium prope infinita. Vide Lips. in Admirand.* 2, 9. Pausaniae regicidae imponitur ab Olympia 9, 7. 10. legatis Romanorum donatur a Ptolemaeo 18, 2. 9. gestatur a Clearcho Heraclienfium tyranno 16, 5. 11. coronis laureis milites suos instruit Philippus contra sacrilegos 8, 2. 3. coronae postvictoriam summi solitae 9, 4. 1. *Ideoque etiam qui praedae partem diis ferebant, coronati id agebant* 18, 7. 13. sub corona vendere 8, 3. 3. 11, 4. 7. 34, 2. 6. coronas inter epulas solebant fumere 9, 4. 1
- Coronati vitrico suo occurrunt Lysimachi filii 24, 3. 5
- Corpora ad sepulturam poscere, victoriae concessae signum Graecis 6, 6. 9. *Et hic mos ex Thucyd. passim apparet.* corpora duo fiunt de vno populo 3, 2. 2. civitas per multa membra dissipata in vnum corpus redigitur 5, 10. 11. veluti vnum corpus Macedoniae fecit 7, 1. 12. vnum corpus equitum pedestriumque copiarum inuicti exercitus facere 7, 6. 9. vnus ex corpore militum 14, 2. 11. regem ex suo corpore creare 18, 3. 9. Achaei vnum corpus et vnum imperium habent 34, 1. 2
- Corpusculum florum, *pro fasciculo* praef.
- Corrigere veterem offensam alicuius novis meritis 35, 2. 3
- Corripere, *hoc est, inuadere* 15, 1. 9. corripere, *pro urgeri multitudine, übermannen werden* 1, 9. 22: *pro comprehendi ad poenam* 3, 1. 8. 12, 11. 8. correptus infirmitate 28, 3. 2
- Corrumpi ab hoste, *de eo, cui praemia promittuntur* 14, 1. 13
- Corruptus. corruptior vir muliere 1, 3. 1. corruptus successu rerum 36, 1. 1
- Cothurni regum tragicorum 16, 5. 11
- Cranaus Atheniensium rex 2, 6. 8
- Crassus (*vid. Licinius*) cum omni exercitu caeditur 42, 4. 5
- Craterus in Antipatri locum Macedoniae praeficitur 12, 12. 9. nascendo regi tutor constituitur 13, 2. 14. regiae pecuniae custos 13, 4. 5. Antigonum iuvat contra Perdiccam 13, 6. 9. occiditur: *quamvis ibi legatur Polyperchon (sed hic Iustini error est)* 13, 8. 7
- Creare magistratus 3, 3. 2. sibi odium apud regem aliquare 31, 4. 8
- Credere se fidei medici 11, 8. 5. custodiam corporis sui alicui 12, 12. 3. aurum terrae 18, 4. 6
- Credibilia in eo omnia faciebat vigor, ingenium 5, 5. 7
- Credula conuiuia 2, 10. 10
- Cremare mortuos 9, 7. 11. 19, 1. 11.

I N D E X

1. 11. Alcibiades viuis crematur 5, 8. 14
- Crepundia instrumenti musici genus 30, 1. 9
- Crescere ad summa a sordidis initiis 2, 6. i. ebrietate crescente inter epulas 7, 2. 3. crescit desperatio alicui 11, 9. 3. creuit Alexander sub Aristotele doctore 12, 6. 8. crescit seditio 13, 3. 3. crescunt alicui animi 19, 1. 8. crescit licentia 30, 2. 1
- Cretenses Demetrium *Soteren* in regnum restitunt 35, 2. 2. Cretensium legum celebritas 20, 4. 4
- Crimen facinoris 2, 1. 5. crimini alicui dare 8, 1. 5
- Criminari aliquam rem apud aliquem 8, 1. 4
- Criminationes 12, 14. 3
- Critias Atheniensium tyrannus saeuissimus 5, 9. 15
- Croesus rex Lydorum 1, 7. 3. capitur 1, 7. 5
- Crotonienses Graecorum colonia 20, 2. 3. vincuntur a Locrensisibus 20, 3. 6. Crotoniensium torpor 20, 4. 1. bellum cum Dionysio 20, 5. 1
- Cruci affixus a patre suo Carthago 18, 7. 15. crucibus supplicia luunt Scytharum serui 2, 5. 7. et Hanno Carthaginienſis 21, 4. 7
- Cruciat aliquem maior sollicitudo 6, 3. 9. cruciatus tanto dolore 12, 13. 9. cruciari scelere, innoxia morte alicuius 32, 3. 3
- Crudelitas Parthica 39, 1. 4. crudelitatem Astyagis perfidia compensat Harpagus 1, 6. 9. Cyro exprobrat Tamyris 1, 8. 13. ob crudelitatem Mithridates Parthus regno a suis pellitur 42, 4. 1. crudelitate alienantur socii 22, 4. 1
- Crudescente ira 8, 4. 4
- Cubantem coenare, inusitatum Annibali 32, 4. 14
- Culinarum instrumenta in exercitu Antiochi argentea 38, 10. 4
- Cultus, *pro forma vestium*, Gallice *la mode* 12, 3. 10. cultus litterarum vtrique similis 9, 8. 18. iuxta cultum pristinæ fortunæ haberi 36, 1. 6
- Cultius progredi quam alter 3, 3. 5
- Cum. fortuna regis non est mutata cum duce, *una cum duce, quamuis mutatus dux sit* 2, 14. 4. cum amore popularium administrare regnum 7, 2. 5. cum contemptu hostis in certum rueret 11, 14. 1. cum belli comminatione aliquid postulare 12, 2. 9. cum stupore regis sine noxa discurret exercitus 12, 7. 8. cum summo labore et periculo 12, 7. 13. cum gratulatione reuertunt 12, 8. 17. cum multis lacrimis et lamentatione flebili 18, 6. 5. cum admiratione, nauigantium 30, 4. 16
- Cumulus postremus domus suæ ruinæ accessit 17, 1. 1. his malis deletus exercitus velut quidam aerumnarum cumulus accessit 22, 7. 1
- Cupere

I N D E X

Cupere aliquem perditum
42, 2. 11

Cuphites Indi 12, 8. 10

Cupiditas Alexandri 21, 6. 4.

imperii odium parit 5, 1. 6.
diutiarum est, ubi et vsus
2, 2. 11. cupiditas non ter-
minatur apud hunc vllo
modo 21, 6. 4

Cupitus, *hoc est, desideratus*

42, 1. 9. *Ita cupito reditu*
Vell. 2, 43. 5

Cura salutis, quam dignita-
tis potior 5, 3. 4. curam
habere anuli 43, 5. 15

Curare vulnera 12, 8. 6

Curatio vulneris 12, 9. 13

Curetes Hispani 44, 4. 1. *Le-*
gendum potius Cunetes.
Vid. Notas.

Currere, *pro accurrere, ad-*
venire 9, 7. 10

Cursum in Africam dirigere,
de itinere maritimo 22, 5. 1.
31, 2. 5

Custodire pacem cum aliquo
factam summa fide 31, 4. 6

Custos legum apud Sparta-
nos senatus 3, 3. 2. custo-
des corporis etiam ex Per-
sis legit Alexander 12, 12.

4. custodibus assignari,
pro tradi in custodiam 14,
4. 21. custodia regis, *hoc*
est, incolumitas 2, 6. 18. ad

custodiam corporis sui sa-
tellicum auxilium obti-
nere 2, 8. 10

Cyclopes olim in Sicilia 4,
2. 2

Cydnus Ciliciae fluuius 17, 8.
3. 11, 14. 4

Cygnaea Amyntae vxor 7, 4. 5

Cynaegiri Atheniensis vir-
tus 2, 9. 16

19-110

Cyneas Pyrthi legatus ad
Romanos 18, 2. 7

Cypriae virgines dotem vul-
gato corpore quaerebant

18, 5. 4. Cyprus in ditione
Ptolemaei 15, 1. 5. Cypri,
pro in Cypro 6, 1. 7

Cyra, mons Africae 13, 7. 5

Cyrene acquiritur a Ptole-
maeo 12, 6. 20. conditur 13,

7. 1. nomen a virgine ac-
cipit 13, 7. 1. Cyrenarum re-
gnum testamento ad Ro-
manos deuenit 39, 5. 2

Cyrus exponitur 1, 4. 7. nu-
trititur a cane 1, 4. 10. 44,

4. 16. Persas concitat 1, 6.

4. auo regnum aufert 1, 6.

17. Babylonios vincit 1, 7.

3. Croesum 1, 7. 5. caedi-

tur a Scythis 1, 8. 10. 2, 3. 3.

37, 3. 2. regnavit annos

triginta 1, 8. 14. eius capiti

insultatur 1, 8. 13

Cyrus minor Lydiae praefi-

citur a patre 5, 5. 1. com-

pedibus aureis vinctus 5,

11. 4. bellum cum fratre

gerit 5, 11. 5. interficitur

5, 11. 9

Cyzicenus bellum cum fra-

tre gerit 33, 2. 14. Try-

phaenam interficit 39, 3. 17

D

Daci Getarum foboles 32,
3. 18

Daedali montes 12, 7. 9

Dahae subiguntur ab Alex-
andro 12, 6. 18

Damascus Syracusanorum dux
22, 1. 12

Damascus, vrbs Syriae, ex no-
mine regis 36, 2. 2

Damnari caedis 13, 5. 2. pro-
ditionis

ditionis 20, 5. 12. pecunia
8, 1. 6. damnata omnia pri-
vata officia 19, 2. 19
Danubii et Sauī confluens
32, 3. 8
Daphne Antiochiae subur-
bium 27, 1. 4
Dara vrbs Parthorum claris-
sima 41, 5. 2
Dardani expugnantur a Phi-
lippo 8, 6. 3. compescun-
tur ab Antigono 28, 3. 14.
affidui Macedonum ho-
stes 29, 1. 2. Macedoniam
populantur, et 20000 ho-
minum abducunt 29, 4. 7.
Dardanorum regis dictum
de Ptolemaeo Cerauno 24,
4. 18
Dare aeternitatem legibus
3, 3. 11. timorem, *hoc est*,
facere, incutere 3, 5. 13. ter-
ga, *hoc est, fugere* 4, 1. 10.
12, 1. 12. 41, 2. 11. vulnus,
hoc est, cladem inferre 5, 5.
3. pacem, *hoc est, concedere*
5, 8. 3. Ita transitum 9, 3.
1. poenas, *pro luere* 18, 7.
18. libamenta, *hoc est, liba-
re* 12, 10. 4. spiritum, *hoc
est, mori* 39, 4. 7 (*ita Vir-
gil. Aeneid. 9, 704*). ultio-
nem tot gentibus, *hoc est*,
tot gentes ulcisci 12, 9. 6.
documenta, *hoc est, exem-
plum* 3, 2. 8. dono 3, 7. 9.
crimini 8, 1. 5. dare occi-
dendum aliquem alicui 1,
4. 6. spatium in poeniten-
tiam 1, 9. 19. victoriam fa-
cilem hostibus 2, 4. 22.
originem vrbi 2, 6. 4. no-
men regioni 2, 6. 8. no-
men ciuitati Athenien-
sum 2, 6. 9. victoriam da-

re hosti, dolis suis, *facere
ut hostis victoriam adipi-
scatur* 2, 8. 5. dare indi-
cium 2, 10. 14. dare incre-
mentum vrbi 2, 15. 2. res
dedit non timorem, sed
aemulationem mutuam 3,
5. 13. quantum nunc admi-
rationis, tantum antiquis
terroris dedit 4, 1. 16. dare
victoriam 5, 2. 14. dare vul-
nus 5, 5. 3. *Contrarium acci-
pere vulnus ibid.: utrum-
que de clade bellica*. dare
ciuitatem peregrinis, li-
bertatem seruis, impuni-
tatem damnatis 5, 6. 5. dat
haec res alicui incremen-
ta egregiae indolis 7, 5. 2.
dat haec res gloriam alicui
apud omnes nationes 8, 2.
5. dare iudices ciuitati 9,
4. 8. dare alicui immuni-
tates 11, 6. 13. potestatem
respirandi equis 11, 15. 5.
dare aliquot dies otio 12,
3. 7. dare libamenta Oceā-
no 12, 10. 4. dabat illis tan-
tam moriendi patientiam
metus regis, dabat huic
tantam exigendi supplicii
constantiam disciplina mi-
litum 12, 11. 9. dare succes-
sorem patri 13, 2. 5. fer-
rum huc date, *pro porrigi-
te* 14, 4. 8. tales vobis exi-
tus dent dii, quales vos
ducibus vestris dedistis 14,
4. 10. dare alicui vene-
num in remedia calamita-
tum 15, 3. 6. dare experi-
menta sui alicui 22, 1. 11.
haec res virtutis admi-
rationem et immortalitatis
fidem dedit illi 24, 4. 2.
dare

I N D E X

dare pacem 24, 5. 2. dat dilationem haec res 24, 7. 5. spem alicui restituendae fortunae 31, 6. 7. nihil dare gratiae 31, 7. 6. venenum alicui 32, 1. 9. dare auxilium aduersus aliquem 38, 5. 3. discordia regum dedit illis impunitatem 41,

14. 4

Darius Hystaspis rex Persarum fit 1, 10. 6. fugatur ex Scythia 1, 10. 23. 2, 3. 2. 7, 3. 1. contra Iancyrum Scytharum bellum gerit 2, 5. 9. Asiam et Macedoniam domat 2, 5. 12. vincitur ab Atheniensibus 2, 9. 10. obit

2, 10. 1

Darius Nothus Persarum rex, Lacedaemoniorum socius contra Athenienses 5, 1. 7. moritur 5, 8. 7. 5, 11. 1. Carthaginenses humanas hostias immolare, et canina vesci prohibet 19, 1. 10

Darius ultimus Persarum rex 10, 3. 9. vincitur ab Alexandro 11, 6. 10. iterum 11, 9. 9. tertium 11, 14. 1. eius fiducia 11, 6. 8. exercitus primo praelio 11, 6. 11. secundo 11, 9. 1. tertio 11, 12. 5. industria in ordinando exercitu 11, 9. 8. opes 11, 10. 1. aureis carenis a suis vincitur 11, 15. 1. et occiditur 11, 15. 5. sepelitur ab Alexandro 11, 15. 16. eius mors vindicatur 12, 5. 10. filia Alexandro nubit 12, 10. 9. mater capitur 11, 9. 12. et audito Alexandri obitu, mortem sibi consciscit 13, 3. 5

Datiui vis. vincere sibi, patriae 2, 8. 9: *id est, in eummodum suum, patriae.* generandis ignibus materia

4, 1. 3

De regno, hoc est, ex regno 2, 10. 18. de vno populo, *hoc est, ex vno* 3, 2. 2. *Ita* de Siculis, de Poenis, *pro Sicularum, Poenorum* 22, 6. 6. de rege captiuum facere 7, 2. 11. de spectatolibus captiui facti 34, 2. 5. de tergo, *pro a tergo* 20, 5. 5. de piratica, *pro a piratica* 9, 1. 7. de ergastulo seruus 1, 6. 2. duo de coniuratis 1, 9. 21. vnus de interfectorebus 1, 10. 15. *Ita partitioni inseruit:* trecenta millia de auxiliis atmauit 2, 10. 18

Decedere, pro mori 1, 1. 10. 2, 10. 1. 4, 2. 5. 6, 8. 1. 7, 4. 1. 9, 2. 2. 9, 8. 1. 12, 12. 6. 12, 12. 1. 18, 4. 3. 26, 3. 2. 28, 3. 2 et 9. 28, 4. 16. 34, 3. 5. 38, 2. 5. *Subaudiendum autem de vira: quod diserte addit Cicero in orat. p. Rob. Vid. et Vallam* 5, 95. decessit inuidia obtreffationis praef. decessit Darius in ipso apparatu belli 2, 10, 1. non decedere a rebus gestis alicuius et splendore gloriae 6, 3. 8

Decernere praelio 13, 8. 4. decernitur classis ingens 4, 4. 3. decernunt fortunam maris experiendam 5, 6. 6. decernunt reuocandum Agefilaum 6, 2. 17. decernere

I N D E X

- cernere acie 6, 7. 10. decernitur alicui bellum adversus aliquem, *pro deferretur, demandatur* 23, 8. 10. 14, 1. 1. decernere occidendum aliquem 14, 6. 7. decernere omnibus viribus 23, 3. 8. decernitur alicui Asia 36, 4. 7
- Decimae praedae Tyrio Herculi mittuntur a Carthaginiensibus 18, 7. 7. Apollini Delphico vouentur a Crotoniatis 20, 3. 3
- Declinare fatorum pericula 12, 2. 4. declinatum est facinus, non vindicatum 21, 4. 4. declinare victorem hostium exercitum 26, 2. 7
- Decurrere ad aliquem, *pro alicuius opem implorare* 14, 2. 6. 16, 3. 4. decurrere per vestigia paternae virtutis 19, 1. 2
- Dedecus captivitatis 4, 5. 12
- Dedignor aliquid facere 7, 3. 8. dedignari connubia 43, 3. 2
- Deditio. in deditioem accipere 12, 9. 2. 12, 6. 18. 12, 7. 13. 25, 3. 6. per deditioem exercitum alicui tradere 1, 6. 9
- Deditus, *qui dedit se* 26, 4. 2
- Deducere, *hoc est, deorsum ducere, sicut degredi, et hoc genus alia* 2, 10. 25: *pro deferre siue inferre* 13, 4. 6. deducuntur praesidia hostium 6, 3. 11. 28, 1. 6. deducta res est eo 11, 4. 11. deducere praesidia ab urbibus 28, 1. 6
- Deesse. deest rex solus ad pugnam 11, 13. 2. non deesse vindictae civium 16, 4. 14. non defuit fides ostentis 17, 1. 3
- Defectio, *pro imminutione* 42, 2. 1. subditorum ob dominorum discordiam impunita 41, 4. 5
- Defectus solis aut lunae, quid significant 22, 6. 3. 33, 1. 11
- Deferre, *pro ferre* 1, 4. 10: *pro adferre, aduehere* 3, 3. 10: *pro indicare* 31, 4. 7. certamen ad iudicem 2, 10. 9. querelam alicui, *pro queri* 1, 5. 2. 9, 6. 8. deferri, *pro venire* 3, 4. 11. 16, 3. 7. Ita delata 18, 5. 8. delatus 20, 1. 10. deferretur ad eum indicio captivi 11, 7. 1. regnum deferretur alicui 11, 7. 13. deferre summam imperii ad aliquem 16, 4. 16. deferre, civibus suis non modica solatia 19, 3. 4. deferre querelas de aliquo Carthaginem 22, 3. 2. deferri nauibus Syracusas 22, 8. 11
- Deficere. deficit quotidie regis maiestas, *b. e. decrescit* 3, 1. 1. deficere a fide societatis 3, 6. 4. deficere ab aliquo ad aliquem 11, 2. 7. 11, 6. 14. non studiis alicuius, quam annis deficere, *pro destitui* 12, 8. 14. deficere, *de moriente* 12, 15. 8
- Definire alicui praemia 14, 1. 9
- Deslere, *pro flere* 18, 4. 14: *pro deplorare, queri* 5, 7. 7. 5, 8. 1. 19, 3. 2
- d
- Defor-

I N D E X

- Deformes, *boc est, squalidi et sordidati* 4, 4. 1
 Deformis militiae damnis, *boc est, ut 6, 8. 3 loquitur, cladibus insignis* 7, 3. 1
 Defungi somnio, *boc est, ut Curt. 3, 1. 22. fere loquitur, implere sortem somnii* 1, 5. 5. defungi responso oraculi 12, 2. 10. *Sic et fungi periculo. Vid. fungi. parvo defungi, pro parum praestare, parum dare* 9, 2. 8
 Degenerare a patre 12, 4. 1. a maioribus 14, 5. 8
 Degere vitam 1, 7. 7. 3. 3. 7
 Dehonestari praelio foedae gentis 7, 3. 8
 Dehonestamenta, *pro turpitudine* 28, 2. 9
 Deidamia Acacidae Epirotae F. R. 14, 6. 4
 Delicere murum, *pro diruere* 5, 8. 5. 12, 9. 11
 Deinde post 4, 4. 9
 Delabi equo 33, 2. 1
 Delectari aemulatione gloriae, *varietate operis praef.*
 Delere exercitum, *est ad interuersionem caedere, Auf das Haupt erlegen* 2, 3. 4. 2, 5. 2. 6, 4. 13. 11, 2. 8. 13, 3. 4. 19, 3. 3. moenia, *pro excidere* 2, 12. 4. regna, *pro euertere* 13, 2. 9. tabellas ligneas superinducta cera 2, 10. 14. manus illa deleta est imbribus et fulminibus 2, 12. 10. ut cum exercitu deleteretur 2, 13. 5. delere omnem stirpem regiae sobolis 16, 1. 15. ciuitatem 21, 2. 7. ignominiam bello acceptam virtute 22, 3. 16
 Deligare, *pro ligare, alligare* 3, 5. 10. *Ita Liu. 8, 7. 20 1 licitor, deliga ad palum.*
 Deligere, *pro eligere* 2, 13. 14
 Delinimentis animos sollicitare 21, 1. 5
 Delos insula aerarium Graecorum 3, 6. 4
 Delphicum oraculum 2, 11. 8. 16, 3. 4. Delphos diripi iubet Xerxes 2, 12. 8. diripiunt Phocenses 8, 1. 8. idem tentat Brennus Gallicorum dux 24, 6. 6. Delphici templi descriptio 24, 6. 8
 Demandare, *pro concedere* 2, 12. 16
 Demaratus exul Lacedaemoniorum consilia Xerxis detegit 2, 10. 13
 Demaratus Pythagorae pater 20, 4. 3
 Dementiam priuilegia 2, 7. 9
 Demere. victoria demit alicui contemptum hostium 7, 6. 5. demere alicui metum 11, 1. 8. metum mortis 11, 9. 16. inuidiam praetitorum contemptu praesentium 21, 5. 10. demere iniuriam 34, 1. 4
 Demersit eam in perpetuam virginitatem 43, 2. 2
 Demetrius Poliorcetes, Antigoni frater 15, 1. 6. rex appellatur 15, 2. 10. patrem amittit 15, 4. 22. Alexandrum Cassandri F. interficit 16, 1. 8. rex Macedoniae fit 16, 1. 8. Seleuco se dedit 16, 2. 6
 Demetrius alter, prioris nepos,

- pos, Macedoniam et Ep-
 rum occupat 26, 2. 13. ne-
 ptem Pyrrhi ducit, iam
 vxorem habens 28, 1. 2.
 moritur 28, 3. 9
- Demetrius, modo dicti pa-
 truis, a sponfa sua interfir-
 citur 26, 3. 7
- Demetrius Soter Antiochi
 M. frater Syriae rex 34, 3.
 8. occiditur 25, 1. 12.
- Demetrius Nicanor Alexan-
 drum vincit 35, 2. 4. capi-
 tur a Parthis 36, 1. 5. 38,
 9, 2. fugam tentat 38, 9. 4
 et 9. dimittitur 38, 10. 8.
 occiditur 39, 1. 10
- Demetrius Illyriorum rex
 29, 2. 1
- Demetrius, Philippi vltimi
 filius, a patre occiditur 32,
 2. 10
- Demetrius Indorum rex 41,
 6. 6
- Demissa, *boc est, pertinentia,*
deducta 5, 8. 1
- Demophoon Thefei 2, 6. 15
- Demosthenes Atheniensium
 dux in Sicilia 4, 4. 11. mor-
 tem sibi consciscit 4, 5. 10
- Demosthenes orator corrup-
 ptus a Persis 11, 2. 7. exul
 reuocatur ab Atheniensibus
 13, 5. 11
- Denique 13, 2. 10. 23, 1. 17.
Vtitur autem boc vocabulo
auctor, sicut Flor. 1, 16, 15:
ubi vide Salmasium. Vtitur
et Papinianus 1. 13. de
adopt. denique, pro breui-
ter 2, 10. 24. 9, 3. 1. Vid.
et Ind. in Nep.
- Denique ad postremum vi-
 ctus est 12, 16. 12. 37, 1. 9
- Denuntiare bellum 31, 1. 4.
 militiam cui 42, 2. 10
- Denuntiatio, *non simpliciter*
modo nuntium valet, sed et
sententiam 5, 3. 8. *Ita apud*
Petron. in Satyr. fulmina-
tus hac pronuntiatione.
- Depensum stipendium 2, 2. 8
- Deperire, *boc est, ardentissi-*
me amare 1, 7. 15
- Deponere, *pro exponere* 4,
 5. 9. bellum, *pro deserere*
 5, 2. 14. imperium, *pro ab-*
dicare 21, 2. 4. 28, 3. 15.
Ita tyrannidem 21, 2. 6.
 rudimenta pueritiae 7, 1. 3.
 tirocinii 9, 1. 8. studia bel-
 li 1, 2. 11. metum somnii
 1, 4. 5. exercitum in ter-
 ram 4, 5. 8. hostiles ani-
 mos 7, 3. 9. offensam ere-
 pri regni 17, 2. 9. vestes
 auratas 20, 4. 11. hostilia
 odia 22, 2. 3. militiae stu-
 dia 30, 1. 3. barbariem 43,
 4. 1
- Depopulandus 6, 3. 6. depopu-
 latus *passive* 42, 2. 1.
- Deportare, *pro apportare* 20,
 2. 16. exercitum, *pro ad-*
ducere 34, 2. 1. exercitum
 in Italiam, *pro transuehe-*
re, traicere per mare 17,
 2, 13. deportatus in Aegy-
 ptum, *itinere terrestri scil.*
 26, 2. 7
- Deprecari aliquem, *pro pre-*
cari, bisse 7, 6. 16. 11, 4. 5.
 12, 2. 1. 12, 8. 10. 16, 1. 1. 17, 2.
 9. 20, 2. 11. 20, 3. 1. 23, 2. 7:
pro precari, ne fiat, ab bisse
 8, 4. 6. 7, 11. 3. 5, 11. 4. 10,
 11. 10. *In utraque significa-*
tionem 11, 9. 14. deprecatum
 bellum 8, 5. 5: *passive.*
 d a Depre-

I N D E X

- Deprehendere aliquem in scelere 7, 5. 4
 Derisus aliqua re, *cum aliquid factum in ignominiam alicuius* 9, 2. 10
 Descendere ad aliquem per ordinem successionis dicuntur regna 1, 4. 1. 1, 6. 12. 17, 3. 9. in bellum 15. 1. 2. 15, 4. 21. 38, 8. 1. in praelium 21, 2. 5. in sordidissimum vitae genus, 21, 5. 3. in aciem 14, 3. 1. in periculum belli 15. 1. 2. in bella Romana 38, 8. 1
 Desciscere, *hoc est, deficere* 5, 1. 11
 Describere, *hoc est, notare, et ut Flor. 1, 6. 5 loquitur, in tabulas referre* 9, 5. 4. describere tributum in tutelam clavis 16, 3. 9
 Deserere bellum, *pro omittere* 2, 8. 1. 2, 12, 19. 5, 2. 11. 9, 2. 5
 Desidentis, *hoc est, subsidensis* 4, 1. 10 et 13
 Desilire equo 1, 10. 9
 Desolatus, *pro deserto, exuto castris et exercitu* 11, 7. 1
 Desperatio interdum in virtutem vertit 2, 14. 6. victoriae causa Locrensis 20, 3. 6. desperatione rerum pacem petere 2, 13. 5. desperationem in virtutem vertunt hostes 2, 13. 6. magna desperatio fuit apud eos 5, 5. 3
 Destinatio supplicio tradere 8, 3. 11. destinatus supplicio dies 9, 6. 4. velut destinato sibi regi adulari 12, 13. 2. destinare sibi hostes aliquos 10, 1. 4. ad destinatum facinus conuerti 21, 1. 6. destinare aliquem, regem 42, 4. 14
 Destituere spem alterius, *est aliter quam pro spe illius se gerere* 4, 1. 4. destitutus transitione militum 26, 2. 10
 Detineri Romano bello in Italia 18, 2. 5. detineri multis bellis eodem tempore 29, 2. 8
 Detrahere statuas, *pro auerere* 38, 8. 19. Ita Sueton. in Domit. 13, 4. Vid. Excurs. Lips. ad Tacit. A. 6
 Detrectare praelium, *pro subterfugere* 13, 1. 8
 Detrimentum omne peruenit ad summam vnius imperii 6, 1. 5
 Deucalion generis humani conditor 2, 6. 11
 Deuehi per fluuium in Oceanum 12, 9. 1
 Deuincire aliquem beneficiis obsequiisque 13. 6. 19. 14, 5. 4
 Deuorare oculis 21, 5. 6
 Deuouere, *pro obstringere* 14, 4. 6. deuouetur diris Alcibiades 5, 1. 3. execrationibus deorum deuoueri 5, 4. 14
 Deuota spolia 9, 3. 4. capita 14, 4. 10
 Deus Persarum sol 1, 10. 5. dii patriae ultores 2, 9. 21. regales 11, 15. 10. patriae maiestatis ultores 10, 2. 5. periuriorum vindices 14, 4. 10. patrii 24, 2. 5. ipsos deos ferre obuiam, *signa, simulacra* 5, 4. 14. dii poenas

- pas repetunt, *dum in praelio aliquis cadit* 2, 9. 21.
 diis paternae maiestatis
 vltoribus poenas dare par-
 ricidii 10, 2. 5
 Dexter a fidei pignus 1, 5.
 13. dexteram osculandam
 praeber e 12, 15. 2. dexte-
 ram alicui ferendam dare
 11, 15. 13
 Dexterior, *pro dextro* 2, 4. 11.
Ita dexterius cornu 31, 8.
 6. *Sic finistrior Sueton.*
in Domit. 17, 3
 Diadema Macedoniae regi-
 bus ante Alexandrum info-
 litum 12, 3. 8. eius loco ve-
 teribus hasta 43, 3. 5
 Diana pro Delphis pugnat
 24, 8. 5
 Dicere alicui legem parendi
 2, 3. 8. diras atque infe-
 rias 14, 4. 13. non dico pa-
 trem, pacem certe ciuium
 tuorum spreuisti 12, 7. 12.
 dicere alicui leges pacis
 30, 3. 9
 Dictatura apud Carthagi-
 nienses 19, 1. 7. *Adde Fron-*
tim. Strateg. 2, 1. 4: *ubi*
Stenechius ducatores legit,
forfan non omnino bene.
adde A. Gell. 10, 24. *ex*
Caton. Orig.
 Dictetium Brenni 24, 6. 5.
 c. Alexandri 39, 2. 6
 Dictum regis Dardanorum
 de Prolemaco Cerauno 24,
 4. 11
 Didymaeus Jupirer spolia-
 tus ab Antiocho 32, 2. 1:
si modo bona est lectio. Vid.
infr. in Dodonaeco. Legen-
dum Elymaeus. V. Not.
 Dido. *Vid. Elissa.*
- Diduci in duas factiones 15,
 4. 23
 Diem. de die proferre, *boc*
est, de die in diem differre
negotium 2, 15. 6. diem fun-
 gi, *pro mori* 19, 1. 1. ante
 diem, *pro antea* 6, 7. 7. in
 eam diem, *pro usque ad il-*
lud tempus 8, 5. 13. *Sic et*
post eam diem, ibid. dies
 haec finit alicui famem
 erroremque 36, 2. 14
 Differre, *pro summovere* 9, 6.
 8. *Ita Flor.* 4, 12. 25. dif-
 ferre populationis iniur-
 riam in tempus vltionis
 3, 7. 4. differri variis fru-
 strationibus, *pro in aliud*
tempus reitici 9, 6. 8
 Difficile, *aduerbialiter pro*
difficulter 27, 3. 1
 Dissidentia simulata, *despera-*
tio 1, 8. 10. *Sic diffidere vi-*
ribus suis 4, 3. 4
 Diffidere armis 14, 9. 6. Ma-
 cedonibus 14, 7. 2. viribus
 propriis 16, 4. 14
 Digesta serie rerum praef.
 Dignari. nullus dignatur im-
 perium Parthicum 41, 4. 1
 Dignatio, *boc est, dignitas, ut*
quidem saepe usurpatur, et
boc loco Bongarsius exponit.
verum hic pro gratia poni
existimo et ad Ptolem. re-
ferri dignatio regis. Ita
enim coniuncta sunt 28,
 4. 10
 Dignus imperator deerat
 tanto exercitui 6, 2. 3
 Dignissimo imperium relin-
 quit Alexandro 12, 15. 8
 Dignitas imperatoria 2, 9. 15.
 dignitatis, quam salutis,
 minor habenda ratio 5, 3. 4
 d 3 Digre-

I N D E X

- Digredi, *pro abire, discedere* 9, 2. 13
 Dilabi ad sua tuenda 2, 12. 9.
 domum 2, 12. 28. in fu-
 gam 16, 4. 19: *pro sensim*
 dissolui et pessum ire 6, 2.
 14. copiae dilabuntur in
 vrbes 13, 5. 1
 Diluvium tempore Deuca-
 lionis 2, 6. 10
 Dimicare armis prope vsque
 interitum 2, 7. 7
 Dimittere a bello, *pro remit-*
 tere 3, 6. 3. ab armis di-
 mitti, *hoc est, statutis con-*
 ditionibus adduci, ut arma
 deponas 6, 1. 3. dimittere
 victos incolumes sine pre-
 tio 7, 6. 6. dimittere ali-
 quam repudio 11, 11. 5. di-
 missa a matre diuortio vi-
 ri 39, 3. 3
 Diocles Atheniensium tyran-
 nus interficitur 2, 9, 1. *Hic*
 tamen a Thucyd. 6, 9 *et*
 A. Gell. 16, 21 Hipparchus
 appellatur.
 Diomedes Brundusii condit-
 tor 12, 2. 7. et Arporum
 20, 1. 10
 Dionysius Siciliae tyrannus
 bellum in Italia gerit 20,
 1, 3. 20, 5. 1. interficitur
 20, 5. 14
 Dionysius minor Siciliae ty-
 rannus 21, 1. 1. exulat Co-
 rinthi 5, 8. 7. 21, 5. 2
 Discedere ab armis 6, 6. 1:
 id est, a bello desistere. dis-
 cedere a praelio 6, 7. 12
 Disceptatio est inter aliquos,
 id est dissensio, lis 32, 2. 3
 Discere, *pro rescire* 2, 10. 13.
 14, 2. 4. 27, 1. 4. 29, 4. 1
 Discessus Xerxis ex Graecia
 2, 11. 1
 Discidium, *pro diuisione* 23,
 2. 11
 Discinctus tunica servili in-
 cedit 29, 3. 1
 Disciplina, *pro institutione*
 11, 7. 7. militaris Alexan-
 dri 12, 11. 9. Carthaginien-
 sium 19, 1. 1
 Discordiae effectus 8, 4. 8.
 discordiae malum inter pa-
 res assiduum 16, 3. 1. dis-
 cordiae obliuio apud Athe-
 nienfes iureiurando san-
 cita 5, 10. 11
 Discrimen imperii inter se
 facere bello 29, 2. 8. dif-
 crimen subire, *pro pericu-*
 lo 41, 2. 9
 Discurrere in duas partes,
 pro diuidi 13, 6. 17
 Discutere consilia *est dete-*
 gere et impedire 2, 15. 16
 Dispensare bella, *hoc est, par-*
 tiri 7, 6. 4
 Disputationum assiduitate
 aliquid consequi 22, 4. 11
 Disseminare aliquid causam
 morbi, *pro euulgare, in vul-*
 gus spargere 12, 13. 10
 Dissensio Graecorum 2, 12. 18
 Dissentire, *pro discrepare.*
 mortis ratio non dissensit
 ab hoc vitae proposito 6,
 8. 10
 Dissidere inter se bello 24,
 1. 1
 Dissimulatus animus 21, 1. 4
 Dissimulatio dolorem augeat
 8, 6. 11. dissimulatio belli
 5, 11. 4. per dissimulatio-
 nem 5, 11. 5
 Dissoluere leges, *abrogare,*
 3, 3, 12: *ut Graeci λύειν τὰς*
 νόμους.

- vōque. dissoluere corpus
 Achacorum 34, 1. 5
 Distinguere. distinxit natura
 incrementa caloris ac fri-
 goris regionibus 2, 1. 11. di-
 stinguatur silua palmeto
 et opobalsamo 36, 3. 3
 Distrahere merces 98 1. 6
 Distribuire milites in colo-
 nias 12, 5. 8
 Ditare. terra non patrimo-
 niis ditat Scyrhas 9, 2. 7
 Diuersa, *hoc est, contraria*
 3, 4. 26. 15, 1. 1 et 9. 31,
 5. 1. *Ita Sallust. Catil.*
 5, 9, et auctores passim. di-
 uersis artibus quam, *pro*
aliis quam 6, 3. 6. e diuerso
 instructis hostibus, *pro e*
regione 30, 4. 6
 Diuidere, *pro distribuere* 8,
 6. 1. Antigonus Argyraspi-
 das exercitui suo diuidit,
h. e. inter exercitum suum,
inter ordines suos 14, 4. 20.
Sic 12, 1. 1. diuisa tempo-
 ribus componere praef.
 diuidere fundos omni-
 um aequaliter inter omnes
 3, 3. 3. diuiditur aliquid
 cum aliquo 6, 9, 5. diui-
 dere vices noctium inter
 aliquas 12, 3. 10
 Diuisio regnorum noxia 27,
 1. 2
 Diuini honores Phalanto de-
 cernuntur 3, 4. 18: confe-
 runt in Alcibiadem 5,
 4. 13
 Diuortium. per diuortium
 decedere ab aliquo 2, 6. 14.
 diuortio viri a matre di-
 missa 39, 3. 3
 Diuitias Xerxis 2, 10. 21. di-
 vitiarum luxuria unde pri-
 mum Graecis 2, 14. 7. di-
 vitiarum cupido ibi est,
 ubi et vsus 2, 2. 11
 Diutinus, *hoc est, diuturnus*
 37, 1. 4
 Diuulgatur opinio in Mace-
 doniam 12, 5. 5. 42, 2. 11
 Doctrina, *pro institutione* 20,
 4. 8
 Documenta legum primus
 in se dedit Lycurgus, *hoc*
est, quod aliis praecipiebat,
ipse primus fecit 3, 2. 8. *Si-*
mile est Claudiani monitum,
 In commune iubes si quid,
 censetur tenendum, Pri-
 mus iussa subi.
 Documenta pietatis in Ci-
 mone futurae magnitudi-
 nis indicia 2, 15. 19. vir-
 tutis alicuius magna do-
 cumenta existunt 2, 7. 31
 Dodonaeus Iupiter 12, 2. 3.
 17, 3. 4. 32, 2. 1. *Vltimo loco*
legendum Elymaei. V. Not.
 Dolendi Tyrionum casus 18,
 3. 1
 Dolere repudium, stuprum
 9, 7. 2
 Dolis suis hosti victoriam
 dant Megarenses 2, 8. 5.
Ita apud Tacit. 2, 2. 1
 astus hostium ipsis in per-
 niciem vertebat.
 Dolor ipsa dissimulatione
 crescit 8, 5. 11. dolor orbi-
 tatis 1, 8. 9
 Domestica gloria, *pro gen-*
tis, hoc est, suae gentis
 2, 4. 28. domestica bella,
pro civilibus 5, 2. 12. *Ita*
domesticae vires 21, 2. 5.
 32, 1. 3. domesticus iu-
 dex, *pro cognato, et ex ea-*
dem familia 2, 10. 9. do-
 mestica

- mestica sedes 12, 4. 3. do-
 mesticis imperiis uti 36,
 4. 10.
 Domi, *hoc est, in sua ciuitate*
 2, 3. 11. 2, 5. 1. 5, 2. 3. 20,
 5, 7. *Hinc domi nobilis* 5,
 9. 6: *quo vocabulo et Cic.*
pro Cluent. cap. 23, Curt.
 3, 13. 28, *Sallustius Catil.*
 17, 5, *utuntur. domum fer-*
re praedam, id est, in pa-
triam 12, 11. 1
 Domini Graeciae Athenien-
 ses 5, 6. 6
 Dominatio, *pro dominis, siue*
ipso dominorum collegio 5,
 10. 5. *Vid. etiam Ind. Flor.:*
pro imperio 3, 10. 9. 9, 3. 11
 Domus, *pro regia familia* 12,
 15, 1. 16, 1. 5. 16, 2. 5. 16, 5.
 2. *Quomodo Xerxis fami-*
liam Thucydides 1, 22. 8
ὄμιον appellat. nec aliter
vernacula nostra.
 Donare statuis equestribus,
hos, qui in praedio cecide-
rant 11, 6. 13. *alicui caus-*
sam 32, 2. 4. *donatus filio*
pater, id est, patri condo-
natum propter filium 32, 2.
 5. *donare aliquem memo-*
riae patris 38, 6. 6
 Doricetes Thraciae rex 16,
 1. 19
 Dorienfes bellum cum Athe-
 nienfibus gerunt 2, 6. 16
 Dorsum vnum montis Pyre-
 naei 44, 1. 9
 Dos nulla virginibus Spart.
 3, 3. 8. *dotis frenis tenen-*
tur mariti ibid. *dotalem*
pecuniam corporis obse-
quo quaerunt; Cypriae
virgines 18, 5. 4. *dotis*
formae 12, 12. 11
 Dotata sanguine mariti 1, 7. 19
 Drancae 11, 5. 9. *in diuisione*
imperii Alexandri Stata-
nori traduntur 13, 4. 22
 Drangaritani 41, 6. 4
 Dubito. non dubito facere,
pro non vereor 1, 9. 5
 Dubius consilii 2, 13. 1. du-
 biae res 8, 2. 11
 Ducatus, *pro dignitate ducis*
aut imperatoris 2, 15. 14.
 9, 6. 8. 30, 2. 5
 Ducere, *pro credere, putare*
 2, 9. 10: *pro aestimare,*
rechnen 11, 1. 9. *vxorem,*
pro ducere absolute 7, 6. 10.
 sorte, *pro legere sorte* 21,
 3. 5. *duci poenitentia* 10,
 2. 4. *ducere castra non*
aliter quam patriam, ne-
que pugnam aliud quam
victoriam 12, 4. 10. *trium-*
phum de se ipso 14, 4. 16.
 bellum 15, 2. 15. *turmas*
equitum 43, 5. 12
 Dulcedo fabularum, earun-
 dem mater 4, 1. 17. *prae-*
dae 5, 5. 2
 Dum, *pro donec* 2, 3. 12. et
 alibi.
 Duplico. duplicatae Lacedae-
 moniis vires opum Athe-
 nienfium accessione 6, 1. 1
 Durare. Amazones usque
 tempora Alexandri dura-
 vere 2, 4. 32. *incendium*
Aetnae montis per tot sae-
cula durat 4, 1. 5. *durare*
corpus ad omnem virtutis
patientiam 37, 2. 9. *exer-*
citum ad patientiam labo-
ris 37, 4. 2
 Duriora, *b. e. fortiora* 2, 1. 13.
 duriora corpora, ingenia;
 id est, quae ferre possunt
 aspera

aspera ibid. *Praecedis*,
quanto caelum asperius.
Duritia corporis, non opi-
bus, censentur Scythae 9,
2. 9
Dux, ὁδὸς, *Wegweiser* 7,
1. 9. 38, 9. 5. *Vid. quae no-*
tavit Berneggerus ad Caes.
Suet. 31, 2
Dux Graeciae Philippus 9,
4. 2. Alexander 11, 2. 5.
opulenti populi dux, *de*
rege 2, 3. 10. dux belli, *Mil-*
itades 2, 9. 10. tanto agmi-
ni dux defuit 2, 10. 21
Duces, etiam plures in uno
exercitu. Xerxes tradit du-
cibus milites perducendos
2, 13. 8. *Etiam integrae*
civitates duces dicuntur 3,
2. 1. Alexander M. dux
vniuersae gentis Thessa-
lorum creatur 11, 3. 2. ve-
teres duces 11, 3. 4
Duces Athenieniensium in
exilium pelluntur 11, 4. 11

E

Ebrietatis intemperies A-
lexandri morti obtenta
12, 13. 10
Ecstasiana 12, 1. 3
Edere caedem 2, 11. 3. 31, 8.
7. stragem 12, 5. 11. *edere*
iustitiam, pro parere 22, 2.
10. hinnitum 1, 10. 8. com-
plorationem 12, 9. 6. egre-
gium spectaculum hosti-
bus 13, 3. 10
Edessa Macedoniae vrbs 7,
1. 7
Edicere, *pro denuntiare* 13,
4. 8
Editissimus, *b. e. altissimus* 12,
15. 2. editior 2, 1. 19

Edocere, *b. e. certiore facere*
15, 4. 6: *ob oculos ponere*
13, 3. 8
Edomare. Asia edomira 2, 4.
26. *Vid. infra* perdoma-
re.
Educatio liberorum apud
Spartanos 3, 3. 6. apud Lu-
canos 23, 1. 8
Effectus. effectum maiora
quam voto 2, 6. 1
Effeminata gens molitiae et
luxuria 1, 7. 13
Efferre aliquos magnis fu-
nerum impensis 12, 1. 1
Efficat sexcenta millia pas-
suum spatium montis 44,
1. 9
Effodere. oculum regis effo-
dit sagitta 7, 6. 14
Effoeta aetas, *pro senili, ita*
dicta, quod foetui, hoc est,
proli amplius non sit apta
6, 7. 4
Effundere, *pro impertinenter*
et absque ratione impendere
6, 9. 3. Galli in Graeciam
se effundunt, *b. e. irruunt,*
irruunt, ab aquarum vi
petita metaphora 24, 6. 1 ef-
fundi in laetitiam 24, 3. 3.
non effundere orbitatis
dolorem in lacrimas 1, 8. 8.
effusa omnis multitudo
obuiam procedit 5, 4. 9.
effundere reditus publi-
cos in apparatus ludo-
rum 6, 9. 2. in laetitiam
effusus 12, 13. 7. effusus
obuiam populus 23, 1. 7.
Egere. eget nullis defen-
sibus tutela loci 41, 5. 3
Egerere. egeruntur moles
arenarum 4, 1. 6
Egredi in praelium 2, 9. 9.
d 5 egredi

I N D E X

- egredi annos pubertatis 22, 1. 4. 35, 2. 2
- Eiurare nomen patriae 12, 4. 1
- Elabitur gladius e manu 33, 2. 3
- Elaboratum a parentibus imperium 1, 2. 11
- Elatus victoria 15, 2. 10. elatus impetu fortunae, *id est, in altum sublatus* 35, 2. 4
- Electio inter aequales difficilis 1, 10. 2
- Elephantus ferus ultro se offert Sandro cotto 15, 4. 19.
- dux belli et praeliator ibid. elephantorum terror
- Pyrrho victoriam aduersus Romanos dat 18, 1. 6.
- elephantos suos Gallis ostendit Antigonus terroris causa 25, 1. 6
- Eleusis 2, 6. 12
- Eleusina sacra 2, 8. 1
- Elii tyrannidem patiuntur 26, 1. 4. *Perperam enim ibi leg.* Epirorum.
- Elimaei populi 36, 1. 4. *Legendum potius Elymaei.*
- Elissa, alias Dido 28, 4. 3. in Africam fugit 18, 5. 8. Carthaginem condit 18, 5. 14. mortem sibi consciscit 18, 6. 7. a Carthaginensibus pro dea colitur 18, 6. 8
- Ellipsis. ut differant bella quam gerant, *subaudi* potius 6, 1. 4. mittere per regna qui opinionem ferant, *subaudi* aliquos 8, 3. 7. quarta die sanitatem recepit, *subaudi* post 11, 8. 9. Tam *omittitur* sequente quam 12, 8. 14
- Eloquentia Alcibiadis vitiorum tegmen 5, 2. 7. Demosthenis 13, 5. 10. eloquentiae patria Athenae 5, 9. 9. eloquentiae praeae vir Trogus praef.
- Emanus Gallorum dux 24, 7. 2
- Emathia, quae postea Macedonia 7, 1. 1
- Emerere omnia compensatione mercium 3, 2. 11. emergere dilationem belli ab aliquo 8, 4. 7. emergere periculo spiritus sui, ut extremos spiritus alicuius excipias 23, 2. 8
- Emergit nomen Macedonum inter otia Graecorum 6, 9. 6. emergit insula 30, 4. 2
- Emerita stipendia, *id est, finita, cum stipendia facere seu mereri non amplius deberet* 14, 3. 2. emeritae militiae 11, 6. 4
- Emetiri multa millia passuum 11, 15. 5. emensum tantum itineris 42, 1. 2
- Emicat inter caeteros alicuius gloria 2, 9. 15
- Emittere voces in cassum 11, 15. 6
- Emolumentum. ad huius emolumentum pertinet 9, 1. 2
- Enitere in tantum 43, 3. 13. enituit virtutis indoles his regibus 29, 1. 8
- Enixe, *b. e. summo studio* 1, 11. 6. 15, 1. 4. nimis enixe 5, 2. 10
- Enixus, *passive pro nato* 43, 2. 8. Cuius generis plura *vid.* in Participia.

Enun-

- Enuntiare, hoc est, vulgare** 5, 1. 1
- Eo, quo, pro ideo, quia** 3, 5. 3.
- desperationis, pro in tantam desperationem** 3, 5. 6
- Epaminondae virtus** 6, 4. 4.
- Spartam tentat** 6, 7. 1. **moritur** 6, 8. 1. **eius encomium** 6, 8. 2. **laus** 7, 5. 3
- Epeus Metapontum condit** 20, 2. 1
- Ephaestion** 12, 23. 11
- Ephesus ab Amazonibus condita** 2, 4. 15
- Epigoni** 12, 4. 11. *Hoc primus fuit nomen iis, quorum parentes ad Thebas occubere. Vid. Strab. lib. 7 p. 225 et l. 9, 284 et 285*
- Epiri historia** 17, 3. 1
- Epistolae, pro epistola** 1, 6. 1. 11, 12. 9. 17, 2. 9. 20, 5. 12
- Epulandus, hoc est, deuorandus** 1, 5. 6. *Ita Virg. Aeneid. 4, 602 Patrisque epulandum apponere mensis.*
- Epularum immodico apparatu delectatus Alexander** 12, 3. 11
- Equae Scythicae** 9, 2. 16
- Equus Philippi per domini corpus interficitur** 9, 3. 2.
- Alexandri** 12, 8. 4. **eius celeritas** 15, 3. 11. **ex eius nomine vrbs conditur** 12, 8. 8. **equus Troianus** 20, 2. 1. **equo feroci Mithridates a tutoribus imponitur** 37, 2. 4. **equorum vsus Parthis assiduus** 41, 3. 4. **equorum in Hispania copia** 44, 1. 7. **praestantia** 44, 3. 2. **equi ex vento concepti** 44, 3. 1. **equus soli facer apud Persas** 1, 10. 5. **equinum caput in fundamentis Charthaginis inventum** 18, 5. 15
- Ergastulum** 1, 6. 2. *Vid. Lips. Elect. 2. 15*
- Erichteus Atheniensium rex** 2, 6. 12
- Erigi ad spem imperii** 6, 4. 4. **fortunae prioris** 5, 5. 1. **libertatis** 11, 1. 2. 24, 1. 3. **erigere se ad spem libertatis** 11, 1. 1. **quibus rebus erectus** 11, 1. 5. **eriguntur animi militum adhortationibus** 2, 6. 1. **erigi victoria** 23, 1. 1. **erigi spe libertatis** 30, 3. 7
- Eripere populo conditionem seruilem** 6, 3. 12. *Ita res quoque mala et incommoda eripi dicitur. eripere victoriam hostibus* 6, 4. 13. **eripi praesenti morte** 13, 1. 3
- Erotimus Arabs** 700 filiorum pater 39, 5. 6
- Eruat flammam, vaporem, fumum, Sicilia** 4, 1. 4
- Erudiri studiis litterarum acerrimis** 12, 16. 7. **erudiri ad virtutem praeceptis magistri** 16, 5. 13
- Erudiendi gratia, passus, hoc est, ut erudiretur** 17, 3. 11. *Ita Sallust. lug. 62, 8, et ibi notata, ad imperandum. Ita ad fructum capiendum in L. Pratum de V. S.*
- Erumpere in iurgia** 10, 2. 5
- Esse praesto** 1, 6. 4. **quaestioni** 2, 10. 15. **contemtui** 3, 1. 1. **praedae eripinae** 3, 6. 4. **spectaculo**

lo 11, 13. 4. 28, 8. 16. admirationi 12, 3. 5. exitio 12, 7. 3. terrori 14, 1. 4. fraudi 21, 3. 6. saluti 23, 1. 15. pluris 3, 7. 6. in occulto 3, 3. 4. in ore, *hoc est, memorari* 5, 4. 17. in auxilio alicuius 5, 11. 10. in luctu 39, 1. 1. in exemplum 23, 3. 12. est alicui scientia belli, eximia admirationis seruatae virginitatis 2, 4. 17. pluris fuit vltio quam iniuria 3, 7. 6. est procul inspicientibus ea natura loci, *h. e. videtur* 4, 1. 18. sunt in aliquo artes 6, 5. 5. est mihi certamen 7, 2. 6. quantum in illo fuit 9, 2. 2. esse huius constantiae, vt 9, 4. 9. est vile paternum nomen apud filios 10, 1. 7. est mihi bellum cum aliquo 12, 2. 5. esse sine lacrimis et sine villo tristioris mentis argumento 12, 15. 3. est illi tanta magnitudo animi 12, 15. 9. sunt in thesauris, in annuo vectigali, tot millia 13, 1. 6. esse eius virtutis et venerationis 13, 1. 10. est in aliquo ea magnitudo virium et sapientiae, ea pulcritudo formae et proceritas corporis 13, 1. 11. esse sine fide 22, 1. 6. saluti ei fuit 22, 1. 1. esse in imperio 22, 3. 6. esse dubia fide 33, 9. 8. esse partium Pompeianarum 42, 4. 6. esse in partibus alicuius ibid. est regnum muneris aliquorum 42, 5. 8. esse tantae famae 44, 4. 15

Etrusci bellum cum Aenea gerunt 43, 1. 21

Euadit patronus plebis ex defensore senatoriae causae 16, 4. 10

Euaginare gladium 1, 9. 9

Euagoras Cypri rex 5, 6. 10

Euander in Italiam venit 4, 3. 10

Eucratides Bactrianus 41, 6. 1

Euehi ratibus ad alios 2, 6. 11

Euenire alicui, *pro cedere,*

dari 13, 4. 16. 13, 5. 8. eueniunt vix denis armatis

singuli hostes, si diuisio fiat 11, 13. 7. euenit alicui

forte prouincia 13, 5. 8

Euentilatur terrestris spiritus 44, 1. 10

Euentus audaciae eius non defuit, *de prospero euentu*

2, 9. 12. euentus aliter fert 2, 13. 3

Euergetae 12, 5. 9

Eufrates fluuius 1, 12. 10. 12,

13. 4. Parthici regni limes 41, 6. 13. Tigrim recipit 42, 3. 11

Eumenes 13, 4. 16. Neoptolemum occidit 13, 8. 8. hostis a Macedonibus iudicatur 13, 8. 10. vincitur ab Antigono 14, 2. 2. denuo cum Argyraspid. 14, 3. 1. Antigono deditur 14, 3. 12. 14, 4. 11. ab eoque in custodia habetur 14, 4. 24. eumenis strategema 14, 1. 10

Eumenes, Bithyniae rex, Antiochum Hieracem et Gallos vincit 27, 3. 2. Asiae maiorem partem occupat 27, 3. 6. Romanis auxiliatur contra Antiochum 31, 8. 5. con-

- contra Perseum 31, 1. 3.
cum Prusia bellum gerit 32,
4. 2. Eumenis in Romanos
merita, et horum ingrari-
tudo 38, 5 3 et 4
Eumenes Demetrii frater 17,
2. 10
Euocare, *hoc est, nominatim
vocare* 12, 12. 9. *Hinc euo-
catorum apud Romanos
nomen est, de quibus vid.
Lips. Mil. Rom. 1, 8. euo-
care aliquem e conuiuio*
7, 3. 4. euocantur omnium
ciuitatum legari Corin-
thum 9, 4. 1. 34, 1. 6
Euolare in publicum 2, 7. 10
Europae maior pars sub
Amazonibus 2, 4. 14. Eu-
ropae terminus Hispania
44, 1. 1
Europus regnum in Europa,
an in Epiro? tenet 7, 1.
6. Europus Macedoniae
rex infans in cunis ad
aciem suorum defertur 7,
2. 8
Eurydice Philippi mater 7,
4. 5. maritum insidiis pe-
tit 7, 4. 7. filios Alexandri
7, 5. 4. et Perdiccam per
intidias interficit 7, 5. 6
Eurydice Aridaei vxor 14, 5.
1. occiditur ab Olympiade
14, 5. 10
Eurydice Lysimachi 16, 2. 4
Eurydice Ptolemaei *Philopa-
toris* vxor, eademque so-
ror ab eo occiditur 30, 1. 7
Eurylochus ab Alexandro
interfectus 12, 6. 14
Eurymedon Atheniensium
in Sicilia dux 4, 4. 11. for-
tissime dimicans cadit 4,
5. 8
Euryone Amyntae filia 7,
4. 5
Euryfaces Aiakis 44, 3. 5
Ex aduerso stant classes 2,
14. 8. ex integro urbem
condunt Athenienses 2,
15. 1. ex integro bellum
aduersus Graecos instituit
Xerxes 2, 15. 17. ex altera
parte, *pro ab altera parte*
4, 3. 1. ex vtraque parte,
hoc est, vtriusque 4, 4. 12.
ex continenti, *hoc est, sta-
tim* 11, 4. 12. ex persona
sociorum inducias rum-
pere, 3. 7. 14. ex commo-
do vtrorumque pax facta
7, 4. 2. ex hac causa 12, 2.
8. 12, 13. 3. ex desperatio-
ne salutis redditus, *pro post*
12, 10. 1. ex quibus rebus
arbitrabatur 12, 4. 5. ex fu-
ga pugnam repetere 41,
2. 9. ex nomine alicuius
urbem condere 43, 1. 12.
ex promissis pars accepta
13, 7. 6
Exacerbat hinc 10, 2. 5. ex-
acerbat indignitas iniu-
riarum aliquem 42, 1. 5
Exactus. exacto mente octa-
uo 13, 2. 9
Exaequare vires partium 5,
2. 12. vtriusque ordinis
conditionem 22, 4. 5. ex-
aequato omnium iure 43,
1. 4
Exaestuo. exaestuatur e terra
bitumen 1, 2. 7. exaestuatur
Aegyptus torrenti ardore
solis 2, 1. 16
Examinis instar Asiam im-
pleuere Galli 25, 2. 11
Exardescere, *subaudi ira* 11,
10. 11. in bellum 5, 10. 6.
bel-

I N D E X

- bellum exardescit ab Africa, ex Sicilia 12, 5. 6
- Exauctorare, *pro dimittere* 12, 12. 7
- Excedere, *boc est, procedere* 1, 2. 6: *ut excurrere, pro procurrere, apud Curt.* 3, 1. 3. caeteros excedere, *pro antecellere* 13, 2. 3. excedere annos quatuordecim 15, 2. 3. excedere modum historiae 38, 3. 11. modum propositi operis 43, 1. 2
- Excidere siluam 1, 6. 4
- Excidium finitimorum 2, 4. 8
- Excipi bello. 2, 5. 1. 11, 10. 12. 43, 1. 10. excipi magno civium gaudio 6, 5. 8. excipere vices alicuius, *pro alicui succedere* 11, 5. 7. excipere aliquem tergo 15, 4. 19. excipere extremos spiritus viri 23, 2. 8. excipi maiore virtute mulierum quam virorum 25, 4. 6
- Excitus repentino tumultu 2, 4. 22
- Exclusus Nilus, *aggregationibus puta* 2, 1. 20
- Excruciare, *boc est, exquisitis suppliciis punire, excarnificare* 12, 5. 11
- Excubare, *quo reddam, aptius verbum non reperio, quam illud nostrum Aufwarten.* excubare alienis sedibus 8, 4. 7
- Exulta omni doctrina ingenia 8, 2. 12
- Excurrere, *de eo, qui belli causa, in remotissimas terras proficiscitur* 13, 5. 7
- Excusare necessitatem belli, *id est, excusandi sui causa necessitatem afferre* 18, 7. 16
- Excusatus 21, 1. 4. 32, 2. 1
- Excutere iugum servitutis cervicibus 1, 5. 4
- Execrari, *b. e. detestari* 13, 1. 7
- Execratio, *boc est, deusio* 3, 4. 1. 5, 4. 14. *Hoc sensu Salust. in Catil.* 22, 2. execrationes inauditae, ultimaeque 24, 2. 8
- Executum imperium, *passive* 7, 3. 2
- Exemplum singulare omnium saeculorum Amazones 2, 4. 5. fragilitatis humanae Seleucus 17, 2. 3. exemplo, et institutione legum aequae clarus Lycurgus 3, 2. 7. exemplum statuere 18, 7. 14: *quod Plaut. in Mostell. vers. 1108 exempla facere dixit.* exemplum id secuti posterius 1, 2. 12. exemplum capere ex amicis, quid hostibus cavendum 1, 10. 10. exemplum alicuius imitari 2, 12. 17. exemplo legum clarus 3, 2. 7. exemplo prioris dominationis nihil terreri 5, 10. 4. exemplo patris euocat ciuitates, dux creatur 11, 2. 5. 11, 3. 2. ad exemplum caeterorum humari, *id est, ut caeteri intelligerent, quid ipsis euenturum esset, si forte in praelio caderent* 11, 6. 13. exemplum pessimum statuere in se 14, 1. 12. cauendum alicui exemplum 29, 2. 5. exemplum orationis inferere alicui operi 38, 3. 11. id exemplum sequi 41, 4. 5
- Exequi ultionem diu cupitam 42, 1. 5
- Exequiae

- Exequiae 11, 2. 1. exequias
prosequi 11, 12. 6
- Exenterare leporem 1, 5. 10
- Exercere iudicium, *boc est,*
potestate iudicandi uti 8, 1.
7. piraticam 8, 3. 13. 22, 1.
14. agrum 2, 2. 2. caupo-
nas, ludicras artes, le-
nocinia 1, 7. 12. regna in
amicos 9, 8. 17. nefandissi-
ma quaeque tyrannicae
crudelitatis 16, 4. 11. vitam
separatam a caeteris ciui-
bus 20, 4. 14. saeuitiam
sibi solitam 21, 2. 9. stu-
diosius mare, quam terras
43, 3. 5
- Exercitatio virtutis 20, 4. 1
- Exercitus Philippi ex pediti-
bus Macedonum et equi-
tibus Thessalorum 7, 6. 9.
- ex variis gentibus 11, 1. 1.
- Alexandri 11, 6. 2. exerci-
tus magni otium pericu-
losum 20, 1. 1. Xerxis con-
tra Graecos 2, 10. 13. Mar-
donii 2, 13. 3. Graecorum
contra Mardonium 2, 14. 4
- Exhaustire reliquias urbis
caedibus et rapinis 5, 9. 1.
- exhaustum regnum conti-
nuis bellis 7, 6. 3. exhau-
stus longa obsidionis mora
9, 1. 5. exhaustur Mace-
donia in supplementa mi-
litum 12, 4. 5. exhausta ci-
uaticibus corpora 12, 8. 12
- Exhibere, *pro praestare* 17, 5.
14. 27, 2. 12. vitam 11, 10.
9. 22, 1. 3. populum ali-
mentis, *pro instruere* 9, 2.
7. exhibere se, *sich ernch-
ren* 1. 11 §. *ad exhib.* ex-
hibere professum ducem
Graeciae aduersus aliquos
8, 4. 4. exhibere virtutem
patriae 16, 5. 13. pro auxi-
lio bellum, pro fratre ho-
stem 27, 2. 10
- Exigere, *pro requirere, postu-
lare* 5, 11. 6. 18, 6. 4. vl-
tione[m] infantis, *pro vlci-
sci infantem* 1, 4. 7. ultio-
nem ab aliquo, *pro sume-
re* 9, 6. 8. 16, 1. 16. exige-
re piacula 8, 2. 7. suppli-
cium 12, 11. 9. exacta pue-
ritia, *pro transacta* 12, 16,
8. exacto mense 13, 2. 5.
- exigere rationem rerum
gestarum 19, 2. 6. poenas
a singulis membris 21, 4.
17. promissa assiduis pre-
cibus 29, 4. 8
- Exiguitas terrae, *pro angustia
terrae* 43, 3. 10
- Exilium. proficisci in exi-
lium 5, 7. 8. 5, 5. 8
- Eximere. exemta comitate,
quam Graecorum litteris
didicerat 11, 11. 12. exem-
tus digito anulus 12, 15.
12. eximit haec res omnem
cunctationem alicui 30, 3.
5. eximere periculis 35, 2. 1
- Exinanire distenta vbera 43,
2. 5
- Exinde morem gens tenet,
pro ex eo 1, 2. 3. exinde cae-
des Persarum secuta est,
pro post 11, 9. 10. 12, 7. 1
- Existere, *pro esse* 3, 4. 8. ex-
titerunt illi omnium vir-
tutum ornamenta 7, 2.
14. solus extitit dignus 8,
2. 6. non ignarus existit
9, 7. 1
- Exitus belli dubii 11, 12. 12.
- tales vobis exitus dent dii
14, 4. 10. exitus rei non
inue-

I N D E X

- Inuenitur diu re tractata
 16, 4. 2. exitus admirabilis
 vrbis et initia 16, 3. 3
 Exolescit fauor 36, 1. 8
 Exorari a caede filii, *hoc est,*
ne caedat filium 9, 7. 4
 Exornare classem 5, 6. 1. con-
 viuium ludis 11, 3. 11
 Exosus, *affine, pro eo qui odit*
 13, 8. 2. *Atque is vocabuli*
usus est antiquissimus.
 Expectare. non expectan-
 dum, vt ab hoste circum-
 venirentur 2, 11. 12
 Expedire sibi fugam alicunde
 38, 7. 3
 Expellere, *pro repudiare* 9,
 5. 9
 Expensa in hos sumtus tot
 talenta 12, 11. 3
 Expergefactum blande reli-
 quit 15, 4. 7
 Experimenta virtutis 15, 3. 1.
 30, 4. 15. aetatis 16, 1. 11.
 experimenta sui dare ali-
 cui 22, 1. 11. experimen-
 ta eius tanta fuerunt 36,
 2. 10
 Experiri fortunam 2, 11. 6
 et 19. 5, 6. 7. expertus, *pas-*
sus 8, 4. 5. *Ita experta vir-*
tus 41, 4. 6. experiri ani-
 mum alicuius 14, 1. 11. ex-
 periri conceptionem per
 plures viros 3, 4. 5. expe-
 riri supplicia 11, 3. 7. ex-
 periri pietatem filii in
 aliquo 13, 1. 5. carcerem
 et spectaculum triumphii
 38, 6. 6
 Expers consilii 3, 4. 9
 Expiari hoc debet orbis viri-
 bus 8, 2. 6. expiatur regni
 infamia supplicio alicuius
 30, 2. 8
 Explere contumelias hono-
 ribus, detrimenta muneribus,
pro pensare 5, 4. 16.
 expletur numerus militum
 5, 6. 3. nullas sibi opes esse,
 quibus tantum regem ex-
 pleat 9, 2. 7. explebit spes
 omnium vrbis capta 22, 8.
 6. explere pondus alicui
 43, 5. 9
 Explodere, *pro reicere, re-*
spuere 12, 7. 4
 Exponere, *narrare* 3, 7. 16.
 puerum, *est abiectum desti-*
tuere 1, 4. 7. exponere, *ans*
Land setzen 13, 1. 3. 22, 5. 2.
 exponere conditiones pa-
 cis 30, 3. 8
 Exposcere pacem deorum
 18, 6. 12
 Expositi qui in insignes vi-
 ros euaserunt: Cyrus 1, 4.
 7. Hiero 23, 4. 6. Romulus
 et Remus 43, 2. 4. Habis
 44, 4. 5
 Expugnare, *pro debellare* 3,
 4. 11. 3, 5. 1. 8, 6. 1. 15, 4. 11.
 expugnat Thessaliam 7, 6. 7
 Exsanguis, *id est, bello fra-*
ctus 31, 3. 1. 41, 4. 3. vires
 exsanguies 39, 5. 6
 Exscindere urbem 8, 3. 11.
 glebas aratro 44, 3. 5
 Exspirare, *hoc est, mori* 6, 8. 13.
 11, 15. 15. *Subaudiendum*
autem animam: quod non-
nunquam diserte additur.
 Extarches in diuisione im-
 perii Alexandri Parapam-
 menos accipit 13, 4. 21
 Extare, *pro esse* 7, 2. 14. ex-
 tant eius prima experi-
 menta virtutis in aliis lo-
 cis

cis 7, 1. 1. ne quod vestigium tanti sceleris extaret 10, 2. 6

Extendere pretium non ex-
-ementium commodo, sed
ex inimicorum odio 11, 4. 8

Exterriti successu rerum
Alexandri M. 21, 6. 1. ex-
-territus periculo alicuius
27, 1. 6. exemplo crudeli-
-tatis 27, 1. 9

Extingtor regiae domus Cas-
-sander 16, 1. 15

Extinguere, *pro interficere*
27, 2. 14. 37, 7. 5. 43, 1. 16.
extingui, *boc est, mori* 13,
1. 1. extinguere seditio-
-nem 11, 2. 4. extinctus in
ipso flore aetatis 13, 1. 1

Extollere. animos alicui ex-
-tollit nobilitas 1, 4. 4. ex-
-tollit omnia in maius fa-
-ma 2, 13. 2. extollere pue-
-ritiam alicuius supra vir-
-tutem veterum ducum 11,
3. 4. extollere caelo tenus
magnitudinem rerum sua-
-rum 12, 6. 2. extollere
omnia in maius 24, 1. 8

Extorres 32, 3. 6

Extra hanc summam est 9,
5. 6

Extranei milites 5, 9. 12

Extruere insidias, *pro struere*
43, 4. 8

Exturbare omni ex animo
memoriam alicuius rei 15,
3. 11. *Sed legendum fortasse*
extirpare. *Vid. Notas.*

Exuere aliquos castris 8, 1.
12. vrbe, imperio, prouin-
-ciis 31, 5. 9

Exultabundus 18, 7. 10

Exultare victoria 1, 8. 9

F

Fabricius Luscinius Ro-
-manorum ad Pyrrhum
legatus 13, 2. 6

Fabula de cane grauida 43,
4. 6. de equabus vento
concupientibus 44, 3. 1:
*quamuis boc affirmare vi-
-deatur Plin. 3, 22. 8. 42. et*
16. 26, 21. de Scylla et
Charybdi 4, 1. 13. fabulae,
*pro narratiunculis et ru-
-moribus* 11, 5. 11. 12, 6. 12.
13, 7. 2. fabulosa antiqui-
-tas 4, 1. 8. fabularum dul-
-cedo, earundem mater 4,
1. 17

Facere amicitiam 12, 2. 6 et
12. captiuum 7, 2. 11. clas-
-sem, *pro comparare* 4, 3. 5.
discordiam 5, 3. 3. fidem 1,
7. 17. fidem belli 12, 8. 10.
foedus 12, 2. 12. genus,
boc est, propagare sobolem
9, 2. 16. impressionem, *boc*
est, impetum dare 1, 6. 16.
litteras, *pro scribere* 27, 2.
7. moram, *boc est, morari*
6, 2. 16. 12, 8. 4. 14, 2. 2.
16, 1. 6. 18, 1. 5. 33, 1. 10.
nuptias 7, 3. 9. pacem
3, 9. 13. 4, 3. 7. 8, 4. 2.
12, 2. 6. 13, 6. 9. 22, 8. 16.
30, 1. 7. pactiorem 15, 2. 2
et 4. 21. parricidium, *pro*
committere 1, 9. 5. praelia,
boc est, praeliari 1, 10. 21.
5, 4. 6. 11, 15. 4. 18, 1. 11, 17,
2. 7. 23, 3. 4. 30, 1. 6. quin-
-genta stadia cursu, *boc est,*
conficere, explere 11, 8. 2.
regem 9, 6. 1. 11, 10. 9. 42,
4. 21. stipendia, *pro mere-
-ri* 24, 4. 10. tumulum 12,
12. 12.

I N D E X

12. 12. *Ita Virg. Eclog. 5, 42*
 et tumultum facite. electionem facere difficilem 1, 10. 2. regionem facere vectigalem 2, 3. 15. non facere potestatem pugnae 2, 5. 10. facere bellum alicui 3, 6. 5. societatem cum aliquo 5, 1. 7. facit in eo omnia credibilia vigor ingenii 5, 5. 7. non magnam facere moram bello, *imbecillitate sua facere, ut breui bellum finiatur* 5, 6. 4. non moram facere rebus agendis 6, 2. 16. facere Persas victores 6, 3. 7. facit hunc residuum spei patriae scelus matris 7, 6. 2. facere templa, muros 8, 3. 8. solita sacra 9, 4. 1. coniurationem cum aliquo 10, 2. 5. potestatem alicui redimendarum captivarum 11, 12. 1. pacem et amicitiam cum aliquo rege 12, 2. 6. foedus amicitiamque 12, 2. 12. metum et odium sui facere apud aliquos 12, 6. 12. non moram facere pugnae 12, 8. 4. facere aliquem heredem regni 12, 15. 8. facere fiduciam sui militibus 12, 16. 10. facere aliquid palam 9, 7. 14. facere beneficii sui munus imperii 13, 4. 9. facere magnos motus 13, 5. 3. aliquem ex victore victum 14, 4. 3. caedes principum 14, 7. 1. insidias 16, 1. 10. officium regi inter satellites 16, 2. 9. hostem se subitum facere ex socio 16, 4. 10. facere mo-

ram certamini 18, 1. 5. *conspirationem* 18, 5. 7. sacrificium 20, 2. 13. plus negotii 21, 4. 4. pretium alicuius carius 16, 4. 19. magnam spem omnibus de se 22, 1. 12. ex inope repente dives factus 22, 1. 14. facere regnum sui muneris 24, 2. 4. stipendia 24, 4. 10. nec quicquam residuum alicui 27, 2. 2. litteras ad aliquem 27, 2. 6. discrimen imperii inter se bello 29, 2. 9. motum magnum parva manu 30, 3. 2. alicui graue bellum 32, 3. 5. ministeria alicui 32, 3. 16. facere singulas vrbes iuris proprii 34, 1. 5. facere hostibus copiam pugnandi 34, 2. 1. facere alicui exequias 38, 10. 10

Facies, pro statu et conditione rerum 8, 5. 8

Facinorosus 24, 2. 1. facinorosior 16, 4. 6

Facinus Himeranorum 4, 3. 2. seruorum Tyrriorum 18, 3. 17. Ptolemaei 29, 1. 5.

M. Catonis 33, 2. 1. facinoris crimen 29, 1. 5

Factio, pro partibus, in quas dissentiens resp. aut quodlibet corpus scinditur 13, 5. 4. 15, 1. 9 et 2. 1 et 4. 23.

38, 4. 17

Facultas, pro diuitiis 38, 2. 7. facultatem victoriae de-

precari 20, 3. 1

Facundia Perdiccae 13, 4. 1

Facunditas Gallorum 25, 2. 1. Hispaniae 44, 1. 4

Faeda gens, hoc est, sordida, ignobilis 7, 3. 8. merces, *hoc est,*

I N D E X

- est, mala et indigna* 12, 6.
 11. *faeditas morientium,*
pro copia morientium 2,
 13, 13
- Faemina** canis 1, 4. 10. *fae-*
minarum *Perficarum* *faci-*
nus 1, 6. 14. *Scythicarum*
virtus 2, 1. 2. *faeminae* in
castris 12, 2. 2
- Falisci** *Chalcidensium* *colonia*
 20, 1. 13
- Fallere** *iudicium* *hominum*
est, aliter se gerere quam
illi iudicauerant 2, 15. 21
- Falsus** *rex* 1, 9. 18. *falsis* *ho-*
minibus *aliena regna fu-*
rari 38, 2. 9
- Fama** in *maius omnia extol-*
lit 2, 13. 2. 14, 1. 2. *famae*
celeritas in *clade Mardo-*
nii 2, 14. 9. in *victoria Lo-*
crensium 20, 3. 9. *famae*
loquacitas 18, 4. 7. *fama*
veteri non sunt aestiman-
dae gentes, sed praesenti-
bus viribus 10, 4. 10. *fama*
venit ad exercitum 2, 14. 8.
fama loquitur hanc rem
 19, 4. 7
- Fames** in *Epiro* *propter cae-*
dem Laudamiae 28, 3. 7. in
Aegypto 36, 2. 9
- Familia** *pro* *seruis* 15, 1. 8. *fa-*
milias, pro genere, magna
imperatorum grauis libe-
rae ciuitati 19, 2. 5
- Familiaritas, pro** *arctiore ami-*
icitia 7, 3. 3. 16, 5. 16. *fami-*
liarius *nosse meretricem*
 27, 3. 11. *familiariter* *prae-*
nuntiat hoc ei 20, 5. 12
- Fas, pro iure** 39, 3. 10
- Fasces** *epistolarum* 12, 5. 7
- Fastidire, pro** *dedignari* 14,
 2. 7. *fastidire milites suos*
 12, 11. 7
- Fastidium** *agitare alicuius* 8,
 4. 9: *pro quo supra male*
Freinshemius, agitare fa-
stigium.
- Fastigium** *maiestatis regiae*
 1, 1. 1. *Vid. Barth. Aduers.*
 13, 24. *a fastigio tan-*
tae maiestatis in capeiui-
tatem redacta 13, 1. 5. in
tanto fastigio regni collo-
catus 25, 4. 1
- Fata, pro** *oraculis* 14, 5. 6.
 16, 3. 7. *Ita fatum* 7, 6. 1.
 12, 2. 11. *fatum, pro morte,*
ut vocant, naturali 9, 8. 2.
 39, 4. 5: *pro ineuitabili le-*
ge 12, 15. 1. *Ita fatum*
vrbis, pro immutabili fe-
licitatis interitusue eius le-
ge 12, 2. 6. *Ita fatum Troiae*
fuere Herculis sagittae,
hoc est fatum *Tr. constitit,*
fuit in sagittis 20, 1. 2. *Tria*
fata *Tr. recenset Plaut. Bac-*
chid. vers. 17. fatalis locus,
hoc est, fato siue immuta-
bili necessitate destinatus
 12, 2. 14 et 13. 3. *Ita fata-*
le munus 13, 4. 24. *fato-*
rum naturalis conditio 2,
 2. 13. *fatorum pericula de-*
clinare 12, 2. 4. *fata anti-*
quitatis venerari 12, 2. 11.
fatorum auspiciis aliquo
deferri 16, 3. 7. *fati mu-*
nere liberare 21, 5. 7
- Fatigare** *aliquem per* *episto-*
las, pro saepius interpella-
re 6, 2. 12. *precibus* 1, 4.
 10. 18, 1. 1. *fatigare ali-*
quem legationibus 9, 3. 6.
 18, 1. 1. *fortunam suam*
nimis onerando, pro ni-
mium

- minum confidere fortunae* 12, 8. 15. fatigari bellis 18, 3. 6. 43, 3. 13. fatigari querelis sociorum 23, 1. 11. fatigare aliquem oculis 23, 2. 9. fatigatur Gallia assiduis ventis 44, 1. 4. fatigare aliquos varia victoria 44, 2. 7. variis cladibus 44, 5. 6
- Fatua, Fauni vxor. 43, 1. 14
- Fatuari, quid sit 43, 1. 15
- Fauces, *pro Isthmo* 4, 1. 1
- Faunus tertius Italiae rex 43, 1. 10
- Fauor hominum eodem quo fortuna se inclinatur 5, 1. 11. vulgi incerta 13, 2. 2. favorem militum ambitiose venantur Alexandri duces 12, 15. 11. favore omnium procedere, *pro cum favore omnium* 10, 3. 3
- Faustulus Pastor Romuli nutritus 43, 2. 7
- Fax nuptialis 11, 1. 4
- Felices obliuiscuntur humanitatis 16, 5. 9
- Femina. talis femina, *pro tam effeminatus vir* 1, 3. 4. *Vid. faemina.*
- Fera infantem nutrit 1, 4. 10. 43, 2. 6. 44, 4. 10
- Feracissima regio Aegyptus 2, 1. 8. tyrannorum Sicilia 4, 2. 3
- Ferramenta, *pro instrumentis fabrilibus* 20, 2. 1
- Ferre auxilium, *hoc est, auxiliari* 4, 3. 1. fructum, *hoc est, comoda reportare* 4, 2. 4. pacem, *pro constituere cum imperio, sicut leges* ferre dicimus 9, 5. 3. fertur, *hoc est, dicitur* 7, 1. 5. 14, 6. 14. ferre Cyro leporem, *pro ad Cyrum* 1, 5. 10. ferre grauitate 3, 6. 3. inimicitiae tam longum otium non tulerunt 3, 7. 1. ferre sociis auxilia 3, 7. 15. *Ita numerus plur. saepe pro singul. ponitur:* non ferre conscientiam, *male consciunt sibi esse* 5, 1. 2. non ferre indignitatem rei ibid. ferre imbecillo animo fortunam secundam 8, 1. 4. ferre poenam captivitatis truncata corporis parte, *pro dare, pendere* 11, 14. 11. ferre vtero 12, 16. 2. ferre magno animo contumeliam regis 15, 3. 10. palmam virtutis consensu omnium 15, 3. 16. ferre prae se, *pro dicere* 20, 4. 1. suffragia ferre de aliquo 22, 3. 6. ferre magno animo crudelitatem alicuius 25, 4. 2. fortunam magno animo 28, 4. 3. in bellum maiorum gloriam 30, 4. 15
- Ferrum *pro gladio frequentissimum* 1, 6. 10. 1, 9. 19. ferrum et arma 2, 2. 13
- Feruens aestus, *hoc est, effervesces et exurens* 4, 1. 10
- Fessi bellis Graeci 6, 6. 4. fessus longa expectatione 2, 5. 2
- Festinatio 38, 10. 16
- Fides beneficio obstringitur 2, 15. 14. Persarum tam in suos reges quam Alexandrum 12, 12. 2
- Fidem facere 1, 7. 17. seruare 4, 4. 1. *Fidei non eadem in his notio. nam fidem facere affirmationi suae, 1, 7.*

47. idem est, quod facere, ut affirmationi suae credatur: ut fidem seruare idem quod promissum seruare, promissa facere. fides ostentis non defuit 17, 1. 4. mortis eius fides adfuit 13, 1. 4. ea primum fides inopiae Scythicae fuit 9, 2. 15. fides pacis non seruata 4, 4. 1. in fide tenet aliquos metus dubiae belli fortunae 5, 7. 3. pactio eiusdem fidei, cuius deprecanti belli promissio 8, 5. 4. fides sacramenti 14, 1. 10. sine fide esse 22, 1. 6. fides dictis promissisque nulla 41, 3. 9.
Fiducia aliquem capit 2, 9. 10. fiduciam alicuius habere 6, 4. 10. fiduciam sui facere militibus 12, 16. 10
Fieri. insula Atheniensium fit 2, 7, 13. *Ita fieri eodem modo. construitur quo esse, cum casu secundo puta.*
Fidior 16, 5. 3
Figere aliquem in crucem vel, ut alii Codd., in cruce 21, 4. 17. *Vid. et suffigere.* figere caligas auro 38, 10. 3
Figulus Agathoclis pater 22, 1. 2
Filiorum ingens numerus 10, 1. 1. 39, 5. 9
Filios interfecerunt, Lysimachus 17, 1. 4. Demetrii Nicanoris vxor 39, 1. 11. Maleus Carthaginienfis 18, 7. 15. Laudice 37, 1. 4. Ptolemaeus Physcon 38, 8. 18 et 20. Phrahates 42, 5. 2
Fines montis, pro radicibus 13, 4. 21. fines imperii tue-

bantur magis, quam proferebant veteres 1, 1. 3
Fingere somnum 3, 1. 4. fingere gratiam in odio 9, 8. 9
Finire. finiebantur intra suam cuique patriam regna 1, 1. 3. finire vitam ferro, suspendio 2, 5. 7. 9, 7. 12. 18, 6. 7. finiuit hic dies Graeciae gloriam dominationis et libertatem 9, 3. 11. finiuit vitam pariter cum Persarum regno 10, 3. 7. finire imperium ultimo oriente, pro imperium usque ad ultimum orientem extensum habere 12, 7. 4. finire orbis bella in vno capite 12, 9. 6. priuato periculo finire publicum 26, 1. 9. finiri, pro mori 27, 3. 12. finita est omnis ira alicuius fuga alicuius 28, 4. 13. finire bellum cum Aetolis 29, 3. 6
Firmare, pro hortari et confirmare aduersus certum periculum 2, 11. 9. *Ita Tacit. in fin. Annalium:* in ea tempora natus es, quibus firmare animum expediat constantibus exemplis: pro assuefacere 3, 2. 9. firmare magnitudinem quaesitae dominationis continua possessione 1, 1. 7. regnum regalibus nuptiis 1, 10. 14. firmat militum animos victoria 7, 6. 5. firmare animos in obsidionis patientiam 22, 4. 3
Flagrare bello 31, 3. 10. cupiditate alicuius rei 38, 1. 1
Flami-

- Flaminius Cos.** 30, 4. 8. pro-
 rogato imperio 31, 1. 6.
Nabidem vincit 31, 3. 1
Flatus ventorum 4, 1. 2
Florere prouentu clarorum
 virorum 13, 1. 12. fama
 rerum gestarum, abundan-
 tia opum et virium glo-
 ria virente 43, 5. 4
Florentissimis temporibus 41,
 1. 7: *hoc est, ut Caesar de*
Bell. Gall. 1, 30 loquitur,
 florentissimis rebus. flo-
 rentes opes Atheniensium
 5, 1. 8. florentes successu
 rerum Carthaginienses 18,
 6. 1. florentes imperio ter-
 rarum 28, 3. 12
Floraliorum, ut Bacchanalia-
riorum 43, 4. 9
Flos aetatis ac victoriarum
 13, 1. 1. pueritiae 42, 1. 5.
 flore aetatis insignis 5, 2.
 6. florem virentem re-
 centibus experimentis vir-
 tutis in bellum ferre 30,
 4. 15
Eluere. supra vota resoluunt
 23, 3. 12
Flumen Armeniae Tigris
 42, 3. 11. Cappadociae
 Thermodoon 2, 4. 2. Epi-
 ri et Italiae Acheron 12,
 2. 4. Gallaciae Bilbilis
 et Chalybs 44, 3. 8. In-
 diae Acesines 12, 9. 1. Lusit-
 aniae Tagus 44, 3. 1. Scy-
 thiae Araxes 1, 8. 2. Ister
 9, 2. 11. Phasis 2, 2. 1. Ta-
 nais 12, 5. 12. flumina ab
 exercitu Xerxis siccata 2,
 10. 19. Hispaniae aurum
 vehunt 44, 1. 11. Scythiae
 in Moecotin, inde in Ae-
 gypt. et Pont. maria de-
 currunt 2, 1. 18. flumina
 consumuntur multitudine
 hominum 2, 10. 22
Fluxu sanguinis deficere 12,
 9. 12
Foedare regnum caedibus
 36, 4. 1
Foeditas accesserat indigni-
 tati stupri 9, 6. 5
Foedus. turpis ac foedus dis-
 cessus 2, 11. 1. foeda gens,
 ignobilis 7, 3. 9. *Vid. fac-*
 dus. foedus luctu fune-
 ris dies 9, 6. 4. foeda mer-
 ces 12, 6. 10
Fons regni Macedoniae, hoc
est, imp. Alex. caput et
principium 13, 6. 11
Forent, pro essent 11, 3. 11
Foris bellum gerere, extra
patriam 2, 4. 20
Forma, pro magnitudine, sta-
tura 15, 4. 17. **Formae di-**
gnitatem hoc sensu dixit
Tacitus 12, 51. 6
Formare, pro informare, edo-
cere 18, 3. 10. urbem, *hoc*
est, ut Flor. 1, 1. 25 loqui-
tur, statum vrbi impone-
 re, legibus et moribus in-
 struere 5, 8. 6. *Ita regnum*
 41, 5. 1. statum rerum 9,
 5. 1 et 13, 2. 4. consilium
 in futura 1, 10. 16. popu-
 lum in obsequia princi-
 pum 3, 2. 9. principes ad
 iustitiam imperiorum ibid.
 urbem formandam tradere
 alicui 5, 8. 6. ingenia for-
 mata legibus institutisque
 pulcerrimis 8, 2. 12. for-
 mare rerum praesentium
 statum 9, 4. 1. milites in
 disciplinam Macedonum
 12, 12. 4
 For-

Fortior cura taciturnitatis
quam vitae 44, 2. 3

Fortuna nimis onerando
non est fatiganda 12, 8. 15.

quo se inclinat, eodem fa-
vor etiam hominum 5, 2.

virtute iuuanda 30, 1.

6. fortuna Alexandri 21,
6. 4. Romanorum 33, 4. 16.

39, 5. 5. 43, 2. 5. fortuna,
pro statu, conditione vitae

2, 6. 10. 14, 6. 10. fortu-
nae inconstantia 35, 2. 4.

procella 4, 5. 6. varietas
26, 2. 12. ludibrium, Seleu-

cus 27, 2. 6. fortunam pu-
blicam magis quam priua-

tam lugere conuenit 28,
4. 6. secundam imbecillo

animo ferunt Thebani 8,
1. 4. fortuna praesenti

contentos esse decet 28,
2. 13. fortuna ita regente

Magus interficitur 1, 8. 23.

fortuna iudicium de se
committere 1, 10. 3. fortu-

nam maris experiri 2, 11.

19, 5. 6. 6. fortuna regis
cum duce mutata non est

2, 14. 4. fortuna belli du-
bia 5, 7. 3. fortuna dedit

illis paria omnia 6, 2. 9.

fortuna utrumque ab alte-
ro inuictum seruat ibid.

fortunam obsidionis sub-
ire, *pro obsideri* 14, 2. 3. for-

tuna apud hunc non termi-
natur ullo modo 21, 6. 4

Forum, in medio foro Car-
thaginensium patibulo

suffigitur Bomilcar 22, 7. 8

Fragilitatis humanae exem-
plum 17, 2. 3

Frangere animum minacem
in aliquem 1, 5. 5. defe-

ctio Ionum animos caete-
rorum fregit 2, 12. 25. fran-

gi malis 5, 7. 1. 5, 8. 3. fra-

ctae opes Atheniensium
6, 1. 8. franguntur animi

22, 6. 7. fractus bello 30,
4. 17. regia animum fran-

git austeritas alicuius 34,
3. 4

Frater patruelis 7, 6. 11. fra-
tres interfecerunt: Phi-

lippus 8, 2. 10 et 11. Dio-
nysius iunior 21, 1. 2. Oro-

des Parthus 42, 4. 4. Phra-
hates. 42, 5. 1

Fraternus. contentio fuit
adeo fraterna 2, 10. 10. fra-

ternum bellum, *pro cum*
fratre 10, 2. 1. 38. 9. 7

Fraudare milites stipendio
6, 2. 12

Fraudatae nuptiae, *hoc est,*
fraude interceptae 43, 1. 19.

fraudare socios portione
praedae 8, 5. 6. fraudari

mercede 42, 1. 2

Fraus concordiae, *simulatio*
22, 2. 2

Fremere, *pro dicere cum com-*
minatione 13, 5. 5

Frequenter, *pro cum multitu-*
dine 4, 3. 6

Fretum Siculum 4, 1. 9. Ga-

ditanum 44, 1. 2

Frons. a frontibus, *pro a*
fronte 1, 6. 11

Fructum ferre, *hoc est, com-*
moda percipere 4, 2. 4.

sine fructu quae erant
prae. 1

Frudius auriga Castoris 42,
3. 3

Frugalitas, virtutum geni-
trix 20, 4. 10. inter leges

Spartanorum 8, 1. 11

Frui. praeda ingenti et parricidii voto frui 8, 3. 11
 Frumenti satio reperta 2, 6. 12
 Frustra. Asiam frustra edomitam dicit, si Graecorum rapinis pateant 2, 4. 26.
 ne frustra arma mouisse viderentur 2, 8. 1. ipse non fuit frustra 16, 2. 3
 Frustratus variis dilationibus 8, 3. 8. variis frustrationibus differri 9, 6. 8
 Fuga, pro exilio 5, 9. 3. Ita Flor. 3, 16. 5 et Tacit. 3, 24. 2 et 4, 70. 3. fugam capessere, pro fugere 6, 3. 11. 8. 2. 4. tentare 14, 3. 7. in fugam verti, pro fugari 15, 4. 22. in fugam agere 16, 2. 3
 Fultus praesidio domestico 43, 4. 5
 Fundamenta iacere 15, 4. 20.
 fundamenta incrementorum valida constituere crescenti regno 7, 1. 12
 Fundata possessio, hoc est, firmata, stabilita 3, 4. 17.
 securitas 43, 5. 8
 Fundere exercitum 1, 7. 5.
 Illyrios magna caede 7, 1. 12. tantum sanguinis fustum est praelio 11, 14. 2.
 tantum sanguinis duobus praeliis fudit 11, 13. 9.
 quantum sanguinis Macedonia sit futura 12, 15. 6
 Funditus victus, Auf das Haupt geschlagen 25, 3. 8
 Funere magnifico amissos milites honorat Alexander 12, 1. 1. publico incendium Romae prosequuntur Massilienses 43, 5. 10
 Fungi imperio, hoc est, im-

perata exequi 2, 4. 25. dicem, hoc est, mori 19, 1. 1.
 fungi periculis 7, 4. 8. pro quo et defungi dicunt.
 fungi voto, pro facere et praestare quod voveris 9, 2. 12
 Furentium morem imitatur dissidia 13, 6. 17
 Furiae parricidiorum aliquem circumueniunt 26, 2. 5
 Furor id videtur 18, 3. 11
 Furtiva victoria, hoc est, quam astu et dolis consequimur 11, 6. 8
 Furtum grauissimum apud Scythas crimen 2, 2. 6
 Fusus, hoc est, victus et fugatus 3, 5. 6

G

Gaditani Carthaginensium consanguinei 44, 5. 2
 Galama. Vid. Gaza. Legendum potius Gamala.
 Galatia 37, 4. 6
 Gallaecia equorum ferax 44, 3. 1. Gallaeci Graeci 44, 3. 2
 Galli Romam capiunt 6, 6. 5. 24, 4. 2. 28, 2. 6. legatos ad Alexandrum mittunt 1, 13. 1. multas in Italia vrbes condunt 20, 5. 8.
 totam fere Italiam occupant 28, 2. 6. Ptolemaeum Ceraunon caedunt 24, 5. 6.
 apud Delphos pereunt 2, 4. 8. caeduntur ab Antigono 25, 2. 10. ab Eumene 27, 3. 2. cum Massiliensibus bella gerunt 43, 5. 1. Galli Scordisci, 32, 3. 5. Tectosagi 32, 3. 9. Gallorum res gestae

gestae 24, 4. 1. multitudo, et
virtus 25, 2. 8 et 10. au-
ditas 25, 2. 1. virtus 27, 2.
13. perfidia ibid. studium
24, 4. 3. Gallorum ferae
gentes 43, 3. 8. Gallia ab
Hispanis Pyrenaeis monti-
bus diuisa 44, 1. 3. assiduis
ventis inquieta 44, 1. 4.
Gallia Transalpina 38, 4. 7
Gallograei Bithyniae pars
25, 1. 14. bellum cum An-
tigonog erunt 26, 2. 1. Mi-
thridati auxiliantur con-
tra Romanos 38, 3. 11
Gallimander amicus Deme-
trii, et eius fides 38, 9.
5 et 9
Gangaridae 12, 8. 9
Gangoris Curetum rex 44,
4. 2. *Legendum potius Cu-
netum. Vid. Not.*
Gaudere mutuarum rerum
commercio 18, 5. 8
Gaudium reportare parenti-
bus, *id est, aliquid de quo
gaudeant* 11, 14. 12. Sic
odium, amor, cura, *pro his
in quae affectiones istae fe-
runtur. Vid. Odium.*
Gaza. Ita enim, non Galama,
legend. ut Bongars. docet
15, 1. 6
Gedrosii 13, 4. 22
Gelo Siciliae tyrannus 23,
4. 4
Gener, *pro sororis marito*
18, 4. 8
Generasse, *id est, instar stir-
pium, terras homines pro-
duxisse credidere veteres*
2, 1. 6. Sic et generare
animalia 2, 1. 18. generare
sobolem ex aliquo 2, 4.
32. *Vid. et Gignere. gene-*

randis ignibus materia 4,
1. 3
*Genitui varia vis. bella Athe-
nienium, id est, cum Aibe-
nienibus gerenda* 3, 6. 10.
Sic bella Messeniorum 3, 6.
5. bellum Alexandri 12, 5.
9. hortamenta virtutis,
pro ad virtutem 3, 5. 9.
praelium Siciliae, *pro in
Sicilia* 3, 1. 4. promissio
deprecati belli 8, 5. 4. lae-
titia victoriae 9, 4. 1: *id
est, propter victoriam. iur-
gia patris, pro cum patre*
10, 2. 5. dolor amissi exer-
citus 12, 1. 5. poenae te-
mere illati belli 12, 2. 17.
pudet Alexandrum nutri-
cis 12, 6. 10. *Nostri: Er-
schämnet sich für ihr. vlu-
latus dei, pro in honorem
dei* 12, 7. 8. successio re-
gni, *pro in regnum* 13, 1. 13.
munus concubitus, *pro
concubitu* 15, 4. 4. naufra-
gium repentinae tempe-
statis. 16, 3. 10. offensa
erepti regni, *id est, odium
propter ereptum regnum* 17,
2. 9. maiorem gloriam ali-
cuius victoriae quam lae-
titiam habere, *id est, ex
aliqua victoria* 18, 1. 8. ap-
pulsus terrae, *pro ad ter-
ram* 18, 5. 1. sumtus prae-
darum, *id est, ex praedis*
6, 5. 9. nuptiarum sumtus,
pro in nuptias 31, 4. 2.
origo Antiochi, *pro ab
Antiocho* 5, 2. 4. latroci-
nium maris, *pro in mari*
43, 3. 5
Genitrix virtutum frugali-
tas 20, 4. 10
e 5 Gens

I N D E X

- Genē Cappadocum** sine re-
ge viuere nescit 28, 2. 11.
Scytharum innoxia 12, 2.
17. gentes nationesque 1,
1. 1. 8, 6. 2. gentes vario-
rum populorum 7, 1. 12.
gentium terror Xerxes 3,
1. 1.
- Genus**, *pro sobole* 2, 4. 27.
9, 2. 16. vrbis, *pro incalis*
18, 3. 19. generis vetustas
2, 1. 5. genera arborum et
frugum pro conditione re-
gionum variata 2, 1. 12. au-
dito genere belli 4, 4. 8.
genus variū ludicrorum
7, 2. 14
- Gerere** se regem 32, 3. 1. *ita*
Flor. gerere se matrem 1,
1. 3. gerere cupiditatem
infatigabilem 27, 1. 11. ge-
rere ingenia feris propiora
quam hominibus 44, 2. 7
- Germani** quasi casus, *hoc est*,
admodum similes 27, 3. 14
- Germen**, *pro stirpe, sobole*
18, 3. 19
- Geryon** 4, 3. 16. 44, 4. 19
- Gesteani** 12, 8. 9
- Gestire**, *pro flagranter cupere*
2, 9. 4. 7, 6. 8. 8, 3. 13.
29, 1. 11
- Getae** superati a Gallis 25, 1.
3. Dacos condiderunt 33,
3. 18
- Gignere** ex aliqua 2, 4. 24.
9, 8. 2
- Gisco** Hamilcaris filius 19,
2. 1. in exilium pellitur
22, 7. 10
- Gladio** filium consecratur
Philippus 9, 7. 4. gladius
Philippicida Apollini con-
secratur ab Olympia 9, 7.
13. gladio sua sponte ena-
- ginato Cambyfes occum-
bit 1, 9. 8. gladium amitt-
tere ignominiosum 33, 2. 3
- Glaucus** Illyriorum rex 17,
3. 19. *Rectius* Glaucia. *Vid.*
Notas. 8. 7. 2.
- Gliscere**, *pro oriri* 12, 15. 12
- Gloria** bellorum finis. Scy-
this 2, 3. 7. naualis, ex an-
tiquo penes Athenienses
5, 4. 7. 6, 1. 8. bellicae
laudis penes Macedonas 7,
2. 6. gloria bellica Cartha-
ginienſium 18, 6. 10. 18, 7.
19. gloria recepti regni 1,
10. 1. gloria patriae cum
aliquo nata et extincta 6,
8. 3
- Gloriosius** est repellere bel-
lum, quam non admittere
11, 6. 9
- Gnara** artis 11, 7. 7
- Gobryas** 1, 9. 22
- Gordie** Phrygiae vrbs 11, 7. 3.
Rectius Gordium vel Gor-
dicum vel Gordion. *Vid.*
Not.
- Gordius** Phrygiae rex et
eius historia 11, 7. 5
- Gordius** Cappadox 38, 1. 4
- Gorgias** amicus Alexandri
12, 12. 8
- Gradus** aetatis 3, 3. 9
- Graeci** Xerxem vincunt 2,
15. 21. veteres Persarum
hostes 11, 9. 4. totam fere
Italiam habitant 20, 1. 5.
Romanis se iungunt contra
Philippum 43, 1. 17. Grae-
corum philosophia natura
Scytharum inferior. 2, 2.
14. *Iustinus sic:* Graeci
longa sapientium doctri-
na, praeceptisque philo-
sopho-

- fophorum, consequi nequeunt, quod Scythis natura dat. exercitus contra Mardonium 2, 14. 4. virtus 5, 11. 10. otia Macedonium imperii causa 6, 9. 6. scripta comitatem docent 11, 11. 12. Graecis pacem iniungit Artaxerxes 6, 6. 1. Graecus sermo praef. Graeciae historiae ibid. Graeca discere, *id est, linguam Graecam* ibid. Graeca leguntur lingua Latina, *id est, res Graecae* ibid. Graece leguntur Latina ibid. Graeci nominis Italiam possidentes 20, 1. 4. Graecia maior in Italia 20, 2. 2. Graeciae partem maiorem aquarum illuvies absorbit 2, 6. 10. regnum affectat Pausanias 2, 15. 14. bellum intestinum 3, 2. 1. aerarium Delos 3, 6. 4. commune concilium 8, 1. 1. ianua Thermopylae 8, 3. 8. laus 8, 4. 7. fatalis dies 9, 3. 11. dux Philippus 9, 4. 2. Alexander 11, 2. 5. vires 9, 5. 6. omnia Graeciae regna concurrunt 6, 1. 5. Graecia, *pro Graecis* 13, 5. 3. Gramina, *pro herbis* 36, 4. 3. Grandis exercitus 41, 4. 8. Grassari adversus deos 1, 9. 6. quoniam ferro in homines non poterat, in aedificia igne grassatur 2, 12. 11. grassatur fenatus in populum 16, 4. 12. grassari facit vitia 21, 2. 2. grassatur humor pestifer per omnes nervos 23, 2. 4. grassari in aliquo arte aliqua 38, 6. 1. Grate accipere munus 11, 10. 10. gratius hoc habeo 29, 5. 5. Gratia. parem gratiam habere ab utrisque 2, 7. 5. gratiam quaerere ab aliis 5, 11. 7. gratia obsequendi se alicui insinuare 5, 2. 5. in gratiam reverti 16, 1. 7. gratiae dare 31, 7. 6. Gratiarum actio ab hoste superuacanea 11, 12. 11. Gratulabundus patriae 6, 8. 13. *Talia nomina eundem casum adsciscunt, quem verba, unde sunt derivata. Sic meditabundus bellum* 38, 3. 7. Gratulari. vires eius accessisse sibi gratulabatur 13, 5. 14. gratulari in acie caesis 28, 4. 4. Gratus apud regem 12, 14. 1. grata voluntas, *pro grato animo* 24, 6. 10. Grauare obsidionem multitudine, *hoc est, graviores et minus tolerabilem facere* 14, 2. 2. grauari longinqua militia; *vel ut Gronovius legendum putat, longinquam militiam* 20, 2. 12. grauati praebitione copiarum, iniuriis militum 38, 10. 8. socio regni, *vel ut Gronovius legendum putat, socium regni* 39, 4. 1. Graue praelium, *hoc est, magnum, ingens* 18, 7. 1. bellum grauius 7, 6. 6. Grauis, *pro moleste imminente* 4, 3. 4. nuptiae grauior

- res repentinis funeribus
16, 5. 3
Gregarius miles in potentis-
simum regem euadit 13, 4.
11. gregariam militiam for-
titus 22, 1. 8
Gregatim, *hoc est*, *caterua-*
tim 13, 8. 2
Orypus Demetrii frater 39,
1. 12. Syriae regnum cae-
so Pseudo-Alexandro re-
cupérat 39, 2. 7. bellum
cum fratre gerit 39, 2. 15
Gyges 1, 7. 17
Gylippus 4, 4. 7
Gyptis Segobrigiorum re-
gis filius 43, 3. 16

H

- H**abere aliquem, *hoc est*,
tractare, *baltem* 36, 3.
6. ante oculos, *hoc est*, *in*
recensi memoria 5, 6. 1. 41,
2. 6. bellum aut pacem
38, 4. 1. curas, *Sorge haben*,
hoc est, *caute agere* 43, 4.
5. fidem, *b. e. credere* 13,
1. 2. fiduciam alicuius, *hoc*
est, *alicui fidere* 6, 4. 10.
in vinculis 11, 7. 2. *Ita*
Flor. 2, 2. 31. mentionem,
quod alias facere 10, 2. 1.
13, 2. 10. necesse, bellum
inferre 40, 1. 6. potentiam,
pro tenere, possidere, 6, 4.
1. quaestionem, *pro tor-*
quere 12, 5. 3. supplicia,
pro statuere 12, 14. 4. ter-
ras, *pro possidere* 13, 4. 20.
obuium aliquem 1, 6. 1
et 2. receptacula habere
castra sociorum 2, 4. 30.
conuiuia inter se 2, 10. 10.

- habere fidem alicuius fu-
spectam 3, 6. 3. milites
sparsos sine insidiarum me-
tu 5, 5. 2. aliquem suspe-
ctum prodicionis 5, 9. 12.
Philippus obses habitus
Thebis 6, 9. 7. habere ca-
pras ante signa 7, 1. 9.
aliquem ducem coepto-
rum, auctorem regni ibid.
habetur id apud Persas
pignus et foedus hospitii
7, 3. 3. habitus obses The-
bis 7, 5. 3. habere maiora
obsequia in aliquo 8, 6.
6. habere equos praepara-
tos 9, 7. 9. habere ali-
quem in vinculis 11, 7. 2.
originem alicunde 12, 4.
12. potestatem discedendi
14, 1. 4. rem racitam 20,
3. 3. doctrinam matrona-
rum separatam a viris
20, 4. 8. coetum coniu-
rationis 20, 4. 14. habere
non honestiorem pueri-
tiam quam principia ori-
ginis 22, 1. 2. non habere
in fortunis quod amittas,
nec in verecundia quod
inquines 22, 1. 7. incer-
tum, vtrum munimentum
loci, an maiestas dei plus
hic admirationis habeat
24, 6. 7. habet statua plus
praedae in pondere quam
in specie 24, 7. 10. habere
bellum cum aliquo 18, 4.
13. consilium de bello 31,
5. 1. habet hoc plurimum
momenti 31, 5. 5. habere
fiduciam in aliquo 31, 7. 2.
odium ex superbia 36, 1. 1.
habetur benigne et iuxta
cultum pristinae fortunae
36, 1. 6.

- 36, 7. 6. habiti ludibrio legati 37, 4. 9. habere paricula seruos ac liberos 41, 2. 5. habetur res gloriæ 42, 3. 6. habere curam epistolarum, legationum, anuli 43, 3. 12
- Habis Hispaniæ rex 44, 4 totum
- Habitus, *pro vestimentis* 12, 3. 8
- Habitus squaloris, *hoc est, forma, species* 4, 4. 1: *pro vestitu villi.*
- Hactenus, *hoc est, ea lege, sub illa conditione, So fern* 39, 1. 12
- Haerere in coniectura *est rem conijciendo non assequi* 20, 10. 16. haerere lateri alicuius 29, 4. 8
- Halicarnassi regina Xerxi auxiliatur 2, 12. 23
- Hamilcar Magonis 19, 1. 2. in Sicilia cum omni exercitu perit 4, 2. 7. 19, 2. 8
- Hamilcar alius societatem cum Agathocle iungit 22, 2. 6. ideoque a Carthaginensibus tacito suffragio damnatus 22, 3. 6. opportune moritur 22, 3. 7
- Hamilcar Gisgonis 22, 3. 6. Agathoclem vincit 22, 3. 10. Syracusas obsidet 22, 4. 1. occiditur 2, 7. 1. 22, 8. 2
- Hamilcar Rhodanus explorator Carthaginensium apud Alexandrum 21, 6. 1
- Hamilcar Carthaginensium in Hispania imperator 44, 5. 5
- Hammon Iupiter 11, 11. 2. Alexandri pater creditus 11, 11. 7. 12, 11. 6. in Hammonis templo sepeliri vult Alexander 12, 15. 7
- Hannibal. *Uid. in A.*
- Hanno Hamilcaris primi frater 19, 2. 1
- Hanno dux Carthaginensium contra Dionysium 20, 5. 11. tyrannidem affectat 21, 4. 1. et propterea cum tota familia interficitur 21, 4. 7 et 8
- Hanno alius contra Agathoclem 22, 6. 5
- Harioli consulti ab Astyage 1, 4. 1
- Harpagus Astyagis amicus 1, 4. 6. Cyrum seruat 1, 4. 7 et 5. 6. et aduersus Astyagen concitat 1, 5. 9. Medorum exercitum prodit 1, 6. 9
- Harpalus Alexandrum Athenas fugit 13, 5. 9
- Hasdrubal Magonis 19, 1. 1. eius virtus et laudes 19, 1. 6
- Hasdrubal superioris filius 19, 2. 2
- Hasdrubal, *Annib. pater*, a seruo necatur 44, 2. 5
- Hasta Graecis *σκήπτρον*, antiquis pro diademate, 43, 3. 5
- Hebetatae vires reip. 6, 8. 2
- Helenus Priami filius 7, 3. 6
- Helenus Pyrrhi 18, 1. 3. ex filia Agathoclis 23, 3. 2. abeunte ex Italia patre, Tarenti custos relinquitur 25, 3. 4. arcessitur a patre 25, 3. 6. post cuius nocem Antigono deditus ab eodem in regnum remittitur 26, 5. 2
- Hella-

I N D E X

- Hellanicus** Elius contra tyrannum Aristotimum conspirat 26, 1. 9
- Hellespontus** 5, 4. 17. regio
- Hellesponti** 17, 1. 1
- Heraclea** obsidetur ab Atheniensibus 13, 5. 8
- Heraclea Pontica** 16, 3. 3 et seqq. sub regno tyrannorum 16, 5. 18. Heracleotarum egregium factum 16, 3. 11
- Heraclitus** Agathoclis cum patre in Africam traiecit 28, 5. 1. occiditur 22, 8. 13
- Herculeae** audacia praef.
- Hercules** Amazonis arma afferre iubetur 2, 4. 18, ab expugnatione saxi cuspisdam in India tetrae motu prohibetur 12, 7. 12. Hiaccensanas Sileosque in India condidit 12, 9. 2. primus Alpes superavit 24, 4. 4. orientis rex fuit 42, 3. 2. Latinum genuit 43, 1. 6. Geryonis armenta rapuit 44, 4. 21. Herculis sagittae fatum Troiae fuisse 20, 1. 16. eius militia ab Alexandro superata 14, 4. 6. Herculi statuam vovit Philippus 9, 2. 10
- Hercules** Thebanus Aeacidarum genitor 11, 4. 5
- Hercules** Tyrius 11, 10. 10. eius sacerdos primus a rege 18, 4. 5. ei Carthaginenses praedarum decimas mittunt 18, 7. 7
- Hercules** Alexandri ex Barsine filius 11, 10. 3. ab ipso praeteritus 12, 15. 9.
- cum Olympia in Pydnam urbem fugit 14, 6. 3. ibique captus a Cassandro in Amphipolitana arce custoditur 14, 6. 15. eiusque iussu occiditur 15, 2. 3
- Hercyllides** Lacedaemoniorum dux 6, 1. 2. Asiam invadit 6, 2. 4
- Hercynio** Aegypti rex 6, 2. 1. classe et comœatu Lacedaemonios iuvat 6, 6. 2. ideoque bello ab Artaxerxe peritur 6, 6. 3
- Hereditas** scientiae paternae 36, 2. 11. hereditas regni alicui tradita 10, 3. 1
- Hiaccensanae**, ab Hercule conditi, Alexandro se dedunt 12, 9. 2
- Hiarbas** Maxitanorum rex Blissam in matrimonium petit 16, 6. 1
- Hiems**, *pro tempestate* 2, 2. 4
- Hiemat** exercitus 38, 10. 9
- Hierax** Antiochi cognomen 27, 2. 9
- Hiero** Siciliae rex 13, 4. 3
- Hieroclytus**, Hieropis pater 23, 4. 4
- Himeranorum** scelus 4, 3. 1
- Hippias** Atheniensium tyrannus 2, 9. 2. ab Atheniensibus in exilium agitur 2, 9. 6. Persarum dux aduersus patriam 2, 9. 7. occumbit 2, 9. 21
- Hippolochus** Atheniensium tyrannus saeuissimus 5, 9. 14
- Hippolyte** 2, 4. 23. vxor Thesei 2, 4. 24
- Hippo-**

I N D E X

- Hippolytus Thesei ex Hippolyte filius 2, 4. 24
- Hispani propiora feris quam hominibus ingenia gerunt 44, 2. 9
- Hispania Romanae urbis horreum 44, 1. 5
- Hispania Europae terminus 44, 1. 1. ab Hispano nominata 44, 1. 2
- Hispaniarum legati ad Alexandrum 12, 13. 1
- Hispaniense bellum 42, 5. 11
- Hispanus Hispaniae nomen dedit 44, 1. 2
- Historiam scribere, arduum praef. in historiam conferre res Graeco sermone. praef. historias componere Latino sermone ibid.
- Historici Graecorum praef.
- Hoc indignior caedes quod, *pro eo indignior* 7, 5. 8
- Homines immolati Carthagine 18, 6. 12. donec a Dario inhibita 19, 1. 10. hominum fauor eodem quo fortuna inclinat 5, 1. 11
- Honestior occasio beneficii quam ultionis 16, 3. 11
- Honor maximus senibus habitus Sparta 3, 3. 9. honores diuini Palanto a Partheniis decreti 3, 4. 18. honores humani, diuini 5, 4. 13. honoris causa recipere munus 18, 2. 9. honores secundus a rege 18, 4. 5
- Honoratus locus. honoratorium locum nusquam senatus habet quam Sparta 3, 3. 9. honoratus ducatus 9, 6. 8
- Horridum nomen alicuius 18, 2. 12
- Hortari, hoc est, compellere 11, 3. 1. *pro consolari et animare* 14, 3. 4. hortandus 11, 9. 13. hortante successu, *b. e. ut Sueton. Ner. 20, 4 loquitur, blandiente profectu* 24, 4. 6. hortantibus primae expeditionis auspiciis 44, 5. 5. hortatur milites suis scribere, *pro, ut suis scriberent* 12, 5. 6. hortari in vindictam patriae 26, 1. 8
- Hortamenta virtutis 3, 5. 9
- Hospitii ius 43, 4. 9. hospitii pignus ac foedus apud Persas id habetur 7, 3. 3. hospitaliter ingredi ad penates 8, 3. 4
- Hostes appellati a Macedonum exercitu 13, 8. 10. hostium ministerio possessio Tarenti Partheniis fundatur 13, 4. 17. hostes ipsorum armis vincere 5, 2. 11
- Hostia 34, 4. 8
- Humana mortalitas 12, 16. 2. humani, *pro hominibus* 42, 3. 2. humani ingenii mos est, quo plura habet, eo plura cupere 6, 1. 1. humanorum sacrificiorum immanitas 18, 6. 12
- Humanitas Alexandri erga defunctam Darii uxorem 11, 12. 6
- Humillima quaeque turissima 21, 5. 3. *Ita figurate, ut proprie: humillimo solo aqua diutissime immorata* 2, 1. 17

I N D E X

2, 1. 17. humiliores 27, 3. 5:
b. e. infirmiores.
 Humor nutrimenta ignem
 Aetnae alunt 4, 1. 12
 Hydaspes amnis Indiae 13, 2.
 Hymeri, Phrahat's vicarii,
 superbia et crudelitas 42,
 1. 5
 Hyperides Atheniensium le-
 gatus ad Peloponenses
 13, 5. 10
 Hyrcania ab Alexandro sub-
 igitur 12, 3. 4. in diuisione
 imperii eius Philippo ce-
 dit 13, 4. 23. eius amplitu-
 do 1, 6. 17. Hyrcanorum
 maxima gens *ibid.*

I

Iacent vrbes in planis cam-
 pis 22, 5. 5
 Iacere fundamenta 15, 4. 20
 Iactare se alicui 18, 7. 10. 24,
 5. 3. iactari per varios ca-
 sus 3, 4. 11. iactare, *pro*
saepius dicere 12, 12. 5. ia-
 ctari per multa bella 41,
 6. 3
 Iactura illa inter damna nu-
 merata non est 1, 5. 11
 Iactus sagittarum 2, 4. 11. 2,
 9. 11
 Iam tunc, *boc est, ex illo sta-*
tim tempore, schon da-
malis 13, 5. 5. *Ita Plin. lib.*
16 cap. ult. quae iam tum
 magnitudine electa est.
 iam, *pro amplius*: nec iam
 teneri bello 2, 5. 2. 11, 15.
 12: *pro porro*, iam ipsa Ita-
 liae vicinitas 4, 1. 16. iam
 litterarum studium 6, 8. 9
 Iancyrus, Scythiae rex 2, 5. 8

Iasonis historia 42, 2. 2
 Iberus Hispaniae flumen 44,
 1. 2. inde Iberia, quae iam
 Hispania *ibid.*
 Idem alicui. in eundem ipsis
 mor. m 2, 4. 19
 Ieiunus diuitiarum animus,
pro semper famelico et cu-
pido 38, 6. 10
 Ignis mundum genuit 2, 1.
 14. ignes cerei in iura-
 mento tacti 22, 2. 8
 Ignis Aetnae perpetui 4, 1.
 11. ignibus generandis apta
 Sicilia 4, 1. 3
 Ignoratio vitiorum virtutis
 cognitione magis proficua
 2, 2. 15
 Ilium regio Troianorum 43,
 1. 17. Ilium delatus Alex-
 ander interfectorum he-
 roum manibus parentat
 12, 5. 12. Iliensium et Ro-
 manorum mutua gratula-
 tio 1, 8. 1
 Illacrimari mortem, *pro mor-*
ti 11, 12. 6
 Illibata libertas 28, 4. 2. 32,
 2. 2
 Illecebrae 2, 13. 12. 11, 7. 12:
ab illiciendo distae. Di-
cuntur ita cadauera 2, 13.
 12: *quod aues et bestias il-*
liciant, ut exercitum se-
quantur.
 Illudere deos, *pro ludum fa-*
cere, veripossem 16, 5. 12
 Illustrare, *pro celebrem red-*
dere. regna maiorum illam
 illustrarunt 12, 16. 3. illu-
 strauit Trogus res gestas
 omnium gentium 43, 1. 1
 Illuuiēs aquarum 2, 1. 14. ma-
 iorem populorum Grae-
 ciae partem absorbit 2, 6. 10
 Illy-

- Illyrius Macedo 13, 8. 10
 Illyrii bella cum Macedo-
 nibus gerunt 7, 2. 7. cum
 Amynta 7, 4. 6. caeduntur
 a Philippo 7, 6. 7. sunt sub
 ditione Macedonica 11, 1. 6.
 in exercitu Alexandri 11,
 9. 4. in cuius impetii di-
 visione Philoni assignantur
 13, 4. 12
 Imago quaedam Larium et
 domesticae sedis in castris
 12, 4. 3
 Imbecillo animo ferre for-
 tunam secundam 8, 1. 4
 Imbutus odio Romanorum
 a pueritia 29, 1. 7
 Imilco Carthaginiensium dux
 in Sicilia amisso exercitu
 19, 2. 7. mortem sibi con-
 fiscit 19, 3. 12
 Immanitas frigoris 2, 1. 6. a
 tanta immanitate non re-
 vocat aliquem paterna ma-
 iestas 10, 1. 6
 Immaturus iuuenis 1, 2. 1.
 12, 4. 11. 24, 4. 10
 Immatura aetas 7, 6. 3. 29, 1.
 7. *Ἀμωρ ἀνδρα* dicit *Plu-*
arch. in Erotic. cap. 9. et
immaturam virginem Vlp.
l. 25 de iniur. immatura
 mors 7, 2. 5. immaturae
 aetatis puer 30, 4. 12
 Immemor. non immemores
 pristinae gloriae 9, 3. 10
 Immensa militia, *boc est, quae*
neque modum neque finem
habet 38, 4. 18. immensa
 millia ferorum populorum
 38, 4. 15. immensae corpo-
 rum vires 2, 3. 7
 Immergere se in confertissi-
 mos hostes: *quod Virgil.*
significantius iniicere dixit
Aen. 2, 408, et ruere Aen.
 10, 729: 11, 14. 5. immer-
 gere manum in os leonis
 15, 3. 8
 Imminere Macedoniae ma-
 iore belli mole 29, 4. 10
 Immittere aliquem, *boc est,*
subornare 9, 7. 1. immitte-
 re aliquos, vt aliis bellum
 faciant 3, 6. 5. immisissis mi-
 litibus aliquos spoliare 21,
 3. 7. immittere indices 32,
 2. 9
 Immoderatum imperium 5,
 1. 5
 Immorari pacandae Asiae tot
 annos 2, 3. 16. *Nostri, Se*
viel Jahre damit zubringen.
 Immori tormentis pro silen-
 tio 44, 2. 3
 Immortale odium est alicui
 cum aliquo 29, 1. 10
 Immunitas omnium rerum
 praeter militiae Macedo-
 nibus ab Alexandro con-
 ceditur 11, 1. 10
 Impatentius dolere 12, 15. 3.
 32, 3. 2
 Impellere in spem 11, 1. 8.
 impellit bellum inferre
 Atheniensibus Lacedae-
 monios Alcibiades 5, 1. 4.
 impulsus in caedem regis 1,
 9. 18. impellit Artaxerxem
 parricidium parricidio vin-
 dicare 3, 1. 3. impellente
 fato 4, 5. 4. Lacedaemo-
 niorum regem impellit vi-
 tro bellum facere Athe-
 nienfibus 5, 1. 3. impellere
 aliquem ad facinus 9, 7. 8.
 in bellum 13, 5. 9. impul-
 sus ad spem regni hoc
 prodigio 15, 4. 18. impel-
 lere in bellum 28, 1. 4
 f Impen-

I N D E X

- Impendens ruina, hoc est, imminens* 17, 1. 5. *rupes* 24, 6. 6
- Impensa* 2, 1. 20. 9, 2. 5. 12, 11. 1. *impensas belli alio bello reficit Philippus* 9, 1. 11. *impensae obsidionis portionem ab aliquo petere* 9, 2. 5. *impensa propria soluere aes alienum* 12, 11. 1
- Impense humati ad caeterorum exemplum* 11, 6. 13
- Impensius exornatus* 21, 3. 7
- Imperare naues, hoc est, pro imperio petere* 13, 5. 7. *pecunias* 14, 1. 6. *imperatur ei perpetua pudicitia sacerdotio* 10, 2. 4
- Imperatoria dignitas* 2, 9. 10. *imperatoriae artes Iphicratis* 6, 5. 5. *imperatoria arte cessante, totus belli apparatus inutilis* 31, 4. 15. *imperatoriae virtutes Alcibiadis* 5, 2. 1. *Amyntae Macedoniae regis* 7, 4. 4. *imperatoria ars cessat* 31, 4. 9
- Imperatorum magna familiae graues liberis ciuitatibus* 19, 2. 5
- Imperium primum regum* 1, 1. 1. *Assyrium ad Medos transfertur* 1, 3. 6. *imperium Scytharum illustre* 2, 1. 2. *Asiae ter quaesiuere Scythae* 2, 3. 1. *Parthicum et Bactrianum Scythae condiderunt* 2, 3. 6. *Boeotiorum Thebani perdunt* 3, 6. 10. *Siciliae tentant Carthaginieneses* 4, 2. 6. et *Athenienses* 4, 3. 5
- Imperium pro iussu* 2, 11. 7. *Hinc imperio fungi est imperata exequi* 2, 4. 25.
- imperatorum iustitia, hoc est, iustitia in imperiis obseruanda* 3, 2. 9. *in imperium concedere, b. e. in potestatem venire* 4, 2. 3. *imperium sibi quaerere* 1, 1. 7. *imperio abstinere* ibid. *imperium immaturo tradere* 1, 2. 1. *palam tractare* ibid. *imperium venit ad aliquem* 1, 4. 7
- Imperii nimia cupiditas odium parit* 5, 1. 6
- Impetus Parthorum validissimus* 41, 2. 13. *impetum omnem belli conuertere in aliquem* 2, 5. 13. *non minore impetu fortunae destructus quam elatus* 35, 2. 4. *impetum fert Pyrrhus eo* 25, 4. 2
- Impio sanguine luere poenitas* 8, 1. 13
- Implere omnes spe* 11, 1. 8. *implere regionem religionibus* 11, 7. 14. *implere officium exsequiarum* 23, 2. 8. *impleta regia fletibus* 23, 2. 11
- Impleta diuino spiritu* 43, 1. 8
- Impliciti duobus bellis* 3, 6. 11
- Implorare* 22, 2. 3. 23, 1. 17. 27, 2. 6. *imploratus contra aliquem* 4, 3. 1. *imploratus ad alicuius rei auxilium* 22, 1. 3. *imploratus in auxilium* 23, 3. 2. *implorare auxilium alicuius* 27, 2. 6. *fidem societatis* 34, 2. 8
- Imponere tributum* 2, 3. 15. *finem tributi pendendi* 2, 3. 18. *necessitatem depoenendi belli* 5, 2. 14. *praesidium castello* 6, 6. 6. *regnum Macedoniae ceruicibus*

- cibus Graeciae velut iugum feruitutis 6, 9 7. imponit finem lacrimis necessitas profectionis 23, 2. 12. imponitur alicui necessitas aliquid faciendi 31, 4. 9. imponere omnibus metum nouarum rerum 34, 2. 6. impositus est magnus nitor hominibus et rebus 43, 4. 2. impo-
 re alicui nomen 44, 4. 9
 Impossibile 2, 4. 18
 Impotens alicui, *pro in aliquem* 26, 3. 4
 Impotentia, *pro acerbitate, crudelitate* 5, 3. 6
 Impressionem facere, *boc est, impetum facere* 1, 6. 16. Impressionem dare *dixit Liu.* 4, 28. 8
 Improuisus expugnat regionem 7, 6. 9
 Improbata spes 22, 7. 4
 Impubes adhuc Antiochus *Magnus* Asiae rex fit 29, 1. 3. impuberes armantur Athenis 5, 6. 3
 Impunitas stupri 9, 7. 8
 Imputare alicui, quae alius facit 38, 5. 8. imputari alicui victum Hannibalis 38, 6. 5
 In, *pro contra* 5, 1. 7: *pro erga* 12, 12. 2. in adulterium sollicitare 1, 7. 18. auxilium venire 2, 12. 1. bellum proficisci 2, 11. 9. castra irrum-
 pere 2, 11. 15. maius omnia extollit fama 2, 13. 2. manum accipere, *vid. supra*
 in A. matrimonium assumere, *boc est, ducere* 2, 4. 24. matrimonium dare 1, 4. 4. 1, 7. 1. plana deduce-
 ro 2, 10. 25. publicum pro-
 gredi 2, 8. 7. pugnam ire 2, 9. 11. praelium egredi 2, 9. 9. regno susceptus, *boc est, patre regnante* 2, 10. 1. regnum susceptus, *boc est, in spem regni* 2, 10. 3. rem consulere 2, 15. 16. in speciem 26, 2. 2. in summa, *boc est, Gallice en fin, ad postremum* 13, 8. 8. 28, 3. 8. in vltionem mortis pugnare 2, 11. 16. in vno viro maximum interdum ad impetia momentum 5, 4. 12. in dulcedinem fabulae compositum 4, 1. 17. in supplementa militum exhaustur regio 12, 4. 5. in successores Alexandri mansit haec consuetudo 12, 4. 7. velut in finem victoriae 12, 8. 16. in monumeta rerum a se gestarum urbem condere 12, 10. 6. in disciplinam Macedonum formare milites 12, 12. 4. in annuo vestigali, in thesauris sunt tot milia 13, 1. 10. in dies grauior crudeliorque 21, 5. 1. in modum triumphi. *Vid. Modus.* in morem vinearum excolendae arbores 36, 3. 4. in auctores facinus vindicare 37, 3. 8. in senatu alicui locus spectaculorum datus 43, 5. 10. in omnia frugum genera 44, 1. 1. in orbem 44, 1. 8. in exemplum hoc fuit 23, 3. 11. in illo fregit animum 2, 5. 5. in illo nepotem, victorem egit 1, 6. 16
 Inaudita, *boc est, audita* 22, 3. 9
 f 2 Ince-

I N D E X

- Incedere, pro intrare.** si iam incesisset, excedere iuberet 34, 3. 1. incedere equis 41, 3. 4
- Incendere.** incensa iuuentus virtute et gloria senum 6, 7. 10. incensus aliqua re, *de eo, qui aurum alicuius concupiscit* 18, 4. 8. incensa feritas eorum successu felicitatis 23, 1. 16. incensus studio aemulationis Alexandri 29, 3. 8. incenditur regia luctu 38, 8. 14
- Incendium Aetnae** per aliquot saecula durans 4, 1. 5. in incendium mittere se et diuitias suas 1, 3. 5
- Incendium metaph.** Ita incendium belli ad vicinos transit 9, 3. 5. velut ad commune incendium extinguendum auxilia contra Cyrum confluent 1, 7. 9. velut ad extinguendum commune incendium omnia regna Graeciae concurrunt 5, 1. 5. *Sic et* 43, 5. 4. veluti vicino incendio excidio vrbs alicuius terri 14, 5. 6
- Incertum belli** 38, 1. 9. *Ita Tacit.* 4, 23. 6. *Non enim dicunt incertitudo.* *Vid. Vorstlii lib. de Latinis. m. susp. c. 7*
- Incertum stupro, an ex Marte** 43, 2. 4. *Similem loquendi formulam apud Florum: dubium an, vid. in ipso Indice.*
- Incessit omnes stupor et admiratio** 22, 6. 11
- Incidere in eadem vitia** 36, 1. 9
- Inclementia caeli** 9, 2. 7
- Inclinare.** inclinatio statu 4, 4. 8. *Sic Cic. l. 1 ep. 1 ad fam.* inclinata res est. inclinatio se fauor hominum eodem, quo fortuna 5, 1. 11. inclinatio fortunae fit cura eo 5, 4. 12. inclinatus in aliquam rem animus 18, 1. 2. inclinatio acies 44, 1. 5
- Includitur Scythia Ponto** 2, 2. 1. includere urbem murorum praesidio 14, 5. 6
- Inclutus omnium Philosophorum Aristoteles** 12, 16. 8
- Incompositi, hoc est, palantes, et, ut Florus** 1, 17. 9 *appellat, inconditi* 1, 3. 4
- Incredibile quantum** 8, 2. 5. 36, 2. 18. *Vid. Vechneri Hellenolexiam pag. 85 et seqq.* incredibile prorsus tanta patientia celsisse eo 1, 10. 12. incredibile dictum est, ut 12, 9. 8
- Incrementa infima** 6, 4. 4
- Increpare, pro castigare verbis** 11, 3. 5: *pro obiicere* 11, 3. 9
- Increfcere.** mirus tumor increuit animo 11, 11. 12
- Incumbere, hoc est, inuehi** 4, 1. 6: *de vento dictum.*
- Incutere populo metum** 42, 5. 11. superstitionem 9, 7. 11. incussit aliquibus odium Romanorum rapacitas proconsulum 38, 7. 8
- Index, de homine qui aliquid defert** 32, 2. 9. indice prolatum 39, 2. 8
- India inuaditur ab Alexandro** 12, 7. 4. in diuisione imperii eius priores praefectos retinet 13, 4. 19. iugum excutit 15, 4. 12. occupat-

- cupatur ab Eucratide 41, 6. 4
- Indiae nemo praeter Semiramidem et Alexandrum bellum inruit 1, 2. 9. *Strabo tamen lib. 15 pag. 496 Cyrum iis in locis belligerantem facit.* India, *pro Indis* 15, 4. 12
- Indicae coloniae in diuisione imperii Alexandri Pithoni traduntur 13, 4. 21
- Indicere, *pro praecipere* 12, 3. 1. 24, 3. 4. indicare bellum alicui 2, 3. 8
- Indigna res, *pro iniusta et indignatione digna* 27, 1. 8. indignior 7, 5. 8. indignum 7, 5. 7. indigna illo fastigio mors 11, 15. 14
- Indigne 7, 6. 3
- Indignitas animos acuit 3, 5. 4. indignitas, *pro infami scelere* 9, 6. 6. indignitatem rei non ferre 5, 1. 2
- Indoles imperatoriae dignitatis in Themistocle etiamnum adolescente apparet 2, 2. 15. indoles egregia Alexandri Amyntae 7, 2. 13. Philippi primi 7, 5. 2
- Indolescere tactum, *boc est, dolore affici ex tactu* 12, 13. 9
- Indubitata mors 12, 15. 1
- Inducere, *pro trahere, illicere* 14, 1. 5. 18, 1. 1. argento phalaras etc. *boc est, ornare, variare, bescl* 12, 7. 6. inducere p. . . bus, spe 18, 1. 1. inducere ceram desuper 21, 6. 6. inducere vehiculis in urbem 43, 4. 7: *quae significatio maxime propria.*
- Induciae. rumpere inducias 3, 7. 14. condicere inducias ibid.
- Indulgentia, *pro gratia regia* 1, 9. 13. 11, 3. 6
- Indulgere non plus quam sexario vini 32, 4. 10
- Indurati armis Illyriorum Macedones praestantissimi milires euadunt 7, 2. 6. induratus multis expeditionibus Agesilai exercitus hostem facile vincit 6, 4. 13. indurata assiduis bellis Macedonum virtute, facile vincuntur Athenienses 9, 3. 10. indurati ad labores bellicos quomodo Brutii 23, 1. 9. indurati periculis laboribusque 12, 4. 10
- Indus flumen 13, 4. 20
- Industria gens 1, 7. 12
- Indutiae: *ita enim scribendum, non induciae: vid. magnum illum Grotium de iure belli lib. 3 cap. 2 num. 2: tacitae* 6, 7. 1. indutias condicere 3, 7. 14
- Iners. non inerti neque incruento bello cadere 5, 1. 9
- Inertia principum contemptum parit 36, 1. 9
- Inexpiabile bellum 38, 6. 6. 40, 1. 1
- Inexplebiles sanguinis atque imperii 38, 6. 10. inexplabile desiderium 31, 8. 4
- Inexpugnabilis exercitus 37, 4. 2
- Infantilia blandimenta 17, 3. 20
- Inferiae, *boc est, victimae inferis suae manibus datae* 14, 4. 13. 18, 4. 13. 18, 6. 6. *Ita Virgil. Aen. 10, 528*
- Inferiores auxilio leuandi f 3 ab eo,

- ab eo, qui utrorumque libertati imminet 5, 2. 12. et hoc Philippus facit 8, 1. 3. inferiores, *pro imbecillioribus* ibid. inferior aliquo felicitate, non virtute 12, 1. 10. haud inferior velocitate 44, 4. 8
- Inferre bella 1, 1. 4. 1, 3. 4. 1, 8. 1. 2, 4. 4. 2, 4. 26. 2, 9. 7. 5, 1. 4. *et passim*. invidiam, *pro parere* 8, 1. 10. desperationem 22, 7. 7. inferre reliquias alicuius maiorum rumulis 11, 15. 15
- Inferi maris ora 20, 1. 7
- Infestare greges 43, 2. 9
- Inficere pocula veneno 21, 4. 3
- Infinita magnitudo, *pro insigni et rara* 15, 4. 19. Ita infiniti ponderis simulacrum 39, 2. 7. Ita infinitum pretium dixit *Vlp. in 61 ff. ad L. Falciq. et infinitam aestimationem l. 40 de damn. infest. et infinitam pecuniam l. 192 de V. S.*
- Infinitius, *pro imperfecto* 30, 1. 5. 31, 4. 12: *pro praesenti* 36, 4. 2. 41, 3. 4: *pro gerundio*. cupido Hercules acta superare 12, 7. 13
- Infirmitas, *pro morbo* 2, 15. 6. 11, 8. 6. 16, 2. 8. 26, 3. 2. 28, 3. 2
- Inflatus, *hoc est, tumidus, superbus* 2, 10. 23. 33, 1. 3
- Infligere detrimenta ciuitati 3, 5. 8
- Influit amnis per mediam urbem 11, 8. 3
- Infrequens multitudo, *non magna* 2, 4. 21
- Insulae, *pro regio insigni* 11, 10. 6: *pro sacerdotali* 18, 7. 9. 24, 8. 2. Sed 11, 10. 6. insulae potius *pro insignibus supplicum accipiendae sunt. Quod ipsum quoque Freinsbemium agnouisse Bernecerus in Notis testatur. Mirum igitur, quod hic seculi scripsit.*
- Insulscatur gloria victoriae macula saecuitiae 12, 5. 5. infuscare gloriosam militiam seditionibus 12, 11. 7
- Ingenia Hispanorum feris quam hominibus propiora 44, 2. 9. ingenii humani mos est, quo plura habeat, eo plura cupere 6, 1. 1. ingeniorum ingenuorum et seruilium differentia 18, 3. 14. ingenijs gentis iustitia culta, *id est, natura gentis* 2, 2. 5: *hinc paullo post n. 14* hoc illis naturam dare. ingenium eius spondet magnum virum 7, 6. 1. ingenio Punico cum ea egerunt 19, 6. 2
- Ingens dulcis aqua, *hoc est, ingens copia dulcis aquae* 12, 10. 7. ingens pecunia 11, 8. 7. ingentibus animis praelium committitur 11, 9. 8
- Ingerere imperia recusanti, *aufdringen* 6, 8. 7. ingerere se oculis, *quod Sallustius in Jug. 31, 12* incedere per ora dixit: 18, 7. 9. ingerere se eo, ubi hostes confertissimi sunt 11, 14. 5. ingerere omnibus frugalitatem 20, 4. 10
- Ingredi bella, *pro aggredi* 38, 7. 7. pronam ad regnum viam

- viam 1, 5. 9. imperium 7, 6.
 1. ingredi ad penates pu-
 blicos priuatosque holpi-
 taliter 8, 3. 14. ingredi di-
 versam conditionem belli
 38, 7. 6
 Inhiare Asiae 27, 3. 4
 Inhibere remos 2, 12. 7
 Iniicere ardorem militibus,
boc est, addere, animare
milites 3, 5. 10. iniicitur
 his metus ex dolore, et il-
 lis stupor ex gaudio 6, 7. 12.
 25, 1. 7
 Inimicitiae longum otium
 non ferunt 3, 7. 1
 Inire concubitum, *sicut ini-*
re matrimonium 2, 4. 9. bel-
 la 8, 2. 11. 12, 11. 6. 15, 1. 9.
 consilia 36, 4. 2. societa-
 tem 37, 4. 3
 Initiare sacrum solennibus
 11, 7. 14
 Initia. primis initiis 1, 2. 4.
 inter initia 21, 1. 3. prima
 initia prospera fuerant 4,
 3. 6
 Initiorum noctes quare in-
 stituta Athenis 2, 6. 13.
 nullo magis quam silentio
 solennes 5, 1. 1
 Iniuria animos acuit 5, 5. 4.
 ex iniuria vinculorum de-
 cedere 43, 2. 4. iniuria mi-
 litiae 42, 3. 1: *active*. paren-
 rentum 42, 2. 5: *passive*.
 Iniuriosum 18, 7. 16
 Innati. eodem innati solo
 2, 6. 4
 Innocentiam simulare 5, 11. 4
 Innoxia gens 12, 2. 17. mors
 32, 3. 3
 Inopiam recreare, *boc est,*
subleuare 9, 1. 8
 Inopia dilabuntur bella 6, 2.
 14. inopia multorum die-
 rum contrahit pestem 2,
 13. 12
 Inopinantes 2, 4. 19. 2, 5. 5
 Inopinatum bellum 2, 10. 13
 Inquires, *pro inquieto* 44, 2.
 6. *Ita Sallust. Hist.* 1, 1. 6,
 et *Tacit. Annal.* 3, 4. 1
 Inquietus in motus externos
 41, 3. 3
 Inquirere, *pro quaerere* 3, 4. 10
 Inlatibilis alicuius rei 1, 8. 13
 Inscitia ducum, cladum
 caussa 4, 5. 7
 Insequi delicta, maiestatem,
 vires, regnum 38, 8. 1: *per-*
sequi.
 Insidiae in insidiatores ver-
 sae 13, 8. 6
 Insidiarum fraus 1, 8. 9. 7, 5.
 6. *Ita insidiarum fallacia*
dixit Florus 1, 16. 13. insi-
 dias instruere 24, 2. 1. ex-
 struere, *idem* 43, 4. 8. in-
 sidiis mandare aliquam
 rem, *est, illam per insidias*
scutare 5, 2. 5. per insidias
 interficere 16, 1. 8. insidias
 facere, insidias occupare
 16, 1. 10. insidias alicui pa-
 rare, insidias in aliquem
 vertere 16, 4. 8. in insidias
 deductus 44, 4. 5
 Insidiis perit Alexander 12,
 13. 10
 Insidiari libertati alicuius 8,
 1. 3
 Insidiosus alloquio 9, 8. 8
 Insignia maiestatis, *boc est, or-*
namenta regia 10, 1. 3
 Insignis annus aliqua re, *boc*
est, notabilis, memorabilis
 5, 8. 7. 6, 6. 5. 6, 8. 3. 11,
 10. 8. non virtutibus, sed
 cladibus insignis praeter
 cacte-
 f 4

I N D E X

- caeteros 11, 10. 8. insignis
 paucitas aliquorum 13, 7. 4
 Inimulare, *hoc est, accusare*
 5, 1. 1. 21, 5. 11
 Insinuare se alicui, *hoc est,*
 gratiam et benevolentiam
 illius nancisci 5, 2. 5
 Insita, *hoc est, innata* 5, 3. 6
 Insolescunt animi rebus se-
 cundis 31, 8. 7
 Insolitus feminis habitus 12,
 3. 6
 Insperata victoria, sperata
 quandoque certior 10, 5. 3
 Inspicere, *pro perlustrare,*
 Germ. besehen 38, 8. 16. ad
 inspicienda sociorum re-
 gna legatos mittunt Ro-
 mani 38, 8. 12. et ad inspi-
 ciendas sociorum res 34, 1.
 4. ad inspiciendam rem
 legatos mittere 2, 15. 7
 Inspirari 43, 1. 15. inspirati
 vates, *hoc est, deo et spiritu*
 pleni 18, 5. 7. *Quod Ovidius*
 ad Poetas, qui et vates di-
 cuntur, transtulit in illis:
Est deus in nobis, agitante ca-
 lescimus illo:
 Sedibus aethereis spiritus
 iste venit.
 Instantius 6, 2. 11
 Instar, *hoc est, similitudo, spe-*
 cies. hic autem pro vi et
 efficacia sumitur, in quo
 instar omnium auxiliorum
 erat (ita legend. nomen
 enim est, non adverb.) 4, 4.
 7. *Vid. etiam ind. Flor. in-*
 star ciuitatis 18, 5. 11. *Ita*
 instar equi apud Sueton. in
 Caes. 61. 3. instar obtinere
 §. 1. Inst. de don. l. 17 de
 mort. caus. donat. ad in-
 star, hoc est, ad similitudi-
 nem, ad exemplum 36, 3. 2.
Seruius tamen ad Aen. 2,
15 et 6, 865, ita dicendum
negat: sed ipsa illa ratio,
quam adfert, contra ipsum
pugnat.
 Instaurare comestationem 12,
 13. 7
 Instinctus in vlulatus Bacchi
 Alexandri exercitus 12, 7. 8
 Instituire bellum ex inte-
 gro, *hoc est, uti* 2, 10. 1 *lo-*
 quitur, restaurare 2, 15. 17.
 leges, hoc est, condere 3, 2.
 7. aliquem heredem 7, 2. 5.
 conuiuium 23, 11. 6
 Instituta, *pro legibus* 3, 2. 4.
 bene instituta 43, 4. 12
 Instrenuus 17, 2. 1
 Instructus militibus 6, 1. 3.
 omnibus imperatoriis vir-
 tutibus 7, 4. 4. instructior
 opibus quam militibus 17,
 2. 13. instructus legibus *de*
 eo, qui leges cognouit et di-
 dicat 20, 4. 5. instructus ad
 obsidionem ferendam 23,
 4. 1. instructus viribus Ae-
 gypti 39, 2. 4
 Instruere bellum, *hoc est, ad-*
 ornare 2, 10. 12. 8, 5. 2. 13,
 5. 1. 15, 1. 4. 15, 2. 16. clas-
 sem 6, 3. 1. exercitum 6, 6.
 7. insidias 24, 2. 1. naues,
 pro ad praelium parare 5,
 4. 1. 29, 4. 4. victoriam
 alienam, *pro adiuuare* 5, 2.
 10. instructis decem mil-
 libus ciuium 2, 9. 9. in-
 struere milites suo stipen-
 dio 5, 9. 9. instruere odia
 inter concordantes 9, 8. 9.
 instructo paratoque exer-
 citu opprimere Gracciam
 11, 2. 10. instruere aliquos
 com-

- commeatibus auxiliisque
 16, 7. 11. stipendio, frumen-
 to instruere victorem 22,
 6. 12
 Instrumenta culinarum in
 exercitu Antiochi Soteris
 argentea 38, 10. 4. instru-
 menta feruiliis metus 2, 5.
 4. instrumenta bellorum
 alicui sunt opes 9, 8. 5
 Instrumentum, *pro qualicun-*
que suppellectili 15, 1. 8. 15,
 27. 21, 5. 2. instrumentum
 regale 23, 2. 6
 Instrumentum luxuriae mu-
 fica 38, 10. 4. vestes auri-
 tae 20, 4. 11. proxima quae-
 que victoria instrumen-
 tum sequentis 1, 1. 8
 Insula noua e mari enata 30,
 4. 2
 Insulares, *id est, qui insulam*
seu separatam ab aliis do-
num inhabitant 32, 2. 2
 Insultare, *pro exultare* 2, 10.
 10. insultare fortunae ho-
 stium 5, 7. 1. insultare apud
 victos 9, 4. 3. insultare eos
 passus est 42, 5. 8
 In tantum, *hoc est, adeo, eo*
usque 41, 1. 11. 43, 3. 13. *Vii-*
tur et Vellei. 1, 9. 3, et 1,
 13. 7, et 2, 14. 12. in totum
 32, 1. 9
 Intacti ab alieno imperio, *qui*
non infestantur 2, 3. 1. in-
 tactae ab aliis gentibus 2,
 3. 30. agros intactos relin-
 quere 3, 7. 8
 Intelligi, *pro animaduerti, ne*
intellectos se sentiant 2, 8. 2
 Integer, ex integro condere
 urbem 2, 15. 1. ex integro
 bellum instituere 2, 15. 17.
 integer viribus 27, 3. 2
 Intelligentia somniorum, *pro*
scientia interpretandi so-
mnia 36, 2. 8
 Intemperies ebrietatis 12, 13.
 10
 Intendere, *subaudi mentem* 1,
 8. 9. *Videtur potius àno*
noia repetendum orbitatis
 dolorem, *et coniungendum*
cum his, in vitionis solatia.
 intendere oculos in vul-
 tum alicuius 11, 8. 8. ani-
 mum ad fauorem alicuius
 conciliandum 20, 1. 4. opes
 suas ad occupandam do-
 minationem 21, 4. 1. vul-
 nera alicui 24, 3. 8. inten-
 dere ad nuptias alicuius
 13, 6. 4
 Intentus in aliquid 2, 12. 18.
 20, 5. 5. 29, 1. 8. intentus
 magnis rebus 30, 1. 1
 Intentare verbera 2, 5. 5
 Inter initia 11, 2. 4. 21, 1. 3.
 inter folis ortum 1, 10. 4.
 inter epulas et pocula 12,
 6. 6
 Intercapedo 21, 3. 11
 Intercedere, *pro vetare, in-*
hibere 16, 4. 12. 34, 3. 3.
 41, 1. 11
 Intercidere, *pro perire* 2, 4.
 33. 3, 4. 4. 6, 9. 1
 Intercipete aliquem, *ne scil.*
aufugere et elabi possit 5,
 8. 13. Ioseph clam interce-
 ptus 36, 2. 6. interceptus
 repentina morte 37, 1. 6
 Intercludere reditum alicui
 2, 5. 10. 2, 13. 5. interclu-
 dere hostes 2, 13. 6. inter-
 cludere hostes marinis
 commeatibus in urbe clau-
 sos 4, 4. 5. interclusa voce
 11, 8. 4. intercluditur pons
 f 5 flumi-

I N D E X

- fluminis 11, 14. 4. *Si modo vera lectio: id quod non videtur.* Vid. *Notas.*
- Interdicere omnem opem humanam: *videtur hic dicere auctor, quod meliores igni et aqua* 5, 4. 15. *aqua et igni arcere dicit Tacit.* 3, 23. 3 et 50. 6. interdiceret alicui conspectum alterius 41, 3. 2. patriam alicui 16, 4. 5
- Interdum, *pro interim* 11, 9. 2
- Interfector, *hoc est, percussor* 1, 3. 6. 2, 9. 2. 11, 11. 9. 16, 1. 17. *Videtur hoc vocabulo etiam Plin.* 7, 29 et 14, 22, et *Curt.* 8, 7. 36
- Ineriectis diebus, *hoc est, post aliquot dies* 3, 7. 5. 5, 4. 2. *Ita ineriectis mensibus* 38, 1. 6. et ineriecto tempore 1, 5. 8. 1, 7. 11. 2, 6. 1. 2, 15. 6. 4, 4. 1
- Intermittere omnia officia militaria 25, 1. 9
- Internecivae odia 6, 6. 2. 11, 9. 4. internecivum bellum 26, 2. 5
- per Internuntios data responsa 1, 2. 12. cum rege Persarum agit Conon 6, 2. 14
- Interpellare, *pro prohibere, interrumpere* 15, 3. 3. 18, 5. 7. 27, 2. 10. 44, 4. 20. *Ita apud Senec. in Consol. ad Marciam cap. 22* Accusatores queruntur mori Cordum, interpellantes quod coegerant: *quod verbum quia non intellexit, pessime detorquet in novis (vere novis) cogitationibus ad Tacit. A. pag. 472, 1*
- Interponere. interposita paetione bella componere 7, 6. 4. 22, 3. 3
- Interrumpere pontem 2, 13. 5
- Interstratum bitumen 8, 2. 7
- Interuentus 11, 1. 7
- Intestinum bellum 3, 4. 2. intestinum malum 5, 3. 9
- Intractabilia loca frigore 24, 4. 2
- Intrinsesus, *Inwendig* 4, 1. 3
- Introitus Xerxis in Græciam terribilis 2, 11. 1
- Inuadere, *hoc est, occupare* 5, 8. 12: *pro aggredi* 6, 2. 11. inuadit illum seditio militum *ibid.* inuasit terror nominis Alexandri in universum orbem terrarum 12, 13. 2. inuadere tyrannidem 16, 4. 6. inuadit animos tanta rabies 26, 2. 3. inuadit aliquem sollicitudo 42, 4. 14
- Inuehi ostio fluminis secundo aestu 12, 10. 6. alueo fluminis 32, 3. 14
- Inueniri inferiorem ea parte virium, qua superior sis 6, 2. 14. nemo inuentus est quem 10, 1. 6
- Inuenta Atheniensium 2, 6. 5. Aristaei 13, 7. 10. Gargoris 44, 4. 2. Triptolemi 2, 6. 12
- Inuentione et exemplo legum aequae clarus Lycurgus 3, 2. 7
- Inuicem munera mittere, *pro sibi inuicem* 2, 10. 10. inuicem metuere, *pro se inuicem* 8, 3. 14. inuicem se amplexae 11, 9. 13. inuicem se metuere 13, 2. 2
- Inuictae opinionis exercitus, *hoc*

- boc est, exercitus pro inuitato habitus opinione hominum* 34, 1. 4. inuictus sicuti in hostem, ita et in mortem 12, 15. 3. inuicta iuga Alpium 24, 4. 4.
- Inuideri, *imperf.* 2, 15. 3. spei vrbis inuideri ibid.
- Inuidia ex virtute 5, 2. 4. inuidia superatur amplitudine rerum 1, 2. 5. decedit apud posteros praef. inuidiae impetum declinare 3, 7. 9. plus inuidiae quam gratiae contrahit virtus alicuius apud alios 5, 2. 4. inuidia, *pro odio et mala existimatione* 12, 6. 12. invidiam inferre: *vid.* Inferre.
- Inuidiosa oratio, *boc est, oratio ad invidiam mouendam comparata* 2, 8. 9.
- Inuidiosus, *boc est, iniquiore animo* 12, 3. 9. inuidiosiora, *boc est, odiosiora* 12, 7. 1. inuidiosus 12, 14. 2. inuidiosa tyrannorum nomina 21, 5. 9.
- Inuiolatum nullum ius praetermittere 8, 3. 13.
- Inuisus apud incolas 36, 2. 15.
- Inuitare se epulis 1, 6. 5. *Ita* 12, 13. 7; *et Liu.* 1, 9. 8. *Ipse Iust. priore loco habet: inuitat eosdem apparatus epulis: ut non se, sed alios inuisse Cyrum dicat. Sed et in altero loco non de sui ipsius, sed alterius inuitatione agitur.*
- Inuocare nomen alicuius mortui cum multis lacrimis 18, 6. 8. inuocare aliquem in auxilium 25, 2. 11.
- Inusitata elephantorum forma 18, 1. 6.
- Inutilis turba, *timida et non exercitata* 2, 11. 3.
- Locus Mithridatis 38, 1. 11.
- Pseudo-Alexandri 39, 2. 6.
- Iollas Antipatri venenum propinat Alexandro 12, 14. 6 et 9.
- Iones vincuntur a Dario 2, 5. 12. 2. Themistocle persuasi Xerxem in pugna deserunt 2, 12. 25.
- Ioseph Israhelis 36, 2. 6.
- Iphicrates 20 annorum adolescens, Atheniensium imperator 6, 5. 2.
- Ipse, *post velatium.* quibus ne ipsis quidem animus defuit 1, 9. 19.
- Irarum stimuli 9, 7. 8. ira potentior fuit quam preces 11, 4. 7.
- Ire cessum, *boc est, cedere* 2, 12. 7. in pugnam 2, 9. 11. obuiam conatibus alterius 2, 15. 16. vltum 38, 5. 15. plauistro 11, 7. 11. super equos 41, 3. 4.
- Irrumpere in castra 2, 11. 15.
- Ismenias Thebanorum princeps 5, 9. 6.
- Israhel Damasci rex 36, 2. 3.
- Ister Scythiae flumen 2, 5. 10. 9, 2. 11. 32, 3. 16.
- Istri vnde appellati 32, 3. 17. eorum origo 32, 3. 15.
- Istriani bellum cum Scythis gerunt 9, 2. 1.
- Ita, *id est, ea conditione.* ita remittit ille bellum ut 11, 4. 10.
- Itali legatos ad Alexandrum mittunt 12, 13. 1.
- Italia olim Saturnia 43, 1. 8. magna

I N D E X

- magna ex parte Graecis habitata 10, 1. 3. fere universa a Gallis occupata 28, 2. 6. nunquam satis fida Romanis 38, 4. 14. nisi Italicis viribus non subigitur 31, 5. 7. Italiae et Siciliae vicinitas 4, 1. 16. horreum Hispaniae 44, 1. 5. primi cultores Aborigines 43, 1. 4.
- Italicum bellum Alexandri Epirotae 12, 1. 4. 12, 2. 1
- Iterare, *hoc est, repetere* 5, 7. 6. 18, 1. 1. 29, 4. 1
- Iterato, *hoc est, iterum* 5, 4. 2. 5, 9. 14. 11, 7. 11. 15, 2. 6. 16, 2. 1. 16, 3. 7. 18, 1. 11. 21, 2. 6. 22, 7. 6. 43, 4. 4
- Iudaeorum historia 36, 1. 10
- Iudas Israhelis 36, 2. 5
- Iudices Carthaginienfium 19, 2. 5
- Iudicari hostem ab aliquo 41, 1. 1
- Iudicium difficile est, cuius laus prima sit 2, 9. 14
- Iudiciorum potestas Spartaee penes magistratus 3, 3. 2
- Iuga montis, *pro iugo, et hoc pro apice, cacumine* 13, 7. 7. iugum servitutis 11, 14. 8. iugum accipere 44, 5. 7
- Iungere amicitiam 9, 4. 5. 43, 5. 3. iungere aliquem alicui matrimonio 2, 6. 7. iunctus alicui vinculis societatis 6, 5. 10. iunctus alicui arctissima cognatione 8, 6. 4. iungere se causae alicuius 9, 3. 5. pacem amicitiamque cum aliquibus 9, 4. 5. diei noctem peruvigilem 12, 13. 7. Corinthum eloquentia sua iungere Atheniensibus 13, 5. 10. iungi alicui, *pro iungere se, de societate bellantium* 15, 4. 24. iungere societatem cum aliquo 22, 2. 6. iungere affinitatem cum aliquo 24, 2. 8. consortium regni 24, 2. 4. iunctus regis lateri 30, 2. 4
- Iupiter Hammon 11, 11. 2. Dodonaeus 12, 2. 3. 17, 3. 4. 32, 2. 2. Didymaeus ibid.
- Iupiter secundus Italiae rex 43, 1. 9. Iouis filium se nuncupat Clearchus 16, 5. 8
- Iuramenti apud veteres solemnitas 22, 2. 8. 24, 2. 8. *Sed ipsa vox iuramenti tamen hic non extat: nec est ea tam antiqui aevi. V. c. 22 lib. de Lat. m. fuff.*
- Iurare in obsequia alicuius 13, 2. 13. non in regis sed ducis nomen 24, 15. 14
- Iurgare cum aliquo 9, 7. 3
- Ius, *pro ditione* 9, 1. 3. 9, 5. 8. 31, 1. 2. iuris Atheniensium urbs habita 8, 1. 3. iuris Mithridatis esse coepit Cappadocia 38, 3. 3
- Ius captivitatit 4, 3. 3. cognationis, (*hoc est, necessitudo, ut explicat Paulus l. pen. in fn. de iust. et iur.*) 8, 6. 8. familiaritatis 7, 3. 33. 16, 5. 15. hospitii 43, 4. 9. ius sodalitii 20, 4. 14. in aequo iure fratres relinquunt pater 2, 10. 8. materno iure et auito vincere ibid. iure amicitiae patet alicui regia 3, 1. 2. iura pietatis plus valent apud bonos quam opes 3, 2. 6. iura populi, *pro republica, impe-*

imperio 5, 3. 7. iura affinitatis 7, 3. 9. iure cognationis obtinere aliquid 28, 1. 2. in iure societatis retinere aliquem 29, 4. 9. iure belli ciuitates factae populi Romani 31, 1. 3. iura patriae non liberis tantum, verum etiam vitae ipsi praeponuntur 31, 7. 5. non iure defensionis, sed patrocínio pudoris obtinere veniam 32, 2. 4. iuris proprii facere singulas vrbes 34, 1. 5. iure victoriae potiri populo aliquo 43, 1. 12

Ius gentium et naturae, maiorem ex filiis parenti succedere 16, 2. 8. 21, 1. 2. 34, 3. 7

Ius humanum, hoc est, naturale siue gentium 18, 4. 8

Iusiurandum Spartanorum de legibus Lycurgi non mutantis 3, 3. 11. de Messenia expugnanda 3, 4. 1. Graecorum, de Thebis diruendis 11, 3. 10. iureiurando aliquem obligare 3, 3. 11. *alibi* obstringere sacramenti religione. *Vid.* Obstringere. iurisiurandi religione solui 3, 3. 12

Iustinus Romae scripsit hanc epitomen praef.

Iustitia imperiorum, hoc est, in imperiis obseruanda 3, 2. 9. *morum, hoc est, rectitudo* 2, 2. 10

Iustitia religione permixta multum ad incrementa populi facit 36, 2. 18. *iustitia Scytharum* 2, 2. 5. *ingenijs*

Scytharum culta, non legibus ibid.

Iustus. iusto matrimonio suscepti 10, 1. 1. *iustus heres* 15, 2. 14. *iustior rex aetatis experimentis, caussis* 16, 1. 11. *iustus rex iam videtur* 36, 4. 7

Iuuare fortunam virtute 30, 1. 6

Iuuenes matronali habitu amicti 7, 3. 6

Iuuentus, pro iuuenibus 2, 4. 2

Iuxta nocturnum visum, id est, ut per somnum viderat 1, 7. 1

L

Labare, *hoc est, nutare, vacillare* 14, 1. 3. *Ita Virgil. Aen. 5, 432*

Labes, pro ruina 30, 4. 3: *pro initio ruinae* 17, 1. 5. *Vid. Lexic. Caluini in hac voce.*

Labi in luxuriam 1, 7. 13. 20, 4. 5. *in segnitiam* 21, 2. 1

Labienus cum Parthis societatem contra Romanos init 42, 4. 10

Labor militiae faciliior frugilibus 3, 2. 10. *labore militum vires acuuntur* 20, 1. 2. *laboribus Graeciae consulere, id est, calamitatibus* 6, 6. 1

Laborare, hoc est, conari, niti 21, 5. 10. *discordia* 4, 3. 1. *pestilentia* 16, 3. 4

Lac in potu Scythis 2, 2. 8. *et Brutiis* 23, 1. 10. *lactis vsus ad coagula inuentus* 13, 7. 10

Lacedaemonem ire 2, 15. 4. *muris cingitur* 14, 5. 6. *nunquam ante Antigonum, Phi-*

I N D E X

- Philippi ultimi vitricum*
capta 28, 4. 14
- Lacedaemon, tam pro regione*
quam urbe ponitur, quod
notauit et Strabo 1, 8
p. 153
- Lacedaemonii ad Thermopylas* 2, 11. 2. *Lacedaemonii bellum gerunt cum Atheniensibus* 3, 2. 1. 3, 6. 8. 3, 7. 2 et 14. 5, 1. 4. *Messenii* 3, 4. 1. 3, 5. 3. 3, 6. 10. *Persis* 2, 15. 13. 5, 11. 6. 6, 1. 4. 6, 2. 7. *Thebanis* 6, 4. 3. 6, 6. 7. *Athenienses morientur, ne urbem reficiant* 2, 15. 2. *Pausaniam damnant* 3, 15. 16. *Messenem expugnant* 3, 5. 1. *oraculi monitu ducem ab Atheniensibus petunt* 3, 5. 5. *auxilia Atheniensium tanquam superuacua, domum remittunt* 3, 6. 3. *inducias cum Atheniensibus faciunt* 3, 7. 1. *denuo* 3, 7. 13. *vindicēs se libertatis Graecorum profitentur* 5, 2. 13. *Athenas capiunt* 5, 8. 6. *Asiam ingrediuntur* 6, 1. 4. *auxilia a rege Aegypti petunt* 6, 2. 1. *Agésilauum in Asiam mittunt* 6, 2. 7. *reuocant* 6, 2. 17. *vincuntur ab Epaminonda* 6, 4. 5. *iterum* 6, 7. 12. *tertium* 6, 7. 10. *accusantur apud commune Graeciae concilium, et damnantur* 8, 1. 4. et 7. *Philippum soli Graecorum contemnunt* 9, 5. 3. 28, 4. 1. *ab Alexandro ad Persas deficiunt* 11, 2. 7. *omnem ferme Graeciam component* 15, 1. 6. *Byzantium confidunt* 9, 1. 3. et *Tarentum* 20, 1. 15
- Lacerari verberibus* 1, 10. 15
- Lacerti, pro brachiis* 11, 6. 7
- Laches Atheniensium dux in Sicilia* 4, 3. 6
- Lacrimae ad mouendam misericordiam efficacissimae* 4, 4. 2. *lacrimae Alexandri in morte vxoris Darii* 11, 12. 6. *in morte ipsius Darii* 11, 15. 14. *lacrimis aliquem deprecari* 12, 8. 10. *lacrimae pro contumacia habentur* 8, 5. 10
- Lacrimare* 12, 15. 3
- Laetitia pabuli tanta* 44, 4. 12. *laetitia ferena* 44, 2. 4
- Laeuinus Cos. Roman. a Pyrrho vincitur* 18, 1. 6
- Laeuinus praetor Rom. contra Philippum* 29, 4. 5
- Lagus Ptolemaei pater* 13, 4. 10
- Lamachus Atheniensium dux in Sicilia* 4, 4. 3. *occumbit* 4, 4. 5
- Lamachus Atheniensium dux ab Heraclaeotis hostibus suis insigne beneficium accipit* 16, 3. 11
- Campeto Amazonum regina* 2, 4. 12
- Lamponius Atheniensium dux in Sicilia* 4, 3. 5
- Lanassa neptis Herculis, Pyrrhi Achillis filii vxor* 17, 3. 4
- Laniatus auium aut canum Parthorum sepultura* 41, 3. 6
- Lanificium* 2, 4. 10. *Atheniensium inuentum* 2, 6. 5
- Lapis. quinto lapide castra statuere* 22, 6. 9
- Lares,*

- Lares**, *pro domibus* 12, 4. 3.
 patrii lares 4, 3. 3
- Largiri** de alieno facile 36,
 3. 9. largiuntur magnos
 spiritus patria et penates
 6, 7. 5. largiri deos oportet
 hominibus 24, 6. 4
- Larissa** nobilissima vrbs a Phi-
 lippo capitur 7, 6. 7
- Larissaea** salratrix Aridaci ex
 Philippo marer 9, 8. 2.
 quae a Ptolemaeo Larissae-
 um scortum appellatur
 14, 2. 11
- Lasciuit** plebs nimio otio 16,
 4. 3
- Latere**. vitia morum latent
 sub vmbra eloquentiae 5,
 2. 7. res aliquem non la-
 tet 13, 8. 6
- Latini** ab Aenea conditi 20,
 1. 12
- Latinus** Herculis filius 43, 1.
 16
- Latratus** in Siculo freto 4, 1.
 13
- Latrocinium** maris, *pro pira-
 tica* 43, 3. 11
- Latus**. lateri alicuius hae-
 rere 29, 4. 8. lateri alicui-
 us iunctus 30, 2. 5
- Lauari** calida a Romanis di-
 dicerunt Hispani 44, 2. 7
- Laudamia** vltima ex Aeaci-
 darum gente a populo in-
 terficitur 28, 3. 5
- Laudice** Seleuci *Nicanoris*
 mater 15, 4. 3
- Laudice** Seleuci *Callinici* ma-
 ter 27, 1. 1
- Laudice** Mithridatis soror et
 coniux, veneno, quod in
 ipsum parauerat, perit 37,
 3. 9
- Laudice** Ariarathia vxor
 quinque filios necat 37, 1.
 4. et propterea a populo
 perimitur 37, 1. 5
- Laudice** Mithridatis soror
 Ariarathis modo dicti filii
 38, 1. 1. mox Nicomedis
 vxor 38, 1. 4
- Lauinia** Aeneae coniux 43,
 1. 18. ex cuius nomine
- Lauinium** vrbs condita 4, 3.
 19
- Laumedon** in diuisione in-
 perii Alexandri Syriam ac-
 cipit 13, 4. 12
- Laureae** coronae militibus
 Philippi contra sacrilegos
 pugnaturis 8, 2. 3. tot bel-
 lorum laureae 14, 4. 17
- Laxamentum** 41, 5. 1
- Laxare** vincula 14, 4. 1. laxat
 dolor vocem 42, 4. 13
- Legare** testamento, *pro re-
 linquere* 5, 11. 2
- Legati** Achaeorum ad Pyr-
 rhum 25, 4. 4. Aetolorum
 necantur ab Appulis 12, 2.
 10. ad Aristorimum Elio-
 rum tyrannum 26, 1. 5. Afro-
 rum ad Alexandrum 12, 13.
 1. Antiochi ad Scipiones
 31, 7. 4. Argyraspidum ad
 Antigonom 24, 3. 11. Ar-
 taxerxis ad Graecos 6, 6. 1.
 Atheniensium ad Alcibia-
 dem 5, 3. 2. Philippum 8,
 4. 1 et 6. Pyrrhum 25, 4.
 4. Attali ab Romanis 30,
 3. 5. Bruttiorum ab Agathocle
 decipiuntur 23, 2. 1 et 2.
 Carthaginensium ad Alex-
 andrum 12, 13. 1. ad Romanos
 31, 4. 7. Catiniensium ad
 Athenienses 4, 4. 1. Corin-
 thiorum ad Spartanos 5, 10.
 12. Dardanorum ad Ptole-
 maeum

I N D E X

maeura *Ceraunum* 24, 4. 9.
 Darii *primi* ad Carthagi-
 nienfes 1, 9. 10.^a Dionysii
 ad Syracufanos 21, 2. 6. Eu-
 menis ad Antipatrum 14,
 2. 4. Gallorum ad Alexan-
 drum 12, 13. 1. ad Antigo-
 num *iuniorem* 25, 1. 3. ad
 Ptolemaeum *Ceraunum* 24,
 5. 1. Graecorum ad Phi-
 lippum *primum* 8, 4. 3. Co-
 rinthiorum 9, 5. 1. Hispania-
 rum ad Alexandrum 12, 13.
 1. Italorum ad Alexandrum
 ibid. ad Pyrrhum 23, 3. 5.
 Lacedaemoniorum ad A-
 thenienfes 2, 15. 3 et 7.
 ex fententia Themistoclis
 vinciuntur 2, 15. 8. ad Phi-
 lippum 8, 4. 6. Locrenfium
 et Spartanorum 20, 2. 11.
 Megabazi ad Amyntam
 Maced. necantur 7, 3.
 5. Mefleniorum ad Pyr-
 rhum 25, 4. 4. Philippi I
 ad Athenienfes 8, 4. 2. Phi-
 lippi III ad Annibalem a
 Romanis capiuntur et di-
 mittuntur 29, 4. 3. Phocen-
 fium ad Philippum 8, 4. 6.
 Phrahatis ad Caefarem 42,
 5. 8. Pyrrhi ad Antigonom
 25, 3. 1. Rhodiorum ad Ro-
 manos 30, 3. 5. Romanorum
 ad Aetolos 28, 1. 5. super-
 bum refponfum referunt
 28, 2. 2. in Africam 31, 2. 1.
 ad Antiochum 31, 1. 2. ite-
 rum 31, 4. 8. Annibalem re-
 gi fufpectum reddunt 31, 4.
 10. in Graeciam 34, 1. 5.
 violantur ab Achaeis 34, 3.
 9. ad Mithridatem et Ni-
 comedem 17, 4. 4. ludibrio
 habentur 37, 4. 9. Sardo-

rum ad Alexandrum 12, 13.
 1. Siculorum ad eundem
 ibid. Tarentinorum ad
 Pyrrhum 18, 1. 1. Thebano-
 rum ad Spartanos 5, 10. 12.
 Tyriorum ad Alexandrum
 11, 10. 11. Vexoris ad Scy-
 thas 2, 3. 8. vxorum ad eos-
 dem 2, 3. 16
 Legationes, *pro legatis* 8, 4.
 3. 30, 3. 5. in legationem
 proficifci 2, 15. 6. legatio-
 nes audire 1, 4. 12
 Legere, *pro eligere* 2, 7. 4. 13,
 1. 13. *Ita lecta pro electis*
 2, 13. 3. 5, 3. 3. 13, 1. 13. le-
 gere fortem vitae 1, 6. 6:
ubi itidem pro eligere eft.
 legere concilium omnium
 veluti vnum fenatum ex
 omnibus 9, 5. 2
 Leges nullae Athenienfibus
 antiquis 2, 7. 3. et Scythis
 2, 2. 5. populis omnibus
 antiquiffimis 1, 1. 2. leges
 Lycurgi 3, 2. 7 et *deinceps.*
 legum Creticarum et La-
 conicarum celebritas 20,
 4. 4
 Leges, *pro conditionibus pa-*
cis 5, 8. 6. leges pacis 30,
 3. 12. in leges pacis leno-
 cinia quaerere 11, 12. 12.
Vid. et infra Lex. leges
 alicuius refpuere 12, 1. 7.
 in leges alicuius transire
 12, 3. 8
 Leni falò 44, 4. 8
 Lenocinia et artes ludicras
 loco armorum exercere
 iubentur Lydi 1, 7. 12
 Lenocinia, *pro, vt fupra* 5, 11.
 7 *appellat*, veniae patro-
 ciniis 11, 12. 12. lenocinia
 quaerere in leges pacis
 ibid.:

ibid. : *pro quaerere ea, quibus leges pacis faciliores reddantur.*
Lenones, *pro legatis* 2, 3. 9
Leo dormientem Sandroco-
 tum lambit 16, 4. 17. leo
 ferocissimus ab inermi Ly-
 simacho interficitur 15, 3. 8
Leonatus nascendo regi tu-
 tor constituitur 13, 2. 14. in
 diuisione imperii Alexan-
 dri minorem Phrygiam
 sortitur 13, 4. 16. occum-
 bit 13, 5. 14
Leonides Lacedaemoniorum
 rex 2, 10. 16. Thermopy-
 las contra Persas occupat
 2, 11. 12. post egregiam pu-
 gnam cum suis caeditur
 2, 11. 18
Leonides Spartanorum regis
 frater Siculorum dux in
 Carthaginenses 19, 1. 9
Leonides tyrannicida 16, 5. 13
Leontini 22, 2. 2
Leontiscus Ptolemaci filius
 15, 2. 7
Leophron Rheginorum ty-
 rannus 21, 3. 2
Leosthenes dux Athenien-
 sium 13, 5. 12
Lepidus Aegyptio regi tu-
 tor datur 30, 3. 4
Lepori exenterato litterae
 inditae 1, 5. 10
Leuare auxilio 5, 2. 12. leua-
 tur crimen communi facto
 22, 10. 10
Lex. legem parendi alicui
 dicere 2, 3. 8. legem pacis
 alicui statuere 9, 5. 1: *in*
quibus lex pro conditione.
Vid. et Leges. sub legibus
 viuere aequo animo 33, 1.

8. *lege victi impensas bel-
 li suscipere* 31, 1. 5
Libamenta dare Oceano 12,
 10. 4
Liber pater 12, 7. 6. **Orientis**
 rex 42, 3. 2. **Liberi** patris
 militia ab Argyraspidibus
 superata 14, 4. 9
Liberalitas Pyrrhi 18, 1. 10
Liberare matrem infamia 11,
 11. 6. **liberatus** magno aestu
 11, 13. 3
Liberatio, *hoc est, in liberta-
 tem assertio* 5, 8. 12
Libertas aliorum, tyranno-
 rum seruitus 5, 10. 8. li-
 bertas militum nimia for-
 midabilis 13, 2. 2. **libertas**
 nullo pretio venalis 2, 14.
 3. **libertas** Aetolorum ad
 Romanos usque illibata 32,
 1. 2. Graecorum expirat
 9, 3. 11. 39, 1. 9. **libertate**
 a Romanis donatur Grae-
 cia 31, 3. 2. Macedonia 32,
 2. 9. **libertatis** Graeciae
 vindices 5, 2. 13
Libertatis poenas pendit Cal-
 listhenes 15, 3. 6. *Ita liber-
 tas est pro libertate loquen-
 di: ut moderatio pro mo-
 deratione animi. usurpare*
libertatem, pro libere loqui
 9, 4. 10
Libido, *pro voluntate* 2, 7. 3.
*Sicuti superioris aeni Ger-
 mania to Mithwill in bonam*
partem accepit. Sallustius
B. Cat. Magis in decoris
armis et militariibus equis
libidinem habebant. Et
sane ipsi vocis origini id
consecutaneum est.
Libido principum pro legi-
 bus 1, 1. 2 et 2, 7. 3
 g Licen-

I N D E X

- Licentia immoderata militaris** 31, 1. 18
Licinius Crassus Cos. ab Aristonico vincitur 36, 4. 8
Lignae tabellae 2, 10. 13. 21, 6. 6. lignei muri 2, 12. 13
Ligortas Achaeorum praefectus 32, 1. 22. *Scribendum potius Lycortas*
Ligures Massiliensium assidui hostes 43, 3. 21. 43, 4. 9. 43, 5. 1
Lineamenta oris, corporis 1, 2. 2. 1, 9. 10. 3, 5. 11. lineamentorum alicuius similitudo 43, 2. 10. 44, 4. 9
Linguae obligatio 13, 7. 1. linguae usum accipere 13, 7. 2. linguae nodi soluti 13, 7. 6
Litare hostias 20, 2. 14
Litterae occultae 2, 10. 13. 21, 6. 6
Litterae Graecae, b. e. lingua Graeca 20, 5. 13. litteras facere, *pro scribere* 27, 2. 6. litterae Athenas veluti templum habent 2, 6. 6. *Vbi pro tota doctrina, et artibus lib.* litterarum studium 6, 8. 9. homo inter litteras natus ibid.
Litium calumnia 38, 7. 8
Littorales, hoc est, littoris uiculae 12, 10. 6
Liuius a Trogo reprehensus 38, 3. 18
Lixarum in exercitu Antiochi ingens numerus 38, 10. 2
Loca bello opportuna occupanda 4, 4. 8. ad locorum patientiam animalia generat natura 2, 1. 11. locorum vicia quaesitis arte remediis molliuntur 2, 1. 6
Locare iuuentutem in insidiis 2, 8. 2. locare magna pecunia templa facienda 8, 3. 8. 26, 5. 23
Locus. in locum alicuius eligere aliquem belli ducem 6, 1. 7. in locum alicuius creatur dux 8, 1. 14. in locum alterius praesse affluibus 12, 12. 9. euocare aliquem in locum alicuius ibid. locum vnum competunt omnes, *id est, dignitatem, honorem* 13, 2. 1. quo in loco positae sint Syracusae 22, 5. 2. locum primum gratiae apud regem occupare 31, 6. 1. post hunc tertio loco regnavit 43, 1. 6. locus spectaculorum in senatu datus 43, 5. 10
Locri a Romanis ad Pyrrhum deficiunt 18, 1. 9. ingentem Crotoniensium exercitum caedunt 20, 3. 6. expugnantur a Dionysio maiore 20, 5. 1. subiguntur a Dionysio minore 21, 2. 8. et spoliantur 21, 3. 8. Dionysium eiciunt 21, 3. 10
Longa militia, pro longinqua 18, 1. 2. longum otium, *diuturnum* 3, 7. 1
Loquacitas hominum 2, 15. 15
Loquitur fama hanc rem 18, 4. 7. loqui fortius quam facere 28, 2. 14
Loramenta 11, 7. 16
Loricae plumatae Parthorum munimentum 41, 2. 14
Lucani bellum gerunt cum Locrensis 21, 3. 3. Pyrrhum in Italiam vocant 18, 1. 1. a Bruttis, progenie sua,

- sua, vincuntur 23, 1. 5. Lu-
 canorum mores 23, 1. 8
 Luctuosa, *hoc est, tristitia, lu-*
gubria, dammosa 9, 3. 3. 38,
 8. 21
 Luctus exercitui indictus 12,
 3. 1. Orodii ob caedem Pa-
 cori 42, 4. 17. nimius est
 contra decus regium 12,
 12. 12
 Lucullus summus imperator
 37, 1. 8. Tigranem vincit
 40, 2. 3
 Ludi in conuiuiis 12, 3. 11. in-
 ter epulas 9, 4. 1. in nu-
 ptis Cleopatrae Philippi
 filiae 9, 6. 3. ludus sunt
 illa omnia, si 29, 3. 2
 Ludibrium fortunae Seleu-
 cus Callinicus 27, 2. 7. lu-
 dibrium omnium aliquem
 reddere 9, 6. 6. in ludi-
 brium fauoris aliquem
 ostendere 36, 1. 5
 Ludibrium, *pro opprobrio* 6,
 1. 5
 Ludicrorum genus varium 7,
 2. 14
 Ludimagister ex rege Diony-
 sius 21, 5. 8
 Luere supplicia, *hoc est, poe-*
nas dare 2, 5. 7. 8, 1. 11.
 poenas 8, 1. 13. 16, 2. 5. *Ex-*
primitur et modus supplicii:
ut luere supplicia crucibus
 2, 5. 6. *Additur et casus*
tertius: luere poenas alicui
 12, 2. 17
 Lues, *pro peste* 20, 5. 20
 Lugubri veste induti Olym-
 piadis accusatores 17, 6. 7.
Scilicet ad concitandam
mulieri inuidiam. Tangit
hunc morem etiam l. 15
§. 27 ff. de iniur.
 Lupercus Romanorum, qui
 Graecis *Pan* est 43, 1. 12.
Hinc
 Lupercalia 43, 1. 13
 Lupa, Marti sacra 43, 2. 8.
 Romulum et Remum alit
 43, 2. 6. *Hinc*
 Luperum animi Romanorum
 38, 6. 10
 Lupus Hieroni puero tabu-
 lam eripit 23, 4. 9
 Luscinus Fabricius. *Vid. F.*
 Luvianorum equorum cele-
 ritas 44, 3. 2
 Lustrationis castrorum apud
 Macedones mos 13, 4. 8
 Luxuria Antiochi Soteris du-
 centis in Parthos 38, 10. 2
 Luxuria, *pro luxu* 3, 3. 4 et 5:
pro leuitate quasi et nequi-
tia 5, 5. 7. *Vid. A. Gell. 7,*
11. luxuria diuitiarum 2,
 14. 7
 Luxus, *pro inutili vestium*
magnificentia 12, 3. 9
 Lycaeus, qui alias *Pan*, Ro-
 manorum Lupercus 43, 1. 12
 Lycaonia dono Romanorum
 Ariarathis filiis datur 37, 1. 2
 Lycia in diuisione imperii
 Alexandri Nearchi euenit
 13, 4. 15
 Lycortas, Achaeorum dux
 32, 1. 12
 Lycurgus Spartanorum legis-
 lator 3, 2. 4. auctorem le-
 gum suarum Apollinem
 Delphicum fingit 3, 3. 10.
 easque voluntario exilio
 firmat 3, 3. 12
 Lycurgus alius Spartanorum
 rex 29, 1. 6
 Lydi rege Croeso cum Cyro
 bellum gerunt 1, 7. 3. ante
 Cyrum inuisti 1, 7. 13. re-
 bellan-

bellantes lenocipia et artes ludicras exercere iubentur 1, 7. 12. Thulcos conduunt 20, 1. 7

Lydia in diuisione imperii Alexandri Menandro eucnib. 13, 4. 15

Lyncistarum familia 11, 2. 2. 11, 7. 1. 2, 15. 1. *Legendum potius Lyncistae. Vid. Not.*

Lysander, Spartanorum dux, Alcibiadem vincit 5, 5. 2. et Cononem 5, 6. 4. Athenienses omni ditione exuit 5, 7. 3. ipsamque urbem oblidet 5, 8. 1. et capit 5, 8. 6. interficitur 6, 4. 6

Lysias orator et exul Syracusanus 500 milites suo stipendio conductos Atheniensibus auxilio mittit 5, 9. 9

Lysimachia vrbs terrae motu euertitur 7, 1. 2

Lysimachus in diuisione imperii Alexandri Thraciae et Ponto praeficitur 13, 4. 16. bellum contra Antigonium instruit 15, 1. 4. a Cassandro sociis in auxilium mittitur 15, 2. 17. Leonem interficit 15, 3. 8. et generum suum Cassandri filium 16, 2. 4. filium suum Agathoclem 17, 1. 4. Pyrrhum Macedonia pellit 16, 3. 2. Lysimachi vita et laudes 15, 3. 1. cum Seleuco bellum et comparatio 17, 1. 8. mors 17, 2. 1

Lysimachus superioris filius ab auunculo Ptolemaeo occiditur 24, 3. 7

M

Macedones inter oria Graecorum emergunt 6, 9. 6. regem infantem in cunis in aciem deferunt 7, 2. 8. sub Alexandro omnium rerum praeter militiae immunes 11, 1. 10. gaudent amisso Alexandro 13, 1. 7. Olympiadem occidendam decernunt 14, 6. 7. Macedonum indurata bello virtus 3, 9. 9. virtus 11, 6. 11. laus 11, 9. 5. instituta ad comitatem 11, 11. 12. reges 7, 1. 12. ante Alexandrum diademate non vsi 12, 3. 8. salutantur, non adorantur 13, 7. 3. Macedoniae regum sepulcra 7, 2. 2. numerus 33, 2. 7. virtus 7, 1. 4

Macedonia 7, 1. 1 et seqq. caput imperii Alexandri 13, 6. 11. Macedoniae nobilitas 33, 1. 1. status turbatus 14, 5. 8. Macedonia, *pro ex Macedonia* 12, 1. 4. *Vid. Notam Berneggeri ad 14, 5. 9*

Macedonici regni finis 33, 2. 7

Macies terrae, pro siccitate et asperitate 43, 3. 10

Macula segnitiae, id est, ex segnitia 36, 1. 1

Maeotis 1, 1. 9

Magi regnum Persarum invadunt 1, 9. 9. occiduntur a septem 1, 9. 20. magorum Babyloniae dexteritas in vaticinando 12, 1. 3. magorum praedicta contemnere ibid.

Magia Aegyptiorum studium 36, 2. 7. Zoroastris inuentum 1, 1. 9

Magicae artes 1, 1. 9

Magis,

- Magis, *comparatio iunctum* 3, 3. 7. 12, 11. 2. *Ita magis clarior. l. fin. C. de iur. domin. impetr. Plura id genus congeffit Berneggerus. in Notis ad 3, 2. 7. non moenibus magis quam armis, pro armis aequae ac moenibus* 1, 10. 19. *Sic et non magis virorum imperio quam feminarum virtutibus* 2, 1. 2. *Vid. et 3, 2. 7*
- Magnanimitas Alexandri 12, 15. 4
- Magnificencia ludorum 9, 6. 3
- Magnificentiora castra foli-
to 12, 18. 16: *maiora.*
- Magnitudo, *pro excellentia* 2, 15. 19. *Ita magnitudo Alex-
andri* 12, 16. 4. 14, 5. 10. *Mithridatis* 37, 2. 1: *pro po-
tentia* 37, 2. 4. 5: *pro mole
corporis* 11, 12. 5 et 8. *ma-
gnitudo Cyri praenuntiata
fuit* 1, 4. 3. *magnitudine
animi aliquid facere* 11, 12.
12. *ea magnitudine virum
et sapientiae fuit in omni-
bus* 13, 1. 11. *magnitudinis
infinitae elephantus* 15, 4.
19
- Magnus, *pro multo* 22, 7. 6
- Mago 18, 7. 6. 19, 11. 1. Mago
Carthaginiensium dux Ro-
manis auxilio missus 18, 2. 1
- Machinari alicui exitium 39,
4. 7 et 10
- Maiestas regia 1, 7. 7. 1, 9. 11.
Africani 31, 7. 9. *maiestas
deorum vindicata per il-
lum* 8, 2. 7. *sine maiestate
numinis Apollinis nihil
gestum* 8, 2. 11
- Maior imperus, *hoc est, acer-
rimus et cui resisti non por-*
est 4, 1. 1. *Ita maior casus
l. 1 de edendo. maior mal-
litas l. 5 quod metus causa.
maior vis l. 3, 1 naut. caup.
et l. 25, 6 locati. maior va-
letudo* 13, 6. 11. *in maius
omnia extollit fama* 2, 13.
2. 14, 1. 2. 25, 1. 8. *Ita fere
Liu. 4, 1. 3 et 4, 34. 7.
Athenarum restitutio in
maius* 2, 14. 2
- Mala captiuitatis 3, 5. 2
- Male agere rem, *pro infeli-
citer* 4, 5. 3. *Vid. et Ind.
Nep. in Male.*
- Malum, *pro infortunio* 27, 1. 5
- Malum discordiae, *hoc est,
ponum Eridis* 12, 15. 11
- Malchus Carthaginiensium
exul 18, 7. 2. *patriam obsidet*
18, 7. 6: *filium suum cruci
affigit* 18, 7. 15. *occiditur*
18, 7. 18
- Maligne praebere commea-
tus (*nicht zu lieb worden
lassen, durch den rauffen
geben*) 5, 2. 14. *Ita Plinius*
7, 50. *Malignum et breue
est hoc munus naturae
(vitam intelligit) etiam in
iis, quibus largissime con-
tingit. Ita Seneca benef. 6,
34 maligne apertae fores.*
- Malo, *qui se feminam malit
esse quam virum* 1, 3. 3.
*Ita Nepos: cupit se tecum
affinitate coniungi. Vid.
Ind. Nep. in Cupere et Po-
stulare.*
- Mamma etiam virorum est.
*sagitta sub mamma traie-
iectus* 12, 9. 12
- Manat origo alicuius ab ali-
quo 23, 4. 4
- Mandare, *hoc est, iubere dici.*

I N D E X

- in entbieten* 24, 2. 4. infidiis, *hoc est, uti infidiis* 5, 2. 5. mandare aliquem interficiendum 5, 2. 5. mandare adoptionem, *pro mandare, ut aliquis adoptetur* 9, 2. 3. mandare alicui curam alicuius 13, 6. 10. violationem sui violatis numinibus 39, 3. 11
- Mandata alicui dare ad parentes eius 12, 15. 3. mandatis occultis societatem inire cum aliquo 31, 1. 7. mandatis alicui praecipere 31, 2. 1
- Mane. primo mane 1, 10. 4
- Manera. fortius mansisse, quam dimicasse 1, 11. 11
- Manes interfectorum placare 20, 2. 6. manium pacem occupare 20, 2. 7. manes obuersantur ante oculos 26, 2. 5. manibus interfectorum poenas pendere 36, 4. 2
- Manifesto quodam numine 44, 4. 7
- Manlius Bulso Cos. 41, 4. 4. *Vid. etiam B.*
- Manlius Maltinus a Mithridate vincitur 38, 3. 8 et 14. idque in Cappadocia 38, 4. 6
- Mansiones, *pro itineribus (hoc est, contrarium pro contrario, quae quomodo idem quandoque significant, dicit aliquid A. Gell. lib. 7 cap. 21.)* 13, 8. 5. Mansiones possunt etiam dici castra, quod in iis manetur. *Vid. Liu. 44, 38. 2. Idem ergo est continuatis mansionibus, quod cont. castris. Vide Notam Bernheckeri ad b. l.*
- Mansuetacta barbaria 43, 4. 1
- Manubiae, *pro omnibus, quae bello capta sunt* 5, 10. 2
- Manumissio apud Parthos nulla 41, 2. 9
- Manus abstinere a proximis 8, 6. 4. in manibus alicuius pueritiam agere 12, 6. 11. *Nostri: auf iemandes Armen.* Sic in manum accipere 1, 4. 12. manu promptus 23, 4. 11. manu fortis 25, 4. 8
- Manus, *pro copiis, exercitu* 2, 11. 10. 2, 13. 3. 12, 10. 1. 13, 5. 7. 28, 2. 5: *pro multisudine, turba* 16, 3. 9
- Marathonii campi 2, 9. 9
- Marcens quotidiana luxuria 34, 2. 7
- Marcus Lepidus. *Vid. L.*
- Mardi subiguntur ab Alexandro 12, 3. 4. a Phrshate 41, 5. 12
- Mardonius cum exercitu in Graecia remanet 2, 13. 34
- Olynthum expugnat 2, 14. 1. vincitur et fugatur 2, 14. 6
- Mare Adriaticum 20, 1. 9.
- Aegyptium 2, 2. 19. Caspium 42, 2. 9. inferum 20, 1. 7. mortuum 36, 2. 6. Ponticum 2, 1. 19. superum 4, 1. 1. 20, 1. 8
- Maria pontibus a Xerxe strata 2, 10. 24
- Maris latrocinium, *pro piratica* 43, 3. 11
- Margiani 41, 1. 10
- Mars Amazonum pater 2, 4. 13. item Romuli et Remi 43, 2. 4
- Marte aequo discessum est vtrunque, *id est, aequo praelio*

lio 3, 6. 9. *Sic et dicunt*
 aperto Marte, caeco Marte
 dimicare: *pro quorum prio-*
re Noster aperto praelio.
 Vid. Aperto.
 Maricum bellum 38, 4. 16
 Marthesia Amazonum regina
 2, 4. 12. interficitur 2, 4. 16
 Masinissa Numidarum rex
 Romanorum socius 33, 1. 3.
 Masinissa in Romanis me-
 rita 38, 6. 4
 Massilia conditur 43, 3. 8 et
 20. infidiis a Comano pe-
 titur 43, 4. 8. obsideretur a
 Catumando 43, 5. 6
 Massilienses, pro Phocensi-
 bus conditoribus suis de-
 precantur 37, 1. 1. cum Gal-
 lis et Liguribus bella ge-
 runt 43, 5. 1. Carthaginien-
 ses vincunt 43, 5. 2. Romae
 incendium publico fune-
 re prosequuntur 43, 5. 10
 Massiliensium instituta 13, 4. 15
 Mater Alexandri: *vid.* Olym-
 pias. Darii: *vid.* D. matres
 suas interfecerunt Anri-
 pater Cassandri 16, 1. 2. Alex-
 der Aegyptius 39, 4. 7. Gry-
 pus 39, 2. 12. Ptolemaeus
 Philopator 29, 1. 5
 Materia scelerum auri argen-
 tique vsus 3, 2. 12: *ubi ma-*
teria pro occasione: sic et
materia seditionis 11, 5. 3.
 materia vocatur bitumen 1,
 2. 7. generandis ignibus
 soli Siciliae naturalis ma-
 teria 4, 1. 3. non minorem
 rerum materiam habere
 in Italia, quam alium in
 Persis 12, 2. 2. materia ma-
 gna incrementorum est
 aliquid alicui 13, 4. 23. ma-

teriam quietis auide arri-
 pere 33, 1. 7. materia vbe-
 rior (belli) Italia 31, 5. 4
 Matrimonii origo 2, 6. 7. in
 matrimoniis non habenda
 ratio pecuniae 3, 3. 8. ma-
 trimonia, *boc est, uxores* 3,
 3. 8. 3, 5. 6. 14, 3. 7. 18, 5. 5.
 matrimonii reticenda 1, 7.
 15. in matrimonium dare
 1, 7. 1. tradere 1, 4. 4. ma-
 trimonio iungere marem
 feminae 2, 6. 7. in matrimo-
 nium accipere aliquam
 17, 2. 14. in matrimonium
 recipere. Vid. *recipere.*
 ex matrimonio alicuius li-
 beros tollere 17, 3. 4
 Matronarum ornamenta pu-
 dicitia, non vestes 20, 4. 12
 Matronali habitu amicti Ma-
 cedones Persicorum lega-
 torum libidinem puniunt
 7, 3. 6
 Matura ex aliquo, *boc est, vi-*
cina partui 13, 2. 5. matura
 senectute decedere 41, 5. 5
 Maturare fugam 2, 13. 7. *Ita*
Virg. Aen. 1, 141. opus 2,
15. 5 et 7. De hac voce vid.
Macrob. Saturn. 6, 8
 Maturior conceptio, *boc est,*
celerior 3, 4. 6. maturius,
celerius 3, 1. 3. maturior in-
 doles 6, 5. 4
 Maturum, *pro eo, quod ad*
perfectionem suam dudum
peruenit, et iam corruptioni
opportunitum est 11, 5. 7
 Mauri Carthaginensium ho-
 stes 19, 2. 4
 Maxitani 18, 6. 21
 Medea coniux Aegei 2, 6. 14.
 Iasonis 42, 2. 16. Colchos
 redit 2, 6. 14
 Medea

I N D E X

- Medea vrbis 42, 3. 8
 Medela 11, 1. 7
 Medi quandiu regnauerint 1, 6. 18. subiguntur a Parthis 41, 6. 9
 Medi, *pro regione Medorum* 1, 6. 17. *Vid. et Parthi et Persae.*
 Media maior et minor 13, 4. 13
 Medici imperii origo 1, 3. 6. 42, 3. 8. finis 1, 6. 18
 Mediocre, *pro modico, paruo* 7, 3. 7. mediocris vir, *non illustri loco natus* 1, 4. 4. haud mediocris fructus, *non exiguus, magnus* 4, 2. 4. haud mediocris metus capit 11, 1. 5. non mediocre momentum accessere viribus Persarum 11, 4. 12. non mediocre momentum partium 31, 6. 12. non mediocris populus 13, 3. 11. cum mediocri turba popularium venit in Italiam 43, 1. 6
 Mediolanum Gallorum colonia 2, 5. 8
 Medio tempore, (*mitlerweile*) *hoc est, interea* 4, 3. 1. 2, 4. 1. 3, 2. 6. medii itineris loca arida 21, 10. 7. media portione, *dum bibit* 12, 13. 8
 Medirabundus bellum 38, 3. 12. *Ita Sallust. vitabundi tela* *Iug.* 60, 4, *et classem* *Hist.* 3, 3. 7
 Medus Aegei ex Medea filius 2, 6. 14: *qui et Medius appellatur* 42, 2. 16
 Megabazus ad subigendam Thraciam a Dario missus 7, 3. 1. Bubarem cum exercitu in Macedoniam mittit 7, 3. 7
 Megara a Pisistrato paene capitur 2, 8. 5
 Megarenses Atheniensium inimici 2, 7. 7. strategemate vincuntur 2, 8. 3
 Mel inuentum 13, 7. 10. 44, 4. 2
 Meleager 13, 2. 6. 13, 3. 2. summae rerum praeficitur 13, 4. 5
 Melior, *hoc est, aptior* 7, 2. 7. *Ita Virg. Georg.* 1, 286 *et Aen.* 5, 68: *hoc est fortior* 9, 2. 4, *et ibi notata. Sicut etiam bonus pro forti ponitur: ut apud Sallust. Iug.* 53, 10, *et Tacit.* 1, 3. 1. ad meliora patriae tempora se reservare 1, 11. 5. 28, 4. 9
 Memini. nec belli periculorum meminere, *pro non cogitabant de bello gerendo* 11, 5. 9
 Memorabile in clade Cyri 1, 8, 12. factum Solonis 2, 7. 5 in Memoriam alicuius facti reuocari. *Vid. Reuocare.*
 Menalippe Amazon ab Hercule capta 4, 4. 23. traditis a sorore armis redimitur 2, 4. 25
 Menander in diuisione imperii Alexandri Lydiam sortitur 13, 4. 15
 Menelaus Alexandri M. abauus 7, 4. 3
 Menelaus Prolemaci primi frater a Demetrio primo caprus fratri remittitur 15, 2. 7
 Menelaus Philippi primi frater 7, 4. 5. ab eodem occiditur 8, 3. 13
 Mentionem habere, *pro mentionem facere* 10, 2. 2. mentionem

- tio orta rerum gestarum
 inter ebrios 12, 6. 2
 Mentiri sexum 1, 2. 4. origi-
 nem alicuius 35, 2. 4
 Mercari ab aliquo, ut disse-
 rat bella 6, 1. 4: *quod alibi*
redimere bellum. mercari
pacem ingenti pecunia
 24, 4. 7
 Mercatus Olympiacus 13, 5.
 3. *Mercatus autem dici-*
tur, quia tanu celebri in con-
ventu mercaturam et nun-
dinas exerceri occasio fuit.
hinc quidam nostrum voca-
bulum die Messae a Missa
deriuatum, nec absurde, pu-
sant, quod eo potissimum
tempore, cum Missae lege-
bant, (quod, priusquam vi-
liores esse coeperant, bis aut
ter quotannis fiebat) pro-
pter frequentiam eo venien-
tium nundinae committe-
bantur.
 Merces. tam foeda ei merces
 reddita 12, 7. 10
 Mercenarius miles 8, 1. 9
 Meretricis in aula Ptolemaei
 potentia 30, 2. 1
 Meretrix quaedam Antio-
 chum Hieracem custodia
 Ptolemaei liberat 27, 3. 11
 Mergere naues 2, 12. 27: *quod*
alibi suppressere.
 Mergis, Cambyxis frater, eius
 iussu inrerficitur 1, 9. 5
 Meritum alicuius in aliquem,
de eo, qui est male meritus
 1, 6. 8
 Mero saucius 24, 8. 1
 Mesopotamia in diuisione
 imperii Alexandri Arcesi-
 lao sorte venit 13, 4. 23
 Messenia vrbs 3, 4. 1
 Messenii post decennalem
 obsidionem 3, 4. 3. nec vir-
 tute, sed insidiis a Sparta-
 nis expugnantur 3, 5. 1. re-
 bellant 3, 5. 2. denuo vin-
 cuntur 13, 5. 15. et rebel-
 lant 3, 6. 1. legatos ad Pyr-
 rhum mittunt 25, 4. 4. Phi-
 lopoemenem capiunt 32,
 1. 6. vincuntur ab Achaeis
 32, 1. 14
 Messes, *pro frugibus, fru-*
mento 24, 7. 6
 Metallorum in Hispania co-
 pia 44, 1. 8
 Metapontini Graecorum co-
 loni 20, 2. 1. foedus cum
 Alexandro Epirota iun-
 gunt 12, 2. 12
 Metellus Romanorum ad Pto-
 lemaeum legatus 38, 8. 12
 Metiri vitae finem non an-
 norum spatio, sed imperii
 terminis 17, 1. 12
 Metuentibus nulla quies 2,
 13. 11. 24, 8. 13
 Methona. *Vid. Mothona.*
 Metus auxiliorum potentium
 maior quandoque, quam
 qui ex hoste est 4, 3. 7. me-
 tus religionis taedium ad-
 fuescendi legibus vincit 3,
 3. 10. metus capit aliquem
 11, 1. 5. metum alicui de-
 mere 11, 1. 8
 Mezentius Aeneae hostis 43,
 1. 13
 Micalus, seruus Anaxilai, et
 eius liberorum tutor 4, 2. 5
 Mida Phrygiae rex 11, 7.
 14
 Midas Macedoniae regulus
 7, 1. 11
 Miles gregarius rex fit 13, 4.
 11. militum vires labore
 5 5 acuum-

- accipiuntur 20, 1. 2. miles
 pro militibus 5, 6. 8
 Militaria dona 23, 4. 33
 Militaris disciplina: *vid.* D.
 militaris aetas 5, 6. 5. mi-
 litaris scientia 5, 6. 9
 Militia, pro expeditione 20,
 1. 3: pro exercitu 32, 2. 2.
 ad militiam Persicam ire
 35, 4. 6. militia remotior
 12, 5. 6
 Militiae labor frugalibus fa-
 ciliior 3, 2. 10. militiae va-
 catio Persis a Magis con-
 ceditur 1, 9. 12. praeter
 haec omnia Macedonibus
 ab Alexandro 11, 1. 10
 Milo amicus Pyrrhi 25, 3. 2
 Milo. Laudaniae percussor
 28, 3. 8
 Miltiades Atheniensium dux
 Darium vincit 2, 9. 13. in
 carcere moritur 2, 15. 19
 Mindarus Lacedaemoniorum
 dux 5, 4. 1
 Minerva pro Delphis pu-
 gnat 24, 8. 5. Massiliensium
 hostem terret 43, 5. 6. Mi-
 neruae sacrae Athenae 2, 6.
 9. panificiis placatur 20, 2. 7
 Minium in Hispania nascitur
 44, 1. 9. 44, 3. 7
 Minithaea Amazonum regina
 12, 3. 5
 Minithya vltima Amazonum
 regina 2, 4. 33. *Efl. autem*
eadem cum superiori.
 Minister regni amarior quam
 ipse rex 16, 1. 14
 Minor viribus, *hoc est, infe-*
rior 39, 4. 4
 Minuuntur animi Romanis
 31, 8. 8
 Minus. nihil minus quam
 bellum metuere 7, 6. 9
 Miracula Siciliae 4, 1. 8
 Mirus, pro magno. mirus tu-
 mor 11, 11. 12
 Miscere querelam publicam
 cum priuatis casibus 5, 7. 6.
 victos victoribus affinita-
 tibus connubiorum 12, 12. 2
 Miserari, cum accusat. 8, 5. 13.
 12, 5. 5. 27, 1. 5. 28, 5. 12:
pro miserevi, nisi forte ita
legendum 5, 8. 7. 15, 3. 6.
 43, 4. 11. miserari vicem
 suam, vicem filiorum, *pro*
queri de fortuna 8, 5. 13.
 miserari casum senis 12, 5. 4
 Miseratio alicuius tenet ali-
 quem 7, 2. 11
 Misericordia alicuius per-
 moueri 5, 10. 7. misericor-
 diam mouere 4, 4. 1. mi-
 sericordia motus 1, 4. 11.
 nulla misericordia sangui-
 nis permotus 10, 3. 1
 Miseros conuicia non decent
 14, 4. 4
 Missio, flagitare missionem
 12, 11. 5
 Mithridates Ponticus Hiera-
 cliensium hostis 16, 4. 8
 Mithridates alius Romano-
 rum socius 37, 1. 2
 Mithridates Eupator supe-
 rioris frater 37, 1. 7. eius
 pueritia 37, 2. 4. admini-
 stratio regni 37, 3. 1. bellum
 cum Romanis cupit 37, 4.
 5. Ariarathem ex sorore
 nepotem interficit 38, 1. 11.
 eius fratrem Cappadocia
 pellit 38, 2. 2. Romanorum
 legatos vincit 38, 3. 14
 Mithridatis oratio ad milites
 38, 4. tot. genus et no-
 bilitas 38, 7. 1. parricidia
 38, 1. 1
 Mithri-

I N D E X

- Mithridates** Parthorum rex
41, 6. 1
- Mithridates** Parthorum rex,
cognomento Magnus 42,
2. 3. regno a suis pulsus, a
fratre interficitur 42, 4. 4
- Mitigare** vix mitigatus est
patri reuocanti, *pro vix
adductus est, ut ad patrem
in regnum rediret* 9, 7. 6.
mitigare animum alicuius
13, 3. 2. mitigare populum
16, 1. 18. mitigato vultu
18, 4. 9
- Mittere**, *pro iacere* 1, 3. 5. vo-
cem, *boc est, edere vocem*
42, 4. 18. mitti in auxilia
quorundam 4, 4. 3. mitte-
re malum discordiae inter
aliquos 12, 15. 11. mittere
sub iugum 38, 4. 12. mitte-
re ad corpus requirendum
44, 4. 3. mittit se ventu-
rum 5, 3. 7: *pro, qui nun-
tiarent, se venturum.*
- Mobilitas** militum 26, 2. 12
- Moderatio** Ptolemaei 15, 1. 7.
moderatio similis vtinam
reliquis mortalibus esset
2, 2. 12. *In quibus modera-
tio est, pro moderatione
animi. Sic et Val. Maxi-
mus* 4, 1, *et alii saepius.*
Vid. et Nostrum 1, 1. 1. mo-
derate administrare re-
gnum 7, 2. 5. moderate re-
gna diuidere 2, 10. 11
- Moderatus**, *qui iustam medio-
critatem seruat* 7, 6. 16.
moderata polliceri 11, 1. 9
- Modicus**, *pro exiguo* 2, 3. 14.
7, 1. 1. modicae vrbes 9, 1. 1.
non modica solatia 19, 3. 4
- Modulari** neruorum oblecta-
menta 30, 1. 9
- Modus**. in modum triumphi
5, 7. 2. 16, 5. 5. modum sta-
tuere sumtibus nuptiarum
21, 4. 5. in modum reo-
rum 36, 4. 2
- Moles**, *pro aggeribus contra
vim aquae* 2, 1. 20. *Sic Cic.*
2 *off.* moles fluctibus op-
positae. maiori mole re-
parare bellum 22, 3. 9
- Moliri**, *pro aggredi* 3, 15. 1.
moliri aliquid in aliquem
14, 4. 11
- Mollior labor**, *boc est, tolera-
bilior* 12, 4. 4
- Molliri** vitia locorum arte 2,
1. 6
- Molossi**, qui postea Epirotae
17, 3. 1
- Momentum**, *pro pondera, ro-
bore* 11, 4. 12. 13, 6. 12. 17, 2.
11: *pro tempore* 2, 14. 9:
pro vi, efficacia 5, 4. 12.
ignobile, *pro re non magni
laboris et usus* 7, 3. 1. mo-
menti tantum in vno viro
5, 4. 12. brevis momenti
culpa 6, 3. 8. non modi-
cum momentum victoriae
in repentino metu hostis
22, 5. 7
- Mons** sacer apud Nyfam 12,
7. 7. Palatinus 43, 1. 11.
aureus in Hispania 44, 3. 9.
Zapaortenon in Parthis
41, 5. 2. montes Daedali
12, 7. 9. Riphaei 2, 2. 1.
montes in plana deducti
a Xerxe 2, 10. 24
- Monstra** in freto Siculo 4,
1. 13
- Monstrare**. *monstro* alicui
arare 2, 6. 5
- Moram** facere rebus agendis
6, 2. 16: *pro differre quas
agenda*

- agenda sunt.* non magnam
 moram facere bello 5, 6. 4:
pro facere imbecillitate sua,
ut breui bellum finiatur.
Simile illud Virgilii: Pu-
 gnae nodumque moram-
 que. vna haec mora est illi
 a Graecia 29, 2. 9
 Moratur ea res victoriam 1,
 10. 6. nec dicta res morata
 2, 2. 13. morari in radice
 montis, *pro habitare* 12, 5.
 9. nec facultas, nec ino-
 pia moratur fugam 31, 2. 4
 Mos Cypriorum prostituere
 virgines suas 1, 5. 4.
 Graecorum, ut qui corpo-
 ra caesorum petit, *pro vi-*
cto sit 6, 6. 9. Lucano-
 rum in instituendis liberis
 23, 1. 7. Macedonum salu-
 tare reges, non adorare
 12, 7. 3. Persarum in eli-
 gendo rege 10, 1. 2. Sego-
 brigiorum in elocandis
 filiabus 43, 3. 10. mos inge-
 nii humani, quo plura
 habet, eo plura concupi-
 scere 6, 1. 1. mores Ama-
 zonum 2, 4. 4. Hispano-
 rum 44, 2 tot. Laco-
 num ante Lycurgum solu-
 ti 3, 3. 10. Parthorum 41,
 3 tot. Philippi *primi* 9,
 8. 4. Scytharum 2, 2. 3
 Morem vestis exinde gens
 vniuersa tenet 1, 2. 3. mo-
 re ingenii sui 8, 3. 15. in
 morem vinearum 36, 3. 4.
 vestis sui moris 41, 2. 4.
 armorum mos *ibid.*
 Mori, *de morte tantum natu-*
rati 11, 11. 9. moriens, *mori-*
si vicinus, animam agens
 3, 3. 12
 Mors ambigua praedicta 12,
 2. 4 et 14
 Mortes 12, 1. 5. 16, 1. 1. 19, 3.
 6. morti succumbere 14,
 6. 12.
 Morfu nauem detinet Cy-
 naegirus 2, 9. 18
 Mortales, *pro hominibus* 2, 2.
 7, et saepius, *quomodo et*
alii. Vid. Ind. in Nep. mor-
 tali manu cadere 14, 4. 12
 Mortalitas. humana mortali-
 tate maius opus 12, 16. 3
 Mortuos cremare. *Vid. C.*
 Moses Iosephi 36, 2. 12
 Mothona 7, 6. 14
 Motus siderum 1, 1. 9, diuersi
 motus animorum 11, 1. 1.
 ne quis motus in Mace-
 donia oriretur, *pro tumultu*
 11, 7. 2. motum oppri-
 mere 12, 1. 9. ex motu vni-
 versorum consilium fume-
 re 14, 3. 3
 Mouere arma 2, 8. 1. bellum
 aduersos alios 5, 2. 1. 13,
 5. 1. moueri misericordia
 1, 4. 11. domestica gloria
 2, 4. 8. seditionem mo-
 vet fama aduersi belli 2,
 13. 1. mouere aliquem, *ut*
aliquid faciat 4, 4. 2. mo-
 vere agmen 7, 1. 9. mo-
 tus, *der sich bewegen laßt*
 9, 3. 8. mouebat haec mul-
 tudo hostium Alexan-
 drum, *id est, percellerat* 11,
 9. 1. motus pietate mu-
 lierum 11, 9. 15. moueri
 multitudinem hostium, *pro*
terreri 11, 13. 8. moueri
 iustis precibus 12, 8. 16. bel-
 lum mouet discordia 16, 3.
 1. moueri fortuna alicuius
 18, 3. 8. mouendi belli
 occasio

- occasio 22, 3. 8. motus pu-
 dore 28, 3. 16. verecundia
 alicuius 32, 2. 4
 Mox, *pro postea* 43, 3. 4. *Ita*
Sidon. Apollin. carm. 9
vers. 53. *Rursus noster* 2, 4. 4.
 9, 7. 3. *Nec semper ad tem-*
pus refertur, sed interdum
ad solum ordinem 12, 12. 11
 Muliebris aemulatio 14, 5. 2.
 audaciae exemplum Arte-
 misia 2, 12. 23. Eurydice 14,
 5. 4. Semiramis 1, 2. 1
 Muliebriter 1, 8. 2. 14, 6. 11
 Mulierum bello Spartanor-
 um maior virtus quam
 virorum 25, 4. 6
 Multiplicato metu 43, 2. 4.
 multiplicata victoria 43, 5. 1
 Multitudo obsessorum iplis
 nocet 14, 2. 3. multitudo
 credula, *pro plebe* 7, 8. 9.
 omnis multitudo obviam
 procedit 5, 4. 9
 Mummius. Cos. Achaeos
 vincit 34, 2. 5. Sp. Mum-
 mius legatus Romanorum
 ad Ptolemaeum 38, 8. 12
 Mundus. si mundi, quae
 nunc partes sunt, aliquan-
 do unitas fuit 2, 1. 14
 Municipes, *pro ciuibus* 1, 12. 14.
 Munificentia, *pro liberalita-*
te 12, 11. 2: *pro magnificen-*
tia 25, 1. 4
 Munimenta hostibus belli-
 que receptacula non ex-
 struenda 2, 15. 2
 Munitiones, *pro operibus, lo-*
ricis nempe et fossis etc.
 4, 4. 5
 Murgantini Syracusanorum
 hostes 22, 2. 1
 Mures Abderitas pellunt 15,
 2. 1
 Murinae pelles 2, 2. 9
 Murus 6000 passuum infra
 17 diem consummatus 12,
 5. 12. muris quando pri-
 mum inclusa Sparta 14, 5. 6
 Mutare morem veterem no-
 va imperii cupiditate 1,
 1. 4. veluti sexum cum
 matre mutasset 1, 2. 11. ni-
 hil mutato vultu, 1. 5. 3.
 mutare genus pugnae 2,
 5. 4. mutare nihil de legi-
 bus alicuius 3, 3. 11. quid
 addendum, mutandum le-
 gibus ibid. mutare ducem
 Alcibiadem Conone 5, 5.
 4. mutare locum sepultu-
 rae 7, 2. 4. rex nonnisi
 morte mutatur apud Per-
 sas 10, 1. 2. corpus homi-
 nis, non virtutem regis
 mutare 11, 1. 10. mutare vi-
 tam luxuria 20, 4. 2. latro-
 ciniis 22, 1. 5. mutantur
 imperia noua regum suc-
 cessione 29, 1. 1. mutata
 fortuna cum loco 31, 5. 9.
 mutare cultum armorum,
 vestis, victum 44, 2. 8
 Mutuari de piratica com-
 mercium pecuniae 9, 1. 5
 Mutuo. petere mutuo ab
 aliquo naues 17, 2. 13
 Mutuus. mutua vulnera ac-
 cipere 13, 8. 8. mutuarum
 rerum commercium 18, 5.
 8. mutua virtutis aemula-
 tio 22, 4. 5
 Mycale mons, *sive promon-*
torium, Asiae 2, 14. 7
 Myrtalis, quae postea Olym-
 pias, mater Alexandri 9,
 7. 13
 Mysteria Cereis euulgare
 nefas 5, 1. 1
 Nabis

I N D E X

N

Nabis Lacedaemoniorum tyrannus 30, 4. 5. multis Graeciae ciuitates occupat 31, 1. 5. vincitur a Flaminio 31, 3. 1. bellum cum Achaeis gerit 31, 3. 3
Nannus Segobrigiorum rex 43, 3. 8
Nascendi auctor, *boc est, confilii; ex cuius executione ipsi nati sunt* 5, 4. 6
Nasceretur, pro natus esset 13, 2. 11
Nasci, pro fieri, existere 39, 2. 14. nata ut discordia inter aliquos 35, 1. 1. nascuntur noua bella ex integro 15, 4. 25. 19, 1. 9. natus in ludibrium fortunae 27, 2. 5
Natura ad locotum patientiam animalia quoque generauit 21, 3. 11. Scythias dat, quod nec Philofohia Graecis 2, 2. 14
Natura, pro operibus naturae 2, 10. 25. loci, *boc est, situs, forma, ingenium loci* 4, 1. 18
Naturae ius est, primogenitum succedere 2, 10. 2. 31, 1. 2
Naturalia, pro genitalibus 1, 4, 2: *pro sponte natis* 12, 7. 7. sidera, *nescio quomodo pro sole et luna* 22, 6. 3. naturalis materia, *boc est, ipsa natura apta* 4, 1. 3. naturalis conditio factorum, *de tempore mortis* 2, 2. 13
Naualle bellum 4, 4. 10. 6, 1. 7. naualis gloria vindicata 5, 4. 7. naualis vsus

manet Atheniensibus, 6, 1. 8

Nauis. nauem hostilem amissis manibus morfu retinet Cynaegirus 2, 9. 18. naues mercium 9, 1. 8: rostratae 31, 6. 9. nauium Xerxis numerus 2, 10. 20. naues longae 2, 4. 19 *et saepius.*
Ne quid mali deesset 16, 5. 2. *Frequens auctoribus locutio. Polli. in Gallien. cap. 6 et alii complures, Ita Flor. 3, 19. 11*
Nearchus in diuisione imperii Alexandri Lyciam et Pamphiliam fortitur 13, 4. 35
Nec non et 4, 1. 3
Neceffe habere, id est, cogi 4, 3. 3. 16, 1. 10. 25, 2. 2. 40, 1. 6
Necessarius. epulis necessaria 1, 8. 5
Necessitas animum auget 1, 1. 6. 13. *Ita Flor.* aucta necessitate virtus 3, 3. 13. necessitatis vis 16, 4. 5. necessitate auxiliorum solvere aliquem 9, 2. 2. necessitas calamitatum tanta 16, 4. 5
Necessitudo, boc est, amicitia 11, 3. 1: *pro consanguinitate* 12, 15. 9. 39, 3. 10
Nedum. vix patienter vni viro, nedum feminae, parere 1, 2. 1
Nefandissima quaeque 16, 4. 11. nefandissimum caput 18, 7. 10. nefanda lues 19, 3. 10
Negare, pro denegare 10, 2. 4. negare de aliquo 22, 1. 15
Negotium. nullo negotio, *pro facile* 1, 7. 5. nihil negotii super-

- supereffe, *pro rem esse fac* 1, 10. 6. velut nihil negotii suscepissent 34, 2. 2
- Nemo Gallorum, qui Delphos oppugnaverunt, euasit 24, 8. 16
- Neoptolemus Eumenis socius 13, 6. 15. proditor 13, 8. 5. interficitur 13, 8. 8
- Neoptolemus Olympiadis pater 7, 6. 10
- Nere purpuram colo 1, 3. 2
- Neris ultima Aetidarum 28, 3. 4
- Nervi, *pro filibus* 10, 1. 9
- Nex. ad necem quaeri 17, 3. 18
- Nexi, *hoc est, vincti* 21, 1. 4. 21, 2. 2. nexi sodalitii iuris sacramento 10, 4. 14
- Nexus, *pro nodo* 11, 7. 4
- Nicaca vrbs Indiae ab Alexandro condita 12, 8. 8
- Nicanor in diuisione imperii Alexandri Parthos sortitur 13, 4. 23
- Nicias Atheniensium dux in Sicilia 4, 4. 3. Syracusanos duobus praeliis victos 4, 4. 4. obsidet 4, 4. 5. vincitur 4, 5. 7. capitur 4, 5. 11
- Nicomedes Prusiae Bithyni filius patrem interficit 34, 4. 5. inita cum Mithridate societate Paphlagoniam occupat 37, 4. 3. Cappadocia a Mithridate pellitur 38, 1. 5. Paphlagoniae possessione priuatur 38, 2. 9
- Nicomedes prioris filius ex saltatrice 38, 5. 15. regno a Mithridate pellitur 38, 3. 6. supplex Romam venit 38, 3. 7
- Nihil difficile persuadere persuasus mori 2, 13. 14. nihil ex victoria praetor gloriam concupiscunt. Scythiae 2, 3. 7. nihil parant, quod amittere timeant ibid. nihil frui, praeter etc. 13, 6. 3. nihil non, *hoc est, omnia* 14, 5. 4. nihil ad priuatae aut publicae rei 8, 2. 11. per omnia nihil 42, 5. 9
- Nilus. 2, 1. 20
- Ninus Assyriorum rex 2, 3. 18. primus bellum gessit 1, 1. 5. totum Orientem vicit 1, 1. 8
- Ninya Ninj filius 1, 1. 10. ignauus, effeminatus 1, 2. 11
- Nitor magnus impositus est hominibus et rebus 43, 4. 2
- Nobilitas Macedoniae 33, 1. 1. Mithridatis 38, 7. 1. nobilitas paterna maternaque animos extollit 1, 4. 4
- Nocte concubia 22, 8. 8
- Noctes initiorum quare institutae 2, 6. 13
- Noctes, *pro concubitu* 12, 3. 10
- Noctua in hasta Hieronis 23, 4. 19
- Nodi linguae, *pro vinculis suae impedimentis* 13, 7. 6
- Nolani Chalcidensium coloni 20, 1. 13
- Nomen, *pro causa, respectu* 13, 2. 8. 24, 3. 3. *pro fama* 5, 2. 4. 22, 5. 6. 41, 1. 4. *pro solo titulo absque vi* 13, 2. 11. Ita Curt. 4, 12. 13. Sallust. Rep. 2, 65: *pro tota gente* 5, 6. 4. 5, 8. 4. 21, 2. 10. 43, 5. 4. Vid. Vecbn. Hellen. p. 270: inuisum nomen, *pro inuiso homine* 31, 2. 1
- Nomine Dionysius 21, 1. 1. Euro-

I N D E X

- Europus 7, 1. 6. Hercules 13, 2. 7. Hippias 2, 9. 2. Nannus 43, 3. 15. *ita Plin.* nomine Hylas 10, 16: *et* nomine Oleni 10, 22: *et Vellei.* nomine Contrebian 2, 5. 2
 Nomina tyrannorum inuisa 21, 5. 9
 Nominis sui magnitudine plus efficit Caesar, quam alius imperator armis 42, 5. 13. nominis sui terrore plures quam armis vincit Alexander 11, 6. 15
 Nominibus falsis aliena regna furari 38, 2. 9. *Tacit. Agr.* 30, 12 *simili fere potasti, sed diuersa sententia*, rapere falsis nominibus imperia dixit. nomine proprio condicere inducias 3, 7. 14. nullius nomine quam filii clarior 12, 16. 3. non suo tantum, verum et patris nomine acceptissimus cunctis 13, 2. 8. clara patris nomine 14, 6. 3. nomine quam opibus amplior vrbs 22, 5. 6. nomine tutorio regnum administrare 30, 3. 4
 Nomius Apollinis et Cyrenes filius 13, 7. 7
 Non modo, *pro non modo non* 2, 1. 6. 9, 2. 6. *ita Cic. pro Flacc. cap. 4. pro Cluent. cap. 34. Liu. 1, 40. 1 et 9, 19. 14. L. vnic. 15 Cod. de rei vxor. act. l. 14 de quaestione. Eodem modo, non tantum l. 1. 3 V.O. Apud nostrum rursus: non spes modo remedii, sed nec*
dilatatio periculi inueniebatur 11, 8. 4
 Nonas praedae Apollini venit Locrentes 20, 3. 3
 Nota, *pro macula* 3, 4. 7. nota absolutionis, *pro absolutione ipsa* 32, 2. 7
 Nouae res 34, 2. 6
 Nouercalia odia 17, 1. 4. 34, 4. 1
 Nouitas coloris, *pro colore insueti* 11, 1. 8
 Nouitati regis periculosum orium 31, 1. 1. nouitatem sequi solenne sociis 22, 6. 13
 Nouus populus, *hoc est, ignobilis et nuper cognitus, sicut* nouus homo 36, 1. 2
 Nouare aliquid 33, 2. 8
 Noxa, *pro crimine* 22, 7. 8
 Nubendo non prosperae tantum, sed omnis fortunae societas initur 23, 2. 8
 Nubes belli 29, 3. 1
 Nudum nomen 39, 3. 3
 Nulla metuenticibus quies 2, 13. 11. 24, 8. 13
 Nullae hominum aduersus deos vires 2, 12. 10
 Nullo, *pro nulla re* 5, 1. 1
 Numero 1200 naues, *an der Zahl* 2, 13. 23. *ita Liu.* 2, 16. 10 trecenti numero. *Sic nomine supra.* vnus ex numero suo, vnus ex ipsis 5, 9. 2. tot numero 10, 1. 7. ex numero amicorum aliquem relinquere 12, 10. 6. in numerum sacellum legere aliquos 12, 12. 4. plures numero 33, 1. 2
 Numidae 19, 2. 4. 23, 8. 10
 Numina superum inferumque 11, 15. 10
 Numi-

- Numitor a fratre regno pel-
litur 43, 2. 2. restituitur a
Romulo 43, 3. 1
- Nunc, *de tempore, quod olim
praesens fuit, cum res gere-
retur* 8, 2. 11. *Vid. et Prae-
sens. Sic et etiam nunc*
28, 3. 13
- Nuncupare aliquem heredem
12, 15. 9 et 12
- Nuntiare per epistolas alicui
aliquid 14, 5. 3
- Nuntii ne rem prodant in-
terfecti 2, 15. 15. ne nun-
tius quidem ex clade Cyri
superfuit 1, 8. 12. nuntium
trepidum referre 31, 2. 8
- Nuptiae, *pro matrimonio* 2,
5. 9. nuptias alicuius non
obtinere ibid. nuptiae
Carthaginensium sine do-
te 3, 3. 8. nuptiarum sumti-
bus decreto Carthaginien-
sium modus statutus 21, 4. 5
- Nusquam honestior mors
quam in castris hostium 2,
11. 13
- Nysa vrbs Indiae a Libero
patre condita 12, 7. 6
- O
- Ob honorem virtutis, *pro
in honorem (vs Flor. 1,
3. 1 loquitur)* 12, 8. 7
- Obiectare alicui mortuo pa-
trocinium alicuius, *hoc est,
exprobrare* 12, 6. 4
- Obiectus. fluminis obiectu
fuga hostibus difficilior 1,
8. 3
- Obire bella, conuiuia, officia
publica et priuata 41, 3. 4
- Obiicere hosti tot millia so-
ciorum 11, 14. 4. obiicere
aliquem canibus 44, 4. 5
- Obligare ciuitatem iureiu-
rando 3, 2. 11. obligare se
quibus aliquis vult obse-
crationibus apud deos pa-
trios 24, 2. 5
- Obligatio linguae, *pro vin-
culo, impedimento* 13, 7. 1
- Obliqua oratio 38, 3. 11
- Oblitus, *cum accusatio* 30, 1.
8. obliti dignitatis suae,
non rationem habentes 4, 2.
5. obliti cladum suarum
8, 4. 5. coniugum 11, 5. 9.
12, 15. 9. iuris humani 18,
4. 8. oblitus magnitudi-
nem nominis et maiesta-
tis 30, 1. 8
- Obliuio iniuriarum Athenis
iureiurando sancita 5, 10. 11
- Oblocare operam, *pro locare*
11, 10. 9
- Obrutus multis vulneribus
12, 8. 5
- Obsecrationes, *pro execra-
tionibus* 24, 2. 5
- Obseruare aliquid religiose
7, 2. 9. aliquem regem ob-
seruare 17, 7. 11. obseruatur
id ab omnibus 21, 4. 5. ob-
seruare aliquem diem so-
lemnem 41, 4. 10
- Obsides Romae regum filii
32, 2. 4. 34, 3. 2. 34, 3. 6.
34, 4. 4. 42, 5. 13. obsides
sibi dari postulare in pi-
gnus futurae pacis 7, 3. 2
- Obsequia principum, *hoc est,
obsequia principibus debita*
3, 2. 9. maiora obsequia in
aliquo habere 8, 6. 6. in
obsequia alicuius iurare
13, 2. 13
- Obsidere, *pro adsidendo cu-
stodire* 1, 5. 10. obsidere
animum alicuius 42, 4. 21.
h
prae-

I N D E X

- praesidia Macedonum ob-
 sidentur 11, 2. 9. obsidere
 populum immixtis militi-
 bus 22, 2. 11. obsessus tot
 et tantis rebus 29, 4. 9
 Obsidio Antiochiae 39, 3. 6.
 Argorum 25, 5. 1. Arhena-
 rum 4, 4. 5. 5, 8. 1. Baby-
 loniae 42, 4. 2. Byzantii
 9, 1. 2. Carthaginis 18, 7. 6.
 Daphnes 27, 1. 5. Hera-
 cleae 13, 5. 8. Messeniae 3,
 4. 1. Pydnae 14, 6. 4. Sy-
 racusarum 14, 4. 5. 22, 2. 2.
 22, 4. 1. 22, 8. 1. obsidione
 circumdara 5, 8. 1. obsidio-
 ne cingere 9, 1. 2. obsidio
 grauaturs multitudine 14,
 2. 3. ab obsidione recede-
 re 14, 2. 4
 Obsidio, *pro custodia* 15, 1. 3.
 39, 1. 1. 2, 12. 6
 Obistere votis alicuius 3, 1. 2
 Obstinarus venit aliquis ad
 aliquem 14, 6. 9
 Obstringere aliquem sacra-
 menti religione 1, 9. 18.
 fidem alicuius beneficio 2,
 15. 14. se grauissima exe-
 cratione 3, 4. 1. obstringi
 iureiurando 5, 10. 11, 11,
 3. 10
 Obterere. obterenda Graecia
 domesticis bellis 15, 2. 12
 Obrentus, *pro specie, prae-
 sextu* 5, 8. 12
 Obtinere. aegre obtineo ad-
 mitti 1, 3. 2. nuptias alicu-
 ius non obtinere 2, 5. 9.
 obtinere auxilium satellitum
 ad custodiam corporis
 2, 8. 10. aditum regis 21, 6.
 5. alicui veniam 37, 1. 1
 Obrectationis inuidia de-
 cedit praef.
- Obuenit alicui hereditarium
 38, 5. 4
 Obuerfari in oculis homi-
 num 31, 2. 3. ante oculos
 26, 2. 5
 Obuiam ire conatibus alicu-
 ius 12, 15. 16. obuiam oc-
 currere 1, 6. 13
 Obuius. obuium habere ali-
 quem 1, 6. 2
 Occasio beneficii honestior,
 quam vltionis 16, 3. 11. oc-
 casione vtendum 38, 5. 1.
 in occasionem recuperan-
 dae libertatis ad arma con-
 currere 12, 1. 6
 Occidere, *de his, qui in praef-
 lio cadunt* 2, 14. 8. 12, 4. 9.
 si quorum patres occidis-
 sent 12, 4. 9: *id est, occisi
 fuissent.*
 Occidione caedere 22, 7. 2.
 28, 2. 1. 28, 4. 12. occidere
 2, 14. 8
 Occisus, *dictum de eo, qui ve-
 neno perit* 3, 2. 1
 Occultare aliquid nouo ha-
 bitu 1, 2. 1
 Occumbit stella 37, 2. 3
 Occupare, *hoc est, praeuenire*
 12, 14. 6. 16, 1. 10. 34, 4. 2.
 39, 4. 7
 Occupare bellum, *hoc est,*
prius inferre 2, 3. 10. 38,
 10. 1. exercirum, *est in suam*
potestatem redigere 22, 7. 6.
 facinus, *pro celeriter exse-*
qui 1, 9. 9. transitum, *pro*
celeriter capere, priusquam
impediatur 2, 13. 7. occupa-
 runt haec historici inter
 se segregati praef. occupa-
 re tyrannidem per do-
 lum 2, 8. 6. regnum insu-
 lae 4, 2. 2. occupauit pater
 gene-

- generum filiae nuptiis 9, 7. 7. occupauit neruos eius rigor 11, 8. 4. occupare classem 11, 10. 3. occupare regem, *pro praeuenire* 12, 14. 6. insidias, *id est, praeuenire* 16, 10. 10. manium pacem 20, 2. 7. dominationem 21, 4. 1. insidias 34, 4. 2
- Occupatus, *hoc est, praeuentus* 2, 12. 21. *oppressus* 5, 8. 14. occupatus in aliis bellis 1, 7. 11. 11, 2. 7. Messeniorum bello 3, 6. 5. insidiis alicuius 7, 4. 7. in adparatu nuptiarum 43, 3. 9
- Occurrere, *pro in memoriam redire* 12, 6. 14. 40, 1. 2. occurrere obuiam 1, 6. 13. occurrere memoriae, *in mentem venire* 14, 6. 10. cui rei primum occurrat, *ambigit* 29, 4. 9
- Occursum est 13, 8. 6
- Oceano libamenta data 12, 10. 4
- Ochus Artaxerxis Persarum rex 10, 3. 1. eius crudelitas 10, 3. 2. et obitus 10, 3. 7
- Octavius Perseum capit 33, 2. 6
- Oculus Graeciae Athenae 5, 8. 4. oculi Graeciae duo, *Sparta puta et Athenae* *ibid.*
- Oculis aliquid deuorare 21, 5. 6. sub oculis alicuius, *in conspectu* 1, 4. 5. vaticinari ac paene oculis videre 12, 15. 6. in oculis hominum obuersari 31, 2. 3. ante oculos obuersari 26, 2. 5
- Oculorum lasciuia 1, 3. 2. ualētudo ex nimia luxuria 21, 2. 1
- Odia procerum Alexandri inter sese 13, 3. 6
- Odiū arrogantiae Perdiccae plus nocet quam hostium vires 13, 8. 2. odiū parit nimia imperandi cupiditas 5, 1. 6. odiū Atheniensium et Persarum paternum autumque 5, 1. 7. Dardanorum et Macedonum velut immortale 29, 1. 2. Theſſalorum et Thebanorum aduersus Phocenses 8, 4. 5. Hannibalis in Romanos 28, 1. 8. odiū non regium, sed hostile 12, 5. 1. *Ita Liu.* 2, 58. 4. odisse plebem plus quam paterno odio. *Adde Nostrum* 17, 1. 4
- Odiū, *pro eo, quem odio prosequeris.* odiū omnium populorum esse 11, 3. 10. *Sic amor pro eo, quem amamus: cura pro eo, de quo curam gerimus.* odiū internecium cum Persis 11, 9. 4
- Oenante et eius apud Prolemaeum auctoritas 30, 2. 3
- Offensa, *quasi pro omni molestia: latissime enim sumitur, ut quae fauori opponatur* 5, 4. 18. 5, 5. 4: *pro odio* 17, 3. 16. offensae veteres simultatum sunt inter aliquos 2, 6. 16. offensā erepti regni 17, 2. 9. offensam contrahere 17, 3. 16. offensā non depensū stipendii 21, 8. 8
- Offensus alicui, *hoc est, inimicus* 35, 1. 3. *Ita Sueton. Caes.* 19, 6 *et Tib.* 13, 5. offensus superstitionibus h 2 Aegy-

I N D E X

- Aegyptiorum, id est, non probans, detestans eas* 1, 9.
 2. offensus crudelitate alicuius 22, 4. 1. offensus aliquis quod non ex eius arbitrio res gesta 30, 4. 18
Offerre se morti pro salute patriae 2, 6. 22. offerre se alicui ducem aduersus patriam 2, 9. 7. offert fors praelii vtrumque fratrem pugnae 5, 11. 8. offerre se periculis temere 9, 8. 15. offerre alicui matrimonium filiae, et regni portionem 11, 12. 3 et 10. offerre se victorem pro amisso, *pro sistere se* 13, 1. 3. operam suam ad custodiam salutis alicuius 14, 1. 14. se militem expeditionis 21, 6. 5. offerre pacem alicui, si emere velit 24, 5. 1. offerre alicui pacem venalem 25, 1. 3. offerre alicui Asiam in praemium latae opis 27, 2. 6. ministerium consilii sui 31, 5. 8. alicui osculum 34, 3. 2
Officium. in officium alicuius subiicere aliquem 12, 12. 5. officia alicuius sibi vindicare 14, 5. 2. officium facere regi inter satellites 16, 2. 9. publica et priuata officia obire 41, 3. 4
Olei vsus inuentus 2, 6. 5
Olympias, filia Neoptolemi 17, 3. 14. Philippi primi vxor 7, 6. 10. repudiatur 9, 5. 9. 11, 11. 5. percussorem ei immittit 9, 7. 1. eumque in cruce pendentem coronat 9, 7. 10. et gladium Apollini consecrat 9, 7. 13.
Antipatrum criminatur 12, 14. 3. **Aridaeum** et **Eurydicem** interficit 14, 5. 6. necatur 14, 6. 11. 15, 1. 3
Olympias Pyrrhi 23, 1. 1
Olympiacus mercatus 13, 5. 3
Olympium certamen 7, 2. 14. 12, 16. 6
Olympus mons 7, 4. 1
Olynthii cum **Macedonibus** bella gerunt 7, 4. 6
Olynthus expugnatur a **Mar-donio** 2, 14. 1. excinditur a **Philippo** 8, 3. 11
Omen. praeferre omen duplicis imperii 12, 16. 5. hoc omen portendit alicui victoriam 12, 16. 6
Omittere animum nubendi 2, 4. 5. non omittere aliquem, *pro non negligere* 17, 2. 11. omittere spem victoriae 20, 3. 4
Omissis ducum officiis, *boc est, praeter ipsorum sollicitudinem* 11, 9. 8
Omnia castra, *boc est, tota* 2, 11. 16. *Et ita* omne pro toto saepius reperitur, omnem vitam agere 1, 6. 6
Onerare honoribus, *pro ornare* 5, 4. 13. *Non tam pro ornare quam explere, cumulare, hic poni videtur.* operare se vino 1, 8. 7. naues exercitu 11, 5. 5. nimis onerare fortunam suam 12, 8. 15. onerare vinculis 43, 2. 4
Onomarchus Phocens. dux 8, 1. 14
Onus vndarum, *pro vi* 4, 1. 1
Opem omnem humanam alicui interdicere 5, 4. 15
Opera

- Opera.** eorum opera effectum est, ne pacem acciperent, *pro per eos* 5, 4. 4. operam ablocare 11, 10. 9
- Opera Atheniensium voto maiora** 2, 6. 1
- Operosius, hoc est, maiori labore** 38, 4. 13
- Opes, pro viribus, potentia** 6, 1. 8. 12, 3. 12. 13, 4. 25. 13, 6. 18. 16, 3. 7. 18, 3. 5. 18, 7. 19. 21, 5. 6. 22, 5. 6. 32, 1. 3
- Opum contentus apud Scythas** 9, 2. 9
- Opinari durius de aliquo, hoc est, sentire et loqui** 12, 5. 8. *Ita male opinari Sueton. Aug.* 51, 4
- Opinio, pro fama** 8, 3. 8. 12, 5. 5. 12, 8. 2. 18, 5. 17. 13, 1. 12. 25, 2. 10. 31, 6. 14. 41, 4. 9. 44, 3. 5. *Ita Caes. de bell. Gall.* 2, 24
- Opinio victoriae, pro estimatione ex victoria parta** 25, 2. 10. *Ita fere opinionis inuictae exercitus* 33, 1. 4
- Opobalsamum apud Iudaeos tantum natum** 36, 3. 1. *Horae et alibi provenit: ut Cairi, secundum relationem itinerariorum.*
- Operiri, pro expectare** 12, 8. 10. 12, 13. 1. 13, 6. 15
- Opportuna bello loca occupanda** 4, 4. 8
- Opprimere, proprie est, inopinantes et imparatos inuadere** 2, 8. 1. 2, 10. 13. 5, 5. 2. 11, 2. 10. oppressi seruitute iniusta 11, 1. 1. opprimere motum in ipso ortu 12, 1. 9. oppressit infamiam insidiarum potentia 12, 13. 10
- Opulentia Persarum** 2, 10. 22. 6, 2. 16
- Opulentius epulari** 3, 3. 5
- Opus, pro labore** 40, 2. 4. opus humana mortalitate maius, *de Alexandro* 12, 16. 2
- Opus esse regem, pro rege** 11, 7. 10. *Ita Plaut. in Milite* 4, 2. 69 talentum Philip-pum huic opus auri est: *et idem alibi opus est pue-ro cibum. Adde A. Gell.* 17, 2, *et Nonium in voce* offendere. *Accusatiuis re-gem, qui in textu est, non a voce opus regitur, sed respicit verbum praecedens* responderunt. *Vid. Nos.*
- Oraculum** 2, 6. 16. de felicitate regni Macedonum 7, 6. 1. de nodo Gordio 11, 7. 4. *Plura vid. in Respon-sum.* oraculum Delphicum eiusque descriptio 2, 6. 15. ad oraculum Delphicum proficisci 3, 3. 11. oraculi diuersa sententia fuit 3, 4. 16. antiqua oracula cecinerunt 11, 7. 4. oracula responderunt 11, 7. 10. oracula Delphica praedicunt alicui insidias 12, 2. 3. ad oraculum Delphos legatos mittere 20, 3. 1
- Oratio Mithridatis** 38, 4 tot. oratio acuminis et solertiae plena, vt nec ornatui facilitas, nec facilitati in-ventionum deesset orna-tus 9, 8. 10
- Oratorum apud Athenienses auctoritas** 11, 4. 10
- Orba resp. hoc est, senatu h 3 priuata,**

I N D E X

- priata, qui est instar patrum* 21, 4. 3
- Orbis** terrarum, *pro totius orbis terrarum rebus gestis* praef. orbis vires, *pro totius orbis* 8, 2. 6. orbis terrarum princeps Graecia 8, 4. 7. orbis terrarum vindicet ibid. orbis imperii fundamenta iecit pater 9, 8. 21. orbis terrarum spoliis referta vrbs 11, 14. 11. orbis bella finire in vno capite 12, 9. 6. orbis terrarum conuentus 12, 13. 3. orbis terrarum victus 13, 1. 14. orbis domitores 14, 4. 20. *Vid. et Ind. in Nep.*
- Orbitatis** dolor 1, 5. 8. 1, 8. 9. 42, 4. 17
- Orchomenii** Theban. hostes 11, 3. 8
- Ordinare** aciem, *hoc est, instruere* 11, 9. 8. ordinatis rebus Macedoniae 8, 6. 3. ordinare aliquem in successionem regni 17, 1. 4. ordinare disciplinam militarem 18, 1. 1. ordinare tribunatus, praefecturas, ducatus 30, 2. 5
- Ordinum** ductores apud Alexandrum omnes sexagenarii 11, 6. 6. ordines ducere ibid.
- Ordo** nascendi obseruandus in successione 2, 10. 2. per ordinem successionis descendit regnum ad aliquem 1, 4. 1. 2, 6. 2. ordo ciuilis disciplinae 2, 6. 6. per ordines diuidere administrationem reipubl. 3, 3. 1
- Orestes**, *id est, Orestes* 17, 3. 7
- Orestes** Agamemnonis Pyrrhum occidit 17, 3. 7
- Oriens** vniuersus subactus a Nino 1, 1. 8. a Cyro 1, 8. 1. immoderate calidus 2, 1. 6. orientis totius vires contra Athenienses 5, 1. 9
- Orientalia** auxilia 14, 4. 18
- Origo** regnorum 1, 1. 4. Aegyptiorum 2, 1. 5. Amazonum 2, 1. 3. 2, 4. 1. Armeniorum 42, 2. 7. Atheniensium 2, 6. 1. Bactrianorum 2, 1. 3. Carthaginiensium 18, 3. 1. Dacorum 32, 3. 18. Epirotarum 17, 3. 1. Galaecorum 44, 3. 3. Heraclaeae 16, 3. 3. Istrorum 32, 3. 15. Italiae populorum 20, 1. 7. 20, 5. 8. Iudaeorum 36, 2. 1. Medorum 1, 3. 6. 42, 3. 8. Parthorum 2, 1. 3. 41, 1. 1. Persarum 1, 6. 18. Romanorum 43, 3. 1. Scordiscorum 32, 3. 8. Scytharum 2, 1. 5. Seleuci 15, 4. 2
- Origo** diuitiarum apud Graecos 2, 14. 7. lanificii 2, 6. 5. matrimonii 2, 6. 7. olei 2, 6. 5. vini ibid. originem alicuius requirere, *de stirpe* 1, 6. 3. originem dare vrbi 2, 6. 4. de origine sua consulere oraculum 11, 11. 2. originem diuinitatis acquirere cupiens 11, 11. 6. originem habere alicunde 12, 4. 12. originem ducere ab aliquibus 20, 1. 11. origini suae non parcere, *id est, illis a quibus originem quis ducit* 23, 1. 7. originis suae auctores 23, 1. 1. origo alicuius manat ab aliquo 23, 4. 4
- Oriti.**

Orixi. motus oritur 11, 7. 2.
 seditio orta est 11, 7. 9. or-
 ta mentio rerum gestarum
 inter ebrios 12, 6. 2
Orithya Amazonum regina
 2, 4. 17. Atheniensibus bel-
 lum infert 2, 4. 26
Ornamenta omnium virtu-
 tum alicui existunt 7, 2. 14
Orodes Parthorum rex fra-
 trem interficit 42, 3. 4. et
 Crassum cum exercitu 42,
 3. 3
Orosenes Cappadox bene-
 factori suo Demetrio in-
 sidias struit 35, 1. 2 et 3
Oroles Getarum rex suos
 male praeliatos qua poena
 affecerit 32, 3. 18
Oropasta magus Persarum
 rex 1, 9. 10
Orphei sacra 11, 7. 14
Ortoadistes Armeniorum rex
 42, 2. 6
Ortus. in ipso ortu oppri-
 mere motum 12, 1. 9. in
 ipso ortu prodigia magni-
 tudinis eius apparuerunt
 12, 16. 4. in ipso ortu vr-
 bem opprimere 43, 4. 3
Os. non est illis in ore ad-
 versa pugna Siciliae, sed
 victoria Graeciae, *id est,*
non dicunt de aduersa pu-
gna, non mentionem eius fa-
ciunt 5, 4. 7
Os leonis, *pro victu* 15, 3. 8
Ora ciuium, *pro oculis, con-*
spectu 5, 4. 10. 16, 5. 5. 36,
 1. 5. ora suspensa conuer-
 tere in alia 5, 4. 10
Osculantur Macedones Alex-
 andri dextram 12, 15. 2
Osculum Popilio offert An-
 tiochus 34, 3. 2

Ossa patris in regnum suum
 refert Helenus Pyrrhi 25,
 5. 2. ossa regum alicubi
 poni 7, 2. 2
Ostanes vir sagacissimus 1,
 9. 14. fraudem magorum
 detegit 1, 9. 8
Ostendere, *pro exponere, nar-*
rare 2, 4. 26. ostendere
 opes et negligentiam re-
 gis 25, 1. 9
Ostentare praedam velut spo-
 lium victi hostis 19, 3. 6.
 ostentant vrbes vestigia
 Graeci moris 20, 1. 6. ostent-
 ant Metapontini in tem-
 plo feramenta Epei 20, 2. 2
Ostenti prorsus genus 10, 1. 6:
de re mira.
Ostium Istris in Scythia 9,
 2. 11
Otia, *pro desidia* 6, 9. 6
Otium nouitati periculosum
 35, 1. 1. otium in magno ex-
 exercitu periculosum 20, 1. 1.
 otii quoque reddenda ra-
 tio prae. otio corrumpuntur vires 2, 15. 13. *Adde*
Vellei. 2, 78. 4. otio nimio
 plebs lasciuie 16, 4. 3.
 otium ac desidia supera-
 vit, quos bella inuictos
 praestiterant 1, 7. 13

P

Pacare, *quasi pro subigere*
 38, 7. 5
Pacificandum 6, 1. 2. pacifica-
 tor 18, 2. 4. pacificatus 23, 1. 1
Pacisci cum aliquo nuptias
 filiae eius, prodicionis
 praemium 2, 15. 14. 7, 4. 7.
 pacta mercede bellum ab
 aliquo redimere 7, 5. 1. pa-
 cta salute 8, 5. 3. pacisci
 sibi
 h 4

I N D E X

- sibi perpetuum honorem
sacerdotii 18, 5. 2. pacta so-
cietate 20, 5. 6
- Pactio cuius fidei 8, 5. 4. pa-
ctionem interponere 7, 6.
4. 22, 3. 3. pactionem fa-
cere 22, 8. 3
- Pacorus Orodis 42, 4. 6. im-
terficitur 42, 4. 10. im-
dice lugetur a patre 42, 4. 17
- Paena, *pro malis, afflictioni-*
bus 3, 5. 2. paenas luere 8,
1. 13. pendere 8, 2. 4. 15, 3.
6. 32, 1. 14. 36, 4. 2. *Scri-*
bendum potius poena. Et
vid. infra Poena.
- Paenitet. quorum si illos
paeniteat, *id est, quae si*
ipsis non sufficiunt 28, 3. 15.
paenitere coeperunt 11, 3.
3. paenitet me vitae 13, 1. 5
- Paenitentia ductus 10, 2. 4
- Paeonia 7, 1. 5
- Palam haec facta sunt 9, 7. 14
- Palanthus 3, 4. 8. *Potius Pha-*
lanthus legendum.
- Palari, *pro sparsim fugere* 15,
3. 11
- Palatinus mons 43, 1. 11
- Palanteum Arcadiae vrbs 43,
1. 10
- Palmam ferre, *boc est, prin-*
cipem locum 15, 3. 16. *Sicut*
palmam tenere amicitiae
regiae 12, 6. 3. tot bello-
rum palmae laureaeque,
id est, victoriae 14, 4. 17
- Paludes prohibuere Scythas
ab Aegypto 2, 3. 12
- Paludamenta coccinea 20, 3. 8
- Pamphylia in diuisione im-
perii Alexandri Nearcho
euenit 13, 4. 15
- Pan 34, 1. 12
- Panasogorus Scythia 2, 4. 28
- Pandosia vrbs Epiri 12, 2. 4.
- Italiae 12, 2. 14
- Pangere pacem in tot annos
3, 7. 1
- Panificia 20, 2. 7
- Pannonia a Gallis occupatur
24, 4. 3. 32, 3. 14
- Pannofus, *boc est, laceris ve-*
stibus 2, 6. 19
- Paphlagonia in diuisione im-
perii Alexandri Eumeni
datur 13, 4. 16. occupatur
a Mithridate et Nicomede
37, 4. 3. Paphlagoniae re-
gum nomen Philiamenes
37, 4. 8. *Vid. similia in re-*
gum. libertate donatur a
Romanis 37, 2. 10
- Par ducum bene compara-
tum 6, 2. 7. *Simile a re*
gladiatoria. Vid. etiam su-
pra comparare. Ita 17, 1. 9 :
cui simile illud Flori 4, 2.
54, *et Plinii istud* 8, 21
naturae nihil placuit esse
sine pari.
- Par bellis, *boc est, sufficiens*
ad bella propulsanda, ge-
wachsen 7, 4. 6. *Ita crude-*
litati 16, 4. 13. *Simile Flori*
1, 17. 1 aciei par vniuersa
iuuentus esse non potuit
6, 7. 7. par fortuna priori
bello 18, 1. 11. cui par odium
in aliquem est 18, 4. 9. vi-
ribus par *alicui* 22, 4. 1. in-
ter pares assiduum discor-
diae malum 16, 5. 1
- Parapammeni 12, 5. 9. in di-
uisione imperii Alexandri
Extarchi traduntur 13, 4. 21
- Parare bellum alicui 5, 11. 3.
8, 4. 11. 16, 5. 1. parare de-
ditionem, aciem : *boc ver-*
bum neutri bene conuenit,
cum

- cum utrique debuisset* 11, 12.
 16. parare epulas 1, 6. 5.
Bene dictum. Inde apparatus absolute pro apparatu conuiuorum et epularum ponitur, sicut in illo Horatii. Persicos odi, puer, apparatus. parare exercitum 1, 5. 9. insidias 3, 1. 6. paro facere aliquid 2, 13. 4. parare insidias alicui 10, 2. 5. 11, 7. 1. parare magnas opes 16, 3. 7. parare se praelio 26, 2. 2. paratus ad inediam, laborem, mortem 44, 2. 1
 Parcere saluti in acie 28, 4. 4. vitae pugnando 32, 1. 5. vitae alicuius 35, 1. 4
 Parcimonia, *pro frugalitate* 3, 2. 10. 18, 4. 1. 23, 1. 9
 Parcus in cibum, *hoc est, modico cibo contentus* 41, 3. 13. *Ita parcus pecuniae* 6, 8. 6: *pro non cupido pecuniae, ut auctor ipse exponit momentum.* 7. *Ita parcissimum vini Sueton. dixit Caes.* 53, 1 *et Aug.* 77, 1. parcius somnii 11, 13. 2: *vel enim pro cum legendum ibi cuius, vel subaudiendum est eius, aut illius.*
 Parentare multis caedibus alicui mortuo 13, 15. 6. sanguine suo manibus hostium 13, 3. 10. vxoris manibus parentare supplicio alicuius 29, 3. 12
 Parentatio Alexandri ad tumulos heroum Troiae 11, 5. 12. parentatio annua 9, 7. 13
 Parentis contumelia aequo animo ferenda 15, 3. 10
 Parere, *pro summae potestati subiectum esse* 1, 3. 3. praecipis, *id est, adhortationibus et consiliis,* parere 3, 4. 15
 Parere. fabulae Scyllam et Charybdim peperere 4, 1. 3
 Pariter, *pro simul.* regnum cum vita pariter amittit 17, 2. 5
 Parmenio dux Philippi in Asia 9, 5. 8. Alexander a medico cauere iubet 11, 8. 5. Persicam classem occupat 11, 10. 4. pecuniae praeficitur 12, 1. 3. interficitur 12, 5. 3. Iasonis templum diruit 42, 3. 7
 Parnassus 24, 6. 8
 Parricidium, *pro caede principis* 9, 7. 12. *Ita Curt.* 8, 8. 33. *Flor.* 4, 7. 2. *Tacit. Annal.* 4, 34. 7. Parricidium vocatur etiam, cum nepos suo regnum eripit 23, 2. 7
 Parricidia nullam iustam causam habere possunt 16, 1. 4
 Partes. nullae partes consiliorum relinquuntur alicui 13, 3. 1
 Partheniae 3, 4. 7
 Parthiae descriptio 41, 1. 11
 Parthi Scytharum progenies 2, 1. 3. Scythico sermone exules 41, 1. 2. Parthici imperii conditores Scythae 2, 3. 6. Parthi Persici imperii successores 11, 15. 2. in diuisione imperii Alexandri Nicanori sorte veniunt 13, 4. 23. Deme-terium capiunt 36, 1. 5. Syriae inhiant 38, 9. 13. Antiochum occidunt 38, 10. 14. eius

I N D E X

14. eius corpus in Syriam remittunt 39, 1. 7. Pompeium iuuant 42, 4. 9. Antonium vincunt 42, 5. 3. Parthorum crudelitas 39, 1. 4. origo et historia 41 et 42. superbia 38, 10. 5. Parthorum regum origo 42, 4. 12. Parthorum reges parricidae 42, 4. 22. Parthi, *pro regione Parthorum* 12, 3. 1. Particeps arcanorum regis 1, 4. 6. Participare cum aliquo regnum 34, 2. 8. Participia temp. praeteriti verborum deponentium passivae usurpata. executum 7, 3. 2. consolatus 22, 6. 4. enixus 43, 2. 8. professus 8, 4. 4. aggressus 7, 6. 5. expertus 8, 4. 5. pactus 8, 5. 3. 7. 5. 1. deprecatus 8, 5. 4. Partiri pensa inter virgines 1, 3. 2. a Paruula aetate, *hoc est, ab incunabulis* 12, 4. 9. Paruus ad continendam civitatem exercitus 5, 8. 11. Parum consulere reip., *pro non consulere* 2, 7. 9. Parymae subiguntur ab Alexandro 1, 5. 9. Patefacere iter ferro, quod aliter non patet 2, 13. 6. insidias 43, 4. 9. Patrem suum interficit Ptolemaeus *Physeon* 29, 1. 5. Nicomedes Bithynus 34, 4. 5. Bactrianorum rex 41, 6. 7. Phraates Parthus 42, 5. 1. patrem vita functum sua captivitate ad sepulcrum redimit Cimon 2, 15. 19. patrem regis esse regno pulchrius 16, 2. 9. patres, *S. R. nomen* 43, 3. 2. Patere, *pro obnoxium et opportunitatem esse* 2, 4. 26. *Vid. etiam ind. Flor.: pro licere* 22, 5. 10. *pro extendi* 2, 2. 2. 42, 2. 9. patet multum Scythia in longitudinem et latitudinem 2, 2. 2. patet iter 2, 13. 6. pater Sicilia tota flatibus ventorum 4, 1. 2. non patet domus alicuius muneribus 18, 2. 7. patent bella his illos 22, 5. 9. Pati aliquem infestum, *hoc est, habere infestum sibi* 9, 4. 4. 4. 3. 4. pati bellum 1, 7. 10. pati aliquos graves 4, 3. 4. aliquos hostes 6, 5. 10. pati stuprum ab aliquo 9, 6. 5. valetudinem maiorem 13, 2. 11. adversa praelia alicuius 16, 3. 6. bellum ab aliquo 18, 2. 2. sterilitatem, famem 28, 3. 7. scabiem 36, 2. 12. pati insidias alicuius 37, 2. 4. obsidionem 41, 6. 4. Patiens navigationis aqua 36, 3. 7. ad Patientiam locorum animalia quoque generavit natura 2, 1. 11. magna patientia cedere aliqua re 1, 10. 12. Patibulo suffixus Bomilcar Poenorum dux 22, 7. 8. Patrata. bella patrata 2, 6. 1. Patria non liberis tantum, verum et ipsi vitae praeposenda 31, 7. 6. patriae mandata amicitia priuata potiora 34, 3. 2. patriae ipsa vita debetur 18, 6. 4. patriae

- triae ab optimo quoque etiam spiritus ipse debetur 31, 4. 11. patria potius quam liberis consulendum 41, 5. 13. pro patria aliquid vel cum periculo audendum 5, 9. 6. patriae conspectus vires subministrat 9, 7. 5. patriae plura quam vitae debere censet Leonidas 2, 11. 6. patriae iura non liberis tantum, verum vitae ipsi praeponuntur 31, 7. 5. de iure patriae nihil decidi potest *ibid.*
- Patria Pyrrhi ignobilis, ipsius egregiis factis illustratur 25, 5. 6
- Patria eloquentiae, Athenae 5, 9. 9
- Patrimonium, *pro opibus, facultatibus* 3, 7. 7. patrimonium patris, *hoc est, opes paternae* 3, 4. 8. patrimonium priuatum, *quod pater adhuc priuatus habuit* 2, 10. 5. patrimonii non ditat Scythia 9, 2. 7
- Patrocinia veniae, *hoc est, media ad faciliorem veniam* 5, 11. 7. sceleris, *pro defensione sceleris* 16, 1. 4. patrocinium alicuius alicui mortuo obiectare, *id est, exprobrare, quod aliquem defendisset ac laudasset* 12, 6. 4
- Patroni appellantur Argyraspides ab Eumene 14, 2. 8
- Paucitas 11, 9. 2. 13, 7. 4. 20, 3. 4. 20, 2. 5
- Paululum 13, 8. 9
- Paulus Cos. vincit Demetrium Illyriorum regem 29, 2. 1. et Persea Macedonum regem 33, 5. 2
- Pausanias Laced. 2, 15. 14. Byzantii conditor 9, 1. 4. prodicionis damnatur 2, 15. 16
- Pausanias Lacedaemoniorum rex motum Atheniensium componit 5, 10. 6
- Pausanias Lacedaemoniorum dux prodicionis reus exulat 6, 4. 7
- Pausanias, nobilis Macedo, Philippum interficit 9, 6. 4. creditur immissus ab Olympia 9, 7. 1. a qua etiam in cruce pendens coronatur 9, 7. 10. et annua parentatione honoratur 9, 7. 11
- Pax, *pro induciis longi temporis* 3, 7. 13 et 14. *Sic etiam Liu. 7, 2. 11 illa confundit. Vid. Alber. Gentil. de iure belli lib. 2 cap. 12*
- Pax deorum 18, 6. 12. deae et manium 20, 2. 7. *Ita pax deum quaesita Pollio in Gallienis cap. 5. pacem deum exposcere Liu. 3, 5. 19. 5, 7. 7 et alibi.*
- Pax subita vniuersae Graeciae 6, 6. 5
- Pacem statuere 25, 1. 1. *facere: vid. F. pacem petere, dare 5, 8. 3. pacem alicuius spernere 22, 1. 7. pacem offerre 24, 5. 1. pacem dare 24, 5. 3. pacem ab aliquo praestat alicui opinio victoriae 25, 2. 7. 43, 5. 3. pacis simulatione deceptus 36, 1. 4*
- Peculatus Miltiadis 2, 15. 19
- Pecu-

- Peculiare donum**, *boc est, priuatum, singulare* 31, 7. 4
- Pecunia Alexandri** 12, 1. 3
- Pecunia**, *pro opibus quibuscunque* 3, 2. 8. *Vid. l. pecuniae* 178 *de V. S. l. 1 in fin. de calumn. l. 12, 2 de recept. arb. Ita pecuniae populi l. 6 de contrahend. emt.*
- Pecuniae in matrimoniis non habenda ratio** 13, 3. 8
- Pecuniam ex rep. sua amouet Lycurgus** 3, 2. 11. magna pecunia 11, 12. 1
- Pedestre praelium**, *boc est, serrestre, quod nauali opponitur, non quod equestri, (ut apud Liu. 22, 49. 4)* 4, 4. 4
- Pediculi Italiae populus** 13, 2. 12
- Pelasgi in diuisione imperii Alexandri Archo sorte obueniunt** 13, 4. 23. Pelasgi olim, qui postea Macedones 7, 1. 2
- Pelegonus, rex Poconiae** 7, 1. 5
- Pelia Thessalorum rex** 42, 2. 11
- Pelios Thessaliae mons** 13, 7. 7
- Pelli regno** 2, 9. 6. 8, 6. 4. pelli matrimonio alicuius ab aliquo 9. 7. 12. 28, 1. 4. pulsa acies 1, 6. 13
- Pellicatus matris** 7, 4. 7
- Pellices**, *boc est, concubinae* 10, 1. 1. *Vid. l. Massurius* 144 *de V. S. pellicum regis Persarum multitudo* 12, 3. 10
- Pelles ferinae, murinae** 2, 2. 9. pellis arietis memorabilis in Colchis 42, 2. 10
- Pelopidas Thebanus** 6, 6. 7
- Peloponneses bellum gerunt cum Atheniensibus pro Spartanis** 3, 6. 5: pro Siculis 4, 4. 12. per prodicionem Antigono ultimo traduntur 26, 1. 2
- Penatium conspectus subministrat animos** 6, 7. 5. penates publici, priuati-que 8, 3. 4
- Pendere in cruce** 9, 7. 10
- Pendere poenas sanguine et caedibus suis**, *boc est, dare, luere* 8, 2. 4. 15, 3. 6. 32, 1. 4. 36, 4. 2. supplicia, *idem n.* 4. 2. tributa, *boc est, solvere* 5, 2. 9. 2, 3. 18
- Penes aliquem est imperium** 1, 1. 1. victoria 41, 6. 6
- Penetrabilis**, *quod facile penetrari potest* 4, 1. 2. *Diuersa significatione reperitur apud Virg. Aen. 1, 780 pro eo, quod penetrat. Sicut apud Ammian. 14, 26 impetrabilis.*
- Penetrare**. penetrat ad omnem aetatem huius mali sensus 5, 7. 5
- Pensare imperia parta cui amissis**, *id est, tantum imperii rursus adeptum esse quantum amiseris* 5, 2. 9. *Vid. Notas.* pensare damna amissae Siciliae acquisito Macedoniae regno 25, 3. 6
- Penthesilea Amazonum regina** 2, 4. 31
- Per dissensionem** 4, 3. 1. diuortium abscedere 2, 6. 14. dolum 2, 8. 6. indulgentiam 10, 1. 2. iniuriam 9, 4. 8. 9, 6. 5. insidias 2, 4. 3. 3, 5. 1. lasciuiam 1, 5. 2. miser-

- fericordiam 8, 3. 10. noctem 1, 8. 8. 12, 15. 3. plures viros conceptionem experiri 3, 4. 6. quietem 1, 9. 4. 12, 10. 3. 43, 5. 5. tormenta cogi 2, 9. 3. varios casus iactari 3, 4. 11. per otium, *in otio* praef. Sic per quietem, per somnum videre, *pro in quiete, in somno* 1, 4. 1. per noctem, *pro noctu* 1, 8. 8. per omnia contumax, *id est, in omnibus* 19, 1. 13. per simulationem pietatis 38, 1. 3. per omnia nihil 42, 5. 9. per ea tempora, *pro in temporibus* 43, 3. 3. per omnes casus seruat 44, 4. 2
 Peragere plene ultionem patris 11, 11. 8. peregrisset facinus, nisi amici interuenissent 12, 6. 8. peraguntur reliquiae belli 22, 8. 5
 Perangustus 7, 1. 2
 Percarus 12, 12. 11
 Percipere ciuitatem, *hoc est, ius ciuitatis accipere* 43, 5. 13. percepta iam parte ex promissis, *id est, accepta* 13, 7. 6. quod honestius a paterno hoste perceperit 17, 2. 9
 Percussa muliebri aemulatione 14, 5. 2. percussus metu 31, 2. 1
 Percussor, *hoc est, interfector* 9, 7. 9. 14, 6. 9. 24, 3. 8
 Percutere, *hoc est, interficere* 9, 7. 12: quod etiam in nostra lingua obtinuit, ut 2 Samuel. 1. David inquit, interprete Lusbero, *gebe bin vnd schlage ihn. hinc etiam homicidium Man-*
schlab appellarunt maiores nostri. percutere securi 9, 4. 7. gladio 9, 7. 12. percutere foedus cum aliquo 42, 3. 4. 43, 5. 11
 Perdere virtutem pristinam 1, 7. 13
 Perdicca Macedoniae rex 7, 2. 1
 Perdicca secundus 7, 4. 5. matris insidiis occumbit 7, 5. 6
 Perdicca Alexandri commilito anulum a morituro accipit 12, 15. 12. summae rerum praeficitur a Macedonibus 13, 4. 5. feditiosos necat 13, 4. 8. provincias inter principes diuidit 13, 4. 9. Cappadoces vincit 13, 6. 1. Alexander sororem in matrimonium petit 13, 6. 4. eodemque tempore Antipatri filiam 13, 6. 6. ideoque neutram obtinet 13, 6. 7. bellum cum Antigono gerit 13, 6. 8. Aegyptum petit 13, 6. 16. occiditur 13, 8. 10. ab Argyraspidibus 14, 4. 11. Perdiccae arrogantia 13, 8. 2. constantia 13, 3. 8. facundia 13, 4. 1. sententia de successore Alexandri 13, 3. 5
 Perdiscere siderum motus 20, 4. 3
 Perditissimus 11, 5. 5
 Perdomare regionem aliquam 2, 3. 15
 Perducere milites, *de ducibus* 2, 13. 8. quem ad angustias 1, 8. 10
 Peregrinos recognoscere: vide R.
 Perfacundus 22, 1. 9
 Perferri haec Alexandro iubet,

I N D E X

- bet, *pro significari, nuntiari* 11, 15. 7
- Perficere bellum, *pro finire, patrare* 5, 2. 11
- Perfidia Philippi 8, 3. 1. Parthorum 41, 3. 4
- Pergamum, *sive Pergamus, Asiae castellum* 13, 2. 7
- Pergere, *hoc est, proficisci* 6, 3. 12. 6, 5. 8: *pro ire* 11, 15. 5. pergere in bellum adversus aliquos 5, 3. 9. pergere ad regem 6, 2. 12
- Pericles dux Atheniensium contra Thebanos 3, 6. 12. Spartam depraedatur 3, 7. 5. agros suos hostibus intactos, ad vitandam suspicionem, patriae donat 3, 7. 9
- in Periculis timidus Xerxes 2, 10. 24
- Periculoso regno tuta vita potior 39, 4. 5
- Peritus ad cauenda pericula Annibal 31, 2. 3
- Periurii poenae 24, 3. 10
- Permittere, *pro committere*. administratio annuis magistratibus permessa 2, 7. 1. Sic et 3, 3. 2. permittere arbitria regui victori 11, 12. 4. permittere potestatem alicui 41, 2. 5
- Permoueri misericordia alicuius 5, 10. 7. 10, 3. 1. Ita Tacit. Annal. 3, 23. 1 permouere misericordiam. permotus adolescentia alicuius 43, 2. 10
- Permunire, *est munimentum ad finem deducere, perficere* 2, 15. 9. Ita peruigere, apud Tacit. An. 4, 34. 9: et perspectare apud Sueton. Domit. 4, 7. Adde l. 166, 1 de V. S. Vid. et infr. Perrogatis, et perpetrare.
- Perosus 17, 1. 4: *adine, ut exosus.*
- Perpenna Cos. Aristonicum vincit 36, 4. 9
- Perpeti nocte, *hoc est, tota* 5, 7. 6. Ita Plaut. Amphitr. 1, 1. 124
- Perpetrare bellum, *pro finire* 12, 3. 2
- Perpetuitas 3, 4. 16
- Perrogatis omnibus, *hoc est, cum omnium sententiam rogasset* 31, 5. 2
- Perseae a Medis deficiunt 1, 6. 9. bellum gerunt cum Alexandro 11, 2. 6. 11, 5. 1. cum Atheniensibus 2, 9. 3. cum Graecis 2, 11. 4. 2, 14. 7. cum Parthis 36, 1. 4. cum Scythis 1, 8. 1. 37, 3. 2. Perseae in custodes corporis ab Alexandro lecti 12, 12. 4. Perseae in diuisione imperii Alexandri Neoptolemo sorte eueniunt 13, 4. 25. Persarum clades 1, 8. 11. 37, 3. 1. 2, 9. 3. 2, 14. 7. 11, 9. 12. deus 1, 10. 5. gens obscura quondam 1, 4. 4. mos adorare regem 6, 2. 13. mos in conuiuiis 7, 3. 3. in electione regum 10, 1. 2. Persarum regum persona sub specie maiestatis occultitur 1, 9. 11. Persarum regum habitum assumit Alexander 13, 3. 8. Persarum regum ultimus Darius 10, 3. 9
- Perseae, *pro Persia, cum dicitur in Persas ablegare, ferre* 1, 5. 9 et 10. in Persis genitus 1, 6. 3
- Perse-

- Persopolis** 1, 6. 3. capitur ab Alexandro 11, 14. 10
Persequi belli reliquias 22, 8. 15
Perseuerantia belli 3, 4. 4
Perseuerare in bello 3, 4. 5. perseuerata illi inedia est quatrduo 12, 6. 15. perseuerare in saeuitia 16, 4. 12. bellis continuis 38, 4. 11
Perseus Philippi patrem ad parricidium impellit 31, 2. 10. bellum cum Romanis gerit 32, 3. 4. et vndique auxilia contrahit 32, 4. 1. vincitur et capitur 33, 2. 5
Perficarum feminarum facinus 1, 6. 14
Perficum aurum 2, 14. 7. 11, 5. 9. Perficum imperium perpetuum 11, 9. 8. Perfici imperii finis 11, 14. 7
Perfimitis 1, 9. 10
Persona regis apud Persas sub specie maiestatis occultitur 1, 9. 11. quaerere de persona regis, *id est, quis rex constituendus sit* 11, 7. 11. personam occisi considerare, *quantus vir fuerit* 12, 6. 5. ex persona sociorum inducias rumpere 3, 7. 14
Personant omnia vlulatibus 19, 2. 8
Perstringere initia Romani imperii, pro breuiter exponere 43, 1. 2
Persuasus mori nihil difficile persuadere 2, 11. 4
Pertinet ad huius emolumentum egregie 9, 1. 2. quod ad vltionem pertineat, *pro attineat* 11, 15. 12. quod ad hostes pertinet 19, 3. 7. pertinent illi ad curam deorum 43, 5. 7
Pertrectare caput 1, 9. 17
Peruenire ad adultam aetatem 3, 2. 5. peruenire ad XXX annos 3, 4. 8. peruenit detrimentum omne ad vnus summam imperii 6, 1. 4. peruenit regnum ad aliquem per ordinem successione 7, 4. 2. peruenire ad viginti annos 8, 6. 7
Peruigil nox 12, 13. 7
Peruigilium noctis, est quando tota nocte vigilatur 13, 8. 6
Peruincere, pro obtinere 9, 7. 7
Perusini Achaeorum progenies 20, 1. 11
Pestilentia in Boeotia Heraclae urbis causa 16, 3. 4. in Theramene Cyrenaicae urbis causa 13, 7. 4
Pestilens sidus 19, 2. 7
Pestis ex fame 2, 13. 12. *Ita apud Flor.* 3, 5. 27. in Crotona et Metaponto ob violatum Mineruae numen 20, 2. 4. in Sicilia Carthaginiensium exercitum consumit 19, 2. 7. pestis apud Carthaginienses nefarium remedium 18, 6. 11. *In omnibus autem his locis pestis pro pestilentia ponitur: quod minus probatur quibusdam, quos refellit Beerman. in Orig. ling. lat. p. 834*
Pestis, pro quouis malo 20, 4. 6. 30, 1. 10. 36, 2. 12. *Ita apud Liuium pro incendio* 35, 27. 6
Petere auxilium ab aliquo 2, 4. 27.

I N D E X

4. 27. pacem 5, 4. 4. petitur Persia his apparatusibus 9, 5. 5. petere mutuo ab aliquo naues 17, 2. 13
- Petitio regni 1, 10. 17. *Ut petitio consulatus apud Romanos, cum tamen res valde discreparint.*
- Petito, *hoc est, cum petiisset, siue subaudiendum est, hoc aut illo* 43, 5. 7. *Ita apud Curt. 6, 5. 29. 8, 12. 9, et Liu. 31, 39. 5, et Tacit. Annal. 2, 9. 1. Similia vid. supra in Cognito.*
- Peucestes in diuisione imperii Alexandri Babylonios accipit 13, 4. 23
- Pharnabazus 5, 4. 1. 6, 1. 2
- Pharnax Mitridatis auus 38, 6. 2. *Rectius Pharnaces.*
- Philamenes Paphlagoniae regum nomen 37, 4. 8
- Philippus Argaei primus huius nominis Macedoniae rex 7, 2. 5
- Philippus Amyntae 7, 4. 5. secundus huius nominis Macedoniae rex 7, 5. 10. imperio Macedonum, Asiam et Graeciam subiicit 6, 9. 7. vincit Athenienses 7, 6. 7. 9, 3. 10. Dardanos 8, 6. 3. Illyrios 7, 6. 7. Phoenices 8, 2. 3. Scythas 9, 2. 14. Thessalos 7, 6. 8. Arrubam affinem suum regno Molossorum exiit 7, 6. 12. 8, 6. 7. oculum amittit 7, 6. 14. libertati Graecorum insidiatur 8, 1. 2. Cappadociam dolis subiugat 8, 3. 6. Olynthum excindit 8, 3. 11. fratres interficit ibid. praeicam ex-
- ercet 8, 3. 13. 9, 1. 7. arbitrum duorum regum, utrumque spoliatur 3, 3. 15. Phoenices contra datam fidem caedit 8, 5. 5. Byzantium obsidet 9, 1. 2. vulneratur a Triballis 9, 3. 2. fugatur a Scythis 37, 3. 2. victoriae gaudium dissimulat 9, 4. 1. dux Graeciae salutatur 9, 4. 2. 11, 11. 5. pacis leges Graecis statuit 9, 5. 2. interficitur 6, 9. 4. Alexandrum cum gladio infectatur 9, 7. 4. eumque filium suum esse palam inficiatur 11, 11. 4. Philippi actas 9, 8. 1. comparatio cum Alexandro 9, 8. 11. existimatio apud Graecos 8, 2. 5. fauor apud suos etiam post mortem 13, 2. 8. 13, 6. 6. laudatio Clito exitiabilis 12, 6. 3. liberi 9, 8. 2. moderatio 7, 6. 15. mores 9, 8. 4. nomen quasi numen in auxilium vocatum 24, 5. 9. perfidia 8, 3. 1. 8, 5. 5
- Philippus Antigoni pater 13, 4. 13
- Philippus Antipatri inter Alexandri interfectores 12, 14. 6 et 9
- Philippus Aridaeus, *tertius huius nominis, Macedoniae rex* 13, 3. 1
- Philippus Cassandri Macedoniae rex, *eius nominis quartus* 15, 4. 25. moritur 16, 1. 2
- Philippus Demetrii 28, 3. 9. Macedoniae rex, *eius nominis quintus* 28, 4. 16. annorum 14. puer 29, 1. 2. bellum gerit cum Aetolis 29, 1. 13. cum Romanis 29, 2. 7. 30, 3. 7.

- 30, 3. 7. 30, 4. 5. vincitur
30, 4. 16. moritur 32, 3. 4
Philippus Lyfimachi ab auun-
culo Ptolemaeo occiditur
24, 3. 7
Philippus Lyfimachi frater
eiusque mors 15, 3. 12
Philippus Persei cum patre
captus a Romanis 33, 2. 6
Philippus amicus Alexandri
in diuisione imperii eius
Hircanos accipit 13, 4. 23
Philippus medicus Alexandri
11, 8. 5
Philo in diuisione imperii
Alexandri Illyrios accipit
13, 4. 12
Philoctetes Thurinorum con-
ditor 20, 1. 16
Philomelus Phocensium dux
templum Delphicum spo-
liat 8, 1. 8. Thebanos ca-
stris exiit 8, 1. 13
Philopator, cognomen Pto-
lemaei 29, 1. 5
Philopoemen Achaeorum
dux insidiis a Philippo pe-
titur 29, 4. 16. Flaminio
comparatur 31, 3. 4. capi-
tur a Messeniis 32, 1. 6. ve-
neno perit 32, 1. 11. inter
summos imperatores re-
censetur 32, 4. 13
Philosophia non praestat
Graecis, quantum Scythias
natura 2, 2. 14
Philotas Parmenionis quare
interfectus 12, 5. 3
Philotas alius in diuisione
imperii Alexandri Ciliciam
accipit 13, 4. 12. et iterum
amittit 13, 6. 16
Philoxenus ademtiae Philo-
tae Ciliciae praeficitur 13,
6. 16
Phocenses a Thebanis apud
commune Graeciae conci-
lium accusantur 8, 1. 4.
templum Delphicum spo-
liant 8, 1. 8. a Philippo
vincuntur 8, 2. 4. contra
datam fidem caeduntur 8,
5. 5. Phocensium coloni
Massilienses 37, 1. 1. 43, 3. 2.
Phocensium et Thebano-
rum odium 8, 4. 5. 11, 3. 8
Phoenix in ditione Ptole-
maei 15, 1. 5
Phoenixes Tyri conditores
18, 3. 2
Phrahates Parthorum rex 41,
5. 11
Phrahates alter 41, 1 tot. De-
metrium talis aureis donat
38, 9. 6
Phrahates tertius patrem, fra-
tres, et filium interficit 42,
5. 1. Antonium vincit 42,
5. 3
Phratarernes in diuisione im-
perii Alexandri Armenios
accipit 13, 4. 22
Phrygia maior in diuisione
imperii Alexandri Antigono
traditur 13, 4. 14. mi-
nor Leonato 13, 4. 16.
Phrygiae Eumenes praefi-
citur 13, 6. 4
Phthia Pyrrhi neptis, Deme-
trii vxor 28, 1. 2
Phyle castellum Atticum oc-
cupatum a Thrasybulo 5,
9. 6
Phyton ab exercitu Macedo-
num hostis appellatur 13,
8. 10. *Rectius leg. Pithon.*
Vid. Not.
Piacula exigere, id est, poe-
nas, quibus delictum expie-
tur 8, 2. 6
Pialis

I N D E X

- Pialis Pyrrhi, Epiri rex** 17, 3. 8
Pietas Cimonis erga patrem
 2, 15. 18. mulierum 11, 9. 15.
 patris et filii mutua 16, 2.
 9. pietas omnibus opibus
 potior bonis 3, 2. 6. *Auctor*
fic: iura pietatis plus va-
lent apud bonos quam
omnes opes. Est autem hic
pietas amor in proximos,
cognatos, etiam in fratris
filium. pietatis documen-
ta 2, 15. 18: eius scil. quae
in Cimone fuit erga de-
functum parentem. paterna
pietas, pro patris in filium
amore 10, 1. 4
Pigere, pro poenitere 12, 6. 5.
 pigere eum facti coepit 12,
 6. 5: *alibi poenitere coe-*
pit. omisso accusativo 11, 3. 3
Pignus, pro liberis 26, 1. 9.
 fidei veluti pignora habe-
 re vulnera corporis 1, 10.
 20. legatos tenere pignus
 2, 15. 8. in hoc pignus le-
 gatos retentos 2, 15. 10.
 pignus fidei regiae dextra
 11, 15. 13
Piratica apud veteres in lau-
 de 43, 3. 11. piraticam exer-
 cet Agathocles 22, 1. 14.
Philippus secundus 8, 3. 13.
 9, 1. 5
Piraeus, portus Atheniensium
 5, 8. 5
Pisae Graeca colonia 20, 1. 11
Pisandrus Lacedaemoniorum
 dux 6, 3. 1
Piscatoria scapha Xerxes fu-
 git 2, 14. 10
Pilistratus Atheniensium dux
 Megarenses caedit 2, 8. 3.
 patriam opprimit 2, 8. 10
Pithon in diuisione imperii
 Alexandri colonias in In-
 diis accipit ~ 13, 4. 21
Placare viri manes 18, 6. 6
Placere. quibusdam place-
 bat, *de consultantibus* 13,
 6. 11
Plaga caeli 42, 3. 2
Plato discipulos suos ad vir-
 tutem erudiit 16, 5. 14
Plaustra Scythis pro domi-
 bus 2, 2. 4
Plaustrum Gordii 11, 7. 13
Plataeenses Atheniensium
 contra Darium socii 2, 9. 9.
 Plataeae incenduntur a
 Xerxe 2, 12. 11
Plebs nimio otio lasciuit 16,
 4. 3
Plena solertiae oratio 9, 8. 10.
 plenus irae 14, 4. 15
Plumatae loricae Parthis 41,
 2. 15
Pluralis numerus pro singula-
ri. Solatia vltionis 11, 8. 9.
 ferre fociis auxilia 3, 7.
 15. in auxilia quorundam
 mitti 4, 4. 3. veniae patro-
 cinia quaerere 5, 11. 7. ob
 haec decora 10, 3. 3. epi-
 stolae, *pro epistola* 11, 12. 9.
Vid. et epistola. regna Cleo-
fidis 12, 7. 9. herba in re-
 media veneni monstrata 12,
 10. 3. in monumenta rerum
 a se gestarum urbem con-
 dere 12, 10. 6. dotes for-
 mae 12, 12. 11. in remedia
 ferrum poscere 12, 13. 9.
 venenum alicui dare in re-
 media calamitatum 15, 3. 6.
 patrocinia sceleris 16, 1. 4.
 hostilia odia deponere 22,
 2. 3
Plus apud bonos pietatis iu-
 ra, quam omnes opes va-
 lent

- lent 3, 2. 6. plus hominum
ferrum quam naturalis fa-
torum conditio absomit 2,
2. 13. plus nocet ducibus
arrogantia sua quam ho-
stium vires 13, 8. 2. plus
patriae debemus quam vi-
tae 2, 11. 16. plus praesidii
in celeritate, quam in so-
ciis 2, 9. 10. plus regio
quam patrio nomini de-
bent reges 41, 5. 13. plus
praedae quam periculi in
acie Persarum 11, 13. 14
- Poena. poenas imperati par-
ricidii luere 1, 3. 8. poenas
reperunt dii, *dum in acie
perit aliquis* 2, 9. 11. poe-
nas sacrilegii sanguine lue-
re 8, 1. 13. poenas violatae
religionis pendere 8, 2. 4.
poenas parricidii dare diis
10, 2. 5. poenam ferre 11,
14. 11
- Poenalis ciuitas 38, 9. 9
- Poeni; *vid.* Carthaginienses.
- Polliceri. multa pollicitus
est de se moderate 11, 1. 9.
non polliceri sibi aliam
victoriam, quam expertus
sis 12, 12. 16
- Polybites Spartanorum rex
3, 2. 1
- Polydamas amicus Alexandri
12, 12. 8
- Polyperchon amicus Alex-
andri 11, 10. 1. dimittitur
12, 12. 8. Graeciae et Ma-
cedoniae praepositus 13,
6. 9. occiditur 13, 8. 7.
Vid. supra vocem Craterus.
Olympiadi fauet 14, 5. 1
- Pompa. pompae ne quid de-
esset 14, 4. 18
- Pompeius Mithridatem vin-
cit 37, 1. 8. Antiocho Sy-
riam adimit 40, 2. 4
- Pompeius Trogus: *vid.* T.
- Ponere tirocinia et incu-
nabula, *boc est, exuere* 12,
4. 6. posita est ciuitas
non in aedificiis, sed in
ciuibus 2, 12. 14. ponere
spem in ope alterius 8, 4,
8. posita est vrbs inter
Phrygiam maiorem et mi-
norem 11, 7. 3. 22, 5. 5. po-
nere castra 14. 2. 11. posi-
tum templum in monte
24, 6. 6. ponere sedes ali-
cubi 44, 3. 3
- Posito genu, *boc est, flexo
poplite* 12, 9. 12. vrbes in
montibus posita 22, 5. 5
- Pons Istris, *qui in Istro factus*
2, 5. 10. pontem Abydo fe-
cit Xerxes 2, 13. 5. pons so-
lutus tempestatibus 2, 13. 9
- Pontem Cydni interrumpi
non vult Darius 11, 14. 4.
pontibus maria sternere
Xerxes conatur 2, 10. 24
- Ponticum mare 2, 1. 19
- Pontus regio Scythis pro-
pinqua 2, 2. 1. 12, 2. 16. in
diuisione imperii Alexan-
dri Lyfimacho datur 13, 4.
16. Ponti sinus ab Amazo-
nibus edomitus 2, 4. 26
- Popilius Romanorum lega-
tus ad Antiochum 34, 3. 1
- Populatur agros villasque
Brennus 34, 6. 2
- Populus, *pro multitudine
filiorum* 10, 1. 6
- Porrigi, *boc est, patere, exten-
di* 42, 2. 9. porrigitur re-
gio in latitudinem tot
millia passuum ibid. por-
recta in orientem Scythia

I N D E X

- 2, 2. 1. porrigit se fortuna
Romanorum ad orientalia
regna 39, 5. 3
Porro, *pro verum*, aut *vero* 2,
10. 3. 9, 4. 6. 14, 3. 7
Portendo. portenditur ei
regnum 11, 7. 7. portendit
hoc omen ei victoriam 12,
16. 6
Portio, *hoc est*, pars 5, 2. 9.
Phrasin totam vid. in vo-
care 12, 12. 4
Porto. ferrum et arma por-
tare 1, 3. 3
Portus consiliorum tutissi-
mus 23, 3. 8
Porus Indiae rex 12, 8. 1
Poscere corpora interfecto-
rum ad sepulturam 6, 6. 9.
poscere interrogationem
tertiam 11, 11. 10
Posse. non posse ferre po-
tentiam victoris 8, 2. 1
Possessio, *pro possessore* 2, 1. 5
Possidere regnum, *hoc est*, *esse*
regem 2, 6. 15. Galli Italiam
plurimis vrbibus possident
38, 4. 9. ignis cuncta pos-
sedit 2, 1. 14
Post necessitatem pugnandi,
cum pugnare cogerentur 1,
6. 12. *Vid. et Ind. in Nep.*
in post. amicior patriae
post fugam, quam regi post
beneficia, quamvis in exi-
lium pulsus esset, quamvis
beneficia accepisset 2, 10.
13. post arma et bellum
locus legibus non relin-
quitur 8, 1. 7: *pro cum ar-*
ma sumta sunt. post noua
paternae pietatis exempla
10, 1. 4: *pro postquam noua*
exempla edita sunt. post im-
perium tot annorum 11,
14. 8. post annos tres sum-
ti regni 38, 8. 1. nec mul-
to post tempore 3, 3. 7
Posteritas. in posteritatem
2, 3. 16: *in posterum.*
Postremum, *hoc est*, *postrema*
vice 14, 3. 12. ad postre-
mum. *Vid. ad.*
Postremus liber, *pro extre-*
mo, hoc est, *sine libri* 43,
5. 13
Postulari reum alicuius cri-
minis 9, 4. 9. postulo ali-
quem cedere mihi aliquid
10, 2. 3: *id est*, *volo, cupio.*
Vid. et Ind. in Nep. in po-
stulo.
Posuisse, *pro ponere* 5, 4. 15
Potentia, *pro capto* 12, 16. 1
Potentia ex vulgi adulatione
13, 3. 2
Potestas. potestatem pugnae
non facere 2, 5. 10. pote-
statem bellorum regibus
permittere 3, 3. 2. pote-
statem redimendorum ca-
ptiuorum alicui facere 11,
12. 1. potestatem liberam
discedendi alicui dare 22,
4. 3
Potior industria 6, 1. 3
Potiri administrationem re-
gni 37, 1. 4. regnum 12, 7.
10. victoriam 6, 4. 8. vl-
tionem 9, 7. 12. *Ita Tacit.*
Annal. 3, 37. 6. *Flor.* 1, 1.
28. *Sallust. Jug.* 25, 10. *Ad-*
de Nonium in casus pro ca-
su. potiri rerum 32, 3. 8.
potiri regno, *pro regnare*
1, 2. 10. vrbis potiundae
cupido 11, 7. 4. potitus
saxo 12, 7. 13
Potissimum. sub aui potissi-
mum oculis 1, 4. 5. et hoc
potissi-

- potissimum facere Thebanos 8, 4. 9. *Nofiri, vnd das das eben die Thebaner stum.* quem potissimum augurem consuleret 11, 7. 7. quod a tali potissimum vincetur 11, 12. 8
- Praebere** quaestum, *hoc est, esse quaestui* 5, 4. 4. vbera, *hoc est, lactare* 1, 4. 10. speciem captarum matronarum 2, 8. 2. risum 21, 5. 6. sedem sepulcris 28, 3. 5. obsequium alicui 38, 5. 4. equites regi 41, 2. 6. opulentum sumtum 42, 5. 9. admirationem sui 43, 1. 10. nutricem se alicui 43, 2. 5
- Praebitio** copiarum 38, 10. 8
- Praecidere** aures alicui 1, 9. 17
- Praecipere**, *pro bortari* 18, 6. 7
- Praecepta** philosophorum, *id est, doctrina* 2, 2. 14. iuxta praeceptum Themistoclis 2, 12. 25: *pro consilio*: praeceptis parere 3, 4. 15. praecepta virtutis 15, 3. 6
- Praecipua** materia ferri 44, 1. 5
- Praeclusa** voce 12, 15. 12
- Praecipitatus** equo 27, 3. 12
- Praedae** dulcedo cladis causa 5, 5. 2
- Praedicare**, *pro testari, dicere* 11, 11. 4. 2, 1. 5
- Praeditus** imperio 41, 4. 8
- Praedixerat** urbem et annum responsum Iouis 12, 2. 3. praedictis insidiis 39, 2. 8
- Praeficere** aliquem sacerdotio 10, 2. 4
- Praefecti** Alexandri reges sunt 13, 4. 25. praefectus Sardanapali 1, 3. 1
- Praefecturae**, *pro satrapiis* 13, 4. 25
- Praeferre**. Atheniensium virtus caeteris praelata 2, 14. 10. praeferre omen duplicis imperii, *pro portendere* 12, 6. 5. praeferre praedam religioni, aurum offensae deorum 24, 6. 5
- Praefrigidus**, *hoc est, admodum frigidus* 11, 8. 3
- Praefringere** priamam aciem telo 6, 8. 2
- Praefulgere**, *hoc est, super omnes effulgere* 14, 2. 6
- Praegustare** potum 12, 14. 9
- Praeliati** ad ultimum 5, 1. 18
- Praelium**, *pro bello* 3, 6. 7. 3, 7. 2. in praelium egredi 2, 9. 9
- Praemonere** futura 43, 1. 8
- Praenuntio**. praenuntiata fuit magnitudo Cyri eo, quod avus eius per fornum vitem enatam ex naturalibus filiae vidit 1, 4. 3
- Praeptare**, *hoc est, malle* 8, 4. 5. 11, 14. 1. 16, 3. 5. *Vjurpat et Frontin. strategem.* 4, 5. 22
- Praepetes** aquilae 12, 16. 5
- Praepondere**. praepositus Medis 1, 3. 2. praepondere aliquem genti 1, 6. 17. praepondere aliquem alicui, *in controuersa* 2, 10. 9. aliquem summae rei 6, 2. 4
- Praesens**. ad praesens tempus, *pro tum* 1, 5. 7. praesentes epulae, *quae sunt fuerunt* 1, 6. 6. Eodem sensu mox hodiernae epulae: *et simile est, quod ibidem* hesternus labor. in praesenti 14, 1. 13: *quod itidem est* i 3

I N D E X

- est pro tunc temporis. Vid. et ind. in Nep. et supra*
Nunc. praesentia studia in
Perfas 11, 3. 8. praescens
mors 13, 1. 3
Praesidae, *populus* 12, 8. 9
Praesidium, *pro auxilio* 2, 9.
10: *pro tutela* 2, 11. 6. praesidii plus est in aliqua re
2, 9. 10. praesidium nauium
2, 12. 14. praesidium impo-
nere castello 6, 6. 6. praesidium fortunae aurum 32,
4. 4
Praesto esse 1, 6. 4
Praestare. bella praestant in-
victos 1, 7. 13. praestare ali-
qua re 2, 1. 14. ea res quaes-
tum praestat aliquibus 5,
4. 4. praestat pacem alicui
cognatio alicuius 7, 4. 1.
praestare numero militum
9, 3. 9. praestat alicui pa-
cem huius victoriae opi-
nio 25, 2. 7. 43, 5. 3
Praesumere, *pro conicere,*
augurari 6, 2. 11
Praesumptio, *pro fiducia, con-*
fidentia 3, 4. 3. animorum
praesumptio 11, 5. 8
Praetendere causas belli 24,
1. 4. insidias alicui 29, 4. 12
Praeterdamnati, *pro praeter-*
quam 13, 5. 2. *Ita Sallust.*
Cat. 36, 2
Praeter illum nemo ditior,
pro illo nemo ditior 23, 2.
6. praeter caeteros insignis
solertia 21, 6. 1
Praeteriri silentio 42, 2. 8
Praetermittere nullum ius
inuiolatum 8, 3. 13. praetermittere silentio 43, 1. 2
Praeterquam incremento et-
iam origine gloriari 2, 6. 3
Praetexti nulla satis iusta causa
potest in parricidio 16, 1. 4
Praetextu hoc bellum finit
29, 3. 6
Praetorium regis, *pro taber-*
naculo regis 2, 11. 15. *Cur-*
tius 5, 1. 11 *etiam* praeto-
rium vocat, *sed in Nostro*
videtur esse pleonasmus.
Praeuenit mors alicuius sen-
tentias de ipso latas 22, 3.
7. praeuenire legationem
morte 32, 4. 9
Precario petere ab aliquo
aliquid 43, 4. 4
Premere bello 9, 2. 1. 16, 1.
29. 26, 2. 1. seruitio 15, 4.
14. neque hiberna frigora,
neque aestiui solis ardo-
res. Aegyptum premunt
2, 1. 7
Pretio summouere hostem,
non armis, indignum 6, 1. 6.
pretia officii dare alicui 9,
2. 6: *ubi* pretia *pro mer-*
cede. pretium extendere
11, 4. 8. pretium auxilii
polliceri 39, 1. 2
Priapatus Parthorum rex 41,
5. 8
Pridem 12, 6. 7: *de tempore*
proxime praecedente.
Pridie constitutam diem 1,
10. 7
Primordium 2, 1. 14
Primus, *pro praecipuo.* cuius
laus prima esset 2, 9. 14.
prima acies, *pro prima*
parte aciei 4, 5. 7. *Subinde*
et redundat, ut primam
aciem telo praefringere
6, 8. 2. prima initia 4, 3.
6. 7, 5. 1. prima rudimen-
ta 7, 5. 3. primus flos aeta-
tis 11, 6. 4
Prin-

Principum arbitria pro legibus 1, 1. 2
 Princeps, *pro praestantissimo* 2, 14. 11. *Ita Flor.* 3, 14. 1
 Principia castrorum 11, 6. 6.
 principia originis habere non honesta 22, 1. 2
 Principio rerum 1, 1. 1. 2, 1. 14.
 principia mundi 1, 1. 9. aduentus 23, 2. 1. originum 20, 2. 3. a principio 5, 8. 9. principium repetere ab origine 2, 1. 1. illi principium cladis fuisse 2, 11. 3
 Prior aetate 43, 2. 1
 Prisca eloquentia praef.
 Pristinus, *pro priore*. pristina offensam metuere 22, 8. 8
 Priuata beneficia a publicis secreta 31, 7. 5. priuatum patrimonium, *quod pater adhuc priuatus habuit* 2, 10. 6. priuatae fortunae mater 2, 10. 6. auus maternus priuatus ibid. priuatum hostem aliquem deposcere, *id est, cum uno aliquo separatim congregi velle.* 12, 8. 3
 Priuilegium aetatis 2, 10. 2
 Prius ebrietate quam bello vincuntur Scythae 1, 8. 7
 Pro concione, *id est, in concione* 8, 5. 9. pro ducatu, *hoc est, loco ducatus* 2, 15. 14. pro deo, *hoc est, tanquam deum* 11, 11. 11. 18, 6. 8. 20, 4. 18. pro rege, *hoc est, tanquam regem* 11, 11. 11. pro tempore, *hoc est, pro conditione temporis* 11, 1. 8. *Ita Liu.* 30, 10. 6. *et Virg. Eclog.* 7, 35. pro conditione regionum 2, 1. 12.

pro libertate quorundam bellum suscipere 5, 2. 9.
 pro coniunctione alicuius, *quia affinis alicuius sis* 6, 3. 8. pro ignobili momento accedere, *tanquam ignobile momentum* 7, 2. 1. pro amisso se victorem offerre 13, 1. 3.
 pro victoribus vagabantur, *tanquam victores* 24, 7. 5. pro silentio rerum creditarum immori tormentis 44, 2. 3
 Probari. timuit ne non probaretur 9, 7. 14. probatur verecundia alicuius omnibus 32, 2. 4. non probatur telum 44, 3. 8
 Procacitas 15, 4. 16
 Procedere in aciem 11, 9. 1. 14, 2. 1. 20, 3. 4
 Procella fortunae 4, 4. 6
 Proclamare, *pro exclamare* 24, 3. 8
 Procreatus ex aliqua 26, 3. 3
 Prodere, *pro deferere* 12, 5. 10. 19, 3. 10. *pro tradere, scribere* 28, 4. 14. prodere memoriae, *idem* 12, 6. 17. *prodere exercitum sibi creditum alicui* 1, 10. 20. 13, 8. 3. prodit receptis cera dolum 2, 10. 14. non immerito prodicum est, *memoriae pro* 2, 10. 19. documenta pietatis prodiderunt magnitudinem eius futuram 2, 15. 18. prodere fata ciuium, *pro aperire* 3, 4. 14. prodere urbem alicui, *pro tradere* 5, 3. 8. sceleris confilia 7, 4. 7. non prodere responsum, *pro non divulgare* 8, 4. 11. prodere imperatorem suum, *pro hosti tradere*

I N D E X

- trudere* 14, 4. 16. proditur
(*sc. memorias*) vrbs ab ali-
quo seruata 28, 4. 14. pro-
ditur Titanas bellum gef-
fisse 44, 4. 1
- Prodigia**, quae in Alexandri
ortu, euenere 12, 16. 4.
quae Hieroni obuenerunt
13, 4. 9 et 10. in ortu Mi-
thridatis 37, 2. 2
- Prodigia**, *pro ominibus* 12, 16. 4
- Proditor**, *hoc est, desertor* 22,
8. 14
- Proditum**, *hoc est, scriptum*
2, 10. 19. proditus, *pro ma-
nifestato* 31, 4. 6
- Prodere** rem magistratibus,
pro indicare 21, 4. 4. pro-
dere aliquem, *pro manife-
stare* 21, 4. 6
- Producere** aciem 11, 13. 1
- Proelium**. *Vid. supra Prae-
lium.*
- Proeliatum** fuit, *deponens
impersonaliter* 19, 1. 9
- Proferre** diem de die, *hoc est,
de die in diem differre ne-
gotium* 2, 15. 6. fines, *hoc
est, extendere, ampliare* 41,
1. 1. Ita imperium 7, 1. 4.
proferre fines imperii 1, 1.
3. 20, 1. 2
- Profectio** 12, 1. 6. profectus
regno, *pro ex regno* 37, 3. 3
- Professione** aperta bellum
parare 5, 11. 5
- Professus**, *passive pro apertus*
8, 4. 4. professus ludimagi-
strum 21, 5. 8. professus se
hostem 29, 4. 1
- Proficisci** in bellum 2, 11. 9. in
legationem 2, 15. 6. profi-
ciscitur tacitus 8, 4. 10.
*Nostri er reiset weg, da-
von.* quoad proficisceretur
18, 5. 9. Ita sine nomine lo-
ci, ad quem itur, verbum hoc
usurpatur.
- Profligatis** rebus, *hoc est, affli-
ctis, ut supra* 4, 5. 2. loqui-
tur 22, 8. 1. profligatum
tantum in iuuentute, *de
malis moribus sublati* 20,
4. 13. profligatum bellum
31, 7. 3
- Profugere**, *pro transfugere*
12, 8. 2
- Profundo** submersae terrae
2, 1. 17. profunda barbaria
42, 2. 10
- Progredi** in fletus 12, 6. 8. in
publicum 2, 8. 7. cultius
progredi, *subaud. in publi-
cum* 3, 3. 5. progredi ad col-
loquium 5, 10. 9
- Prohibere**, *pro intercedere* 5,
11. 4. aliquem ab adspectu
et colloquio alterius, *hoc
est, non admittere ad adspe-
ctum etc.* 6, 2. 13. transitu 1. 8,
2. Scythas ab Aegypto pa-
ludes prohibent 2, 3. 14.
prohibere finibus 2, 5. 3. 14,
5. 9. accessu 44, 3. 1. prohi-
beri edicto alicuius aliquid
facere 5, 9. 4. ab oppugna-
tione saxi terrae motu 12,
7. 12. prohiberi in con-
spectum venire 14, 4. 21.
prohibere commeatus 18,
7. 6. transitum 29, 4. 4.
quod in aliis prohibet,
ipse est 43, 2. 9
- Proiicere** se in vndam 11, 8. 3
- Proiecta**, *hoc est, effusa* 31, 3.
8. 41, 3. 13
- Promissio** deprecati belli, *id
est, promissio, quod bellum
gerere nollet, quia alii id
deprecati essent* 8, 5. 4
- Promit-

- Promittere** barbam, capillum, *hoc est, permittere ut crescat* 4, 4. 1. promittunt vultus et blandientes oculi non minorem fidem quam iusiurandum 24, 2. 10
- Promontorium** Italiae et Siciliae par altitudo 4, 1. 16
- Promotum** est tantum his vocibus, *pro effectum est* 5, 10. 9
- Promouere** exercitum in regionem aliquam, *pro mone-re, ducere* 14, 1. 6
- Promississimus**, *hoc est, fortis-simus* 22, 2. 13. 29, 2. 5. 29, 3. 8
- Promptius** regnum 29, 2. 5
- Promptus** ad iniurias 23, 1. 3. manu, *hoc est, fortis* 23, 4. 11. in omne facinus 22, 1. 8. in bella 29, 3. 8
- Prona** ad regnum via, *pro facili* 1, 5. 9
- Pronus** in utrumque 23, 3. 6. pronior in aliquem 39, 3. 2
- Pronuntiantur** hoc nomine Graece, *pro vocantur, ap-pellantur* 4, 1. 7
- Propala**, *pro propola* 35, 1. 6. *Est potius nomen proprium. Vid. Notas.*
- Propensior** pro Alexandro, *hoc est, in Alexandrum* 16, 1. 2. *Sed pro fortasse expun-gendum. Vid. Notas.*
- Propiora** feris quam homi-nibus ingenia 44, 2. 7
- Proponere** conditionem 1, 6. 6. quo proposito fece-rit, *id est, quo consilio* 1, 10. 16. proponere sibi an-te oculos obsidionem, fa-mem, superbum hostem 5, 7. 9. proponere mor-
- tem recusantibus 16, 5. 2.
- proponere** sedem urbibus imperioque suo 28, 3. 5.
- propositum** opus 43, 1. 1
- Propositum** vitae 6, 8. 10.
- propositorum** alicuius con-stitit summa in eo 14, 4. 5
- Propulsare** bellum 35, 1. 10
- Propria** saepe amittit, aliena qui affectat 39, 1. 3
- Proprietas.** de proprietate insulae armis dimicare 2, 7. 7. *Nostri wem sie zuge-börese.*
- Propter** littus, *hoc est, ad f. prope litus* 31, 2. 6. propter murum 12, 9. 9
- Prorogare** alicui imperium 31, 1. 7
- Prorsus** quasi 1, 7. 16. 2, 12. 9. 8, 1. 7. prorsus ut 2, 1. 4. *Ita prorsus aliis oculis praemittitur. Sic et* 1, 2. 14. *Et valde Noster vocem hanc frequentat.* feliciores prorsus 5, 7. 11. indignum prorsus 7, 5. 7. immemores prorsus 8, 2. 11. foedum prorsus 8, 4. 7. mira prorsus audacia 9, 4. 10
- Prorumpere** in bellum 24, 1. 2
- Prosequi**, *pro comitari* 14, 5. 19. prosequi exequias benigne 11, 12. 6. lacri-mis mortem 11, 15. 14. regem publico funere 43, 5. 9
- Prospicere** animo 9, 1. 1. pro-spicere pericula 31, 2. 2. prospicit fortuna origini Romanorum 43, 2. 5
- Prosternere.** quasi tempestas cuncta prosternit 6, 2. 16
- Prostrata** pudicitia, *hoc est, profligata et perdita* 12, 7. 11

I N D E X

- Protarchi negotiatoris filius
 : Syriae rex 39, 1. 5
 Protegere insidias rifi 38, 1. 9
 Proterere ferro omnia 24, 4. 6
 Proteruior 30, 2. 2.
 Protis Phocensium dux 43, 3. 8
 Proturbare in exilium, *pro*
 exturbare, eiicere 3, 4. 12
 Prouehere aliquem ex gre-
 gario milite, *pro euehere,*
 promouere 13, 4. 11. proue-
 here ad fastigium maiesta-
 tis 1, 1. 1. ad excelsiorem
 dignitatis locum 9, 5. 1.
 prouehi ad felicitatem per
 virtutem 41, 1. 6
 Prouenire, *hoc est, enasci* 2,
 10. 4. 44, 4. 4: *pro succede-*
 re, euenire 7, 6. 10
 Prouentus filiorum, *a pro-*
 venire, quod est nasci 2, 10.
 4. 36, 2. 4. 44, 4. 3. claro-
 rum virorum 13, 1. 12
 Pro victo fugere 23, 2. 9. *pro*
 victoribus 24, 7. 5. *Vid.*
 quae ad Sueton. Domitian.
 2, 9 *Berneccerus.*
 Prouidere omnia strenue 34,
 2. 1. sterilitatem antemul-
 tos annos 36, 2. 9
 Prouinciarum inter Alexan-
 dri successores diuisio 13,
 4. 9
 Prouocare, *pro elicere* 20, 4.
 7: *pro laceffere* 11, 1. 5. 6, 4.
 11. hostem 3, 7. 3. prouoca-
 tus antea pari munere, *de*
 eo qui simile munus acce-
 perat 15, 2. 7. prouocat
 misericordiam haec aetas
 18, 6. 10. prouocare rabiem
 alicuius 24, 2. 6. arma 28,
 3. 13. prouocatus crudeli-
 tate patris 34, 4. 2
 Prouocator 10, 3. 3
 Prouolui genibus, *pro ad-*
 volui, accidere 11, 9. 14
 Proximi, *pro sanguine aut*
 adfinitate iunctis 8, 6. 4. 11,
 14. 3. *Ita proximitas Oui-*
 dio Metam. fab. 10 est con-
 sanguinitas. Subaudiendum
 autem videtur cognatione,
 affinitate, aut simile quip-
 piam. Dicuntur et propin-
 qui, voce positiui gradus,
 unde et propinquitas dici-
 tur et propinqua cognatio.
 Vid. Ind. in Nep. proximus
 regi dignitate 12, 5. 3. pro-
 ximam caelo reddere pa-
 triam rerum gestarum glo-
 ria 24, 5. 11
 Prusias Venator, Bithyniae
 rex cum Eumene bellum
 gerit 32, 4. 2. a filio inter-
 ficitur 34, 4. 5
 Ptolemaeus Lagi, (*qui et So-*
 ter, et Magnus) venenata
 sagitta ictus herba per
 quietem Alexandro mon-
 strata sanatur 12, 10. 8. Ari-
 daeum regem recusat 13, 2.
 11. in diuisione imperii
 Alexandri Aegyptum et
 Arabiae Africaeque par-
 tem accipit 13, 4. 10. Cy-
 renen acquirit 13, 6. 21.
 bellum cum Perdicca ge-
 rit 13, 8. 1. cum Antigono
 15, 1. 4. Demetrium vincit
 15, 1. 6. et rursus ab ipso
 vincitur 15, 2. 6. rex ap-
 pellatur 15, 2. 11. bellum
 cum Demetrio gerit 16, 2.
 1. regnum minori ex filiis
 tradit 16, 2. 7
 Ptolemaeus Philadelphus (*qui*
 D. Hieronymo φαιερόφορος)
 regnum a patre accipit 16,
 2. 7.

2. 7. reconciliatur fratri 17, 2. 9
- Ptolemaeus Ceraunus** 24, 1. 1. Seleucum occidit 17, 2. 4. sororem ducit 17, 2. 7. 24. 2 et 3 tot. eiusque filios vita, ipsam regno priuat ibid. Macedoniam occupat 14, 1. 9. occiditur a Gallis 24, 5. 6
- Ptolemaeus Euergetes** bellum cum Antigono minori gerit 26, 2. 1. Beronicen fratris filiam ducit 26, 3. 2. sorori a Seleuco Callinico obsessae auxilio venit 27, 1. 6. Seleucum vincit 27, 11. 6. sub specie sororiae vindictae Asiae inhiat 27, 3. 4. Antiochum Hieracem ad se confugientem in custodia habet 27, 3. 11. interficitur a filio 28, 4. 11. 29, 1. 5
- Ptolemaeus Philometor** ab Antiocho Epiphane auunculo suo bello petitur 34, 2. 7. contra Demetrium Syriae regem Balam quen- dam iuuat 35, 1. 6. 39, 1. 5. mox contra hunc Demetrii filium 39, 2. 3
- Ptolemaeus Philopator** parricida 29, 1. 5. eius vita et obitus 30, 1 et 2 tot.
- Ptolemaeus Epiphanes** 30, 2. 6. bello ab Antiocho petitur 31, 1. 1
- Ptolemaeus Euergetes, qui et Physco**, superioris frater 34, 2. 8. rex Aegypti fit 38, 8. 3. eius mores et facinora ibid. moritur 39, 3. 1
- Ptolemaeus Lathurus** regno a matre pellicitur 39, 4. 1. sed post eius mortem a populo reuocatur 39, 5. 2
- Ptolemaeus Apion**, Cyrenatum rex, P. R. heredem instituit 39, 5. 4
- Ptolemaeus Pyrrhi** 18, 1. 3. Antigonum minorem vincit 35, 3. 8. occiditur 25, 4. 6. eius praeclara facinora 25, 4. 8
- Publicare reticenda** 1, 7. 15
- Publicatus, pro desectio, patefacto** 2, 15. 17
- Publice redemptum corpus, id est, pecunia publica, pecunia totius populi** 12, 2. 15
- Publicum, pro eo, quod ad omnes omnino homines pertinet** 18, 3. 18. publica pecunia, quae est populi et ciuitatis 4, 5. 1. publicae inter populos, non priuatae interduces bellandi causae sunt 31, 4. 7
- Publico funere Romae incendium prosequuntur Massilienses** 4, 5. 10
- Pudet Alexandrum nutriciae suae, hoc est, pudore afficitur, quod se tam male contra ipsam gesserit, et schismet sich für ihr** 12, 6. 10
- Pudibundum, pro pudendum** 13, 4. 5
- Pudicitia vetum matronarum ornamentum** 2, 4. 12. pudicitiae sororis vindicta 2, 9. 5. pudicitia ab omnibus viris 10, 2. 4
- Pudor, pro pudendo flagitio** 3, 4. 7. Ita Ouid. Eueniat nostris hostibus ille pudor.
- Pudor regalis** 21, 5. 9
- Puella, etiam quae peperit, dicta** 43, 2. 5. Ita apud Tacit. A. 16,

I N D E X

- A.* 16, 30. 3. *Apud Virgil.*
etiam Pasiphaë virgo dicitur, *Eclog.* 6 *vers.* 47 *et* 51.
Vid. etiam Seruum.
- Puerorum Spartanorum institutio 3, 3. 6. Lucanorum institutio 23, 1. 7
- Pugna, non facere potestatem pugnae 2, 5. 10. pugnam capessere 2, 11. 2
- Pulcer. tanto pulcrior haec victoria Antigono. 14, 4. 1
- Pulcritudo hominum commendat 36, 2. 11. pulcritudo formae 1, 7. 15. 13, 1. 11. puer honestate pulcritudinis 6, 8. 5
- Pulmentum 3, 3. 7
- Puluinaria, *hoc est, lecti, qui diis sternebantur* 20, 2. 15. 24, 2. 8
- Punicum ingenium, *pro astuto, vafro, subdolo* 18, 2. 4. 18, 6. 2. 31, 4. 4
- Purgare publicam conscientiam, *id est, excusare* 31, 4. 3
- Purificare 10, 3. 4
- Purpuram colo nere 1, 3. 2
- Purpurea vestis Persis 12, 3. 9. Clearcho Heracleotae 16, 5. 10
- Putare vitem 43, 4. 2
- Pydna capitur a Cassandro 14, 6. 5
- Pygmalion Tyri rex sororium suum necat 18, 4. 8
- Pyra exstructa et incensa Sardanapalus perit 1, 3. 5. *Ita et Elissa Dido* 18, 6. 6
- Pyraeus Atheniensium portus 5, 8. 5. *Reffius* Pyraeus.
- Pyrenaei montes inter Hispaniam et Galliam 44, 1. 3 *et* 12
- Pyrrhidae, *qui postea Epirotae* 17, 3. 3
- Pyrrhus Achillis Epirotarum conditor 17, 3. 3
- Pyrrhus Aeacidae, Epiri rex, Demetrium regno Macedoniae exuit 16, 2. 3. sed inde a Lyfimacho pellitur 16, 3. 2. Ptolemaci Cerauni filiam ducit 17, 2. 15. 24, 1. 9. in Italiam traiecit 18, 1. 3. Romanos vincit 18, 1. 6 *et* 11. in Siciliam nauigat 18, 2. 12. eiusque rex appellatur 18, 2. 11. 23, 3. 2. Siciliam amittit 23, 3. 10. Antigonum vincit 25, 3. 5. Macedoniam occupat *ibid.* facile acquirit regna, facile amittit 25, 4. 3. cum Spartanis bellum gerit 25, 4. 6. cum 5000 Macedonum Romanos ter vincit 38, 4. 5. Pyrrhi infantis pericula 17, 3. 18. vox de occiso filio 25, 4. 11. obitus *et* elogium. 25, 5. 2
- Pyrrhus modo dicti nepos 28, 1. 1. regno Epiri a matre accepto, moritur 28, 3. 1
- Pythagoras 20, 4. tot.
- ## Q
- Quadringenti tyranni Atheniensium 5, 3. 5
- Qualitas lineamentorum similis 1, 2. 2
- Quaerere, *pro adquirere* 1, 9. 13. 2, 4. 9. 11, 10. 13. 12, 3. 12. 18, 4. 1. 41, 3. 3. 43, 3. 4. *Ita Sallust. Jug.* 3, 3. *Ouid. de arte lib.* 2 *vers.* 13. *Liv.* 1, 49. 2. pacem armis quaerere 2, 4. 9. quaerere stipendia ab hoste 22, 8. 5. salutem fuga 27, 3. 8. quaerere causas belli *vsitatum Roma-*

- Romanis 30, 3. 1. 34, 1.
 3. quaerere liberos ex aliquo 12, 3. 5. spatium consummando operi 2, 15. 6. sobolem ex finitimis 2, 3. 16. quaerunt vicisci suos 2, 11. 2. periculum quaerere alicunde 3, 7. 9. *Subaudiendus autem datiuus.* quaerere gratiam apud aliquos 5, 11. 7. 9, 8. 9. favorem militum ambitione 12, 15. 11. potentiam ex vulgi adulatione 13, 3. 2. non amplius a fratre quaerere, *pro requirere, postulare* 17, 2. 9. quaerunt honeste mori 20, 3. 6. quaerere hostem domi, si extraneus desit 44, 2. 2
 Quaesitum, *boc est, praeparatum, intentatum* 3, 7. 10
 Quaesitis arte remediis locorum vicia molliuntur 2, 1. 6
 Quaesito, *boc est, cum quaesivisti* 32, 1. 12. *Similia vid. supra in Petito.*
 Quaestiones, *pro tormentis* 12, 5. 3
 Quaestus, *pro adquisizione, siue ipso acquirendi actu* 9, 8. 6: *pro lucro* 14, 3. 10. praebere quaestum, *boc est, esse lucro* 5, 4. 4. *Diuerse lectio hic est praestare quaestum, quam cum Berneccero secuti nos sumus.*
 Qualitercunque, *boc est, utcumque* 2, 11. 11
 Quam, *subaudiendo potius* 5, 1. 1. 6, 1. 4. *Apud Tacitum boc frequens. Ita in l. 7 de pos.* quam saepe 13, 1. 13
 Quandoque, *pro aliquando, olim* 7, 5. 5-43, 4. 3 et 5
 Quanto, *tanto, pro quanto magis, tanto magis* 39, 3. 13
 Quanto serior mala fortuna, tanto amarior 32, 1. 3
 Quasi. quippe quasi minus periuri contraherent 3, 7. 15. prorsus quasi. *Vid. supra in prorsus.* quasi vero 5, 10. 8. non quasi victos, sed veluti victoriae socios habere 12, 12. 1
 Quatenus, *boc est, quousque* 12, 10. 5
 Quatenus, *boc est, quoniam* 12, 11. 6. *Ita in Sueton. videtur legend. Videatur etiam Acidalius in Velli. ad* 2, 68. 4
 Quatridui religio apud Spartanos 2, 9. 9
 Queis, *pro quibus* 11, 1. 7
 Querela est regi delata 1, 5. 2. querelam publicam miscere cum priuatis casibus 5, 7. 7
 Queri crudelitatem regis 1, 10. 17. queri de impunitate stupri tui 9, 7. 8
 Quidam Philomelus, *pro quidam nomine Philomelus* 8, 1. 8. *Vid. Ind. in Nep.*
 Quies metuentibus nulla 2, 13. 11. 24, 8. 13
 Quies, *pro somno* 1, 9. 4. 12, 10. 3. 44, 5. 2
 Quiescere. non quieturos post hanc victoriam Spartanos 5, 2. 13
 Quin. non cessatum est, quin aut terra aut mari inuicem se trucidarent 3, 7. 12
 Quinqueremis a Ptolemaeo Pyrrhi cum septem viris ex scapha insilientibus capitur 25, 4. 9
 Quippe vt melius fuerit 4, 3. 2
 Quis.

I N D E X

Quisque additur eleganter
superlativis. facillimis qui-
busque (bellis) aggressis 7,
6. 5. potentissimi quique
9, 4. 9. *Vid. et* 11, 3. 7
Quo. ut togaret, quo suum
exponeret 1, 4. 13
Quo plus habent homines,
eo ampliora cupiunt 6, 1. 1
Quo se fortuna, eodem etiam
favor hominum inclinat 5,
1. 11. *Adde* Liu. 43, 22. 5
Quodam modo complecti
animo 12, 3. 2

R

Rabies Gallorum 26, 2. 4
Radix montis 12, 5. 9.
43, 1. 7
Ranarum apud Abderitas
multitudo 15, 2. 1
Rapere. plus homines ferum
et arma quam fatorum natu-
ralis conditio rapit 2, 2.
13. raptus immatura mor-
te 7, 2. 5. rapere telum ab
aliquo 12, 6. 3
Raptor virginum Apollo 13,
7. 7
Ratio, pro forma et modo 6,
8. 10. 9, 8. 7. ratio apud
aliquem constat otii alicui-
us praeferentiam rationem alicui
reddere alicuius rei 16, 3. 8
Reatus est reorum status, in-
terdum etiam pro culpa
ipsa ponitur. hic ad rea-
tum idem est quod ad di-
cendam causam 4, 4. 4
Recedere. rupes in formam
theatri recessit 24, 6. 8. re-
cedere ab obsidione 43, 5. 6
Recentior ira, pro recens 1, 10,
19. Ita saepe comparativus
pro positivo.

Receptaculum, pro loco in.
quem nos recipimus 2, 4. 30
9, 1. 2
Receptacula futuri belli non
extruenda 2, 15. 2
Recipere, pro accipere 9, 5. 9:
pro occupare 11, 10. 4. 11,
11. 1. recipere ab aliquibus
iura populi 5, 3. 7: ubi vim
denotat. sequitur enim ni
ipsi redderent. recipere
ciuitates, quae defecerant
5, 4. 6. 6, 3. 12. ciuitates
voluntarias 5, 7. 3. exules
5, 9. 4. spem recuperan-
dae patriae 5, 9. 5. recipere
dominationem 5, 10. 9.
sanitatem 11, 8. 9. recipere
in societatem reges 11, 10.
7. regiones sine certamine,
pro occupare 11, 11. 1. reci-
pere in se tutelam 28, 1. 1
Recipere in matrimonium,
hoc est, ducere 1, 10. 14. 9,
5. 9. 10, 2. 2. 12, 10. 9. 22,
1. 13. 36, 1. 9
Recipetate, pro recipere aut
accipere in mercedem eius,
quod dederas, dargegen be-
kommen 22, 2. 6. Ita repro-
mittere infra. recipetate
sanitatem 32, 3. 6
Reciperandus 33, 2. 4
Reciperatio 30, 1. 7
Reciperato regno 36, 1. 1
Reciprocantes vndae 44, 4. 7
Recitare epistolam, pro lege-
re 13, 5. 3. recitare senten-
tias 22, 3. 6
Recognoscere exercitum est
recensere, lustrare et in ar-
mis exercere, Nostri musle-
ren et trillen vocant 3, 1. 8.
Auctor habet recognoscere
numerum militum et in
armis

- armis industriam singulorum. Porro recognoscere praedam 11, 14. 9. peregrinos, *est diligenter, quid et unde venerint, exquirere* 43, 4 15. Nam recognoscere *est rem cum cura examinare. Ita in Prooem. Instit. fin.*
- Recolligere paruulum 23, 4. 8. gladium 33, 2. 4. multitudinem 41, 2. 8. captivos 42, 5. 11
- Reconciliare gratiam pacis cum aliquo per aliquem 7, 5. 1. reconciliata eius gratia cum aliquo 31, 4. 9
- Reconciliatio 16, 1. 8
- Recordari ruinam vrbis, captiuitatem et seruitutem omnium 15, 7. 10: *et loquitur isa de rebus adhuc futuris.*
- Recordatio rerum bene gestarum desiderium libertatis augeat 32, 1. 4
- Recreare inopiam, *pro lenare* 9, 1. 8
- Rectores triginta Athenis 5, 8. 8. trecenti Thebis 9, 4. 8
- Recumbere in conuiuio cum aliquo 43, 1. 4
- Reddi, *pro fieri* 29, 4. 3. redditur, *boc est, praestatur et conseruatur* 44, 1. 16. reddere sepulturae corpora 9, 4. 5. reddere aliquem ludibrium omnium 9, 6. 6. reddere vota Herculi 11, 10. 10. reddere foedam mercedem alicui 12, 6. 10. reddere reliquias aliquorum paternis sepulcris 12, 8. 14. redditus salutis 12, 10. 1. reddere rationem seruitutis 30, 3. 9
- Redigere in potestatem 1, 8. 1. 9, 1. 2. 41, 6. 6. in exilium, *pro exigere* 9, 4. 7. redigi ad tantam inopiam 5, 6. 5. in pristinam sortem seruitutis 6, 5. 1. ad summam desperationem 6, 5. 7. eo redigi vt 8, 4. 8. redigi in captiuitatem 13, 1. 5. in dicionem 41, 6. 8
- Redimere ad sepulturam 2, 15. 19. bella, *boc est, pecuniam dare, ne fiant* 6, 1. 6. 7, 5. 1. 7, 6. 4. pacem ab aliquo 43, 5. 9. *Et res eodem recidis siue dicas* redimere pacem, *siue dicas* bellum redimere. *Sensus enim est, dare aliquam pecuniam, ut pax detur et ne bellum amplius geratur. Ita dicunt* deprecari pacem, *et deprecari* bellum. redimere regnum concubitu 12, 7. 9. redimere se auro a praedonibus 27, 2. 12. vrbem auro 28, 2. 4
- Redundant haec ad aliquos 22, 3. 5
- Referre, *pro adferre, deferre* 25, 5. 2: *pro dicere* 2, 10. 3. *Ideoque male quidam locum corrigunt.* controuerfiam, *boc est, mouere* 37, 4. 5. referre nuntium trepidum 31, 2. 8. victoriam de Romanis, aut aequas pacis conditiones 31, 3. 9. nihil referre ad aliquem 31, 4. 9. consultationem ad amicos 34, 3. 3. paternos maiores a Cyro 38, 7. 1
- Refertus regalis opulentiae 2, 14. 6
- Reficere impensas belli alio bello,

I N D E X

- bello, *hoc est, instaurare, supplere* 9, 1. 11
 Refixum corpus, *pro soluto et ablato a cruce* 9, 7. 11
 Refugia montium, *pro refugiis in montes* 2, 6. 11.
 Refugium *hic videtur esse ipse locus, ad quem refugitur. ait enim quos refugia montium receperunt. refugiis quorundam aperire portas* 11, 4. 9. refugium salutis aliculus *dicitur ipse homo* 14, 2. 8: *ut refugium sit ipse ille, ad quem refugitur.*
 Regales dii: *vid. D. regalis pudor* 21, 5. 9
 Regere, *pro dirigere* 1, 9. 23. *remp. regere* 5, 10. 4. *equum regere* 37, 2. 5. *regnum regere* 37, 3. 1
 Reges antiqui quales 1, 1. 1. reges ex praefectis Alexandri 13, 4. 25. 15, 2. 13. reges Lacedaemoniorum 3, 3. 2. Romanorum quales 38, 6. 8. reges omnes odio Romanis 38, 6. 1. regis contumelia, *ut parentis, aequo animo ferenda* 15, 3. 10. regis mores omnis regia sequitur 30, 1. 2
 Regum Aegyptiorum nomen Ptolemaeus: Aethiopum reginarum Candace, *testibus Act. Apost. 8, 27 et Plin. 6, 29 f.: Albanorum Siluius, Livius lib. 1: regum Cappadocum Ariarathes: Gotthorum, auctore Caluino in Lexico Iurid. voce Flavius, Flavius: Indorum Taxiles, teste Curt. 8, 12. 23: Paphlagonum Philiamenes* 37, 4. 8: Parthorum Arsaces 41, 5. 6: Ponticorum Mithridates et Pharnaces: Romanorum Caesar et Augustus 41, 5. 9: Syrorum Adadus, *teste Iosepho Antiquit. lib. 7 cap. 6*
 Regnum oblatum recusat Sosthenes 24, 8. 14. regno periculoso *ruta vita potior* 39, 4. 5
 Regnum, *pro toto Alexandri imperio* 13, 6. 11. regnum tyrannorum, *pro potestate tyrannorum* 16, 5. 18. regnum possidere 2, 6. 16. tenere 2, 6. 14. regno pelli 2, 9. 6
 Religio firmissimum legum vinculum 3, 3. 10. religione quam armis tutior 11, 7. 14. religione permixta iustitia multum ad salutem populi facit 36, 2. 10. religio quadridui apud Spartanos 2, 9. 9. religioni iudicium de se committunt septem Persae 1, 10. 3
 Religio, *pro cultu* 9, 2. 11. 12, 7. 6: *pro metu ex religione, hoc est, superstitione* 22, 6. 1: *pro reuerentia deorum* 8, 2. 4: *pro sacris et ceremoniis* 5, 1. 3: *pro superstitionibus* 11, 2. 14. religio sacramenti, iuris iurandi 3, 3. 12. 14, 4. 8
 Reliqui mortales, caeteri 2, 2. 12
 Reliquiae. ossa postremaeque reliquiae alicuius 2, 4. 13. reliquias posterorum *condi alicubi* 7, 2. 3
 Reliquias belli peragere 22, 8. 6. persequi 22, 8. 15
 Relinquere. exercitu cum omni apparatu belli relicto 2,

I N D E X

Ato 2, 3. 13: *Nostri im Stich gelassen*. relinquere filios paruulos 4, 2. 5. patriam relinquere alicui praedam 4, 3. 3. non aliud ditionis Atheniensium praeter urbem ipsam reliquit 5, 7. 3. relinquere locum legibus 8, 1. 7. relinquere aliquos incolumes 12, 3. 3. ut nomen relinqueret his terris 12, 5. 12. relinquere admirationem sui hostibus 12, 8. 16. relinquuntur alicui nullae partes consiliorum 13, 3. 1. relictus alicui in auxilium 13, 8. 3. relinquere grauem luctus memoriam 34, 2. 4. sepulturam eorum 22, 8. 9
 Remanet regnum penes vnum 21, 1. 2
 Remiges et milites subinde coniunguntur 6, 3. 9. 6, 9. 5
 Remittere alicui bellum, *pro condonare* 11, 3. 5. 11, 4. 10. remissa alicui expeditio 11, 1. 3. remittere alicui funera pro beneficiis 12, 6. 11. remittere tributum, stipendium 1, 9. 12. 19, 2. 4. remittere militiae vacationem 1, 9. 12: *pro permittere*.
 Remotior militia 12, 5. 6. remotus sinus velut angulus maris 43, 3. 12
 Remouere hostem non bello, sed pretio 38, 4. 8
 Remus 43, 2. 9
 Reorum habitus, harba et capillus submissi 36, 4. 2
 Reparare bellum tertium 3, 6. 1. praelium 3, 6. 7
 Repetere, *pro poscere* 19, 1. 4.

bellum, *pro restaurare* 12, 2. 13. poenas, *hoc est, exigere* 2, 9. 21. certamen 1, 6. 10. 7, 2. 8. principium ab origine 2, 1. 1. originem urbis 2, 6. 1. poenas repetunt dii patriae ultores 2, 9. 21. conuiuium 12, 14. 8. originem alicuius paulo alius 42, 2. 7
 Replere regiam cognatorum caede 10, 3. 1. omnes scenas repleuerunt Thebani scelerum fabulis 11, 3. 12
 Repleta, *hoc est, grauida facta* 13, 7. 7
 Reponere plus in deo quam in viribus 24, 8. 2
 Reportare non tam gaudium parentibus, quam detestandum conspectum sui 11, 14. 12. reportare exercitum in Italiam 31, 3. 2
 Reprehendere, *pro rursus prebendere* 39, 9. 8
 Reprimere. hac repressi castigatione 1, 6. 15
 Repromittere, *hoc est, contra promittere in gratiam et mercedem eius, quod nobis ab altero promissum est, hingegen verheissen* 22, 2. 5
 Reputare, *pro aestimare, iudicare* 2, 15. 2. 11, 9. 2. 12, 5. 11: *pro cogitare* 12, 6. 12. 32, 1. 3
 Requiere ab aliquo, *pro interrogare* 6, 8. 11. originem alicuius 1, 6. 3. auctorem nuntii 5, 7. 4
 Rescindere, *pro abolere, refingere* 14, 1. 5. vallum 15, 5. 13
 Res, *pro causa sine lite* 43, 1. 4
 Res exigit 5, 11. 6
 Res nouae 34, 2. 6
 Res gestae 2, 1. 1. 3, 2. 3. res

- magni et animi et operis
 praef. res Romanas in hi-
 storiam conferre ibid. ini-
 tio rerum 2, 1. 6. principio
 rerum 2, 1. 14. nec dicta
 res morata 2, 3. 13. res af-
 flictae, perditae 4, 5. 2. per-
 ditae et desperatae 5, 6. 5.
 quibus rebus effectum est
 ut 6, 9. 6. res Macedoniae
 componere et ordinare 8,
 6. 3. re autem vera, *cum*
praecessit aliquid de falsa
caussa aut specie 12, 13. 10
- Rem tanto maiorem suspi-
 cantur homines, quanto
 occultior est 2, 10. 15. in-
 spicere, *den Augenschein*
einnehmen 2, 15. 7
- Reservare se ad meliora
 tempora, *pro servare* 2, 11.
 5. 28, 4. 9. reservare plura
 experimentis 11, 1. 9
- Residere in terris quibusdam
 13, 7. 8
- Residuus. residuum hunc fa-
 cit spei patriae scelus ali-
 cuius 7, 6. 2
- Resolui in segnitiam torpo-
 remque 6, 9. 2
- Respectus, *pro consideratione*
 12, 10. 8. 7, 3. 4. 11, 1. 26
- Respicere annos militum,
pro considerare 12, 8. 11. re-
 spicere contra quem arma
 sumferis 13, 3. 9. respiciant
 vos dii 14, 4. 10. respicere
 dominos misericordiae hu-
 manitate 18, 3. 8
- Respirare. respirandi pote-
 statem dare equis 11, 15. 5.
 respirandi spatium fugien-
 tibus datum 18, 5. 7
- Respondere munificentiae
 alicuius 13, 7. 6
- Responsum ab oraculo red-
 ditum Aetolis 3, 4. 14.
 Alexandro 12, 2. 3. Arhe-
 nienfibus 2, 12. 13. Boeotiis
 16, 3. 4. Carano 7, 1. 7. Cir-
 no 13, 7. 2. Crotoniatis 20,
 2. 6. 20, 3. 1. Dorienfibus 2,
 6. 17. Lacedaemoniis 2,
 11. 8. 3, 5. 4. 6, 2. 5. 14, 5. 6.
 responsum Dodonaei Iouis
 12, 1. 3. responsum accipe-
 re 12, 2. 8. responsa fato-
 rum 14, 5. 6
- Respublica Achaeorum 34, 1.
 2. Lacedaemoniorum 3, 3.
 1. Parthorum 41, 2. 1. Scy-
 tharum 2, 2. 3
- Respublica a populo trans-
 fertur ad senatum 5, 3. 1:
paulo post imperium ad se-
natum transfertur. Ergo
respublica idem quod impe-
rium. Vocat et iura populi
 5, 3. 7. *Deinde ipsi quoque*
ciues dicuntur respublica 5,
 8. 5. invadere remp. 5, 8. 12
- Respuere, *hoc est, aspernari*
 12, 1. 7
- Restaurare, *pro instaurare* 2,
 10. 1. 3, 5. 2. 20, 5. 6. 31, 3. 8:
quod inepte dici putat Ser-
vius ad Aen. 2, 15
- Restituere patriam civibus 5,
 10. 7. restituere exules 5,
 10. 8. restituere patriam 6,
 3. 7: *Nostri. Wieder in*
den vorigen Stand bringen.
 restituere populo dignita-
 tem 6, 3. 11. praelium 6, 4.
 13. restituit, quae incensa
 fuerant 6, 5. 9. restituere
 libertatem civitatibus 6, 6.
 1. aliquem in patriam 9, 4.
 8. victoriam et prope amif-
 sam gloriam suis 10, 3. 3.
 resti-

- restituere exules epistolis 13, 5. 2. restituere se imperio alicuius 27, 2. 3. ciuitates in integrum 31, 1. 3. fortunam 31, 6. 7. omnem sumtum belli alicui 31, 7. 8. aliquem in regnum 35, 1. 3. bellum 35, 1. 10. gentem in pristinum statum 37, 4. 4
- Resumere potentiam, *prorecuperare* 6, 4. 1. resumere vires longo otio 20, 5. 1. 24, 7. 1
- Reticenda matrimonii 1, 7. 15
- Retinere. retenti in Bactriana priores praefecti 13, 4. 19. retinere aliquem in iure societatis 29, 4. 9
- Retorquere scelus in auctorem 34, 4. 2
- Retractus, *subaudi* ex fuga 14, 3. 12. *Ita retractus ex itinere Sallust. Cat.* 39, 5
- Reuerti in gratiam, *pro redire in gratiam* 16, 1. 7
- Reuocari in memoriam alicuius rei, *hoc est, recordari illius* 1, 5. 3. 7, 1. 8. reuocari ad reatum, *domum scilicet ad causam dicendam* 4, 4. 4. reuocantur animi ad spem certaminis a prioris fortunae procella 4, 5. 5. reuocari a bello ad iudicium 5, 1. 2. non reuocat aliquem a tanta immanitate paterna maiestas 10, 1. 6. reuocato ad bellum animo 12, 6. 18. reuocari in concordiam 13, 4. 2. reuocare populum ad usum frugalitatis 20, 4. 5. aliquem in amicitiam 31, 6. 6
- Reuolui in luxuriam 30, 1. 7
- Rex Poenorum *dictus* Bomilcar, *qui tantum dux erat* 22, 7. 7. *Ita apud Diodor. lib. 10 cap. 33 Amilcar etiam rex dicitur.*
- Rhea Vestalis, Romuli et Remi mater 43, 2. 2
- Rhegium vnde dictum 4, 1. 7. Rhegini discordia laborantes et auxiliis suis caeduntur 4, 3. 1. Rhegium sub tyrannis 21, 3. 2
- Rhetus, Tusculorum dux, Rhetiae nomen dedit 20, 5. 9
- Rhodanus Galliae flumen 43, 3. 12
- Rhodanus Hamilcar: *vid. H.*
- Rhodus occupatur ab Alexandro 11, 11. 1. terrae motu concutitur 30, 4. 3. Rhodiorum legati Romae queruntur de Philippo 30, 3. 5
- Rigent terrae frigoris immanitate 2, 1. 6
- Riphaei montes 2, 2. 1
- Robur Thessalorum equitum 7, 6. 8
- Robustissima pars exercitus 25, 4. 6
- Rogari solent dii pro vita 18, 6. 12. *Sic Phaedrus fab.* 41 damnum haud recusant, tantum pro vita rogant: *et Plinius l. 10 ep. 2* pro me rogabat. *Rursus Noster* rogari ad conuiuium 43, 3: *de quo v. cap. 17 Latin. f. susp.* rogare summis precibus 1, 4. 9. rogare bellum, *pro rogare, ut bellum geratur* 8, 4. 7
- Roma conditur 43, 3. 1. quando 18, 6. 9. capitur a Gallis 6, 6. 5. 20, 5. 4. de Roma iudicium Cyneae 18, 2. 10.

I N D E X

- Romana vrbs 6, 6. 5. 44, 1. 5: *pro vrbe Roma. Sic Virgilius* Parnassiae rupes, *pro rupe Parnassi.*
- Romani bellum gerunt cum Achaeis 34, 2. 1. Aetolis 32, 1. 1. Antiocho *Magno* 31, 6. 5. Mithridate 37, 1. 7. 38, 8. 1. Perseo 33 tot. Philip-po 30, 3. 7. Pyrrho 17, 2. 15. 18, 1. 1. 23, 3. 1. Tarentinis 17, 2. 13. Annibali insidian-tur 31, 2. 1. dedi sibi postu-lant 32, 4. 3. vbique per-sequuntur et mori com-pellunt 32, 4. 12. Antio-chum *Epiphanem* bello Ae-gyptio abstinere iubent 34, 3. 1. Asiaticis moribus corrumpuntur 36, 4. 12. causas bellorum quaerunt 30, 3. 1. 34, 1. 3. conti-nentes 18, 2. 7 et 9. fa-cile de alieno largiuntur 36, 3. 9. foedus cum Alex-andro Epirota habent 12, 2. 12. foris inuicti, do-mi fragiles 31, 5. 13. im-perandi cupidi 24, 2. 2. in secundis moderati, in aduersis constantes 31, 8. 10. lupa aliti lupinos ani-mos habent 38, 6. 10. ni-hil nisi bello quaesitum habent 38, 5. 10. non, nisi suis armis vinci pos-sunt 31, 5. 7. sub iugum missi 38, 4. 15. vincuntur ab Annibale 29, 7. 7. 29, 4. 1. a Pyrrho 18, 1. 6. 18, 1. 11 38, 4. 7. Romanorum arma audiuere, non sen-se-re Scythae 2, 3. 5. *Ita Flor.* 4, 12. 87 et 88 Ro-manorum et Ilien-sium con-sanguineorum mutua gra-tulatio 31, 8. 1
- Romulus 43, 2. 9
- Rostratae naues 31, 6. 9
- Roxane A' Alexandri coniux praegnans relicta 12, 15. 9. 13, 2. 5. cum Olympia et filio suo Pydnam fugit 13, 6. 3. custoditur Amphipoli 14, 6. 13. interficitur 15, 2. 4
- Rudes ad resistendum popu-li 1, 1. 4
- Rudimenta pueritiae depo-nere 7, 5. 3. rudimenta ti-rocinii deponere 9, 1. 8. *Eadem phrasis in Frontin. de re agrar. statim a prin-cip. Sueton. Ner.* 22, 6
- rudimenta ponere. *Sic et* tirocinia ponere 12, 4. 6
- Ruere in bellum 5, 2. 4. 8, 1. 26. 26, 1. 3. in ferrum 11, 14. 1. *Ita Virg. Aen.* 10, 728. florentes opes Athenien-sium ruunt 5, 1. 8. ruere in mutuum exitium 8, 1. 2
- Rumpere aciem 1, 6. 12. foe-dus 3, 7. 2. 32, 4. 2. indu-cias 3, 7. 14
- Rupes vndique impendens 24, 6. 6
- Rursum recipere, *pro recipere solum* 5, 4. 12. *Ita apud Flor.* 1, 3. 14 rursus redire.
- ## S
- Sabbatum Iudaicum 36, 2. 14
- Sabini Graecorum progenies 20, 1. 14. Sabinarum virgi-num raptus 43, 3. 3
- Sabus fluuius 32, 3. 16. Sabi et Danubii confluens 32, 3. 8
- Sacerdotes et reges iidem apud Iudaeos 36, 2. 18
- Sacra

Sacra Eleusinia 2, 8. 1
 Sacramentum, *pro iureiuran-*
do 1, 9. 18: *pro formula,*
in quam se obligant sodales
 20, 4. 14. sacramentum solui
 12, 11. 5
 Sacrare urbem Mineruae 2,
 6. 9. septimum diem ie-
 iunio 36, 2. 14
 Sacrilegium Phocensium 8,
 1. 8. Philippi 8, 3. 4. Gal-
 lorum 24, 8. 9. Antiochi
 Magni 32, 2. 1. punitur 32,
 2. 2. Tectofagorum puni-
 tur 32, 3. 12 et 13. Alexan-
 dri Zebinae 39, 2. 5 et 7.
 punitur *ibid.*
 Saeuus impetûs, *hoc est, pe-*
riculosus, noxius 4, 1. 9. Sac-
 vum, *pro aduerso et noxio*
usurpat etiam Tacit. A. 2,
 5. 2 et 2, 26. 5
 Sagacissimus prodigiorum 36,
 2. 8
 Sagillus Scytharum rex 2, 4.
 27
 Sagina corporis, *pro pingue-*
dine et crassitie 21, 2. 1
 Sagittae Herculis 20, 1. 16.
 iagittae veneno armatae
 12, 10. 2
 Sagittare, *sicut iaculari* 41,
 2. 6
 Salamina Cypri vrbs 44, 3. 4
 Salamine insula 2, 7. 7
 Sallustius a Trogo reprehen-
 sus 38, 3. 28
 Salatrix Larissaea Philippi
 Aridaei mater 9, 8. 2. 13, 2.
 11. saltatricis filius Nico-
 medes Bithyniae rex 38,
 5. 15
 Saltus aestiui et hiberni 8, 5.
 7. *Ita distinguuntur etiam*
l. 67 de leg. 3. l. 3, 11 de

adqu. possess. Saltus autem
sunt loca pascua, ut patet
ex l. 20, 1 si seru. vindic.
 Salua pietate stupra matris
 vlcisci 26, 3. 8
 Salus imperatorum in omni-
 um manibus 14, 1. 12. sa-
 lutis cura quam dignitatis
 potior 5, 3. 4. ad salutis ali-
 cuius custodiam offerre
 operam suam 14, 1. 14: *ubi*
salus pro vita. Sic saluti
parcere in acie est vitae
suae parcere 28, 4. 4
 Salutare, *pro adorare* 15, 3. 3
 Salutare aliquem, *pro certio-*
rem de consilio suo facere,
aut etiam ei valedicere 3,
 4. 10. salutare aliquem re-
 gem, *pro nominare, appel-*
lare 1, 10. 9. 11, 2. 2. fra-
 trem 42, 3. 4
 Samnites Pyrrhum euocant
 contra Romanos 18, 1. 1.
 Samnites Graeci 21, 1. 14
 Samothracia 24, 3. 9. 33, 2. 6
 Sandrocottus Indorum rex
 15, 4. 13
 Sanguinaria bella 29, 3. 3
 Sanguis. magno vtriusque
 exercitus sanguine supera-
 re aliquem 23, 7. 6: *ubi*
sanguis pro caede, sangui-
ne cariora arma 44, 2. 5
 Sappho Hasdrubalis 19, 2. 2
 Sardanapalus Assyriorum rex
 vltimus 1, 3. 1. nihil vtile
 habuit, praeter mortem 1,
 3. 5
 Sardi legatos ad Alexandrium
 mittunt 12, 3. 1. Sardinia
 bello a Carthaginiensibus
 petita 18, 7. 1. 19, 1. 3
 Sardes Lydiae metropolis
 14, 1. 7
 Sar-

- Sarmenta, pro virgultis et materia vilior** 2, 6. 19
- Satellites Alexandri ex Persis** 12, 12. 4. satellitibus post mortem Alexandri Cassander praeficitur 13, 4. 18. satellitum auxilium ad custodiam corporis sui obtinere 2, 8. 10
- Satiare. satia te sanguine, cuius infatiabilis semper fuisti** 1, 8. 13. satiatus caede animus conquieuit 12, 6. 5. *Vid. et saturare.*
- Satio frumenti reperta** 2, 6. 12
- Satisfacere est tantum facere, quantum irato sati sit ad vindictam** 15, 3. 9 *Vid. Berneggerus ad Sueton. Caes.* 73, 4. satisfacere senatui, pro defendere 32, 2. 3
- Saturare se suppliciis, contumeliis aliquorum** 12, 12. 6. *Vid. et satiare.*
- Saturnalia** 43, 1. 7
- Saturnia quondam, quae nunc Italia** 43, 1. 8
- Saturninus mons, a sede Saturni** 43, 1. 8
- Saturnus Aboriginum rex** 43, 1. 5
- Satyrus Heracliensium tyrannus** 16, 5. 18
- Saucius, pro ebrio** 1, 8. 8. meo saucius 24, 8. 1
- Sauus: vid. Sabus.**
- Saxum mirae altitudinis, quod Hercules non poterat, Alexander capit** 12, 7. 12 et 13
- Scapha piscatoria Xerxes fugit** 2, 14. 10
- Scelera sceleribus tegere** 37, 3. 8. scelerum materia aurum et argentum 3, 2. 12
- Scelestus in aliqua re** 8, 6. 7
- Sceptra Graecis, quae Latinis hastae** 43, 3. 5
- Sciens cauendi** 44, 2. 10
- Scientia belli** 2, 4. 17. rei militaris 25, 5. 4
- L. Scipio Asiaticus Cos.** 31, 7. 2. Antiochum vincit 31, 8. 9
- Scipio Africanus fratris legatus** 31, 7. 2. eius vox magnifica 31, 7. 5. 31, 8. 10. legatus it ad Ptolemaeum Physcon 38, 8. 12. spectaculo est Alexandrinis 38, 8. 16. moritur 32, 4. 13
- Scipiones modo dictorum patres Hispania Poenos expellunt** 44, 5. 11
- Scipionum laus** 31, 7. 1
- Sciscitari aliquem, pro ex aliquo** 5, 7. 4. sciscitari oracula, pro consulere 2, 11. 8
- Scolopitrus Scythia domo pulsus** 2, 4. 1. Cappadociam occupat 2, 4. 2. trucidatur 2, 4. 3
- Scomma Brenni** 24, 6. 7. Alexandri Zebinae 39, 2. 6. Mithridatis 38, 11. 10
- Scordisci Galli** 32, 3. 5
- Scortum, de puero** 9, 6. 6. 30, 2. 2. scortum regiuni appellata Cleosis 12, 7. 11
- Scribere res gestas regum** praef.
- Scriptor tragoediarum** 3, 6. 12
- Sculpta est ancora in gemma** 15, 4. 4
- Sculptura. anulus eiusdem sculpturae** 15, 4. 5
- Scurrilis iocus** 24, 6. 5
- Scutum suum osculatur moriens Epaminondas** 6, 8. 12
- Scyllae fabula unde nata** 4, 1. 13
- Scynus**

- Scynus inter successores Alexandri 13, 4. 14
- Scythæus inter successores Alexandri 13, 4. 23
- Scythæ Aegyptum usque victores veniunt 2, 3. 14. Alexandri præfectum caedunt 12, 2. 6. 37, 3. 2. Amazonibus auxilio contra Athenienses veniunt 3, 4. 27. ante Mithridatem inuicti 37, 3. 2. Asiam domant 2, 3. 15. cum Aegyptiis de antiquitate contendunt 2, 1. 5. cum feris suis bellum gerunt 2, 5. 1. Cyrum occisione caedunt 1. 8. 11. 37, 3. 2. Parthos vincunt 42, 1. 9. Phrahatem in regnum restituant 42, 5. 5. Scytharum gloria bellica 2, 3. 1. mores 2, 2. 3. paupertas 9, 2. 7. 9, 2. 13. reges Archeas, Iancyrus; regina Tamyris: *quos omnes vide suis locis.* Scythæ gens innoxia 12, 2. 17
- Scythiæ situs 2, 1. 19
- Secernere. terra ab igne secreta 2, 2. 15. secreta sunt priuata beneficia a rebus publicis 31, 7. 5
- Señtari vitam, *forte pro sustinere, tolerare* 27, 2. 9. *Vid. notas ad eum l. señtari luxuriosa conuiuia et magnificentiam epularum* 11, 10. 1.
- Señtio publicanorum 38, 7. 8
- Secum 33, 10. 9: *apud se.*
- Secunda praelia 1, 10. 21. secundus alicui, non par 11, 12. 14. secundus ab aliquo scientia rei militaris 32, 1. 9. secundo fauore excipi 34, 3. 9
- Secundante vento 26, 2. 4
- Securi insidiis opportuni 6, 6. 6. 21, 3. 10
- Securi percussi a Philippo Thebani 9, 4. 7
- Securitas ex victoria nascitur 2, 11. 12. 13. 8. 6
- Securitas publica 18, 3. 18
- Sedare. gliscentem dissensionem hæc res sedauit 12, 15. 12. sedatur pestis 20, 2. 8
- Sedens, *pro quieto* 31, 3. 9. *Ita Virg. Aen.* 12, 15
- Sedes, *pro tabernaculo* 2, 11. 15. sedes in plur. *pro loco habitationis* 3, 4. 10. *Ita Virg. Aen.* 6, 152 sedes *pro tumulo dixit, quod ibi mansuri essent manes.* quæ illis sedes, eadem origo est 2, 6. 4. inquirere sedes 3, 4. 10. constituere sedes alicui 3, 4. 11. fedibus suis expelli 3, 4. 12. *In his sedes est pro loco habitationis.* regni sedem statuere 7, 1. 8. sedes quaerere in Macedonia 7, 1. 7. sedes domestica 12, 4. 3. in aliquas sedes deferri 16, 3. 7. sedes nouas quaerere 20, 5. 8. fedibus aliquos expellere 20, 5. 7. auitas sedes amittere 20, 5. 9. sedes belli Graecia non placet alicui 31, 5. 3. fedibus suis pelli 43, 1. 5
- Seditio inter Phrygas 11, 7. 9. Alexandri milites 12, 11. 5. altera, post ipsius mortem 13, 3. 1. in exercitu Agathoclis 22, 7. 7. 22, 8. 4. in Aegypto 27, 1. 6. Macedonum aduersus Antigonium 28, 3. 11. punitur 28, 3. 16
- k 4 Segnio-

I N D E X

- Segniores, pro securioribus** 22, 7. 2
Segnitia 21, 2. 1
Segobrigii 43, 3. 8
Seiungi, hoc est, disiungi 4, 1. 18
Selene Ptolemaeo fratri in
 matrimonium data 39, 3. 4.
 mox ablata 39, 4. 2. **Grypo**
 nubit 39, 3. 6
Seleucia Syriae vrbs 35, 1. 4
Seleucus Nicanor aut Nica-
 tor, summus castrorum tri-
 bunus 13, 4. 17. bellum cum
 Antigono gerit 15, 1. 4.
 Demetrium capit 16, 2. 7.
 Seleuci origo et virtus 15,
 4. 1. posterius omnes cum an-
 chora in femore nati 15, 4.
 9. cum Lyfimacho compa-
 ratio et bellum 17, 1. 8. vi-
 ctoria 17, 2. 1. caedes 17, 2. 4
Seleucus Callineus superioris
 nepos 28, 1. 1. vincitur a
 Parthis 41, 4. 12. a Ptole-
 maeo 27, 2. 5. a fratre suo
 27, 2. 13. obit. 27, 3. 13
Seleucus, Demetrii Nicanor-
 is filius, a matre interfici-
 tur 39, 1. 11
Semel atque iterum 1, 10. 21.
 inclinatus semel animus
 18, 1. 2
Semianimis 6, 8. 11. 12, 13. 9.
 Vsitur hac voce Virg. Aen.
 11, 635
Semiramis 1, 1. 10. res ma-
 gnas gerit 1, 2. 5. occiditur
 a filio 1, 2. 10
Semiramis. ultimus casus a
 Semirami 36, 2. 1
Senatus Atheniensium super-
 bus 5, 3. 6. Graeciae, vnus
 et supremus ex omnibus
 lectus 9, 5. 2. Parthorum
 Mithridatem Magnum re-
 gno pellic 42, 4. 1. Roma-
 nus instituitur a Romulo
 43, 3. 2. Spartanorum, le-
 gum custos 3, 3. 2
Senatus consultum Carthagi-
 nensium de non discendis
 litteris Graecis 30, 5. 13
Senes apud Spartanos hono-
 ratissimi 3, 3. 9
Senes in casu necessitatis ar-
 ma capiunt 5, 6. 3. 6, 7. 3.
 senibus maxime usus in mi-
 litia Alexandri 11, 6. 4. 12,
 11. 4
Sensu hominis carere nimia
 sagina 34, 2. 7
Sententiae in vnam conie-
 ctae 22, 3. 6
Sentire. Romanorum arma
 Scythae non sentire 2, 3. 5
Separatim 1, 9. 16
Septem magnates Persae in
 caedem magorum coniu-
 rant 1, 9. 19. regem ex se
 ipsis sorte eligunt 1, 10. 4.
 eorum moderatio 1, 10. 9
Septentrionalis pars frigidis-
 sima 2, 1. 15
Sepulta somno et vino vrbs
 43, 4. 7
Sepultura 12, 2. 3. *Oppos. τὸ*
 corpora obruere terra. se-
 pultura Parthorum qualis
 41, 3. 6. sepulturae cura ve-
 teribus maxima 3, 5. 10. se-
 pulturam ipsam Thebanis
 vendit Philippus 9, 4. 6. se-
 pulturae tradere, *pro sepe-*
 lire 3, 5. 11. 12, 2. 15. ad se-
 pulturam redimere 2, 16. 19
Sequi iudicium principum
 1, 10. 10. auctoritatem ali-
 cuius 12, 1. 6. sequi ius na-
 turae 21, 1. 2. fortunam in-
 consultius 44, 5. 4
Serena

- Serena laetitia 44, 2. 4
 Serere opinionem, *id est*, *faciam* 8, 3. 8. oliuam 43, 4. 2
 Series saeculorum magna 44, 2. 7
 Sermo Parthorum qualis 41, 2. 3. sermone Graeco res in historiam conferre, *pro lingua* praef. sermo Latinus ibid.
 Serpens ingentis magnitudinis Alexandri pater creditus 11, 11. 3. 12, 16. 2
 Serpit vicinum malum ad aliquos 31, 3. 3. pestis ad plures 36, 2. 13
 Seruare fidem 4, 4. 1. virginitatem in omne aeuum 2, 4. 17. pacem, quam fecere, non nisi sex annis seruauerunt 3, 7. 13. non seruare ius cognationis 8, 6. 8. seruare in aliquo auspiciu dignitatis suae 11, 2. 2. seruare bene instituta 43, 4. 12. seruatus per omnes casus fortuna quadam 44, 4. 2
 Serui Scytharum cum dominis bellum gerunt 2, 5. 1. serui Lacedaemoniorum ad supplementum exercitus manumittuntur 3, 5. 6. et eadem de causa ab Agarhocle 22, 4. 8. serui Tyriorum dominos interficiunt 18, 3. 7. serui cuiusdam Hispani fides, et in tormentis constantia 44, 2. 5. 44, 5. 7. seruorum exercitus Parthis 41, 2. 6. seruis suis nubere coguntur Heracliensium feminae 16, 5. 2. serui sunt iure capiuitatis 4, 3. 3
 Seruilia ingenia multum inferiora ingenuis 18, 3. 4. seruilia verbera 2, 5. 4
 Seruilius Romanorum: legatus in Africam 31, 2. 1
 Seruire armis, rapinis 44, 3. 7
 Seruitia, *hoc est*, *serui* 13, 6. 3.
 Seruirus nulla sub Saturno 43, 1. 5. seruitus regia 8, 1. 3. seruitus, non pax, quae non ipsis ciuitatibus conuenit 9, 5. 3. seruitutis iugum patienter accipere 11, 14. 8
 Serum auxilium in expectatione infaniserat 7, 5. 10
 Sexus femineus a periculis bellorum immunis 39, 3. 9. veluti sexum cum matre mutasset 1, 2. 11. virilis sexus nullus 1, 4. 7
 Si. castigari si recusarent 18, 6. 4: *quod recusarent*.
 Sibyrus in diuisione imperii Alexandri Aracosos et Gedrosos fortitur 13, 4. 22
 Siccare. flumina ab exercitu Xerxis siccata 2, 10. 14
 Sicilia 3, 7. 16. 4. 11. Italiae vicina 4, 1. 16. prius Trinacria et Sicania nominata 4, 2. 1. bello a Carthaginiensibus petitur 5, 4. 5. Dionysio paret 20, 1. 1
 Sicubi 2, 10. 24
 Siculi legatos ad Alexandrum mittunt 12, 13. 1. Pyrrho totius insulae imperium tradunt 18, 2. 11. auxilium contra Carthaginienses a Spartanis petunt 19, 1. 9
 Sicut erant cruenti ex suorum caede 26, 2. 4. *Sic de praesenti habitu loquuntur*.
 Sicyon Peloponesi vrbs 13, 5. 10
 k 5 Sidon

- Sidon Phoenicum colonia 18,
3. 4. Sidon Phoenicibus
quid significet ibid.
Sidoniae rex Abdalonimus,
prius hortulanus 11, 10. 8
Significatum est 2, 9. 7
Signa militaria clade Craf-
siana capta remittuntur a
Parthis 42, 5. 12
Signum parcendi dare 6, 6.
10. signum victoriae tra-
ditae ibid.
Silei ab Hercule conditi
Alexandro se dedunt 12, 9. 2
Silentium sacrorum Eleusi-
norum 6, 1. 1. silentio
praeterire 42, 2. 8. silentio
praetermittere 43, 1. 2
Siluam excidere 1, 6. 4
Simplex mors 44, 4. 4
Simulacrum Iouis aureum
infiniti ponderis Antio-
chiae 39, 2. 7. simulacrum
Panis quale 43, 1. 7. simu-
lacræ deorum quare ad-
dantur hastae 43, 3. 6
Simulare infirmitatem 2, 15. 6
Simulatione merus Pacorum
vincit Ventidius 42, 14.
13. pacis decipitur Deme-
trius Nicator 36, 1. 5
Sincerus, hoc est, verus 10, 1. 3
Sine modo 8, 1. 2. sine no-
xa discurrit exercitus 12, 7.
8. sine respectu amicitiae
necare aliquem 12, 10. 8. si-
ne villo argumento, non si-
ne omni 12, 15. 3. *Vid. Ind.*
Nep. sine respectu pietatis
13, 4. 8
Singularis numerus pro plu-
rali. Non is miles erat,
qui nomen Athenien-
sum tueretur 5, 6. 8
Siris vrbs Italiae a Crotoni-
ensibus expugnatur 20, 2. 4
Sitre sanguinem 1, 8. 13
Situs Delphorum 24, 6. 8.
Massiliae 43, 3. 20
Siue naufragio 2, 9. 12: *id*
est, et naufragio.
Sociari parricidium dicitur,
cum societatem parricidii
quidam ineunt 10, 1. 6
Societas. societatis artissi-
mis vinculis iunctus ali-
cui 6, 5. 12. in societatem
parricidii aliquem assu-
mere 10, 1. 5
Sociorum virtute, non im-
becillitate, potentia quae-
renda 2, 15. 11. socia ciui-
tas, *focerata* 2, 9. 8. so-
cia matrimonii et spei 11,
7. 7. focus externus, 41,
4. 1
Sogdiani in diuisione impe-
rii Alexandri Scythaeo
forte veniunt 13, 4. 23. bel-
lum cum Bactrianis ge-
runt 41, 6. 4. in Sogdianis
Bactrianisque 12 vrbes A-
lexander condit 22, 5. 13
Sol deus Persarum 1, 10. 5.
soli Persae equos sacros
ferunt ibid. sol eius regio-
nis toto orbe ardentissi-
mus 36, 3. 5. sole violento
torretur Africa 44, 1. 1
Solatium. vltionis solatia 1, 8. 9
Solertior diuitiarum quaestu
quam custodia 9, 8. 5
Solis sacerdotium apud Per-
sas 10, 2. 4. solem orientem
qui primus vidisset, rex
Tyri destinatur 18, 3. 9.
solis defectio milites Aga-
thoclis terret 22, 6. 2. soli-
bus duobus mundus regi
non potest 11, 12. 15
Solli-

- Sollicitatus, pro illeto** 9, 1.
 1. 23, 1. 10. sollicitatus in
 adulterium vxoris alterius
 1, 7. 18. sollicitare in par-
 tes suas aliquem 2, 12. 1. so-
 licitatae illecebris bestiae
 2, 13. 12. sollicitare ali-
 quem in spem pacis, ami-
 citiamque regis 2, 14. 2.
 sollicitare susceptores 8,
 3. 8. sollicitatus spe regni
 8, 6. 6. sollicitatus pauca-
 rum vrbium direptione
 9, 1. 1. sollicitatus in Ita-
 liam a Tarentinis 12, 2.
 1. sollicitare aliquem in
 fucietatem armorum 13,
 5. 10. in fauorem sui mo-
 deratione 13, 6. 19. soli-
 citata plebs his verbis 16,
 4. 16. in auxilium sollici-
 tare 16, 5. 1. sollicitare in
 amicitiam aliquem 18, 5.
 8. animos delinimentis 20,
 1. 5. in bella 29, 4. 5.
 sollicitatus vacua possessione
 31, 3. 2. auaritia 32, 2.
 1. sollicitare ad colloquium
 38, 1. 9
- Solicitus de regno, adipiscen-
 do puta** 1, 10. 6. sollicitus
 ne tacendo parum reip.
 consulere 2, 7. 9
- Solidus, pro integro** 30, 4. 3.
 solida nauigia 4, 1. 16. so-
 lido auro fusae statuac 24,
 7. 10. solidum ex auro si-
 gnum 39, 2. 5
- Solitudines Scythicae** 38, 7.
 8. *Hinc illud apud Curt.* 7, 8.
 37. solitudo patris, *quod*
uxor et liberi ab eo disce-
dunt 23, 2. 10
- Solutus. castra solito magni-
 ficentiora** 12, 8. 16
- Sollemnia Cereris silentium**
 poscunt 5. 1. 1. solemnis
 dies nuptiarum 21, 4. 2
- Solertia Eumenis** 14, 2. 13
- Solon Atheniensium legisla-
 tor** 2, 7. 4. 3, 2. 4. eius fa-
 ctum memorabile 2, 7. 9
- Solum finium occupare la-
 tius** 38, 4. 7
- Soluere metu** 9, 2. 2. *Virg.*
Eclog. 4. Irrita perpetua
 soluent formidine terras.
Rursus Noster solui religio-
 ne iurisiurandi 3, 3. 12.
 soluere necessitate auxilio-
 rum aliquos 9, 2. 2. soluere
 obsidionem 9, 2. 10. solui
 sacramento 12, 11. 5. soluere
 aliquem iureiurando 14, 4.
 6. soluere libamenta Vene-
 ri, pro reliqua pudicitia 18,
 5. 4. ciuitatem voto 21, 3. 5.
 matrimonium 26, 3. 3
- Soluti mores, hoc est, laxi,
 liberi, effrenes** 31, 3. 10.
 soluti religione, *hoc est,*
liberati 3, 3. 12. solutus me-
 ro, *ebrius* 9, 6. 6. solutus
 pons tempestatibus 2, 13. 9.
 solutior libertas, *id est, ma-*
ior 13, 2. 2. solutus metu
 mortis 14, 2. 5. neglecta
 omnia et soluta apud eos
 fuere 34, 2. 2
- Somni causa aliquid subster-
 nere vetitum pueris Spar-
tanorum 3, 3. 7. fomnus ali-
 quem arripit 11, 13. 1**
- Somnium Alexandri** 12, 10. 3.
 Astyagis 1, 4. 2. Cambylis
 1, 9. 4. Catumandi 43, 5.
 6. Cyri 1, 6. 1. Gadita-
 norum 44, 5. 2. Laudices
 matris Seleuci 15, 4. 3.
 Olympiadis 12, 16. 2. fo-
 mniorem

I N D E X

- minorum intelligentiam primus Ioseph condidit 36, 2. 8. somnio iussus eadem aggredi 1, 6. 1.
 Sophene Armeniae regio 42, 3. 11
 Sophocles Tragoediarum scriptor, Atheniensium dux aduersus Spartanos 3, 6. 12
 Sopyrion Alexandri dux cum exercitu toto deletur a Scythis 2, 3. 4. 12, 2. 17. 37, 2. 2. *Legendum potius Zopyrion. Vid. Notas.*
 Sordes, *pro vilis origine* 13, 2. 11. *Sic pristinarum sordium oblitus* 35, 1. 9
 Sordida militia, *hoc est, vilis et pudenda, verächtlich* 14, 2. 7. sordida vestis ad mouendam misericordiam 4, 4. 1. sordidum genus Agathoclis 22, 1. 1. sordida initia plerarumque ciuitarum 2, 6. 2. Macedonum 6, 9. 6. sordidum matrimonium 11, 9. 19. sordida clientelae pars 8, 4. 8: *id est, vilis pars clientum.* a sordidis initiis ad summa crescere 2, 6. 1. sordidum et obscurum Macedonum nomen 6, 9. 7
 Soror eadem et vxor 17, 2. 7. 24, 2. 2. 30, 1. 7. 37, 3. 6. 39, 3. 3. 39, 4. 2
 Sororem suam occidit Ptolemaeus Philopator 30, 1. 7. Mithridates 37, 3. 9
 Sors mutata paruulorum 1, 4. 13. fortem vitae legere 1, 6. 6. fortis humanae aestimatione 2, 3. 10. fors seruitutis 6, 5. 1. fortis extremae iuuenis 35, 1. 6
 Sorte diuisae prouinciae inter Alexandri successores 13, 4. 10. *Hinc fortiri est sorte consequi* 13, 4. 15. 13, 4. 22. sorte delectus rex inter ludentes 1, 5. 1. sorte contingit alicui Occidens 12, 2. 1. sorte venit alicui Aegyptus 13, 4. 10. sorte euenit alicui Graecia 13, 5. 8. sorte ducere, *pro legere* 21, 3. 5
 Sortiri: *vid. paulo ante in Sorte.* fortiri felicius hostem, quam cognatos 11, 15. 8. fortiri Lyciam, *pro regendam accipere* 13, 4. 15. fortiri sedes alicubi 18, 5. 12. gregariam militiam 22, 1. 8. matrimonium 26, 3. 8
 Sosthenes Macedoniam a Gal- lis defendit 24, 5. 12
 Spacos, Cyri nutrix 1, 4. 14
 Sparsi milites sine insidiis metu 5, 5. 2
 Sparta, *pro diuisione Spartanorum* 3, 7. 5
 Sparta, Spartani: *vid. Lacedaemon.*
 Spatium in poenitentiam datum 1, 9. 19. spatium consummando operi quaerere 2, 15. 6
 in Speciem castrorum 26, 2. 2. sub specie venationis 1, 5. 10. sub specie maiestatis 1, 9. 11. speciem praebe- re captarum matronarum 2, 8. 2. sub specie sororiae vltionis 27, 3. 4. specie venandi 38, 3. 8
 Speciosus, *pro pulcro.* spe- ciosus magis quam utilis grex 14, 6. 3
 Specta-

- Spectaculo digna res, Xerxis**
 ex Graecia fuga 2, 13. 10.
 foedum prorsus et mise-
 randum spectaculum 8, 4.
 7. spectaculum deforme
 aliquem reddere 11, 3. 4
- Speculari, pro cernere** 22, 6. 9
- Speculari consilia alterius,**
boc est, explorare 18, 2. 4.
 actus 31, 2. 1. animos 21,
 6. 1. euentus amissi regni
 25, 3. 7
- Spectare siderum motus** 1, 1.
 9. regnum, thesauros 13, 1.
 8 et 10. spectare originem
 mundi 20, 4. 3
- Spectata fides, boc est, nota**
 et probata 4, 2. 5. *Ita spe-*
ctata virtus 3, 6. 12. spe-
 ctata inter bonos modera-
 tio 1, 1. 1
- Spernere pacem alicuius, pro**
nolle accipere leges pacis
 12, 1. 7
- Spes, pro fiducia** 4, 5. 5. spe
 aliquem implere 11, 1. 8.
 spei vrbis inuidetur 2, 11. 3.
 vltra spem gerendi patra-
 ta bella 2, 6. 1. in spem re-
 gni adductus 3, 1. 1. in spem
 fortunae prioris erigere
 aliquem 5, 5. 1. magnae
 spei imperator 6, 5. 4.
 spem ponere in ope ali-
 cuius 8, 4. 7. spes est in
 pedibus, in lacertis 11, 6.
 7. spes metum vincit 11,
 9, 3. non est magna spes
 salutis 14, 2. 5
- Speus Thessaliae rex** 13, 7. 8.
Legendum potius Hypseus.
Vid. Notas.
- Spinambri Graeci, Tarqui-**
 niorum conditores 20, 1. 11
- Spiramenta, pro poris et mea-**
sibus, per quos spiritus, boc
est, ventus, emittitur 4, 1. 6.
 4, 1. 15
- Spiritus, pro vento** 4, 1. 6 et
 15. spiritus maiores lar-
 giuntur praesentia quam
 recordatione sui patria et
 penates 6, 7. 5
- Spoliare regno aliquem** 8, 3.
 15. fortunis, vita 16, 1. 20.
 35, 1. 9
- Spondere sibi tantum de vi-**
 ribus suis, de fortuna 3, 4.
 1. spondebat ingenium
 eius magnum virum 7, 6. 1
- Sponte. gladius sua sponte**
 euaginat 1, 9. 8
- Spurius Mummius. Vid. M.**
- Squalor ad mouendam mi-**
 sericordiam 4, 4. 1
- Stabula, pro iugurio** 1, 4. 10
- Stagnare, pro densari** 36, 3. 9:
pro munire 37, 2. 6
- Stare, pro pugnare** 5, 4. 12.
Ita alicubi Virg. stare vi-
ri. stant classes ex aduer-
so 20, 14. 8. stare alicun-
 de, *pro cum aliquo facere*
 5, 4. 12
- Statorum in diuisione imperii**
 Alexandri Dracas et Arcos
 sortitur 13, 4. 22. *Legendum*
potius Statorum. Vid. Nos.
- Statira, Darii filia, Alexan-**
 dri vxor 12, 10. 9
- Statuae equestres** 11, 6. 13
- Statuere de aliquo crudelius,**
pro decernere 2, 15. 10: *pro*
sancire 3, 3. 7. pacem 15, 1.
 1. 5, 10. 8. diem statuere 1,
 10. 4. horam 1, 10. 8. tem-
 pus 16, 4. 9. statuit experi-
 ri fortunam maris 2, 11. 19.
 statutis conditionibus 6,
 1. 3. statuere: alicui le-
 gem

I N D E X

- gem pacis 9, 5. 1. statuere
 alimenta pueris, praemia
 patribus, pro numero fi-
 liorum 12, 4. 8. statuitur
 his praefectus 12, 4. 12.
 statuere sedes alicubi 18,
 5. 11. vestigal annuum 18,
 5. 14. exemplum in ali-
 quo 18, 7. 14. modum nu-
 ptiarum sumtibus 21, 4.
 5. castra 22, 6. 6
- Status urbis mutatus 5, 8. 8.
 saluo statu terrarum 11, 12.
 15. status urbis agitatus
 casibus discordiarum 18,
 6. 10. regum 42, 4. 15
- Sterilitas in Epiro ob cae-
 dem Laudamiae 28, 3. 7
- Sternere, *boc est, caedere* 2,
 11. 16. *Ita Virg. Aen.* 7,
 692 et 10, 131. *Hinc* strati
 hostes sunt caesi 2, 11. 18.
 sternere maria pontibus 2,
 10. 24
- Stimuli irarum, *pro caussis*
 9, 7. 8
- Stimulare. veteri odio re-
 gnorum stimulante 30, 1.
 4. stimulare suos in prae-
 lium 30, 4. 8
- Stipatores, *boc est, satellites*
 13, 4. 18
- Stipendium, *pro opera, ser-
 vitio* 2, 4. 18: *pro tributo
 aut pecunia voluntaria* 22,
 6. 15: *pro vestigali* 19, 2.
 4. pecunia in stipendium
 Perfici belli collata 3, 6. 4.
 stipendia praebere classi
 fociorum 5. 2. 8. stipen-
 dio suo instruere milites
 5, 9. 9. non annos, sed sti-
 pendia alicuius numerare
 12, 11. 5
- Stipendiarii reges 11, 5. 3
- Strategema Annibalis 32, 4.
 6. Aftyagis 1, 6. 10. Cy-
 ri 1, 8. 5. Demarati 2, 10.
 14. Eumenis 14, 1. 10. Har-
 pagi 1, 5. 10. Palanti 3, 4. 13.
 Philippi 8, 2. 3. Pisistrati
 2, 8. 2 et 4. Romanorum
 34, 1. 5. Spartanorum 3,
 7. 8. Tamyris 1, 8. 10.
 Ventidii 42, 2. 13
- Straton solus Tyrionum in
 communi dominorum stra-
 ge a seruo suo conserua-
 tus 18, 3. 9. mox a caete-
 ris rex creatur 18, 3. 15. eius
 progenies honoratur ab
 Alexandro 18, 3. 19
- Stringere ferrum, *boc est,
 nudare gladium* 1, 9. 21.
 38, 4. 3
- Struere fraudem 24, 3. 3
- Studere Persis, patriae 6, 3. 4
- Studium, *pro effectu* 5, 2. 7:
pro cupiditate 4, 3. 4. *Ita
 Sallust. Cat.* 11, 3. studium
 maioris imperii 4, 3. 5. stu-
 dia amicitiarum conciliare
 5, 2. 7. nunquam medio-
 crius studiis suorum ex-
 ceptum est 5, 4. 18. stu-
 dia in Persas 11, 3. 9. stu-
 dia litterarum acerrima 12,
 16. 7. in studium partium
 suarum aliquem induce-
 re 14, 1. 5. studium ad
 frugalitatem prouocare
 20, 4. 7
- Studia Aegyptiorum 2, 4. 3.
 36, 2. 7. Gallorum 24, 4.
 3. Pythagorae 22, 4. 3
- Studiofus apparatus con-
 viuiorum 9, 8. 4
- Stuprum occasionem prae-
 bet eiiciendae tyrannidis
 2, 1. 9
- Suadere

- Suadere** parcimoniam alicui 3, 2. 10
- Sub specie maiestatis** regum Persarum persona occulitur 1, 9. 1. sub specie venatoris Harpagi seruus ad Cyrum comineat 1, 5. 10. sub obtentu liberationis 5, 8, 12. sub regno Persarum est maior pars Asiae 6, 1. 1. sub militia patris 9, 1. 8. sub specie insidiarum interfecti 12, 7. 2. sub Aristotele doctore creuit 12, 16. 8. sub persona regis subiici indignorum imperio 13, 2. 12. sub belli comminatione 17, 3. 20. sub belli denuntiatione 18, 6. 1. sub aliquo turmas equitum ducere, militare, anuli curam habere 43, 5. 12
- Subdita rogo** patris tax nuptiis filiae accensa 11, 1. 4
- Subesse.** subest bellum 5, 10. 15
- Subigere, pro damare** 2, 1. 17. 7, 3. 1. armis subigere 2, 4. 2. subigi sub iugum 30, 3. 9
- Subiicere, pro supponere** 1, 9. 9. aliquem libidini alicuius 9, 6. 6. subiici imperio indignorum 13, 2. 12
- Subiectum** tali feminae tantum virorum 1, 3. 3. subiecti campi 2, 14. 2. subiectus in officium alicuius, *pro substituto* 12, 12. 5. armis subiectus, *pro subacto, subiugato* 43, 3. 2
- Subire** bellum 11, 4. 11. *b. e. pati.* regiam seruitutem 8, 1. 3. fortunam obsidionis 14, 2. 3. maculam infamiae 27, 1. 3. periculum 41, 2. 9
- Sublegere** senatum, *pro supplere* 3, 2. 2
- Submergere.** submersae profundo terrae 2, 1. 17
- Subnectere, pro adnectere, addere 14, 1. 11**
- Subornare, pro monere, instruere** 11, 11. 6. in bellum, *pro instigare* 9, 7. 7. 14, 6. 6. in regnum 39, 2. 1. subornat eum ad occupandum alterum 12, 14. 6
- Substituitur** dux in locum eius 11, 2. 5. substituere aliquem tutorem alicui 36, 1. 7
- Subtrahere** se pugnae 2, 12. 25. periculo subtrahit aliquem equi fuga 5, 11. 9
- Subuertere.** brevis momenti culpa subuertit imperium 6, 3. 8. subuertere mores patriae 12, 5. 2
- Succedaneus** alicui 38, 6. 2
- Succedere, pro se subiicere** 9, 2. 2. succedere in locum 7, 1. 11. in regnum 7, 2. 2. regno 2, 4. 17. 17, 3. 16. successio in patrimonium 3, 4. 8. succedere non numero tantum amissorum ciuium, sed et dignitati 3, 5. 7. succedere in iura affinitatis 7, 3. 9. succedere externae dominationi 8, 1. 2: *alibi* subire seruitutem. successit in locum irae existimatio 12, 6. 5. succedere sicut generi, ita et magnitudini patris 19, 1. 2. Agathocles successit magnitudini Dionysii 22, 1. 1
- Succensere** aliquid, *pro propter aliquid* 8, 2. 12
- Succes-

I N D E X

- Succellu rerum** corumpuntur animi 36, 1. 1. ex succellu continuæ felicitatis homines nos esse obliuiscimur 16, 5. 8. continuo totius temporis succellu 1, 8. 14.
- Succinctus viribus maximis gentium, hoc est, subnixus** 6, 1. 2. 35, 1. 9.
- Succumbere morti** 14, 6. 11. succumbere vitiis eorum, quos armis subegeris 12, 4. 2.
- Sudant arbores balsamum** 36, 3. 4.
- Suffectus alicui, hoc est, subordinatus, in locum alterius electus** 5, 6. 11. 10, 7.
- Sufficere, pro substituere, in locum alterius eligere** 21, 1. 1. 22, 3. 12. 29, 1. 6. sufficere in loca eorum, quibus regnum ademeris, nouos reges 11, 10. 7. sufficere vrbi abundantiam rerum, pro suppeditare 44, 1. 4.
- Suffigi in crucem** 18, 7. 15. suffigere patibulo 22, 7. 8.
- Sugambri vincuntur ab Alexandro** 12, 9. 4.
- Suis. nec suis pepercit, id est, cognatis** 11, 5. 1. comitibus suis responsum, pro illius 11, 11. 11: *reciprocum pro demonstrat. Vid. cap. 5 lib. de Latinis. f. susp.*
- Sulphureum solum Siculum** 4, 1. 3.
- Sulpicius Consul contra Persæa** 33, 1. 8.
- Sumere arma** 2, 4. 4. coronas, vnguenta 9, 4. 1. sumere vestem longam 12, 3. 9: *pro quo paulo ante*
- assumere. fumere cibum* 13, 8. 6. consilium ex aliquare 14, 1. 3. vestem lugubrem 14, 6. 6. spatium trium mensium in aliquid 18, 7. 6. in manus altare 24, 2. 8. virilem audaciam 27, 2. 7. venenum 32, 4. 8.
- Summa belli, hoc est, summum belli arbitrium** 1, 6. 8. 13, 6. 11. in summa, *pro postremo* 12, 8. 8. 37, 1. 8. summa auxiliorum tot millia 9, 5. 5. summa propositorum alicuius consistit in eo 14, 4. 5.
- Summa res, pro summa imperii. summae rei** aliquem praeponere 6, 2. 4. *Sic Nepos de summis rebus dimicare* 18, 10, 3: *pro de summa rerum, de summa imperii: adiectiuum scil. pro substant. Vid. et Ind. Nep.*
- Summi imperatores, hoc est, excellentissimi** 37, 1. 8. Ita summus augurio apud Flor. 1, 5. 2.
- Summittere barbam, hoc est, promittere** 36, 4. 2. summittere se alicui 13, 2. 3.
- Summouere bella est illata tantum reprimere** 2, 4. 4. 7, 6. 13. 9, 3. 6. hostem 2, 3. 2. 29, 1. 13. *Explicat hoc Flor.* 4, 12. 25. summouere aliquem ab Scythia turpi fuga 2, 3. 2. summouere hostem pretio, non armis 6, 1. 6. hostem a muris 2, 10. 2. latrones a rapina pecorum 43, 2. 9.
- Sumtus, pro alimentis** 42, 5. 10.
- Sum-

- Sumtibus nuptiarum decre-
to Carthaginienſium ſtatu-
tus modus 21, 4. 5. ſum-
tus belli 5, 1. 7. praedarum,
id eſt, ex praedis, ſumtus
6, 5. 9. ſumtus de eſt funeri
6, 8. 6. ſumtum viae da-
re alicui 9, 2. 6
- Suniatus Carthaginienſis
patriae proditor 20, 5. 12
- Super haec, *pro praeter haec*
4, 5. 3. 9, 4. 5. ſuper amnem
condere urbem 12, 5. 12.
ſuper equos ire, conſiſtere,
mercari, colloqui 41, 3. 4
- Superare inuidiam amplitu-
dine rerum geſtarum 1,
2. 5. ſuperari argumentis
2, 2. 1. ſuperantur culti mo-
res incultae barbariae col-
latione 2, 2. 14. ſuperari be-
neficiis ab hoſte 11, 12. 8. ſu-
perare Herculis acta 12, 7. 13
- Superbia Parthorum 38, 10.
5. ſenatus Achenienſium
5, 3. 6
- Superbia principum odium
parit 13, 8. 2. 36, 1. 1 et 9,
39, 1. 4
- Superelle, *pro ſuperſtitem*
eſſe 2, 6. 11. ſuper eſt vnus
ſcelere alicuius 3, 1. 4. eo
praelio ſuperfuit ſolus 5,
6. 9. ſuperelle caedibus,
pro non una obtruncatum
eſſe 17, 1. 7
- Supergredi claritatem paren-
tum magnitudine animi
42, 2. 2. *Sic et* 44, 5. 6
- Supermittere alicui, *pro ad-*
dere, adfundere 12, 14. 9
- Superſtes alicui 22, 8. 14
- Superſtitionis vis 7, 2. 10.
ſuperſtitionem incutere
populo 9, 7. 11
- Supertegere frondibus 43,
4. 5
- Superuacaneus 3, 6. 3
- Superuacanea gratiarum a-
ctio ab hoſte 11, 12. 11
- Superuacuuſ 3, 7. 4
- Superueniendum ſecuris et
lactis hoſtibus 2, 11. 12.
13, 8. 5
- Superuenire 5, 8. 1. 14, 2. 1.
18, 1. 11. 18, 2, 11. *Viſitur*
boc verbo et Virg. Eclog. 6,
10. alia legatio ſuperue-
nis 31, 1. 3. ſuperuenit ad
bellum 8, 3. 15
- Superuiuere alicui 38, 3. 3.
Viſitur boc verbo Flor. 2, 2.
14. Sic et dicunt ſuperelle
alicui, et ſuperſtitem eſſe
alicui. Vid. ſuperelle, et
ſuperſtes.
- Suprum mare 4, 1. 1. 20, 1. 8
- Supplere. quantum iuuen-
tutis bello interciderat,
mulierum ſecunditate
ſuppleri 3, 4. 4. ſupplere
exercitum iunioribus 12,
11. 4
- Supplementum 3, 4. 5. 4, 4.
11. 12, 4. 5. 12, 12. 9. in ſup-
plementum venire 3, 4. 5
- Supplementi gratia ſerui
manumiſſi 3, 5. 6
- Supponere iuuenes in locum
mulierum 7, 3. 6
- Supprimere naues 2, 9. 13
- Supra humanam potentiam
2, 16. 1. ſupra humanum
modum 24, 8. 5. ſupra
aetatem regni audius 27,
2. 7. 37, 2. 5
- Supremus. in ſupremum, *id*
eſt, in vesp̄am 31, 2. 3
- Suſcipere dolorem amiſſi ex-
ercitus, laetitiam, *pro hau-*
rire,

I N D E X

- haurire, percipere* 12, 1. 5. *liberos, pro generare* 2, 10. 1. 9, 8. 3. 10, 1. 5. 11, 2. 3. 11, 10. 3. *negotium, est in se recipere* 7, 4. 7. *bella* 3, 6. 10. *virum occidendum* 7, 4. 7. *suscepti ex variis matrimoniis* 9, 8. 3. *susceptus ab illa puer* 11, 10. 2. *suscipere pacis arbitria inter aliquos* 22, 2. 5. *impensas belli* 33, 1. 5. *femina liberos suscipit ex aliquo* 37, 1. 4.
- Susceptores, qui templa facienda suscipiunt et redimunt** 8, 3. 8.
- Susiana gens in diuisione imperii Alexandri Scyno assignatur** 13, 4. 14.
- Suspecta interdum nimia indulgentia** 1, 9. 14. *suspectus prodicionis* 5, 9. 12.
- Suspensus, pro dubio, ambigente** 33, 1. 6: *pro sollicito* 31, 6. 14. *suspensa ora, hoc est, intus facies et admiratione defixae* 5, 4. 10. *suspensio metu* 19, 2. 11.
- Suspicio. falsa suspicione paricidii oppressus** 3, 1. 6.
- Sustentare afflictas partes transiitione sociorum** 13, 8. 9.
- Sustinere bellum, pro alere, sustentare** 5, 2. 10. 30, 4. 7. *non armis tantum, sed et muris* 2, 15. 9: *ubi alia verbi notio. sustinere oculis turbam hostium* 11, 9. 7. *sustinere agmen* 12, 9. 10. *metum* 20, 1. 3.
- Sybaris Cyri in expeditione sua comes** 1, 6. 3. *Perlis praeficitur* 1, 7. 1.
- Sybaritani caeteros Graecos Italia pellere nituntur** 20, 2. 3.
- Sycion Peloponesi vrbs** 13, 5. 10. *Scribendum potius Sicyon. Vid. supra.*
- Sylla summus imperator** 37, 1. 8.
- Symbolus, pro symbolum** 2, 12. 2.
- Syna mons** 36, 2. 14.
- Syracusae obsidentur ab Atheniensibus** 4, 4. 5. *ab Agathocle* 22, 2. 2. *a Carthaginensibus* 22, 4. 1. *capuntur a Dionysio* 21, 4. 1. *Syracusana vrbs de imperio Siciliae Carthaginensium aemula* 22, 3. 4.
- Syracusani Catinensibus imminet** 4, 3. 4. 4, 4. 1. *auxilium a Lacedaemoniis petunt contra Athenienses* 4, 4. 6. *Athenienses vincunt* 4, 5. 6. *bellum cum Dionysio minore gerunt* 21, 2. 4. *eundemque vrbe pellunt* 21, 2. 8. *denuo* 21, 5. 2.
- Syri, qui prius Assyrii** 1, 2. 13.
- Syri reges a Semirami orti** 36, 2. 1.
- Syria occupatur ab Alexandro** 11, 10. 6. *in diuisione imperii Alexandri Laumedonti cedit* 13, 4. 12. *in provinciae formam redigitur* 40, 2. 6.
- Syria dea** 36, 2. 2.

T

- Tabellae lignae** 2, 10. 13. 21, 6. 6.
- Tabulae nouae** 16, 4. 2.
- Tacere**

- Tacere** de aliquare, *pro nihil scribere* 43, 1. 1
- Tacito**, *pro tacite* 18, 4. 9
- Taciturnitas**, Hispanorum 44, 2. 4. Parthorum 42, 3. 10
- Tacitus**, *pro tacite, secreto* 1, 10. 16. 16, 4. 7. 21, 2. 8. 31, 2. 11. 31, 4. 6. 34, 3. 8
- Taedium** consuescendi vincit metus religionis 3, 3. 10
- Tagus** Hispaniae fluvius 44, 3. 1
- Talis** aureis in exprobrationem puerilis leuitatis donatur Demetrius *Nicator* 38, 9. 11
- Tamen**, *pro tantum* 2, 3. 9. *Ita Frontin. Strateg.* 1, 1. 4 *et Liu.* 29, 35. 12
- Tamyris** Scytharum regina 1, 8. 2. Cyrum caedit 1, 8. 11
- Tanais** flumen 12, 5. 12
- Tanaus** Scytharum rex 1, 1. 6
- Tanto** moderatius quam 2, 10. 11
- Tantum**, tantum virorum, *pro tot viris* 1, 3. 3. tantum bellorum, *pro tot bellis* 2, 2. 12. tantum animorum, *pro tantos animos* 13, 5. 13
- Tarentum** occupatur a Partheniis 3, 4. 11. Tarentini veteres Brundisium migrant 3, 4. 12. decipiuntur a Palanto 3, 4. 13
- Tarentini** Lacedaemoniorum propago 20, 1. 15. auxilia petunt aduersus Bruttios ab Alexandro Epirota 12, 2. 1. aduersus Romanos a Pyrrho 17, 2. 14
- Tarquinius** Thuscorum populi Thessalorum foboles 20, 1. 11
- Tarquinius** Romanorum rex 41, 3. 7
- Tarsus** Ciliciae vrbs 11, 8. 4
- Tartessii** Hispani 44, 4. 1
- Taurus** Asiae mons 11, 8. 2. 27, 2. 6
- Taxare**, *hoc est, aestimare* 5, 7. 11
- Taxiles** Indorum rex 13, 4. 20
- Tectolagi** propter sacrilegia peste vexantur 32, 3. 9
- Tegere** nefanda commenta, *pro occultare* 21, 4. 2. silentio 41, 3. 2
- Telamon** Aiakis pater 44, 3. 4
- Telegonus** Poconiae princeps 7, 1. 5. *Legendum potius Pelegonus. Vid. Not.*
- Temperamentum**, *pro moderatione* 2, 7. 5. temperamentum caeli non esse argumentum vetustatis 1, 1. 10. temperamento aquae ferrum acius redditur 44, 3. 8
- Temperantia** Annibalis 32, 4. 14
- Temperare** hospitem iocos 7, 3. 4. *Ita* temperare inter tacitam laetitiam et dolorem hostium 9, 4. 3. temperare potum regis 12, 14. 9
- Temperatus**, *de regione* 2, 1. 16. temperatus color 44, 1. 1
- Tempestas**, *pro tempore* 15, 4. 20. 19, 2. 3. 20, 1. 5. 24, 4. 4. 20, 5. 12. *Ita Sallust. Cat.* 24, 3 *et Jug.* 3, 1. tempestas belli 3, 6. 12. *Ita Flor.* 2, 6. 16
- Tempestiue**, *hoc est, opportune* 34, 1. 3
- 1 2
- Tem-

I N D E X

Templum Delphicum 2, 12.
8. *Plura vid. in D*

Templum ex domo Pythagorae factum 22, 4. 18.
templa Aegyptiorum a
Cambyse diruta 1, 9. 2

Templum quasi litterarum
Athenae 2, 6. 6

Tempore interiecto: *vid. I.*
medio: *vid. M.* in hoc
tempore, *pro nunc* praef.
tempus non est ad contra-
henda auxilia 8, 5. 2

Tendere insidias alicui 43,
4. 10

Tenere, *pro possidere* 2, 6. 14.
2, 9. 2. 15, 1. 5. 43, 1. 17.
palmam amicitiae, *boc est,*
principem locum 12, 6. 3.
tenet me. misratio alter-
ius, *boc est, misereor*
ipsum 7, 2. 11. teneri nul-
lis legibus 1, 1. 1. tenere
morem vestis exinde 1, 2.
3. imperium tot annis
1, 2. 12. teneri bello, *pro*
desineri, occupatum esse
2, 5. 2. teneri religione
quattidui 2, 9. 9. tenere
cacumen montis 2, 11. 5.
quae vos dementia tenet
2, 12. 3. teneri decem an-
nis in obsidione urbis, *pro*
desineri 3, 4. 3. teneri non
potuit, quin, *pro tenere se*
non potuit 6, 7. 10. teneri
consuetudine mulieris 12,
4. 2. tenet aliquis nomen
regis, alius imperium 13,
2. 11. tenere regnum 16,
1. 17. orbem terrarum 17, 1.
12. teneri clausum in regia,
pro tenere se 28, 3. 11.
tenere regem deuinctum

illecebris geminae sobo-
lis 30, 1. 3. tenet aliquem
inexplebile desiderium
videndi 31, 8. 4. tenet
res aliquem anxium 43,
2. 10

Tentare imperium, *boc est,*
ut Flor. 2, 17. 4 *dicit, ex-*
periri 4, 2. 6. 4, 3. 5. ten-
tare fortunam 21, 2. 6

Tenus. caelo tenus quid
extollere 12, 6. 2

Terere. ne tantus exercitus
vnius urbis oppugnatione
tereretur 9, 1. 6

Terga dare, *boc est, fugere*
12, 1. 11

Tergiuersantes milites ferro
in hostem acti 1, 6. 10

Terminari obliuione, *boc est,*
perire obliuione 22, 5. 14.
terminatur apud hanc nec
cupiditas nec fortuna vlllo
modo 21, 6. 4

Termini regni 1, 2. 7. in
terminis Africae et Ae-
gypti condita Alexandria
21, 6. 4

Terrae motus in Asia 30, 4.
1. in Chersoneso 17, 14. 1.
Delphis 24, 8. 9. in Eu-
ropa 30, 4. 1. in Helle-
sponto 17, 1. 1. in Phoe-
nicia 18, 3. 3. in Syria 40,
2. 1

Terra obruere mortuos suos
soliti Carthaginienfes 19,
1. 11

Terrena spolia, *boc est, ex*
hominibus: opponuntur au-
tem diuinis et sacris: 24,
6. 5

Terrestre bellum 4, 4. 10.
praelium 4, 5. 2. iter 12,
10. 7
Terri-

- Terribilior** 12, 6. 13
Terror nominis Alexandri inuaserat vniuersum orbem 12, 13. 2. Gallici nominis 25, 2. 13
Terrore nominis sui plures, quam armis vincit Alexander 11, 6. 15. terror gentium Xerxes 3, 1. 1
Tesserae, hoc est, symboli 3, 5. 10
Testari, pro affirmare, asseverare 12, 13. 3. testari deos hominesque 18, 7. 7
Testamentum Darii Notbi, Persarum regis 5, 11. 2. testamento regnum suum Romanis donat Attalus 36, 4. 5. et Ptolemaeus Apion, Cyrenarum rex 39, 5. 4
Testimonium industriae habere apud posteros praef.
Teucer Telamonis 44, 3. 4
Texena Agathoclis vxor, eiusque erga maritum fides et pietas 23, 2. 6 etc.
Thalestris vltima Amazonum regina 2, 4. 33. ad Alexandrum prolis quaerendae causa proficiscitur 2, 4. 33. 12, 3. 5. 42, 3. 9
Thara Parthorum vicus 11, 15. 1
Thebae Atheniensium exilium receptaculum 5, 9. 4. antiquae seueritatis vrbs 7, 5. 3. diruuntur ab Alexandro 11, 4. 7
Thebani bellum gerunt cum Atheniensibus 3, 6. 10. cum Lacedaemoniis 6, 4. 3. 6, 6. 7. cum Philippo 9, 3. 5. cum Phocensibus 8, 1. 9
Thebani Lacedaemoniorum aemuli 8, 4. 9. seruitutis Graeciae causa 8, 1. 4. Boeoticum imperium tempore Persici belli amittunt 3, 6. 10. cum Epaminonda omnem virtutem et potentiam perdunt 6, 8. 1
Themiscyrei campi 2, 4. 2
Thermistocles clarus pugna Marathonica 2, 9. 11. Atheniensium dux 2, 11. 1. Ionas ab hostibus auertit ibid. oraculum interpretatur 2, 12. 14. Xerxem specie beneuolentiae decipit 2, 12. 19. 2, 13. 6. primam belli laudem adipiscitur 2, 14. 11. Lacedaemoniis ludificatur 2, 15. 4. a ciuibz ingenti gaudio excipitur 2, 15. 12
Theodotus 1000 Bactrianarum vrbiu rex 41, 4. 6
Theramene insula 13, 7. 2. apud Theramenem noua insula emergit 30, 4. 1. Sed verum nomen insulae est Thera. Vid. Not. ad 13, 7. 2
Theramenes vnus ex 30 Atheniensium tyrannis propter clementiae et moderationis studium a collegis interficitur 5, 9. 2
Therassia insula vicina Therae 30, 4. 1
Thermoodon flumen Cappadociae 2, 4. 2
Thermopylae 2, 11. 2. 8, 2. 8. 8, 4. 12
Thesaurus, in thesauris sunt tot millia talentum 13, 1. 9

The.

I N D E X

- Theseus** Hippolyten Amazonem capit 2, 4. 22. Atheniensium rex 2, 6. 15
Thespienses 11, 3. 8
Thespieae incenduntur a Xerxe 2, 12. 11
Thessali Phocenses odio habent 8, 4. 5 et contra eos Philippum ducem eligunt 8, 2. 1. Tarquinius condunt 20, 1. 11. Demetrii morte exultantes compescuntur ab Antigono 28, 3. 14
Thessalia a Philippo subigitur 7, 6. 8. Thessaliae auraria 8, 3. 12
Thessalicus equitatus 7, 6. 8
Thessalonica vrbs Macedoniae 25, 3. 7
Thessalonice Philippi Aridei filia 14, 6. 4. Cassandro nubit 14, 6. 13. interficitur a filio 16, 1. 1
Thessalorus Brenni dux 24, 7. 2
Thessalus medicus, Alexandro venenum propinat 12, 13. 7. *Thessalus nomen gentile est, et nomen eius proprium fuit Medius. Vid. Not.*
Thogarii bellum cum Parthis gerunt 42, 2. 2
Thracas assidui Macedonum hostes 7, 2. 6. sub ditione Macedonum 11, 1. 6. in exercitu Alexandri 11, 9. 4
Thracia a Dario subigitur 7, 3. 1. in diuisione imperii Alexandri Lysimacho datur 13, 4. 16. Thraciae argenteifodinae 8, 3. 15
Thraſybulus pro patria pugnat 5, 9. 6. tyrannos Atheniensium vincit 5, 9. 10. iterum 5, 9. 15. populum inclamat et libertatis admonet 5, 10. 1
Thurii Alexandri Epirotae corpus publice redemptum sepeliunt 12, 2. 15
Thurini a Philoctete conditi 20, 1. 16
Tiara, *pro pileo also et turrito, non illo regio, sed vulgari* 1, 2. 3. *Vid. Paschal. de Coron. lib. 10 cap. 1 et 2*
Tigranes Armeniae rex 38, 3. 4. societatem cum Mithridate init aduersus Romanos 38, 3. 9. Syriae rex fit 40, 1. 5. a Lucullo vincitur 4, 2. 3
Tigris flumen 42, 3. 11
Timendus hostibus 13, 6. 20
Timentes etiam falsa pro veris habent 31, 1. 9
Timere de fide alicuius 1, 10. 20
Tissafernes Lydiae praefectus Lacedaemoniorum amicus 5, 1. 7. ab Alcibiade persuasus maligne cum iis agit 5, 2. 14. amouetur praetectura 5, 5. 8
Tissafernes Artaxerxis praefectus 9, 1. 2. remouetur 6, 1. 7
Titanes bellum cum diis gerunt 44, 4. 1
Titulus, *pro praetextu* 5, 1. 8. 15. 4. 13. 30, 3. 7. *pro nomine* 12, 11. 2. titulo officii, *hoc est, specie officii* 9, 7. 10. tranſugae titulo Babylonem proficisci 1, 10. 16. magis in ritulum imperii, quam in victoriae praemium, tributum imponere 2, 3. 15.

3. 15. ex indicio titularum sepulturae tradi 3, 5. 11: *ubi tituli dicuntur, quae deligata fuerunt brachiis occisorum, ut inde, quorum cadauera essent, agnosceretur.* titulum libertatis in seruitutem vertere 15, 4. 13. titulus pacis 22, 3. 4. titulo ferendi fociis auxilii 30, 3. 6. titulus belli honestus 35, 1. 2
- Tleptolemus in diuisione imperii Alexandri Persas fortitur 13, 4. 23
- Tolerare vitam 43, 3. 11
- Tolosa Tectosagorum patria 32, 3. 9. Tololanum aurum ibid.
- Tonans ac fulminans ab occasu procella 29, 3. 1. tonare bello 32, 4. 10
- Torrens fretum, *boc est, impetuofum et tempeftuofum* 4, 1. 9. torrens et rapidus cursus animum 44, 1. 7
- Torretur Africa violento sole 44, 1. 1
- Tot numero filii 10, 1. 7
- Toties rebellare, *pro faepius* 11, 4. 10
- Totus in laetitiā effufus 12, 13. 7. *Vid. Ind. Nep.* non in totum 32, 1. 9
- Totis coftis, *pro in totis aut per tota* 2, 11. 16. 12, 4. 1. *Similis locutio in Virg. Aen.* 10, 356 *et Tacit.* 2, 21. 5 *et alibi faepius.*
- Tractare bella artibus aperte, *boc est, administrare* 9, 8. 12. 22, 5. 4. *Ita imperium* 1, 2. 1. regna 2, 4. 20. lannam 1, 3. 3. vulnera, *pro con-*
- treftare* 12, 6. 8. rem in fenatu 16, 4. 2. de redimendo filio 31, 7. 7. de Asia 37, 3. 4. tractare aliquem crudeliter 42, 1. 4
- Tractus, *pro regione* 20, 1. 14. 7, 3. 1
- Tradere epulandum, *pro apponere* 1, 5. 6. in matrimonium, *boc est, nuptum dare* 38, 1. 4. 38, 3. 3. sepulturae, *pro fepelire* 3, 5. 11. 12, 2. 15. tradere alicui exercitum 1, 6. 91 2, 13. 4. ducibus milites perducendos 2, 13. 8. tradere victoriam 6, 6. 10. aliquem supplicio olim destinato 8, 3. 11. tradiderunt ei omnia veltigalia redditusque suos 11, 3. 2. tradere se cum magno auri pondere 11, 10. 4: *pro dedere.* traditur alicui custodia pecuniae 13, 4. 5. tradi supplicio 13, 4. 8. tradere alicui provinciam, *pro deducere in prouinciam* 13, 4. 11. traditur alicui cura classis 13, 6. 16. tradere hominibus vsum apium et mellis 13, 7. 10. tradere se victori 14, 6. 5. 22, 8. 3. tradere aliquem in custodiam 16, 2. 4. tradere se in feruitutem 16, 4. 16. tradere aliquem alicui nuptum 7, 2. 5. tradere vxorem 17, 3. 6. aliquem supplicio 23, 3. 16. se luxuriae 30, 1. 2. tradere aliquem alicuius fidei postremis precibus 31, 1. 2. mandata senatus alicui 31, 4. 5. se fabricae artis aerariae 26, 4. 4. se alicui in matrimonium 38, 1 4. 1. 4

I N D E X

1. 4. se in potestatem alicuius 42, 4. 3
 Traductus per ora ciuitatum 36, 1. 5. traductus legibus ad cultiorem vitae usum 44, 5. 7
 Tragoediarum scriptor, dux belli 3, 6. 12
 Trahere limum, pro agere, secum ducere 2, 1. 20. Ita apud Curt. 3, 1. 3: pro abducere 2, 4. 1: pro consequi 2, 7. 5: pro extrahere 2, 11. 17. stipendia, pro in se deriuare 12, 4. 9. trahere parem gratiam ab utrisque 2, 7. 5. communia ciuitatum auxilia ad vires suas 3, 2. 3. traxit quasdam ciuitates ad Philippum metus belli 9, 3. 8. trahit inde originem gens 11, 4. 5. trahere stipendia patrum 12, 14. 9. captiuos aliquos trahere in triumphi modum per ora ciuium 16, 5. 5. aegrum spiritum trahere 28, 3. 3. suspensam omnium expectationem in fauorem sui 33, 1. 4
 Traicere neutraliter, pro superare, transire flumen aut mare 2, 13. 10. 8, 3. 6. 23, 1. 17. 31, 7. 4. Aliue, ut traicere copias 1, 8. 4. 20, 1. 1. exercitum 18, 2. 12. 20, 5. 1. 29, 4. 1: est cum exercitu mare aut fluuium superare. traicere pecora est transferre, in eine andere Weyde schlagen 8, 5. 7. traicere aliquem gladio, hoc est,

transfigere, transuerberare 3, 1. 8. traiectus sagitta 12, 9. 12
 Transferre bellum a mari in terras 4, 4. 3. in aliam gentem 7, 6. 7. transferro in se vincula, hoc est, succedere in vincula loco alterius 2, 15. 20. transferre se a bello terrestri in nauale 4, 4. 10. copias in aliquam regionem 2, 14. 3. translatum bellum in Siciliam 3, 7. 16. transferre arma ad aliquos 5, 1. 8. transfertur resp. vel imperium ad senatum 5, 3. 2 et 5. transfert se victoria eo, vnde ille stat 5, 4. 12. transferre populos et vrbes 8, 5. 7. populus aliquo 12, 5. 12. administrationem regni in aliquem 14, 5. 3. vltionem ad liberos 16, 1. 16. bellum alio 29, 2. 8. in mare praelium 32, 4. 6. signa ad aliquem 35, 2. 4. consilia ad insidias 39, 1. 9
 Transalpina Gallia 38, 4. 19
 Transcendere montem 11, 8. 2
 Transire, pro perfugere 1, 5. 9. flumen, pro traicere 1, 8. 2. transire in leges eorum, quos viceris 13, 3. 8. in morem alicuius gentis 12, 12. 1. transire ad aliquem, parere alicui, imperium alicuius agnoscere 14, 5. 10. 27, 2. 3
 Transitio, pro defectione ab uno ad alterum 1, 5. 9. Sic transiitione militum destitutus 26, 2. 10
 Trans-

- Transitus, pro itinere peruiso**
 4, 1. 8. transitu prohibere 1, 8. 2
- Transponere exercitum in Italiam** 23, 3. 8
- Triballi Philippum vulnerant** 9, 3. 2. superantur a Gallis 25, 1. 3
- Tribunatus summus castrorum** 13, 4. 17
- Tribus, improprie pro quavis hominum collecta multitudine** 13, 3. 1
- Tributa in patrocinium scelerum remissa** 1, 9. 12. 21, 1. 4
- Tributaria necessitas, pro inopia ex tributi pensione** 32, 2. 1. tributariae ciuitates deficiunt, ab Atheniensibus 5, 2. 3. 5, 7. 3. a Carthaginiensibus 22, 7. 3. a Cyro 1, 7. 2
- Tributum imponere, plane respondet illi nostro, auflegen, imperare** 2, 3. 15. tributum describere Graeciae in tutelam classis 16, 3. 9
- Tridentum Italiae vrbs a Gallis condita** 20, 5. 8
- Triginta Atheniensium rectores in tyrannos degenerant** 5, 8. 9
- Trina bella, pro tribus** 41, 1. 7
- Trinacria, quae iam Sicilia** 4, 2. 1
- Triptolemus frugum reparator** 2, 6. 12
- Tripudianti similis (tripudium est interprete Liu.)** 1, 20. 8. *solemnis saltatus* 11, 5. 10
- Triuium. in triuio docere pueros** 21, 5. 8
- Triumphus. de se ipso triumphum ducere** 14, 4. 16
- Triumphatus, proprie est, de quo triumphatum est** 2, 15. 12. triumphatus, pro deuiflo 41, 1. 5
- Triumphatum apud Carthaginienses** 19, 1. 7
- Troas Olympiadis soror** 7, 6. 13
- Trogus Pompeius, priscae eloquentiae vir, totius orbis historias XLIII libris scripsit praef. Sallustium et Liuium reprehendit** 38, 3. 19. Trogi genus 43, 5. 13
- Troia a Graecis expugnatur** 43, 1. 17. Troiae fatum Herculis sagittae 20, 1. 16. Troiae ruina optabilis 31, 8. 3
- Troiani Romanorum conditores** 28, 1. 6. et Venetorum 20, 1. 8. Troianum bellum 2, 4. 3. Troianus equus 20, 2. 1
- Tryphaena Grypi vxor** 39, 2. 3. sororem interfici curat 39, 2. 14. ab eius marito rursus occiditur 39, 3. 17
- Tryphon occupatum scelere regnum cum vita amittit** 36, 1. 7. Tryphon 38, 9. 3. 39, 1. 4
- Tuendus** 2, 12. 19. 11, 10. 13. 25, 1. 2. 29, 4. 7
- Tueri nomen Atheniensium, hoc est, gerere se pro fama et gloria Atheniensium** 5, 6. 9. terminos regni 1, 2. 8. 1 5 tueri

I N D E X

- tueri aduenas, *alere* 2, 1. 6.
Vid. et Ind. Nep. tueri me-
 moriam alicuius, *ut eum*
alteri praeferas 12, 6. 3.
 tueri se moenibus vrbs
 13, 5. 8
 Tumor, *pro superbia* 11, 11.
 12
 Tumulus Ephæstionis fum-
 tuosissimus 12, 12. 12
 Tumultus 2, 11. 16. belli 32,
 3. 11
 Tunc, *particula vstata ad-*
modum Iustini et interdum
impertinenter, ut 36, 3. 9.
 36, 4. 5
 Turba feminarum 1, 2. 11.
 hominum, virorum 11, 13.
 10. querelarum 32, 2. 3.
 cum mediocri turba popu-
 larium venit in Italiam 43,
 1. 6
 Turbatus aduerso praelio 5,
 1. 4. turbatus Macedoniae
 status 14, 3. 8
 Turnus 43, 1. 19
 Tusci Lydorum soboles 20,
 1. 7. a Gallis pulsi 20, 5. 8.
 Rhaetos condunt 20, 5. 9
 Tuta vita periculoso regno
 potior 39, 4. 5
 Tutela. committere alicui
 tutelam filiorum 4, 2. 5.
 tutela classis 16, 3. 9
 Tutior religione, quam ar-
 mis 11, 7. 14
 Tutior ab hostibus, quam
 a filiis 10, 1. 3. tutus ad-
 versus hostes *ibid.*
 Tutor Aegyptii regis Roma-
 nus 30, 3. 4. tutores Arry-
 bae publice constituti 17,
 3. 10. tutores regis Syriae
 pupillum occidunt 34, 3.
 9
 Tutrix filiorum mater 28, 1. 1
 Tyberis 43, 3. 7
 Tympanum signum pugnae
 apud Parthos 41, 2. 12
 Tympanum, *pro instrumento*
musico 30, 1. 9
 Tyrannus Atheniensium pri-
 mus Pisistratus 2, 8. 6. ty-
 ranni Athenis triginta 5,
 8. 8. decem 5, 10. 5. tyrannorum
 feracissima Sicilia
 4, 2. 3. tyrannidis apud
 Heraclientes origo 16, 4. 1.
 tyrannidem occupare 2,
 8. 6 et 10. tyrannorum
 nomina inuisa 21, 5. 9
 Tyrannicida 2, 9. 1. 16, 5. 15.
 26, 1. 13
 Tyridates, Parthorum rex, ad
 Caesarem profugit 42, 5. 6
 Tyrocinii rudimenta depo-
 nere 9, 1. 10. *Vid. etiam*
Ponere et Rudimenta. Ita
Liu. 45, 37. 3
 Tyrtaeus poeta pede clau-
 dus Lacedaemoniorum dux
 3, 5. 5. Messenios debellat
 3, 5. 15
 Tyrus vrbs auctor Carthagi-
 niensium 18, 5. 14. 21, 6. 2.
 occupatur ab Alexandro
 11, 10. 14. Tyrus vetus 11,
 10. 1
 Tyri vetustas 18, 3. 5
 Tyrii Phoenicum propago
 18, 3. 2. a seruis suis ad in-
 ternecionem caeduntur 18,
 3. 7. ab Alexandro quasi
 denuo

denuo conditi 18, 4. 1
Tyrrii templi religio 39, 1.
10

V

Vacare. nullus locus vr-
bis a crudelitate ty-
ranni vacat 16, 5. 6. vacans
Asiae possessio 27, 3. 1. re-
gnum vacans 42, 4. 2

Vacatio tributi et militiae
Persis a Magis conceditur
1, 9. 12. praeter vacationem
militiae omnium rerum
immunitas Macedonibus
ab Alexandro conceditur
11, 1. 10. vacationem quin-
quennii ciuitatibus suis
concedit Mithridates 38,
3. 16

Vadere obuiam alicui 11, 12. 15

Valere. valet apud aliquos
plus prior offensa quam
recentia beneficia 5, 5. 5

Valerius Laeuinus: *vid.* L

Valetudo maior, *hoc est, mor-
bus comitialis* 13, 2. 11

Valetudo oculorum ex nimia
luxuria 21, 2. 1

Valetudine Aridaei abutitur
vixor 14, 5. 2. *In his omni-
bus valetudo dicitur pro
valetudine aduersa: nec ali-
ter* 21, 2. 1

Vallum, *pro castris* 12, 4. 6

Vallum rescindere (*alii di-
cunt caedere*) 13, 5. 13

Vatia victoria, *hoc est, dubia*
2, 5. 1. 3, 6. 9. 4, 2. 6. 19, 1.
9. 44, 2. 7. varia praelio-
rum fortuna 3, 7. 12

Variante fortuna 10, 3. 8. vi-
ctoria 9, 1. 3

Variata genera arborum pro
regionum conditione 2, 1.
12. variato responso 8,
4. 12

Varietate rerum miranda res
2, 13. 10. *Cic.* 6, 2 *ad fam.*
maiore in varietate versa-
ta est tua causa. *Noster*
magis varietate fortunae
consumi quam victi 5,
1. 10. admirabili rerum
varietate pristinarum sor-
dium oblitus 35, 1. 9

Vbera praebere, *pro lactare*
1, 4. 10. per vbera maren-
na deprecari 16, 1. 1. *Ita*
apud Ouid. Metamorph. 10
fab. 10

*Inflat anus, canosque suos
et inania nudans*

*Vbera, per cunas alimen-
taque prima pre-
catur.*

Vberrima aetis et plumbi,
itemque minio, regio 44,
3. 4

Vbi, *pro quod* 10, 1. 6

Vestari equis 41, 3. 4

Vestigal annuum Carthagi-
nienses pro solo vrbis
pendunt 18, 5. 14. 19, 1.
5. remittitur 19, 2. 4.
*Sed hic stipendium vo-
catur.*

Vestigale, *quod vestigal, id
est, tributum pendis* 2, 3. 14.
vestigale alicui 2, 3. 17

Vehere, *pro vehi* 11, 7. 13. *Ita*
Sueton. Domit. 11, 3. *Qua-
drigar. in* 6. Non vehere
*pro vehi: sed modo parti-
cipium vehens significatio-
ne*

I N D E X

- ne passua posuit.* vehitur
illuc mare toto vndarum
onere 4, 1. 1. vehunt amnes
aurum 44, 1. 7
- Vel, pro saltem, minimum.** si
non militibus, vel ipse sibi
parcat 12, 8. 16
- Velle** vrbi consultum esse 18,
6. 4
- Velut, saepe metaphoram no-
tat.** velut conspiratione
quadam 7, 6. 4. velut me-
dela quaedam 11, 1. 7
- Venationis** commoda 37,
2. 9
- Venatorio habitu** litterae ar-
canae ad Cyrum deferun-
tur 1, 5; 10
- Venatus, pro venatione** 41,
3. 3
- Vendere sub corona:** *vid. C.*
vendere alicui victoriam
carius 5, 5. 6. vendere se-
pulturam interfectorum 9,
4. 6
- Venditabat hanc operam** ci-
vibus suis, *hoc est, imputa-
bat, iactabat apud ciues
suos, sua opera id factum*
5, 3. 1. venditatione gloriae
suae tantarum vrbiū fa-
stidium agit 8, 4. 10. ven-
ditare se omnibus 17, 2.
12
- Venditare, pro prodere et
vendere** 21, 6. 7
- Venenum in mucronibus sa-
gittarum** 12, 10. 2. vene-
num in remedium malo-
rum datum 15, 3. 6
- Veneri** qua Alexander periit
violentia 12, 14. 7. veneno
perit Alexander 12, 14. 6.
Annibal 31, 4. 12. Callisthe-
nes 15, 3. 6. Philopoeme-
nes 32, 1. 11
- Veneratio formae:** *vid. F*
- Veneri Troianorum proge-
nies** 20, 1. 8
- Venia.** dementiae venia ali-
quid facere, dicere 2, 7. 9.
veniam belli polliceri, *pro
polliceri bellum se non illa-
turum* 8, 4. 11. orare ve-
niam sepulturae, *id est,
gratiam* 11, 15. 21. nulla ve-
nia illi est dilationis 17, 2.
14
- Venire in auxilium** alicuius
2, 12. 1. 12, 9. 11. in potesta-
tem 11, 10. 3. in supple-
mentum 3, 4. 5. in contem-
tum finitimorum 39, 5. 5
- Venire, de imperio dictum,
pro deuotui** 1, 4. 7
- Ventidius Parthos vincit**
42, 4. 16
- Vento concipientes** equae
44, 3. 1
- Venti assidui in Gallia** 44. 1.
4. et in Sicilia 4, 1. 2
- Ver sacrum** 24, 4. 1. *vid.
Liu. 34, 43. 1*
- Verbum.** in verba alicuius
iureiurando obstringi 14,
4. 3
- Verecundia** Demetrii 12, 2.
4. verecundia prioris ami-
citiae 14, 4. 21
- Vergamum Italiae vrbs** a Gal-
lis condita 20, 5. 8
- Verona** a Gallis condita 20,
5. 8
- Verificatores** apud Athe-
nienses

- nientes magno in pretio
6, 9. 4
- Verfari in his cogitationibus
38, 1. 1
- Vertere, *pro convertere* 9,
2. 13. *vertere* desperationem in virtutem 2, 13. 6.
vertere aēs statuae in aculeos sagittarum 9, 2. 13.
contemptum hostis *vertere* in admirationem 11, 3. 4.
vertere terga 11, 6. 11. *vertere* ferrum ab hostili bello in civilem sanguinem 13,
6. 17. insidias in insidiatores 13, 8. 6. 16, 4. 18. preces in iram 14, 4. 9. fauorem sui in odium 14, 7. 1.
titulum libertatis in seruitutem 15, 4. 13. arma in semetipfos 15, 4. 23. odium in misericordiam 17, 3. 21.
admiratio vertitur in contemptum 23, 6. 41. *versa* in aliquem inuidia temere commissi praelii 22, 8. 8.
vertere iter Delphos 24, 6. 5. iram in aliquem 9, 6. 8. arma in aliquem 27, 2. 11
- Verti, *pro versari, esse* 14, 1. 7
- Verti in fugam 2, 12. 26. 15, 4. 22. 39, 2. 7. furorem 26, 2. 4. iram, poenitentiam 12, 6. 7. timorem 26, 2. 4. vertitur imitatio in luxuriam 3, 3. 6. non in timorem, sed in furorem verti 26, 2. 2. vertuntur omnium animi in aliquem 26, 3. 6. verti in misericordiam naufragii repentina animorum mutatione 27, 2. 3.
- ex dolore in furorem 42, 4. 11
- Vesci, *cum accusatio* 2, 6. 5. 44, 4. 11. *Ita apud Sallust, incert.* 6, 14, et *Plin.* 10, 38 *f. familia in Plauto Pseud. et Rudent.* qui id quod amat caret. *Ita uti aquam in l. 1 ff. de fonte.* nihil egere *Censorin. in praef. ad Q. Caerellium.*
- Vestigium, *pro signo, indicio* 16, 1. 3. vestigia Graeci moris ostentant vrbes 30, 1. 6. in vestigia maiorum intenti 29, 1. 8. per eadem vestigia, qua veneris, patriam repetere 32, 3. 7. vestigia alicuius insequi 32, 3. 14. etiam per vestigia seminarum fauor nominis Alexander quaeritur 14, 1. 8
- Vestis Assyriorum 1, 2. 3. Parthorum 41, 2. 4. Scytharum 2, 2. 8. vestis nulla Lucanorum pueris 23, 1. 8. tantum vna toto anno iuuenibus Spartanorum 3, 3. 5
- Veto. vetat utrosque bellum parare 8, 4. 11
- Veterum indicia de rebus Siculis 4, 1. 8 et 13 et 16
- Vexari 12, 14. 3. 17, 1. 3. 18, 2. 11. 18, 3. 3. 22, 3. 2. 42, 1. 6. 24, 5. 5. *De vi huius verbi vide eleganter differentem Agellium, siue is A. Gellius est, Lib. 2 cap. 6.* vexari stupris contumeliisque 11, 4. 3. bellis aliquorum 18, 2. 11. terrae motu 18, 3. 3. peste, seditionibus 20, 2. 4. dis-

I N D E X

4. discordia intestina 28, 3. 7
- Vexatio, *pro labore, für ihre Bemühung* 42, 1. 4
- Vexores Aegyptiorum rex 1, 1. 6. bellum indicit Scythis 2, 3. 1
- Via, *pro ratione: ut inuenire viam* 1, 10. 13. 22, 4. 3. aggre-
di eandem viam crude-
litate 5, 10. 5. eadem via
tyrannidem inuadere 16, 5. 18
- Vice. versa vice 6, 5. 10. 13, 1. 7. vices alicuius excipe-
re 11, 5. 7. vicem suam do-
lere 28, 4. 4
- Vicentia Italiae vrbs a Gal-
lis condita 20, 5. 8
- Vicinalia bella 41, 1. 8
- Victima. ut pacis victimae
trucidantur 5, 10. 9. vltima
perfidorum victima 14, 4. 13
- Victoria insperata sperata
quandoque certior 20, 5. 3.
victoria proxima instru-
mentum sequentis 1, 1. 8.
15, 4. 11. victoria securos
facit 13, 8. 5
- Victoria Graeciae, *hoc est, de
Graecia. Vocabulum enim
medium est, et tam de victis,
quam victoribus dici potest,
sicut alia non pauca: 5, 4. 17.*
victoriam facilem hostibus
dare, *id est, ita se gerere,
ut hostes facile vincere pos-
sint* 2, 4. 22. victoria varia
est aliquibus 2, 5. 3 victo-
ria fuit Lacedaemoniorum
3, 5. 15. 6, 7. 11. victoria va-
- ria fuit 3, 6. 8. diu victo-
ria varia dimicatum 4, 2. 6.
victoria penes aliquos est
5, 4. 1. victoriam tradere 6,
6. 10. bellorum victoriae
7, 6. 5. 11, 11. 10. victoria
vniuersarum terrarum 12,
16. 6. victoriae maiorem
gloriam quam laetitiam
habere 18, 1. 7. victoria cle-
menter vititur Antigonus
25, 5. 3
- Victoria dea 39, 2. 5
- Videre per somnum, *pro fo-
mniare* 1, 4. 1. per quietem,
pro eodem 1, 9. 4. 44, 5. 6.
videre, *pro considerare;
expendere* 1, 6. 11
- Videri videtur *πλεονάζειν* 2,
4. 27. videri, *pro esse* 29, 3.
8. 36, 2. 8
- Viduitas 3, 4. 3
- Viginti. ad viginti annos
peruenire 8, 6. 7: *pro ad
vigesimum.*
- Vile est paternum nomen
apud filios 10, 1. 7
- Vincere bella 41, 1. 8. vin-
cendo fatigati Lacedaemo-
nii occumbunt 2, 11. 18.
vincere aliquem iure ma-
terno 2, 10. 8. vincere ali-
quem consilio, *persuadere
alicui* 2, 13. 7. taedium con-
fuescendi vincit metus 3,
3. 10. vinci pecunia 6, 2.
12. vinci scelere sacrilegii
ab aliquo 8, 3. 2. victi ne-
cessitate 8, 5. 3. vincere
omnes gloria 12, 1. 10. vicit
alicuius sententia 13, 2. 14.
victus alicuius precibus,
minis 18, 5. 6. vicit stella
cometes

- cometes fulgore sui nito-
rem solis 37, 2. 3. vincere
bella longinqua 41, 1. 8.
vincere crudelitatem tor-
quentium serena laetitia
44, 2. 4
- Vinci interdum, quam vicisse
melius 43, 2
- Vincire legatos, *in vincula
coniicere* 2, 15. 8
- Vincula in se transferre 2,
15. 19. vinculis societatis
artissimis iunctus alicui
6, 5. 10
- Vindex, *pro custode* 17, 2. 15.
vindex regni 43, 1. 2
- Vindices libertatis Graeciae
Lacedaemonii 5, 2. 13. per-
iuriorum dii 14, 4. 9
- Vindicare caedem patris, *boc
est, vlcisci* 3, 1. 10. se ab
insidiis, *boc est, tueri, exi-
mere* ibid. *Vid. notam Ber-
necceri ad* 11, 9. 17. se a ca-
ptiuitate 4, 5. 10. vindica-
re sibi regnum, *boc est, ca-
pere et sibi habere* 2, 10. 21.
3, 2. 5. vindicare, *pro diri-
gere: modo ea vera lectio:*
11, 15. 2. vindicare facinus
in auctores, *boc est, versere
in auctores* 37, 3. 9. *Simile
illud Flor.* 1, 6. 55. vindi-
care parricidium parrici-
dio 3, 1. 3. vindicare se gla-
dio et voluntaria morte a
captiuitate 4, 5. 10. vindi-
cata prisca nauali gloria 5,
4. 7. vindicat matrem
liberorum contemplatio
suppliciis, *id est, liberat* 7,
5. 7. vindicata per hunc
deorum maiestas 8, 2. 7.
- vindicare aliquem ab ho-
stium crudelitate, *pro li-
berare* 11, 14. 11. vindicare
libertatem bello 13, 5. 5.
vindicare sibi officia ali-
cuius 14, 5. 2. sibi regiam
maiestatem 15, 2. 12. vindi-
care facinus 21, 4. 4. vindi-
icare regnum mortui,
subaudi sibi 23, 2. 5. Asiam
vt auitum regnum 31, 8. 3.
victoriae gloriam 32, 8. 9.
se in libertatem armis 36,
1. 10. sibi proprietatem
loci 43, 4. 4
- Vindicta pudicitiae sororis
2, 9. 5. finium 24, 4. 9
- Vini vsus Atheniensium in-
uentum 2, 6. 5. vino defensi
Delphi 24, 7. 4
- Violentissime, *boc est, fortis-
sime* 25, 5. 1
- Virgines Lacedaemoniorum
sine dote nubunt 3, 3. 8.
Cypriae dotalem pecuniam
corporis obsequio quae-
runt 18, 5. 4. virginum ra-
ptor Apollo 13, 7. 7. virgi-
nes suas se prostituturos
vovent Locrenses 21, 2. 2.
virgo 13, 7. 8: *de ea, quae
perpererat.*
- Viri, *pro militibus* 25, 4. 8
- Viriati laus et res gestae 44,
2. 8
- Virtus Agidis 12, 1. 11. Cy-
naegiri 2, 9. 16. feminarum
Artemisiae 2, 12. 23. femi-
narum Heracliensium 16,
5. 4. Spartanorum 25, 4. 6.
Gallorum 25, 2. 13. 27, 2. 12.
Graecorum 5, 10. 10 et 11.
Iphi-

I N D E X

- Iphicratis** 6, 5. 3. **Periclis** 3, 6. 12. **Philopoemenis** 31, 3. 4. **Ptolemaei** 13, 4. 11. **regum Macedonum** 7, 1. 4. **Viriati** 44, 2. 1. **virtus** invidiam parit 5, 2. 3. **virtute** iuuanda fortuna 30, 1. 6. **virtute**, non imbecillitate sociorum potentia quaerenda 2, 15. 11. **virtute** animi censentur Scythae, non opibus 9, 2. 9. **virtutis** cognitio, vitiorum ignorantia minus utilis 2, 7. 15. **virtutum** genitrix frugalitas 20, 4. 10. **virtus**, *pro fortitudine eius, qui ne tormentis quidem a libertate deterri potest* 2, 9. 6. **virtutis** exercitatio 20, 4. 1. **virtutis** aemulatio 22, 4. 5. **virtutis** beneficia 24, 5. 13. **virtutis** indoles 29, 1. 8.
- Vis**, *pro numero* 9, 2. 17. 12, 9. 8. **vis** ingens lini 44, 1. 6.
- Vires** hominum aduersus deos nullae 2, 12. 10. **vires** militum labore acuuntur 20, 1. 2. **vires** otio corrumpuntur 2, 15. 13.
- Vires**, *pro potentia* 3, 2. 3. **viribus** suis diffidere 4, 3. 4. **illae vires** accedunt Lacedaemoniis 4, 5. 3. **vires** totius Orientis concurrunt 5, 1. 9. **viribus** aucti 5, 5. 2. **vires** eius accessisse sibi 13, 5. 15. *Ita vires, pro exercitu. sic et vires* parare 30, 1. 5. **vires** Romanae detinentur duplici bello 31, 1. 6: *deinde et pro opibus, numis. ea parte virium* inferior 6, 2. 14. **pruatis** viribus adiuuare 5, 9. 8. **vi-**tes reip. opibus suis superare 21, 4. 1.
- in Viscera** sua arma conuertit Graecia 3, 2. 1. **in visce-**ra sua armatur Macedonia 13, 6. 17.
- Visus**, *pro visane* 1, 7. 1. **vis-**us nocturnus, *pro somnio* 1, 7. 1: *et simpliciter* visus 15, 4. 5.
- Vitae** sortem legere 1, 6. 6. **vita** regia, maiestati regiae proxima 1, 7. 7. **vitam** dare, eripere 11, 15. 8.
- Vita**, *pro victu, suae admini-*culis sustentandae vitae 11, 15. 8. *Ita Galli* gigner fa-
vie dicunt, et ganar sua vi-
da Hispani. Ita Grono-
vius in pbrasi vitam secta-
 ri 27, 2. 9 *vocem accipit.*
vita debetur patriae 18, 6. 4. **vitae** tuta periculo-
 regno potior 3, 4. 5. **vita**
 cultior 43, 4. 1.
- Vitiligo** 36, 2. 12.
- Vitiorum** ignoratio plus pro-
 ficat in Scythia, quam in
 Graecis cognitio virtutis
 2, 2. 15. **vitia** locorum 2,
 1. 6.
- Vlcisci** hostem, *pro vlcisci*
se de hoste 3, 7. 4. *Ita Sal-*
lust. lug. 33, 22. **vlcisci**
 crudelitatem alicuius per-
 fidia defectionis 1, 6. 9.
vlcisci suos 2, 11. 3. **vlcisci**
 bellum sibi illatum 2, 15.
 13.
- Vltio.** exigere vltionem ab
 aliquo necati infantis 1, 4.
 7. in

7. in ultionem seruari ne-
potis aliquid facere 3, 5. 3.
ultionem consequi caesi
viri 2, 4. 8. ultionem da-
re gentibus 12, 9. 6
- Ultiores patriae dii poenas
ab hostibus patriae repe-
tunt 2, 9. 21. ultor sacri-
legii Thebanorum 8,
2. 3
- Ultimus vetustate, *id est, an-
tiquissimus* 2, 1. 10. *Ita*
ultimus pro primo. Vid. Ind.
in Nep. ad ultimum prae-
liari 5, 1. 9. ultimae
terrae, *pro remotissimis*
12, 5. 8. ultima barbaria
12, 6. 16. ultimus oriens
12, 7. 4. ultima littora
Occani 12, 13. 1. ultima
saeculorum memoria 12,
16. 3
- Ultra patrium morem, ul-
tra humanum morem 17,
1. 4. non ultra quam
pugnatum est 20, 3. 8. ul-
tra modum verae affectio-
nis 24, 3. 6
- Ultro, *hoc est, sua sponte,*
non lacesiti 2, 5. 13. *Ita*
legendum in Flor. 3, 10.
24
- Ululatus sacri in Orgiis
Bacchi 12, 7. 9. *Ita O-*
vid. Metam. lib. 3 fab. 9
festisque fremunt ululati-
bus agri.
- Vnde, *qua ex causa* 2, 14.
6. vnde steteret, *pro a*
cuius partibus 5, 4. 12.
14, 1. 8
- Vnguenta fumere 9, 4. 1
- Vnitas mundi 2, 1. 14
- Vniuersis castris, *idem quod*
quod totis castris 2, 5. 4.
vniuersae copiae, *totae* 2,
3. 4. commune vniuerso-
rum bellum 15, 2. 15. non
singulorum, sed vniuer-
sorum est hoc opus 31,
4. 2
- Vno in viro maximum in-
terdum ad imperia mo-
mentum 5, 4. 12. vnus
de interfectores, *pro*
aliquis, quidam 1, 10. 15.
vnum deum credant so-
lem 1, 10. 5. *non alium*
quam. Aliter vnus ex
regis filiis 3, 1. 4. aetas
vtrique vna, *pro eadem*
6, 2. 8
- Vocare in portionem mu-
neris, *sive ut meo iudicio*
bene legit Nob. Scipius
oneris, hoc est, partiri mu-
nus, onus, cum aliquo 5,
2. 9. *Ita* in partem cura-
rum ab Augusto se voca-
tum, *dicit Tiberius apud*
Tacit. 1, 11. 4. vocare in
auxilium 4, 3. 1. 5, 3. 3.
24, 5. 9. vocari in col-
loquium 6, 1. 3. vocare in
conuiuium 12, 6. 1. ad
concionem 14, 1. 10. 16,
4. 12. vocare urbem ex
nomine alicuius 15, 4. 8.
vocant fata vrbis aliquem
aliquo 18, 6. 5
- Vocontii Trogi maiores 43,
5. 13

I N D E X

- Volumen, *pro libro* praef.
- Voluntarius. verberibus voluntariis affectus 2, 8. 7. voluntaria mors 4, 5. 10. in voluntarium exilium proficisci 5, 5. 8. ciuitates recipere voluntarias 5, 7. 3
- Vorago, *pro vorticibus*, *Wirbel in dem Wasser* 4, 1. 10
- Vortices Siculi 4, 6. 1
- Voto maiora Atheniensium opera 2, 6. 1
- Votis non agendum, vbi pericula instant 24, 5. 12. ad vota belli aras statuere 11, 5. 4. votis hostes vincere, *id est*, plus vouere 2, 3. 3. votum intermittere 21, 3. 2. voto publico fungi 31, 3. 3. supra vota res fluunt 23, 13. 12
- Vouere decimas, nonas 20, 3. 3
- Vox Africani 31, 7. 6. 31, 8. 10. Alexandri quaesiti quem heredem faceret 12, 15. 8. Dardanorum regis de temeritate Ptolemaei Cerauni 24, 4. 11. Epaminondae morientis 6, 8. 11. Gobryae 1, 9. 22. Leonidae 2, 1. 5. Philopoemenis morientis 32, 1. 9. Pyrrhi, de nece filii sui 23, 4. 11. Tamyris in morte Cyri 1, 8. 13.
- Thraſybuli 5, 10. 1. tyrannicidae Athen. 2, 9. 4
- Vox, *pro lingua, idiomate* 11, 15. 6: *pro oratione* 14, 1. 5
- Vrbs, *pro ciuibus*. vrbes transferre 8, 5. 7. vrbi consultum esse velle 18, 6. 4. vrbes se ei tradunt 22, 8. 3
- Vrere, *etiam de frigore dicitur* 2, 2. 9. *Ita* Curt. 7, 3. 20, *et Virg. Georg.* 1, 93
- Vrgere fame obsessos 5, 8. 1. vrget immaturam aetatem alicuius inopia 7, 6. 3. vrgere fame et ferro 14, 6. 5. vrgeri bello 38, 9. 2
- Vsque Aegyptum, *pro usque ad Aegyptum* 1, 1. 6. *Ita* vsque tempora Iancyrus 2, 3. 8. vsque interitum 2, 7. 7. vsque terminos patriae 5, 11. 11. vsque terminos Orientis 7, 1. 4
- Vsque, *praepositio postposita*, vt terminos vsque Libyae 1, 1. 5. eo vsque desperationis adducere 3, 5. 6
- Vsurpare libertatem, *pro libere loqui* 9, 4. 10. imperium 14, 2. 12
- Vt, *pro quod*. sperans vindex belli legeretur 5, 3. 3. *Vid.*

3. *Vid. lib. de Latinis. f. susp. p. 247.* pollicetur ut ponatur et inuiolata maneat 9, 12. 14. obstrinxerunt se iureiurando, ut Thebas diruerent 11, 3. 10. incredibile dictu ut 11, 9. 8

Vti aliquo auctore consiliorum, *pro habere* 8, 2. 11. vti indulgentia 11, 3. 6. armis, non precibus nec deprecatione 11, 3. 7. vti oraculo violentius 11, 7. 16. vti regibus, *pro habere* 13, 2. 6. vti non meliore felicitate 23, 3. 11. vti victoria mitius 2, 4. 2. vti occasione 38, 5. 1

Vfus frugalitatis 20, 4. 5. vsus vitae cultioris 43, 4. 1. vsus vitae cultior 44, 5. 7

Vtica. Africae vrbs Tyriorum colonia 18, 4. 2

in Vtrem sanguine humano plenum Cyri caput concutitur 1, 8. 13

Vtrisque, *pro utroque* 41, 2. 3. *Ita Flor.* 4, 12. 10. vtraeque aures 1, 9. 17. vtrique Pausaniam impulsisse creduntur, *pro utroque* 9, 7. 8. *Vid. et Ind. in Nep. Noster rursus* quae vtraque 12, 2. 4

Vulgi ex adulatione potentia quaeri solet 13, 3. 2

Vulgus sine nomine 4, 1. 4.

Ita Sallust. Cat. 20, 8. vulgus senum, seminarum 11, 4. 3. vulgus militum 13, 1. 8

Vulnus, *pro clade* 1, 8. 2. 10, 2. 11. 19, 5. 5. 24, 4. 16. *Ita Flor.* 3, 11. 1. vulnere funerum afflicta, *id est dolore, aegritudine* 28, 2. 3

Vultus. nihil mutato vultu 1, 5. 3. vultus similitudo 1, 5. 4. vultus promittit fidem. *Vid. Promittere.*

Vxoris erga Agathoclem egregia fides et pietas 23, 7. vxorem suam occidit Ptolemaeus *Philopator* 10, 1. 7. Mithridates 37, 3. 9. 38, 1. 1. vxores liberosque suos caedunt Galli 26, 2. 4. vxores et liberi delinquentium interfecti 10, 2. 6. vxores apud Persas conuiuuiis adhibentur 7, 3. 3. vxorum Heraclienium seruis suis nubere coactarum virtus 16, 5. 5. vxorum quarelibet Scythae ex Asia reuocantur 2, 3. 16. et Lacones ab oppugnatione Messen. 3, 4. 3

Vxores ducendae, non pecuniae 3, 3. 8

X

Xerxes, (*hoc est, æchios; Martius seu bellator, teste Herodot. 6, 90*) cum fratre de successione licim 2 gat

I N D E X

gat 2, 10. 3. bellum aduersus Graeciam instruit 2, 10. 12. cum Leonida pugnat 2, 11. 1. ad diripiendum templum Delphicum mittit 2, 12. 11. decipitur a Themistocle specie beneuolentiae 2, 12. 20. 2, 13. 7. fugit 2, 13. 10. bellum instaurat 2, 15. 17. denuo vincitur et fugit 2, 15. 20. trucidatur a suis 3, 1. 3. omnem regionem inter Olympum et Haemum Macedonum regi dono dat 7, 4. 1. primus ludaeos subigit 36, 3. 10. Xerxis copiae 2, 10. 18. timiditas 2, 10. 23. 2, 12. 24

Y

Ylinos nobilis Scythia 2, 4. 1. *Vid. etiam Scolorpitus.*

Z

Zapaortenon mons in Parthis 41, 5. 2
 Zopyri facinus immortale 1, 10. 15
 Zoroastres, (*hoc est, ut Laërtius in prooem. vitarum ex Dione interpretatur, ἀστροβύτης, astrorum cultor*) astronomus fuit, physicus et inuentor magiae 1, 1. 9. occiditur a Nino 1, 1. 10

005656704

ML

